

Disiice mortales nebulas. Auxiliū petiſ. & imploraſ diuinū. nā de diuinis elocutori uti dixi-
mus, diuinæ opis admodū indigemus. Disiice diſpgeq; & diſpde. Verg. & diſiice corpa pon-
to. Item. Diſiectam Aenee toto, videt æquore claſſem. expelle, fuga, elimina, diſſipa ea q̄ ſu-
pra narrauimus impedimenta. Mortales nebulas. terrenas; cogitationū. ſupra em luridā nu-
bem diximus impedimento eſſe, eaq; veluti ſæpe teneri diximus & terreri. ¶ Trepidū timorē
illū itaq; terrorē diſpelli poſtulamus. Figura hæc loquēdi, timorē trepidū in Rhetorica ad He-

Disiice.

Trepidū.

Disiice mortales nebulas, trepidūq; timorē
Disiice pollutæ nimium retinacula linguæ.
Luceat internis oculis tua viuida lampas,
Et labris cæſo reſonent præconia cantu.
Viderat omnipotēs varijs languorib; orbē

renniū. denotatio dī. timor ei
nō trepidus ipſe, ſed aīal trepi-
dū facit. ita & frigus nō pigriū
eſt, ſed pigriciē infert. Trepidū
aūt quē p̄ feſtino Seruius de-
ſumit ἀπο του τρεπω, qd̄
eſt ὕτο ad nos effluxit. ſic &
pauida formido dicta ē Oui-
dio canēu. Fit timor & pauida
trepidat formidine pectus.

Disiice. poſt cogitationū nebulas. ¶ Retinacula linguæ pollutæ. p̄pterea q̄ ea locuta eſt, q̄
mortales illæ nebulæ ſuggerebāt. ¶ Nimium. in duplicē ſignificatū ſumi p̄t, nam & exceſſum et
ſuperatiām, ab eo qd̄ nimis eſt, denotat, & amplitudinē q̄q; rei oñdit, ſonatq; id qd̄ valde, ut
eſt qñq; apud Verg. & apud Claudianū quoq;. O nimium dilecte deo. hoc loco vtrūq; in mo-
dum p̄t accipi. pollutata igiſ nimium lingua ex ſordibus cogitationibus, lingua em obſeq̄ menti ſed
interdū fit, ut vel cōſuetudine aduerſa p̄pediat, vel magnitudine rerūq; concipiunt, ſuperēt.
vt ea nō poſſit exprimere. quæ duo ad p̄ſens occurrēt, cū iam cōſuetudo cōtr̄acta ſit aduerſo
rum cōceptū p̄mendo. & diuina inſtent, q̄ vix mens cōcipit. & ægre lingua depromit, &
inde aliqd̄ opis dari petimus & diuinitus afferrī ſuppētiās, ut nouerimus nec loq; diuina nos
poſſe niſi dei ὕtute. ſic Eſaiæ mūd̄ata ſunt labia, cuius inſtar ſacerdotes h̄iſtoriā euāgelicā nar-
raturi, mūd̄ari ſibi labia poſtulant. Quid; qd̄ & Ap̄s ait. Nō poſſe nos dñm Ieſum loq; niſi
in ſp̄ſ ſctō. Pulſis igiſ tenebris, & euolutis linguæ ligamētis, diuino bñficio, ſequens eſt vt ad
enarrādas laudes, p̄ſtari quoq; adiutoriū petamus. dicta aūt linguæ retinacula metaphori-
ce, vel ſit figura acyrologia, quam alij acyron nūcupant, nam retinacula p̄prie nauitū ſunt &
plauſtro. ¶ Luceat. cognitione pateſiat. ¶ Internis oculis. intellectu rōni, oculis animæ, nec
diſſonū eſt qñ & frequens, ut oculo; mentis ſeu pectoris, mētio fiat. Eſt em̄ intellectus animæ
rōnalis p̄s, inſtar oculi, quo videlicet res ip̄e in anima p̄cipiunt, vt em̄ corpus niſi p̄ oculos vi-
det, ita niſi p̄ intellectū & rōem anima, vñ Aristo. de intellectu locuturus. De pte aūt inqt̄ aīæ
ea qua intelligit & ſapit. Oculus aūt eo dictus q̄ cilijs oculat, ut Varro voluit, quē Firmianus
in hoīs opificio ſecutus. eius ὕo p̄s nobilior, pupilla dī viſui accōmodata, qua rer; imagines
ad intraneū ſenſoriū deferunt, nec Ouidius oculo; mētis & corpis neſciſſe differentiā videt,
cū de Pythagora in. xv. loquens ait. & q̄ natura negabat Viſib; hūanis oculis ea pectoris hau-
ſit. Norūt em̄ antiq; illi auctōres, intellectuū primas obtinere in rer; notitiā p̄cipiēda, qñ & ſen-
ſus oīs compatōe illius cognitōe carere. qñimo ceca eſſe omnia, p̄ter illū q̄ ſolus videret, ſo-
lus audiret, cēſuit Epicharmus p̄ hæc ὕba vous ορα. και vous ακουει τα δε αλλα παν
τα τυφλα utpote lumine indiga nō corporeo, ſed ſpiritali. ſunt em̄ p̄ter ſenſile lumē, intelle-
ctus, fidei, p̄phetiæ gloriæ, de q̄bus actū ē in libris de p̄notōe, tria vltia nota ſunt & fidelib; &
eruditis. Intellectus ὕo lumē eruditis, q̄q; & gētibus pateſit. Vñ & apud Columellā luminis
animi mētio facta eſt, qd̄ aūt ſenſile dicimus p̄miſcue oībus notū, q̄ cæci nō fuerint ab ortu
naturę. ¶ Tua viuida lampas. fulgor & claritudo cognitōis demiffa cælitus, qua noxiæ & te-
nebroſe imagines, obluētantes radijs diuinę lucis, expellunt. ¶ Et labris cæſo. nec ſolū ea nos
ſe petimus & eloq; poſſe, verū etiam ad excitādos alios, ingenti ac veluti p̄conis voce canere,
& intonare. ¶ Viderat oipotens. Sequit̄ narratio qua Chriſti acta, & triumphī deſcribuntur.
pulſis dæmonibus, ſubactis regibus. atq; tyrannis, & eius lege miniſtris Apoſtolis p̄ orbem
vniuerſum diſſeminata, prius aūt ſummatim res p̄ponit, & morbi ſimul ac remedij vis ſub
indicatur. Mox particularius diſſuſuſq; narraſ. viderat igiſ omnipotens varijs languoribus
varijs mentis ægri tudinibus, ponit̄ autem tempus humano modo, q̄uis nullum ſit tempus
in deo, q̄ eſt ſupra tempus & æuum, & eorum princeps & rector, videt em̄, hoc eſt intelligit,
& ſcipum & vniuerſa ſimul vñico actu æterno, qui qd̄em idem ipſe eſt. ¶ Orbem. mūdum,

Nimum

Acyrolo-
gia.
retinacſa

Oculus.
Pupilla

Orbis

HYMNVS

Mundus orbis a figuræ rotunditate, mundus ab ornatu dicta est machina hæc, quã videmus, cœlũ videlicet & elemēta, quæq; ex eis coagmētata cōflataq; sunt. hoc tñ loco orbē, p hōibus illũ inhabitantibus accipimus, sic & mūdũ etiã sæpenumero acceptũ legimus in sacris lris. vñ in euāgelio illud & mūdus eum non cognouit. & in canonicis Ap̄s. Nolite diligere mūdum neq; ea q̄ in mūdo sunt, qm̄ omne qd̄ est in mūdo, cōcupiscentia carnis est, cōcupiscentia oculoꝝ & superbia vitæ. ¶ Affectũ, infirmũ ægrũ. ¶ Varijs languoribus, idololatriæ crimine, & omnibus sceleribus. ¶ Et mortale genus.

hoim̄ videlicet gn̄atōnes subolefcētes, & sibi inuicem succedentes, iuxta illud Solomōis, gn̄atio p̄terit, gn̄atio aduenit terra aut̄ in æternũ stat. ¶ Per lubrica, p cupiditates, p vitia libidinũ lubrica atq; ab ijs suggesta, quos colebant dñs. i. de

**Affectum, & mortale genus per lubrica ferri
Præcipiti cursu, stygioq; minergier antro
At ne tartareis amens errarit in vmbriis,
Et phlegethontæo semper substare tyranno
Deligeret, vario tandem medicamine lapsum**

Paragoge.

Tartarus

Erebus.

Tartarũ

Phlegethon

monibus. Omnes em̄ (ut a Dauide accepimus) dij gentium dæmonia. ¶ Ferri deduci auctore dæmone. ¶ Cursu p̄cipiti, vtpote festinũ, temerariũ, incōsultũ, falsa religione & sceleribus obcæcatum. ¶ Stygio, & simul impellente dæmone labi & mergi. ¶ In antro stygio, in loco æterni supplicij, p Stygem designato, & Lethem, & Cocytum, ut notissimũ est atq; vulgatũ, & per Phlegethontẽ & p Erebum quoq; & Tartarũ. Illud aut̄ immergier antro p immergi, figura ẽ qua frequētissime in cudēdis carminibus auctores omnes boni nois, vtunt̄, p̄paralepsis ab alijs, paragoge ab alijs d̄r sunt q̄ inter alterutrã discrimē ponũt. de hac Diomedes, Donatus, alij. ¶ At ne tartareis, subsignat ægritudinis remediũ Christi ope, qua factũ ut & lapsus erigeret̄ genus humanũ, nec p lubrica illa traheret̄, & ab æterna morte, tartareis que vmbriis posset emergere, tartari mētio apud Platonẽ sæpenumero, vt poetas taceam, nam in libris de re publica, locum quo improbi dant pœnas tartarũ dicit, & in Phedone quoq; repetit tartarũ, sed eius etiam meminit tanq; aquarũ originis, cui loco Aristo, in. ij. Meteororũ cōtradicit, fit mētio quoq; in sacris lris, vnde illud Petri Ap̄s in ep̄la secũda, q̄ deus angelis peccātibus nō pepercit, sed rudētib; inferni detractos in tartarũ tradidit cruciandos. Infernũq; locũ Sedulius per tartarũ, Erebũ & chaos designauit. Tartara dissiliũt erebi patuere recessus, Et tremuit lethale chaos. Et Christũ regnare p tartarũ dixit, & de p̄ditore Iuda mentōem faciēs ait. Tartareũ descendit aduſq; pfundũ. Erebũ deum Orci Varro voluit, p̄tem inferorũ dixit Seru. in qua morarent̄, q̄ bene vixissent, tartarũ ὄνο ἀπο τῆ τεραχῆς, i. a turbatōe, vel ἀπο τοῦ τρεταρι, i. i. a tremore frigoris, pfund. tatē inferorũ. PL. Lutatius, vel Lactātius tartarũ exposuit. Tartaro significari Crates voluit aerē densum, frigidũ & tenebricosum. Homerus locũ subterraneum dictũ aut̄ genus humanum amēs errare in vmbriis tartareis, qm̄ in ignorātia tenebris emota mēte vagabat̄. iam em̄ plus annoꝝ quattuor miliũ in ip̄is tenebris ignorantia, & nocte sup̄stitōis mūdus caligauerat, & Hebræorũ populus cui peculiariter p Moscm̄ lex, pmulgata, & circūcisionis pactũ añ p Abrahã p̄scriptũ fuerat, sæpenumero ad impias gētiũ sup̄stitōes declinabat, tametsi pius is esset numerus, compatōe illoꝝ q̄ infra legis naturæ terminos derelicti fuerāt, eosq; p̄tergressi simulachris deseruiebāt, q̄ tanta erat vesania, ut dæmones colerēt, ut bestias, ut res inaias, ut morbos etiã & defectus venerarent. Hos ip̄os, uti ap̄s etiã, & maxime in theorematibus de fide memini, nec naturæ lumē inditum, nec phōꝝ dogmata, nec Moscaica illa lex frenare potuit, aut a dæmonũ cultu reuocare, adeo illis offuscauerāt mētis radios crimina, adeo cōsuetudo inueterauerat, adeo p̄stygia dæmonũ & oraculoꝝ p̄scita, sefelerāt, ita gētes dæmonũ amplexabant̄ monita, & nefarijs sacrilegisq; sacrificijs intererāt. Ita & Hebræi qñq; gentiũ deos, vno ὄνο posthabito p̄cipites exgrebant. ¶ Et Phlegethontæo, ut aut̄. ¶ Semp̄ pseuerans non. ¶ Deligeret genus humanum. ¶ Substare tyranno, phlegethontæo dæmoni scilicet qui in inferis cruciat̄, in qbus flumen illud Phlegethontis esse dixerũt antiqui, nec a vero abhorrentes, quantum attinet ad rem, nec sacris literis aduersi, que p̄dunt ibi esse lacum ignis & sulphuris, ut nō deligeret inq; sponte tyranno dæmoni seruire, q̄ orbis imperiũ occupauerat, & humanũ genus ad inferna & subterranea & dānatoꝝ loca p̄cipitabat, ut item liberarent̄ p̄ illi patres originis p̄ctō, quo tenebant̄, idq; etiã ut elueret̄ in posteris, dei bonitas clemētissime puidit, & tandem scilicet in aduẽtu Christi, quod ab Ap̄o tempus plenitudinis est appellatũ. ¶ Vario medicamine, salutaribus sacramētis christianæ legis lapsus p̄ctis.

¶ Sustulit, eleuauit, erexit donō gratiæ collatæ diuinitus. ¶ Et redemit, liberauit, sic & Vergil. in ix. Paribus se sustulit alis. Item paulo post. Duplicesq; ad sydera palmas Sustulit. ¶ Lubens, sua spōte, nō coactus, nec paruo p̄cio, sed p̄ciosissimo sanguine, ab æterna morte qua tenebant obnoxij, exp̄ctō Adg, de quo suo loco fusius p̄tractabit. Sustulit aut̄ varia significare p̄t. pare re, eleuare, interimere, educare, auferre. in primā Vergilius significatōem sumpsit canens. Me onio regi quæserua Lycinia furtim Sustulerat, q̄q; Seruius exponit sustulerat ex stupro edu cauerat, in secūda & tertia ple ricq; vñ notū illud cōtra Ne ronem epigrāma, cuius me minit Tranqllus, in quo di uersa huius v̄bi pprietate lu

Sustulit

Sustulit, æternacq; lubens a morte redemit.

sitinquens, Quis neget Aeneæ magna de stirpe Neronem, Sustulit hic matrē, sustulit ille pa trem. hic em̄ dedit intelligere eleuauit, & humeris ferendū imposuit patrē, ibi enecatit matrē, & de medio sustulit. Nos quoq; hoc loco eleuare intelleximus. græcā v̄o in cōponēdis noib; fœlicitas hoc q; dicimus e medio sublatus est vnico v̄bo. i. εμεσο λαβητη. cōphēdit, ita me mini legisse me apud Diodorē Siculū in. xi. lib. historiaz. dū em̄ de apparatu Xerxis in Græci am v̄ba faceret, narrassetq; p̄rem e^o Dariū, e^o copiæ in Marathonijis cāpis cæsæ fuerāt, mul ta ad expeditōem, quā ip̄e moliebat, cōtulisse, qm̄ iā apparatū instituisset in græcos adiecit α λ λ α λ α φ ο ς μ ε ν μ ε λ λ ω ν κ α ι η λ ι α β α ι ν ε ι ν ε π ι τ ο υ ς ε λ λ η ν ο ς ε μ ε ρ ο λ α β η τ η τ ε λ ε υ τ η τ α ς sed Darius inq; iam transiturus in Græciā morte de medio sublatus est. in quarta v̄o Heautontimorumenō Terent. Scio qd feceris sustulisti, sed insigne ut videt̄, erratū eo loco p̄ didit eius interp̄s, q; subdidit, hoc in alia significatōe nūq; ponit, nam p̄ter eas quæ supra sunt allatæ, aliā quoq; monstrauit Cicero in Verrem, sese iam inq; ne deos qdem in suis vrbibus, ad quos cōfugerent, habere, qd eorū simulachra sanctissima, Verres ex delubris religiosissi mis sustulisset. ¶ Mille p̄ Europam. mūdi insanias Christi beneficio curatas, narraturi, ex ip̄a mūdi descriptōe principiū sumimus. ut cōmodius noscant, sed qm̄ maioris ope subsellij fo rēt, si vniuersum describere orbem vellemus, quo in negotio multum Græci, tum latini de sudarunt, Strabo, Ptolemæus, Dionysius, Pomp. Mella, Plinius, ali; ideo principalium parti um primo meminimus, mox p̄ticularium memores erimus. Diuidūt itaq; pene om̄es terrā habitabilē vniuersam, in p̄tes tris, quaz vna Europa d̄r, quā nos incolimus, aliā nuncupant Orbis de Aphricā & Libyā. tertiā nomē Asiæ fecerūt. pauci tñ qd & Salusti, quoq; meminit, Europæ scriptio ambitū, Aphricā cōphēdi voluere. statuunt aut̄ Europæ termini Gades & Tanais, illinc ab oceano discludit̄, hinc disiungit̄ ab Asia. Tanais em̄ fluiuius vtriusq; limes, q; Europā ad occi dentē Solē habet, ad orientem v̄o Asiā spectat, q; qdem eoo terminat̄ oceano, ac ut qdā phi bēt, colūnis Bacchi, ut Herculeis colūnis Europa. Nilo at̄ flumie, Asia terra dirimit̄ ab Aphri ca, & hāc ab Europa disterniat̄ fretū qd mediterraneū dicim⁹, ingressū cōtinentē p̄ Abylā et Calpē p̄mōtoria, q̄s fuisse colūnas Herculis fabulabat̄ antiqtas. Sunt nōnulli q; terrā illā, seu Isthmō iter Caspiū, Hyrcanū ve mare, & Euxinū pōtū interiacēs, Asiæ & Europæ terminū pu tēt, atq; Isthmō p̄ter alio qd ē iter sinū Arabicū & Aegyptū, Asiā a Libya secernūt, Europā dictā voluit Lycophrō, & ali; ab Agenoris filia, quā i formā tauri cōuersū, Iouē abegisse nu gabāt. sed q; malūt sequēdas historias eē, pdūt Europā ip̄am a. aue, c^o insigne taur^o eēt, deuectā Palæphat v̄o scribit, vir; quēadmodū Gnosū, cui nomē Taur^o, i bello aduersus Tyrios, eo rū regis filiā cui Europa nomē eēt, rapuisse, & idē fabulā emersā. Eustat. a rege Crete noīe Tau ro, in Tyri debellatōe captā scribit, ex ea natū Sarpedonē voluit Euripides, nō Homericū illū ex Lyciā, sed Minois & Aeci fratē, ut putauit Arriān. i historia. Voluēt ali; ab Europo viro ip̄am terrē p̄tē q; Europa d̄r, nomē obtinuisse, ob accētus i dictōe græca varietatē, qm̄ id graui apice scribat̄, ad e^o dr̄nam q; tenebrōsū significat̄, vñ & apd Oppianū iacere σπικλαιον ευρο πον. dici at̄ Europā & Europiā, notauit Stephan. apud Sophoclē & Euripidē, al; q; p̄tes q; a fœminis (auctore Herodoto) cognoia sumpserūt, a viris tñ denoiaras nonnulli voluere, vt suo loco diceſ p̄ Europā itaq; Asiā & Aphricā demōnis cultus frequēs erat, passim tēpla, pas sim oracula, q; summa sup̄stīōe colebāt, ut Strabonis Geographiā legētib; facile cōstare p̄t. q; & tēploz & oraculoz suis locis meminit. sed & apud Pausaniā mētio ē multo frequētior, qm̄ ear; quas describēdas sumpsit regio nū, nō tēpla modo & oracula, sed & aras & statuas etiā ip sas, vel semirutas & vetustate disiectas, curiosissime narrauit. apud Herodotū q; q; & alios, mul ta de oraculis cōspici danī, ut tāto imp̄sius Christi gl̄a luceat, c^o tēplis, imaginib; aris, null^o nūc

Orbis de scriptio

Herculis columnæ Europa

HYMNVS

penē terrarū angulus vacat, in quibus tñ oīm gentiū cōsensu dæmon antea coleret, & nūp̄ remouissimæ q̄dam gētes, relictis idolis & brutis, q̄s adorabāt Hispanorū opa regiū, salutari vnda submersæ sunt, rediere olim ad dæmonē turba hæc rudis & amēs, qm̄ ilani ad supstitōes libeter caligāt p̄ Europā itaq; mille. ¶ Portēta, hoc est mōstra, i. horrēda sacrificia, portētū propria portēdendo, ut mōstræ a monstrādo, dictū est, trāsferunt autē ad declarādū res extraneas, horridas & a natura alienas. ¶ Nefandis, malis infandis, scelestib; ¶ Templis, ædib; diuod icatis cultui, a tēplādo, i. cōtēplādo nūcupatis. ¶ Diuū, syncope p̄ diuorū, sed certe hoīm q̄ dñj credebant, hoīes in deorum nūero relati, & dei & heroes, & diui vocabant, q̄q; inter eos differētia, sed & alij diuos deis p̄tulerūt, alij cōtra deos p̄stare diuis arbitrati sunt. Fuere em̄ q̄ deos p̄petuos, diuos ex hoībus factos dicerēt, ut est apud Seruiū, Varronis tñ & Teij auctoritate, diui p̄petui credebant, dei p̄pter cōsecratōem timebant, sic & apud Verg. in. xij. Turni soror dea, Iuno diua nūcupat. Heros autē minor diuo, vñ Horat. in arte poetica. Intererit multū diuus ne loquat̄ an heros, aut mauitq; Seru. p̄tates supnas infundere se corpib; vñ heroes p̄creant, apud Pindarū q̄q; legimus in Nemeonicis, Apollinē cōsultū rñdisse, Herculē primo vt heroa, mox ut deū honorari debere. Athena goras autē christianus phīs, Marco & Cōmodo Cæsari græce narrat, Thaletē opinatū deum eē mūdi mētē dæmones substātiā aiatas. Heroes v̄o sepatas a corpibus aiās, q̄r; aliæ bonæ sint, aliæ malæ. Refert q̄q; Galenus, Thaletē, Platonē, Pythagarā, Stoicos de heroib; non secus existimasse, aliter tñ Apulei, & noster August. differuere. Nostra at̄ ætate receptū apud plerosq; ut diuorū nomē cælitib; btisq; animis adscribat, qd̄ olim erat scelestis etiā principib; cōe, nec vulgus etiā lfato; abhorret ab hac nūcupatōe, viuis nostri t̄pis principib; & diuitib; attribueda, qd̄ sane recte factū minime videri debet. ¶ Vetustas, antiq; gētes occęcata, mētis oculis capta, tñ dæmonū cōmētus, tñ ppria malitia. Mille p̄ arentē Lybiā, Lybiā aridā, humore idi gā, exiccata calorib; harenosam, vñ Lycophrō λιβυσαν ξαμμον, & alij græci scriptores q̄ αμμοδαμο, i. arenosa sit Lybie scriptis testant, & aridā q̄q; leonū nutrice Lybiā vocauit Horat. Nec iuba tellus gnāt leonū arida nutrix. Lybia qd̄ a filia Epaphi cognomē traxisse plurimi voluere. Alij ob regionis siccitatē q̄si λιβυτικισ ουσα vt pote carēs pluuiā. Alij a Lybe v̄to deduxere, illinc p̄flāte, qd̄ videt̄ placuisse Dionysio cū ait εσ λιβα μεν λιβυαν Nicia; v̄o snia est a trib; viris nō fœminis, Europā, Asiā & Lybiā nūcupatas, quæadmodū a Perseo Persis regio, & Creta a Crete, & Aphrica ab Aphro qd̄ā, q̄ Herculē sit comitatus in Iberiam. q̄q; alij ab a priuatiua pticula, atq; φρικ, i. horror & frig; q̄si sine frigore deriuēt. indeq; etiā apri cū deducāt, ab Aphro Abramī filio dicta Iosep; voluit, sed & Lybia cū p̄ regione vniuersa t̄ p̄ pte sumit, sic & Armeniā ip̄am & Cappadociā, in plures Armenias & Cappadocias antiq; distinxere. Lybiæ regionē Stephanus, Polyhistorē nixus, multino miā putauit, qm̄ terra Olympia dicat, Oceania, Eschatia, Choryphe, Hespia, Ortygia, Ammonia, Aethiopia, Cyrene, Ophrysa, Libye, Cephēnia, Aeria. ¶ Simulachra sifitūdines. Imago ei cuiusq; rei & simulachr; & sifitudo dī. Verg. belli simulachra ciebat. Cice. ad. L. Luceiū de Alexātri loquēs imaginib; atq; illi inq; artifices corpis simulachra ignotis nota faciebāt, & paulo post de Agesiāo, q̄ se vetuit pingi fingiq; subiecit. Vñ Xenophontis libellū in eius regis laudē cōfectū, facile oēs imagines noīm statuasq; supasse. ¶ Feræ, feræ em̄ & bruta cōplura colebant, ut progressu manifestū fiet. Feræ autē dictæ, q̄ oī corpe, vel qd̄ magis placet, instinctu naturæ ferantur. ¶ Milleq; p̄ tractus Asiæ, figura hæc, mille p̄ Europā, mille p̄ Libyā, mille p̄ Asiā, a Diomedē nūcupat̄ Epanalepsis græco noīe, q̄si resumptōem diceret, repetitōemq; resumiēt em̄ & repetit̄ num; rus ip̄e. ¶ Tractus, ductus, regiones amplas. Asia p̄ tertia orbis pte sumit hoc loco, sed & p̄ regione & puincia etiā sumit, cuius fines Agrippē placuisse dicūt, ab oriente Armeniā, ab occidēte Phrygiā, Pāphiliā, Lycaoniā, a meridie mare Pamphylitū, a septētrione Pōtica puincia, pdit̄ p̄ terea a viro qd̄dam docto, illum distinxisse bifariā puincia ip̄am, alterāq; Armenia minore ab oriente clausisse, alterā ab eodē oriente Phrygia & Lycaonia, quod quiesse simul possit, plane non video. Ceter; Asia noīata ē (ut Lycophron, & alij cōplures putant) ab Asia q̄ mī fuerit Promethei, qd̄ā eius vxorē dixere, alij autē qm̄ multo limo abūdaret,

Portentū

Templū.

Diui
Heroes
Dei

Mille per Europam diuū portenta nefandis
Intulerat templis multum occęcata vetustas.
Mille per arentē Lybiam simulachra ferarum,
Milleq; per tractus Asiæ delubra potentum

Libya.

Aphrica.

Imago.

Feræ

Epanalepsis
Asia

& q̄ πολλων ασιν εχει. Alij ab Asio Atyi filio. q̄dam & ab Asio philosopho. q̄ palladiū Troo dederit. tuendæ Troiæ gr̄a. custodiendū. q̄ propter in honorē hoīs. regionē Ep̄iæ antea vocatā. mutato noīe Asiā nūcupata. ex q̄ postea ad vniuersas regiones cōtermias. no mēclatura p̄pagata sit. ita ut id vocabulū intra Taur̄ montē Lydos. Cares. Lycaones. Paphlagonas. Iones. Aeoliēses. & alios etiā ambigerit. Nōnulli putarūt ab Asia vrbe Lydiæ p̄pe Tmolū mōtē. in q̄ inuēta sit trichordis cithara. q̄ & Lydia dicta est. regionī fuisse nomē cōicatum.

Struxerat. infano nimium delusa fauore.
Creta louem tulerat. cui cœlum vana vetustas

Maluerūt q̄dā ab Asio q̄dam Lydio. ex q̄ etiā dictus sit is locus. de q̄ Homer⁹ ασια εν λιμωνι. scribit etiā a q̄busdā Aeticā regionē Asiā fuisse oli ap-

pellatā. Asiā itē no mē est fontis. ex q̄ Eurotæ & Alpei fluētā scaturiūt. qua de re multa notauit Eustathius in Dionysiū. Aduertēdū autē Asiā cū p̄ regione vniuersa. i. pte orbis tertia d̄r. prima correpta solere. p̄ferri. alioq̄ p̄ducta. sic & apud Homer̄ in. ij. Iliados rapsodiæ ασια εν λιμωνι quo intelligi Lydiā enarratores Apollonij cōmēti sunt. Eustathius nō platum id ασια loco datū tanq̄ ασια εν ασια affirmauit. sed loco genitiui. veluti diceret ασια εν κοινω. ut κοιλια & Ionice ασια. ut apud Herodotū inuenit. & facta syncopi ασια secutus ut mihi videt Stephanū. q̄ id prius annotauit. Adiecitq̄ Homer̄ Asiā. sicut & Europā ignorasse. ut cuiq̄ sit. prima. p̄ducta poni debet. & ita Homero seruati. quē multoq̄ cōsensu. Verg. imitatus. scripsit. Asia longe pulsa palus. & alibi. iam varias pelagi volucres & q̄ Asia circū Dulcibus in stagnis rimant̄ prata Caystri. quod etiā ut credā id me mouit. qm̄ Cayster Meandri in fluit. ut p̄clare cecinit Dionys. Sunt autē nōnulli (ut refert Eustathi. q̄ voluerint de Meandri cāpis intellexisse Homer̄ cū id cecinit ασια εν λιμωνι qm̄ in Asia multa florida prata. & maxime q̄ Meandri circūstent. eādē mēsurā obseruauit Ouidius in. x. Metamorp. & in Aside terra Mœnia constituis positoris habentia nomē. paulo post etiā Meandri meminit. ut liq̄dū sit de qua Asia v̄ba fecerit. Mille v̄o p̄ numero. ob magnitudinē minime terminato. ¶ De Delubra tēpla. Delubra dictū est lignū delibratū. hoc est nudatū libro. i. cortice. & p̄ deor̄ simulachro positū. ut Festus voluit. Varro locū arbitrat̄ esse dicati simulachri. ut cādelabre dicimus locū cādelæ. sunt q̄ malint delubra multa esse edium sub vno tecto. alij aliter. ut apud Asconij & alios videri p̄t. nos delubra p̄ tēplis accipim⁹. ¶ Potētū. ditio. ¶ Struxerat. cōposuerat. ædificauerat. dicauerat. ¶ Delusa. decepta. ludificata. infano fauore. inani existimatiōe. & vano penitus ac stolido pituræ hūanæ famæ rumusculo. Multa sane fuere in cā. cur hoīes ad idololatriā adeo p̄p̄si fuerūt. inter q̄s potētio. & p̄missa & minæ. ut scripsi in. iij. etiā de rerum p̄notōe. & nō nihil suo loco in p̄gressu ageēt. ¶ Creta louē tulerat. Nūc ad ea q̄ in vniuersam p̄posueramus. p̄ticularius explicāda descēdimus. sumētes initiū a loue. q̄ hō scelestus p̄ deo est habitus. ut hinc Crisi bñficia in hūanū genus clarescere incipiāt. eius em̄ legis p̄cellēti bñficio. veteres dī. hoc est dæmones cū suo principe. a mūdi tyrānide. p̄sus depulsi fuerūt. ḡtes itaq̄ louem deo. & summū arbitrabant̄. nec vno cōtenti plurimos inuexerūt. adeo ut nō puo numero Varro cōtētus fuerit. idip̄m q̄ in ora gentiū florēs ingescit. Crete autē rex fuit & Saturni filius Iupiter. ¶ Cui cœlū vana vetustas. Cui diuini honores. vanæ vetustatis cōsensu tributi sunt. Vanus idē q̄ & stultus. ut duob⁹ explicat locis Seruius. ut autē Gellius voluit auctoritate Apollinaris. mēdax & infidus. & leuia inaniāq̄ p̄ grauib⁹ & veris astutissime cōponēs. sed nec displicuit Seruio Vanū dici eī. q̄ sine vtilitate mentit̄. & q̄ fallax est. & inaniter iactabūdus. Donatus vanū dicit quod fieri nō p̄t. itē quod nec possibile nec verisimile. atq̄ falsum in priorē sensū videt̄ in sacris l̄ris accipi. vbi d̄r vanos esse oēs hoīes q̄bus nō subest scia dei. q̄ pacto & Parisiēlibus theologis d̄r. vanū esse qd̄ sibi debitū finē minime cōsequitur. ut a p̄s. diximus. Vane itaq̄ Ioui tributi sunt diuini honores. & ab eo multi eodē noīe reges. multiq̄ Saturni. q̄t em̄ Saturni ut inq̄t Xenophon. tot Rheæ. q̄t Iouēs tot Iunones extitere. Hūc ip̄m Iouē. p̄ aere physice nōnulli interpretati sunt. q̄s secuti poetē. vñ Horat. manet sub Ioue frigidus venator. & Calphurni. Dū peragit vernū Iouis incōstantia tēpus. sic & alij. vt publicus olim pene vsus obtinuerit. ut sub diuo. hoc est sub aere & aperto cœlo diceretur. Item pro mundi anima. qui altius aliquanto conscendere visusunt Iouem desumpsere. tametsi ima nō deseruerint. qd̄ em̄ est apud latinos Iupiter a iuuādo dictus. ita apud gr̄cos ζευς. q̄ ut inq̄t Phurnutus cā eēt τοιοστωσ του ζειν. hoc est viuētibus viuēdicā. quē auctore multos Platonico rum. hac in ip̄a re secutos arbitror. & p̄cipue Apuleiū. sed & αλλο του ζειν. i. a feruore sup̄mā illā p̄-

Delubra

Vanus

Iupiter

Zeus

HYMNVS

Λεω

Dios

Gragus

drymni

Proman

thius

aethiops

Gyrapsi

Cretes

Medaces

Dicton

Lycæus

tem aeris nonnulli sumpserunt. Firmianus eo dictum putat, quod primus ex liberis Saturni maribus visus
 xerit, idem & Λεω dictus αΠο του Λεωειν, hoc est ab irrigando & p̄bendo humore, cuius ge-
 nerandi casus esset Λιος, quā aetymologiā fortasse Maro secutus eū cecinit. Tum pater om̄ipo-
 tens fecundis imbribus aetheri coniugis in laeta gremiū descendit. & an̄ illum Marcus Varro, q̄
 Iouem p̄ aere de re differens rustica inuocādo suscepit. Eustath. in cōmētarijs in Iliadē scribit
 q̄ drifanā ap̄d veteres Iouē dictū ζεω Λιος παρ̄α ρω η παρ̄α ρω Λεω, ad hęc & ηνυ ζηνοσ
 & ζανζανος. Ceterz apud varias gētes, varia noīa obtinuit, vñ in Lycia Iupiter Crag⁹ colebat̄
 apud Pamphilios dicebat̄ Drymnius, apud Tyrios Promanthius, apud Chios Aethiops &
 Gyrapsius, hinc apud Lycophronē ο λευμνιος λαμων προμανθεωσ αιθιοι γυρασιος.
 Alij Iouem putauere coelū esse ut Crates. Alij sp̄m, placuit Senecæ affectatori stoicæ discipli-
 næ, in. ij. naturalium q̄stionū, Iouem esse rectorē & custodē vniuersi, animū ac sp̄m mūdi pos-
 seq; eūdem vocari, fatum, puidētiam, naturā, mūdū. Veteres historiarū Iouē hoīem dixere, Cre-
 tæ regem, Saturni filiū, tametsi alibi regnasse Iouem nonnulli voluerūt, nam Iouis Beli apud
 Chaldaeos & Persicas historias mētio est, tanq̄ regis Assyriorū. & apud Diodorū p̄ditū ē me-
 moriæ, Osiridē aurea tēpla Ioui coelesti, & Ioui par̄ti cōstituisse. eūdem tñ illū Alyriū nō fuisse
 q̄ & Cretēs, cū regni, tum temporū diuersitate constat, regni q̄ ille in Asia principatus est, hic
 in Europa, temporū qm̄ Thallus ut retulit Theophilus, mox Firmianus Saturni tempe vixit,
 & ambo simul adoleuerūt. Fuit at. CCC. &. xxij. annis an̄ bellū Troianū. Alij dixerūt Neptu-
 no maritima loca & insulas in sortem cecidisse, Plutoni, cui cognomē Agefilao fuit, occidētis
 oram, Ioui plagam oriētālē obtigisse. ut mittā q̄ Platonici dixerint, & quō istiusmodi fabu-
 las, ad naturā trahere sategerint, nam vel eorū oēs vel plurimi, in tēplis statuas venerabant, q̄
 Iouis terreni regis putabant, q̄ in coelū cōcessisset, sed q̄ q̄ ip̄m crederēt hoīem fuisse, varia tñ
 de eo & dissona ptulere, adeo ut de patria quoq; dubitauerint. Nam & si pene oēs Cretēs em
 dicerēt, nonnulli tñ Archada cōtenderūt, vñ illa Callimachi in eius ip̄ius hymno carmīa πωσ
 και νυν δικταιον κεισομεν η ελυκαιον. Εναοιη μαλα θυμος επι γενοσ. αμφρηισον. ζευ
 σεμεν κιοιοιοι εν ουρεσι φασι γενεσθε. Ζεουελενι ακραλη ποτερι πατερ ελυσαντο.
 Κρητες χει δευσται και γαρ ταφον ωνασσεια Κρητες ετεκθονατο ου δουρανεσ εσ-
 σιγαρχει. quos ita in latinū totidē v̄ sibus (ut aliqñ soliti) cōuertamus. At nūc dictæum cātabi
 mus an ne Lycæum? Namq; genus dubiū est, & mens male conscia facti. Iuppiter Ideis genitū
 te in montibus illi. Arcada te phibēt, alij q̄ falsa locuti: Mendaces etem Cretēs semp̄ inanem.
 Quandoq; dem tumultū tibi rex victure dicarūt. Dubitabat̄ itaq; Dictæus esset an Lycæus Iu-
 piter, hoc est Cretensis habere an Arcas. Dicton q̄ppe mons insulæ Cretæ apud Aratum et
 alios, aliter tamen visum Straboni & alijs, & etiam nescio quo pacto Dictæus mōs Cretæ dē
 Seruio. & Lycæus mons est Arcadiæ Pani & Dianæ sacer. Verg. Panos de more Lycæi. & Sta-
 tius. Illas elucis Hecate speculata Lycæis. & vrbs quoq; Lycæa est & locus Atticæ, lyceus a Ly-
 co Pandyonis, auctore Pausania, mox & lyceum gymnasiū Aristoteli gratissimū, constitutū
 a Pisistrato, ut placuit Theopompo, ab Athenisibus vero ut Philochoro. legi tñ apud The-
 ocritū κατορεα μακρη λυκαιον, sup̄ q̄bus v̄ bis eius græcus enarrator, voluit lycea loca di-
 ci a Calisto filia Lycaonis, quæ videlicet ibi sepulta fuerit a Mercurio, quam postea Aratus fa-
 bulando inter stellas retulerit. itaq; cū alteri Idæum Iouem dicerēt, alteri Lycæum. Alteri inquit
 Callimachus mentiunt̄, & mentiunt̄ Cretenses, qm̄ Cretenses semp̄ mendaces. Hoc aut̄ hēmi-
 stichium κρητες αλ̄ δευσαι, sumpsit Callimachus ex Epimenide Cretensi, cuius inteḡ car-
 men Paulus Ap̄ls in ep̄la ad Titum inseruit, eum ip̄sum Epimenidem p̄priū Cretensitū p̄-
 phetā asseuerās. sed cur ita eū appellauerit Ap̄ls, alij alia, & nos qd̄ cōsentaneū ē, visum retuli-
 mus in. ij. opis nostri lib. de rez̄ p̄notōe. Vñ at̄ euenit, ut Epimenides mēdaci noīe Cretēs
 taxauerit, nihil mihi magis cōstat, q̄ qd̄ apud Athanasīū theologū legi, q̄ Pauli v̄ ba enarrās,
 indignatū Epimenidē ait zelo patrij dei, cui sepulch̄ cōdidissent, quē secut⁹ fortasse Papini⁹ di-
 xit. Mētaq; manes, Creta tuos. & illud q̄q; Martia⁹, ea forte de cā cecinit, Iupiter Idæi risit mē-
 dacia busti. sed & cōijci q̄q; p̄t ex eo id euenisse, qd̄ puerbiū erat, cretissare, p̄ mētiri ab Idome-
 neo tract̄ ī Cretēsi, q̄ Troiana spolia Græcis diuidēs, potiora sibi desūpsisset, sed q̄ Epimenidē
 an̄ troica fuisse scribūt, ip̄a cōiectura nō ducerēt, q̄ nā v̄o de cā Calimach⁹ idip̄m ī illos crimē
 irrogauerit, ex e⁹ poetę græco enarratore colligit̄, affirmāte fuisse in Creta Minois monumē-
 tū Iouis filij, e⁹ talis erat inscriptio. Minois Iouis sepulch̄, factū at̄ ut vetustate iscriptōis exor-
 ditū aboleret̄, q̄re illud dūtaxat derelictū, Iouis sepulch̄, inde euenisse ut se habere Iouis sepul-
 ch̄ Cretēs iactarēt, aut inde etiā emerfisse, q̄ Corybātes id cōfinxerint, Saturni metu Iouē oc

euitantes. Alia de Iouis sepulchro, & facinoribus nota apud Firmianū, Augustinū, Cyprianū, Prudentiū, alios videre cōmode potes. Illud addā nō cōuenisse etiā si Cretēsis erat quo tñ insulæ loco genitus esset, est em̄ apud Aratū ΔΙΚΤΩΝ qđ esse p̄montoriū Cretæ in quo nat⁹ sit Iuppiter, eius poetæ græcus enarrator Theon voluit, sup̄ v̄b̄ illis ΔΙΚΤΩ ΕΥ ΕΥΔΑΙΕΙ, ait em̄ Dicton esse p̄montoriū Cretæ, Idæ mōti p̄pinquū, vbi esset lucus Iouis Alysij, & paulo post, ait genitū Iouē in Dicto, translātū at̄ de hinc ad ant̄ Idæ. Zenodotus v̄o Mallotes, dicton p̄ dictamo accepit, q̄ propter ΕΥΔΑΙΩ appellatū existimauit, eamq; herbam facilitati ptus conferre, videri p̄ptereaq; Ilythyā dictamo cō-

Dicton

**Consult, & terra pulsum, regnare per axes
Saturnum immotos confinxerat Itala pubes.**

ronari solere, qđ etiā ab Euphorione memoriae mādātū est, hanc gñis ambiguitatē nō latuissē Vergi, ut existimē illud me mouet, qđ tamesi in Georgicis dicat de apibus, Dicto cœli regē pauere sub antro, & in. iij. Aene. Creta Iouis magni medio iacet insula p̄to. in. viij. tñ ad Eudrum Arcadēcū Aenea ita de Tarpeia sede loquētē, introducit. Hoc nemus hūc inqt frondoso v̄tice collē Quis deus incertū est habitat deus Arcades ip̄m Credūt se vidisse Iouē, allusit fortasse Callimacho, a quo eum multa in suā poesim trāstulisse, q̄ vtrūq; p̄penderit, facile iudicant. ¶ Et terra pulsum. Ferebāt Saturnū pulsum a Ioue filio, fugisse in eā p̄tem Italiæ, q̄ Latium dī, ibiq; latuisse, & ex eo latij fluxisse nomē, his qm̄ latuisset tutus in oris, ut Maro cecinit, q̄q; a Latino Latū Varro deducit. Saturno postea Itali & templa & aras, & cogminā vrbem stauerunt, a Saturno em̄ vt Cato Portius inqt in libro de originibus, Saturnia olim qđ nūc Capitolium, & ab ea late Saturnia terra, & Verg. quoq; parens inqt frugum Saturnia tellus, quod cognominis aduscq; tempa Columellæ seruatū, vnde eius hæc verba. Itaq; in hoc Latino & Saturnia terra. Eum dixere defunctum supra sex cœloꝝ orbis collocatum, quem tamē patrium solum non sustinuit, neq; em̄ sanctis moribus p̄ditus inuidia exulauit, vt multis cōtigit, mœchum fuisse fama ferebat, vnde in equum conuersum petulans animal, & ut Aristoteles ait, omnium tam marium q̄ fœminarum p̄ter hominem salacissimum, confinxerunt. hinc illud Verg. Talis & ip̄e iubam ceruice effudit equina Coniugis aduentu pernix Saturnus, & altum Pelion hinnitu fugiens impleuit equino. Dixerunt em̄ ab eo compressam Phylirem, ex qua Chyron natus sit. At forte post exilium & fugam continuit, Thessalicis dū taxat puellis infestus. Sed vnde illud Aurelij Prudenti contra Symmachū: Tuscis namq; ille puellis Primus adhinnuit simulato numine mœchus. sed em̄ apud ip̄os quoq; Romanos de Saturno varia prodebantur, inter quæ illud apud Halicarnesum in Romana historia ΟΥΤΕ ΞΕΥΣ ΚΑΤΑΛΩΝ ΤΗΝ ΚΡΕΘΟΥ ΔΥΝΑΤΕΙΑΝ, hoc est neq; Iuppiter Saturni principatum dissoluit. ¶ Regnare per immotos axes. Dicitur regno in vrbe, ut notant antiqui & vsu comprobatur, mutauimus p̄positōnem, ut cui tantum de te licuit, pro in te, diximus autem axes immo-

Saturnus

Axis

Poli

Italia eius noia.

tos propter tarditatem, nam triginta annis eius orbis reuolutio conficit. Axes at̄ p̄ cœlo sumpti pene ab oibus, q̄q; axis pprie, iusta sn̄iam Platonici Procli, dī ip̄a lineā q̄ mūdū dimetiūt, & Theon scribit axem imagiariā esse lineā, cuius p̄tēta poli nuncupant. Et termini quoq; ip̄ius axis poli dicunt, eo aut̄ dictus est axis, qđ circa ip̄m agat̄ cœlū, poli v̄o qm̄ circa ip̄os cœlū v̄tat, nec dissentit ab Aristotele, q̄ in li. de mūdo ad Alexandræ appellat eos ΘΗΜΕΙΑ ΠΕΡΙ Α ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΟΣΜΟΣ ΚΙΝΕΙΤΑΙ, hoc est signa circa q̄ totus mūdus mouet. Qui v̄o de constitutōe sp̄æ arateæ conscripsit αξων inqt λεγεται επι περι αυτων ο ουρανος αγεται. Πολοι δε επι περι αυτους ο ουρανος πολειται. hinc latini polum v̄tice dixere. Vergil. Hic vertex nobis semp̄ sublimis, at illum Sub pedibus styx atra videt manesq; pfundi: borealem innuens, quem nos aspicimus, & australem nostro hemisphærio p̄sus absconditū qui tamen in vsu est Lusitanis nautis, Indiæ nauigationi magno studio incumbentibus. Aliqui nihilominus axem & polum idem existimarūt, vnde Germanicus Cæsar ait, determinat axem quē grah̄ dixere polum, & miror virū græce peritū idipsum scripsisse, si tñ menda caret exemplar, miror etiam sed alia de causa. Lutatiū sup̄ illis Papinij verbis. Sed fœda silentis aura poli, dixisse polum esse circuitum q̄ in se totum continet, cū tñ poli p̄tēta sint, q̄q; ad aliud significandum sumi queunt. ¶ Itala pubes. Iuuentus Italica, synchdoche lexeos, nam per pubē homines intelligunt, sed & innuit non senum sed adolescentiū, q̄ par̄ solent valere prudentia, id opis fuisse. Italia verò ex duce, ut Vergilio & alijs placuit, nec solū id nomē ei, sed ex diuersis ducib; diuersa, ut Cato de origib; differit, nā & Ianicula, & Saturnia, & Hespia, & Oeno-

HYMNVS

eria, & aliter etiam nūcupata a Iano q̄dem ianūcula, a Saturno saturnia, ab Hespero Atlantis fratre, hesperia, ab Italo rege Siciliae, italia, ab Oenotrio rege Sabinoꝝ, cenotria, ut Varro voluit, q̄q̄ & a vino creditū est nomen illi fuisse. Aristo. in. vij. Politicoꝝ. Italum Oenotriæ regem italis nomē dedisse voluit, q̄ prius Oenotrii dicerent. Oenotriū at̄ nō cenotrium scribit Cato in lib. de originibus, nec Sabinoꝝ regem facit ut Varro, sed Arcadiū, eumq̄ post Troiam cōditam ad nauigasse in Calabria tradit, authore Antiocho Syracusano. Alij a vitulis italiam dici voluere, quoniā magna in ea eorū copia, q̄ & itali veteri græcoꝝ lingua dicebatur, Timeo & Varrone aucto-

Mercurio, Marti, Veneri, Phœbo, atq̄ sorori

Creta:

mercuri:

ribus. eadē Ausonia & Tyrrenia nūcupata, q̄ Saturni hospita, magis ei cōtulit q̄ patria Creta, a qua vi filij Iouis exulauit. Est autē Creta celeberrima insula Curretis habitatoribus, ut aliqui volunt, ita nūcupata, quasi curetam dixeris, addita syncopi. alijs a Crete quodam Iouis & Idæ filio. Arrianus maluit vt Cres nomen insulæ fecerit, a quo. i. Crete, hic ferē Iouem in Dictæo, monte absconditū, ab iniuria Saturni liberasse. Archias Cretā appellauit pleonasmo e literæ, ut notat Eustathius, sed ante illū Archilochus id fecerat, ut notauit Stephanus, sed & p̄ syncopen Cretē nōnulli dixerunt. Alij a Crete, quæ vna fuerit Hesperidū, nomē insulæ fuisse volūt vocata item aëria terrestris idæ: & poetice apud græcos Crete & Cres, Cretos, & alijs etiā nominibus, ut est apud Stephanū videre, ¶ Mercurio, Iouis filio & Maiæ in Arcadia genito, de quo Homerus in ip̄ius hymno, Aratus, Verg. Horat. alijs. Nonnulli Maiam Vulcani vxorē dixerunt, quæ tñ Maiesta diceret, authore Pisone, Cornelius terrā dixit matrem Mercurij, huic inuentōem furti acceptā retulere, de quo Firmianus ait, fur & nebulo Mercurius, atq̄ hinc Prudentius cecinit. Exptes furandi homines hac imbuit arte Mercurius Maia genitus. Idem p̄stigijs auctor & magiæ creditus, vñ apud eundē. Murmura nam magico tenues excire figuras, Atq̄ sepulchrales scite incantare fauillas, & p̄pterea finxerūt sup̄is & inferis cōmune nomē esse Mercurij, & ministrare dñs, vnde camillos & camillas in sacris ministras vocabāt, & Hetrusca lingua Mercurius Camillus dicebat, auctore Seruio. Mercurius idem triceps a Lycophrone vocat, cum ait τρικεφαλῆος τρικεφαλὸς φερεος θεος, tricipitis autē appellatōe Donatus, qm̄ cœlestis maritimus, & terrenus deus est habitus, tres quoq̄ Mercurios. i. terrenū, superum & inferū posuit Seruius, auctoritate Ciceronis. Sed & q̄nq̄ ab eo positi sunt, quod & refert Firmianus in primo cōtra gentes. Et apud eūdē ip̄m Ciceronē liquet in tertio de natura deorū, q̄ multitudinē ip̄am deorū, sub vno noīe sæpenumero citat. Sed a græcis potius q̄ ab eo q̄ cōmunis est, & a græcis sumpsit, petenda plurima curauimus. Triceps quoq̄ dici potuit, ob naturæ morū, & dialecticæ facultatis disciplinā, aut mabant em̄ gentes p̄esse illum eloquentiæ atq̄ doctrinæ, eūdē agonibus p̄esse putabāt, & inter alia eius nomina ενανθρωπιος positū est, de quo in hymno quodā olympico Pindarus ος ανθρωπος εχει, & apud eūdē Pindarum alio in hymno, q̄ in Pythijs reponit, sed lite non data, qm̄ eum sacrificio dicatū voluit Timeus, Calimachus Nemieo certamini, Ammonius atq̄ Calistratus olympico, Dionysius Phasiletes Patathenaicis, in hoc inq̄ hymno ita scribit, οτ' ενανθρωπιος εμμοσ αιγλαντα τι θεος. κοσμος. Eschylus quoq̄ parieum nomē clatura signat, inquit ενανθρωπιε μακισ και λιος εμμοσ idem κεραεος, quod nomē alijs quoq̄ tributū & στεροφαιος quoq̄ & εμπολαεος et πολιος et ηγεμονιος λιακονος et αγγελος quod est frequens apud Homeroꝝ, sacrificabātq̄ illi brachiū animalitū, & linguas auitū quarundā, quoniam & pugil, & athleta, & eloquens habebat, nec syncera sed mixta libamina dabant, quoniā mortuis & viuis imperare somniabāt, sed in primis furandi artem illi tanq̄ ppriam, & ab eo maxime amatā, ab ip̄a nauitate tribuebāt, quod cum ab alijs, tum a Philostrato in imaginibus ita scribit φασι γαρ τον ερικην οτε τη μακισ εγενετο εραν του κλεπτε. v. Idem palæstræ inuentor habitus, tamentū id alijs etiam num referat acceptū. mercimonijs etiā p̄esse illum dixerunt, vnde nomen effluxit Mercurij, q̄q̄ nōnullis placuit eo id deduci, q̄ medius curreret. Stilbonta quoq̄ eundē multi vocitarūt ερικην græci vocant, eūdēmq̄ interptem fabulant ερικηνειν autem apud eos interptari significat, vteūq̄ fuerit homo scelestus p̄ deo cultus, & in astra etiam reatus, eius quoq̄ nominis dæmon est apud inferos, quo infestatum sæpenumero Martium sanctissimū antistitem fuisse Seuerus est author, quod & ap̄s quoq̄ notauimus, & illum arbitror fuisse nequā sp̄m, q̄ sibi apud gentes fieri sacra pcurabat. ¶ Marti, Iunonis filio, scdm̄ alios Iouis & Enyo, quā tñ alijs filiam ip̄ius, alijs sororē dixerūt, dictū autem Martem Iouis fili-

Mars

um Phurnutus philosophus putauit, quoniã ex Ioue animalium essent inimicitie, ex quibus emolumentum hoc hominibus pueniebat, ut arma noscerent & generosum quiddam & forte saperent, isque propterea deus belli vocatus, dictus vero αρεος hoc est Mars απο του αρεειν και αραρεειν hoc est a tollendo & interficiendo, vel απο της αρεος η εσι βλαση quae. f. damnū est, & propter has alias quoque etymologias & diuersa ipsius nomina exponit. Adoratum autem a Thracibus & Scythis, quoniã apud eos bellica plurimum exercitia vigent. A Latinis autem Mars eo dictus est, quod officium bellandi maribus conuenit. Firmianus homicidam fuisse voluit, & ab Atheniensibus caedis crimine per gratiam libera

Latonæ, Cereri, Panique, Hecataeque triformi

tum. ¶ Veneri non solum meretrici, sed & inuentrici artis meretriciae, prout Ennio, ea & Cypris mulieribus persuasit quod sum corpis facere, ne sola impudicitiae & viroque appetitiae notam contraheret. hanc Cypro ortam, & ex spuma maris emersam fabulabant, vnde & Cypriae, & Panphiae, & Amathusia, & Amathutidis illi nomen inditum. Natam Cytheris primum applicuisse ferunt, & inde Cytherae nomen. Plures tamen Veneres ut diximus, positae sunt. ¶ Phœbo. Soli, dictus autem Phœbus a splendore, sed de Solis nominibus varijs, quod Apollo, Phœbus, Sol, Hyperion, Titan, Osiris, Liber, Mithra, Delius, Cynthius, & caetera non parum multa Macrobius, Capella, alij, differuere. a locis autem ut plurimum indita cognomina. Delius enim ab insula, Cynthius ab insula, sed rectius a monte, & si qua eiusmodi, quae Lunae quoque pariter conicata, cui & a loco pari pacto nomen Orthosia, vnde Lycophron illam vocauit τοξολαμνον ορθοσιαν & Issoria a monte Laconiae, Stephano Authore. Varijque varia de illius generatione dixerunt, conueniunt fere omnes fabulatores Solem fratrem fuisse Lunae. Tragici tamen quod & aduertit Theon, eum Lunae dixere patrem, quod lumen eius affatim prebeat, sed frequentius fratris nomine donatus est. ¶ Atque sorori Lunae, quae & Latonia dicta, quoniam finxere ex Ioue illam & Latona in Delo natam, sed & nonnulli Thiam Solis & Lunae matrem fecere, ut Hesiodus θεια η ελιον τεκε μεγαν λαμπρατε σεληνην γυναικα του λεμθεισ ανπεριουος εν φιλητητι & Pindarus quidam hymno tale principium fecit μεταρχ ελιου πολυωνυμε θεια, septem autem haec sidera quae recensuimus, per caeli spatia dilabantur & errantia, deos esse veteres putauere graeci, & θεος illis nomen imponere απο του θεου, quod est per caelum decurrerent, ut Plato docuit in Cratylo, a timore tamen eorum etiam nomen tractum esse, scripsit Eusebius, sed απν την θεσεωσ Phurnurus existimauit in libro de natura deorum, & antiquus deos vocatos asserit, quod αλιαπτοτουσ, hoc est sine casu ferre viderent, existimantes eos astroque motus rerum causas esse, & θεηκεσ, hoc est positores, quin & daemones eisdem quibus & sidera, nominibus appellatos fuisse, Seuerus ex Martini sententia memoriae posteritatis commendauit, hominum item nomenclaturae sideribus impositae sunt, hominum in quibus quos diuinis honoribus dignos autem asserit. Iouem dico, Saturnum, Venerem, Martem, Mercurium, sed & Apollinem, Solem ipsum & Lunam, quae & Diana, quorum iustitiam meminimus, non tanquam fratres & sorores quo modo fabulae ferunt, sed quoniam & Aegyptij veteres, & Plato & Aristoteles censuerunt inter Solem & Lunam, planetarum interpositum esse neminem, & quoniam Chaldaei, Ptolemaeus, plerique alij posuerunt, Solem medium planetarum, non defuere tamen ex iunioribus, ut Ieber, ut Theon ipsius interpres Ptolemaei, quod Solem a Luna secundum faceret, & supra eam statim collocarent, de reliquis etiam non plane constat, nam de Veneris & Mercurij sideribus prorsus ambigitur, exploratum quoque non esse, quo ordine superiores illi Mars, Iuppiter, Saturnus inter se collocentur, Andreas summarius est auctor, quod & explorari satis non posse contedit. Moses item Aegyptius ex Abubarche sententia, ordinem planetarum incertum pronunciauit, sicut & sphaerarum quoque incertum numerum & supra dictum, & alij etiam comprobant. Quid quod habitus etiam numerus planetarum incertus, quando alios etiam esse posse planetas, propter eos quos videntur. Phauorinus apud Gellium affirmauit. ¶ Latonae, Cereri, non solum autem gentes coluere sidera, verum alia quoque numina inuenerunt, & innumeris pene non rebus modo sed vmbribus, sed inanibus figmentis, diuinos homines deputauerunt, Latone uti Solis & Lunae matri, Cereri uti feminam inuentrici, vnde illud Liber & alma Ceres vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit arista, Poculaque inuentis Acheloia miscuit vuis. Sigdem vini illi, huic frumenti usum acceptum retulere, & aradae terrae industriam illius inuentum asseruere, qua de re idem Verg. Prima Ceres ferro mortales vertere terram instituit. Ceres autem per Luna habita, Liber per Sole colebatur, illa multis in locis, sed praecipue in Attica regione, ubi Cereris Eleusine mysteria frequentabantur, tantum apud gentes habita, ut illis Hercules iniuriari et flagitauerit, nec potuerit ut Pausanias, ut alij, scripsere, quod

Venus

Phœbus

θεος.

αλιαπτοτουσ

Ceres

Eleusinia

HYMNVS

niam Eumolpi legibus vetare, quæ idipm muneris dumtaxat indigenis pmittebant, ppter ea dixere minora Eleusinia in Herculis gratiâ instituta. Eumolpus aut, nō Thrax ille celebratus ut Ister voluit sed alius, Hercule initiavit, q̄ postea *μoστη* nomine a Lycophrone vocatus ē, sed & templū erat Athenis Eleusiniū dictū, tanta reuerētia, ut ne illius explicaret mysteria Pausanias somno se monitū affirmarit, & Numenius quoq; somnio rephensus dī, q̄ ea sacra interpretari, & in vulgus pmere sit ausus, tractūq; est, puerbiū a græcis *αττικoi τῶ ελευσινια*, ut eos indicaret q̄ arcana non diuulgāt. Ea tamen arcana Eleusina, non execrabilia mō erant, sed vana p̄sus, & risu q̄ attentōe digna, q̄rebat em Proserpina ab incesto rapta patruo, magna tedarum ardentū frequētia, qm̄ ferebat Cererem ip̄am accensis ex Aetneo v̄tice facibus filiam in Sicilia quæsiuisse, eius in honorē Athenienses constituto die, calathū cuius est vsus ī feminibus terræ commēdandis, curru impositū circumferebant, quod moris postea Philadelphus in Alexandria constituit, eiusq; rei subobscure meminit Calimachus. Erat & agō apud Eleusin in quo victoribus ordea corone erāt, ad Cererē ip̄um honorandā, de quo certamine Pindarus in quodā Isthmiaco hymno meminit *καὶ τὸ λαμχτροσ κλυτον ἄλοσ ελευσινια δε ευβιασ εν γναμπτοισ δεομοιοσ*. ¶ **Pan.** Quoniā illum p̄esse armentis & pecorum gregibus putarūt, & saltū siluarūq; deū autumarūt. Pan alius Mercurij & Penolopes filius, Iouis alius & υβρεωσ Pana pdijt, alij Penelopes & omniū p̄corum filium a gbusdam habitū, quod & Duris Samius sensit, & p̄pterea Pana vocari Epimenides Iouis & Calistus Pana & Arcadiū geminos, Aristipp⁹ i Arcadico, Iouis & Oeneidis nymphę, & alia multa de eo fabulose ferunt, quæ consulto p̄tereo, pleraq; em̄ apud enarratorē Theocriti, multa apud Phurnutū legi possunt, apud quem etiā Pan mundus erat, & idem cum eo, quem hortorū deum & custodē gentes nugabant. hæc aut̄ syllaba ni, natura solet esse breuis apud græcos, longam posuimus latine scribentes, & c̄ta si figura vsi, sed & p̄duci eam solere græci, notant grāmatici. ¶ **Hecate.** Hecate, & Diana, & Luna, & Phosphoros, & Dytinna, & Trivia & Prothyrea, & Lucina, & Proserpina, & alijs etiā nominibus nūcupata est, ut hinc Orpheus in hymno ad ip̄am multinomiā dixerit *Κλυθι ω πολυσεμνε θεα πολυεθυμε λαικων*, q̄q; legi in commētarijs Theocriti, q̄bus nomen fecere diuini Flores, mixtū fuisse Iouem Cereri, q̄ pepererit Hecatē robore & magnitudine inter deas p̄cellentem, atq; hanc ip̄am a patre sub terrā fuisse missam, ad q̄rendum Proserpinā, & Phosphorio & terrestris Dianæ, & alijs etiā noībus appellari, ex quo colligeret Proserpinā distinctam fuisse ab Hecate, quā tñ non diuersam, sed eadem plurimi gentiū auctores p̄dicarūt. Illudq; notum apud omnes p̄nescriptores gentiū, Proserpinam inferorū reginam putari, & de Hecate dictū a Vergilio in p̄sona Sibyllæ, q̄ se auernis lucis p̄fecisset, eademq; Hecate apud Sophoclem tradit̄ serpentum spiris coronata. ¶ **Triformi.** Quoniā vt alij dicūt, luceat in cœlo, feriat in terris, torqueat in inferno. Sed p̄pterea ip̄e arbitror q̄ eius simulachrū triceps erat, pingebant em̄ caput medium hominis, dextrę equi, sinistrę canis, vt nōnulli referunt ex Orphæo, quoniā si recte p̄pendat̄, tripitem certe facit Hecatē, sed illi sinistrū equi, dextrę canis caput affigit, cui rei puto Vergiliū alluisse scribentē, tria v̄ginis ora Dianæ, & Nasonem pariter cum ait, Ora vides Hecates in tris v̄gentia formas, & ite; in septimo, modo diua triformis diuuet, & paulopost, tuq; triceps Hecate. Item Siliū in primo, tum nigra triformi Hostia mactat̄ diuæ. Et Claudianum hoc in Hemistichio, ternis Hecate variata figuris, & Seneca in Hyppolito, Hecate triformis, enades ceptis fauēs. Triformē v̄o illā noīatam Phurnutus ait, q̄ tres Luna generales figuras varia ad Solem habitudine designet, nōnulli ab centenario numero deriuatum nomē voluere, alij q̄ centū hostijs placaret, sed placet magis quod Phurnutus pdidit, a iaciēdo p̄cullumine quare & ferre illam sagittas sinxerūt, quemadmodū & Apollo, vnde *εκατιβολουσ* nuncupat, sed & *εκαβολοσ* ip̄e Apollo dictus & *εκατηβελητοσ* & *εκατου* etiā dicit̄, vel a centum ut dicunt græci, utpote q̄ tot sagittas simul emittere, i. radios possit, vel ab *εκασ*, i. longe damna videlicet iacere, aut quoniā longe a nostro v̄tice mouet̄, dictū est *εκασ ατειν*, i. longe dimoueri & salire. Alij dicunt Hecates plures fuisse, alij vnam, sed non conueniunt cuius nam filia, nam Bachilides Noctis, Museus Iouis, & Asterie Pherecides, Aristei Cereris, & Iouis alij. Dionysius in Argonauticis, & Apollonius & alij, Persei fratris Oetæ Cholcorū regis Hesiodus aut̄ voluit Iphigeniā numine Dianæ Hecatē factam. Ceterę Hecates nomine ferebant̄ oracula multa, quorū mentōem facit Cæsariensis Eusebius, & ei quoq; iuxta varia nomina, varias etiā tribuebant v̄tutes, vt Lunam rebus elemētarijs p̄ficiēbāt, vt Diana dicebat̄ venatōibus, eam & saltibus p̄sidere autumabāt, atq; hinc eius quoq; plura noīa, vt He-

Attici
Elusinia

Pan.

Hecate

Uithia.

cate vero subterraneis in locis ius habere putabāt, uñ illud apud Verg. lucis Hecate p̄fecit auer
nis, eadē Daira apud Apolloniū dicta & Eschilū, & alios q̄ & Nychia. i. nocturna, qm̄ rebus
obscuris putabat̄ p̄esse, & in nocte placabat̄. vti Proserpina quā a p̄serpēdo dictā videri vo
lūt, qm̄ modo in dextrā, modo in sinistrā moueat, græci Epicharmi & Ennij auctoritate. Itē
Dīsynna a fœmina quadā Brito martis appellata, q̄ venatorū inuenit rete, de qua re apud
Strabonē plura. Plutonis item vxor, & vmbraꝝ putabat̄ regina, q̄q̄ Orpheus (quod irridet

Thura prophanatis demēs adolebat in aris

Athenagoras) voluit Iouem
patrē illi cōmixtū, vñ natus sit
Dionysius. vti Lucina p̄tuba
mulierū p̄fecta credebat̄, eam

ip̄am & Orpheus, & Calimachus, & alij plures, Ilithiā putarūt, tametsi apud Cornutiū tot lli
thiā, quot amores & partus. hinc eueniebat vt natorum infantium vestes ip̄i Dianæ pro
munere suspenderēt, p̄pterea quoq̄ estimatū est in hymno Iouis apud Calimachū ΦΗΤΩΝΟΣ
ἀρεταμειδος mentōem factā, & Calimachus idem in ip̄ius hymno Dianæ, eam Chitonē ap
pellat, atq̄ accedere ad vrbes fabulabat̄, ob leuādos p̄turientū dolores, reliquo tempe in mō
tibus diuersari. Ad stipulat̄ quoq̄ Stephanus Dianā Chitonē & Chitonīā dici, auctoritate Me
nippi, Byzantiū & Epicharmi. Sed enim Ilithiā nō eādē esse, q̄ & Diana putauit Pindarus
in q̄dam hymno Pythio fabulatus, Aesculapij matrē aureis arcibus Dianæ p̄domitā prius
q̄ cū Ilithiā opus p̄ficeret, ita ille ἀρι τελεσσαι ματρυπολων ειλθηια λαμεισ αχ
ρυσεισ τοξοισ ινυπ ἀρεταμειδος. quā tñ Ilithiā, p̄sus haberi pene oēs vt diximus, consen
sere, vñ & soluebāt zonas q̄ primo erant puerperæ, & suspēdebāt Dianæ, atq̄ Athenis erat sa
crum λυσι ζωνος ἀρεταμειδος, hoc est Dianæ (dicere liceat) soluizonite. qua etiā num appella
tōe vsus est Orpheus in hymnis q̄ Dianā Prothyrea, & Illythiā, & Soluizonā, & Plurinomiā
nūcupauit. Diana item cognomine Pytho, colebat̄ Corinthijs, ut ait Hermolaus in castigati
onibus Plinij, ope quo ad studia humanitatis p̄tinet eruditissimo. Citauit Hermolaū, qm̄ id ali
ubi me legisse nō memini. Memini autē Pitho p̄ vipsuadendi qua polluisse Periclem fama est
sæpe desumptā, de qua Cicero, Eupolis, alij, & ip̄e Hermolaus etiā nō nihil post Politiani rep̄
hensionem in Theodorū, quæ oīa vt mihi videt̄, cōuenire possent, si vis p̄suadendi quā fa
bulati sunt, deum esse p̄ naturali eloquentia desumpsissent. est em̄ apud Orpheum in hymno
naturæ Πειθεω p̄ ip̄a natura celebrata, q̄ ut ait Πικραμεν φανλοισι γλυκηα δε πεθεωμε
νοισι. alij ut est apud Pausaniā nugati sunt, nō Illythiā sed Lucinā ex Hypboreis ad leuādos La
tonæ p̄turientis dolores, venisse Delon. Cice. quoq̄ Latonā errore & partu laborantē, confu
gisse Delon voluit. Sed añ illum Aristot. in lib. de natura animalū, fabulatū scribit, aberran
tem Latonam ex Hypboreis Delum venisse, sub specie lupæ. Ego vero arbitror huic fabulæ,
cuius Aristoteles meminit, non nihil naturalis fundamenti subesse posse. Nouissimū enim fri
gus gñatōi ip̄i & fœcūditati p̄ se repugnare, teporē autē & calorē cōferre. Hypboreo v̄o cœlo
nihil frigidius esse admodū cōstat, pariterq̄ Delon Aegei maris insulā, aeris tepore pollere, q̄
factū ut nō ab re penitus, si naturalē partū spectarūt dixere Delon Hypboreis p̄positam. hinc
orta fabula est Latonā e frigidissima regione tepentē petiuisse pariedī tpe, & Lucinā in Hypbo
reis cū esset, sese Delon ad maturādū Latonæ p̄tū cōtulisse. Fabulosius autē scribit Homerus
hymno in Apollinē missam. Irim deax̄ iussu, ad Ilithiā inscia Iunone, de cœlo accersendā, ut
Latonē, q̄ nouē diebus & totidē noctibus in p̄tu laborabat, op̄ē ferret, atq̄ eius illā aduētū pe
perisse, ut fabulæ etiā incōstantiā hinc irrideri liceat, qm̄ alij ex Hypboreis, alij ex cœlo voca
tā dicāt Ilithiā, q̄ tñ a Romanis adeo celebrabat̄, ut Sibyllæ vaticinio, quod est apud Zosi
mū, sacra illi reputarent. Gnosij eam dicebāt in Amnisiō natā. Amnisius autē Cretæ ps, vbi lli
thiæ monstrabat̄ spelūca, de qua Homerus in Odysea. Idem Cretēses Iunonis eam filiā dixe
re, sic & Pindarus etiā q̄dam in hymno Nemeæo inuocat in gens, Ειλθηια παρθερος μοι
βην βχθυφρονων και μεγαλος εερε ακουσοκεας. & paulo post appellat Hebes sororem
Τεχν in q̄ αλε λφεχν ελαχομεν αγλαογυιον ηβχν. imitatus ut opinor Hesiodū, q̄ Hebe
& Martē, & Ilithiā, ex Iunone deriuauit. ita ille ηληβην και χερα και ειλθηιαν ετικτεν. eadē
habita est inferna Iuno, q̄re & Terent scribit, Iuno Lucina fer opē, varicq̄ illi appellatōes indi
cæ, p̄ varietate fabulæ, poetarūq̄ libidine. Ab Eusebio p̄dit, Proserpinā Siculā v̄ginem, ab
Orco Molossoꝝ rege turpissimo raptā, ex q̄ historia tot & tāta p̄silire mēdacia. ¶ Tura. thu
re oēs fere gētes sacrificabāt, ante q̄ victimas pecudū, mox & hoim cæderent, ut refert Theo
phrastus & Porphyrius. ¶ Adolebat, Verg. adolēt altaria flāmis, vario tñ significati hoc ver

Amnisi

Adolere

HYMNVS

Ara
Altare
Aegypt

bum ponit, nam & vro significat & sacrificio & etiā calefactio igne, vt in Moreto. ¶ Demens, amēs, qm̄ dæmonē venerabant. ¶ In aris pphanaus, in pollutis & scelere maculatis aris. Ara & altare hoc differre nobiles dicūt grāmatici, ut hoc sup̄is tm̄, illa & sup̄is & inferis poneretur, sed, pmiscue sæpenumero accipiunt. Aegyptus, in Aegypto oīm regionum sup̄stitiosissima, multa habebant sacra, sed q̄ Osiridi fiebāt mirū celebrabant. Aegyptus aut̄ (ut scribit) a rege cognomine nūcupata est, eius item rex Thonus illi etiā cognomē qm̄q; indidit, vñ Nicāder ec cinit θ-ν-ω-δ ε-ν τ-α-μ-α-δ-ο-ι-σ-ι. regio a qbusdā laudatissima, adeo ut credi possit a Pindaro Libyā ideo ΑΙΟΣ ΚΗΤΟΥ ΕΞΟ- ΚΟΥ. i. excellentē Iouis hortū appellatū, qm̄ vicina sit Aegypto. q̄ ΑΙΟΣ ΤΕΛΕΥΟΣ, hoc est Iouis lucus nūcupata sit, q̄q; de Ammonis oraculo id p̄t̄ intelligi, & insignis cultoribus fuit Aegyptus, qm̄ inuētores multarū artū eius populi extiterūt. Apud Herodotū, Dionysium alios damnat̄ tm̄ ab alijs & a Theocrito p̄cipue, puerbiū quoq; vulgabat, Aegyptios vehemētes eē ad conficiendas fraudes, quod non abhorret a sacris literis Hebræis, in quibus Aegyptus sæpenumero vitupat̄, & tenebras denotat, qd̄ forte imitatae sunt gētes, cū κέριον, Aegyptum dixere. Calidissima certe regio, adeo ut in Hieroglyphicis Aegyptus ipsa significaret̄ p̄ ollā accensam, cui cor superimpositū esset, dabaturq; eo intelligi quēadmodū cor zelotypi cōtinuo flagraret, nihilo secius Aegyptū ex calore nata in ea, vel cōmorantia calefaceret animalia, verumtm̄ calor ille multū humidi secū habet, nec superās videt̄ ob maximā fertilitatē regionis, & foecunditatē mulierū. siqdem p̄dit memoria, octo infantes simul Aegyptias peperisse foeminas. & si Aristoteli credimus de aīalibus disserēt, earū vna q̄tuor ptubus. xx. ptulit, qd̄ mihi minus mirū visum est, postq; legi in historia cuiusdā episcopi Nouocomēsis, mulierē quādā cui Antonia nomē, in agro Mutinēsi huic pximo, quadraginta filios edidisse, dum ageret ipsa annū quadagesimū. ac sæpe vno ptu ternos atq; quaternos, sed demiratio p̄sus euauit ab hinc ferme trienniū, cū neq; in Aegypto, neq; in nostra regione, sed frigidiore admodū & niuiū Boreæq; ditissima. Mulier Germana Dorothea noīe, gemino ptu viginti filios effuderit, altero nouem, vñdecim altero, & mihi narrauerūt incolæ, dum numerosam hāc plem gestaret in vtero (nam nec p̄gnātem, nec grauidā cōspexi) ob ingēs p̄odus, solitā eam fascia collo & humeris app̄sa tumidā aluū, & aduscq; genua plabentē, subleuare. Non refero fabulas, habeo testes grauissimos enā ex Italia, q̄ & seorsum & mecū, rem certe rarissimā p̄ceperūt, q̄ si q̄s frigus cōtinētis aeris in causa esse cōtenderet, ut intranei caloris densior fortiorq; vis euaderet, numerosæ ferēdæ pli cōducens, is idem dissoluat opep̄cium est, cur idip̄m frequēter nō accidit sub frigido cœlo, quēadmodū sub calido, sed hūido cōtigisse, p̄dit memoria, verū hec p̄rgera (ut Græci dicūt) fortasse videbunt, ut alia pleraq; ijs q̄ reū copia nō ddelectant. ¶ Plangebat Osirin. Plangere & p̄ eo qd̄ est p̄cuteresumptū est, hoc loco p̄ eo qd̄ est plorare, lamentari, & flere, Seruius ploratū, lachrymarū tm̄ esse voluit, planctū vocū, fletū & o ad vtrūq; p̄tinere, q̄q; cōfundunt a poetis, nos hoc loco plangere diximus, ut voces Aegyptiarū foeminarum significarem, q̄rentiū & dolentiū Osiridē amissum. Apud Herodotū Osiridis mētio, & ap̄ Diodorū, q̄ scripsit Aegyptios Osirin & Dionysiu vñ p̄tasse, et ea q̄ Baccho tribuit, oīa illi cōcessisse. Sed te admonendū tm̄ volumus, nō pauculos illos q̄ circūferunt esse oēs Diodori libros, quadraginta ille scripsit (ut in p̄emijs ip̄e p̄fatus est) volumina, p̄petuæ historie & op̄i ip̄i bibliothecæ nomē esse voluit, si q̄o q̄ vulgo habent, mutili & male habiti sunt, alij p̄ter eos nobis græco sermone nō desunt. Sed ad ip̄m Osirin redeūtes, dicimus enī eodē auctore, existimatū Solē ab Aegyptijs, q̄ & Titan & Mithra, vñ illa Papinij, seu te roseū Titana vocari Genus Achemeniarū ritu, seu p̄stat Osirin Frugiferū, seu Persei sub rupib; antri Indignata seq̄ torquentē cornua Mithrā. Osiris aut̄ ab Aegyptijs dictus, a qbus & Luna sub noīe Isis adorata est, inuentrixq; habita tritici & ordet, q̄ prius ferūt inculta inter alias herbas delituisse Vñ Isis Ceres dicta inuentrix tritici, Osiris aut̄ aratri ferebat̄ inuētor, eumq; in Geor. p̄bat Seruius a Verg. subindicatū hoc hemistichio. vñciq; puer mōstrator aratri. & Martianus quoq; idip̄m videt̄ voluisse Osirin inuētorē aratri, qd̄ clarius aliquanto explicauit etiam Tibullus canens. Primus aratra manu solerti fecit Osiris, Et teneram ferro sollicitauit humum. Acceptum quoq; Osirin pro ipsa frumenti semente, scribit Atheniensis Athenagoras christianus philosophus, & Eustathius in Dionysium Libym refert Tauros populos, ab animali quadrupede tauro cognominatos, propterea q̄ ibi iunctis bobus Osiris terram arauerit. Non solum igit

Partus
nūerosus

Plangere
Plorare
Flere
Osiris

Diodori
libri

Tauri
populi

tur in Aegypto, sed alibi colebat Osiris, cuius ceremonias sicuti & Isidis, ex Aegypto in Graeciam Orpheus vexit, & in Iouis & Dionysij Orgia trāstulit. Cuius rei meminit Diodorus, Plutarchus, alij. meminit & Demosthenes orator. Solebāt autē sacerdotes Isidis, ut Firmianus retulit, deglabrato corpe pectora tūdere, & lamentari ad exemplū Isidis, quæ Osirin q̄reret amissum. inde apud Lucanum, nunq̄q; satis quæsitus Osiris. scribit autem Orus Hiliacus in Hieroglyphicis Isidis fœminæ picturā annum significare, & eadem notari deum, apud illos autem

Isis.

Isim esse astrum Aegyptiacæ Ὠσῆος nuncupatū. græce vero Ὠσῆος. habitum autē Osirim pro numine qd̄ phanias & ceremonijs p̄ellet. Apuleius est auctor. Scribit epigramate quodam Ausonius Osirim

**Membræq; cōspiciā tristis referebat in vrnā,
Et latratorem templo sacrarat Anubin,
Isidis & Phariæ numen, Crocodilon, & Ibin,**

rim Aegyptios dicere, Ogygios Bacchum. Mystas Phanetem. Indos Dionysium. Romanos Liberum. Arabes Adonium. Lucanos Pantheon. ¶ Membræq; conspicuā. discerptū & lacrum Osiridem alij quæsitum ab Iside matre, nonnulli ab vxore simul & sorore voluere, cū dolo a Typhone fratre & a Titanis esset interfectus, & viginti sex partibus p̄fractus, quibus occisis, cum partes viri discerptas in vnū præter pudenda, composuisset, sacerdotibus sepelendas tradisse narrant, ac uti deum colerent imperasse, indeq; sacra huiusmodi in memoriā frequentata, querendi Osiridis & componendi, sed & vnicuiq; p̄ticularū membrorū, templū & sacrum ædificatū legimus in Phegalis (ea est vrbs Aegypti) ibiq; magnū sacrum & iuramētū, vnde apud Lycophronem Ἰακίμων ἐν οὐρανῷ χυγῶλεως φῶνσῆριος. turristamen contra Pharam altissima, sepulchrum erat Osiridis. & Idotheæ Protæi, ut est apud Eustathiū. ip̄e idē Osiris & Sol uti diximus putabat, & Dionysius, quem iuuenem pingebant & senem, habita consideratōe ad moderatam & exuberantē vini potōem, quando altera vires inderet, altera demeret, & sacra illi ob vini fortasse memoriā, faciebāt liquentia. Vnde apud Orpheum in argonautico καὶ οὐριεῖος ἰεραχὺτλα. Nomen autem Osiridis apud Aegyptios clarissimum præ alijs, adeo ut & herbæ etiā communicatū sit ei quam Aegyptij ap̄sapherū dicebant ut est ap̄d Dioscoriden in. iij. scribentē, Ap̄sapherū: a p̄phetis Osiriden appellatū, ab alijs sp̄odilon, ab alijs chorodanon, a Romanis herbā rutiualem. ¶ Et latrator ē templo. Erat & Anubis celebre apud Aegyptios numen, & eius simulachrum canino capite fingebatur, pingebatur fundebaturq; Verg. de Cleopatra Aegyptia. Omnigenūq; deum mōstra & latrator Anubis. & apud Luc. semideosq; canes. & apud Sedulū, semi hominēq; canem. Anubis autē, ut refert Diodorus, filius Osiridis fuit, cui quoniam canis imago insigne fuerat, eapropter canes Aegyptij veneratū sunt, & ip̄m Anubim sub canis forma coluerūt. Anubim autē, p̄ Mercurio sumebāt, q̄a nihil cane sagacius, ut in octauū Seruius meminit. ¶ Isidis & Phariæ. Phariæ, Aegyptiæ a Pharo, de qua dicemus. Verū diximus Phariæ ad differentiā argiuæ. Duæ em̄ fuere Isides. Alterius lōgo meminit p̄gressu Diod. in primo hist. Meminit quoq; Horus Niliacus tradens eius imagine annum & deum significari. Legimus & lucos apud Pausaniā in Corinthi descriptōe Isidi Aegyptiæ, & Isidi Pelasgiæ dicatos, postea fabulatores multi duas in vnam cōflauerūt, & Io. in Aegyptū p̄ductam Isidem factam, & deam cōstitutam nugabant, totq; & tāta fœminæ raptæ ab Aegyptiorū & Græcorū vanitate concessa sunt, ut multi etiam voluerint ab ea Ionitū pelagus nūcupatū fuisse, q̄q; Theopompus ab Ionio Ilyrico viro. Archemach⁹ ab Ionis q̄ ibi perierūt. Alij ab Iaone Italo Adriæ filio, a quo etiam Adriaticū, ut inq̄t Eustathi⁹ us. τοῦ ἀε ἀνοτέρω ρηέντος ἰαονος υἱος ἀδριας ἰσορηταὶ ἀφούτο αὐτο πέλαγος καὶ ἀδριατικὸν λέγεται. Alij pelagus illud, quod est a Gaza vsq; in Aegyptum dici scribunt Ionium, & Ionem gazam vocauere. vbi bos in similitudinem Io siue Lunæ. Io siquidē lingua Argiuorum & Luna dicebatur. Ab Ionio Dyrrachij filio Appianus voluit Ionium dici. Sed Ionium mare, Adriaticū idem esse plurimi voluerunt, q̄q; Ionium partem Adriatici maris accuratiores faciūt. vt Eustathius decernit. Dictum autē vel ab Adria Ionis matre, vel ab vrbe, & fluuio cognomine, qui latine nomen Io inflectit, Ionis dicūt, & q̄ in hanc formā sequuntur exemplo Plauti, Cæsaris, & aliorum. Iside autem significari iusticiam existimatum est, eo q̄ ἰσος æqualis dicatur, ut etiam apud Eusebium legi potest. Meminit Seruius Isin Aegypti genium esse, & Aegyptiorum lingua terram significari. sed & Isin ut legi apud Athenagoram dixerunt quasi Ἰσὺς πᾶντες εἰσιν, volentes fabulas ad philosophiam trahere.

Phegalis

Anubis

Isides dug

Ionium

adriaticū

Adria

HYMNVS

Croco
dilon
Ibis

¶ Crocodilon. Crocodilus magnū aīal figura, lacerto simile, de quo plurimi apud græcos, apud latinos Plini. nō par̄ multa. plures ip̄i vidimus, sed mortuos, reſtis tēploꝝ, & arcū poſtibus appēſos. ¶ Et ibin. Ibis auis eſt, quā nōnulli falſo ciconiam exiſtimāt. Ariſt. Plini. Aelia- nus. alij. Scribit at̄ Ariſto. de hiſtoria aīaliū li. ix. ibes duplici gñe diſtingui, circa Peluſiū nigras eſſe, tota reliqua Aegypto cādidas, nullas nigras inueniri. Memoria quoq; pditū eſt, ſalubre hoibus ex eius aīalis natura remediū, pueniſſe, qñ abluēdoꝝ in teſtinoꝝ inuentū illi referāt ac ceptū, quē roſtri aduncitate p eam ptem ſe pluat, qua ciboꝝ onera mittunt. Eam auē Ae- gypto peculiarē in alpibo a ſe

Atq; etiam Phariū inſtituit maleſana Serapin

Crex

Serapis

viſam Marcus Egnatius Caluinus p̄fectus pdidit. In honore habita eſt Aegyptiꝝ ob pugna, & cādē ſerpentū Auctores Diodorus, & Herodotus, q̄ duas quoq; earū ſpēs in Euterpe tra- dit. Siqdem & vehemēter nigras pdit gruinis cruribus, & roſtro maxima ex pte adūco, & ali- as etiā affirmat eſſe, q̄bus pedes ſint humaniſimiles, gracile caput, & collū, pēnā cādidā p̄ter ceruicē & caput, & alarū ac natū extrema, q̄ vehemēter. ſ. nigra ſint, crura ꝑo & facies alteris eſſe cōſentanea. Adſtipulat̄ Strabo diuerſam eſſe a ciconia miſiſſimā auē ibin, magnitudine at̄ illi & figura ſimilē, eam ꝑo q̄ nigra nō eſt ſiſtem eſſe coloris ciconiæ. Calimachus de ibide inq̄, q̄ τοιο ἀγχιμουσι αὐο οὐκ ὀκνίσειν, hoc eſt bis nubēibus triſte auguriū. Euphorion idē affi- gnauit alteri aui, q̄ crex dī. afferre em̄ inq̄ κακον γαμου ερχομενη κρεξ. Crex aut̄ maritima auis ſimilis ibidi ut inq̄ Zezes, ſed nec hoc, nec illius aut dextrē, aut exauguratū omen nupti- arum, q̄ non pendent ex auibus, ut nugant̄ nulla cōſtantia, nullo cōſenſu, ſed ad libitum eua- gati, & p̄ arbitrio q̄quid ſomniarūt, cōmenti, de volucribus idē idē pēdentes, quā inſaniam alibi cōſutauimus. ¶ Serapim. ſerapis lingua Aegyptiā idē eſt qd̄ ſepulchꝝ apidis, apin at̄ bo- uem dixere. ſerapin dicitū fuiſſe Apin Arguorū regē ſcripſit Auguſti. in. xvij. q̄ ex Græcia in Aegyptū nauibus traſuectus fuerit, & eam appellatōem mortuus obtinuerit, mox tāta ſup̄ſti- tōe cultus, ut capitale eſſet fateri eum hoīem fuiſſe. Serapis ip̄e tēplis colebat̄ & magnificētiſ- ſimis qd̄ in Memphi & in Alexādia. Eusebius Cæſariēſis in chronico, qd̄ e græco Hierony- cōuertit, ſcribit Niobem primā oīm mulierū, cui ut græci phibent, miſſus ſit Iupiter, de qua in- q̄t naciū Apis, quē Serapin cognomināt ſcribit ꝑo Rufinus in eccl̄aſticæ hiſtoriæ additamē- tis, Serapidis templū in Alexādia admirabili q̄dam ope cōſtructū, olim a chriſtianiſ deſtru- ctum fuiſſe, & ip̄ius quoq; ſimulachꝝ ſerapidis, cuius capiti ſup̄ imponebat̄ modius. Sophro- nius quoq; libꝝ de ſubuerſione tēpli Serapis cōpoſuit, auctore Hieronymo. Alij Iouē Sera- pin dicebāt, Alij fluminis Nili ꝑtutē & poteſtatē, qd̄ in Iosephi Hebræi honore cōſtitutū ſi- mulachꝝ affirmabāt. Alij in Apinū retulerūt patrē familias ſeu Memphiticū regē, q̄ ciuibus charitate ānonē laborātibꝝ ꝑbuiſſet affatim alimēta, quo defuncto, in eius honore tēplū ap̄ Memphin inſtituiſſent, in quo bos tanq; optimi agricolæ inditiū nutrireſ, eiꝑ in eſſe qd̄ inſi- gnia coloris, q̄ ex eius noiē Apis appelleſ. Sorō ꝑo ſepulchꝝ eſſe illius, moxq; ex ſoro & api ſerapin noiātū. De hoc ip̄o ſerapide multa apud Eusebiū in euāgelica ꝑparatōe, & apud Pau- ſaniā, q̄ etiānum Atheniſ tēplū Serapidis fuiſſe narrat, Ptolemæꝝ gr̄a ſtructū, qd̄ nec pegrino nec ſacerdoti fas erat ingredi, ni prius apis ſepelireſ. Inuaſerat aut̄ Ptolemæū lagi ſup̄ſtitio ex dæmonis apparitōe, q̄ iuſſerat, ut eſt apud Eufathiū, mitti nauē q̄ appulit Phocidi, & accepto oraculo Synopē acceſſit, ideꝑ atulit Serapidis Iouis ſimulachꝝ, qd̄ neq̄reſ diſcerni cuiuſnā eſſet materiæ. Senſit at̄ Lactāt. Firmianus eūdē eſſe Oſirin, q̄ & ſerapis, ſed mortuo Oſiri, Sera- pidis illi appellatōem tributā, ſic & Romulo poſt mortē Quirino nomē fuiſſe, Ledā Nemēſis nomē clatura donatā, Circē Maricā nūcupatā. Melicertæ Portūni & Palæmonis indita noiā, & ut breui abſoluamus, cōſueuiſſe gētes noiā immutare hoibus poſt mortē cōſecratis. Nec ab hac opinione vidē abhorruiffē Marcian. Mineus eūdē eſſe Oſirin q̄ & Serapis, ad Phœbum em̄ ꝑba faciēs, quē Oſirin vocatū diximus, canit. Te Serapin Nilus, Memphis venerat̄ Oſi- rin. ſecūda tñ p̄ducta, nō ut ille correpta Serapin poſuit Catullus, nā volo ad Serapin, quem vti doctiſſimū ſyll̄par̄ hac in re ſumus ſecuti. Cæterꝝ Origenes affirmauit Aegyptios oēs Oſi- rin & Iſidē colere. Naucratitas ꝑo Serapin numē ſuū ex ritu antiq̄ore nūcupare cōpiſſe, q̄ vi- deſ deduci eadē illa nō fuiſſe, Corn. Tacitus eūdē ſcripſit Aesculapiū dici, q̄a morbis mederet̄, utcūq; ſit Aegyptus. ¶ Maleſana. male & p̄niciōſe ſignificat, ut Lucañ. ſic male deſeruit, & non & iminus, ut gr̄amaticus notat Seruius, cōiungiturq; ſapenūmero, vñ illud Vergilij de Dido- ne. Tūc ſic vnanimē alloq̄ male ſana ſororē, hoc loco igit̄ maleſana, inſana, ſtulta, veſana, de

maleſana

mens, ita etiā a luuenale nūcupata Serāpin. i. sepulchr̄ bouis cōsecrauit, sed em̄ Apin Aegyptiū inuēto rē medicinæ fuisse legi, q̄ factū fortasse, ut nō tñ qa rex, sed qa medicinæ auctor, p̄ deo sit cultus, quēadmodū & alij ob artū, vel nobiliū, vel viliū inuēta, q̄q̄ remedia ægritudinū in Musēi relata olim aduertit. Abūdarūt ātinuentōibus Barbari, q̄s Græci secuti sunt moniti peculiari libro a Taciano, ne p̄pterea gloriarent, qm̄ ab alijs accepissent oīa q̄bus ornabant. & Cornel. Cæsus inter Latinos, testat̄ Græciæ vetustissimū medicinæ auctore Aesculapiū fuisse, & qm̄ rudē illā paulo subtilius excoluerit, in deor̄ numer̄ relatū esse, nec medicinā mō, sed & alias siue sup̄stiosas artes, ab ijs q̄s Barbaros nūcupabāt græci mutuati sunt. Sigdē geometria & Astrologia ab Aegyptijs, genethleologia a Chaldæis ad Græcos deriuata ē, tametsi Philostratus in vitis sophistar̄ ab Indis maluit sumpsisse initiū, q̄uis p̄notōem ex astris Tacianus acceptā Carix populis retulerit, & geometriā Persar̄ inuētū fateat̄, in libro aduersus gētes, quēbt̄ Hieron. florētissimū appellauit, geometriā tñ Aegyptijs, arithmeticā & astronomiā Phœnicibus acceptā retulit Strabo. historiæ cōponēde ordo ab Aegyptijs, pd̄ht, diuiniatio p̄ aues a Phœnicib̄ & Arabis petita est. Tuba Tyrrenor̄ inuentum est. Olympi & Marsiæ Phrygiū tibia, sed eam tñ añ oēs duris de gestis Agatoclis differēs Siriti Libycō retulit acceptā, ut legimus apud Atheneū, apud quēitē legimus, sed alia p̄te opis Aristoxenū eius inuētoem instrumētū in Hyagnidē Phrygiū cōtulisse, Phrygiāq̄ appellari Melœdiā q̄ de illo manaret q̄ Ischiacos sanari voluerit Theophrastus. Id q̄q̄ hoc loco nō retinuerim, nūp̄ me in Athenæo legisse, Nable & hydraulicū instrumētū & Sidonior̄ inuētū esse. Qd̄ si legisset Politian. in Miscellaneis reponere potuisset, vbi de nable locutus multa differuit ex Ioan. Pici Patruī mei snia putauit, q̄ neuel q̄ nabilia vel nable diceret, vtriculariā esse fistulā Romani Emanuelis auctoritate. Idēq̄ de crābe nō nihil ex Athenæo colligere potuisset, plura de tetraone illudq̄ ex historicis regis Ptolemæi monumentis, plura alia p̄ter nable instrumētum opi potuisset inserere, tametsi legisse Athenæū se v̄ su q̄dā nutricia subindicarit, & q̄dā ep̄a de cetrace & tetraone, q̄q̄ de hoc ip̄o sileat q̄ dicēda videbant, q̄q̄ ip̄e auctor de tetraone decreuerat ut cōiecter inteḡ illi non fuisse volumē, in quo & de Nable etiā vti diximus plurius. Sed de Hebraicis organis multa dicturi sumus in Psalmo r̄ cōmētarijs, quos inchoatōs a Patruo dūtaxat iam diu nos absoluturos recepimus, sed distulimus opus innumeris opp̄ssimolestijs, necq̄ em̄ eius opa ea possumus facilitate reparare, q̄ nostra hæc meditari atq̄ cōponere. nā & q̄teriorē mētem, & oīm pene linguar̄, oīm q̄ facultatū libros exigūt, illud etiā de famibūca, cuius mentōem pariter fecit Politian. voluit Moschus in primo mechanicor̄, initiū a Romanis habuisse, eiusq̄ formā inuenisse Tarētū Hieraclidē sed multo antiq̄or ut existimō apud Chaldæos e⁹ vsus fuit. Massurius acute vocis instrumētū id fuisse pd̄didit, & chordar̄ q̄tuor, q̄ & Parthi & Trogloditē vterent, ut Euphoriō arbitrat̄, eiusq̄ figurā si erigeret nauis & scalē imaginē p̄ se ferre. Iogit̄ eēt q̄ de ea ptulit Athene⁹ differere, tñ hoc loco colligam⁹, Græcor̄ id inuētū nō eē, nec e⁹ artē, quēadmodū nec a p̄s plerasq̄ a græcis barbaros accepisse. Cyclopes itē fer̄ excudere docuerūt, Atosa femia q̄ Persis ip̄eritabat ep̄as cudere, ut Hellanic⁹ retulit, eruditio l̄r̄ i Aegyptios relata ē, q̄q̄ l̄r̄ Cadmo referūt acceptē, q̄ illas ex Phœnicia i Græciā primus itulerit, idē n̄steria & solēnitates deor̄ apportasse fer̄, ut ē apud Eusebiū, q̄q̄ p̄sesid Orpheo tribuūt. Libes nauigia primos adinuenisse dñr, sed iuxta sniam Tibulli. Prima ratē vētis credere docta Tyros. Clemēs triremē Sidonijs, q̄driremem Carchedonijs acceptas retulit, alij nauis inuētū in Erythrā regē. Alij in Iasonē. Alij in Mysios. Alij in Myrmidonas. Alij in Danaū referūt, q̄ de re Hesiod. Dionys. Diodo. & alij. & Orpheū nō mysteria mō Græcis tradidisse, ver̄ & cātū etiā, atq̄ poeticā, & abstinentiā a cede ferūt, sed & phiam ip̄am, & felicitatis viā adiuuenisse Barbaros. scripsit Porphy. eo i libro, cui titulū fecit ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΥΓΗΣ ΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΧΟΣ. in q̄ ita (v̄ bñ pene v̄ bo reddimus) differuit, erēa qp̄pe ad deos via sublimis & aspa. c⁹ multas barbarifemitas adinuenit. Græci āt aberrauerūt, q̄ & si qcq̄ iā obtinuerit corruerūt, inuētū āt eē Aegyptior̄, Phœnicū & Chaldeo r̄ & Lydor̄ & Hebræor̄, deus ip̄e testatus, hæc ille, Qui oracula (ut opinor) intellexit eor̄ vnū ad hāc ferme sniam Iustin⁹ martyr citat aduersus gētes v̄ itate cogēte, Porphy. & alij nostræ religionis hōstes, q̄nq̄ nō inuētū tur, sed v̄ itati tñ ex sese nebulas offundūt, ex Hebræis em̄ veri cognitio, q̄ & ob viciniā alijs noibus appellati sunt, & apud eor̄ q̄q̄ l̄ras r̄ artū reptar̄ auctores multo antiq̄ores, q̄ i q̄s recensuimus, inueniunt, citauimus tñ eos quos Græciā intulisse artes famā est, p̄tereūtes tā multa q̄ a Plinio in. viij. & ab Eusebio in. x. de rer̄ inuentoribus referunt, vulgata em̄ & cuiuslibet exposita minime libenter citamus, sed reuertamur ad sup̄stiosam Aegyptum, quæ.

Inuentores rer̄.

Nable

HYMNVS

Cicures ¶ Et coluit cicures. i. domestica & māsuetā aīalia, selem, canē, bouē, & hęc Aegyptus vniuersa, tametsi p̄ticulares postea populi, p̄ticularia vti Saitæ & Thebani Ouem. Mēdēn caprā & hircū, & his nō cōtenta. ¶ Coluit genus om̄e ferarū, nam & p̄ totā Aegyptū ibis & accipiter colebant, & lepidotus & oxyringus piscis, latū postea (id est Niliaci piscis nomē) Latopolitani colebāt, Lycopolitani lupū, Hermopolitani cynocephalū, Babylonij q̄ iuxta Mēphim cępū aīal ut Strabo inqt̄ satyro simile, cętera inter canē & vrsū, Thebani aqlam, Leopolitani leonē,

Atribitæ murē araneū, & ne colere q̄s aliud itelligerēt q̄; adorare & h̄re pro deo, audiat Athenagorā christianū ph̄m ad Marcū & Cōmodū Cęsares p̄ christianis inter alia dicē

ε̄ ο̄ι δε ᾱιγυπτ̄ιοι κᾱι ο̄φ̄ο̄

κᾱι ᾱσπιδ̄ες θε̄οῡσ̄ νο̄μῑοῡσι.

& serpentes inqt̄ & aspides Aegyptij deos existimāt. ¶ Vilia q̄; Nec in colēdis aīalibus satis se religiosos putātes cępe & porri. ¶ Terrę germina adorabant ab illis, q̄ de re Satyrus poeta luuena. eos irridēs ait. O sc̄tās gentes q̄bus hęc nascunt̄ in ortis Numina. ¶ Immūda. immūda v̄o terra Aegypti nūcupat̄, q̄m cęnosam illā, multo q̄; adoptā limo, Nilus decrescēs reliqt̄. ¶ Olim & q̄ gelidū. Multitudinē deorū quā celebravit

Orphei q̄t

Orpheus cōfutaturi de ip̄o q̄piam d̄nr̄ Orp̄eo, ut ex authore q̄; nō nihil cōfuten̄, & erit eebasis, seu mauiis dicere egressionē, q̄ negocio cōducat̄. iactabāt̄ q̄; Orp̄eū inferna petisse, q̄ res a nobis alibi cōfutata & in magiā relata. Multi aut̄ fuere Orp̄ei, alius Oeagri filius ex Libethris, q̄ ciuitas est Thraciæ sub Pieria, hic p̄cessisse v̄ndecim ḡnatōnibus Troiana tempora dicitur, cui diuersa literarū monumenta tribuit antiquitas, quę postea in auctores alios relata sunt, nam & Triasmi Ioui tragico, sacri versus in Rapsodijs conscripti Thessalo Theogneto referunt̄ accepti. Sunt qui in Cercopem Pythagoreū ea referre malint, ut hinc obiter Cicero nis verba emaculemus in q̄bus legitur ea quę Orp̄ei esse carmina dicebant̄, cuiusdam cer-

Cic. loc⁹

donis fuisse Pythagoreorū auctoritate. Cercopis vero p̄ cerdonis reponendū est, & consentaneum quidem erat ut Pythagorei libros consecrati sui, ab adulterino titulo vendicarent, sed & p̄ter hęc oracula, & de lapidib⁹ liber, & sacrificia Onomacrito reddita sunt. Alia p̄terea nō parę multa de q̄ apud Suidam mentio, quę Orp̄ei esse dicebant̄, proprios auctores beneficio longi temporis recognouerūt. Alius fuit Cicon vel ex Arcadia, quem ferūt Homeri ætatem & Troiana etiam num bella p̄cessisse, nonnulla ip̄e ædidit, inter quę hymni recitatur. Alius Odrysius, in quem multa poemata referuntur, sed eum nunq̄; fuisse voluit Dionysius, fretus vt̄ arbitr̄, auctoritate Aristotelis, quam citat Cicero, in ope de natura deorū. Alius Crotoniata, qui tempore Pisistrati tyrāni vixit, cuius est argonauticon opus. Alius Caramarineus, a quo scriptus est descensus ad inferos. Alius Thraciæ rex. Alius qui sapiētia & mysteriorū cognitiōne celebratus, sed nominis communio fecit vt̄ & cognomenta cōfusa sint & opera, hinc cępe Odrysiū pro Lebethrio, & Ciconiū pro Odrysiō sumptum non temere videri potest, & vni alterius ope falso tradita, atq̄; hinc obiter mirari possumus Domitiū, q̄ nō plures dixerit Orp̄eos q̄; q̄nq̄; auctoritate gręc̄orū, cum ex his q̄ narrauimus cęlectaneis Sudæ maior numerus appareat, q̄ illū etiā legisse ex eius cōmentarijs colligi p̄t. Thracensis aut̄ ille Orpheus cōsensu ḡtū ferebat̄ Eurydicis vxoris desiderio, q̄ serpētis dēte ic̄ta, decesserat inferna petisse, & cithare cantu lenisse manes, atq̄; a Plutone cōiugē impetratā, paulo post amisisse, nō seruata lege qua cauebat̄, retro nō esse spectandum, q̄ppe q̄ irritā illā fecisse fabulabant̄ nimia frūdæ cōiugis cupidine, de cuius descensu sub eius p̄sona Crotoniata Orpheus in argonautico illud scripsit κ̄μετε̄ρη̄ π̄ισω̄ος̄ κ̄ιδ̄ᾱρη̄ λ̄ιερ̄ο̄τᾱ λο̄φο̄ιο̄, hoc est carmē reddēdo carmini, & nostra fretus cithara consortis amore, quē locū vt̄ puto Vergi. imitatus est canēs. Thracia fretus cithara fidibusq̄ canoris. ¶ Pindū. Pindus mōs Perhibeæ, Perhibeæ at̄ tetrapolis Thessaliæ, in qua diuersatus Orpheus d̄r̄. hinc Horatius, aut sup̄ Pindo gelido ve in Hemo, v̄n̄ vocalem temere insecutę Orp̄ea sylvæ fama q̄ppe erat, dulcedine Harmonię trahere eū solere sylvas e mōtib⁹, inde aut̄ hęc emerit̄ fabula, ut Palæphatus ait, quoniam Bacchæ furentes in Pieriam secesserant multis facinoribus commissis, vbi autem ciues Orp̄eū rogauere, ut e montibus coniuges & filias quapiam arte reuelleret, instituisse illū Orgia Dionysio, & citharæ sonitu fœminas, q̄ ramos omnis generis arborū ferebant, in manibus e mōte duxisse, qua re spectatores demirati, & ligna primū deu ec̄ta conspiciētēs, dixisse Orp̄ea de

Pindus.

monte syluam traxisse. traxisse vero syluas Apollonio placuit, ppter earum ordinem arborum Macrobio visum, quoniam incultas gentes & rudes, canendo mites reddiderit, id aut euenisse ob ferinos mores mansuetos, putauit Horatius in arte canens. Cædibus & victu fædo de terruit Orpheus Dictus ob hoc lenire tigres rapidosq; leones. ¶ Dum suspiraret. q̄reret, desideraret ardeter. ¶ Amatos vultus, p̄sentium cōspectum. Vultus pp̄rie hominis d̄r facies aut rei. Vultus cuiuscunq; apparentia, ut notat Gellius & alij. Aristote. tñ solius hominis faciem dici vult, de Facies

alijs animalibus negat apte, de rebus inanimis non faciēs mentiōem, hæc eius v̄ba sunt in primo libro de animalium natura το δε υποκεινιον ο νομαξετο προσωπον επι μονω των αλλων ζων ιχθυος γαρ και βοος ου λε γεται προσωπον. inuenio etiam alicubi vultum pro facie. i. apparentia, vnde Columella. Nec omnibus annis eodem vultu venit æstas aut hy

Orphea iactarunt dum suspiraret amatos
Eurydices vultus penetrasse cubilia Ditis,
Inde ipsum ad superas chara sine coniuge sedes
Regressum, nuribus ciconū laniata p̄ agros
Membra dedisse feris, capite a ceruice refulso,
Hic cœlum terrāq; deos cōmentus, opacæ
Instituit nocti libamina, vanaq; ventis

ems. ¶ Eurydices, coniugis. ¶ Cubilia ditis, sedes Plutonis q̄ & Ditis d̄r, & Plutō etiā græce hoc ē diues, q̄ de cā. Comic⁹ Aristopha. in comēdia, cui titulus Pluto, multa de vtroq; scatu lepide cōmiscuit, in sacris etiā l̄ris māmōna iniquitatis diuitiē nūcupat & māmō demōis nomēclaturaz. Adstipulat & nostræ locutiōi s̄ctis Hieronymus in sermone de resurrectione dominica citans antra ferrei cubilis dum deuicto dæmone loq̄retur. ¶ Iactarunt, iactare ostēdere, & nescio qd̄ se altius præ se ferre. ¶ Inde ipsum ad superas &c. quoniā impetratā semel coniugem & amissam, recuperare non dabat, ut fabulati sunt. ¶ Nuribus ciconum, mors Orphei in ciconū cœmi nas referi. Et Ouidi, pp̄rie nurus ciconum feminas vocat, q̄bus occisus est Orpheus, ab alijs item pditur laniatum eum & disceptū a Bacchis, vel ob contemptas nuptias, vel amore puerorū quo detineret. Deludit Orpheum (ut videt̄) in sua imagine Philostratus iunior alterius Philostrati (q̄ etiā scripsit imagines) ex filia nepos, sine rōne scribens illi accidisse ut bestias mulceret cantu & syluas, cum tamē musicus videri non potuerit Threicijs mulieribus, quæ scilicet eius corpus dilacerauerint, ut fere diceret nugæ haberi debere, q̄ cantata de eo fuerant a poetis, quos certe nonnulli p̄sa, orōne, mendacijs, & hypbolicis figuris, longo interstitio superauerūt. scribit em̄ in eius ipsius imagine Callistratus, nec cœlum se sui simile ad cantū Orphei p̄stitisse, neq; Pleiades secasse æthera, neq; Vrsas fuisse inextes oceanij, adeo refert initio mēdacia suscipere, excrecūt em̄ nec modū capiūt. Maluere alijs fulmine ic̄tū Orpheū, ob tradita mysteria ut ex epigramate qd̄ in Macedonia visebat̄ insculptū p̄spici poterat. Alij ad Auernū Thesproitiū Eurydices desiderio, pr̄sus extinētū, ut est apud Pausaniā, v̄t nil omnino gētibus consonum & verisimile p̄dat. ¶ Hic cœlū terrāq; deos cōmentus, ex hymnis q̄ eius nom̄ine habentur manifestū est & terræ eum, & ventis, & nocti, & mille deorū monstris sacra fecisse, ac ut scribit Iustinus philosophus & martyr, is idem Orpheus τὸς πολυθεοτικὸς, hoc est si licet dicere, multideitatis magister fuit, quod al̄s diximus, itemq; illū A. henagoras affirmavit, dum se gatōe fungeret ad Marcū & Cōmodū impatores, deorū noīa primū adinuenisse, & gnātōes & acta monumētis retulisse, q̄ tñ plena sunt nugis, ut licet apud eūdē phūm & christianoꝝ p̄pugnator ē aduertere, poetiā idem Orpheus uti diximus & cantū etiā græcos edocuit & mysteria, igit. ¶ Instituit libamina, cōstituit mysteria & sacrificia, libare em̄ p̄ sacrificare notissimū est, libare itē gustare, carchesia libat, libare itē tāgere. Verg. Oscula libauit natę. ¶ Vanaq; vātis Suffimēta dedit. Cōstituit & vātis suffimēta, diuersis ei diuersa parauit, alijs thymiamata, alijs tura, alijs māna, alijs aromata varia, & deniq; singulo deorū quę salutabat̄ iuocabatq; vana incendebat suffimēta odoramētaq; Verg. suffimēta posuit, & v̄bo etiā vsus est suffire in. iij. Geor. aut suffire tymo. Ventis aut̄ Zephyro, s. uoto Boreę tus apponebat, quę puto imitatus Verg. facta ventis sacrificia cecinit, gn̄is tñ diuersi ab eis q̄ Orpheus instituit, scribit em̄ in. iij. nigrā hyemi pecudē zephyris felicib; albā cedere deinde iubet, sed & alia rōe suffimēta diximus, ob varietatē videlicet mixturamq; libaminū, nam suffimenta pp̄rie apud Festum Pompeiū ea erant, quæ ex milio molito faba mulso sparso fiebat, tpe quo vuz calcatae pilo p̄mebant̄,

Orphei mors.

Libo

suffimēta

HYMNVS

Virus

¶ Quicquid tellure &c. Epilogo colliguntur quæ dicta sunt, neq; em̄ singula conuenit enume-
rare. ¶ Excoluit, studio coluit, veneratus est, adorauit. ¶ Potum virus, superstitionis videli-
cet & idololatriæ, & conueniens videtur metaphora, quoniam ut virus corpori perniciem
affert, ita animæ supstitio. Virus olim vt pharmacum desumptum est, caretq; auferendi, dan-
di & generandi casu, q̄uis dixerit Lucretius, tetri primordia viri. Acceptū autem pharmacū
in bonam & malam partem, quemadmodū & venenum. Cognoscitur autem ex structura

orationis, quam in partem su-
mi debeat, qua de re cum aliq̄
tum Catus iureconsultus dis-
seruit, hoc loco virus in ma-
lam partem intelligendum.

¶ Late ipse refudit, quoniā sci-
licet habitus est deorū cultus,
magister & quæ quis nouit, q̄
profutura existimat facile ami-
cis communicat, seu vere illa
sint bona, seu bona autuma-
uerit, scribitur in euangelio, ex

Febris
cultā.

bono cordis thesauro, bona ex malo mala proferri. Nec posse malā arborē bonos fructus
facere, quare Orpheus haustam supstitutionem & impietatem in illos refudit, qui ei auscultabāt,
& libenter tradita dogmata suspiciebant. ¶ At febris populus, Romæ inter alias nō modo no-
xias, sed & ridiculas superstitiones, publice Febris templum in palatio dicarunt, cuius & Plini-
us meminit in secundo, & præterea Lupam quoq; & Floram meretricem coluerūt, sed & pal-
lorem etiam & pauorem febris (vt ita dixerim) filios & mortis affines Tullius Hostilius con-
secrauit, & cloacino simulachro Tatiū id honoris impenderat. ¶ Latiae moderator habenæ,
Romanorum metaphoricæ designatur imperium, ita enim principes populorum impetus
cohercent, ita propensiones malas animorum flectunt, & moderantur virga iusticiæ, quem-
admodum habenis equites & aurigæ, obluquantium equorum cursum sistunt, & colla com-
pescunt. Zeugma autem figura est, nam posuere, verbum quod sequitur, ipsi deseruit carmi-
ni. ¶ Quin etiam famæ. Apud Athenienses quoque templum sacratum erat famæ, vt apud
Pausaniam in Attica, & sane apud quos maxime vigere sapientiam erat opinio, n̄ supstitiosi-
ores alijs erant, receperunt enim aliorum deorum cultum, & proprios etiam atque peculia-
res ipsi commentisunt, plus quippe illis studij in dijs colendis, q̄ alijs fuisse nationibus, scribit
Pausanias, apud quem & illud pditur. Mineruam eos Erganem primos vocauisse, & Mercuri-
os truncos effinxisse, atq; ijdem ipsi Apollinem Culicarium, q̄ infestos videlicet culices ex-
egisset coluerunt, eos vero Athenienses imitati sunt Romani, qui alienas cerimonias etiā de-
uictarum gentium, libenter admittebant, & præcipue Atheniensium, a quibus primo leges pe-
titum miserunt, permoti fama, Solonis titulo sapientiæ cum sex alijs impediō celebrati, quos
tamen eo titulo non vsquequaq; dignos, & Cicero & Pausanias, & alij putauere, sed dubio
procul euenit, ut qui id tituli ambiunt, voti compotes non fiant, ornauit Apollo sapientiæ no-
mine Socratem, qui suam & aliorum ignorantia profitebatur, non ornauit Anacharsim, q̄
Delphos eiusdem testimonij cupidus, accesserat, qui enim sese putant sapientes, esse sapientis
titulo censentur indigni, etiam a dæmone, qui quamq; prauæ est voluntatis, iudicio tamē na-
turali, multa & præclara cognoscit. Athenienses itaq; sapientiæ studijs insignes, ipsi etiam fa-
mæ, quam Vergilius, Malum (dicit) quo non velocius vllum, templa posuerāt, cui & Camil-
lus pariter tēplū dicauit, auctore Plutarcho in eius vita. ¶ Immania, ampla, ingētia, cælsa, ma-
gno sumptu exædificata. Verg. posuitq; immania templa. In foribus lætū Androgeo & que
sequunt̄ operis magnitudinē, & ornatū exprimētia. ¶ Cecropidæ, Athenienses a rege Cecro-
pe nūcupati, idem & Codridæ a Codro, Erethidæ ab Eretheo, Thesidæ a Theseo, duplices
em̄ appellatōes esse apud poetas notat Stephanū, a patria videlicet, & ab habitatore. Cecrops a
Sae vrbe Aegyptiorū pfectus est Athenas, Sais autem Aegyptiorū lingua. Athene & Athe-
nea apud nos Pallas, tamen nonnullis placeat ut potius Athela Pallas nuncupet̄, auctor est
Athenagoras οὐτως γὰρ ἀπο τῆς ελεως ἢ πᾶλλαιον. sic enim inquit antiquitus ab
oliua. Plures aut̄ sunt eius nois vrbes, vt collegit Stephanus, nā & in Attica regione & in Laco-
nia, & i Caria, & in Italia, & in Euboea, & in Acarnania, & in Bœotia & alibi, & præterea in Euxi-

Fama
cultā

Cecro-
pidæ
Cecrops
Sais

Athenę
plures

nia, & i Caria, & in Italia, & in Euboea, & in Acarnania, & in Bœotia & alibi, & præterea in Euxi-

no mari locus est, cui nomen Athene. ipse autem quae in Attica olim celeberrime studijs literarum nunc ad pauperem vicum redacta. Actae quoque dicebantur, vel quoniam ibi regnauerit Acteus, vel quoniam Ἀκτῆ est urbs videlicet maritima & littoralis. Ab Acteo item Actea, vocata esse Atticam regionem ipsam, notauit Tacianus & Eustathius & Lycophron, quoniam Attica regio Actea dicebatur. Athenienses vocauit Acteos, ab Actaeone quoque deriuata Atticam nonnulli voluere & Ἀκτῆ eadem ratione qua & Actae, quoniam videlicet littoralis & ex vna trianguli parte protensa mari. Acthis quoque eadem regio ab Acthida Cranai filia nuncupatur, & ob id etiam Cranae dicta, quae quod id nomen ab asperitate traxisse malint, quae Atthida, Cranao faciunt antiquorem dicta eadem Possidonia Athena, vnde postea vrbs Athene, quae & Diade.

Actae
Atthis

**Cernere erat, furui madidantia sanguine tauri,
Atque auidae quondam mortis Spartana iuuentus
Nigrantes pecudum turmas maectauit ad aram,
Sed Beli effigiem regis Belicque nepotum**

Ioniam propter haec ab Ione Xuthi filio, ut notat Eustathius, sicut Mopsopia a Mopso, & Actae quoque regio ipsa nuncupabatur, quae admodum & vrbs ipsa quae a Cecrope hucusque traximus. Magno autem in principio Cecrops habitus & biformis crediuit, nam fabulata est Graecia superiora illi hominis, inferiora draconis fuisse, idque ut Demosthenes interpretatur, & hominis prudentiam & draconis robur dabat intelligere. Alij ex nimia magnitudine biformem dictum putarunt. Alij quoniam duas calleret linguas, Aegyptiam Graecam. Sic & poeta Ennius dicitur habere tria corda, ob trium linguarum peritiam, ut pote quae per Latinam & Graecam, Oscam pariter calleret. Alij quoniam bonus dux, & rex bonus habebatur, biforem dixere Cecropem. Alij quoque notat Eustathius, quoniam ferinam partem Barbaros videlicet ac Aegyptios mores, in Graecia degens abiecerit. contra Cadmum ea de causa in serpentem versus, quod graecos mores Illyricis permutarit. Alijs placuit ob leges nuptiarum rite positos, cognomem donatum duplicis nature. Ferunt enim foeminis Graeciae sine more viuere, ita ut vni plures viri incuberent, & solam filij matrem agnoscerent, Cecropis opera factum esse, ut legitimae nuptiae constituerentur, & geminos filij partes cognoscerent, indeque bipertita ipsi filij naturae crediti & appellati, quae postea nomenclaturam in Cecropem, uti in auctoritate, consensu publico retulerunt. Huius itaque tam sapientis ut voluit, viri posteritas famam adorauit, & alia etiam insana commisit, inter quae illud est super caprinis vtribus saltabant in honorem Bacchi & festa dicarunt, ob id ἄσκολια nuncupata, de quibus apud Aristophanem mentio. eamque ipsam amantiam notauit postea his versibus Vergilius Praemiaque ingentes pagos & compita circum Thesidae posuere atque inter pocula lacti Molliibus in pratis vinctos saliere per vtres. Et cernere erat, erat videre. Figura graeca loquendi. Diuiti. Plutoni. Constructa altaria ut deo. Madidantia, madida madefacta, humida, humefacta, humentia, rostantia. Sanguine, hostiarum caesarum iugis cruore, Horatius, tricenis illachrymabilem Plutona tauris. Furui tauri, qui autem maectabant tauri furui, i. nigri & obscuro colore. Verg. Nigrantes terga iuuenos, idem, & atri velleris agnam. Taurus autem ut placuit Apollodoro & his qui receperunt, ἄσκολια τῆς οὐραίας τῆς οὐραίας hoc est ab extendenda cauda denominatus est. Atque auidae, mors quoque ad aram. Auida enim mors eo dicitur, quod nunquam satura est stimula. Sic & Tibullus cecinit. Abstineas auidas mors violenta manus, & ab eadem origine ubi s. quod est auo, auari nomen deductum Gellius voluit, tamen si Nigidio placuerit auarum dici quae si aeris auidum. Spartana iuuentus. Lacedaemonij a Sparta dicti. Sparta vero Laconum regionem a Cadmi Spartis dicta. Est etiam & Sparton mons, & Sparta vicus Euxino mari propinqua. Spartana itaque iuuentus nigraes pecudum turmas immolabat morti, cui templum struxerat, ut refert Plutarchus in Agidis & Cleomenis vita. Sed Beli effigiem. Ad hominum cultum enarrandum peruenit ordo, quem Christi quoque virtute prostratum constat. Belus Assyriorum rex, qui & Belus Iupiter dicitur, a Beroso maxime Chaldaeo, & a Metasthene Persa, & etiam a graecis nonnullis, ut est apud Eustathium, quibus alij filium Iouis maluerint, Nini pater fuit eius qui primus intulit bella finitimis, ut Iustinus historicus inquit, & ante illum multi, inter quos ipse Metasthenes Persa, & Graecus Archilochus, & Fabius pictor Romanus, quibus scribit Berosus Belum cupidine dominandi occupauisse omnem occidentalem regionem, ab Armenia usque ad Sarmatiam Europae, cuius Beli vita functi, imaginem coluisse dicitur Ninus filius, & ut ab alijs coleretur, mandauisse, fuerunt tamen qui dicerent Saturnum Beli ipsius patrem ab Assyrijs pro deo cultum. Saturnum inquam qui primus, ut Archilochus & Metasthenes tradunt, Babyloniam fundamenta iecerit, quae tamen si Beroso stant, a Saturno designata Belus erexit, huic ipso Belo scribit idem Chaldeus

Ennius

Cadmus

Ascolia

Taurus

Mors

Sparta

Belus

HYMNVS

a Nino filium primū omnium templū extructū, & matri Iunoni & Rheæ auis in medio oppi di Babylonis statuas erectas fuisse. & Eusebius quoque in Chronico Belum hunc asserit ab Assyrijs primo deum nominatū. Beli autē nomen ratione minime carere asserit Seruius, quoniam El Solem Assyrijs lingua dici constaret, vnde & helios digammos additione confici beli nomen. ¶ Belique nepotum. Nam succedentibus regibus facile fuit eandē appellatōem tribuere. Ab his autem & græci dicere statuas didicere, quorum cultum apud illos antiquū admodum non fuisse, hinc constat

quod & pictura & celandi fingē dique ars statuaria tarde recepta sunt, quippe cum linearum adumbratio, quæ græcis $\sigma\kappa\lambda\iota\alpha$ & $\gamma\epsilon\alpha\phi\iota\alpha$ dicitur inuenta sit a Saurio equum ad Solem delinente, pictura a Cratone Sicyonio, quæ in tabella de albata viri & foemine imaginē adumbraverit, fingendi ars in puellā Corinthiam refert, quæ cum Amasij figurā in pariete delineasset, delectatus pater eius vase confecto sculpsit imaginē & luto compleuit, cuius simulachrum ad sua usque tempora in Corintho adseruari scripsit Athenagoras, agens per christianis apud Marcum Cæsarem. Dædalus postea & Theodorus Milesius statuaria adinuenerunt, quare non vetuste admodum fabricandis deis gentes incubuerunt. Endius enim discipulus Dædali in Epheso Dianæ simulachrum molitus est, is idem Palladis imaginis faber fuit. Pythius vero Theodori & Theleclei, Delius autem Idetei & Agelionis arte fabricatus est Samiam & Argiuam Iunonem. Similidis manus construxere, sed & Gnidiæ Veneris imaginē Praxitelis ars percudit, simulachrum Aesculapij in Epidauro Phidias extudit, quorum omnium vetustior Belus, cui statua ab Assyrijs erecta. ¶ Assyrii, Assyrii populi Asiae ab Assyria regione circa Babylonē, quæ & Syrii & Chaldaei nuncupati, caput regni Babylon erat, quam in Chaldaea quidam ponunt regione. Alii in Olyria, alii in Parthia sed ob viciniam id factum arbitror, cotermine quippe sunt adeo ut facile sibi inuicem nomina cesserint. Assyria etiam Syria & Cappadocia dicta est, ut notarunt interpretes Apollonij, antiquus autem & alba Syria dicebatur, per quam Lycus fluuius Syros & Paphlagonas interfluens, in pontum Euxinum mittit. Syros autem a Syro fabulose deducunt, quæ fuerit filius Apollinis & Synopes Asopi, a qua postea vrbs ponti Synope denominata sit, sed Assyriam ab Assur, de quo in sacris literis crebra mentio, denominata est. Stephanus Xenophonte fretus, Assyrios voluit esse quæ circa Babylonē, dicitur ab eo & Assyricos & Assyres, verum de Syris & Assyrijs, & Chaldaeis, vberius multo volumine precedente differemus. ¶ Suis quiritibus. Qui suis moribus & consuetudine eorum orbem orientale regnum ab aurora, quæ græce $\eta\omega\varsigma$ dicitur, nuncupatum. ¶ Tenuere diu. Imperio potiti sunt, mansit enim apud Assyrios orientis imperium annis, xl. supra. M. & CC. donec id Arbaces extincto Sardanapallo in Medos transfudit. ¶ Moremque sinistrum. superstitiosus & idololatriæ, dicitur etiam a Lucano sinister mos Dryidæ, ob scelestas sacrificia, moremque sinistræ Gallorum Drye depositis repetitis ab armis, quæque notum illud sinistræ a sinendo dici sole re antiquus quo ad auguria pertineret. ¶ Subiecti populi exceperere. Vbi enim pueris consuetudo et maxime firmata legibus populis, inoleuit, pensata deo reddunt, ut non iam agant ex lege ipsa, non ex consuetudine firmata, sed quodam veluti innato impulsu & suadente natura, eoque magis, quam reges id velle, id conari conspiciunt. Si quidem ut Claudianus canit, componit orbis Regis ad exemplum. ¶ Sic alias alijs. In vniuersum & summatim comprehendunt superstitiones alie, nimis enim plixum enarrare singulatim falsos ritus, quos ex ipsis non modo gentium auctoribus, sed christianis licet cognoscere, & a nostro Augustino precipue, & Cypriano & Lactantio, sed & Origenes, Eusebius, Tertulianus, & complures græci ea de re literis perdidere, quos elegantissime Theodoro retus emulat, occasiones vero idololatriæ describunt, de quibus etiam a nobis alibi tractatum, itaque ex amore, ex metu, ex diuersis daemonum fallacijs introductus idolorum cultus. Amoris autem initium oritur, vel ob sperata, vel ob accepta beneficia, vel eo etiam quod in se id quod amat quadam naturæ dignitate dignum est amore, metus vero aut ex inflato, aut formidato malo, aut aliqua condictione, quæ per se digna sit odio, nascitur. Regibus igitur, ex quibus in populos vel in filios beneficia extitissent, honor supra modum defunctis, vel viuis etiam excogitatus est. multi vero ad id patrandum non amore solus, sed metu ducebantur, potentiorum videlicet regum quod idipsum veneratōis & cultus instituisent, & tutes preterea tum bellicæ, tum domesticæ, tum animi,

Assyrii coluere, suis qui ritibus orbem
Eorum tenuere diu, moremque sinistrum
Subiecti demum populi exceperere frequentes.
Sic alias alijs foedauit ritibus oras

Syrii
Assyrii.

Synope

Sinister

tum corporis insigniores aliquos reddiderunt, adeo ut dii similes sint existimati, & diuini pariter illis honores impartiti, suadente videlicet & stimulante daemone, q̄ aduersus humanum genus crudeles semp̄ inimicitias exercuit, itaq; alias oras alijs ritibus. ¶ Fœdauit, deturpauit, maculauit, polluit. ¶ Vana supstitio. Crimen idololatriæ. Supstitiosos appellauit Donatus, qui deos timent nimis. & alio loco religiosos pariter n̄cupauit, q̄ nimia & supstitiosa religione sese alligabant, id quod & ab alijs quoq; pditum, sed religio & supstitio differunt, pari quoque

Religio

Vana supstitio. nam qui iam legibus vrbes
Fundarunt, rigido strauerunt mœnia bello
Et varias docile ingenium duxere per artes
His quondam miseris mortalibus inclyta laudū
Commenta, & claros diuum sacrauit honores.
Ollis templa, focos, aras, delusa maligno
Dæmone constituit, falsis qui vocibus orbem

facto & religiosus & supstitiosus differre debent, religio quippe in bonā supstitio in malam partem sumit, & supstitio nomen commune est, vanūq; significat, & damnatū religionis excessum, in multaq; scindit, qua de re cum ab alijs, tū a me in quarto de re p̄notione multa conspicias. ¶ Nā q̄ iam legibus vrbes fundarunt. Lex iuste lata eximj res

est in populos beneficij, quo fundantur stabiliunturq; vrbes, & ciues tanq; frenant pœnis, & a vicijs abducunt. p̄mijs vero & decretis honoribus, ad capeffendas vtutes cōcitant. ¶ Rigido strauerunt. Ipi quoq; reges q̄ insignes fecissent iniurias, aut illatas reposuissent, apud rude vulgus supra homines putabatur, & digni herou ac diuum nominibus. Fundarunt & strauerunt syncopē figura posita sunt & homœoteleuta, de q̄bus p̄ter grecos, Quintilianus, Gellius, Donatus, Seruius, Diomedes. ¶ Et varias docile, quod facile doceri potest docile dicimus, sicuti indocile Seruius quod penitus non potest discere, & indoctū quod nondū didicit. Sed quod attinet ad sensum carminis. Artium inuētio duplicē in se habet rōnem honoris conferēdi ijs q̄ inuenere, nam & ingenium cōmendat auctoris, & beneficiū confert, vbi in mediū deprompta est, quapropter diuini honores non difficulter mortalibus tributi. Docile autem ingenium dicit, q̄a hominis natura ad noscendū apta & nata est, vñ Aristoteles in prima philosophia desiderium sciendi a natura insertū censuit. ¶ Inclyta laudū. Gloriosa & clara honore & laudū nomina & appellatōes. ¶ Cōmenta. non aut vera sed ficta, & commēcia, quæ scilicet hoies ijs q̄bus diximus, p̄stygn̄s allucinati cōstituerint. ¶ Ollis, p̄ illis anthitesifigura dicit, olli p̄ illi, & p̄ tūc ut Seruius notat, frequēterq; ea dictione antiq; vsi sunt, & etiā Vergilius, olli sic breuiter, & iterū, olli subrisit. ¶ Templa, ædes publicas, ut dijs cōsecratas. ¶ Focos, particularia & domestica receptacula, ut dijs penatibus q̄bus domus curā creditā autumabāt. hinc Veste penetralia, cui inextinguibilis ignis pcurabat, hinc lararia illa, vbi particulariū deorū imagines, in q̄bus p̄cipua ponebat fiducia. ¶ Aras, in templis constructas, vbi singuli & interdum plures colebantur dii. ¶ Delusa maligno. Hæc aut pcurabant a diabolo magna solertia, q̄ oraculoꝝ fallacia mirè in modū fatuis illis & miseris gentibus imponebat, easq; adeo diuinitatis opinione excauerat, exoculaueratq; ut in nulla non flagitia facillime traheret. ¶ Dæmone, dæmon vel a scientia d̄r ut notissimū est, vel q̄ placet Eusebio a terrore, ut a s̄s differuimus, diabolus autem απο του διαβουλλειν, quod est calūniari, idq; illi obigit ex prima in primos homines calūnnia, ut scribit Iustinus ph̄is & martyr, eo v̄o q̄ apud homines deum calūniatus fuit, scribit Theodoretus, & eorū principē Sathanan, hebræa lingua dictū apostatā, hoc est desertorē significare. ¶ Falsis vocibus, oraculoꝝ responsis sæpenumero falsis, sp̄ ambiguus. ¶ Orbē attonitū, gētes attonitas. Attonitū dixere grāmatici eum q̄ tonitruī sonitu, & vicini fulminis crepitu, stupefactus est, mirabant aut̄ prisca illi insolitas dæmonū voces, & in stuporem vtēbantur, nam cœperūt fundi oracula, priusq; culta essent ingenia, & philosophiæ studio deterfa, ut est ab Eusebio animaduersum, tum em̄ ignorantia stupidi homines facilius decipiebant. Attonitū item futuroꝝ p̄dictōe, & stupore reꝝ mirabiliū, quæ vel p̄mittebāt, vel minabant, suadebant em̄ deoꝝ pluriū cultum, sacrificia imperabant, idq; ni facerent decretas pœnas, si facerent p̄mia nunciabant, reddita voce de simulachris, de templis, de specubis, de antris, de arboribus, de hoibus furore p̄citis, & hoc pacto ad colēda idola gētes p̄trahebāt, qd̄ nec Marco & Cōmodo Cæsaribus erubuit ingerere ph̄is Athenagoras, dum christianoꝝ legatōne fungeretur καὶ οἱ μὲν περὶ τὰ εἰδωλὰ αὐτοῦς ἐλκόντες οἱ ἀσικνοὲς εἰσιν.

Docile.
Indocilis
Indoctus

Olli.
antithesis

Focos

Dæmon
Diabolus.
Sathan.

Attonit

HYMNVS

Hoies dei habitu. **Facile in sua iura redegit.** hoc pacto in sua iura, quia vt scriptum est. Qui facit peccatum, seruus est peccati, qui diabolo se dedit, eius seruus efficit. indeq; eos in sua desideria, in ea q̄ optabant facinora deducebant, adeo vt sibi etiam sacrificari mandarent humanas victimas, vt apud Strabonem & alios ex gentibus. apud Theodoretū & plerosq; ex nostris videre datur, quin & eo insanię deuenerunt gentes suasu dæmonū, vt uouerent seipsos, aut alios interimere, nec solum hostes, ut est apud Diodorū in. xi. pdentem memorię, conuenisse græcos, qui pro communi libertate contra Xerxem pugnabant, decimam se dñs duros eorum qui ex suis ad Persas defecerāt, si prælio caperent, eam autē auctoritatē praua dæmonia sibi ad

Attonitum flectens facile in sua iura redegit

sciuerant, nacta extimatōem aliquam nimiam diuinitatis ex prænuntiatōe venturi. Nec temere a gentibus in deorum numerū susceptū videas, qui diuinitatē aliquam, præfensionemq; futuroꝝ non præ se tulerit. hinc vt puto miratus Pausanias est, cur Melampodi Amithaonis filio sacra fierent, & quot annis eius festa celebrarent. cum nec per somnia, nec aliquo alio pacto vaticinia redderet. dæmones itaq; præter ea quæ diximus, fuere in causa, vt̄i reges illi præsci colerent, ut ij etiam qui potestate magna, qui corporis robore celebres fuissent, q̄ legibus vrbes fundassent, qui pulchritudine præstitissent pro dñs haberent. Scribit Fabius pictor in aureo illo sæculo principes, quoniam iusti & religionibus dediti essent, & habitos & dictos fuisse deos. & Firmianus in primo aduersus gentes, scribit reges maximos ac potētissimos, & ob adulationem præsentis potentiaę, & ob merita suarum virtutum, aut munerū, aut artium repperarum, in memoriã fuisse consecratos. Cicero quoq; differens de natura deorum, & de legibus, & in Tusculanis disputans, scribit multos beneficijs in cœlum fama & volūtate sublatos, quemadmodū Herculem, Aesculapium, Liberum, Tyndaridas. Idem quoq; canit Horatius, & p̄pterea vt arbitror, non solum Belo vt diximus, sed Oedipo & Laio regibus, & alijs quoq; delubra condita sunt. sic Hercules fortitudine corporis, & Perseus dei existimati. vnde illud Sibyllæ τὸς δὲ ἐπισημῶς ἡρακλῆα καὶ περσεῖα. quæ item alios antiquitate, alios timore, alios artibus deos existimatos asserit multis carminibus, quæ sunt apud Athenagoram, sic Laconum illoꝝ qui in Thermopylis aduersus Xerxem sub Leonida ceciderūt, sepulchrum vocauit altare Symonides poeta multis carminibus, quæ legimus apud Diodorū in vndecimo historiã. Sic Xamolxis legislator pro deo habitus, Herodoto auctore. Apud Scythas quoq; Orestes, ob amicitia cultus, vt Lucianus ait. & apud Tauroscythas, Herodoti testimonio, culta Iphigenia & Helena, ob mirum pulchritudinis decus, credita dea est. si illi ipsi historico, & Isocrati rhetori, & Athenagoræ stamus, eandemq; quoniã diu vixisset, Seruius immortalem nugatus est, & apud Ilienses Hector est pariter deus habitus. Aeaco item duci phanum erectum est. Mario quoq; dum nuncium de Cymbrica victoria Romæ perlatū esset, se porarij honores supra hominē exhibiti. Lacedæmonij Agamennonē coluerunt & Menelaum, ac vt inquit Athenagoras θουοσι αὐτο καὶ εορτα ζουσι, quidq; & Talthybius eius p̄co, diuinos honores obtinuit Smyrnæ. Item delubꝝ Homero poetæ conditū, ut scribit Cicero in orōne pro Archia. & apud Gellū extat Varronis epigramma, quo significat arietem illi in honorē cedi solere, qua forte de causa memorans illū Columella dixit, nec parens eloquentiaę deus ille Mæonius, vastissimis fluminibus eloquentiaę suæ posteritatis studia restinxerat. Prima pars veram est laudem imitata, non græcoꝝ modo, qui principem faciunt Homeroꝝ totius literaturæ, sed Latinoꝝ consensu. nam Victruuius eum non modo parētem poetarū, sed omnis philologiaę ducem appellauerat. Plinius literarū principem. noster Hieronymus, nec semel poetam eloquentissimū nuncupauit, & Iustianus imperator omnis virtutis parentem appellauit. vt Quintilianū & Criticos taceam. Secunda vero vanæ famę & inani rumusculo freta, dei nomine abusa ē. Præter hæc Euchimus pugil, & viuus & mortuus diuinos honores obtinuit, de quo Pausanias Aelianus, Plinius, & Hermolaus, quem citare par est, quoniam locum Plinij docte castigauit, in quo pro pyctā, id est pugili poeta iacebat. Cleomedes itē pugil, Apollinis oraculo iussus haberi, p̄ deo, vt noster prodit Theodoretus & Pyxiodorus cui postea Euangelo nomen fuit, ob marmoris inuentōnem, auctore Victruuio, dei nomine dignas veneratōes obtinuit. Aristeus quoq; ut est colligere apud Pindarū in Pythionicis, pro deo & Apolline ipso desumptus, quoniam mellis, & ut aliqui etiã volunt, olei primus excoctauit vsu, & cōmunem fecit. Hinc vt arbitror Vergilius occasionē sumpsit. Aristeo referē di acceptam artem apum reparandaꝝ, Aristeum autem eundem qui & Iuppiter & Apollo

Chij putauerunt prius vero q̄ Aristei vocabulo nuncuparet, voluit Pindarus & Ionis & Casti Apollinis nomen fortitū. apud interpretes Apollonij modo Castus, modo Apollo, idē Aristeus sed ἄριστος καὶ νομῖος, dicebat idq; etiam non displicuit Hesiodo. alium aut in Libya. ip̄m vero in Cæa dumtaxat primū mellis conficiendi, atq; olei artem inuenisse volunt, quapropter illum, si stamus Seruio, inuocauit Vergilius canens. Et cultor nemorum cui pingua Cæa Tercentū niuei tondent dumeta iuueni. Quattuor vero fuisse Aristeos, Bacchilides auctor est Caristi, Cheronis, Terre, Cyrenis filios. Hic aut p̄ deo cultus est mellis conficiendi peritia. Columella ta-

Hinc Lyciæ sortes, Deli responsa nefastæ

men Aristei & Triptolemi prudentiā in agrorum soliq; motione concelebrat. Phycalus quoq; auctore Pausania, ob fici plantā quam Cereris nuncupat, in Atticā regionem deuectam, diuinos honores obtinuit. & Vergil. ob accepta beneficia Augustum dixit deum in Aegloga prima. Namq; erit ille mihi semp̄ deus, illius aram sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. Idq; ab eo dictū p̄pterea voluit Seruius, quoniā viuo illi templa structa fuerant. Et huic ad stipulant illa Horatij carmina, Præsentiq; tibi meritos largimur honores, Iurandasq; tuū p̄ nomen ponimus aras. Idq; ip̄m alijs etiam Romanoꝝ Imperatoribus tributū, sumpto initio ab Augusto, de quo etiam Propertius cecinerat adulando, Arma deus Cæsar dices meditat̄ ad Indos, Sed & Semiramim libidinibus & cædibus immerfam Syri coluere, illiq; Syriæ deæ nomenclaturā fecerunt Athenienses Celenum & Metaniram deos constituerūt. Mauri Iubā coluerunt. Sabini Sabum, Romani Romulū gentis conditores. Macedones Gabyꝝ, Thasi Theagenem, sub quo cædes in olympijs facta. Sami Lyfandꝝ post tot mala, tot cædes deum sibi p̄posuerunt. Siculi Philippū Butacidis. Amathusi Onesi laum. Carthaginenses Amilcarem. Longum esset enumerare singula, sat sit de vno quoq; genere quæpiam tetigisse, ne autē nobis male christianus homo regeret, coli a nobis angelos, & homines post mortē consecratos esse, quos sanctos beatosq; dicimus, scire conuenit primū. Angelos bonos, nō malos dæmones, viros iustos & fœminas castas, non impuros & scelestos, & meretrices in honore habitas, nec horꝝ quemq; a nobis vllō pacto deum credi, qui vnū scilicet deum asserimus, cuius illi ip̄i serui & ministri fuerūt, in cœlum bene actæ vitæ meritis recepti, nec nobis ferūt opē ex se, quod dei est p̄prium, q̄ non pendet ab vllō, verum impetrant nobis ea qua ad deum iūcti sunt amicitia, quod ip̄i criminibus infecti non possemus obtinere, atq; ita nobis vti capite reis patrocinant, nec tamē omnia p̄bent, sed quæ ille ip̄is intermedijs condonare decreuit. vt em̄ Gregorius pontifex scripsit, obtineri nequaq; possunt quæ p̄destinata non sunt, sed quæ sancti viri orando efficiunt, ita p̄destinata sunt ut eorꝝ meritis impetrent, quod etiam apparet in ip̄is ecclesiæ p̄cibus, namq; ad sanctos eas & beatos nō dirigit, nisi ut orent, ut intercedant, ad ip̄m vero deum ut p̄stet, ut largiat ip̄is p̄cibus & meritis sanctorꝝ, quod nomen posterioribus sæculis illis dumtaxat tribuimus, quorꝝ animæ fœlices in cœlis degūt, prioribꝝ v̄o. i. Apostolorꝝ tempe, & multo etiam post, omnibus q̄ ex fide erāt, cōmunefuerat. euenit mox vt ea dumtaxat appellatio iure illi cōgrueret, q̄ ecclesiæ decreto, inter cœlitū numerꝝ essent relati, q̄ etiam honoramus magis, cum credimus eos deo frui, nec eos modo, sed quotquot fide christi & opibus illi congruis ex vita decesserūt, eosq; rediuiuos assumpto corpe in empyreo cœlo omniū extimo, fœlices æternū futuros. Contra illi qui & suos quos coluerūt, afficere sup̄mo honore putabant, si in lacteo circulo collocarēt, quare & Lucanus dixit. Inde Pompeium ridere sui ludibria trunci. & ante illum Marcus Mallius numina heroū in illo reponi cecinit, et mundo frui. An fortes animæ dignataq; numina cælo Corpibus resoluta suis terræq; remissa Huc migrāt ex orbe suumq; habitantia cœlum Aethereos viuunt annos, mundoq; fruuntur. Labeo nugatus est animas deos fieri, p̄ptereaq; deos animales cōmētus est, ad comparēs stellas qui se philosophiæ antisites crediderunt, redire animas voluere. alij alia, sed oibus ijs colligitur nos recte, illos p̄peram fecisse, plures fingendo deos & inter se bellantes & raptos & adulteros, ut eorꝝ ip̄i exemplo similia facinora cōmitterent. Fuit autem in causa mentis vitium, ut prauam religionem susciperent, econtra mentis v̄tute & puritate apti, ad Christi religionem suscipiendam priores euaserunt, nullus deniq; idololatra, non malus, nullus Christi sectator malus, q̄ si plures eo gloriant nomine mali, falso illis appellatio cōuenit, namq; vt ait Athenagoras Οὐδεις χριστιανὸς πονηρὸς εἰ μὴ ὑποκρίνεται τὸν λόγον. ¶ Hinc Lyciæ sortes. Enarrant oracula p̄sertim insigniora, & variæ diuinādi spēs, q̄bus mortales fallaciss-

Lyciæ

HVMNVS

mo dæmonum cōmento circūuenti præcipites ruebant, varīe autem fallebant homines in phanis videlicet per oraculoꝝ consulta, per fœminas furentes, p̄ sacerdotū arreptitioꝝ res p̄sa, per fulgurum præscita, & elementoꝝ aliorum diuinatōnes, sed & p̄ magica complura nūgamenta, & per diuinatōem quoꝝ mortuorum, inferorumꝝ colloquia, de quibus ordinatim agemus, eorum insanias & fallacias ostensuri. Lyciæ autem sortes vatinium erat Apollinis iuxta Clazomænum Asiæ urbem, ibiq; nemus Gryneum, vbi colebat Apollo, dictumꝝ ꝑ oraculum sortes appellatur. Vergilius. Gryneus Apollo Italiæ Lyciæ iussere capescere sortes. Papinius in octauo. Nec Lyciam supplex consultor adibit. nam colebat ibi Apollo magna supstitutione, vnde Pindarus in laudem cuiusdā qui Pythia vicisset certamina, cudes hymnum ad Apollinem conuersus ait. Λυκίε και Αηλοιο αναλωων φοιβε. & Vergilius. Quallis vbi hybernæ Lyciam Xanthiq; fluente Defert, & Delon maternam inuisit Apollo. Sortes autem commune nomen diuinatōis & responsi, ut alias late p̄bauimus, tametsi species etiā sit diuinatōis, quæ in multa findit, vt diximus olim, & infra non nihil memores erimus.

Delos

¶ Deli responsa. Delos insula est maris Aegæi inter cyclades, apprime nobilis, & templo quōdam & oraculo insignis atq; incluta, nunc deserta. in ea gentes fabulis delusæ, autumarūt natum Apollinem & Dianam ex Latona, & hinc vtriq; ex Delo cognomen inditū, eius insulæ laudes olim decantatæ, adeo ut Vergilius in. iij. Georg. dixerit. Cui non dictus Hylas puer, & Latonia Delos, eos insinuans cateruatim qui de illa cecinissent, & adhuc in eam insulam hymnus extat Calimachi, quam ipse introducit dicentem ΑΛΛΥΠΕ ΜΕΙΟ ΑΗΛΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ ΜΕ ΚΛΗΣΕΤΑΙ, hoc est, sed ex me Delius Apollo vocabit. Homerus quoꝝ in hymno in Apollinem introducit Delum dicentem, ante Latonæ partum futurꝝ in se templū, ex quo redderentur hominibus oracula. Colebat ibi Apollo, & eius oraculū frequenter adibat, ex Tripode vero dabantur responsa, id est ex trium pedum cathedra, hinc apud Calimachū in eo hymno Τριποδῆος ελεῖ. i. tripus cathedra, quod tamen multis erat oraculis commune. Huic eidem insulæ fuit ante Ortygia nomen, ut pleriq; volunt a cothurnice, quæ græce ορτυξ vocatur, q̄ q̄ etiā apud Strabonem Ortygia est Ionis lucus, & apud Meandrum oppidū Aetoliæ, a quo illi nomen. Homerus autem Ortygiam diuersam facit a Delo, nam in hac Apollinem, in illa insula Dianam natam canit. Την μὲν inquit ille ἐν ορτυγίῃ τὸν Δεκερωνα ἐν Ἰσηλῶ Ortygiam illam de qua supra diximus intelligens, fabulati sunt postea Neptunū & Latonam inter se Delon & Calauriam insulam p̄mutasse, quemadmodū & Pythonem & Tænarum, ex quo postea tractum est puerbium in p̄mutantibus æqualia, & ea quoꝝ sibi ipsi quisq; facit satis. Delon autem obuensis Latonæ, & inde puto Vergiliū dixisse, Delon maternam inuisit Apollo, Neptuno autem Calauriam. Calauria autem insula est ad Myrthoum Pelagus, ad quā exulauit Demosthenes ille Atheniensis orator celeberrimus, fretus securitate asyli Neptuni, quod ibi sacrum erat, nec Antipatri iussu reuulsus a templo, sed hausto veneno sibi ipsi mortem intulit, eam insulam tricenoꝝ vt scribit Strabo, stadioꝝ ambitus, & accentu & diphthongo consuevere veteres a Calauria regione, secernere. hæc em̄ & Calabria & Calauria, illa vero Calabria dicebat. Vocata item Delus præter alia nomina Cynthus & Pelasgia, & Chlamydia, & Zacynthus, & Scythias. Cæterꝝ vt ad Delum & Ortygia reuertamur. Alia est Ortygia quæ idem quod Lybia, vt est apud Stephanū, alia cuius mentio in eo hymno Pindari de quo diximus, certam non esse Græcorū sententiā, cuiam certamini datus sit, in quo scribit, Τηλαυγέσιον ἀνεῆκε ἐν ορτυγίῳ σεφρανοῖς. sup̄ quibus verbis eius enarrator scribit, Ortygiam Cheroneßum in Sicilia esse, q̄ quondam insula mox esset coniuncta Syracusis, in ea q̄ esse Arethusæ fontem voluit Apollini sacrum. Delos autem vocata & Aristotele & alijs auctoribus, quoniam repente dicitur manifestata. Αηλος vero apud nos manifestos, sed Aurel. Macrobi. putat eo ita denominatā, q̄ in ea ortus sit quasi partus luminū qui omnia Αηλα facit, alij q̄ post Ogygium diluuium primo cōspecta, illustrante sole, vt Solinus putauit. Seruius voluit a veritate oraculoꝝ, cum alibi responsa essent obscura, qd̄ & putauit Stephanus, quoniam Αηλος ἢ ἢ τῶ ἄνω εὐρετῶ. Ceterꝝ scribit Plutarchus, Delon montē esse Latonia, p̄pe Tegyrā, ad cuius radices Apollinis olim phanū, sub Enchencrato ad Persicū vsq; bellū vaticinijs claruerit, duosq; iuxta fontes habere Iympidis & amenis aqs̄ fluentes, quorū altero palma, altero oliua ad sua vsq; tempora assisteret, enixamq; ibi Latonam, & postea obiecta apri specie se p̄cipitem dedisse ex alta specula, quæ religiose coleret. declarari hinc facile dat carmen illud Ouidij, duasq; Latona quondam stirpes pariente retentas. Item vsiculi illi Catulliani, hæctenus fortasse non a plerisq; cogniti. Quam mater p̄pe Delia Deposuit oliuam. Cre

Ortygia

Calauria
puerbiū.

Latonæ
partus

debam incognitū hoc plerisq; sed & in Lili Gregorij nostri obseruatōnibus primo, mox et Obserua
in cōmentarijs docti cuiusdam viri idipm obseruatū & enarratū repperi, sed de ipō Latonæ tōes Gre
timore p̄ter ea apud Zezem legimus, olim q; magnū suem Latona conspexit, atq; ΕΠΤΟΚΤΗ gorij. L
hoc est p̄muit, & ob id ΠΤΕΑ vocata est, pariq; pacto & Dianæ & Apollo ΠΤΑΟΣ, qua
re apud Lycophronē Hector vocat̄ filius ΠΤΑΟΥ ΠΑΤΡΟΣ. i. Apollinis, eius em̄ filium fuisse
Hectorē & Stesichorus & Alexander Aetolus cecinere, sed & Homero aduersus est Catullus,

Hinc noti patulo terræ de chasmate cantus,

si oliuam arborem intellexit,
nam hic palmam dixit, qua
re alter vnus arboris, alter al
terius mentōem fecit, ille pro

pe Deliam oliuam. Hic autē αΥΧΩΤΑΤΩ ΦΟΙΒΙΚΟΣ. atq; hinc arbitror sinistrum illum morē
de quo sub obscure meminerūt interpretes Apollonij, deduxisse originem, q; partu laborā
tes cōphendebant eas, quæ sibi adstabant ad leuandos dolores, quæadmodū Latona fece
rat cōphensa palma. Euariet item ab Homero Plutarchus. namq; non ad Delon Laconia
montem peperisse dicit, sed ad Cinthium Κεκλημενη (inquit) Προς μακρον ορος και κιν
θιον ορειον ΑΥΧΩΤΑΤΩ ΦΟΙΒΙΚΟΣ ΥΠΙΟΠΟΙΟ ΡΕΕΤΕΙΟ. Cynthius autē mons Deli, a quo
Cynthio Apollini cognomen, & Inopus eiusdē fluius insulæ, q; eo auget̄ tempore, quo Ni
lus irrigat Aegyptū, p̄pterea ut Zezes prodit, non inconsulte creditū a q̄busdam, vt occultis
meatibus Nili aquis compleat̄, voluit tamen qui de vrbibus & gentibus scripsit Stephanus,
Delon dictam fuisse Cyntham, a Cyntho oceani, indeq; Cynthiū Apollinē nuncupatū. Plu
res tamen consentiunt eandem esse Ortygiam quæ & Delos, fabulamq; celebrant Asteriæ La
tonæ sororis, quæ Iouis amores posa, conuersa sit in ορτυγα & in mari delapsa insula facta
sit, cui & Asteriæ & Ortygiæ nomen fuerit, eamq; nugant̄ cooptam prius vndis & tremulā,
vnde apud Papinium in Thebaide, partuq; ligatam Delon, & apud Lucianū in dialogo Ne
ptuni & Iridis, cui p̄ceptum ait fuisse, ut firmaret̄ in Aegeo, fuisseq; olim a Sicilia reuulsam, eo
autem Latonam venisse postea fabulant̄, quæ non oliuam sed laurē & palmam cū tetigisset
Dianam peperit adiuvento Lucinæ, quæ aduocata sit ex Hypboreis, indeq; & Latonam in
Delon p̄fectam, vt Aristoteles retulit, cuius rei supra naturalem causam assignauimus, cui ut
arbitror, fabulam supstruxere, fabulatores alij commentū sunt. Ortygiam eo dictam insulā,
q; in formam ορτυγος auis Iupiter Latonæ sit commistus, cui delirio alluisse mihi videtur
Lycophron scribens τυμβος γατων ορτυγος πτερουμενης, tametsi non inficiamur il
lud eum expromere potuisse, quod Zezes contendit, ob conuersam Asteriam in auem ορ
τυγα, mox in eiusdem nominis insulam, neq; enim existimanda est huius litis compositio,
quandoq; dem nec p̄banda discussio, nisi forte q; ex collatōe multiplicis vanitatis, insanæ gē
tium commodius patent, quæ non solū in fabulosis cōmentis, sed & in historicis persæpe re
bus coarguunt̄ inter sese, nam p̄ter fabulamenta Ortygos auis, vbinam ip̄a Ortygia, & quot
eius nominis res, non satis constat, nam p̄ter illa quæ hac de re tam varia supra sunt allata, scri
bit Aristonicus, Ortygiam in Epheo esse, videriq; ibi Dianam originē habuisse, quod & Pi
dari enarratori non displicet̄ super illis nemiaci hymni dictōibus. θαλος ορτυγιη λεμυ
ον αρεμιδος. Ibycus quoq; mandauit historiæ, Ortygiam prius insulam fuisse, mox Che
ronesium factam, & Apollini declaratores volūt, primo Delon, mox Asteriam a figura, rur
sus Ortygiam a sorore Latonæ dictam fuisse, sed vide (oro) q; inconstanter, q; delire de sua
falsorū deorū religione differant, & Plutarchus p̄cipue alioquin inter genter grauis auctor, sed
& Homerus etiam ip̄e vbi dixit, in Ortygia Ionæ luco natam Dianam, q; & Orpheus fecit,
& in Delo Apollinem, de ip̄a Latona verba faciens, ptulit duo illa carmina, quæ anteam di
ximus. ¶ Nefastæ. Tum ob falsam religionem, tum ex insano quopiam & detestando cultu,
nam p̄currentes & flagellis aram cedebant, & oliuam mordicus attentabant. Nefastus autem
eo dicit̄ q; ne dignus sit fari, & dies nefasti apud gentes, in qbus tria illa v̄ba, do, dico, addico,
p̄ferri vetebant̄, ut apud Ouidiū in fastis inde vident̄ emersisse. Liuius Numam fastos dies &
nefastos statuisse scribit, q; vtile futurū esset aliqñ nihil agi cū populo. Nefastos autē dies, Gelli
us improbat appellari a vulgo religiosos, in qs & diuina & res nouæ fieri vetebant̄, auctore
Cicerone, nam religiosus ut auctor est Nigidius, nūcupabat̄ q; nimis religioni & supstitōi sese
alligabat, in bonam p̄tem a nostris nūc religiosus sumit, vtpote q; apprime vacet religioni, religiosus
de qua & eius origine, multa in libris de rerū p̄notōe diseruimus. ¶ Hinc noti patulo. De ora
culo Delphico dicimus, in quo Pythia fœmina p̄sidebat, quæ in Holmo sedens tripodis va

Cynthius
Inopus.

Asteriæ

Nefastus

religiosus

HYMNVS

Chasma. tacinabatur, ex terræ aut chasmate, hoc est hiatu & apertura vox personabat quod aut nos chaos dicimus, Græci chasma, nec in terræ modo hiatu, sed etiam in aeris desidente spacio. Seneca idipsum usurpat in primo questionum naturalium cum ait, sunt chasmata cum aliquod cœli spatium desidet, & flamma velut dehisces in abdito oscitat, & Plinius in .ij. fit cœli ipsius hiatus, vocant chasma, in euangelica lectione græce Abraamus diuiti epuloni respondens ait, μετὰ τὸν ἡμῶν καὶ ἡμῶν χάσμα μέγα ἐστὶν ἵκται. latine legimus, inter nos & vos magnū chaos firmatū est, tamen etiam chaos

Græci dicant, ut apud Orpheum & alios, proprie aut chasma apertura & hiatus nomine declarare possumus, in Delphis itaque ex ea apertura mittebat vox, cuius meminit Strabo, Cicero, alij, & in legibus ciuilibus titulo de censibus, chasmatis mentio fit, & quo pacto releuari portio deceat, quæ chasmate perierit, & apud Ammianum Marcellinum chasmaticus terremotus nominat. ¶ Notū quoniam celebre ad Pythiæ vaticinium in Delphis positū existimabat. ¶ Et tripodes. Phœbi videlicet coronati lauro, multa autem per terrarum orbem dispersa illius oracula tripodum ministerio dabant. per tripodes item Verg. Apollinis oraculum designauit ad Helenum, & Pindarus quoque teneri vatis oraculum, a quo tenericus campus apud Thebas tripodum nomine significauit παραμελίαν (inquit) χερσέων εἰς αὐτὸν τριπόδων θεσσαλέων. Melia vero Ismenis soror Teneri mater thesaurum vero dictū a Pindaro scribit interpret, quoniam propelsme num fluuiū multi erant tripodes. Vsum autem tripode Apollinē, commentator Aristophanis perdit, propter tria tempora, presentia videlicet, preterita & futura, habuisse vero primo illum ferunt ex piscatoribus quibusdam Milesijs, longa quadam ambage, ut ab eo & Diogene late explicat. quod non omnino consona. Aduertendū autem multa genera tripodum fuisse, nam & cathedra illa Pythiæ tripus dicebat, & tripodes etiam sunt quorū in coquinis frequens usus, ad ornatū etiam tripodum suspendebant in templis. Vnde Eustathius super illis Homeri & bis nono Iliados, ἐπὶ τὰ πύργους τριπόδων scribit, quod alij ἐμπυρεϊστὰι. sunt quos αἰθροὺς etiam dici posse vult, alij quod in domibus & templis ad ornatū dumtaxat, non autem ad vsum appenderent. ¶ Laurus, erat laurus arbor quæ sacra dicebat Phœbo, fabulante græcia captū illū eius amore, quæ filia fuisset Ladonis fluuij, ut græci multi & latinus Seruius, alij Penei, ut Ouidius in primo, & in arborem & sacra, prebuerit ipsi amator coronas ex propria fronde gestandas, quæ æternū in templis suspendent. ipsi quoque vaticibus & predictioribus futurorum, coronæ erant ex lauro, siue quod semper vireat arbor, & pellendis malis efficax habeat, siue ad indicandā firmitatē & comoditatē predictiorum. adde quod græcis quibusdam antiquis vulgatum ueris omnij ad stipulari lauri frondes, quæ suppositæ cubanti fuissent, ut alia fabulamenta reticē, quæ Tibullus, quæ Propertius, quæ Theocritus, quæ Lucretius perducunt, & quæ insanus ille Porphyrius repetit, solitos videlicet antiquos ex lauro diuinare, quā illi cecinerunt, & bona signa crepitu dare, & adustam tacere extincto foco, sed & nugati sunt vates Apollinis comesta lauro diuinasse, vnde & ἀφ' ἡμετέρων dicebatur, quæ de causa nunc de lauro meminimus, illudque Tibulli carmen ex eis quæ diximus, intellegi facile potest. Vera cano sic usque sacras innoxia laurus vescat, & illud item Iuuenalis, Laurumque momordit, cuius etiam gustu Hesiodum poetā factū, Græcia perdidit, & hinc etiam num illud fortasse Claudiani, ventura per scia laurus. ¶ Quercus. Afferunt aliqua Iouis oracula, id autem quod ex quercu illius nomine dabat, antiquissimum fuit Nam scribit Homerus Ulyssē dissimulata persona Dodonēiuisse, ut ex quercu Iouis consilium audiret, ad quā cōuentus frequens erat, vnde apud Papiniū (ut opinor) scriptū est, atque Molossi quercus anhela Iouis, s. ex multitudine interrogantū & graui spū. Huius autem initium oraculi Proxeno auctore, tale est a nobis ad verbum ita cōuersum. Domitius inquit, exquirebat oues perditas ex oraculo, & quercus ipsa voces emisit, & quæ habuisset indicauit, hic ille (ut arbitror) Proxenus quod diu in honore apud Persarum regem Dariū vixit, magna Xenophonti amicitia coniunctus. Non absimili certe principio Pythi oraculi traditū initium, ut in libro de prenotate quarto recitauimus, & sane conueniens dæmoni visum, ut insanias istas referret in pecora. Dodona autem vrbs in Thessalia, & in Thesproto quoque eiusdem nominis alia, auctore Philoxeno, in Epiro Molossam urbem Dodona primū Stephanus notauit, vnde & Dodoneus Iuppiter, & apud illum de hac re nonnulla legunt, quodque nomen ipsum tractū est, vel ab Oceania nympha cognomine, vel a Dodone Iouis & Europæ filio, vel a Dodono fluuio. ¶ Cortina. Cortina locus vnde oraculum dat, a corde tractū nomen, ut Varroni placuit, Serui, duobus id locis interpretat, dicit autem vel quod vatis cor tē

Et tripodes, laurus, quercus, cortina, columbe

**Tenerū
oraculū
Tripodum.
Phœbi.**

Laurus

**Dodone
quercus**

Cortina.

HYMNVS

carunt, ingentibus poculis vsus, ideoque poetas finxisse illum eiusmodi vasis æquo: a transi-
uisse, idque arbitror subindicatū obscure carminibus Dionysij, cuius interpres Eustathius si A-
thenensium vidisset, reponere, & in eum & in alios quos enarrandos suscepit auctores, plurima ea-
demque præclara atque reconducenda potuisset, ut Latinos taceam, qui de Erythæ stabulis differue-
runt, sententiæ quoque Athenæi suffragari duo carmina mihi videntur ex epigrammate Dioti-
mi, qui de Hercule & de Anthæo canens ait, non contendisse illos per æreo lebetes, sed quisnam

eorum victurus esset, quasi di-
ceret, non vini sed vitæ certa-
men erat & necis, ita ille Κε-
ται δε σφινάγων ου χαλ-

Hinc templo Oropi feruens Bœotia pubes

puerbiū.
Aes Do-
doneum

κεον ου αντι λεβητος, ΑΛΛ ΟΣΤΙΣ Ξεων οισεται η θανατον. lebetis autem murmu-
ra nos eo diximus, quod non clara voce sed strepitu lebetum ministerio oracula redderentur.
vnde tractum est puerbium, æris Dodonei, ad eos qui parum loquerentur, quo vsus Menæ-
drum fuisse scribit Suidas, & alij, vnde miræ est nonnullos dixisse referri id adagij debere ad
loquaces, ipsius enim auctoris, & eorum qui eum secuti, verba hæc sunt. Αωωνωνιον χαλκον
επι των μικρολογωντων, potuerunt tamen occasionem dare illis ita dicendi Philostrati ver-
ba, in secundo imaginum libro, quorum hæc summa χαλκον. Ioui in Dodone suspendi,
idque in multam diem edere sonitum, nec vntque silere quoad dum illud quispiam præhenderit

Murmur
Heterocli-
tum.

potuerunt, & verba Stephani qui de Dodone loquens ait. Αωωνωνιον χαλκον επι των
πολλα λαλοντων, siue pauca igitur, siue magna fuerunt murmura, dubio pcul erant, mur-
mur autem heterocliton est, nã singulari numero interdum effertur masculino genere. ¶ Multum cele-
brata, ab Herodoto qui Thesprotij cuiusdam oraculi amplam mentem fecit, a Vergilio qui
et Dodonei lebetes decantati, cuius sensum iuniores multo acutius quam veteres (ut arbitror)
intellexerunt, ab Aufonio quoque sub nomine peluuii & aheni, scribit enim, nec Dodonæi cessat
tinnitus aheni In numerum quoties radijs ferientibus etæ Respondent dociles moderato ver-
bere pelues, quæ quidem carmina a docto quodam viro, cuius supra meminimus, exponuntur
aliter, atque ego declaranda censeo, existimauit enim solaribus radijs illustratum ahenum crepita-
re, quemadmodum de Memnonis statua late differemus, sed certe insonare lebetes radio & solis
repulsu nullibi ut puto inuenimus. Nec in Dodone vllum huiusmodi ex solari lumine crepi-
tus mentionem factam legimus, nec verba poetæ Aufonij eo videntur posse commode refer-
ri, nam verberis moderati mentionem fecit, docilis quoque vocabulo est vsus, certe radijs hoc
est virgis intelligendum, vnde illud Vergilij, Describent radio & surgentia sydera dicent, & in
Aegloga tertia. In medio duo signa conon, & quod fuit alter Descripsit radio totum qui gentibus
orbem, eo radio cedebant lebetes, quod & a docto quodam nostræ pariter tempestatis iuue-
ne videtur aduersum, id autem quomodo fieret ex collectaneis Suidæ licet cognoscere, scribit
enim vaticinium quod erat in Dodone constasse ex lebetibus, qui in circulo dispositi essent, ita ut in-
uicem tangerentur, qua de re vno percussio, reliqua ex successu personabant. Aristoteles vero figmen-
tum redarguere conatus, affirmauit duas fuisse columnas, in quarum altera lebes esset, in altera puer
tenens flagellum, cuius lora ærea vento commota lebetem pulsarent & sonitum ederent. Ste-
phanus item insonari lebetem putauit, vel verberelori, vel vento & vi murmura. ¶ Suadebat
fastus. Quoniam multi oraculum illud Dodoneum & Thesprotium adibant, cupidi honoris
& gloriæ, signanter autem propter Pyrrhum Epirotarum regem dictum est, & propter Periandrum
Corinthium, qui quodam habito responso ab oraculo Thesproti ad Acherontem omnes Co-
rinthias mulieres spoliavit, & eorum vestes Melissæ defunctæ vxoris gratia, concremauit. ¶ Hinc

Oropus.

templo Oropi. Apud Oropum quæ Bœotiarum vrbs est, ut omnes quos vntque legi decernunt, tamen apud
Strabonem libro primo dicitur, ομβρινη κρησις πολλακις περι χωριον τινων κωσπτερ
αργυροισ μεν προι λακεδαίμονιοισ περι θυραϊας αθηναιοισ δε και βοιωτοιισ περι ωρεω
πον, contingit ut sæpenumero de locis quibusdam iudicium fiat, quemadmodum Argiuis quædam
& Lacedæmonijs de Thyrea, Atheniensibus autem & Bœotijs de Oropo, & iterum περι θυραϊων
και ωρεωπου πολεμοι δια τας των ορων αγνοιας de Thyreis & Oropo bella obfi-

Amphia-
rai oracu-
lum

num inscitiam, apud hanc urbem & templum & oraculum fuit Amphiarai, de quo Theodorus
tus nonnulla plura Pausanias in Attica eundem Amphiarai præesse phanis & sacris Bœo-
tiæ creditum est, ut Apuleius meminit, erat autem vates Amphiarai, atque etiam ut Pindari scri-
psit interpres οιδωνισης, id est augur, & ut Philostratus in eius imagine σοφος εν πανσοφο-
ισ, in templo dictum, quoniam in templo dormiebant, qui poscebat oracula.

¶ Consuluit manes. Manes vatis periphraſis eſt Amphiarai ſed & macrologia dici pōt, quā Macroſcaurus definiuit, pductam longa deſcriptōe ſententiā. conſulo accuſandi caſui iūctum, idē logia eſt quod petere conſiliū, idem quod præbere, ſi datiuo neſtatur. Manes animę corporibus ſu Conſulo pſites a gentibus vocabantur, eo q̄ manū bonum dicebant, vel eo q̄ manarent ab inferis Manes ad ſuperos, auctores Feſtus, alij ab auguribus. item dij manes dicebant, q̄ per eos omnia manare credebant. Manes autem dictos Lucretius voluit, quoniā damnati æterna apud inferos

pœna p̄manant. Cæſorinus autem de die natali, & in libro de deo Socratis, Apuleius & alij, alię nomē deduxere. ¶ Va Amphiarai q̄ & carmie edi raus. ta interpretabantur oracula, vt

**Conſuluit manes vatis, quē rupta dehifcens
Immenſum tellus curſu dum lora ſecundo**

Gnoſius Iophon memoriae prodidit, & interpretandorum ſomniorū laude precellebat, cuiusq̄ porta ſomniorū erat vt fabulat Philoſtratus, quod nos vates dicimus *μαντις* apud græcos a furore dicti ſunt, ijdemq̄ auctore polluce *Ιερος νεωκοροι ζακοροι προφηται υποφηται αυται τελεσαι ιερονεγοι καταρτα θεομαντις χρημοδοι χρησμολογοι χρησμοδοται παναγεισ πυρφοροι υπηρεται θεονεγοι θυηπολοι.* ¶ Quem rupta dehifcens, hunc Thebis fugientem, terræ hiatu abſorptū dicit, defuncto Oropij diuinos honores primi inſtituere, auctore Pauſania. tumq̄ futurore eum p̄ ſomnia cognitōem conſtituiſſe perhibent. ſcribit tamen Maximus Valerius vniuerſam græciam ad illum decorandū incubuiſſe, & in formam conditōemq̄ templi redegiſſe locum in quo humatus eſt, atq̄ vt inde miracula caperentur inſtituiſſe, cuiusq̄ cineres idem poſſidere honoris, quod Pythicæ cortinæ, quod aheno Dodonæ, quod Ammonis fonti præſtari conſueuerat, vt hinc varia etiam & inconſtans gentium hiſtoria depræhendaſ. hic em̄ vniuerſæ Græciæ conſenſum Amphiarai diuinos nos tribuiſſe honores affirmat, ille ab Oropijs illos ipſos excogitatos & inſtitutos decernit, ſed & viuum alij ad infera deſcendiſſe conueniunt, hic humatum aſſeuerat, & cineres magno honore habitos contendit. ¶ Curſu dum lora ſecundo. Nec vates enim ſolum, ſed etiam dux Amphiarus erat apud omnes qui Thebaida ſcripſerunt, atq̄ hinc apud Papinium rex fatidicus appellatus. Talia fatidico peragunt ſolennia regi, quin & præcellens inter lyricos poetas Thebanus Pindarus in olympico Ageſiæ hymno, introducit Adraſtum Amphiarai occaſum lamentabiliter conquerentē, dicentemq̄ ſe deſiderare ſui oculum exercitus, cum & bonus eſſet vates & præliator, verba illius græce hæc ſunt. *Ποθεω στρατιας οφθαλμον εμασ αμφοτερον μαντιν ταγαθον και δουρι μαχνασθασι.* tum enim arma, & imperia, & literæ ac ſapientia plurimum coniuſta erāt, antea quoq̄ & multis etiam poſt ſæculis, apud diuerſas gentes atque prouincias id viguit, nam vt Hebræos taceam, Moſem videlicet doctiſſimum virum, & fortiſſimum ducem, atque prophetam ſantiſſimū, Abraamum quoq̄ & multos, ad Dauidem vſq̄ & Solomonem, apud Perſas certe idem & reges, qui & ſapientes fuere, apud Aegyptios vtrumq̄ adiecto etiam ſacerdotio, vnde illi contigit appellatio termaximi, apud Græcos Pericles & Pithacus ſapientia cognomento illuſtres, populis imperitarunt. Apud Lacedæmonios multi & armis ſimul & ſapientia conſpicui floruerunt, apud Athenienſes multo plures. Tucydides & dux exercitus, & ſcriptor hiſtorię, Socrates ipſe quem philoſophiæ parentem dixerunt, ter in exercitu militauit, ſi Platonem credere volumus, quem tamen hac in re mendacię reum legimus, apud Athenæum Alcæus & lyricus poeta & dux exercitus fuit, atq̄ & Dioſcorides, a quo ſimplicia medicamenta ſumpſit vniuerſa poſteritas, vir militaris fuit. Alexander Macedo in ſtudijs literarū & armorū æque polluit, adeoq̄ literarum prætulit gloriam, vt illis magis ſe præcellere, q̄ armis cuperet, atque ita ad Ariſtotelem ſcribens teſtatum reliquit. Dionyſius Siciliae Tyrannus, in poematis cudēdis ꝑ̄fabatur, adeo vt in illis quamq̄ penitus non probarentur, maiorem ſibi gloriam quaereret, q̄ q̄ res cum Carthaginenſibus, quibus cum bellauerat, recte composuiſſet, vt late ſcribit Diodorus in quinto decimo libro bibliothecæ, cuius inter plurima hæc verba ſunt. *καυχατο πολυμυλλον επι τοις ποιμησι κτοις ενπολεμω κατορθωμενοις.* de latinis autem ſi mentionem faciamus, nō minus linguæ q̄. R.P. latinæ fuiſſe principem Iulium Cæſarem aduertemus, idem hiſtoricus, idem poeta, idem orator eloquētiſſimus, idē Impator fortiſſimus, idē p̄ſifex maximus, ſub q̄ & Saluſtius q̄q̄ Romanæ princeps hiſtorię, ſtipēdia meruit. Octauius Auguſtus, maxima potētia & eleganti doctriina floruit, c̄tepeſtate Gallus poeta ꝑ̄fuit Aegypto

Lfæ & arma apud antiq̄s iūctā.

HYMNVS

& aduersus Arabes exercitū duxit, ita Strabo mandauit memoriae. sub eodem principe Augusto, scribit de se Horatius poeta. Nunc quia Mæcenas tibi sim conuictor at olim Quod mihi pareret legio Romana tribuno. sed nec illud p̄tereundum, q̄ Athenagoras philosophus Atheniensis, christiano & causam apud Marcum Cæsare & Commodū agens, hac legatōnis suæ inscriptione usus sit ἀθηναγορου ἀθηναίου φιλοσοφου χριστιανου πρεσβεια περι χριστιανων αυτοκρατορσι μαρκω αυρηλιω και αυρηλιω κομμοδω αρεμενιακιοις σαρηματι κοιοι ρ δε μεγαισον φιλοσοφοιοι. Latine ad verbum Athenagoræ Atheniensis philosophi christiani legatio imperatoribus Marco Aurelio Antonio, & Aurelio Cōmodo

**Mandat eqs, rapuit, stygiasq; imisit ad umbras
Armatū, & rubro madefactū sanguine vestes,**

Nota hic

Armeniaticis, Sarmaticis, quod autem maximū philosophis. Cognouit utiq; tam doctus q̄ facundus homo, maioris esse gloriae philosophi nomen, q̄ usurpatum a deuictis Armenis & Sarmatis cognomentū, idq; etiam illis gratius esse iure debere, ad quos verba faciebat, cupiebatq; sibi prius eos conciliare honesta nuncupatōe philosophi. Gratissimumq; docti nomen Honorio & Arcadio fuit, adeo ut in base statuæ quam Claudiano & poetæ & tribuno erexerūt, in foro Traiani petēte senatu, gauderēt inscribi foelicissimi & doctissimi Imperatores, & de Imperatorē altero cecinit Ausonius. Phœbe potēs numeris p̄ses Tritonia bellis, Tu q; ab acrio p̄pes victoria lapsu Come serenatā duplici diademate frontē. & Papinius antea alij Imperatori blādies. At tu quē lōge primū stupet Itala y tus Graiaq; cui geminæ florēt uatūq; ducū q; Certatim laurus olim dolet altera uinci. Nec nō Setinus Flaccus. Namq; potes solymo nigrantē puluere fratē. Itidē de eodē sapius. V. Martialis. Nec ab hac re videt̄ abhorrere qd̄ in Vopiscii legit̄ monumentis, positā a senatu fuisse Numeriano Cæsari statuā, in Vlpia bibliotheca tali inscriptōe. Numeriano Cæsari oratori, t̄pibus suis potētissimo, existimarūt illi oratoris nomē imperatorio p̄stare, & pariter existimarūt appellatōem ip̄am imperatori cui seruiebant, gratiorē futurā. Multos p̄tereo & doctos imperatores, & p̄stantes armis viros, cultores literarū (neq; enim id est propositi operis argumētum) Sed nō absurde fuerit citasse paucos, quoniam am mōstrōsa hæc opinio, mētes plurimorū iuuasit, hac tēpestate esse nō posse quemq; & armis simul & lris p̄cellentē, atq; optimates viros & principes, vt arma decēt, ita lras & philosophiā ip̄am, atq; sacra dogmata dedecere, q̄ nesciri etiā posse putāt ignari, ab hoīe q̄ humaniores lras pdidicerit, quod falsum esse nō solū prioribus sæculis, sed nostra tēpestate multorū exemplo, monstratū est, q̄ & poetæ simul & oratores, & philosophi & theologi fuere, quæ res non in tātam demiratōem rude vulgus p̄duceret, si qcunq; liberalium artū se magistros p̄fiterent̄, primam saltem hoc est grammaticā fideliter tenerēt, nam plurimi logica disciplina vel de longinquo salutata, si ciuiles leges non adueant, ad summis labijs gustandam physicen aduolant, vt medicinae operam nauent, parum aut scī, aut memores, male sese habituros eos, quibus aut consulunt legibus, aut medentur antidotis, ni illa ipsa teneant, quibus pollebant magni illi viri, quorum se profitentur sectatores. Aristoteles enim qui & de medicina p̄cepit, & amicis etiam ægrotantibus opem attulit, si Philopono credimus & alijs, vniuersam philosophiam non modo tenuit, sed & Græciam & Latium edocuit, idem rhetorice atq; poetice multas libris explicuit, historias compilauit, carmina cudit. Hippocrates eloquentia celebris habitus, Galenus per omnes disciplinas euagatus est. Auicenna & Auerrois Arabes, summi philosophi habiti sunt, ipsi quoque iure consulti prisca, & lingua & pectore ualebant. Sed redeamus vnde diuertimus, non incessendī gratia, sed monendī ignaros, ne doctos & omnimodæ literaturæ amatores aspernentur. itaque ad Amphiaraum reuertamur, qui dux exercitus & vates apud omnes est habitus, hunc dum curru ueheretur in bello, terra hians absorbit. ¶ Rapuit stygiasq; imisit ad umbras armatum. Nam viuus & armatus perijt dehiscente campo, de quo sic Papinius poetice differit. Horror habet cūctos stygijs mirantē in oris. Arma & equos corpusq; nouū, neq; em̄ ignib; atris Cōditus, aut mœsta niger ad uētabat ab vna. Sed belli sudore calēs, clypeūq; cruētis Roribus, & scissi respus puluere cāpi. Cur autē cāpus voragine oborta, currus & equos cū bellatore p̄cipitauerit, varij varia. Papinius idē causam refert incertā, vel vento rē impetus, vel putridi solī, vel cœli machinē incūbētis, vel aq̄, vel pdigij. Pidarus fulmi retulit acceptū, canēs Iouē fulmie terrā scidisse i hūc modū. ὁ δὲ ἀπὸ φιλῶντος χριστιανὸν κερκυρῶν θαλασσίαν ἔφυστον βαρυσεργῶν χθονα, & in alio hymno

cecinit suscepisse in Thebis terram Iouis p[er]cussam iaculis vatem Oeclidem belli nebulam. γὰρ
ια ΔΕΥ ΘΗΒΑΙΩΣ ΥΠΕΛΕΚΤΟ ΚΕΡΑΥΝΩ ΘΗΣΑ ΔΙΩΣ ΒΕΛΕΣΙ ΜΑΝΤ.Υ ΟΙΚΛΗΘΑΝ ΠΟΛΕΜΟΙΟ ΝΕ
φοσ, fugiendo illum perisse bis, retulit & consensit Philostratus in imaginibus, q[ui] illum p[er]in-
xit coronatū & redemitū lauru, fugere magno rotarum impetu albis equis, quorū naribus
efflareī spiritus, quorū spuma terra maderet, & similia quæ non Amphiarai simulachro pin-
gendo, sed colorandæ linguæ suæ cōuenire videbant. ¶ Secius haud Mopsi manes. Mopsus

Mopsus:
Amphi-
lochus.

Et rapidos multo conspersum puluere currus
Secius haud Mopsi manes Argiua iuuentus,
Amphilochi aut mōitus adiit malefana nefastos
Sic Nerei & Glauci sortes, sic Protea vanum

& Amphilocho, ut Cicer. ait, reges & augures Argiuorū fuere. alius tamen Mopsus Ampyci & Cloridis filius, argonautis annumerat quin habitus est, ut iterpres Pindari scribit. ΜΑΝΤΙΚΩΤΑΤΟΣ ΘΕΥΟΥΣΙ ΤΕ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΙΣ ΜΑΝΤΕΥΟΜΕ

vos. id est a iuibus & sortibus vaticinia fundens, præter hunc & Idmone, & Amphiarao vati-
bus vsos argonautas memoria prodidit. Mopsus autē alius Apollinis & Manthus celebra-
Amphilocho ara Athenis structa, Amphilocho q[ui]q[ue] oraculū qd' in Melo Cilicię Pausanias ve-
rissimū autumauit, quod irrisit Lucianus, ut supra meminimus. Amphilocho & Mopsi men-
tio apud Theodoretū, scribitq[ue] Zezes Mopsus Apollinis & Tyresia, & Amphilocho Am-
phiarai & Eriphyles filium, vates fuisse & canes Apollinis, p[ro]pterea nuncupatos a Lycophro-
ne, amboq[ue] in Ciliciam post desolatū Iliion iuisse, mox Amphilocho Inargos secessuro Mo-
pso, regnum & sacerdotiū tradidisse, quoad ipse reuertereī, reuerso Mopsus regno cedere
ut promiserat abnuisse, ex quo bellū & mutuam cædem obortā, post mortē inter vtriusq[ue] se-
pulchra, turrim ab incolis exædificatā, ne vt ait Euphorion, alter alteri cōmunicaret, nonnul-
lis placuit Amphilocho iuisse post Mopsus in Ciliciam. Apollodorus autē censuit Am-
philocho Alchmeonis vltimo per hyemem ad Troiam militasse, & cū Mopso de regno
certasse, mutuoq[ue] concidisse. Creditum & quibusdam Argos quod Amphilocho dicitur,
Acharnanis proximū, ab Amphilocho fuisse habitatum, quæ vrbs olim regnata ab illo, cui
ius filia Antonio patruo meo nupsit. Mopsi quoq[ue] & Amphilocho mentio apud Eustathiū,
quorum vaticinio inditum sit nomen Mallo vrbi Cilicię, dictum autem q[ui] Argiua iuuen-
tus adiit Mopsi & Amphilocho oraculū, quoniam reges Argiuorū vt diximus, fuere. Dicit
autem iuuentus, & iuuentas, & iuuenta. Iuuentas pro dea gentibus posita. Iuuentus multitudi-
nem iuuenum significare pditum est. Iuuenta ætas est, sed a poetis confusa reperiunt, qua de
re Seruius & alij. ¶ Sic Nerei & Glauci, Nerei syneresis est. nam & e. & i. in vnam vocalem cō-
currunt, ut Aiakis Oilei, & fata gemēs Itylei. sed q[ui] attinet ad rem ipsam & sensum carminis, nō
contenti deorū cultores terrestribus diuinatōibus & aerijs, maritimas etiam inuexerunt Nerei
Protei, & ipsius Glauci, siq[ui]dem Nereus & Triton vaticinari crediti, sic Proteus quē Vanū ap-
pellauimus, ob multiplices & incōstantes formas q[ui]bus a poetis introducitur & ambiguus nun-
cupat ab Ouidio canēte. Proteusq[ue] ambiguū. Protei quattuor apud Xenophontē, sed hic de
quo loquitur Aegyptius, de cuius vaticinijs Homerus in Odyssæa, & in Ceor. Verg. & alij me-
minere, q[ui] nos in. iij. de p[ro]notō lib. sub p[ro]stignj vanitate cōfutauimus, quo solebāt gētes deludi,
& p[ro]pter Proteum, Thetidis etiam trāsformatōes canūt Pindarus, Sophocles & Ouidius. Pro-
teum Aegyptij regem fuisse, q[ui] ob multarū disciplinarū peritiā, in varias vti formas diceret.
Diodorus est author. Memini apud nōnullos græcorū legisse me, Proteū Neptuni creditū fili-
um, in Phalagrā Pallenes ex Aegypto venisse, & Toronē vxorē duxisse, ex q[ui] Tmolū & Re-
legonū susceperit, trucidatores hospitū, & ab Hercule postmodū interfectos, mœrore autē ani-
mi ductū Proteū ob filiorū maleficia, in specū se Pallenes p[re]cipitasse, sed & audita filiorū mor-
te, neq[ue] risisse, neq[ue] flesse illū dicit, alterq[ue] phibente natura, alterq[ue] suadēte rōne, ex subterraneo q[ui]
q[ui] specu rediisse in Aegyptū, ex Pallene Neptuni parentis opa nugant, ut hinc facile castiget,
quæ in uersa legunt librariores (vt arbitror) vitio de Protei filijs apud Domitiū. Varie autem
de illius principatu relata sunt, nam tenuit Macedoniā & Aegyptum, & Capreas etiam vt Sy-
lius voluit, sunt qui velint Proteum physice aerem esse, inter quos græcus enarrator Arati, q[ui]
dicit propterea illum apud Homerum in aquam & ignem conuerti solere. Videtur mihi Or-
pheus in eius ipsius hymno, putasse Proteum eam mentem, a qua Platonici volunt formas
desluere, nam dicit eum clauas habere maris, quod generatōem rerum apud illos significat, &

Idmon:

Iuuentus
Iuuenta
Proteus.
Syneresis

HYMNVS

Alexa
menes

Glauci q̄t

Glaucus
Minois

postea subiūgit eum multiformibus ideis p̄mutare materiā. Sed & illud aduertēdum tibi cre-
ditum plurimis ideas in Platonem philosophū vt in auctorem debere referri, sed eas Alexa-
meni Teio Nicias & Soterion apud Athenæum acceptas retulere. Alexamenes item dialo-
gos ante Platonem scripsit, auctore Aristotele de poetis differente. Sed reuertamur ad Prote-
um, qui dictus p̄terea, p̄sentia & futura nosse, quod Homerus etiam, & eum secutus Vergilius
cecinit. Hominē quoq; p̄ Proteum significari Asclepius Atheniēsis voluit, quod Ioannes Pi-
cus Patruus adnotauit, sed nec p̄pter hęc dumtaxat Protei vaticinia eius habitā a nobis men-
tionem existimare velim, sed p̄pter illius etiam Protei, de quo v̄ba facit Athenagoras in le-
gatōe p̄ christianis, qui Proteus p̄ deo cultus est, & se in ignem p̄nciens, statuas obtinuit, & va-
ticia fudit. Plures autem Glauci nomine vocati, nō duo ut Domitius voluit, vnus Sisyphi
filius, quem ab equis fabulæ ferūt deuorātū, eo autem id emeruisse mendaciū Palephatus scri-
bit, q̄ equos aleret magnis expensis, domesticoꝝ negligens, vnde ab equis cōsumptum p̄di-
dere, pariq; pacto de Diomedis equis humana carne vescētibus, arbitrat̄ irridēs fabulam
γὰρ ζῶον τὸν τοκεῖον καὶ χορτῶ καεται καλλὸν ἢ κρεῖσσι ἀνθρώπινοις. quoniā in
quit hoc animal ordeo magis & fœno, q̄ humanis carnibus delectat̄. Ab equabus discerptū
Glaucū scribit̄ ab alijs, qui furore bestijs immisso dilaniatū illum voluerūt, quoniā eas videli-
cet cohiberet a coitu, ut essent velociores, & ita Seruius illa Vergilij carmina exposuit. Scilicet
ante omnes furor est insignis equarū. Et mentē venus ip̄a dedit, quo tempe Glauci Potniades
malis membra absumpsere quadrigæ. alius fuit Glaucus Minois filius, cuius etiam fabulā ad
historiā Palæphatus deduxit, q̄ mellis potu p̄turbatus, sanitati pristinae redditus fuerit, poly-
dos herbæ cuiusdam remedio, quæ a medico cui nomē Draco habita fuerat, hunc tamē alijs
sanatū, alijs suscitātū ab Aesculapio p̄didere, qua de re in operis p̄gressu multa. Est & Glaucus
pugil apud Pausaniā & Sudam, est & Glaucus sinus Lyciæ apud Strabonē, & eius dē noīs flu-
uius apud Pliniū, sed hic de quo intelligimus is est Glaucus, q̄ dicebat̄ herba quapiā degustata
immortalis factus, & in mari degere, hic autem patriā habuit & patrem Anthedonē in Bœo-
tia, nam & aliud eius nominis oppidū in Idumea, auctore Plinio. Re vera vt Palæphatus ait,
piscator fuit, q̄ marina fera ictus perierit, quo ex Pelago non surgēte, fabulati sunt marinū de-
um effectū esse. Voluit Zezes Glaucū Atheniēsem genere fuisse, arte piscatorē, q̄ furore corre-
ptus, in mare defilierit, vidissetq; illum fabulat̄ mortuū reuiuiscere piscem herbæ cuiusdā tactu
q̄ gustata & ip̄e immortalitatē sit consecutus, nō exuta senectā. vaticinari autē vti Proteus Ho-
mericus Menelao, & Pindaricus Triton argonautis, is ip̄e Glaucus apud Iberos colebat̄, se-
nex appellatus, de quo Apollonius & enarratores. In pisciū autē mores trāsisse illū scripsit Phi-
lostratus, cū vnda obruerēt, cuius vaticinia nō in diuinitatē, sed in artē potius retulisse visus.
Describit autē in eius imagine albētes oculos, barbā pilis humētibus refertā, graues & ip̄exos
capillos, & ad humores vsq; p̄telos, sup̄cilia cōiuncta, atq; illū ip̄um circūuolare Alciones,
cōcīnentes ea q̄ ad hoīes p̄tinerēt, q̄bus vel fingendis ip̄e delectatus est, vel habuit illis fidē tan-
q̄ sacris, utpote q̄ sic pingere in templis ad deludēdos mortales, quorū fortasse nonnullis in
eum modum apparens dæmon imposuisset. Eundem Glaucū marinū dæmonē, apud Athe-
næum Theolytus Metymnæus vinctū canit a Baccho pamp̄neis vinculis in insula Dia, qm̄
Ariadnen adamasset. Filiū fuisse Polybi Mercurij & Eubœæ Larymni Promanthides voluit,
Mnaseas v̄o Anthedonis & Alcyones, q̄ nauta & numularius cū esset, rapuissetq; Symen Icli-
mi & Dorides filiā, nauigauit in Asiā, & insulā Cariæ vicinā habitauit, quā de vxoris noīe Sy-
men appellauit Euanthes v̄o in hymno ad Glaucū ip̄m Neptuni & Naydis nymphæ filium
cecinit. Aristoteles in Delioꝝ republica in Delo habitasse illū voluit, & in Nereidū societate
diuis vaticinari. Nicanor Cyrenæus Melicertā eūdē esse q̄ & Glaucus putauit, alijs cum Iasone
aduersum tyrānos nauali p̄lio certasse dicūt, eumq; Melicertæ captū amore, se in mare p̄cipi-
tasse. Nicandros in primo Aetolicoꝝ, Apollinē a Glauco diuinitatē edoctū voluit, alijs ob
Scyllam perhisse, cuius etiā amore captū fabulat̄ Ouidius in. xij. alijs ob Circen, qd̄ & t̄git Au-
sonius in Mosella. Sic Anthedonius Bœotia p̄ freta Glaucus Gramina gustatu postq; exitia-
lia circus Exptus captas moribūdus piscibꝝ herbas Sumpsit Carpathiū subiit nouus accola
pontū. Nā & in deū alijs, alijs in piscē v̄sum dicūt, & in balenā, ut apud Strabonē legit̄, alijs alia,
vt ex tot pugnātibus inter se fabulis, copiosior in Glaucū gentiū deum fiat irrifio. Est & Glau-
cus piscis apud multos, de quo plura apud Athenæum, & de quo forte intellexit Papinius ut-
pote, q̄ in eum putaret piscē cōuersum Glaucū Anthedoniū, & subitis q̄ p̄didit inguina mon-
stris Glaucus adhuc quotiens patrijs allabit̄ oris Littoreā blanda feriens Anthedona cauda.

¶ Sic multum errantis petebant lato næ phana. qbus indicari sibi & tanq̄ nunciari futura vo
 lebant. Errantis aut̄ quoniam fingebant illam errasse diu, ut etiam meminit Aristoteles, habe
 bat vero templū in Aegypto in ciuitate Buthi, quod Herodotus veracissimū autumauit. Di
 cimus aut̄ peto te, p̄vado, & peto a te. i. posco. Phana vero dicunt̄ templa, qm̄ ut Festus vo
 luit, summus pontifex in dedicando fatur quædam ȳba, alij quoniam Probum referūt idip̄um
 a Fauno deducunt, qui primus ædificia sacrarit numinibus. Marcianus a Faunis, diuinantib̄
 ab alijs a græco. ¶ Corniger

Latonæ
 oraculi.
 Peto te.
 Peto a te.
 Phana.
 Iuppiter
 Ammō.

Sic multū errantis Latonæ phana petebāt.
 Corniger hic sortes dederat Garamātib̄ āmon
 Quo supplex votis cōuenerat Aphrica tellus,
 Atq̄ vrbes Asiæ geminas obtendere palmas
 Assuerant, varijsq̄ opplebāt sortibus aures.
 Persidis huc Macedo victor victurus & indos

erat in exustis Libyæ locis lo
 uis Ammonis. i. arenarij tē
 plū, cuius r̄nsa. hinc p̄fecta ce
 lebrabant. corniger aut̄ quo
 niam arietino erat capite si
 mulachr̄ illius, & apud græ
 cos κερκορηφορος, hoc est
 corniger dictus, hinc & phe
 stus Ζευ λιβυης αμμων κε
 ρκορηφορου κλυθι μαντι

o Libyæ vates exaudi corniger Ammon. Latini quoq̄ sæpius eo cognomine vsi, vnde Pa
 pini, quin & cornigeri vatis nemus. scribit tamē Pherecydes Ammonē esse Phruxi & Helles
 arietem. Pindari ȳo commentator, Ammonē voluit apud Libes Iouem nuncupari solere.
 Eustathius vero, & ante illum Herodotus, pdidit memoriæ, quoniam ibi arietis caput Iouis si
 mulachr̄ præferebat. Iouem idem esse qui & Ammon, quo nomine item Aegyptij Iouem
 appellarūt, & populis etiam eiusdem nomenclaturæ cognomen indiderūt, quod q̄dem no
 men, q̄q̄ ex harena, cuius ibi maxima copia, tractū sit, nonnullitamen voluere idip̄m ex pa
 store cognomine deriuatū, qui templi structurā parauisset, & a celeberrimo quodam philo
 sopher̄ literar̄ monumentis cōmendatū est Ammonis & patris significatū eūdem haberi de
 bere. ¶ Garamantibus, Garamantes populi Africæ, a Garamante qui & Amphithynus dict̄
 cognomine dicti, soliti erant omne humanū consortiū euitare, & bellicis quoq̄ instrumentis
 & armis carebant, Herodoti testimonio, his non solū respondebat Ammon, sed vniuersæ Li
 byæ, & alienis quoq̄ regionibus. ¶ Quo supplex. Proptereaq̄ ad futuri capessendā noticiam
 & Asiæ & Aphricæ natōes eo pergebant & Ammonē scitabant. ¶ Aphrica tellus. Dicit̄ apd̄
 idoneos latinæ linguæ auctores, terra Asia, terra Aphrica, terra Italia, & similia, pro eo qd̄ est
 Asiatica, Aphrica, Italica, & hoc frequens est apud Gellium, dicit̄ id etiam apud Vergiliū, quos
 Aphrica terra. Triumphis diues alit. ex vario concursu, ditissimū templū habere potuit, canē
 te Vergilio de Hiarba. Hic Ammones fatus rapta Garamantide Nympha, Templi Ioui cen
 tum latis immania regnis, Centum aras posuit. Lucanus vero in opem canit Ammonē, nec
 ditibus donarijs templum eius referūt. ¶ Obtendere palmas. Insignum expetēdi beneficium,
 vt supplices miseriq̄ consueuerūt. ¶ Assuerant, soliti erant, consueti erant, insueuerant, & est
 syncope. ¶ Opplebant, implebant, replebant. ¶ Varijs sortibus, vaticinijs diuersis & incon
 stantibus. ¶ Sortes. Qz q̄ genus diuinatōis est in multas visum ptes, nihilominus pprietate
 dam oraculoꝝ responsa significant, ut a s̄ pbauimus, habebat & p̄ter illa, genus quoddā pti
 culare diuinatōis nomine sortium, quo astragali iaciebant̄ sup̄ sacris tabulis, & alterna sorte, si
 hoc aut illud me iacente venerit pficiet, sin minus, minime simileq̄ illud quo vsi milites Pilati
 in partienda Christi domini veste, nā & ea quoq̄ taloꝝ sors fuit, ut hinc alexæ dediti, discant q
 bus nam sint similes, & q̄uis sortis dumtaxat mentio facta est in sacris literis, taloꝝ tamen fu
 isse sortem, & sapientes viri testati sunt, & celebri nup̄ miraculo Germaniæ monstratū, quādo
 inter alia Christi cruciatus & cædis monumenta, quæ ibi cælitus delapsa sunt, tali etiam ip̄i ce
 cidere, quapropter in carmine quod ip̄a de re composuimus, dictū est. Tergeminiq̄ micāt ta
 li quos inclyta Christi lecerat innocui sortitus tegmina miles. ¶ Persidis huc Macedo victor,
 qui Alexandri acta posteris pdidit, iuisse illū ad Ammonis oraculū dicit̄, & ut putauit Cali
 stenes ambitōis causa, quoniam Perseus & Hercules eo cōtendisse ferebant, ut etiā recipit Strabo
 & Eustathius. Curtius item, q̄ apud latinos de rebus Alexandri differuit, templū Ammonis
 Alexandr̄ adiuisse refert, & duo maxime scitatū fuisse, alter an adhuc sumptū esset de interse
 ctoribus patris suppliciū, reliquum orbi ne terrar̄ vniuerso imperaturus esset. Respondisse
 aut̄ Anūstirē, patrem interfici non posse, nedū interfectū fuisse, q. i. esset Iuppiter, ver̄ interfecto

Garamā
 tes.

Sortes

res Philippi, quem patrē existimabat, dedisse facinoris poenas, orbem autē terrarū eius potestati subiiciendū fore, ex quo licet aduertere maximū in dæmone, seu sacerdote mentiēte, studiū adulādī, sed vter fuerit mendacio & adulatōe nō caret, & q̄dem gemina, nam Iouis se. filiū nō fuisse ip̄e satis nouerat, terrarū ꝑ orbis non potitū pbauit euentus, nam cū in Babylone defunctus est, multæ erāt gētes q̄ nō subactæ modo illius armis, sed nec tentatæ q̄dem fuerāt, p̄ditū etiā memoriæ, quod Eustath. repetit, sacerdotē ip̄m cū filij nomine vocare Alexandrū vellet, p̄ eo q̄ Παλιος dice-

Appulerat facti cupidus sitiensq̄ futuri.
Fertur & Alcides postq̄ cognomina Nilo

re debuerat Παλιος barbare pfudisse, quā ignorātia in adulatōem ꝑsa, ita acceptum ac si ex oraculo platum esset, ω Παλιος. i. o. fili Iouis. ip̄se tamē mēdaciū ip̄m non potuit aduertere, si ut Nicolobolus scripsit in vltima cœna sup̄ Euripidis Andromeda cōtendebat, mero indulgens, & cōuiuas ad potandū extimulās, adhuc em̄ opinor vana eum spes Ammonis ludificabat, quem tanti fecerat, ut ad eius etiā similitudinem sibi cornua imponeret, ut Ephippus memoriæ pdidit apud Athenæū, at q̄ nihil ꝑfus miræ, si eiusmodi oraculū tam celebratū scatebat mēdacijs, nam ut etiam Serui. meminit, arietino capite fingebat, qm̄ eꝑ essent inuoluta responsa & nutu, & signis magna ex pte, non ꝑ his respondebat, ut alij & Strabo etiam meminit, addit Eustath. ꝑter nutus & symbola, subsultus quoq̄ & renutus, ænigmatice autē & incōstanter, sed & nutu atq̄ renutu cuiuslibet rei q̄spiam sine mendacij nota, facilius q̄ ꝑ his potest respondere, & in futurū tanq̄ libere & impune mentiri, adde q̄ de mēdacijs etiam fabulis originē traxit, nimisq̄ Latinus Arati enarrator ille, q̄ a Suida & Firmiano Iulius Cæsar existimatus est, q̄q̄ alij Bassum faciūt auctorem, certe ꝑ Iulio Cæsare citat eum, Firmianus ip̄e de aquila differens, eisdem pene dictōibus q̄ apud enarratorem iacet & collectanea quoq̄ Suda cōfirmāt Iuliū Cæsare, in Arati cūdisse cōmentaria, ille inq̄ enarrator scribit auctore Nigidio, arietē quē in cœlū tralatū fabulant, principē signorū Zodiaci circuli, quemq̄ & Pherecydes & Hesiodus, ꝑpter Phryxū & Hellē Thaumātis & Nepheles filios ibi collocatū putabāt, eum ip̄m arietem Iouem esse Ammonē, ita a Libero nūcipatum, q̄ se pduxisset ad aquā cuius inopia laborabat, dum in Aphricā ductaret exercitū, tēplumq̄ illi magnificū eo loci vbi aqua repta est, ab eodem Libero cōstruētū in harenoso loco, plenoq̄ serpētibus, distaretq̄ ab Alexandria itinere nouem dieꝝ eadem, sed nō integre ꝑtulit Seruius, videt̄ tñ Cæsare seq̄ voluisse nihilominus, alij volūt Thebeam fœminam Iouis Thebei sacerdotē vaticinū ip̄m cōstituisse, huc itaq̄ accessit Alexander Persidis victor fuso atq̄ fugato Darij regis exercitu, & Perside in potestātē recepta, victurus & Indos, utpote q̄ partim imperij nō cōtentus Indos accessit, & ꝑlia multa vicit, multasq̄ regiones subegit, Pro Indorum rege sup̄ato, ¶ Appulerat, iuerat, accesserat, se cōtulerat, se receperat, ¶ Facti cupidus, desiderans intelligere factū esse qd̄ optarat, de ijs q̄ patrē Philippū trucidauerant, illud autē factū mendū est, ut illud Verg. facti de nomine Byrsam, ut ꝑ se subsistat non adiectū sit alteri, ¶ Sitiensq̄ futuri, & anhelans estuansq̄ futurū, ut sibi vniuersum orbem subigeret, ex ea autē nimia curiosaq̄ Alexandri potētissimi regis sup̄stitōe, qua delusus est, in suā ꝑniciem (nā forte Ammonis oraculo cōcitatus animatusq̄, nouos illos mūdōs affectabat, huius quē incolimus angusto limite ꝑturbatus) ex ea inq̄ resipiscerēt vtinā q̄ nostra tempestate cōsulūt dæmones, q̄ a Christo templis deiecti & phanis expulsi, in angulis garriūt tenebrosi, & aduerterent pariter facilius se posse deludi, q̄bus nec id animi, nec id potētiae, nec id eruditōis, atq̄ doctrinæ, q̄bus floruit Alexander, quos tāto magis deludi cōuenit, q̄toq̄ in luce christianæ religionis nati, clausis oculis tenebrosos ingrediunt̄ specus, a mendacij parente non docti sed decepti, ¶ Fertur & itaq̄ Ammonē adiit Alexāder, Herculis memoria, quem alijs etiā in rebus imitabatur, in leonis videlicet pelle & claua gestanda, ut ꝑpterea excusatum voluerit Commodū Cæsarem Athenæus, qm̄ & ille leonis pelle & claua & Herculis etiā nomine vteret, q̄bus videlicet vsus esset pridem Alexander, Hercules item habitu voluisse ut Commodū Herodianus pdidit, Hercules, Alcides dictus a robore & fortitudine, alij ab Alceo patre Amphitriōnis ma luere, utcumq̄ fuerit, añ Alcidae nomen obtinuit q̄ Hercules, ut retulit Menecrates, q̄ & affirmavit filios ab eo occisos, de quorū numero & noibus, Dionysi, Euripides, Argiūus Aeneas, Pherecydes nō cōuenere, nō Herculidas eos, sed Alcidas appellatos, qm̄ tum nomē Hercules nō fuisset adeptus, cū furore ꝑcitus filiorū sanguine manus polluit, cuius furoris i ꝑgressu

alexāder
ad amō-
nem.

Hercules

mentio fiet, & de filioꝝ cæde diuersæ opinionēs afferent, multi eius nominis fuere viri, vt Cicerō in libris de natura deoꝝ, vt alij ptulere, sed hic de q̄ loqmur, Iouis filius existimatus, & qui cæso Geryone ex Hispania literas, vt Plutar. voluit, intulit Latio. De eo consultus Apollo Pindaro authore, in Nemeonicis, ut supra diximus, heros ne, an deus appellari deberet, respōdit tunc ut heros, mox vt deum honorari illū oportere. minus em̄ deo heros habebat. cx heros igit̄ deum Herculeū fieri censuit Apollo, fortitudinē p̄tendens in paruo corpe maximam.

**Indidit, & vigili dudum seruata dracone
Poma tulit, Libyci templum inuississe parētis.**

Paruū em̄ Herculeū fuisse Antæo collatum, idem Pindar⁹ canit *μωρεων βραχυσ*, tam etsi fabulatores nō defuerint, qui. xl. cubitorū staturā æqualē se voluerunt. Hic Libyam pa-

grasse, & occidentalē partem, dicit̄ sustulisse marinas feras, ut ait Pindarus, & infinitū mare cōspexisse, & duas posuisse columnas *μαρτυρεασ*, vt ait *κλυεασ ναυτηλιασ εσ κατησ*, q̄s tamen nonnulli Briareo ascripserūt, & vocarūt columnas gigantis Aegeonis imperātis mari, ut iam nihil in istiusmodi nugis vna voce pdatur, quod est pprium mendaciū. Hic idē Hercules ante Alexandræ, qui eo itidē parente gloriabat̄, ad Iouis Ammonis templū in Libya positum, p̄xisset ferē. Nonnulli scribunt, quod & diligenter in commētarijs in Dionysiū Eustathius aduertit, eum postq̄ Eurysthei iussu aurea mala sustulit, in Aphricam concessisse, & ad Nili ostia puenisse, eiusq̄ nomine vnum ex illis Herculeū Canobicū nūcupatum, liberasse at̄ deinde Aegyptios dicūt ab omni violentia, & templū Ammonis accessisse, magnificeq̄ litasse, sed etiam inundatōes, auctore Diodoro, coercuisse Nili fluminis, qua vastatis incolis Prometheus, qui eis in locis imperabat, cruciabat̄ animo, vnde dictus Hercules Aquilā iecur Prometheus depascētem occidisse (id em̄ nomen erat fluuiō) sed nec concurs in fabulis vetustas, q̄ nīā alij ob furtū ignis, alij ob amorem Palladis pœnas pendisse Promethea nugant̄, sed sunt q̄ cōcordent in fabula, ad priorem sensum reuocanda, sed adijciant fertilem terram idē posse q̄ iecur significare *κτωρ* em̄ apud plerosq̄ quemadmodū & *ουταρ* fertilem terram dici, q̄ .i. ab Aquila fluuiō p̄sus absumeret̄ ex furto igne subducto fabulæ pati illum dixere. Theophrastus exposuit ignem, p̄ philosophia, quā ille homines edocuisset, Herodotus voluit Prometheus regem Scytharū fuisse, q̄ cum alimonīā subditis p̄bere nequiret, ob inundatōnem fluuij, sit ab illis in vincula coniectus, & ab Hercule postea liberatus, Alexander Aphrodisæus, q̄ & libros de confictis in deos historijs composuit, scribit in p̄blematis, Prometheū sydereæ Aquilæ causam, naturā & situm p̄estigasse, q̄ cū discendi cupiditate torqueret̄ animo, & tanq̄ exederet̄, demum ab Hercule instructus, omnisoluta dubitatōe quieuerit, eam Promethei fabulam, & a barbaris quoq̄ Caucasī montis incolis haberi, scripsit Philostratus, contendere tamen eos non Thebanū illū, sed aliū Herculeū fuisse. Mitto quæ hac de re Seruius in Bucolica scripsit, vulgatissima em̄ sunt astrologiā videlicet Assyrios edocuisse, & aquilam *αχου* .i. solitudinē significare, & rōnem fulminū dephendisse, vnde & fabula de ignis furto, pdierit. ¶ Cognomina. Herculei videlicet hostij, dicunt̄ aut̄ cognomines, q̄ eodem vocant̄ nomine qua de re cum de æquiuiocis ageremus in .ij. logicæ facultatis libro, p̄spicere potuisti. Vti etiam Plautus simili dictōe, illa mea cognominis fuit, & Verg. gaudet cognomine terra. Hercules at̄ postq̄ sustulit, ¶ Poma. Hesperidū scilicet, ¶ Seruata vigili dracone. Quā fabulam vero fundatā scribit Palæphatus tradens Hesperio viro Milesio, filias duas fuisse q̄bus nomen Hesperides, illiq̄ oues extitisse, quæ dicerent̄ aureæ, qm̄ optimæ quales Milesiæ *μηλα* v̄o dici oues manifestū est, quas abigens Hercules vna cum pastore, cui nomen draco, sustulisse dictus aurea mala, q̄bus draco custos inuigilaret. Nilo aut̄ cognomina indidit, qm̄ Heracleoticū siue Herculeum nūcupatum est ostium, quod Canobicū dici nonnullis placuit, ut notat Eustathius, q̄q̄ Strabo diuersum ab Herculeo in quo sacellum Herculis faciat canobicū, quod principium est Aegyptiæ Delta, dictumq̄ distare ab Alexandria centum & viginti stadij, insula est etiam, cui nomē Canobus, & vrbs quoq̄, sed & sydus eī: idem nominis, a Canobo Melaeli gubernatore nomenclaturam sortitū, quod vt Proclus in Sphæræ tractatu scribit, in temone argonauis reponitur splendidum, sed ab ijs qui in Rhodo sunt, vix vel a summis & ædioribus locis conspicuum, græciæ vero climati prorsus esse inuisibile. scribit Eustathius syderi Canobo extitisse id nominis a gubernatore. Nam ferunt Græcorum nonnulli, Menelaum post obitum Phrōtidis Initoris filij, qui gubernator eius nauis fuerat, Boreæ flatibus agi-

Colūnæ: ægeonis.

promethei, aquila.

cognomines

Hesperides *μηλα*

Canob⁹.

Phronis

HYMNVS

tatum Rhodum appulisse gubernante Canobo Amycleo, soluentes aut Rhodo, ob concursum ad Helenam populi frequentē ad Phoeniciā puenisse, indeq; deuenisse in Aegyptū, vbi Canobus nauigatōis incommodis diem obierit, cuius memoriā illa q̄ diximus, monumēta in terris structa fuerūt, mox & illius quoq; nomē cœlo cōicarunt. Sed em̄ legi in Theriacis Nicandri, atq; etiā apud alios, nō incōmodis nauigatōis, sed morfu hœmorroidis serpentis Canobum in Aegypto perisse, sunt & q̄ scribant Canopū, nō canobū dici debere. Erant autem Canobitæ delicis dediti, vt

Et Danaes natum perhibent oracula patris
Scitatum, postq; Phorcynidos ora Medusæ
Abstulit exultans iam cæsa Gorgone victor.

apud græcos notissimus, & p̄ter alia mulieres & viri q̄ Alexandria Canobū p̄ fossa nauigabant, die noctuq; ipudētes cātulenas effundebāt, ut hīc et latini dixerint, mores vr̄bis dānante Canobo, vt luxuri videlicet & affluētissimā diuitiā copiam, qd̄ & indicatū quoq; Vergilio illis carminibus. Nam qua Pellæi gens fortunata Canobi Accolit effuso stagnantē flumine Nilum.

nili diuer
sa noia.

¶ Nilo. Nilus aut dictus vt Zezes ait αΠο του νεου αγειν ιλην και χερσονυ πελαγος. limum q̄ppe affert nouum cum Aegyptum inundat, & terrestre pelagus videt. Nouum aut id nomē ferūt fluuio esse, q̄ primū oceanus diceret, ut est etiānum apud Diodorū, mox ob celeritatem & aquarū pfunditatē aquila, deinde Aegyptus a rege quodā, & hinc factū vt tribus hīs nominibus Triton etiā appellatus sit apud Lycophronē a Nileo ὕο rege eiusdem nominis, nilum vocatū affirmat Diodorus, pro deo apud Aegyptios cultus est, vnde apud Parmenem αἰγυπτιε γενεαυλε. o Nile inqt Iuppiter Aegyptiæ. q̄ si naturali fundamēto nixus id p̄tulit, respexit ut ip̄e opinor, ad id qd̄ antiquus Iouem p̄ cœlo & aere sumebant gentes, & Iouem pariter, i. aerem, ethærem vt fundere pluuias existimabāt. vnde illud Verg. Coniugis in lætæ gremiū descendit, quare eum Aegypt̄ ob calorem aeris frequenti & opportuna pluuiā careat. Nili ὕο inundatōe vice pluuiæ fecundet, ideo Nilum ip̄m Iouem Aegyptiū nūcupauit, hinc nōnulli dictū putāt apud Homerum αἰγυπτιοιο δη πετεος ποταμοιο. & apud Pindarum in Pythio hymno scriptum quoque legimus ὕλοιο προς πιον τεμενος κρονιδα. & apud Pindarum quoque Syris nuncupatus est Nilus barbara Aethiopum lingua, vñ etymologiam nōnulli minime q̄rendam existimarūt, q̄q; Syris Italiæ vr̄bs, q̄q; a syrio stella deductū aliq̄ voluerūt, ut Eustathius notat, in cōmentarijs in Dionysiū Libyn, qm̄ canis exortu, cuius ps habetur Syrius Aegypti flumen regiones inundat. Alij αΠο του ειρο ουρισ (id aut significat το συμπλεω και συναρμωττω, hoc est complico & coapto) longis ambagibus deriuauere, mensurariq; & aptari annum excretu illius dixere, placet ip̄i etiā Eustathio Nilum dici, qm̄ νεου vel ενιαυσιαου. ducat ιλην quasi nelon dixeris. Similē illi alium nō esse canit Dionysius, neq; in ieiendo limo, neq; in augenda terræ foelicitate, quapropter εργατικον ποταμον. hoc est operarium fluuiū nūcupauit Herodotus. Nonnulli dixerūt Nilū vocatū a Nilo quodam ex Atlantis p̄genie. Alij q̄ Melas tm̄ diceret affirmarūt, vnde fortasse, ut est apud Festū & Seruium Latini Melonē dixere, mox Nili cognomen adeptus a reguli cuiusdam filio, q̄ semet in fluuiū p̄cipitauerit. Alij a Nilosio quopiam nomēclaturam sortitū fluuiū voluere, quos tamē Arrianus redarguere conatus est, vr̄bs etiā erat eodē nomine auctore Hecataeo. flumis autem initij antiqua lis, vnde Luconus cecinit, Et gens si qua iacet nascenti conscia Nilo, & Papi-nius, caput haud penetrabile Nili. Nostris credit̄ ex terrestri illū paradiso ortū ducere, gentes non cōueniūt. Alij ex Libya, Iuba rex ex ora extrema Mauritaniæ, alij ex Euphrate deriuari volūt, quod & Pausanias refert. Alexander Macedo ex Hydaspē manare putauit, qm̄ vterq; crocodilos gigneret, vt pdidit Nearehus, quesitum sane a multis Nili caput, nusq; inuentum.

Syris

Perseus

¶ Er vigili dudū. Eo ei Herculem accessisse ferunt postq; Hesperidum mala tulit, quibus custodiendis draco peruigil accubaret. Perseus Iouis & Acrisio-næ Danaes filius, templum Iouis Ammonis adisse ferebatur, perhibebant autem illum ab Acrisio maternō auo in mare proiectum, in arcam reclusum ad Seriphum paruam insulam vnam ex cycladibus, delatum fuisse, cui dominabatur Polydectes, quamq; aliq̄ insulæ nomen aliud faciunt a Polydecte missus ad excidium Gorgonis Medusæ Phorcynis filia, cuius capite donare simulauit Hippodamiam Oenomai filiam, quā procabatur, quod manifestum mendacium eo deprahenditur, q̄ tribus generationibus Hippodamiām præcessit Polydectes, vt mille nugas præteream, q̄ equo alato, speculo, harpe adamantina vsus fuerit, q̄ in Aethiopiam venerit cæsa Gor-

gone & capite illius in peram conferto, q̄ Andromedam liberant aceto, q̄ ad Seriphum redierit, disco certauerit, auum Acrisium interfecerit, Polydectem in saxum Gorgone conuerterit, de qua fabula Pindarus aliā deduxit commētus ex luctu sororū Medusæ & collisu serpētis, q̄ capite illius innexi fuerāt Pallada τῆν αὐλητικὴν, excogitasse, eamq̄ nūcupasse κεφαλαίων πολλῶν νομῶν, Perseū dici ab impetu Zezes putauit Περσεὺς ὁ περιώσος σευεσθῶν καὶ οὐραχῶν, & ad allegoriā fabulas conatus reducere Solē Pegasum, Palladē aera, Perseū euaporatōem, Gorgonas aquarū congeriē interpretat, & Gorgona q̄q̄ κατὰ Πληκτικόν τι σημαίνει, Pegasum ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πηγαίου καὶ χεουθῶν, hoc est fundi & irrorari, atq̄ ita materiē subtiliorē q̄ solis calorē sublata fuerit, euanescere, quā Medusam interpretat Palæphatus, nec fabula fretus, nec allegoria, sed nixus historiæ, scribit Phorcyni, q̄ colūnis Herculeis impitabat viro Cyrenæo (Cyrenæos ὄνομα ἄθη τῶν Αἰθιοπῶν esse, & insulā noīe Cyrenē extra colūnas habitare, quā certe a pbatis auctoribus omīssā miror, neq̄ Stephanus nisi vrbis Cyrenes, Libyæ, & Hiberiæ & Massyliæ memīt) huic inq̄ Phorcyni tres filias fuisse, q̄ patre mortuo, priusq̄ apponere tēplo potuisset simulachrū aut eū Palladis tricubitū, qd̄ parauerat, illud in cōe tenuerūt tribus insulis & substātia reliq̄ inter se diuisis, aduenisse interim Persea nauib⁹ q̄busdam ex Argo pfugū, & in insidijs delituisse pdandi cupidine, demūq̄ potiūdæ Gorgonis desiderio, hoc ē auuiditate aurei palladii (Cyrenæi em̄ Pallada Gorgonē appellāt, quē admodū a Thracib⁹ Diana vocat Vendia, a Cretē sib⁹ Dietyanna, a Laconibus Vpis) minatū extrema fuisse Medusæ (ita em̄ vni Phorcynis filiaē nomē, reliq̄s Stheno & Euryale) nisi simulachrū patefaceret, abnuētē dēdisse neci, & palladium ipm a sororibus reuelatū cōcidisse, eiusq̄ caput impositū triremi, dedisse illi Gorgonis nomē claturā, postea ὄνομα expilatōe pecuniarū insulares vexasse, q̄ ille multis græce differuit, paucis latine retulimus. Plura etiā existimo q̄ quæ necessaria sint declarādis carmibus, de Persei victoriā, q̄ verius latrocinii est, tales Iouis filij, q̄ scelerib⁹ virtutū nomē adulādo fecerē, sed vtinā rudis illius sæculi vitii, posterius æuū & maxime nostrā ætatē nō infecisset, itaq̄ & Hercules & Perseus tēplū Ammonis adiuere, q̄ fama p̄motus Alexander eo se cōtulerat, dæmone q̄ & oraculū illud, ut alia mēdacia parauerat instigāte, pditū p̄terea q̄ attinet ad Gorgones, ut ē apud Diodorū fœminas eas in Africa bellaces, q̄ regina fuerit Medusa, quā Perseus debellarit, & gentē Gorgonū Hercules sustulerit. Proditū q̄q̄ Hannōnē Pœnorū ducē Gorgonib⁹ insulis appulisse, quas habitaret fœminæ corpib⁹ hyrtis, duasq̄ earū pelles suspēsas olim Romæ in tēplo Iunonis & ad usq̄ victoriā de Carthagine habitā, eo loci spectatas. Sunt & Phorcis filia a Phorcynis distinctæ natis Hesiodo auctore, q̄ duas greas dictas, i. senes citauerit, tertiam addidit Pherecydes, illarū noīa Pemphredo & Enyo, huius Iano esse voluerūt, sed de his satis. ¶ Hinc ὄνομα cumæa, Sibylla Cumæa q̄ ὄνομα erat, & in Cumis vrbe Cāpaniæ dabat r̄n̄sa, q̄q̄ inter Cumæā & Cumanā Lactātius Varrone fretus, interstitiū posuerit, de illa ὄνομα q̄ r̄n̄sa dabat in Cumis & e⁹ vaticinādi mō, multa apud Iustinū martyre a nobis in latinū cōuersum, legere potes, q̄ illā dicit Caldā fuisse Berosi illius historici filia. Lactāt. Erythreā Sibyllā Babiloniā fuisse scribit, & a Cumæa & Cumana diuersam facit. Decē fuere Sibyllæ, q̄q̄ vndecim alijs numerauerē, de q̄bus Varro, Lactā, August. Hieron. Suidas, alijs, & nos quoq̄ in libris de p̄notōe, p̄ter id Zezes Sibyllā Nisi filia fuisse scribit, illud enarcat Lycophronis νῆσοισι θυγατρὸς, sed q̄nam isthæc Sibylla, aut quot eius nomē claturæ fœminæ fuerūt nō differuit, quoue spiritu ductæ, veracesne an mēdaces, nō indicauit, q̄q̄ vt ip̄e scribit de se, pbos in historijs secutus est authores, Polyhistorē, Alexandrū, Apollodorū, Rheginū, Polymnemonā, Artemonē Pergamenū, Cassandrū Salaminiiū, & allegorias indagauit a Cornuto & Palæphato, & Dominino, & Cephaleone & Heraclēto. ¶ Vago furore, qm̄ varie rapiebat Sibylla ab inuadente spū, & qm̄ variā canebat, namq̄ Sibyllini libri oēs si vnā in Sibyllam, quod negauit Varro, referant, variā qn̄ & diuersa & cōtraria p̄mebant, modo em̄ veræ dei cultū extollebāt, modo suadebāt p̄phanū, ut ap̄s dictū, qm̄ item & clara veraq̄ & obscura dictabat, ideo vāgum furorem diximus, hinc apud Vergiliū, qui de eius furore canit, dicitur, obscuris vera inuoluere, & apud Lucanū quoq̄ de Phemonoe cātatur. Phemonoen errore vagam. Phemonoe vero Delphicæ vatis nomen esse constat. Sibyllæ vero nomen ab vna Delphide fuisse deriuatū, non displicuit Varroni, ὄνομα ἄθη em̄ Cumæā Sibyllā intelligi manifestū est, sed & Sibyllas appellatas fuisse, antiq̄ vates oēs Varro cōsensit, q̄re p̄ter alias hac etiā cā furor p̄telligi.

Hinc virgo Cumæa vago circūacta furore,

hoc est fundi & irrorari, atq̄ ita materiē subtiliorē q̄ solis calorē sublata fuerit, euanescere, quā Medusam interpretat Palæphatus, nec fabula fretus, nec allegoria, sed nixus historiæ, scribit Phorcyni, q̄ colūnis Herculeis impitabat viro Cyrenæo (Cyrenæos ὄνομα ἄθη τῶν Αἰθιοπῶν esse, & insulā noīe Cyrenē extra colūnas habitare, quā certe a pbatis auctoribus omīssā miror, neq̄ Stephanus nisi vrbis Cyrenes, Libyæ, & Hiberiæ & Massyliæ memīt) huic inq̄ Phorcyni tres filias fuisse, q̄ patre mortuo, priusq̄ apponere tēplo potuisset simulachrū aut eū Palladis tricubitū, qd̄ parauerat, illud in cōe tenuerūt tribus insulis & substātia reliq̄ inter se diuisis, aduenisse interim Persea nauib⁹ q̄busdam ex Argo pfugū, & in insidijs delituisse pdandi cupidine, demūq̄ potiūdæ Gorgonis desiderio, hoc ē auuiditate aurei palladii (Cyrenæi em̄ Pallada Gorgonē appellāt, quē admodū a Thracib⁹ Diana vocat Vendia, a Cretē sib⁹ Dietyanna, a Laconibus Vpis) minatū extrema fuisse Medusæ (ita em̄ vni Phorcynis filiaē nomē, reliq̄s Stheno & Euryale) nisi simulachrū patefaceret, abnuētē dēdisse neci, & palladium ipm a sororibus reuelatū cōcidisse, eiusq̄ caput impositū triremi, dedisse illi Gorgonis nomē claturā, postea ὄνομα expilatōe pecuniarū insulares vexasse, q̄ ille multis græce differuit, paucis latine retulimus. Plura etiā existimo q̄ quæ necessaria sint declarādis carmibus, de Persei victoriā, q̄ verius latrocinii est, tales Iouis filij, q̄ scelerib⁹ virtutū nomē adulādo fecerē, sed vtinā rudis illius sæculi vitii, posterius æuū & maxime nostrā ætatē nō infecisset, itaq̄ & Hercules & Perseus tēplū Ammonis adiuere, q̄ fama p̄motus Alexander eo se cōtulerat, dæmone q̄ & oraculū illud, ut alia mēdacia parauerat instigāte, pditū p̄terea q̄ attinet ad Gorgones, ut ē apud Diodorū fœminas eas in Africa bellaces, q̄ regina fuerit Medusa, quā Perseus debellarit, & gentē Gorgonū Hercules sustulerit. Proditū q̄q̄ Hannōnē Pœnorū ducē Gorgonib⁹ insulis appulisse, quas habitaret fœminæ corpib⁹ hyrtis, duasq̄ earū pelles suspēsas olim Romæ in tēplo Iunonis & ad usq̄ victoriā de Carthagine habitā, eo loci spectatas. Sunt & Phorcis filia a Phorcynis distinctæ natis Hesiodo auctore, q̄ duas greas dictas, i. senes citauerit, tertiam addidit Pherecydes, illarū noīa Pemphredo & Enyo, huius Iano esse voluerūt, sed de his satis. ¶ Hinc ὄνομα cumæa, Sibylla Cumæa q̄ ὄνομα erat, & in Cumis vrbe Cāpaniæ dabat r̄n̄sa, q̄q̄ inter Cumæā & Cumanā Lactātius Varrone fretus, interstitiū posuerit, de illa ὄνομα q̄ r̄n̄sa dabat in Cumis & e⁹ vaticinādi mō, multa apud Iustinū martyre a nobis in latinū cōuersum, legere potes, q̄ illā dicit Caldā fuisse Berosi illius historici filia. Lactāt. Erythreā Sibyllā Babiloniā fuisse scribit, & a Cumæa & Cumana diuersam facit. Decē fuere Sibyllæ, q̄q̄ vndecim alijs numerauerē, de q̄bus Varro, Lactā, August. Hieron. Suidas, alijs, & nos quoq̄ in libris de p̄notōe, p̄ter id Zezes Sibyllā Nisi filia fuisse scribit, illud enarcat Lycophronis νῆσοισι θυγατρὸς, sed q̄nam isthæc Sibylla, aut quot eius nomē claturæ fœminæ fuerūt nō differuit, quoue spiritu ductæ, veracesne an mēdaces, nō indicauit, q̄q̄ vt ip̄e scribit de se, pbos in historijs secutus est authores, Polyhistorē, Alexandrū, Apollodorū, Rheginū, Polymnemonā, Artemonē Pergamenū, Cassandrū Salaminiiū, & allegorias indagauit a Cornuto & Palæphato, & Dominino, & Cephaleone & Heraclēto. ¶ Vago furore, qm̄ varie rapiebat Sibylla ab inuadente spū, & qm̄ variā canebat, namq̄ Sibyllini libri oēs si vnā in Sibyllam, quod negauit Varro, referant, variā qn̄ & diuersa & cōtraria p̄mebant, modo em̄ veræ dei cultū extollebāt, modo suadebāt p̄phanū, ut ap̄s dictū, qm̄ item & clara veraq̄ & obscura dictabat, ideo vāgum furorem diximus, hinc apud Vergiliū, qui de eius furore canit, dicitur, obscuris vera inuoluere, & apud Lucanū quoq̄ de Phemonoe cātatur. Phemonoen errore vagam. Phemonoe vero Delphicæ vatis nomen esse constat. Sibyllæ vero nomen ab vna Delphide fuisse deriuatū, non displicuit Varroni, ὄνομα ἄθη em̄ Cumæā Sibyllā intelligi manifestū est, sed & Sibyllas appellatas fuisse, antiq̄ vates oēs Varro cōsensit, q̄re p̄ter alias hac etiā cā furor p̄telligi.

Palladiū

Gorgonis Vendia Vpis

Sibylla

Phemonoe

HVMNVS

Cassandra ¶ Et patriæ repetens. Cassandra Priami filia, sacerdos & vates Apollinis, patriæ desolatōem sæpenumero p̄dixit, & mala imminētia (ut ille inq̄t) nō credita Teucris. Nam ut Philostratus in imaginibus ait, canebat illa χερσμονος ἀπεσθόμενουσ. cuius vaticinia cōmentus est Lycophron suo sæculo nouitatis cupidiori. dicta aut̄ Cassandra παρὰ τὸ κασιὴν ἀνελθειὸν ἐχθρὸν ἐκτορεῖ, ut inq̄t Zezes, id est ego videlicet, q̄ fortis Hector illi frater esset, dicta & Alexādra παρὰ τὸ ἀλυσθῆναι καὶ ἐκφυγεῖν, quod hoīm videlicet conuersatōem vitaret & fugeret, vel παρὰ τὸ ἀλεγεῖν καὶ βοήθειν, id ē ab ope dāda & auxilio in homines cōferēdo, ob oraculo rū videlicet vtilitatē, ei ip̄i templū ī Italia constitutū est, ut eā introducitur Lycophron añ vaticinantē ἄκουσεν ἅε μοι τεύξουσιν ἀλλοτρίων ἀκροῖ σαλπῆσιν παροφθαλμῶσ. repetit̄ itaq̄ Cassandra, vt veterē monumenta p̄dunt, patriæ ruinam, nec sola, nam & Sibylla illa, cuius Varro Firmianus, alij meminere, Græcis Ilion p̄gentibus, desolatōem illius p̄dixit, & Prylles q̄q̄ Lesbios vates, cuius mētio apud Lycophronē, nō Troiæ modo excidiū, sed & equi lignei Palamedis cōsilio fabricati, doliū p̄dixisse ferūt. ¶ Hinc resoluta comas, sparsa capillos, disiecta crines. ¶ Nimum furiata, excita ac cōmota vi prauī numinis, & in furorē ψα. Verg. furiata mēte Choresbus. ¶ Mimallon. Bacchā thyas bassara. Mimallon aut̄ ab imitādo, q̄q̄ Lucatius voluit lingua Macedonū bacchas significare, a Baccho baccha, thyas a thyonæo, ut alij παρὰ τὸ θυῶν τὸ ὄρησθαι, hoc est impetu moueor, ut scribit Zezes in Lycophronē, vel qm̄ θυῶν, hoc est sacrificat, ut Pindari, enarrator voluit, & ἐνθουσιαστικὰ τοὺς χοροὺσ. sic & Thyone Se mele dicta Bacchi mater, & Bacchū Semeleion Thyoneum vocauit Horatius libro primo carminū. Pindarus in Pythiis θεὸσ πατρὸσ κληθεὺσ εἰσ λεχόσ ἰμερτόν θυῶννοσ. sunt & q̄ Dionem eam dixerint, ut Euripides in antigona ὠ παλαιῶννοσ ὁσ ἐφῖσ μεμῶσ θεοσ Διονυσοσ alij Thyonem a Semele diuersam fecere, nutricem videlicet nō matrem Bacchi, vt Panyasis ī tertio Herculeæ κειρομένη ἐκ κοιλῆσ τρέφουσ θορεπτοσ θυῶννοσ. θυῶννην vero ἀπο τῆσ θυηλῆσ. etymologia deducit, & si fabulā respiciūt Δία τὸ τεθραυσθῆσ, hoc est quoniā percussa fuerit. s. fulminibus. si naturā, quoniā ignea vini substantia, sed & Semeles ea de causa, quoniā μελῆ. i. membra tonitruo videlicet & fulmine διασπασθῆσ, hoc est cōmota & quassata fuerit iuxta nugamenta fabularū, q̄ vero naturam secuti, quoniā vinū σείδ. i. cōmouet & concutit τὰ μελῆ. Bacchas Zezes inq̄t solitas fuisse in montibus diuersari, & bestijs ferocibus vesci, & draconibus comas implicare, bassaræ item dictæ. Et de ip̄o Baccho Horatius quoq̄ inq̄t. Non ego te candide bassaren, a genere vestis talaris, ut voluit Porphyrio, quæ ut Acroni placuit, a Bassara Libyæ loco dicta, q̄q̄ & Bassara quoq̄ vulpis sp̄s, & eo nomine apud Lycophronē meretrix denotat. Mimallon aut̄ q̄q̄ Bacchi p̄phetes, quæ & Brimallon item dicit̄ a græcis grammaticis, legit̄ tñ apud Lycophronē κλαροῦ μιμῶλλον. claros aut̄ vrbs & mons Asiæ apud Colophonē, ex quo Apollini cognomen, Eas dē bacchas vocauit Aeschylus χαλιπῆσ, quoniā Athenienses vt scribūt interpretes Apolloniæ, mēx χαλιῶν vocabāt ὑποτὸ χαλιῶντῶ τῶσ φρενασ. & apud Homēx χαλιφῶντῶ mēx. Eas dē bacchas simulatōe pacis nocere, & lanceas thyrsis adoptas gestare scribit Iustinus phīs & martyr in longa quadam epistola Zenæ & Sereno missa, ita ille ὡσπερ αἱ βακχῶσ Δία σχιματόσ εἰρηνικῶν τῶσ λοικχῶσ ἐν τοῖσ θυρσοῖσ περιφεροῦσ, quam q̄dem rem indicauit etiā Vergilius ut arbitror illis ψ̄sibus. Instituit Daphnis thyrsos inducere baccho Et folijs lentas intextere mollibus hastas, ut p̄pterea fortasse Macrobius definiert thyrsū hastam esse, cuius mucro hederis inuolueret. sed in thyrsis lanceas abscondi & tegi, non thyrsos lanceas esse contentas, voluit martyr ip̄e Iustinus. nec ab hoc carmen illud Catulli videt̄ abhorrere. Harum p̄secta quatiebāt cuspide thyrsos, thyrsi q̄ppe vt duobus locis Eustathius explicauit κλαδοί, hoc est rami, seu fustes, seu caules, & vulgo etiā notum, nam vna mutata litera, nomē adhuc seruat thyrsus. Acron vero interpres Horatiū tantū abfuit ut hastam insertā hederis thyrsū diceret, ut illud exponens, parce graui metuēde thyrso, p̄ thyrsū frondē exposuerit. In furorem q̄ppe vertebant̄ Bacchi sacerdotes formine, & amentes loquebant̄, adeoq̄ cōmote prauī sp̄s impetu ferebant̄, ut Verg. amantis & desperantis formine furorem bacchis compararit, inde bacchari furore reduci intelligimus. Verg. de Didone. Baccha qualis commotis excita sacris Thyas. Inuadebat illas dæmon, ut nūc in arripicis cernimus, q̄ a sacerdotibus Christi

Et patriæ repetēs celebrē Cassandra ruinam,
Hinc resolutā comas nimum furiata Mimallon,

in vocato nomine fugant exorcismis, item pellunt & beatorum hominum reliquias. Eos videmus & que nesciunt, loqui, & toruos effingere vultus, & occulta saepenumero patefacere, sic & praesca illae vaticinatrices, ut etiam apud Lucanum & alios poetas, sed & apud philosophos memoriae proditum est. Platonis id fuit in usu, ut mira isthaec vaticinia referret. Ab Aristotele quoque duobus in locis Baccharum & Sibyllarum mentio, in problematibus videlicet & in libro de admirabilis naturae, ibi anxie causam furoris perquisiuit, nec ipsi sibi ut mihi videtur, satisfacit, hic com-

Hinc quoque Branchiaco vatem stimulauit ab axe
Delius innumeris subigens ambagibus orbem.
Hinc & Castalij vocalia pocula fontis,

positius multo decreuit, ac ut arbitror rectius, qua de re alibi diximus. Hinc quoque Branchiaco. Branchus pastor fuisse phibeet ex Thessalia, alij eum filium dixere Apollinis. vnde illud Papinij, primoque aequalis ho-

Branchus

norii Branchus, alij ab eo dictum dixere, cui dederit diuinandi potestatem & in Mileto vaticinium constituisse dicitur, cui vago praesidebat, hinc Lycophron παρεεινον βραχυκηνισιαν appellauit, quam bochariacem vocari scribit Zezes. Huius oraculi Branchiaco, in hunc modum meminit Papinius in viij. Thebaidos, inter deplorandam mortem Amphiarai. Hic Tenedon Cyrramque dies pueri; ligatam Delon & intonsi claudet penetralia Branchi. Callimachus de Brancho cecinit pastorem in hymno Iouis & Apollinis, auctore Terentiano, graecus tamen Hephestion voluit eundem Callimachum de Brancho poema integre composuisse. Branchi fabulam refert Lactantius, seu Lactantium placidum manus in commentarijs Thebaidos ex Varrone. Meminit Branchidarum Curtius in sexto, quod in Asiam iussu Xerxis transferant, mox trucidati sunt a militibus Alexandri, prius autem Branchi Strabo meminerat, tanquam praesulis delubri, quod erat in Dydimis, & alio loco Branchidarum meminit consentientium Xerxi, a quo templum spoliatum est, oraculi quoque Branchidarum meminit Plinius, meminit & Pomponius Mela beneficio Hermolai, quod Plinius auctoritate Bramaetice loco Branchidae reposuit. Et postquam citauimus Hermolai, quem bis vidimus, Politianum pariter citemus, quem semel florētiae sumus allocuti, quod Branchi pastoris meminit in Nutricia. Ex graecis theologis meminit Theodoretus, sed propter Iamblicum Platonicum moti sumus, quod scribitur ceminā in Branchis in axe sedentem, vaticinari solitam, ideo a nobis dictum est. Ab axe Branchiaco Delius vatem suam. Stimulauit subigens, sibi trahens. Orbem terrarum. Innumeris ambagibus, varijs dolis atque fallacibus oraculis circumuentum. Oracula enim ipsa daemonum, quae & sortes dicebantur (ut monstrauimus) nuncupatae sunt abages ab ipsis etiam gentibus, vnde ille cecinit. Et tacita sporsis ambage malignae. Cessabat autem Branchi oraculum tempore Iamblici, & mihi frequenter respondebat Apollonem praedicatorem se diffundente, vnde ipse admiratorem quadam motus, de hac quaerens in Branchis erat, & alia quae praesentia foemina in Delphis mentem fecit, solebant enim daemones praesentibus libentius loqui, quam ad raptum promptiores sunt, & haurientis delusionibus faciliores, & forte quae inconstantiores quaeque maribus, cum falsa loquerentur, posset eis id imputari, salua deorum autoritate errabant enim frequenter oracula, & si quod verax repertum celebrabat. hinc Herodotus quod multorum meminit, refert sua tempestate veracissimum haberi Latonae oraculum, quod apud Aegyptios erat in Buthi. Strabo minus alijs metiri Delphicum solere voluit. Pausanias vero praepositum omnibus suae tempestatis oraculis, id quod erat in Melo Ciliciae sub nomine Amphilocho, & Pindari commentator omnibus graeciae oraculis quod Amphiarai dicebat, protulit. Si autem veri omnes praepositi alteri non oportuisset, in foeminas itaque vti diximus, poterat errata referri. Apud dei veri cultores, cum in veteri tum in nouo testamento, & si quae praesentia fuerent mulieres & virginis, dei spiritus & veraci numine afflatae plures tamen mares, & adeo plures, ut nulla penes sit compatio. loquebantur autem daemones non modo praesentibus, sed & ad coxam & latus earum, & ad ventrem quoque affirmabat verba. hinc apud Theodoretum πλερομαυτος, hoc est si liceret dicere lateriuates, & apud libros regum, ventriloqui mulieris mentio. Hinc & Castalij. Haustu aquae ex Pegaseo Heliconis fonte inspirari vates fabulantur, vnde illud notissimum in epigramate Persij. Nec fontelabra plui Caballino. nam fingebant alatum Pegasum percussisse terram, & inde fontem scaturisse, quod a pastoribus primum (ut inquit Aratus) Hippocrene est nuncupatus, id est fons equi, Castalius autem fons in Helicone ipso, quod & praesentibus sumitur, & vocalis etiam phibeatur. Eusebius, alij & Theodoretus inter diuinatorem daemonicas affert κασαλιας πικρυ. Vocalia pocula. Aqua cui vis inesset vocales homines facere, id est vates & praenuntiatores. Ouidius de Orpheo, vocalia misit in ora, tametsi etiam vocalis dicatur is qui concenibus est clarus, vnde & vocales cygni nuncupantur,

Bochari

Plinius locus castigatur

Castalius fons.

Vocalis

HYMNVS

Colopho ¶ Colophonia lympha. Erat in Colophone fœmina quæ pota aqua vaticinabat, & citat The
niū ora odoretus ὁ κολοφώνιον ἐδέξον. i. Colophoniū fluentū diuinatōe celebre, apud Macrobiū
culum quoq; in Claro fuisse Apollinis sacerdotes legimus, q̄ aqua sumpta, fundebāt oracula. ¶ Ora
Thraciū q; fatidico. Nec aqua modo sed & vino apud Thracas vaticinia reddebantur, vbi em̄ large
oraculū potauerant, respondebant & fata vulgabant, ac ut inq̄t Macrobius, plurimo mero sumpto,
 vaticinabant. meminit & Plutarchus & Eusebius, aqua & vino vti solere diuersos in vaticini
 is reddendis, & Plinius pdidit

in Delphis nobilissimo ora
 culo temulentos futura p̄ci
 nere. ¶ Et quæ de Themidis.
Themis Fuit & oraculū sub Themidis
 nomine vetustissimū, quod
 fingit Ouidius in Metamor
 phosi a Deucalione & Pyr
 rha diluuiō peracto consul
 tum fuisse, apud Homerum

Et quæ concierat Colophonia lympha puellas,
 Ora q; fatidico multū saturata Lyæo,
 Et quæ de Themidis iam pridē eruperat antro
 Sic vates teneræ afflabāt virgulta myricæ,
 Sic Prænesting sortes, sic Martia fratrum

quoq; Themidis nomē, cuius simulachr; autumabāt nōnulli cōcionibus inferēdū. idem Ho
 merus in Apollinis hymno. Themim dicit Apollini primū & nectar & Ambrosiā ppinasse
 Eandem cecinisse ferūt, eum q̄ ex Thetide nascereē patre maiorē futurū, quod vaticiniū in Pro
 metheū, nō in Themidē Aeschylus retulit. Orpheus in hymno ad naturā, Themidem eandē
 putat, q̄ & natura, sed in alio ad ip̄am Themidē hymno, primū erga hoies vaticiniū veritatē
 nixum in illam refert, eādē canit dñs reddidisse iura, in loco vbi Delphi sunt, & in Pythio so
 lo vbi Pythia regnasset, ad hoc scribit Pindarus θεμιν ἱερῶν πύθωνά τε ορθοδικὸς γὰρ
 σομφαλὸν κελαλαῖ. eius enarrator ip̄um Themidis oraculū intellexisse p̄sus asseuerat, a q̄
 & θεμιν εὐφν, p̄ eo quod est oracula fundere sit antiquus vsurpatū, eadem Themis a Pindaro
 εὐβουλοσ, quasi consilij prudens appellata est. Ex antro vero illo Delphico, responsa ferebā
 tur prius eius noīe, ideo diximus, iam pridē eruperat, atq; alia etiā de causa, ut noscat de Car
 menta matre Arcadis Euandri, ad p̄sens a nobis v̄ba nō fieri, illa ei vt Plutarchus retulit, The
 mis etiā dicebat. Eclipsis autē & Metacismus est, nam fit collisio & excisio syllabæ. ¶ Sic vates
 teneræ. Retulit Herodotus in plerisq; locis p̄ myricas diuinari solere, & myricino ligno vatici
 nari magos & Scythas, enarrator Nicandri scribit. Ip̄e quoq; Nicāder myrices Thamniū vatē
 insignē appellauit καὶ μυρικῆσ λαΐοιο νεον παννακαρπεῶσ θαμνον μαντιν ἐνὶ ἰωοισι γε
 ρῶσ μιον ἢ ἐν ἀπολλῶν μαντιοσυνασ κορυπαιος εἶη κατὰ καὶ θεμιν ἀνδρῶν. Dion
 item Medos baculis vaticināia fundere scriptū religit, & fortasse p̄pterea id euenit, q̄ ip̄i vates
 a furore dicebant, cū rabdo at̄ (hoc est baculo) vetustis illis sp̄ibus Homeri v̄sus enarrari so
 liti, cecinit & Calimachus καὶ τὸν ἐπι ῥαβδῶ μινθον ὑφαينوμενοσ. hinc factū vt multi cē
 serent rhapsodias Homeri quasi rabdodias dici, qua de re late dictū in cōmētarijs in hymnū
 ad trinitatē, cū gentiū fabulam etiā reñcientes, & ea p̄sertim q̄ in falsoꝝ deoꝝ hymnis celebrata
 fuerāt, cecinimus. Sed nec Threicio libamina dicta poetæ Nec Cyrenço falsas effundere ple
 ctro Laudes, nec cæci numerosa p̄camina vatis. Vt; autē alijs q̄ myricæ v̄gultibaculis vteren
 tur in vaticinijs incertū. Insigne tñ adeo id erat, vt Apollinē in Lesbo myrices ramos tenen
 tem pingerēt, vñ Myriceus Apollo nuncupatus. Ferūt & in bello q̄dā apparuisse illū cum ra
 mo myrices, q̄ Magi apud Medos, & in p̄p̄is Iouis Aegyptij coronabāt, auctore Metrodo
 ro, genus at̄ v̄gulti humile id est, de myrice Homerus καὶ οὐτο πτελεξι τε καὶ ἰτεξι ἡσθε
 μυρικῆσι. & Vergil. te nostræ Varro myricæ dixit, & in ōctaua, corticibus sudent electra myri
 cæ. Item in. x. illū etiā lauri etiā fleuere myricæ, & añ in q̄rta. Nō oēs arbuta iuuāt hūilesq; my
 rice. dñ autē Ephexegelisis figura ip̄a loquēdi v̄gulta myricæ. Myrica em̄ v̄gultū est, q̄ genista di
 cit̄, ut, pdūt aliq̄, exprimit tñ & expro mis̄ ip̄o carmine myricā virgultum esse, id autē sterile ē,
 nec ad v̄scendū aptū, aut ædificijs, quare a Hieremia p̄pheta compatōe quadam vitupatur,
 ita em̄ ille capite. xvij. Maledictus homo q̄ cōfidit in homine, & ponit carnē brachium suum,
 & a dño recedit cor eius, erit em̄ quasi myricæ in deserto. ¶ Sic Prænesting sortes. Apud Præ
 nestes sortes erant fortunæ, cuius origo in Numeriū Suffusium refert̄, de q̄bus Cicero multa,
 Linius quoq; nōnulla inter pdigia refert, extenuatasq; fuisse dicit, vnamq; excidisse inscriptā
 ad hūc modum. Mauors suum telū concurit, plures tamen fortium species, sed quæ Præneste
 erant pueri manu ducebant̄, que omnia nugamenta in sexto de p̄notione confutauimus.

Metacif
mus.
Carmēta
Myricæ
oraculū

Rabdu

Myrica.

Ephexe
gelis

Sortes p̄
nestinæ.

¶ Sic martia fratrum semina. Sic prænestinæ. sic martia fratrum anaphora est sæpenuero repeti-
ta. Apud Ciceronem in ope de diuinatõe composito fratres Martij celebrantur, eorum quoque men-
tio apud Seruium in sexto Aeneidos commentario, quorum libri in Apollinis templo vna cum
Sibyllinis & Begoes nymphæ libris adseruabantur, alibi tamẽ Cicerò Martiũ singulari nume-
ro pmit, quod & facit Plinius in septimo, eumque ipse Martiũ facile putauerim, quem scribit Li-
uius in primo pontificem maximũ creatũ a Numa Pompilio, & pfectum omnibus publi-

Martij
vates

Semina, & Idæi Corybantes Gnosia pubes.
Euchetæ & Dryides, & fulminis auctor Hetruscus
Nec nõ cõspectæ liquidũ p inane figuræ,

cis atque priuatis. Erant em̄ p-
tifices ipi apud Romanos, ma-
ximarũ, ut inqt Dionysius rex
domini. eorum nomen a ponte
Varro deduxit, quod sublicium
pontem Romæ primũ & fe-
cissent & instaurassent. Scetio

Põtifices

la a posse & facere deriuari nomen ipm maluit, libri item Martij citantur ab Ammiano, & Mar-
tij vatis & siculum Festus Pompeius ducit in mediũ, quo nigulũ p nullo dici posse monstret
Martius inqt vates ne nigulus mederi queat. ¶ Et Idæi Corybantes. Ida mons Crætæ, eiusdem
que nominis Phrygiæ mons dictus ab illo, vt Strabo, Eustathius, alij, sed Nicandri cõmenta-
tor ab vsu quodam montẽ omnẽ scribit Idam dici. Corybantes quoque & Curetes Iouẽ dicebantur nu-
trisse, & ab insidijs Saturni liberasse, idem & Idæi Daçtili sunt, vt inqt Theon & Strabo, alij, que
& Telchines etiam dicti sunt, ad illos extat hymnus Orphæi quos dæmones vocat, sed in hym-
no Curetũ cælestes illos & terrestres & maritimos appellat, & eosdem Corybantes & habita-
re Samothraciã, & primos hoibus monstrasse sacra, & ppter ea existimo Dionysiuẽ Aphrũ Sa-
mothraciã vocasse κορυβαυτιον αςυ, ppter eorum que ibi frequentabantur mysteria, quorum etiã
meminit Lycophron, & idem Orpheus in hymno sequenti, Corybantẽ regẽ terræ appellat, et
Corybantẽ nũcupat. Scribunt nonnulli græcorum Corybantes Thalea & Apolline genitos. Cure-
tes vero filios Danaidis nymphæ & Apollinis, sed Ennius pdidit, authore Lactantio, Iouis fili-
os Curetas fuisse. ¶ Gnosia pubes, appositio Corybantũ, vel ephexegeſis. Gnosos Cretæ insu-
læ vrbs notissima celebratissimaque, vnde Gnosij Cretenses dicti sunt, regia fuit Minois, que et
Ceratos olim vocabatur, eamque fluuius cognominis pterfluebat. ¶ Pubes, iuuentus cuius vo-
cabuli in idẽ significatũ apud poetas frequentissimus vsus, & de quo supra nõ nihil actum.

Idæi
Corybantes
Curetes

Gnosos

¶ Euchetæ, idem & Gnostici dicti, que nefario incestoque concubitu pgenitos pueros iugulabant,
& phialis exceptũ sanguinẽ ebibentes, & quepiam alia pari abhominatõe digna tentantes, repleti
dæmone diuinabant, meminit Pſellus, alij, & de Gnosticis quoque hereticis Porphyrius in vita
Plotini differit, ut que eos Zoroastris libros circũferentes de mendacio cõuicerit. ¶ Dryides, ita
ob amatas quercus appellati, drys em̄ græce quercus, & ipi græca utebantur lingua, vt scribit
Iulius Cæsar, idem vates erant, diuinabantque tergus hois ferientes, de quibus Strabo, Plinius, Luca-
nus, & nos quoque, nec semel. Cæterũ aduertẽdũ cõmentatorẽ Nicandri in Theriacis affirmare
omnẽ arborẽ antiquitus αεϋν, vocari. In glossulas vero in alexipharmaca ipius auctoris, scribi
tur aliud esse quercus a phago & pruno, nihilominus tria illa αεϋες appellari. Verg. autẽ distin-
ctõem fecisse videtur inter quercũ & cæteras glandiferas arbores, cum in. ij. Georgi. cecinit, Cæ-
staneæ, nemorũque Ioui que maxia frondet Aesculus atque habitæ graijs oracula quercus. Sedem
Theophrasto standũ est, que quercus quaque gna posuit. ¶ Et fulminis auctor Hetruscus. Aucto-
res fulminis duplici rone dicimus, & quia primi diuinatõis p fulmẽ inuẽtores a Tagete docti, &
quia fulmina ipa procurabant eliciebantque, vnde cumque illoque genera existimantur esse, & in. xvi. re-
giones cœlũ partiebantur, habitũ quoque Romanis in p̄cio Hetrusci fulguratores, que. s. expiantur,
& procurant fulmina. ¶ Nec non cõspectæ. Post fulminũ vanas p̄sensiones, ille quas de ele-
mētis trahabant diuinatões consequuntur, in fulmine plura cõueniebant simul, vtpote que aliqui-
bus id conflatur elemētis, aere, igne, & humore illo sursum ptracto, primo itaque de compositis,
mox de simplicibus vba fiunt. ¶ Liquidum p inane figuræ. Aeromantia designat, que de figuris
quebusdã in aere, quẽ ianis noie significari ab antiqs diximus, p̄stigio quã maligni demonis tra-
hi poterat, queque autem inane dicatur, plenũ tamẽ est aere videlicet, sic et Aristoteles secũdo de par-
tibus animalũ libro scribit, id quod vocatur inane plenũ aeris esse, & in libris physice auscultati
onis, ostendit inane & vacuũ nullo mō in reque natura esse posse, sed & inane vocari aerem to-
lerari potest, si comparatõe dicatur id, non absolute, vtpote relatũ ad corpora solidiora gros-
sioraque, idemque est ac si diceretur rarum, quale certe est aeris corpus tenue atque friabile.

Euchetæ
Gnostici

Dryides

Hetruscus

Aeromantia

Inane

HYMNVS

Diuinati- **¶** Descriptæ aut lymphis. De aqua vero ex cantationibus mora, quæ & hidromantia, id est p
onis spēs aquam diuinatio dicit vaticinatio pdibat. ¶ Quotiens vesana furore. Duæ diuinatōis species
hidromā obiter simul tangunt & damnantur, ea axinomantia, id est p securim & lecanomantia, id est
tia. Axino- p peluim diuinatio, aqua in peluim coniecta, mouebat a dæmone & vox pmebatur ptenuis
nomantia index futuri, qua de re inter alios Michael Psellus in libro de natura dæmonū curiose memi-
Lecano- nit, proditq; eam supstitōem apud Assyrios viguisse, & Strabo in Perside magos diuinasse p
mantia. peluim scribit, indeq; traxisse

cognomentū. Zezes quoq; i
 commentarijs in Iliadem, du-
 as ipsius Lecanomantia spe-
 cies tradit. Axinomantia ve-
 ro mentōem fecere complu-
 res, & apud latinos Plinius, est
 & alia apud Plautum in Cassi-
 na, qua lignæ sortes vel po-
 pulnæ, ut ille ait, vel abiegnæ,
 aut supenatabant, aut merge-
 bant, putarimq; supstitōnem
 ipsam dæmonū ope fultam

Geomantia

**catopiro-
mantia.
Pyromā-
tia
Capno-
mātia.**

**Diui per
somnia i
qb⁹ tēplis**

eo tēdere solere, ut frustra illa trabis vel virgæ abiegnæ simul mergerent, & quæ fundū peterent, utpote cōtra naturā abietis quæ supnata, indicio esset q̄rentibus, p̄ptereaq; scrutari uolebant, an ex Populo fieret, cuius materia bibula & grauior, ne videlicet deciperent, & altera paltera sumeret. ¶ Demersat in amne. Mergebant em secures in vase aquæ ab insanis hoibus, q̄ ex motu illo futura pquirebāt, mēdacio dæmonū. ¶ Atq; frequēs bibulā. Geomantia dī illa quā de pūctis terræ fixis cōflabāt, cuius ifania in. vi. de p̄notōe rer; explosa est, dī bibula harena antiquo & ipsius naturæ cōuenienti epitheto, q̄. f. sorbet & ebibit humorē. Vergi. Collectū humorē bibula deducit harena. ¶ Et cum de speculis. ea quoq; p̄stigia in venturi noscēdi cupidine fixa notant, quæ de speculis ex dissultatibus imaginibus trahebat, cui nomen græcū catopiro mantia apud alios, de qua mentio apud Spartianū in Diuo Iuliano. ¶ Et cum venturi. Pyromantia quoq; tangit, quā de varijs ex flamma glomeratis figuris, colligebāt, pariterq; capnomantia, hoc est p̄ fumū diuinatio subindicat, q̄ de varijs fumi simulachris & lineamentis eliciebat, vñ illud Papini. Thurea nec supra volitāte altaria fumo, erat em ut inq; Lutatius, ars q̄dā ex fumo aræ diuinādi, & ex diuisione fumi futura cognoscēdi, q̄ græce capnomantia diceret, cōfudit aut ip̄e auctor alio loco nomē simul & vanitatē, nā capnomantia exponit eā de q̄ idem Papinius. Argolicūq; oculis haurire vacātib; ignē, ea aut pyromantia est q̄ vanitate plurimū Cappadoce magi pollebāt, vt est apud Eustathiū, ij; ip̄i eodē auctore vocabant̄ πυροτοιοι. ignei, ως πυρ̄ αιδουτες και λιουτοῡ κλυτενομενοι, qm̄ videlicet ignem accēdebāt & p̄ eum vaticinabant. ¶ Sic & fallacis. Diuinatio p̄ somnū ex vrbe Telmesso Caria, seu ut nōnulli maluerūt Lycia (nam terminus vtriusq; facit ambiguā sniam), p̄fecta ē ad Græcos, & postea apud diuersas natōes maxime frequētata, & erāt nōnulla falsoz; deor; tēpla, in q̄bus captādi somnū gratia, dormiebant antiquus, quod etiā Verg. monstrat, cum Latinū regem introducit responsa Fauni petere, & cæsar; inq; ouiu sub nocte silenti Pellibus incubuit stratis somnosq; petiuit, & iter;. Centū lanigenas maētabat rite bidētes Atq; hor; esultus tergo stratisq; iacebat, Velleribus subita ex alto vox reddita luco. In tēplo quoq; Amphiarai, de quo multa apud Pausaniam, supra pellem maētati arietis dormiebāt, q̄ poscebant oracula, quoz; non nihil etiam legi apud Theodoretū, & p̄ captandis quoq; somnū in tēplo Esculapij dormiebāt, quam rē videt Aristophanes irridere in comedia, cui titulus Pluto, magnū aut æstimare Philostratus in vita Apollonij maioris, insanus ille & multis sceleribus cōtaminatus Antonin⁹, q̄ Pergamū accessit, vt Herodianus pdit, & captauit insomnia, q̄ quis iā in somnos & vmbas cū ip̄o Aesculapij noīe resoluerent. In phano q̄q; Pasiphaes insomniorū grā recūbebant, ut meminit Cicero, & in Canopo quoq; de quo supra diximus, Serapidis erat tēplū, in quo & p̄ se & p̄ alijs captare somnia satagebāt, sed p̄ter hæc ferebat multis vaticiniū somnio inspiratū fuisse, de q̄bus in libris de p̄notōne tractauimus, neq; enim dicta rep̄tere ope precium est, nec frustra sumendus mihi labor. Sat fuerit te illuc misisse, hoc est ad p̄ternas elucubratiōes, q̄b; utpote domesticis facilius cognitis, ad extrema grad⁹ fiat. Ibi de sona

nostrum visorūq; varietate nonnulla cōspicies, multa quoq; aduersus Platoniciū Synesii di-
 sputata, sed quod tum nō succurrit, in p̄sentia nō reticēā v. s. f. ab insomnijs Vergiliū distinxis-
 se, cum in. iij. scripsit. Nec sopor illud erat sed corā agnoscere vultus, Velataq; comas p̄ntia
 q; ora videbar. atq; illud item hoc loco discēs de grācis eruta mōnūmētis, consueuisse medi-
 cos Daunios Calabrosq; dormire ad sepulchra Podaliriū, ut captarent oracula, tamen si varia **Podaliri**
 de hac re, p̄dita sunt, nam opinio est in Italia mortuū Podaliriū, morisq; fuisse ut lotis in flumi-
 ne Altheno petōribus, Poda-
 liriū inuocaret ad sanitatem,
 vnde illi etiam fluuio nomē
 fuerit, auctore Thimeo, quē
 admodū auctor quoq; Me-
 thodio medico, Alpheo Ar- **Alpheus**

Sic vano portenta Tagis ridenda furore,
 Oscinis & cantus, & p̄p̄etis omnia penne,

diā, quoniā αλφειος, hoc est morpheas curaret. & Bigrio referēte cydnus pedū sanabat lan-
 guores. Alia est opinio Podaliriū Caricē Cheronessum habitasse, & Machaonē eius fratrem
 occisum ab Eurypilo, ut Quintus voluit, q; Orpheus post Eurypili mortē, Machaonē in-
 trodūcit Philectote vulnera curantem, vulneribus em̄ dūtaxat nō aut morbis medebant ip̄i
 Aesculapij filij, ut etiam refert Celsus Cornel. ex Homero, q; eos cōfirmat in bello Troiano,
 ducē Agamemnonē secutos, nō mediocrē opem suis cōmilito nibus attulisse. Inuasit aut̄ po-
 sterosq; mentes mōstrosa sup̄stitio, vt post mortē mederent̄ morbis, q; viuētēs nō sanabant.
 & Cicero somnia ad sepulchra diximus Podaliriū captabant, nec in hoc etiā cōuenere gentes,
 vt oī ex pte verē sit ea fallacissimi in somniū fuisse p̄stigia. Refert em̄ Eustath. p̄ditū Machaonē
 vulnera sanasse, Podaliriū v̄o victus rōe agris opem tulisse, qua potissimū usus Hippocra-
 tes, q; in lib. de somno q; p̄ter supplicatōes quas dā deis gentiū, q; supra diximus decretas,
 bona & mala somnia corp̄is humorib; accepta retulit, eaq; ip̄a victus rōe moderat̄, nec por-
 tēdi q; aliud ip̄is somnijs docet, q; aut sanitatē aut agritudinē, bonaq; illa esse p̄nunciat, q; ad
 vltimā nō cūis ptem res eo p̄sentant mō, quo in vigilia p̄gebant, vñ ille cecinit. Tempe q; cer-
 nisomnia vera solent, & a v̄itate nō abhorruisset, si verē & bonū cōuertit, inq; vicem sibi cede-
 re, ut metaphisycis contēplatoribus liquet, cōsiderasset. Affirmauit idem Hippocrates, qd̄ ex
 cōsuetudine & p̄ sua natura apparere in somnis solet, id bonū valetudinis statū significare, ter-
 ram videri immergi ab aq; aegrotatōem, q; ex humido puenit indicari, huic remedio esse vo-
 mitū intermissione p̄radij et sicci vict̄ rōem, terrā item nigrā aut crematā cōspici, eo fieri indi-
 tium exuperantis siccitatis, p̄tisana tum & rebus leuib; & mollibus vtēdū. Sic & alia q; occur-
 rūt plurima & a qbus humoribus pueniāt, & qd̄ mali portēdant, & qua victus rōe p̄hibeāt.
 docet, nulla frēt̄ fallā. ¶ Sic vano portēta tagis. Tagis quoq; haruspicinā cōsutaui mus, & ip̄i
 us tagis funginū ortum irrissimus. Ridenda certe & etiā exhibilanda. ¶ Vano furore. Ob eximi-
 am insanīā, nulla verisimilitudine fultam, q; q; Itali ita delusi, ut haruspicine eximiā fidem ha-
 berēt, ut Herodianus testat̄ in. viij. historia; & ante illum Strabo scribens delectari sua tēpe-
 state Romanos libris Sibyllae, qbus & Aethrusca diuination p̄ auguria, p̄ exta, & Iouis signa sa-
 t̄ fecerit. ¶ Oscinis & cātus & p̄petis. Cōsutaui mus pariter auguria & auspicia, & om̄e sup̄stiti-
 onis genus, Oscines aut̄ ille dicebant̄ aues qbus murmure. i. strepitu rostro canentiū colliso, si **Oscines**
 significari futura existimabāt, p̄petes v̄o q; volatu v̄tura portēderēt. Initiū habuit hęc sup̄sti- **Prēpetes**
 tio, ut p̄ditum est, a Phrygijs & Isarijs antiq̄ssimis, deinde m̄ltiphariā p̄pagata, cuius mul-
 ti noticiā sibi arrogauere, illius pauci, inter illos insanus ille Tyaneus fuit, q; se linguas eorū nos-
 se iactabat, & an̄ illū nonnulli vt Melampus, cuius noticiā ridicula qdem, sed ipsius noticiā
 causa magis certe deridicula, qm̄ in dracones id referunt, q; eius aures linxerit, eoq; venisse vt
 animalū postea voces intelligeret, q; nugamēta p̄sus explodenda, qua humanos euentus si-
 gnificare aues dicunt, nil em̄ quod ip̄ae non p̄cipiant nota facere alijs possunt, & eius dūtaxat
 rei indices sunt, quam p̄sentit, p̄sentit inq; hominibus, sibi sentiunt, ut aī in. iij. de p̄notiōe
 longa disputatōe differuimus, quod ad p̄sens negociū attinet, illud Verg. sit satis. Tum cor-
 nix plena pluiam vocat improba voce. & ante illud Euphorion non ineleganter, neq; ad-
 modum absurde cornicem vocauit **υετολαυτην** nobis videlicet ob ea quae de futura plu-
 uia p̄sentiebat, quapropter Aratus graculos signa esse dixit **υαχτος**. **ερχομενοιο** & Nican-
 der cornicem appellauit **ουβρηεα**. sed qui eas naturalem hanc significatōnem excedere
 putant, in superstitiones incidunt auguriū, a nobis in sexto de p̄notiōe libro cōsuta-
 tas, & a Verg. etiā taxatas, cū de illis in primo Georgi. libro dixit. Haud egdem credo qalid

HYMNVS

uinius illis Ingeniū, aut reꝛfato prudentia maior. Verum vbi tempeſtas & cœli mobilis hu-
mor Mutauere vias, & Iuppiter humidus auſtris Denſet erant quæ rara modo, & quæ denſa
relaxat, Vertunt ſpēs animoꝝ & pectora motus Hinc alios, alios dum nubila ventus agebat
Concipiūt, hinc ille auium concentus in agris Et lætæ pecudes, & ouantes gutture coru, Ne-
q; tamen omnia minutula Allata ſunt, genera tantū confutauimus, ex quibus concludis in illis
ſpēs omnes coarguunt. ¶ Omina. Et ſi omen ſpēs ſit ſuſpitiōis quæ fiebat ore, p. ſeſe ſingula-
rum q; in libro de p. notæ ſe-
xto refutata eliminataq; hoc

Brach
manes.

tamen loco p. augurio ſum-
ptum eſt auium. ¶ Tripodes
præſtigia Brachmanū Indiæ,
quæ pariter exploſa ſunt ſub
compendio colligunt. ſcribit
em̄ Philoſtratus in vita Apol-
lonij Tyanei, cuius noſter me-
minit Hieronymus ad Pauli-

Automati tripodes celeris præſtigia menſæ,
Tantalea iugis ſtillans ab imagine gutta,
Ac ſurgens baculo tellus percuſſa frequenti,
Et glomerata ſimul nocturni pabula Phœbi,
Atq; inſolati voces de Memnonis ore,

Automa-
ti.

num, p. ſectum illum fuiſſe ad Brachmanas Indię ſapientes, qbus p. ſideret, Hiarchas, vidiffeq;
apud illos ſua ſpōte moueri tripodes, & mēſam cōiuiuo parari, fiebat id inuſibili miniſterio
dæmonū. latebat aut̄ Apollonium cauſa, p. terea potatū eum p. hibuit phiala Tantalij, quæ in-
corruptibilē ſtillaret humorē. Ad hæc illum conſpexiſſe terrā in tumorē excreſcere, dum bacu-
lis illam p. cuterent, inter canendū hymnos aduentant̄ ſoli, ſic etiam finxerant Dædali opera
ſua ſpōte moueri, & tripodes Vulcani, auctore Homero, automatos certamen diuinū ſuſce-
piſſe, cuius rei Ariſtoteles quoq; in primo Politicoꝝ libro ſic græce meminit ωσπερ τὰ αὐ-
τῶν αὐτομάτως κινεῖται. ¶ Automati, idem eſt quod ſua ſpōte moti, vocabulū græcis noſſi-
mum, & illis omnibus aptatū, quæ p. ſe quicq; operant̄, nec alterius egent miniſterio. Home-
rus ſæpe ea uſus eſt dictōe, illud nūc ſuccurrit αὐτομάτως ἅε οἱ κλέει βόην ἀγᾶτος μὲνε-
λαος. Pindarus quoq; de Pythia loquens ait, αὐτομάτω κελαιῶ, qm̄ non ad alterius ar-
bitrium, ut enarratores ſentiūt, ſed inſpiratōe loquebatur. & Ariſtophanes πᾶρες τι ἐν βῶ-
λε αὐτομάτως κινεῖται. ¶ Præſtigia, deceptōes a p. ſtringēdis oculis nuncupata. ¶ Celeris mē-
ſæ, celeriter motæ, & tripodibus citiſſime coaptatæ. ¶ Tantalea ab imagine, ex phiala ad imagi-
nem Tantalij fabricata, ut prodit Philoſtratus, Hieronymus Tantalij fontem appellauit, porri-
gebat̄ autem hoſpiūbus, Philoſtrato ip̄o referente, ad amicitia firmandā, quoniā hoſpitalis et
humanus Tantalus habebat̄. ¶ Iugis cōtinua. ¶ Gutta, aquæ portio rotunda. ¶ Stillans, cadēs.
Inter guttam & ſtillam hoc intereſſe cenſuit Palæmon grammaticus, q; hæc decideret, jilla cō-
ſiſteret. ¶ Ac ſurgens, in tumultū. ¶ Percuſſa, dum vapularet. ¶ Frequenti baculo Brachmanū
iugiter p. cutiūt̄. ¶ Et glomerata ſimul, Solis menſam in Aethiopia carmen innuit, de qua late
ſcribunt Herodotus & Solinus. ¶ Pabula, menſam vbi omnimodi generis carnes apporta-
bant̄. ¶ Phœbi, Quoniā Solis menſa dicebat̄. ¶ Nocturni vero, quoniā noctu deuorabant̄
epulæ. ¶ Atq; inſolati, De vocali ſtatua Memnonis habet̄ ſermo, quæ tum ſonitū emittere di-
cebat̄, cum Solis radijs p. tingeret̄, inſolari aut̄ ea dicunt̄, quæ patiunt̄ Solem, vocabulū nō p.
tritum, ſed quo uſi agricultoꝝ, quo etiam uſus, Io. Patruus contra aſtologos inquiring, ſi
cuti infirmiora capita ſi nimis inſolent̄, ægreſcūt. ¶ De Memnonis ore, ſtatua erat Memno-
nis in Aethiopia ſedentis habitu, ut Philoſtratus ſcribit in libris de vita Apollonij, quæ vbi
ſole illuſtreſ, & ad os radij p. tingerent, loquebat̄. Alij Memnonis ſtatua in Thebis Aegypti
is poſuere, de qua Iuuenalis in Satyra contra Aegyptū, Dimidio magicæ reſonat vbi Mem-
none chordæ Atq; vetus Thebe centū iacet obruta portis. Ad magia poeta nec abſurde re-
tulit ſonitū, qm̄ ope demonū, p. curaret̄. Strabo ꝑo geographus in decimoſeptimo libro ſcri-
bit apud Thebas ſepulchꝛ Memnonis fuiſſe & duos coloſſos, ex quorum vno ferebat̄ quot
tidie ſonum audiri, cauſa tamē ignota, de baſi & ſede p. deūtem, non de ore, ſeq; videndi, audi-
endiq; gratia illuc acceſſiſſe, cum Helio Gallo & circa primā horā crepitū ſenſiſſe, quem in ali-
am omnē cauſam libentius q; in lapides referret. Plinius item ſcribit, lapidem delubro Sera-
pis Memnonis ſtatua dicatum, Solis ortu contactū radijs crepare. Pausanias autem in Atti-
cæ deſcriptōne, vbi vocalis phibœæ lapidis mentōem fecit, coloſſi illius meminit, adiectiq; iu-
xta eum locum ſtatua ſedentē a ſe viſam, quam pleriq; Eleuſini vocarēt Memnonē, q; eſſet

Præſtigia

Gutta,
Sulla

Memnon
Inſolari

In Aegyptū ex Aethiopia pfectus, idq; a Thebanis negari, q; populari cuidam suo statuā ad scriberent. Alios vero cōtendere Sefostri fuisse statuā, a Cambyse mutilatā, cuius reliquū solē oriente quotidie creparet. edi autē sonitū citharę, aut lyrę, chordę psimilem, quare illius magi cę chordę non ab re meminit. Philostratus vero in libro cui fecit titulū Icones, scribit Memnonem in Aethiopia transmutatū in nigre lapidem figurā autē & spēm sedentis habere, videri autē solem tanq; plectę in os Memnonis incidere, a quo vox mitteret, qua veluti consolaretur Himera. Callistratus vero scribit de imagine Memnonis, q; lapidea erat, sed vocis potestatem habebat, & surgente aurora loq̄bat̄ ΕΠΙ ΣΗΛΑΙΒΟΥ (ut inqt) ΤΗ ΦΩΥΗ ΤΗΥ ΧΑΡΕΟΥ, hoc ē voce læticiā significās, illud autē addidit, q; inclināte die ΕΣΕΥΕ ΕΛΕΨΟΥΝ ΤΙ ΚΑΙ ΑΛΥΨΟΥΝ, hoc est miserabile qd & triste gemebat. Dionysius itē Libys Thebarę q; in Aegypto sunt mentōem faciēs, scribit ex ea vrbe natū Memnonē, & suā oriētem aurorā amplecti, cuius poetę gręcus Paraphrastes affirmat in Thebis fuisse Memnonis statuā, q; arte quadam in aurora vocē emittet, & veluti matrē appellās amplexaret. Eustath. v̄o interps̄ Dionysij, de ipsa statua differēs, idem sentit, fuisse videlicet illam machinatōe quapiā ita cōstitutā, ut loq̄ret̄ surgēte aurora, eā q; veluti salutaret matrē existimatā Memnonis ipsius, ea forte de causa, qd (ut idem auctor ē) apud Aethiopes pulcherrimus esset Memnon, & solus albicaret. Ego q̄dem arte nulla p̄terq; dæmonis factū existimo, vt istiusmodi simulachra aurora exoriēte vagi sub lumina solis loquerent̄ ad supstitōem cōfirmādam, Fabulabant̄ em̄ Memnonē Aurorę filiū, aliq; diei fuisse malebat, ea forte ut ip̄e arbitror de causa, q; q; oriētales ad occidentis regiones trāsferret̄ sese, aurorę filij putarent̄, qm̄ solaris lucis initiū ab ijs primū visit, q; sunt eius ortu ppingores. Nihil em̄ aliud re vera est aurora, q; subrutilās ille aeris color, ex appropinquatōe solis ad nostrę finitorē circulū, quē Gręci dicūt orizonta. vbi em̄ solaris globus appuit, iam nō aurora, sed dies est, radijs aerē collustrātibus, tametsi apd̄ Zezem κωδ (hoc est autora) id sit t̄pis, quod a mane ad horā vsq; prādij p̄tendit, atq; etiā existimet ea dictōe totū diē significari, putetq; nōctis etiā p̄tem indicari, & tam diē q; aurorā dictōe illa simul ambiri. Vt autē dæmon fabularę supstitōes impēsius cōfirmaret, nō solū aues in sepulchro Memnonis diuersari, & Ilion accedere simulauit, sigētibus v̄a sunt p̄dita, q; illas ideo Memnonias nūcupauerūt, qua de re vt poetā p̄teream, Plin. nōnulla in. x. sed plura Aelianus gręcus auctor in. iij. de animalibus, verę & statuā quoq; ad Memnonis imaginē fabrefactā, vocalē putari voluit, voces ip̄e forte suffingēs, nec priusq; radij statuā ip̄am afficerēt, puenirētq; aut ad os, aut ad pedes, seu pertenues illi, aurora euanescente, seu clariores post integre globi ipsius exortū fuerint, vt & aurorę. s. & diei filio simul fauisset. Dubitari autē posset, quo pacto videre in Aethiopia statuā illā potuerit Apollonius, q; ppe Thebas erat, & q; q; litis cōpositio nō refert, dici tñ p̄t̄ duas fuisse, aut vnā, quā ob vicinā modo in Aethiopia, modo apud Thebas in Aegypto repositā dixerint. Ceterę qd̄ attinet ad Memnonis historiā, Diodorus est auctor, annalibus regijs indicatū ossa Memnonis fuisse cōbusta, & ad aethiopas plata, aliq; ad Tithonū in Persas maluerūt. Sedē scribit Dictys Gnosius illū fuisse Tithonis & Himere filiū, eoq; se ip̄e vixisse, quo ille p̄ Troianis depugnās, ab Achille interfectus est, addit eius cineres ab Himera sorore matri cognomina multa diligentia q̄sitās & acceptas, idq; sibi relatū a Neoptolemeo post excidiū Troianū, quō tpe duxit Hermionem, a cuius historia nō absurde puto existimari posse Homerę plerāq; sumpsisse, q; quis ea multis figmētis, mēdacijq; referent, huius auctoris historia gręce nō extat, a Septimio trāsata legit. Cōsentit ei Dares Phrygius, cuius lib̄e Nepos Cornelius a se latinū factū, Crispo Salustio misit, cōsentit inq; Memnonē p̄ Troianis pugnauisse, & Achillis manu interisse, quēadmodū & Hector occubuit, quia de re falsus Damis videri potuit, apud Philostratū in Tyanei vita, apte negans Memnonē ad Ilion occubuisse, nec rebus interfuisse Troianis. In alijs plerisq; dissensere Dares & Dictys, vt pote diuersarę p̄tium, & q; a bellatoribus, principibusq; suis decipi facile potuerūt, ambo nihilo minus raptam Helenā, graue bellū, Troiā captā & desolatā asseuerāt, vñ facile videri p̄t̄ Dionem Prusiensem, cognomēto Chrysostratum (q; si Philostrato eius vitę scriptori stamus, erat q̄tū attinet ad elocutōem κερξος αμαλθας) si Dictys & Daretis vidit historias, magnope aberrauisse, cum scripsit ad Ilienses dicato ope, captiuitatē Ilij nō fuisse, qñquidē de Troię oppugnatōe p̄ Gręcos æquis esset & Gręcis & Troianis idem scribētib; q; Aegyptijs cōtra sentētibus credidisse, ut hinc etiā discas q; fides gentiū fabulatoribus habēda est, qñ & historici & philosophi sup eadē re, gesta sit nec ne, digladiant̄, & forte q; ex nostris Troiica cōfirmare, his freti auctoribus potius fuere q; Homēro, tametsi a quoq; facta nō ē eorę auctōr; mētio qd̄ meminerim p̄terq; Dictys a Suida, & D

Aurora:

Memno
nię aues

Dictys
Dares

Dion
Prusiens:

HYMNVS

Tithon⁹ retis ab Hispalensi Isidoro, vteūq; sese habuerit res, non defuit dæmoni occasio fallendi in sta-
 tū ipā Memnonia siue Memnoni mater fuerit Titoni vxor, scēmina cui nomen Himerā, si
 ue existimatū Aurorę vel Himeræ deæ filiū, nam isthæc quoq; ambiguitas viguit antiquus,
 vt in calce Dictys historię visū, & postea a poetis & grammaticis tractata multifariā, inter q̄
 memini me apud Zezem legisse, Tithonē Priami fratrem in orientis partibus vxorē cōpisse, et
 senem factum aeris temperie in Cicadam cōuersum diei, qm̄ & cicadæ & serpentes abñcere se
 nectutē existimant, maritū au-
 tem Himeræ physice vocatū
 ex diei opibus, q̄ magis viri-
 lia sunt, vtpote cū nocturna
 opa scēminis aptiora videan-
 tur, quo factum vt opator di
 ei vir sit appellatus, frater autē
 Priami, i. emptoris ob diurna
 videlicet negocia, apud Athe-
 næum v̄o legi Thitonū, quo

Afflatus lunæ seruos mā stabat Hiberus
Captiui & iugulo fundebat carmina vates
Cymbrica, & eripedū fremitus seruabat equorū
Bellax Rhiphæo germania, pxima coelo
Hinc quoq; Thyrrēnis excitæ vocibus vmbrae

niā ex diluculo adusq; solis occasum dormire cōsueffet, dictū cum aurora cubare. Legi etiam
 apud Strabonē de Abido loquētē in vrbe quōdam maxima, & post Thebas secūda, q̄ in ea
 Memnonis regia fuerit mirifice structa, q̄ tñ fabularū cū meminit, vt̄ solet p̄fatōe veniæ. Est q̄
 q̄ apud Stephanū Susa Memnonis ædificiū, & Cisiā Memnonis mater, a qua & Susij Cisiij
 fuerint appellati, Aeschylus quoq; Cisiā matrē esse Memnonis voluit, idē Diodorus, Sepul-
 tusq; idem Memnon in Syria, vt Geographo placuit, in Aethiopia ut alij dant intelligere &
 cōsensisse Dicty vident, de quo supra retulimus. Mitto q̄ ex Hieronymo retulit Eustathius, q̄
 ex Cressia Diodorus, nam pridem ab alijs vulgata. Referrē autē q̄ Quintus Calaber in secun-
 do opis, q̄ Paralipomena dicunt canit, nisi & longiora essent fabulosaq; nimis, atq; etiā pau-
 lo añ Aldi bñficio omnibus q̄ Græce sciūt, facta cōmunia, legi quoq; apud Lycophronē fa-
 bulose, cum Tithone dormire cōsueuisse Aurorā in Cerne, ex quo ipā Aurora in sedens Pe-
 gaso terras ingrederet. Quid autē sit Cerne, magna lis apud grāmaticos græcos, Zezes Ocea-
 nitidam insulā in orientis p̄tibus affirmat esse, cōsentiens Lycophroni, tametsi apud eundem
 alia Cerne occidentalis, vñ & Cerneatim insulā posuit ab illa Cerne nūcupatā. Ptolemeus q̄q;
 & alij affirmare prius in occidēte illam esse cōtra sinū Persicū, aduersam Aethiopię nōnulli,
 Polybius in extrema Mauritania cōtra montē Atlantē. Nepos Cornelius ex aduerso Cartha-
 ginis, vt Plinius refert in. vi. alij in meridie, ut Dionysius & Plinius, q̄ in oceano posuit Aphri-
 cano, Strabo Cernē videt irridere Eratostheni his v̄bis aduersatus, Κεϋνκ ερετοσθενος ονο-
 μα; & κει αλλουσ τοπουσ μαλακμου γινοςκομενσσ cernem inqt Eratosthenes no-
 minat, & alios locos nullibi cognitos, qua de re in sylua nostra, cui titulus votū terram citare
 volētes remotissimā & icognitā, ita lusimus. Quod si Cernæe longinqua ad littora terrę Per-
 gere tentasses rapido p̄ inhospita cursu Telesquerer. Sed vt reuertamur ad Memnonē nō ab-
 surde penitus opinari q̄spiam posset, fuisse illum Tithonifiliū, & Auroræ dici, sumēte videt
 et maligno dæmone corpus aeritū, & se Aurorā deam menti. ¶ Afflatus lunæ seruos;
 Erat alia diuinādi supstitio ex dæmone p̄fecta, cuius meminit Strabo, cōsueuisse videlicet Hi-
 beros illos q̄ ad Boreā sunt, mactare seruos, & inde vaticinia fundere. ¶ Captiui & iugulo, idē
 auctor p̄dit solitas esse Cymbricas mulieres captiuos iugulare, & ex ipō vulnere diuinare, Ger-
 manorū p̄dunt vaticinia ex equorū fremitu. ¶ Aeripedum equorū, ita ex ferris soleis appel-
 lato. ¶ Bellax germania, epithetū regioni cōueniens Seneca in. vi. q̄stionum naturalitū vo-
 lumine, noiat germanos auidā gentē belli, sed illis res gestæ forcere cognomē, & animus bellis
 accōmodatus ex tempatura, nā plurimus germano sanguis est circa p̄cordia constipatus, ob
 frigus cōtinētis aeris, q̄ p̄pterea excafactus, dat aios & audaciā, hīc puto Lucanū cecinisse. Ois
 in arctois p̄p̄s q̄cūq; pruinis Nascit indomitus bellis & mortis amator. ¶ Proxiā Riphæo eq̄
 lo, p̄pinq; Riphæis montibus, q̄ sub axe arctoo sunt, sensus ē septētrionib; subiecta & boreæ ex-
 posita. ¶ Fremitus, hinnitus & strepitus ore & narib; emissi, obseruabant vice augurij, cōsci-
 os em̄ futuros equos putabāt, auctor ē Tacitus, fremitus at equorū sunt, tametsi leoni etiā ad-
 scripti, hinc Papinius in. viij. de leone. Et fremitu gaudēs, sed Curtius fremitū hoīm, equorū hin-
 nitū dixit, & fremere q̄q; maria dicunt. Verg. & fremitu surgēs Benate marino. ¶ Hinc quoq;
 Tyrrhenis, Necyomātia apud Assyrios, Chaldæos, & Tyrrhenos viguit, ita em̄ Theodorctua

Cerne

Hyberi.

Schyte.

Germani

eqs diui-

nabant.

Fremitus

Necyo-

mātia.

ΕΥ ΔΕ ΤΗ ΤΥΡΡΗΝΩΝ ΚΑΙ ΧΑΛΔΑΙΩΝ ΤΗΣ ΝΕΚΥΜΑΝΤΙΑΣ ΤΑ ΨΑΦΩΤΑΤΑ ΑΥΤΡΑ hoc est
 apud Tyrrhenos aut & Chaldeos antra illa necyomantiae tenebricosissima. ¶ Glomerata silē
 tum agmina. mortuorum turbæ coaceruatae. silentes em̄ p̄ mortuis sumunt. Verg. vmbraſq; ſi
 lentes. & iterū ſilētū conciliūq; vocat, vitalq; & crimia diſcit. ¶ Lethesq; a ſedib; imis. Lethē pa
 lus apud inferos ficta ex obliuione, qua ſolutas corpe animas offundi gētes putabāt. ¶ Ty
 reſiæ comites. ad Homericā illa ſit alluſio, cū introducit Vliffes Circes monitis Cimmericos

**Aſſyriſq; ſimul ꝑcibus glomerata ſilentum
 Agmina Tartaræ Lethes quæ a ſedibus imis
 Tyreſiæ comites vndantem ſanguine foſſam
 Complebant, fatuis & triſtia fata canebant.
 Hæc tēpla, hoſ cultus, atq; hæc oracula diuū
 Aduentu Chriſti ruere, & collapsa referri
 Aſpiceres, nullos recinebat Pythia cantus.**

Circes monitis Cimmericos
 ꝑꝑos acceſſiſſe, & euocaſſe
 vmbraſ ad foſſam cubitalē,
 excāuatā enſe, & veniſſe Tyre
 ſiæ animā, q̄ illi euētura ꝑcine
 ret, ut retulimus inter cōſutari
 dū necromāticaſ vanitateſ, in
 iij. de ꝑnotōe. De Tyreſiā ꝑo
 ꝑter Homerū meminit Lyco
 phron, & Callimachus me
 minit tanq; oculis capto, qm̄
 Pallada nudā cōſpexiſſet illi
 auſum ab antiquitate ſub fabu
 laꝝ inuolucro notatū ſuſpi

Lethē

Fatuus;

cor, ſicuti & aliorū plerūq; eoq; tendere putare q̄ ſp̄iam poſſet, quo & illud, videlicet q; cōiura
 ti cœlum reſcindere fratres fulminibus repulſi fuerint, tamen ſi ſurtū id Homerū fuiſſe Iuſtinuſ
 martyr oſtēderit, ſic Arachnē vetuſte gentes, & alia nō ꝑaꝝ multa, ex ſite cum deis in beſtias
 mutarunt, ſic Verg. Miſenū certādī ſtudio, cū marinis nūminibus merſit in pelagus, in quo li
 cet aduertere poetā ſimul & fabulā notāſſe illud canēdo, ſi credere dignū eſt Inter ſaxa virꝝ ſpū
 moſa immerſerat vnda. Et contentōeſ quoq; ſup̄baſ indicāſſe hiſ ꝑꝑiſ, Demenſ & cantu vō
 cat in certamina diuoſ. ¶ Fatuiſq; & triſtia fata. Derident̄ inſani q̄rentes futura ꝑ mortuoſ, &
 ideo diximus, fata fatuiſ cantari, ſic Auguſtinuſ aſtologoꝝ dixit fatua fata, & legiſſe q; me
 mini. C. Baſſi ſententiā Firmiano referēte, q; Fauni vxor & ſoror Senta Faunā fatuā noiātā
 ſit, qm̄ mulieribuſ fata canere cōſueuiſſet, ut Faunuſ viriſ, idq; eo expectat quod Seruiuſ retu
 lit eodē fonte nō difficulter hauſtū, nā tempe poſterior fuit, utpote q; poſt Donatū beati Hie
 ronymi ꝑceptorē ſcripſit, quē multuſ annuſ nō Baſſuſ mō, ſed Firmianuſ ip̄e Laſtātiuſ ꝑceſſe
 rit, retulit inq; Fatuā vxorē Fauelli eoſdēq; eſſe Faunū & Faunā dictoſ a varicinādo. i. ſando
 vñ & fatuoſ dictoſ, q; in cōſiderate loquunt̄. Faunū ꝑo αφο της φωνησ dictū, q; voce nōn
 ſignuſ oñderet futura. Fatuoſ ꝑo antea dixerat Donatuſ, q; ꝑꝑiſ & dictiſ fatui ſunt, q; in
 ꝑta loq̄rent̄ a ſando, vñ & Fauni fatui. Putabāt fatuꝝ & inſane gēteſ deſunctoꝝ aiāſ fata. i. que
 decreta eēt vniciuſq; & noſſe & poſſe ꝑdicare, canebāt at & triſtia denūciabāt. quē ad modum
 ſingit Homerꝝ Vliffi accidiſſe, audiētī q; occubituſ eēt, & q; ꝑactō. ¶ Hęc tēpla, hoſ cultꝝ, nar
 rato q̄tū expedire videbāt falſoꝝ deoꝝ cultu, recēſiūſq; oraculiſ q; b; añ corꝑati ꝑꝑi ꝑntiā
 demoneſ fallebāt humanū genuſ, nūc moſtrandū ſaluatoruſ aduētū, & fugiſſe demōeſ, & ora
 cula ſiluiſſe, & q; ꝑꝑi Ieſu Chriſtuſ ſaluator potuiſſet & iſtiſ ſilētū, & illiſ fugā indicere, añ incar
 natōem, añ natiuitatē & mortē, eternuſ tñ ordo diuīe puidētīe veriſſimꝝ, iuſtiſſimꝝ, optimuſ
 tamen ſi nobiſ ſꝑ & vſq; q; nō cognituſ, ita exigebat, ut eo ip̄o tpe qd̄ ab Ap̄o plenitudinīſ
 appellatū ē, a mūdi ꝑricipatu demōeſ pellerēt. Hęc itaq; tēpla q; demōnib; cōſtructa fuerant
 Chriſti ꝑtute aut deſtructa ſunt, aut in ſuiꝑꝑiꝝ honorē cōſecrata, tanq; rediuiua ꝑſeuerauerūt.
 Hi cultuſ, hęc ſacrilegia, ſacrificia diſſipata ſunt & ꝑruſ euanida. ¶ Hęc orac̄la diuū, hęc q; nar
 rauimꝝ diuinatōiſ noiē celebrata phana & rñſa dæmonū, q; gēteſ vtilia xiſtimabāt, vñ χερσ
 μοι dicebāt, ſꝑ falſo cū eēt ꝑnitioſa, ſceleſta & obſcura. ¶ Aduētū Chriſti ruere aſpiceres & col
 lapſa referri, nā poſt Chriſti natiuitatē & mortē, poſt ꝑdicatū eꝝ euāgelīū, ſiluerē orac̄la & illiſ
 dicata ſacella, & phana ꝑdicatib; Ap̄iſ corruere, & exitiū ſepe ſuiſ cultorib; attuler. ¶ Nulloſ
 recinebat, adeo ꝑo Chriſtū formidauit demō, ut aliq; etiā i loco ſilere ic̄pet ꝑriuſq; ille de vir
 gie naſceret̄. Srribit ei Cice. ſua tēpeſtate ceſſauiſſe diuinatōem orac̄i, qd̄ a Pythiā redderet̄. Idē
 q; ſubindicat Lucañ. dū eodē tpe iuiſſe Appiū canit ad iterrogādū oraculū, ſic tpe lōgo Im
 motoſ tripodaſ vaſteq; ſilētia rupiſ. Appiꝝ Heſperī ſcrutator ad vltia fati ſollicitat. Et Strabꝝ
 q; ſub Auguſto vixit, q; Cicero trucidatꝝ ꝝ oraculū ip̄m neglectui habitū ſua tēpeſtate ſcribit,
 q; & alio loco narrat, q; nō Delphicū mō, ſed Ammonuſ oraculū pene deſocerat & oim ꝑa

HYMNVS

Pythia riter maxima erat negligentia. ¶ **Pythia** cantus. Pythia foemina Apollinis sacerdos, q̄ in tripodis holmo, ut diximus aſs, reſidēs vaticinabat. Holmus tñ apud Athenæū poculi ſpēs ps autē hęc tripodis ponit ab Ariſtophanis enarratore, apud quē Delphici quoq; vaticiniū principiū refert, auctoritate Diodori, xvi. libro hiftoriaꝝ, de terræ hiatu vbi mox adyton q̄ cū cūſtetiffent capræ, & vocē edidiffent, obſtupefacto paſtore, futura p̄cinuerūt, vt aſs narrauimus, indeq; factū vt pphetes Pythia reſponſa redderet. Hęc etiā ſcribit Strabo ſup̄ excellum tripodē, q̄ oſtio ſup̄flaret p̄fundæ & curuæ ſpelūcæ, de qua p̄flante numine mittebat aura, ſedere ſolitā, & ſpū diuinatōis hauſto, reſponſa Apollinis referre, quo factū ut recinere cātus dixerimus, vtpote quos aliūde hauriret, nō ex ſe p̄meret. Reſpondebat autē & p̄ſa orōe, & v̄ſu, & poetas quosdā templi miniſtros habebat. Nō mē primæ foeminae, q̄ ad hūc modū vaticinaret Phemonoefuit. Pythiæ nihilo minus oēs appellatæ, hęc eadē ſacerdos Pythia Meliſſa dicebat, de qua Pindarus in Pythiis hymnis, dū oraculi mentōem haberet, quo p̄ſualus in Li byā cōceſſit. Batt^o canit χερμοος ωρθοσε μελιασας δελφιδος, & alibi q̄q; id nomē citat, ſed & eius enarratores, p̄ cōp̄to ponūt, antiquus ſēminas q̄ ſacris & myſterijs p̄ſent Nymphas & Meliſſas vocari, tametiſi exactius Cereris ſacerdotes ea ip̄a nomē clatura cenſerent, has ip̄as Patareus Mnafas voluit anthropophagis hoibus p̄ſuaſiſſe arborū fructib; veſci, & earum vnā me legiſſe memini, cui nomē Meliſſa primū κηρεια mellis in Peloponeſo inueniſſe & comediffē, & aqua mixta etiā ebiffiſſe, atq; alijs quoq; id negociū tribuiſſe, & inde factū vt apes ip̄e meliſſe dicerent, hęc a Græcis. A latino v̄o Firmiano græcū Didymū ſecuto, p̄cepi Meliſſea regē Cretēſiū primū dñs ſacrificaffe, cuius filia fuerint Amalthea & Meliſſa, q̄ Iouē puerū caprino lacte & melle nutrierint, vñ fabula deducta ſit apes Iouis pueri os melle cōpleſſe. ip̄am v̄o cōſtitutam a patre ſacerdotē primā magnæ matris, quo factū vt tum etiā eiufdem antiſtites Meliſſæ nūcuparent. Certe Iulius Pollux voluit foeminas, q̄ ſacris p̄ſent, & ſacerdotes & pphetes cōmuni vocabulo nūcupari, quo etiā mares appellarent, eam v̄o q̄ in Delphis erat pprie Pythiā noiari. Pytho autē Βοωτιᾱ eſt vrbs. Homerus πυθοι εν κρηθεν, & alibi φοιβου απολλωνος πυθοι ενι πετρεωσιν, & in hymno Apollinis idem προς πυθω πετρεωσιν, & demū eam vrbeſm ſæpenumero citat, qua q̄dem in vrbe fabulatus eſt Pindarus mūdī eſſe meditullū cōmp̄henſum volatu aquilarū, q̄ Iouis imperio ab ortu & occaſu dimiſſe eo loci cōcurrerint, quaſi ſuus ille Iupiter tam parū gnarus, ut hoc egeret experimēto, ſed ut fabulæ fides fieret, ip̄arū imagines aqlarū cōſecratæ ſunt, & poſtea ſublatae in Phoceni bello, hanc ip̄am vrbe primū Napen, mox Petrieſſam, deinde Criſſam, mox Pytho vocatā inuenio, dicta autē πυθω, vel εκ του πυθωνεσθαι, hoc eſt ab interrogando (qm̄ locus erat oraculi) vel απο του πυθωνεσθαι, hoc eſt corrip̄i & putrefieri, q̄ illie videlicet putrefactū ſit interfecte cadauer ſerpētis, cui nomē pythōn. Apud Homerū in hymno ip̄ius Apollinis dī Pythium, inde Apollinē cognominari, ſed & inſtituta poſtea ſunt Pythia certamina in honorē Apollinis, q̄rum victorib; pecunia primū, mox coronæ in p̄miū dabant. A Pytho quoq; fortaffe foeminae nomē emerſit, q̄ in Pytho vrbe daret oracula, vñ apud Orpheū in hymnis in Pythio ſolio regnaſſe Pythiā legimus. Nec modo Pythia foemina, ſed & Pythius quoq; Apollo inde nomē habuit, ex eo item antra deriuata ſunt Pythia. Lucanus in. vi. Non tripodas Deli, nō Pythia cōſulit antra ſed & agon cui nomē Pythia celebrabat. Apud Megareſes item & apud Sicyonios inſtituta ſunt Pythia certamina, quorū Pindarus in quodā hymno, & Halicarnaſeus in hiftoria mentōem fecerūt, ip̄a certe Chriſti aduētū p̄pinquante Delphica oracula & Pythia reſponſa ceſſarūt. ¶ **Delphica.** Delphi eadem vrbs p̄dit q̄ & Pytho. Delphi autē vel a Delpho Neptuni & Melanthe Deucalionis, ut interp̄s Lycophrontis notaui, vel qm̄ in Pythone delphinus draco ſagittis ſit cōfoſſus, vt Elius canit οσ ποτε πετρεωσιν υπο λειξωσιν ποερασιν δελφινα τοφοισι πελωριον εφεναριζεν, vñ fortaffe Tertulianus eum dixit delphinē, vel fortaffe p̄pterea q̄ ut Leander & Callimach. retulerunt delphinis vocabat̄ draco, q̄ cuſtodiēbat i Delphis oraculū, vel qā επι δελφινος οχουμενος. i. delphin, vel qā Delphinoſiſ factus nauē p̄ceſſerit aduſq; Criſſeū Phocidis ſinū, q̄ nuge vident̄ Homero niri, cū in eius Apollinis hymno canit φοιβος απολλων ειποντο δε πορουσε δεμασ δελφινι εοικωσ. & que ſequunt̄ multa, inter q̄ in eius p̄ſona illiud εμοι ευχεσθαι δελφινια αυταε οβουμοσ αυτοσ δελφιοσ, ſic etiā & vrbs Delphi vocata quā diuiſam olim in p̄tes triſ inuenio, & horū q̄dem alia v̄πατη, μεση alia, tertia v̄απη, q̄ & Pytho etiā ſupra nūcupata, cuius ſæpe meminit Pindarus in Pythiis hymnis. Adelp̄is quoq; Delphinus menſis Apollini ſacer, ea vrbs prius Lycoris dicebatur a Lycoria vico, hinc apud Apollonium Phœbi Lycorci menſis.

Pythia
Holmus.

Phemono
Melissa.

Pytho

Delphi.

delphinus
serpens

io. postea Delphi. vnde Lycophron vocauit Apollinem Delphinū deum Δελφινὸς Πάρι
 αὐτῶν κερδῶν θεῶν. Cerdous autem ut inquit Zezes, quoniā p̄ oracula ostenderet, quæ lu-
 cro conferrent, ego vero existimo id dictum ea de causa, q̄ lucro ip̄ius sacerdotes sæpenume-
 ro oracula venderēt in Delphis, vnde apud Demosthenē scriptum est Pythiam Philippissin
 quo factum ut adeo diuitijs abundaret Delphos oraculū, ut ad illum dep̄dandum partem
 exercitus miserit Xerxes, q̄ repulsus ferē imbribus atq̄ fulminibus, dum ad Palladis templū

Cerdous
 Apollo

**Delphica vaniloqui cantata oracula Phœbi
 Conticuere priusq̄ sacrū virginis almæ
 Clara puerperium sparsisset lumina mūdo,
 Lumina tartareas ppulsatura tenebras.
 Nec secus abscessit q̄ quæ p̄texere coelum
 Ocepit nubes, claros Hiperionis ortus
 Attenuata fugit liquidasq̄ recedit in auras,
 Flammiferi nondū solis vexata corusco**

puenisset, qua de re late Dio-
 dorus in vndecimo historia-
 rum. Factū autem vel rapinis
 vel ip̄ius silentio, ut ad sum-
 mam mendicitatē pueniret, in
 quo prius tanta legum aucto-
 ritate maiestas reposita fuerat
 vt qui in eo quicq̄ sacrilegij
 commisisset capite puniret, ut
 ex Aristotele colligit in q̄nto
 Politicoꝝ libro. ¶ Phœbi va-
 niloqui. varij, falsi, mendacis,
 scribit Porphyrius dæmonū
 cultor, mentiri dæmones in

oraculis solere, cuius cū de illis loqueret isthæc sunt v̄ba καὶ Δελφονταὶ περὶ πολλῶν
 ἐρωτηθέντες & mentiunt̄ (inq̄t) de multis interrogati. ¶ Conticuere. siluere, obmutuere. ¶ Pri-
 usq̄ sacræ. anteq̄ v̄ginis p̄tus. ¶ Puerperij. s. ¶ Virginis almæ. Christus videlicet ex v̄gine na-
 tus. ¶ Sparsisset lumina. singulari p̄ plurali, disseminasset, effudisset v̄itatis. s. iubar affluētissi-
 mum p̄ orbē vniuersum, tum quoq̄ nō solū Pythiæ nugæ, sed & oīa vana oraculoꝝ p̄scita
 rescissa sunt, & templa destructa, q̄bus Palladis auctoritas nil suffragata est, nec Iouis illa quæ
 celebrabāt trifurca fulmina. ¶ Almæ. si hoc nomē a latino v̄bo deductū hoc loco volumus,
 ut. s. ab alendo intelligat̄, op̄ime cōuenit v̄gini Mariæ, ea em̄ Christū quē sp̄s sancti op̄atiōe
 concepit & salua etiā v̄ginitate peperit, aluit, atq̄ nutriuit. Si v̄o nominis hebræi allusione di-
 ctum capimus mysterio cōuenit, nam almā v̄ginē pariturā esse, Esaias multo ante p̄dixerat,
 lumina inq̄ anadiplosis est figura. ¶ Propulsatura. depulsura, eiectura, eliminatura, fugatura,
 ¶ Tartareas tenebras. obscura mendacia dæmone tartareo mūdo illata, ac p̄ veris atq̄ diui-
 nis tradita, id effecit lumen Christi, q̄ omnē illuminat hoīem (vt loānes inq̄t) venientē in hūc
 mūdum. ¶ Nec secus abscessit. Compatio vt videt̄ non incōueniens, nam Christus iusticiæ
 sol, q̄ nubes mendacioꝝ & falsæ religionis, cuius obtectu diuinæ lucis radij nō admittebant̄,
 pepulit & dissipauit, vti em̄ nubes orientis solis potētiores radios nō sustinet, sed rarefit conti-
 nuo & dissipat̄, ita nec sup̄stitōis & scelestæ religionis nubes, oriētē iusticiæ solē pati potuit,
 sed cessit locū dedit, euauit, & eo magis, quo subiectas regiones irradiauit potētius, & cæca
 hominū pectora & obtenebratas mentes ardentius illustrauit, non secus siḡt̄ abscessit, discessit
 aufugit. ¶ Quā nubes. non dicit̄ nubs sicuti trabs & prex & plebs notauit Seruius. Aufonius
 tamē nubs, Periuꝝ Lapitan Iunonia ludificat nubs, sed p̄stat nubes dici vtroq̄; numero, & ita
 elegantiores fecisse auctores dep̄hendunt̄. ¶ Quæ p̄texere. operire, cooperire, velare, obnu-
 bere, obtegere. ¶ Cœlū. aerem. aer em̄ p̄ cœlo capi ab antiqs̄ solere notissimū est. ¶ Ocepit. in-
 cepit, principiū dedit, inchoauit, exorsa est. Claros ortus. lucidā & clarā globi solaris appa-
 rentiā, supra nostrum finitorem. ¶ Hyperionis. solis ita nuncupati, vel quia fabulose Hyperio-
 nis filius dicebatur, vt voluit Hesiodus, vel ἄπο τοῦ ὑπερ ὑμᾶς ἵεναι, id est ab eo q̄
 supranos eat. ¶ Attenuata. Efforta tenuis, subtilis, rara. ¶ Fugit. abit celeriter, dissipatur, po-
 stea & perit. Recedit in auras. resoluitur in aerem rariorem purioremq̄; nam quodam mo-
 tu & impetu caloris sibi contrarij, primum exagitur, quo fit ut tenuis quidam ventus gi-
 gnatur, qui nomine aurarum datur intelligi. ¶ Liquidas. puras atq̄ perspicuas, & ita liquidus
 aer persæpe Vergilio & alijs auctoribus latinæ linguæ dictus est. ¶ Flammiferi. calorē emit
 tentis & asserentis flammæ, compositio est ex nomine flammæ & verbi fero. rara tamen hu-
 iusmodi apud latinos dictionum conflatio, apud Græcos frequentissima, quibus in com-
 ponendis vocabulis, mira & diligentia & gratia. ¶ Vexata. agitata, deturbata, depulsa.
 ¶ Corusco. splendenti, lucido, illustri.

Nubes
 Aer.

Hyperio.

Auræ
 Flammiferi

HYMNVS

¶ Congressu. propinquitate atq; conflictu, qui nunq; deest inter calorem & frigus humidit
& siccum, & inter omnia plane cōtraria vbi proxima sunt. ¶ Ardenti nec dum. repetitio ē ad
maiores exp̄sionem & ad aggeratōnem facta. ¶ Conterrita. p̄turbata, afflictata, de p̄ssa ja
ctata cum sol supra nostrum finitorem circulū emerit. Cōperunt itaq; in Europa ante Chri
sti aduentū cedere dēmones & voces comprimere, q̄bus potissimum Romani postea p̄cellē
tes, stuperent & Græci sapientia celebres, mirarent, & eo magis q̄ in ip̄a Græcia euanescentes.

Græcia.

Nam Pythiæ oraculū & Del
phi, erant in Græcia, & alia eti
am pleraq; ex ijs quæ supra
recēsumus. Latum q̄ppe no
mē Græciæ, Homeri tempe
state, ut est ex Odysea collige
re. Et Pausanias scribit, eam q̄

Congressu, ardenti nec dum conterrita luce.
Ast vbi Nilias, p̄fugus descendit ad oras,
Ora bouis reticent, Argiux numina vacce

suo tempe Græcia dicebat, multis in locis barbaros tenuisse, ad Siciliam etiam & Italiam vsq;
ppagata est, cuius pars magna olim Græcia dicebatur, ut etiam Hieronymus adnotauit. sole
bant em̄ quondam in populorū Græciæ enūmeratōe Siculi & Itali censerī. Scribit em̄ Diodo
rus, in bibliotheca Xerxem cōuenisse cum Carthaginensibus, vt Græcos expugnarent, qd̄
ut facilius fieret Xerxem ip̄m illaturū Græciæ bellum. Carthaginenses vero eodem tempe, ad
uersus græcos qui Siciliam & Italiam inhabitaret, moturos arma. Nō solum aut Græci or
acula Christo nato cōperūt conticuisse, verū & Asiatica, & in primis quæ in Aegyptia terra,
omniū sup̄stitiosissima. ¶ Ast vbi Nilias. Vbi em̄ Christus a Iosepho custode in Aegyptū
vectus, ob Herodis sc̄uitiam, pdunt historiæ nostris conscriptæ, corruisse Aegypti simula
chra. Silere item oracula orbis terrarū reliquā cōperere, & tanto successu ut Hadriani tempesta
te vix vestigia reperirent, quod Plutarchus apud gentes grauis auctor, scribit eo in libro cui
titulū fecit q̄ oracula defecissent. Is idem Plutarchus palam arbitrat̄ fuisse eos qui illis p̄essent,
non deos sed dæmones, q̄ in edendis, videlicet oraculis, nōnulla etiam de carminibus Empe
doclis suffurarent, & malefici quoq; essent hominibus, & turpia atq; crudelia sacra p̄curarē,
& quodam eius opis loco, cū de cuiusdam oraculi silentio disputaret, q̄ multa celebritate vi
guisset, responsum dat̄ ijs v̄bis ΔΕΥ ΔΕΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΡΕΩΝ ΤΗΝ
ΕΥ ΘΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΣΗΕΩΝ ΑΜΑΧΥΡΩΣΙΝ ΚΑΛΛΟΝ ΔΕ ΠΛΗΝ ΕΝΟΣ Η ΔΥΟΙΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΕΚΛΕ
ΨΙΥ ΘΕΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΣΗΕΩΝ ΑΜΑΧΥΡΩΣΙΝ ΚΑΛΛΟΝ ΔΕ ΠΛΗΝ ΕΝΟΣ Η ΔΥΟΙΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΕΚΛΕ
ΨΙΥ ΘΕΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΣΗΕΩΝ ΑΜΑΧΥΡΩΣΙΝ ΚΑΛΛΟΝ ΔΕ ΠΛΗΝ ΕΝΟΣ Η ΔΥΟΙΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΕΚΛΕ

Apidis
oraculū

Isides due

Io

¶ Apidis oraculū, de cuius templis supra dictū obmutuit, bouis aut, quoniā Apidem bouē esse
monstrauimus, q̄ Aegyptijs (vt inqt Luctatius) motu corporis sui, & q̄busdam signis, futura p̄
dicebat. ¶ Argiux vacce. Isidis, supra ostendimus geminas Isides solere citari, alterā Aegypti
am, argiux alterā, de illa supra, de hac ad p̄ns intelligimus, q̄ prius Io dicebat. Inachi regis Ar
giuorū filia, quā Inachiā p̄pterea iuuenā appellauit Verg. & q̄ defuncta ppe Silpion montē,
nomē loco dedit Iopolin apud Antiochiā illā ab Antiocho Seluico cōditā, cui nomē postea
fuerit vrbs dei, tempe Iustiniani principis Thracensis Iustini nepotis, vt pdit Eustathius. Eam
ab Ioue raptam, & in vaccā, ira Iunonis, cōuersam fabulabāt. Scribit Palephatus fuisse Io Ina
chi filiam, cui ciues id honoris impenderūt, ut Argiux Iunonis sacerdos esset. Ipsam vero cū
in vtero concepisset, patris & ciuū metu ex vrbe fugisse, quam vbi Argiui quæsitam comp̄
hendissent, in vinculis habuerūt, dicebat aut q̄ velut bos οἷς ἐκαστα, i. œstro percita fugisset
in Aegyptū, quo cū puenisset, peperit, vñ fabula postea conficta est. Herodotus voluit ip̄am
Io Phœnicū nauī, ppinquasse, & a nauclero comp̄ssam, quæsisse ut in Aegyptū pferret, addi
dere fabulæ ira Iunonis in vaccam v̄sam, & œstro sollicitatā. & Lucianus fabulā haud ut alia
omnia p̄ter ppriæ linguæ cultū irridens, Iouem introducit Mercurio p̄cipientē, ut Argū cu
stodem Io, q̄ ut ille ait αὐτῷ οὐδὲν, iterficeret, atq; illā in Aegyptū pductam, Isim & deam effi
ceret, sed putauit cū Palephato Zezes ipsam Ionem œstro percitā instar bouis aberrasse, per
monstro horribiles exercuit iras Inachiæ Iuno pestem meditata iuuenā. Alij, nauī, cuius bouis
esset insigne, vectam dixere, & ideo vaccæ formā ip̄i tribuere. Alij, a duce Gnosio cui Tauro
nomen, abactam maluerē, iussu Asterij minotauri Crete regis, q̄ Palsphaes & Tauri ducis fili
us habitus, cui tamen tauri faciem nugādo gētes indiderē, Alij Phœnices Argos petiuisse di

serūt, & Io regis filiā rapuisse atq; ad Osiridem in Aegyptū ptulisse, quod Lycophrō visus ex
primere cū inqt, lupos rapuisse ΤΗΥ ΒΟΩΠΙΥ ΤΑΥΡΟΤΑΞΕΒΕΥΝ ΚΟΡΗΥ. & dedisse ΜΕΜΦΙΤΗΤΕΣ
μω. Nec tñ vñ diximus Io sub Isidis nomine culta est ab Aegyptijs, quorum etiam supstitio
Romam inuasit, in qua templum Isidi structum erat in Martio campo, & constituti sacerdo
tes, q sub Tyberio Cæsare, ob immane flagitiū extincti sunt, inducti em̄ p̄tio ab homine Ro
manæ militiæ, q nobilē matronā deperibat sinxere & sceminæ psuasere Osiridem illius con
gressum q̄rere, quæ supstitioe
magis q̄ libidine mota, cuba
uit in Isidis templo, in quo mi
les ille delitescens, emēta Ofi
ridis imagine, sceminæ stupræ
intulit, ut hinc aduertat supsti
tiosiores multerculæ, ne apo
statis sacerdotib; abutant, illa
em̄ p̄ter alia, pudorē illi vitā
amifere, & i simulachr; q̄q; Isi

Dispereunt, fauces iam tum p̄clusus Anubis
Latratu Pharias ne quicq; territat vrbes,
Pollutoq; ruunt simulachra infanda sacello,
Exortæ in tenebris sunt hæc primordia lucis.
Sed postq; superas victor remeavit ad arces

dis animaduersum est, vt Egessippus in historia narrauit longo progressu. Et meminit etiam
Iosephus in octauo decimo antiquitatum. Nos autem aduertere possumus, eo tempore Isidē
cepisse Roma exulare, quo christianæ imperiū fidei, per orbē vniuersum propagari oport
ebat. Christo autem in Aegyptum perlato, ex Aegypto Isis aufugit, nam illius p̄sentia supra
diximus & templa & phana Aegyptiorum vanitate structa corruisse. Iuuenca & bouis no
men, heroicum magis videri quibusdam posset q̄ vacca, sed præter alia id nobis adstipula
tur Papinij in vndecimo Thebaidos, Horret ager trepidæq; expectant p̄lia vacca. ¶ Reticēt,
silent, conticescunt. ¶ Numina, dæmonum voces falsa numina. ¶ Dispereunt, delentur, disti
pantur, abolentur. ¶ Fauces iam tum, diximus Aegyptios pro numine canem habuisse, Anu
bim dictum, qui clausis videlicet & obturatis faucibus, responsa non dabat, græca γο loquē
di figura, dictum est fauces præclusus Anubis, ut oculos suffusa nitentes. ¶ Latratu pharias:
ex quibus Aegyptiæ vrbes non terrerent, ex Phariæ dicuntur, a Pharo insula, quæ, ut Stra
bo ait, oblonga continenti adiacet inter duo promontoria. Ipsum autem quod est in insula, p
montorium petram esse dicit mari clausam, quæ turrim habet multis tabulatis excelsam, & al
bo lapide mirifice structam, eodem quo insula nomine, in qua collucescunt ignes noctu, con
sulebant nautis ne portum ignorantes periclitarentur, opus a Softrato Gnidio confectum.

¶ Territat. Dictum autem terreri vrbes, quoniam Anubim diximus canem esse, & canū la
tratu prætereuntes viatores horrere atq; terreri solent. ¶ Nequicq; frustra id em̄ aduerbium
duplicem obtinuit significatū, alterū pro eo quod frustra. Verg. hic me pater optime fessum
Deseris, heu tantis nequicq; erepte periculis. Et alibi, ter saxea tentat Lumina nequicq;. & iterum
Multa viri nequicq; inter se vulnera iactant, & etiam pro aduerbio negandi sæpenumero su
mitur. ¶ Pollutoq; ruunt, polluto, cōtaminato, turpi sacrilegio corruerūt, q̄ppe vt diximus
in Aegypto simulachra dæmonū, vbi eam Christus est ingressus, declinata leuientis Herodis
inuidia. ¶ Sacello, templo, delubris, diminutū est nomen a sacro. Varroni tamē placuit sacel
lum dici quasi sacram cellam. ¶ Infanda, scelestā non digna fari, quod enim horremus, &
mirum in modum ob sui nequitiam offendit, & ab auribus atque animo abhorret, id in
fandum, nefandumque dicimus, & nefastum, de cuius æthymologia supra diximus. Idola
vero gentium sunt huiusmodi & eorum quoque vocabula de quibus ait in Psalmo Pro
pheta. Nec memor ero nominū eorum per labia mea. Et sanē vt gentes ipse autumabant, sa
cre se & ex religione facere cum ea tractabant, ita nos illa nisi inter confutandum & explo
dendum promere non conuenit, ex quo illud emolumentum trahitur, quod Christo grati
as agere comonemur, qui ea dissipauerit, & nos ab ea liberauerit perniciæ, quæ inde nobis
imminebat. ¶ Exortæ primordia lucis, primordia hæc sunt & initia signorum, quibus Chri
sti diuinitas apud omnes gentes declarari potest, cuius veritatis lux, mēdacia dæmonis mor
tiferā pepulit, & hominū simul illustrauit mētes, q̄ lumen ipum cæca obstinatōe minime refu
tarūt, iuxta illud p̄pheticum in Psal. Exortum est in tenebris lumē rectis corde. ¶ Sed postq;
superas, vbi vero Christus ascēdit in coelum, & Apostoli p̄ terrā; orbem euāgeliū p̄dicarūt,
¶ Triumphata morte, hoc est deuicta, subacta & debellata, quod enim insigniter victum est,
triumphatum dicitur, a triumpho clare & insignis victoriæ premio, vñ illud Satyrici poetæ:
Nuda triūphati iacuit p̄ regna Iugurtæ, & illud Verg. bisq; triumphatas vitroq; ablittore gen

gressum q̄rere, quæ supstitioe
magis q̄ libidine mota, cuba
uit in Isidis templo, in quo mi
les ille delitescens, emēta Ofi
ridis imagine, sceminæ stupræ
intulit, ut hinc aduertat supsti
tiosiores multerculæ, ne apo
statis sacerdotib; abutant, illa
em̄ p̄ter alia, pudorē illi vitā
amifere, & i simulachr; q̄q; Isi

Apostate
sacerdo
tes

Anubis

Nequicq;

Sacellū;
Infandū;

Triūpha
tum;

HYMNVS

tes, & iter. Ille triumphata capitolia ad alta Corinthe. Fuit autē a Christo debellata æterna illa mors, quo tenebamur obnoxij peccato originis, tumq; illud sacri impletum eloqui. Vbi est mors victoria tua? Vbi est mors stimulus tuus: & alibi. Absorpta est mors in victoria, dedit em̄ sua morte Christus æternā vitam, n̄s q̄ regenerati sunt p̄ fidē & bap̄isma, & occidit mortē æternā, cuius om̄es eramus rei peccato Adami, sua itaq; morte mortē debellauit, de qua nos cū alia plurima, tum etiā illud in Elegia añ hymnos cecinimus. Et voluit mortē morte perire graui, igit̄ pacta & resurrectōe p̄fecta.

¶ Victor demōnū, & peccati & mortis. ¶ Ad arces sup̄as, ad Empyreū cœlum sup̄mum oim̄, in quo p̄cipue Christi relucet potestas & gloria, sicuti principis terre

**Morte triumphata, cū iam duodena p̄ orbē
Fulmina splendentis fidei vibraffet opacis
Pectoribus, verē sparsisset semina lucis.**

Arx.

ni vis atq; potestas in arce munitissima cōspiciūt. arx autē & arca quasi archana, i. secretæ res diætæ sunt, prima ꝑ origine ab arcēdo. ¶ Remeauit, cōscendit, redijt, q̄a de cœlo dictū erat descēdisse, q̄q̄ loco diuinū ꝑbum nō circūscribat, nec p̄ se motui subiiciat, remeasse itaq; ꝑ b̄ū dī, & Christus ascendisse, tumq; impensius vrgeri cōperere demones & fugere, & non multo etiā post, duo illa oracula, q̄ diximus Hadriani temp̄ibus extare, cōtulerūt, nam adusq; t̄p̄a Theodoretī Episcopi amplissime cessauerāt, ille q̄ppe gētib; ip̄is alacriter insultans, defectū suorū oraculorū exprobrat, & q̄dam loco ita scribit *Και ουτε της κασταλιας προαγορευει ο υδαρ ουτε κολοφωνος η πηγη προθεσπις ουκ ο θεσπρωτος λεβης καντενεται ουκ ο τριπος ο κερειος χρησολογος ου ο δαδωναιον χαλκειον αλολεσχο ουκ η πολυερυλλητος φθεσγεται λευς.* q̄ nos t̄n̄sp̄ in latinū ꝑtamus, dī om̄ia eius opa, aurea q̄dem atq; suauia, tempus idoneū, & a curis & a reliquis elucubratiōnibus nacti, possimus in latinum conuerrere, nec Castalia prædicat aqua, nec fons Colophonius futura promit, nec Thesprotius diuinat lebes, nec reddit oracula Cirreus tripos, nec æs Dodoneum nugat, nec famigerata personat quercus. Consona quoq; cecinit Aurelius Prudentius, in Apotheosi ad hunc modum, Delphica damnatis tacuerunt sortibus antra, Non tripodes cortinna regit, non spumat anhelus Fata Sibyllinis phanaticus edita libris Perdidit insanos mendax Dodona vapores, Mortua iam mutæ lugent oracula Cumæ, Nec responsa refert Libycis in Syrtibus Ammon, Ipsa suis Christum capitolia Romula mærent Principibus lucere deū, destruetaq; templa, Imperio cecidisse ducum, iam purpura supplex Sternitur Aeneadæ rectoris ad atria Christi, Vexillumq; crucis summus dominator adorat. Nec solum hæc & alia quæ narrat, sed & sortes & alia ꝑstigia demōnū publica, cessauere, quæ si quando rediuiua sese ostentare voluerunt, mox instar desinentis flammæ extinguebant, vbi enim humore deficiente, suffocari & extingui debet lucerna, clarius quodāmodo videtur splendere, statimq; perit, nil nisi fumum, & male olentem lychnum derelinquēs. Itaq; & sortes, etiam quæ multifarie habebant tempore Cæsaris, præter eas quæ Præneste fuerunt, cessarunt, vnde ille scripsit Philosophus, nusq; se fortunatiorem fortunam vidisse q̄ Præneste, hæc ipsæ sub Domitiano floresse visæ, paulo post autem interiire, sic & Brachmanū præstigia, eiusdem principis tempestate resurgere visa, mox penitus extincta sunt, illuc enim vt infra dicturi sumus, Thomas Apostolus perrexit, & vbi lux quam ibi diffudit, culmen arripuit, tenebræ discessere, de alijs quoq; idem euenit. ¶ Cum iam duodena fulmina, id est duodecim Apostoli, qui fulminis instar, sua mūdum prædicatōe perterrefecerunt & illustrarunt, & per diuersas orbis plagas euangelium disseminarunt. Metaphorice autem dictum fulmina, sed vt arbitor, nec a cōsentaneo & proprio id significatu multū abhorret, si fulmina viuientia & diuino acta spiritu, reputemus, nobis, cum Apostolos quoquomodo dici posse, qui & p̄ fulguribus etiam a Thoma in cōmentarijs Psalmi. xvij. exponunt. ¶ Splendētis fidei, christianæ fidei rutilantis & illustrissime. ¶ Vibraffet, monstret, commouisset, vibrari dicunt gladij, q̄ vbi stricti fulserunt, ꝑcutientibus radijs cōruscare vident & scintillare. Apud Vergiliū quoq; in. viij. pprie dicunt fulgores vibrari. Namq; improuiso vibratus ab æthere fulgor, fulguribus etiam vt diximus, designari Apostolos scripsit Thomas. ¶ Opacis pectoribus, infidelium, opaca dicunt quæ lucē nō admittunt, vmbra ac tenebris obnoxia, sic & nox opaca dicit apud Vergi. ¶ Sparsisset, semina, sicuti, fudit, largitus esset, ꝑbuisset. ¶ Semina, documēta, hinc apud sacras literas euangelij, semen ꝑbum dei ꝑdicatum intelligit, vñ & parabolę de semine ab ip̄o met Christo edisserunt.

Vibrari

Opaca.

¶ Veræ lucis, diuinæ veritatis a qua maxime distat mendaciū, dæmonis inuentū, ille em̄ men-
daci pater, q̄ vt sacræ docēt līræ, mēdax ab initio fuit. ¶ Extēplo, cito, statim, actutū, subito, re-
pente. ¶ Fremuere dei, ob irā & inuidiā humani gn̄is christianæ legis beneficio saluādi, fremere
re aut̄ dicunt̄ hoīes belluarū instar, cū videlicet turbato anhelitu, & stridore dentiū strepūt, sic
p̄ metaphorā dæmones fremuisse dicunt̄. ¶ Siluitq̄, & ob eandē causam siluere, imposito illis
diuina v̄tute silentio. ¶ Furuisq̄ recessit ab antris, namq̄ assiste bāt maligni spūs antris, tēplis

Extēplo
Fremere

Extēplo fremuere dei, siluitq̄ nefastus
Spirituū cantus, furuisq̄ recessit ab antris,
At querulæ voces tacitūq̄ pauia murmur
Hinc exaudiri passim, mox agmine facto
Templa reliquerūt, & victo, p̄tinus orbe
Terga dederi feri, vacuumq̄ p̄ aera fusi,
Et victi infernas subito petiere latebras.
Qualis in aërio densatus tramite nymbus

phanis, in q̄bus rñdebāt, vbi
v̄o voces eorū comp̄ssæ chri-
sto cōpescēte, recesserūt ex ob-
scuris illis & tenebrosis locis,
ex q̄b̄ fundebāt oracula.

¶ At q̄rulæ voces. Dolebāt
dæmones a mūdi principatū
depelli, vñ apud euāgeliū, dæ-
monicæ illæ voces ad Chri-
stū en̄ciēt̄ illos a corpib̄ ob-
sessis, qd̄ mihi & tibi Iesu, ve-
nisti añ tempus pdere nos, &
alia hm̄di, & in actibus quoq̄
Ap̄toꝝ, cū de ap̄to Pythōis
spū possessa fœmina v̄ba fœ

cit, & certe qd̄ prius dictū in Psalmo fuerat. Oēs gentiū deos esse dæmonia, hoc est malignos
& rebelles spūs, & salutaris Christi aduētus, maxime patefœcit, q̄ rebant̄ em̄ oēs expelli vt dixi-
mus, & postea pulsī & exclusi tēplis, & sedib̄ diu possessis, malitiæ suę manifesta indicia p̄bu-
ere, quā gētes dissimulauerāt, tametsi ex tēplis & oraculis infanda ip̄is & scelestā suaderēt, & fie-
ri p̄curarēt, adulteria quoq̄, cædes & obscenos pueroꝝ amores ip̄is deis adscriberēt. Fuere tñ
q̄ oculos etiā cecutiētes qñq̄ attollerēt, ut Oenomaus ille q̄ aduersus oracula scripsit, ut Plu-
tarchus, q̄ eos nō deos esse sed dæmones, & malignos qdem asseruit, vt Porphyrus, q̄ v̄ita-
te cogēte mētiri eos ip̄os affirmavit. ¶ Hinc exaudiri, p̄ exaudiebant̄. Verg. in. iij. hinc exaudi-
ri voces αὐτῶν solocismus est apud Salustii frequēs. ¶ Tacitūq̄ p̄ pauia murmur. Eie-
cti namq̄ dæmones, exiliū deplorabāt, mortē quoq̄ lamētabant̄, vñ apud Plutarchū vox
illa quā nautæ qdam audiuerē clamātem magnū Pana mortuū esse, quod vbi renunciaissent
strepitus & lamēta exaudita sunt, q̄ longa narratōe ab eo authore scribunt̄, & repetunt̄ ab Eu-
sebio. ¶ Vacuūq̄ p̄ aera fusi &c. hoc ē exclusi a tēplis, a simulachris, & in caliginosum hūc aera
& sedes etiā infernas arctius relegati, q̄ certe Christi victoria, nil infideliū mēibus accidere po-
tuit maioris luminis & adhortamēti, nil & obstinatis Hebræis potuit efficacius cōsulere, ut cor-
da, s. circūciderēt, & sepē obstinatōis euellerēt. Gētes em̄ & si Homericā figmēta cōtēplati, q̄bus
deorū lites, cōtrouersias, victorias enarratas videbāt, Iouis tñ arbitrio regi oīa, & maiore deo-
rum ptem eius stare decretis, aut imabāt, mox Iouē suū regno pulsum, & tēplis eiectū viderūt
nec Pallada q̄c̄p̄ oīno iuuante Aegida, nec Martē currus & arma, nec Venerē blāditiā, nec Io-
uē fulmīa. At q̄ dubio p̄cul ai aduerterūt, nec Dodoneo, vel Delphico orac̄o, aut ip̄m Iouē,
aut Apollinē p̄sciī potuisse suos carceres, & exilia. Christi v̄o aq̄ta, nō figmētis, nō papyro mē-
daciter delineata, sed p̄ mēte, p̄ sensu, p̄ ip̄is etiā oculis cōspicua fuerūt, q̄b̄ oēs dñ̄ gētiū sīp̄ de-
bellati sūt. Iudæi q̄q̄ cōsiderātes tot ānoꝝ sēculis Mosaicā legē, nec vnū celebre aut Iouis, aut
Apollinis oraculū pepulisse, oīa v̄o Christi aduētū p̄strata atq̄ fugata, oīm idoloꝝ cultum
dissipatū, respiscere oīo debuissent. Neq̄ ei aliā i cām, q̄ i Christi diuinitatē referre hęc ip̄a, aut
p̄nt̄ aut debēt, qd̄ late a nobis oñsum, in priō theorematū nostroꝝ de fide & ordie credēdi, q̄
p̄pter ad p̄ns nō rēcēsem⁹, ne repetam⁹ acta sup̄fluo, sat fuerit signasse locū. ¶ Nimbo sturno
rū, grex sturnoꝝ. sūt ei sturni gregatiles, Sturni aues, sicut & grac̄i & m̄ta alia, nimbo v̄o sifi-
tudie ob nigritiā, ob ip̄etū, ob stridorē alarū. ¶ Accipitris, nomē cōe ei⁹ ḡna. xvi. putauit Plin̄,
sed nō singlas explicuit ut in aq̄lis effecit, q̄ p̄posuit sex ḡna, q̄ & recessit, melænate. i. nigrican-
tē, quā valeriū a viribus dicūt. Aristot. λῆ γὰρ φωνὴν. i. leporariū. Secundū genus d̄r pigargos.
Aristoteles vocauit νεβροφονον, quasi dixeris nebricedū. Tertia vero species morphnos a
macula dicta, & cognomēto anataria. Quarta pernoptecus gnesior. Quinta barbara & alię
tus, notū gen⁹ qd̄ explorare filios ad solē, & ab eo & a gr̄cis nōnullis pd̄t̄. Sed Lycophō prior

pan mor-
tuus.

Sturni

Accipitris
sp̄s.
Aquilæ
sp̄s

HYMNVS

cho id ascribit, quod genus est inter accipitres a Plinio positū, aqlam tñ appellat etia m Lycō
 phron ΠΤΗΝΟΥΣ ΤΡΙΟΡΧΟΣ ΑΪΤΟΥΣ ΟΦΘΑΛΜΙΟΣ. est item triorchos nō accipitris sed aqlæ
 spēs apud Zezem, sicut & trioriches & corphion & melenætes, aut melas & aliaetus & pēros.
Circus. ἱερακῶν at hoc est accipitres sex posuit spēs Callimachus, inter quos circus est, cui⁹ mētio apd
 Homēz idēq; Apollinis nūcius vocat, atq; etiā accipiter Apollini sacer putabat. Meminit &
 Circi Plinius inter accipitres, quē & claudū altero pede cōmentus est. Cæterz Aristophanes in
 comœdia, cui titulū fecit aues
 plures, eiusmodi spēs noiatim
 citauit. Porphirionē, pelecātē,
 pelecintū, phlexiū, tetracē, tao-
 nem, eleam, bascam, elassam,
 herodiū, cataractem, melaco-
 riphō, ægithaliū, & postea alię
 tum & vulturē, quoz multa
 silēt a Plinio. Apud Callima-
 chū ὕο cataractē & bascē sub
Stur norum accipitris celeres p inania pennas
Diffugiens crebris glomerare rotatibus auras
Nititur, in curui præceps formidine rostri.
Sed quibus imperijs? rigidi quo turbine belli
Disijcit aerias acies? Stygiamq; cateruam
Deuicto excludit Christus regnator ab orbē

ægithal⁹. accipitris gnē ponunt, atq; etiā ægithalus sic dictus Παρεα ρ εξ αιγος τεθηλακεναι. Ichneu-
 mon item aqlæ spēs Herculi sacer, vt Aegyptij dicūt, alij Loui, dictus sine piculo cedis effuge-
 re impetū aspidis, de quo Nicāder in theriacis ΙΧΝΕΥΜΟΝ ΔΑΡΑ ΜΟΥΝΟΣ ΑΚΗΡΙΟΣ ΑΣΠΙΔΟΣ
 ΟΡΜΗΝ. Accipitres at ipsi intelligimus, q eo noie insigniter cuius accipiunt, qbusq; vtimur i co-
Ichneu- turnicib; captiūdis, ij & sturnos inradūt, & qñq; culūbas, tametsi eo mō non sumpsit accipitē
mon Verg. cū dixit. Quā facile accipiter saxo sacer ales ab alto Conseqt pēnis sublimē in nube co-
Capis. lūbam. De falcone apud nos dicto q & capis nūcupat, intellexit, ut notū ijs oibus q aucupan-
 di pitia pollēt, ex mō p dæ quā innuit. Potuit tñ Horatius de eo intelligere, cū de victoria Asti-
 aca cecinit, accipiter velut molles colūbas, qñq; & sturni a Capiletiam q & falco dī, vexant, & a
 Niso quoq; fugā patiant & cædē, tametsi ab eo insignius petat, & capitalius trucidēt alauda,
 q & epopa & scylla, & galerita & cassita, & ciris nūcupat a Græcis dicte κορυθαλατοι. Itaq; quo
 quo pacto sumat accipiter, positę compati cōuenire p̄t. ¶ Per inania. Inane, p aere capit, qñq;
Inane. reuera nō est inane. obtinuit at poetaz vsus, ut aerē inane noiant, nec forte oīno abhorruit
 a vero, si cōpatōe id dūtaxat, nō aut absolute ptulerint, ut supra diximus. Si em̄ terræ & aque
 conferat aer sua raritudine videbit inanis, quapropter sæpenumero Verg. & vacui & inanis
 noie vsus est aeris loco, ut illud. Vacuū p inane coacta Semina, ut illud item. Neq; in vacuū
Glome- poterūt se extendere rami, & alia cōplura. ¶ Celeres pēnas, celeres alas pennis cōsitas. ¶ Glome-
rare. rare. Inuoluere, glomerare aquas dixit Papin. in primo Achilleidos. Glomerantq; a pectore
 fluctus, & Vergi. gressus in. ij. Georgicor; Gressus glomerare supbos. ¶ Crebris rotatibus
 circuitibus varijs, comitāte stridore ob metum inuadentis. ¶ Nitit. conat. ¶ Formidine. timo-
Rostrum re, terrore, metu, pauore. ¶ Incurui rostri, adunci & falcati rostri, rostrē em̄ os auit dī, Home-
 rus αγκυλοχῆλιν vocauit aqlam, nos vnclabiā dicere possemus, & Pindarus p quodam
 Pythionico hymnū canēs aqlæ αγκυλοκερτι βλεφαρων, cognomē fecit, ob incuruā illā
 sub cilij rostri firmitudinē atq; duriciē. ¶ Sed qbus. Victoriae modus narrat, q eo ē admirā-
 bilior, quo illis est aduersus, qbus vtunt hoies ut victoria potiant, vi ei & armis pliant, & ad-
 uersarios debellāt. Christus & Apostoli vexati, cruciati & mortui vicerūt. ¶ Quibus imperijs
Impator qbus exercitib; & armis, impatores ei exercitiū duces dicebāt, priusq; Cæsares rez potirent.
 Postea ὕο impatoriū nomē regio nomini plātū ē. ¶ Quo turbine. q impetu, qua vi belli ter-
 restris & hūani. ¶ Disijcit. fudit, pstravit, pepulit, fugauit. ¶ Aerias acies, dæmonicas acies. Nō
 est ingt Apostolus, nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes
 & potestates, aduersus rectores tenebrarum harum, aduersus spiritalia nequitia in cœlestibus
Styx ¶ Stygiam cateruam, infernam turbam. styx enim palus inferni dicebatur a gentibus, ex inui-
 dia aut tractum nomē, qua & dæmones & eoz satellites cruciant. ¶ Deuicto excludit. elimi-
 nauit videlicet & eiecit. ¶ Christus regnator. Christus princeps omniū regum terræ. ¶ Ab or-
Christus. be deuicto, a terrenis hoibus, q sibi dolis ac fallacijs subiugauerāt & seruos habebāt. Chri-
 stus nomē est græcū ab origine, quod hebræoz lingua dicitur, id est Messjah apud Græcos
 χριστος. Apud nos Christus vnctū ὕο significat, nā vt ingt in Psal. ppheta. Vnctus ē oleo lēti-
 cie p p̄tib; suis, vngebant ei apd Hebræos & sacerdotes & reges, & græci veteres χρισταί.
 vngi dicebāt, vñ & eodē ὕbo vsus Homerus, Christi igit noie, regnū & ptās indicat, idem &

Iesus noie vocat ab angelo. Miror aut cur Christi nome malis duraxat daeminibz formidanda
 dū græca origie deductū, græco fonte cadēs, nō mō pce detortū (q̄ q̄ id admisit Horatius) sed
 nihil pr̄sus ī minutū, adeo refugiāt plurimi, q̄ hūanitatē lras p̄fitent, q̄ tñ in poetis sapenume
 ro legūt christas, & apud Silliū etiā Christā viri nomē, & apud Philostratū in vitis sophistarū
 legere p̄nt ΧΡΗΣΟΥ. i. Chrestū Byzantiū sophistā, & apud Stephanū vrbē Chreston, & ne græ-

**Non illi rauco strepuerūt classica cantu,
 Peruigil aut turmas quadrū sīstebat in agmē,
 Aut alæ celeres equitum, cunei q̄ biformes,
 Aut instructa phalanx hostiles terruit vmbra.**

cos euoluere, aut cura, aut fa-
 stidiū sit, apud Latinos idip̄m
 inueniēt, vnde & a Lactātio &
 Orosio dictū, solitos m̄stos p̄
 īperitiā Chrestū christi loco p̄
 ferī. ¶ Nō illi rauco, neq̄ ei eis
 & Christus & sectatores Ap̄li
 in debellādis hostibz vsi sunt,

q̄bus solēt victoriæ compari. ¶ Classica, tubæ ad excitādos milites ad bellū p̄pria classibus,
 vñ & nomē accepe, q̄ q̄ & terrestri exercitui sunt in vsu, & videant̄ in signe imperij, ea impa-
 tore p̄sente & cū in militē capitātr̄ aiaduertebat, canebāt, auctore Vegetio. Notū āt tibi ex Ser-
 uio, classē & de vna & de pluribus dici nauibz, dictā v̄o classē, vel q̄ de fustibz, q̄s antiq̄
 dicebāt calas, vñ & calones nūcupati, vel q̄ eq̄tes stipendiū dabant in nauali certamine, & pro-
 prie classes eq̄tum dicebant, authore Seruio, q̄d tñ male libēter recipit a doctis, ut cunq̄ fuerit,
 classica illi nō. ¶ Strepuerūt, crepuerūt, sonitū, vocē ve emisērūt. ¶ Rauco cātu, cantu horrido,
 & hostibz terrorē incutiēte. ¶ Peruigil aut, neq̄ ei infaciēdis ordinibus, & struēdis aciebus intū
 gilabat, p̄uigil p̄noctans, in somnē noctē p̄ducēs, vt ī q̄bus incūbit cura castrensiū vigiliāz,
 ut impatores exercitus, q̄ quarta saltē vigilia ad faciēdos ordines, si vel bellandū vel deducēdi
 da sunt castra, se debēt accigere, tū em̄ Galli q̄s (ut inq̄t Plīn.) excitādis mortalibus, rūpēdoq̄
 somno natura genuit, quarta castrēsi vigilia ad curas, laborēq̄ reuocāt, diuidebat̄ aut̄ nox in
 quattuor vigiliāz, vt diuus Hierony. explicuit. ¶ Sīstebat, firmabat turmas eq̄tū. Horati⁹ eq̄-
 tum turmas dixit, peditūq̄; cateruas, dictæ aut̄ turmæ quasi terinæ, auctore Euriatio, q̄ terde-
 ni eq̄tes ex tribus tribubz legebant̄. ¶ In quad̄z, erāt em̄ acies quadratæ nō peditum mō, sed
 eq̄tum, vt colligit Aelianus, decernēs veterē dogmatis, eq̄itū acies aut̄ q̄dratas, aut p̄te alte-
 ra longiores esse, aut rhombi, cunei q̄ spēm gerere debere. ¶ Aut alæ, alæ eq̄tum sunt, q̄bus da-
 bat̄ p̄fectus, tribus em̄ rēs militaris distinguebat̄, eq̄te, peditē, classe. Equitū v̄o alij nec̄ebant̄ le-
 gionibus, & p̄pterea legionarij vocabant̄, ut scribit Flauius Vegetius, alares alij qm̄ instar ala-
 rum acies vtrāq̄ parte protegerent. Sic & Seruius alas equites dictos voluit, quoniam eis ala-
 rum vice pedites tegerent̄. hinc illud Verg. Dum trepidāt alæ, Romani tñ peditē magis vtebā-
 tur, orientales reges eq̄tatu, idq̄; eo arbitror euenisse, qm̄ ordo maxime seruabat̄ a Romanis,
 cuius disciplina peditatus robur obtinet, sine ea pr̄sus inutilis, idq̄; fuisse in causa scribit Aristo-
 teles in politicis, cur antiquus belli robur in eq̄tatibus cōstituerēt. ¶ Celeres, promptæ & expe-
 ditæ, utpote eq̄tum leuis armaturæ, sed & olim celeres eq̄tes anteambulones dicebant̄ a Ro-
 mulo instituti. ¶ Cunei q̄ biformes, cunei acies ad cunei similitudinē fortissime, & agminē qua-
 dro efficaciores creditæ, q̄bus vñ Thracēs, Scythæ, Macedones, Aeliano authore. ¶ Aut in-
 structa phalanx. Phalanx legio est Macedonū & Græcorum lingua, & est allusio ad illud
 Vergilij, iam argiua phalanx. Est autem vt Vegetius voluit phalanx Macedonū, Græcorū
 & Dardanorū, & vnaquæq̄ illarum octo milibus armatorum censebat̄, h̄sq̄; ita illi vtj sole-
 bant, quemadmodū legionibus Romani, cateruis Galli, atq̄; Celtiberi consueuerūt, stabile pe-
 ditum Macedonū agmen vocatur phalanx apud Curtiū, in qua inquit vir viro, arma ar-
 mis conferta sunt, ad nutum mouentis intenti, sed de his apud Aelianum plura. ¶ Terruit p̄
 terre fecit, in timorem vertit. ¶ Hostiles vmbra, dæmones. Dicunt̄ autem vmbra & dæmo-
 nes & animæ exuta corporibus præda dæmonū factæ, quoniam cum apparent sensu tactus
 non resistūt vt corpora, sed vmbra videntur, quæ oculis tantum, non autem manibus cō-
 stant. Vergilius in sexto, & frustra ferro diuerberet vmbra, de qua re alio loco. Spiritus dici
 in nostra religione constat substantias sine corpore, quæ mortalibus se videndas præbent,
 vnde & Christus saluator cū post resurrectiōem corpus suū præbuit Apostolis videndū
 atq̄; palpandum, inquit, palpate & videte quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me vi-
 detis habere, vt in euangelio scriptum est. Ambigebant enim illi phantasma esse, id est vi-
 sionem, apparentiam ve, & quam Romani dixissent vmbra,

Classica

Classis

Turmæ

Alæ.

Legionarij

Alares

Anteam-

bulones.

Cunei

Phalanx

Vmbra

Spūs

HYMNVS

Rhoma ¶ Quin & Romani. Fortius reddit argumētum, & victoria eo celebrior, quo maiori difficultate lepta. Non modo em̄ Christus armis hostes vicit, sed eos ip̄os a Romanorū armis, quibus mundus quassatus fuerat, p̄fectos superauit. Romani alij sine aspiratōe scribunt, aspiratum alij nomen contendūt, Romā em̄ vnde Romani ἈΡΟ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ. hoc est a robore dictam volunt, Polybius & Solinus de nominis etymologia non par̄ multa differuere. ¶ Fugientem dæmonia. Christi scilicet vires, quas sustinere non poterant. Dæmones maligni spiritus dicunt, cuius nominis in libro de rez̄ p̄notōe multiplicēs significatus exposuimus, Dei aut̄ & dæmones indiscriminatim antiquus apud Homēz dicebant, & Plato gubernatorē vniuersi nūcupauit dæmonia, quod & Iulius Pollux obseruauit. Apud Platonicos vero hac de re varia & multa q̄stio. Pindarus malum & bonum dæmonē esse

Quin & Romani fugientē dæmonia reges
Viribus adnixa p̄perant retinere, sed ollis
Restant bisseñi diuinis viribus hostes,
Imbelles, inopes, despecti, pr̄sus egentes,
Mortali auxilio vacui, sed flammeus oris
Fulgor, & ardentis linguæ pila aurea, mētes

sensit, in pythionici cuiusdam laudem scribens ἈΡΙΜΩΝ ΔΕΤΕΡΟΣ ΕΣ ΚΑΚΟΥ ΤΕΤΙΧΟΣ, q̄ ab eo positum ad boni dæmonis differentiā insinuandā eius enarrator opinatus est, voluit tamen Eusebius omnē dæmonē malum esse, sed & eoz̄ qui dæmones putabant bonos, a dñs tamen eos nonnulli dirimebant, dæmonibusq̄ inferiora, superiora dñs attribuebāt, quapropter apud multos philosophorū inuenies dæmoniu Aristotelem, diuinū Platonē appellatū, q̄ hic de rebus altissimis plurimā disseruisset, ille de sublunariis plurimū, deq̄ his quę mortui subiiciunt & sensui disputaret, quin & Syrianus Philoxenus inter enarrādum ip̄ius Aristotelis secundū primæ philosophiæ librum, dæmoniu illum virē nūcupauit, ip̄secq̄ Aristoteles, dæmoniorū & diuinorū somniorū mentionem facit. Amelius vero dæmones erraticos dixit esse deos, nos autem dæmones bonos non esse affirmamus, & Dauidi succinentes pronūciamus, Omnes deos gentium dæmonia. ¶ Adnixa viribus, freti potentia. ¶ Properant, festinant, satagunt, moliantur. ¶ Sed ollis, p̄ illis anthitesifigura ut alibi. ¶ Restant, duplex habet significatū verbum resto, p̄ter id quod sonat, vt illud Horati, Restat ut his ego me ip̄e regam. Primū quidem notum est consto, consisto, p̄sisto, aliud resisto, restant igit̄ hoc loco resistunt, sic ille. Dum pugnant Danaï, dum restat barbarus Hector, & Ioan. Picus patruus in Elegia de p̄catoria. Non ip̄a iratę restabit machina dextræ Machina sup̄remo non peritura die, sed & resisto parte alia in duplicem significatū accipi solet, nam & resistere, contraq̄ stare denotat, vt cuiq̄ notum, & restare quoq̄ ac p̄manere & sistere sese. Vergi, in quarto Georgi. Restitit Eurydicemq̄ suam iam luce sub ip̄a, Immemor heu victusq̄ animi respexit, & in primo Aeneid. Restitit Aeneas claraq̄ in luce refulsit. ¶ Bisseñi, duodecim, elegantius vero & carmini aptius geminato numero minori maior exprimit. Vergil. Aspice bisseños lætates agmine cyncos, & iterz̄. Sunt mihi bisseptem p̄stanti corpore nymphæ. ¶ Diuinis viribus, deo vires tribuente, non em̄ (inquit ad eos ille in euāgelio) estis vos qui loquimini, sed sp̄s patris vestri q̄ loquitur in vobis. ¶ Hostes, idololatriæ & scelerum. ¶ Imbelles, minime apti & exercitati p̄ h̄s terrenis, sed pacis amatores, eius quam mūdus dare non potest. ¶ Inopes, pauperes magistr̄ secuti Christum, q̄ dixerat, vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos, filius aut̄ hominis non habet vbi reclinet caput. Inops aut̄ ab origine sine terra dicit, ops em̄ terra, opis aut̄ nymphæ nomen habebat, opes vero diuitiæ, nunc aut̄ inopes dicunt q̄ diuitiis carent. ¶ Despecti, irrisi & contumelijs expositi. ¶ Pr̄sus egentes, victum p̄prijs quærentes manibus & emendicantes, dyaliton aut̄ dicit a grammaticis cū sine copula multa p̄ferunt vocabula, ut imbelles, inopes, despecti, egentes. ¶ Mortali auxilio vacui, & deniq̄ omni humana ope destituti. ¶ Sed flammeus oris fulgor, non aut̄ destituti deo q̄ suo illos amore flammauerat, q̄ incensa illis & aculeata verba imp̄titus fuerat, ad ferrea hominū scindēda corda, emolliendāq̄ duriciem, iuxta p̄missum, de quo certiores eos reddiderat inquiring. Dabo vobis sp̄m & sapientiā cui non poterūt resistere omnes aduersarij vestri, q̄cuncq̄ em̄ ex gentibus resistebant, mō penitus obcæcata & obstinata mēte nō fuissent, vim sp̄s p̄ apostolos tanq̄ p̄ instrumēta operantis p̄sentiebāt, & q̄cuncq̄ ex Hebræis deum in lege synceri cordis ardore q̄rebant, vti virilis

Resto

Resisto

Ops

Opis

Inops

Dyalitō

puerendi pellē abraferāt, ita cordis p̄putium auferebāt, in eisq; illud implebat, quod p̄dictū a Propheta fuerat dei noīe. In illa die auferā a vobis cor lapideū, & dabo vobis cor carneum, nec exprobratū sibi sentiebant, q̄ essent incircūcisi corde. ¶ Et ardentis linguæ, linguæ vr̄cūis corda igne diuini amoris, quē ip̄i prius sumpserāt in die Pentecostes, cum sp̄s eos sc̄tūs afflauit & apparuerūt desup̄ disp̄itæ linguæ, ut scribit Lucas in actis. Ap̄for. ¶ Pila aurea, metaphora est. i. yba ut tela, vnaquæq; gens, pp̄ria nomina telor̄ habebat, gessa Galloꝝ, sarissa

Gessa
Sarisse
Pila
Enses
acinaces.
Machere
Aurum

Humanas clara nimīū penetrantia luce.
His tandem telis Romana potentia cessit,
Cessit & illa prius, quæ garrula turba sophor̄
Obstiterat, siluitq; lubens, vocemq; repp̄ssit.
Nam post innumeras cædes, tormētacq; sæua
Romani, p̄ceres fuso cum sanguine, apertis
Pectoribus, pueros bellaces fundere turmas

Macedonū, pila Romanoꝝ, sic & enses Romanoꝝ, Persiarum acinaces, macheræ Græcor̄ & rhompheæ. ¶ Aurea sapientiæ plena, aur̄ enim in mysterijs sapientiā significat, sic & in Staurosticho dixim⁹ Principio auratus cōfixit corda sagittis. Qui aut̄ gentilium delectant̄ lectōne, existimare possent a nobis dictū ideo pila aurea, qm̄ fingebat̄ q̄ amo

rem accederēt sagittas aureas esse, plūbeas ȳo quæ fugam pcurarēt amoris & odium, sed mē dacijs fabular̄ nūcium remisimus, nec memores sumus nisi explodēdo & exhibēdo, quod & tibi quoq; faciendū censeo. Pila igit̄ yba igne diuini amoris examinata nimīū. ¶ Penetrantia & mirū in modū aperiētia corda obtusa ad cognitōem veri. ¶ Humanas mētes, hoīm cogitatus. ¶ Luce clara veritatis diuinæ. ¶ His tandem telis, apostolicæ vocis. ¶ Romana potētia, vires impatoꝝ & senatus populiq; Romani. ¶ Cessit, manus dedit, acquieuit, auscultauit, paru ruit, obediuit, non solū potētia sæculi, sed & sapientiā. ¶ Cessit & nam q̄ philosophi, oratores, iuriscōsulti p̄ter quosdā pauculos nebulones, aduersati antea fuerāt veritate coacti siluere, p̄fantes fieri nō posse, ni esset Christi fides vera, ut tam multa hoīm milia, quin & innumere p̄ne Myriades, mortem pro ea conseruāda libenter subīssent, ex omni ætate, ordine, sexu, cessit igit̄. ¶ Sophorum turba, sapientum vel eorum qui se haberi sapientes volebant, philosophi ante Pythagorā sapientes dicebant̄, vt diximus alias, sed id nomen pp̄rium nō erat ijs qui naturam inuestigarent, & altiores causas inq̄rerent, vt forte plurimi aut̄ mant, nam eodē nomine non oratores modo, sed & poetæ dicebant̄, qbus etiam sophistar̄ nomen cōe erat, qd̄ postea ijs tm̄ tributū est, q̄ rhetorices artē docerēt, ut in primo lib. de logica facultate late disse ruimus, quo tanq; isagogico aperiēt̄ lectōri via, & aditus in artē patefit. reliqs̄ quattuor libris explicatā, interps̄ item Pindari σοφιστος & σοφονς poetas appellauit, & Sophocles poetam intelligens σοφιστην εμoū dixit, sed ab Homero quoq; sapientis nomē fabro cōmunicatū, & Apostolus Paulus vt sapiens inquit architector̄ fundamentū posui, quare sapientis nomine quem σοφον Græci dicūt plures participarunt, cum aut̄ hoc loco sophor̄ meminimus, eos intelligi voluimus qui sapientiā iactantes, fidem impugnarunt, eis etiam p̄iores de quibus Anaxippus comœdiæ scriptor̄ apud Atheneum, dicit philosophos in sermone dūtaxat sapi entes inueniri, in opibus ȳo qbusdā amētes, ita ille οἱμοι φιλοσοφῶσ ἀλλὰ τοῦσε φιλο σοφοῡ εν τοῖς λογοῖς φρονοῡντας ευρισκω̄ μονον εν τοῖσιδεργοῖς οντας ανοη το υσ οφω̄, eor̄ itaq; turba. ¶ Garrula, loquax aduersus veritatē. ¶ Quæ obstiterat, quæ se oppo fuerat Christianæ legi, prius principio inter exordia p̄dicatōis Ap̄for. ¶ Siluitq; lubens, silē tium imposuit sibi ip̄i. ¶ Vocemq; repp̄ssit, cōtinuit loquendi p̄pensionē, figura est quæ hystero logia d̄ a Græcis, nam prius est cohibere impetum dicēdi, q̄ lubens sibi ip̄i inferre silētium, ex illo em̄ ad hoc veniēt, in primo difficultas oboriēt̄ ex opposita cōsuetudine, in secūdo delecta tio ex habitu de frequentatis actibus innato. ¶ Nam post innumeras cædes, causa reddit̄ eor̄um q̄ asserta sunt post innumeras Christianoꝝ cædes, post tormenta & multiplices crucia tus. ¶ Romani, p̄ceres, senatus & principes Romani, p̄ceres dicunt̄ q̄ excelsum tenent gradū, a p̄ceritate, p̄cerum em̄ idem quod cæsum, inde p̄ceræ arbores appellatæ, sed & p̄ceres appel lanēt̄ capita trabium primi ordinis in tectis fulciendis. Ideoq; auctore Varrone, p̄ceres dicunt̄ ciuitatis p̄cipes, qm̄ in ea eminent̄ sicuti in edificijs mutuli, hoc ē trabiū capita, q̄ etiā vocabulo vsus ē M. Varro lib. iij. rei rusticæ & Vietruuius in. iij. ¶ Fuso cū sanguine, p̄ vulnera, p̄ tormē ta, p̄ aculeos & vngulas, dissecātes costas & viscera. ¶ Ap̄tis pectoribus, ad cædē maturandā.

Philoso
phi
Sophiste.

Hystero
logia

Proceres

HYMNVS

¶ Spectarent, viderent, intuerent, cerneret, contemplarent. ¶ Pueros, tenera aetatem infantium, & pueros q ad tribunalia, deinde ad caedes raptabant. ¶ Funderere, superare, devincere constanti fidei confessione. ¶ Bellaces turmas, militum cateruas, qui ad capiendos, torquendos, occidendos eos mittebant. ¶ Semenq; alijs haustum esse cruorem, videntesq; christianorum numerum eo magis crescere quo magis rarefcere deberet, id est in caedibus homines multiplicari, ut per generatorem sit, ac si fusus eorum sanguis seminis instar propagandi & instaurandi vim, potestatemq; obtineret, ut olim gentibus in Apologetico florens Tertulianus exprobrauit, ingens semen sanguis est christi anorum, qua de re etiam in Staurosticho, dum caedibus christianorum adauctum numerum demiraremur, mirataq; gentes aduerteremus, cecinimus. Mirari attoniti sophia de plebe magistri, Mirari & vulgus cepit cum cresceret ardor insolitus, numerumq; magis quo seuior ira redderet innumeros tormētis parca caedes. ¶ Victori Christo, expulso demonum & idolorum, eius enim virtute & potestate Apostoli quasi duces exercitus spiritualis & legati operabantur. ¶ Statuunt sublime trophaeum apud antiquos erigebant ijs qui hostes in fugam vertissent $\pi\alpha\rho\rho\ \rho\ \tau\rho\epsilon\pi\omega$, quod est verito. Triumphus vero illis qui hostium ad minus quadoq; milia cecidissent. Consonat igitur trophaeum Christo, qui fugauit daemones, & eorum templa & simulachra subuertit, vnde & Sedulius, proprii donans fulgore trophaei. Et ante illum Egnatius ad Philippenses scribit. Daemonem interitum sibi cognoscere ex confessione crucis. hoc enim inquit trophaeum est contra eius virtutem, quod videns expauescit, & audiens timet. Conuenit & triumphus etiam ob eximiam gloriam, quoniam & mors occisa, & innumera vitia ad internitiam caesa. Hieronymus etiam in sermone de resurrectione dominica, triumphum Christo tribuit. Rex inquit noster hodie de inferis triumphator & laureatus exiuit. Aduertendum tamen scribi debere iuxta vera etymologia, trophaeum sine aspiratoe ratione originis iam positae, quoniae versi fuissent hostes in fugam, antiquitus autem ut enarrator Aristophanis prodit, murum aut ingentem lapidem constituebant, in quo scribebant ea quae victores aduersum hostes egissent. ¶ Atq; crucis ligno. Prisci illi suscepta fide, Christum ut par est, arbitantes deum esse, debita veneratoe persecuti sunt, & crucem ipsius humanae instauratois instrumentum, suis omnibus insignibus protulere, uti salutare signum extollentes, quod & Constantinus imperator & sibi, & exercitui, superemonitus impressit, anteq; victoria contra Maxentium potiretur. Labarumq; in Christi crucem commutauit, de quo signo & Cassiodorus & Rufinus meminere, atq; Aurelius Prudentius contra Symmachum tali carmine. Christus purpureum signati textus in auro Signabat labarum, qd at sit labarum, non temere fortasse repies, pterq; apud unum Sozomenum in historia, bellicum enim signum prodit inter alia preciosissimum, quod & pcedere impatores, & a militibus adorari solebat, mox commutatum a Constantino in signum crucis fuisse, ut in collectaneis Lili Gregorij nostri copiosius leges. ¶ Submittere fasces, pferbant Romanis Consulibus secure & vgarum q; fasces ab ipsis ppe incunabilis, Romae. xij. erant in vsu, auctore Lio. fiebat autem post ex arbore betula, cadonis eximij & tenuitatis, auctore Plin. & xij. Consulibus pferbant. Pro Consulibus vero sex duntaxat fascibus uti mos erat, ut pdidit Vlpianus. Ferebant autem fasces alligati securibus a lictoribus, ita a ligando appellatis, ut Gellius & alij voluere, quibus a licio transuerso, quo magistratum ministri cincti erant, voluerit Tyro Tullius, & quibus alij aliter opinati sint, id autem fiebat ut illigati securibus gerebant fasces, qm ut Plutarchus in pblematibus exposuit, signum habebat iracundiae cohibendae in magistratibus, ex mora & tarditate dissoluendi, fascibus enim animaduertere poterant in eos q deliquissent, culpa minime capitali, securibus autem crimina plectere capitis rea, illi autem lignei erant, secures ferreae, quare diximus crucis ligno, ligneos vgarum fasces suppositos, clavis vero ferreis qbus membra ligno suffixa sunt, ferreas quoq; secures inclinatas, & tropus metaphora est cum emphasi. ¶ Aufonios. Aufones dicti sunt Itali ab Aufone Vlissis & Circes, vel ut alij volunt, Calypsus & Atlantis, siue ut nonnulli Leutariae & Itali filius, Primus hic apud nonnullos in ora Romana imperium tenuit, ab eo quoq; Aufoniae deductum nomen volunt, idq; a Liguribus aduiscq; Leucopetere p motorium extendi, qd & meminit Eustathius. Arucos at pprie Aufones esse nonnulli putarunt, & Cocianus Dio, Aufoniae nomen Arucorum terrae dici voluit Capanis proximae, & adiacentis

trophæū
Triumph?

Labarum.

Fasces

Lictores.

Aufones

Arunci

Spectarent semetq; alijs haustum esse cruorem
Victori Christo statuunt sublime trophaeum
At crucis ligno Aufonios submittere fasces,
Et clavis Latiam iuuat inclinare securim.

mari multi ad Latium vsq; extendere, plurimi eo ipso nomine Italia comprehendi vniuersam maluerunt, & Græcos etiam Ausonum nomine sua tempestate comprehensos Zezes narrat, quod autem Ausonia maioris esset ambitus quam Latium, declarare videtur eo carmine Verg. Multi illam magno ex Latium totaque petebant Ausonia. Aristot. in vij. Politicorum. Ausonios dici scribit eos qui prius Opici vocabantur ad Tyrrheniam versus. Opici autem ut Eudoxus apud Stephanum voluit linguas miscuerit, quod & Ophici a serpentibus dicitur. Strabo idipsum fere quod Aristot. dixerat, retulit, alia pleraque sub

Opid.
Ophicis

Sic postquam vario demens pblemate lusit
Turba deum cultrix, postquam rude vincere cultum
Eloquij genus aspexit, conuertit in almæ
Obsequium fidei linguam Christoque dicauit.
Quod genus hoc pugnae: quoniam nam hæc victoria cœli
Regnator: lethum letho contudis inermi.
Armatae pereunt acies infante, superbus
Eloquij cultor prosternit, omnia calcatur,
Omnia dispellit, spretoque triumphat in orbe,
Quæ trahis afflatu supero & perfundis amore

des & Polybium confutans, ut apud eundem videre potes li. v. Sic postquam vario, sic & mundi sapientia ubi se victa conperit predicatois stulticia, placuit enim deo ut inquit Apollus, per stulticia predicatois saluos faceret credentes, dedit manus, ut prius dederat mundi potentiam numerosa cæde fatigata & victa. Vario pblemate, varijs questionibus, ppositis & iactatis. Lusit, inderisum iocata est. Turba deum cultrix, multitudo eorum qui deus genitum sacra faciebant, posset autem cultor turba dici ut victor.

sed cultrix potior, sic & Virg. in. iij. Aene. Hinc mater cultrix Cybele. Postquam rude, postquam multitudo eorum qui operam eloquentiae nauabant. Aspexit, vidit. Rude genus eloquij, apertum, sine affectate loquentium puero, & mulierum, qui literas penitus ignorabant. Vincere, superare cultum exornatum, figuris comptum, verbisque selectum. Conuertit, posthabito seculari fastu. Linguam, dicendi facultatem. In obsequium fidei, ad fidem tuendam, & errores eliminandos. Christoque dicauit, in Christi gloriam consecrauit, ut magnus ille Areopagita Dionysius. Aristides, Athenagoras, Justinus, Cyprianus, Victorinus, alijque in vtraque lingua doctissimi, et studijs sapientiae celebres. Quod genus hoc pugnae, ad exaggerandam admirationem hoc dicit, quoniam in omnibus vicit Christus quibus alij vincerent, ut non humana industria aut vis, sed diuina potestas & sapientia relucent, quod igitur genus pugnae contrarium, scilicet injs qui victoriam aut consequuntur, aut sperant, quæ nam hæc victoria, scilicet ut cæsi de hostibus triumphent, totum presentent torcoribus. Cœli regnator, Christus rex regum & dominantium dominus, ac princeps omnium regum terræ. Lethum, mortem, lethum mors dicitur. Letho morte, per antiphrasim, vel quoniam res sit minimè læta, vel αλω της ληθης, eo quod ipsa omnia dentur obliuioni, vel a λω quod est soluo, nam ab anima corpus morte dissoluitur, id ipsumque postea in elementa resoluitur, ut mittam tritam theologis questionem, Vtrum resolutio ipsa primo in primam perueniat materiam, an per gradus, neque enim hoc loco discutienda. Contudis, vincis, superas, aboles, eliminat, exterminat, morte, scilicet tua æternam mortem, & tuorum morte corporea a peccato quod est mors animæ, populum fidelem vindicans. Inermi, ex armato nudo, imbelli. Armatae acies, Militum tyrannis seruentium. Pereunt, flaccent, franguntur, a persecutiōne desistunt, patientia victæ, & constanti confessione debellatæ. Infante, puero ad eloquentiam minus idoneo, nam a puero qui impotens fandi, superbus eloquij, cultor, sophista garululus, & poeta vanus, & orator tumidus, inflator vtre. Prosternitur, debellatur, atteritur, quæ admodum olim factum Niceæ proditura simplici quodam & sancto episcopo, de quo alias a nobis, & quemadmodum item ab Athanasio narratur, Aegyptios quosdam ab Antonio superatos, & sicuti a Catharina virgine deuictos oratores memoriam proditura est, & mille id genus sparsa in Christianis codicibus, neque enim id mirum, quoniam quidem. Omnia calcatur, atterit, omnia præstat omnibus. Omnia dispellit, fugat, eliminat virtuti, scilicet & vero dei cultui contraria. Spretoque triumphat in orbe, eoque magis vincit, quo minus æstimat, & sancta quadam ambitione contemnit, iuxta illud, Quicquid calcauerit pes tuus tuum erit, is inquit ille. Quæ trahis, Christus. Afflatu supero, inspiratiōe superna. Et perfundis amore, accendis caritate. Cœlestis patriæ, qua videlicet cœlestis suspiratur patria, ut nostra tibi mens coniungatur, &

Lethum

HYMNVS

amore copuletur sempiterno. ¶ Dudum quæ clausa. olim autem patria illa cælestis clausa eras
Adami peccato. ¶ Nunc autem scilicet post tuum Christe aduentum. post tuum sacratum sanguinem.
pro nobis in ara crucis effusum adaperata est. ¶ Portis patentibus. portis cæli. metaphora est.
nec abhorrens a vero. quoniam & clauis cælorum dictæ sunt. iuxta illud Christi ad Petrum. tibi
dabo clauis regni cælorum. clauibus autem ad referandas portas opus est. ¶ Referata. adaperata
re quippe particula. proprium cui adiacet verbi significatum sæpe commutat. ¶ Omnes. fideles

Re.

videlicet. nec obnoxios crimi
nibus. inuitat. ¶ Admittit. reci
pit. ¶ Sed poteras rex clemen
tissime. maior dei bonitas. ma
ior clementia coruscat. quan
do quidem paruo poterat hu
manum genus ab interitu li
berare. magno tamē id emp
tum maluit. hoc est sanguine
preciosissimo. siquidem poterat
¶ Nullo sanguine. poterat si
ne tormentis & cæde. ¶ Pro
pulsauisse. repulisse. ppulsabo
em (ut inquit Donatus) elegā
ter dicitur pro eo quod est re
pellam. repulisse igitur eiecisse
contudisse. profligasse. non
modo. mundi huius sapiētes

Propulsa
bo.

Proptius

Orcus

inflatos. non modo excitos furore principes. sed. ¶ Tartareas phalanges. spiritalia videlicet
nequitiae. ut inquit Apostolis. poterat em Christus si. voluisset daemones pellere minore im
pendio. poterat solo iussu fugere. maluit tamen sanguine penitus innocuo. ab orbe illos de
triphato deicere. poterat. ppulsauisse similis constructio apud Vergiliū. quā qdam non reci
piunt. ut pfecto pterito plusq; perfectum iungi possit. idq; ita interpretantur. Namq; sub Oeba
liæ memini me turribus altis Corycium vidisse senem. ut pteritis non pteriti sit temporis me
mini. sed em legit apud Propertium. cuius sitam rectus animus q; lingua. melius actum esset
cū iuuenibus literarum cupidus. legitur inq;. Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno. si em
illi de pfecto id tempore licuit. nulla nobis controuersia de impfecto licuerit. cui maior cū
penti affinitas. q; cum pterito pfecto. ¶ Romulidis. Romanis a conditore vrbs Romulo.
¶ Insetauisse. iniecisse. innexuisse. ¶ Graues. potentes & ita rebellibus rigidas. ut pns & man
suetis. mites & suauis. ¶ Cathenas. ligamenta & compedes legis. q; iugi nomine in sacris literis
nominant. ¶ Et mūdum. terrarū orbem. vanis & terrenis illecebris prius deditū. ¶ Traxisse ti
bi. ad te colendū. ad tuam suscipiendā & seruandā legem. ¶ Iam subiuga missum. quod nunc
scilicet factū est. qm ex omnibus orbis partibus. plurimæ natōes christianæ legis iugo subdū
tur. ¶ Diruptis. spretis. eliminatis. fractis. ¶ Nexibus. legibus neq; ritibus. ob ritus obscenos.
nepharios. ¶ Orci. daemōnis. ab Orco em rege Molossoꝝ deriuata in daemōnis principē ap
pellatio. q; & græca origine a iuramento possit deduci. ¶ Tenebrosi. obscuri. & luce carētis.
q; em sunt in inferis. luce indiga sunt. quapropter in euangelio. frequens tenebrarū exteriorū
mentio. ¶ Suauia. non aspera & importabilia. iuxta illud Saluatoris in euangelio. Iugum em
meum suauis est. & onus meum leue. ¶ Verum diuini. monstra non sine causa Christum. q;
q; paruo potuerit. magno tamen humanū genus emptū voluisse. nam plura diuinæ laudis p
conia. plura humanæ stirpis emolumenta hinc enascunt. verū sed ¶ Hic. ex hoc precio tam in
genti atq; profuso. ¶ Plura præconia. multæ & maiores omnino laudes euenere. q; si cessatū
ab hoc manere fuisset. laudes inq; diuini ¶ Cultus. qbus videlicet pconijs & laudibus. ad ser
uandum & puehendum diuinum cultū homines excitantur. ¶ Pluraq; mortales. & maiora
etiam multo hinc commoda mortalibus obtingunt. ¶ Documenta animi. excitatōes ad in
stituendum virtutibus animum. ¶ Sequunt. comitant hæc diuina munera & ab illis pendent.
¶ Namq; triumphales. pbatur exemplo triumphi Romanorū. qui ob excellentiā nominis
& gestarum rerum gloria desumptus est. li em triumpho non decorabant eos qui hostes nō
vicissent. & tantum abest ut argumentū modus a sacris literis abhorreat. ut nullus consonet

Cælestis patriæ dudum q̄ clausa. sacratio
Sanguine nunc portis referata patētibus. omēs
Inuitat. superamq; lubens admittit in arcem.
Sed poteras. poteras rex clementissime nullo
Sanguine tartareas. ppulsauisse phalanges.
Romulidisq; graues insetauisse catenas.
Et mūdum traxisse tibi iam sub iuga missum
Suauia. diruptis tenebrosi nexibus orci
Verum diuini plura hinc præconia cultus.
Pluraq; mortales animi documēta sequuntur.
Namq; triumphales q̄s iam cōscendere currus

magis scribit enim Apostolus. Neque enim coronabit nisi qui legitime certauerit. Et alibi omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium. Currus triumphandi. more victoribus constitutos. Et celebres coronas. ex lauro quae victoribus debebant, quas postea ad pedes Capitolini Iouis deponebant, aliae quoque coronae argenteae, aureae, quernae, dabantur seruatori ciuium, muroque consensori alijs. corona enim victoribus certaminum antiquitus constituta, nec Romanis modo, sed exteris. namque in Olympicis lucis, in Isthmicis agonibus, in Nemeae &

Coronae

**Audeat, & celebres capiti imposuisse coronas:
Ni prius aduersos victor profregerit hostes.
Non iaculo non ense truci victoria nobis
Parta, sed ardentis fidei constantia vicit,
Spes vicit, pietasque calens, quae membra tyrannis
Dilanianda dedit, terrenos ignibus ignes
Extinxit superis, & mortem morte reuinxit.
Hinc surgit caeli semper laudanda tonantis
Praeclens bonitas, hinc & sapientia surgit
Humano maior captu, nam summa potestas**

Pythiae certaminibus, qui vicerent coronabantur pinu, oleastro, pomis, apio, aliubi sicco, aliubi viridi, & in Eleusina etiam ordeaceis spicis. Megaris quoque & Athenis & Thebis id praemij victoribus testimonium virtutis erat, quoniam & Apostolus Paulus praeferebat, quae pro Christo confecerat, coronam expectabat, non quernam aut oleaginam, aut lemnicatam, sed iustitiae virtute fulgentem. De caetero inquit, Reposita est mihi corona iustitiae quam in illa die dabit mihi deus, iustus iudex, non solum autem

michi, sed & omnibus istis qui diligunt aduentum eius. Bonum enim ut ipse inquit, certamine certauerat, cursum consumauerat. non illud quidem cursum de quo Pindarus in Olympico pro Ierone hymno *ΑΔΑΛΕΚΑ ΤΥΧΑΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΕΡΜΑ ΔΕΩΜΟΥ*. aut ex eorum numero qui in Pythio pro Archela *ΠΟΛΑΡΧΕΩΝ ΑΥΔΑΛΕΚΑ ΔΕΩΜΟΥ* concinunt, nec ut ait Calimachus *ΑΔΑΛΕΚΑΙΣ ΕΠΙ ΔΙΦΡΟΥ* cucurrerat, sed indesiderate aduersus carnem, mundum & daemone bellauerat, qui videbat aliam legem in membris suis repugnante legi mentis, qui non aduersus tantam carnem & sanguinem, sed aduersus spiritualia nequitiae in coelestibus praesiderat, qui aduersus reges & praesides & mundi potestatem & gloriam, crucis sapientiam quam stulticia putabat, praedicauerat. quare bene actae vitae, & triumphatorum hostium coronam expectabat. **Ni prius aduersos, nam non tribuunt coronam nisi victoribus. Non iaculo non ense truci, cuiusmodi autem victoria haec fuerit, declarat non ense videlicet aut iaculo parta, hoc est vi terrena & exercitu compata. Ted ardentis fidei, fide non armis. Constantia vicit, qua nulla maior, utpote quae nec minae, nec blanditiae, aut frangere aut emollire potuerint, iuxta illud Apoli. Quis nos separabit a charitate Christi, persecutio, an gladius, & qui sequitur. Spes vicit, constantia vicit, spes vicit, anaphora est, & supra multae positae, multae infra, & singulae non notant, quoniam satis notae, spes inquit scendit caelum. Pietasque calens, quae in deum religio, & crebris excitata & calfacta officijs, quam ne corrumperet sacrificatio idolis, gentium tormenta & caedes pati maluerunt. Et membra, proprios artus. Tyrannis, principibus tyrannidem exercitibus, & ei inter tyrannum & regem hoc iter esse diximus, quod hic ad eorum quod subsunt commodum, ille ad propria duntaxat vtilitate principum. Dilanianda, laceranda, discutienda. Terrenos ignes, vites, vel ad videra corpora pyris extructis praeparatos. Superis ignibus, caloribus amoris superne demissi, & per pedes & membra diffusi. Extinxit, repulit, vim comburendi sopiuit, contempsit, ut Laurentio, Tiburtio, alijs, qui videbant letum animo incedia sustinere, & quoniam diuino miraculo desuper extinctis, ut Polycarpo, accidisse, Ecclesiastica narrat historia. Et mortem morte reuinxit, & diuina charitate mortis metu, & plurimi cruciatus superati. Hic surgit, epologo multa colligunt, & tamquam antithetis, hoc est contrarijs quibusdam, res auget, vel aucta potius ex mirandis rebus ostendit. Ex eis ei quae supra narrata sunt, dei bonitatem copiosius diffusam cognoscimus, ex collatis in humanum genus beneficijis praecellentibus, & dei quoque sapientia clarissimelucet, cum istis usus sit in debellandis daemone, in vitis eliminandis, quae despecta & humillima omnium viderentur. quare. Bonitas haec semper laudanda, nunquam satis laudata, digna vero sempiterna laude. Et sapientia humano maior captu, supra hominis cogitatum videtur, utpote caesa & praecellens, adeo ut ad eam deprehendendam humanae oculus mentis caliget. Nam summa potestas. Siquidem ipse deus, cuius potestas summa est, immo ipsemet infinita potestas est, cui mille modi non deerant redimendi generis humani.**

Tyrānus
Princeps

HYMNVS

¶ Pauperie tumidos, pauperie dices, humilitate superbos, erumnis vero delictis affluentes, & molles imbellibus armatos, demum contrariis contraria, virtutibus vitia deuicit, sed praeter omnibus Christi operibus id admodum fultit, quod humilitas summa summam potestatis munia videtur executi, si enim vi armis, potentia mundum sibi Christus subegisset, non mirum certe videri potuisset, quando quidem potestatem deo propriam pene omnes ab antiquitate crediderunt, humilitatem vero deum praeseferre, humilitate pugnare & vincere, id humanae rationis captum exuperare videtur, hoc autem veluti ha-

sta, versus ille toto plinio est aduersus hostem, quod animaduertens Leo scribit. Tota inquit victoria saluatoris qua & diabolum superauit & mundum humilitate, est concepta humilitate, est confecta pauperie, ita quod Apostolorum tumidos.

¶ Auaros, saeculi principes et tyrannos, & orbis summates diuitibus & vi humana fretos.

¶ Deuicit ostendens multo esse feliciores quilla calcassent spe coelestis regni consequendi, & pa-

riter qui delictis posthabitis atque contemptis, asserendae veritatis studio, mortem appetissent

¶ Et nece delicias vitae spernerent, dum maxime alacris adulescentia & iuuentus viuida florent.

¶ Fragili sexu, nec solum id mares aut strenui milites bellis & vulneribus assueti, sed imbellis maxime sexus puerorum & foeminarum fragilis atque tenerrimus id procuraret, quando iras & minas frangerent tyrannorum, mira tolerantia vulnerum & caedis, in quibus latiores erant, & secure magis, quam illi ipsi innumeris freti dolis & astu, quod copiosis & instructis aciebus confisi. ¶ Nec seruis, sed ne quis voluisse hoc deum assumpta carne diceret a seruis prope trari, ut delictis ipse vacaret vitae praesentis, & huius saeculi diuitibus & potentia frueretur, adiecimus quod verissimum est, prius ab eo haec patrata, qui primum, ut inquit Lucas in actibus Apostolorum, coepit facere & docere. Id enim fecit quod faciendum familiares Apostolos & sectatores edocuit, quare nec seruis sat fuit mandasse. ¶ Prior tu Christe subisti. ¶ Erumnas, labores, calamitates. ¶ Misere vitae humanae videlicet plene variis incommodis, nam ut Iob inquit, Homo natus de muliere breui viuens tempore, repletus multis miseriis. ¶ Subisti, anaphora ut vehementius res ingerat, & commoueat affectus. ¶ Sponte tua princeps, propria voluntate. ¶ Magno percussus amore, gratia redimendi generis humani, idque sola bonitate, solo amore nostrae salutis. Sponte tua princeps, Anadiplosis, qua refelluntur eae causae, quae ab hostibus nostrae religionis possent afferri, qui enim astrologicae vanitati cupidius incumbunt, Martem & Saturnum in causa fuisse contendunt, putant enim eorum stellas infelices & auertrices miseriae & calamitatis, maximeque in locis infaustis positas aut infelicitibus, alijs syderibus aspectu copulatis. Hoc obiter nunc rejicimus in progressu latius reiecturi, trifariam quippe oportunitis locis astrologica vanitas irridebit, quae a Pico Patruo duodecim libris, a me vno, quod quantum in ope de rebus praenotione locum tenet, longo subsellio confutata est, quod non deest suppositio cupidioribus occasio garricendi, sed poterant periturae parcere carthae, nam quae postea sunt allata, aut nil defendunt quod proponunt in titulo, nec per se ad astrologiam pertinent nisi de longinquo, aut ex auctoritatis nituntur auctoribus, aut ridicula spargunt verbis dericulis, aut quae iam confutata sunt, sine vlla responsione repetunt, aut manifeste nugantur. Haec pauca sint pro exemplo. In prima facie dialogi cuiusdam, non a proprio auctore nuper editi, monstrat ab eo ignorari, quod sit diuinatrix astrologia, quam in primo certitudinis gradu esse comminiscit, & facile primam omnium naturalium spargit, illa enim quae suppositis quibusdam principibus demonstrationes affert, de motibus & molibus syderum, orbiumque decernit, non de particularibus quae ad homines pertinent, affectibus ariolat, differtque haec ab illa, ut a veritate mendacium, a tenebris lux quemadmodum aduersus Bonatum Patruum ostendit, & propterea si quicquam illa esset, non inter disciplinas naturales sed inter mathematicas, vel mixtas esset adnumeranda. Adde quod a Ptolemaeo principe diuinatrix astrologiae dissentit, apud quem non scientia est vanitas haec ars, sed coniectura, eaque quaeque particulare pronuntiari non posse confirmauit, id enim mu-

Pauperie tumidos humili deuicit auaros,

Et nece florentis vitae detrusit amoenas

Delicias, fragili sexu disiecit atroces

Stipatos cuneis, stipatos fraude tyrannos.

Nec seruis mandasse sat est, prior ipse subisti

Aerumnas, miseræ subisti incommoda vitae

Sponte tua princeps, magnopercussus amore

Sponte tua princeps, non toruo Martis adactus

Sydere, torpentis Saturni aut percitus astro.

Tu nostrae primū nactus consortia carnis,

Anadiplosis.

Astrologiae uanitas

neris eis esse proprium fateat, q sunt numine afflati. Præter id quoq; eo in libro afferi stellas ali-
quid significare, cum tamẽ ex aduerso picus Patruus ostenderit ea quæ a stellis non sũnt, ab eis
dem non significari, cuius rōnibus nihil responsi datum est sicuti nec eius quoq; argumentis
qbus patefactum est, si stellæ causæ occasionesve vitioꝝ essent, in ear; auctorem potiusq; in
ip̄as id acceptum debere referri, quin & id absurdum videt̄ fateri, stellas homines sceleratos fa-
cere naturaliter, ut eius vtat verbo, quod non modo contradicit Augustino, sed omni veri-

tati. Nam si coelũ naturaliter
sceleratos faceret homines, si-
quidem voluntate ageret, idip-
sum scelus retorqueri in illũ
posset. Sin vero ab intelligen-
tia directum, id nulla electio-
ne facit, idip̄m quoq; intelligẽ

**Virginei clausus p̄fers retinacula ventris
Vulnerat in cunis ferrum, p̄fugũq; retrudit
Liuor Idumæi rabies & p̄fida regis.**

tia beatæ referri acceptum potest, quo qd absurdius, non aut̄ de venenis & serpentibus, quæ
pariat natura simile iudiciũ. nam nec venena nec mors p̄ se mala sunt, sicut vitia & scelera, quæ
in naturam quam deus bonam condidit, referri nequeunt, sed de his satis multa. Ad p̄positũ
redeam. ¶ Tu igit̄ Christe, nostra sumpta carne. ¶ Clausus, operatõẽ sancti spiritus in Mariæ
v̄ginis vtero, pertulisti more humano. ¶ Retinacula, quod ad maturum ædendi fœtũ tempus
adueniret, p̄ferre autem p̄senti dicit̄ tempore, cum ad p̄teritũ memoria recurrit, & rem fa-
ctam veluti p̄sentem intuet̄. Est autem similis loquendi figura apud auctores, p̄batos receptis-
sima, dicit̄ aut̄ p̄tulisse retinacula metaphoricè, & nõ fastidio aut molestia, q̄a libētissime oia tu-
lit q̄ ad patrãdũ salutẽ humani ḡn̄is p̄tinebãt. Sed qm̄ aliĩ p̄ferri iure dici nõ p̄nt cognitõẽ carẽ
tes, & minime vsum rōnis enacti, ille aut̄ ab ip̄o cõceptõis initio, & rōnis vsum & intelligentiã
possedit. ¶ Vulnerat in cunis, circũcisio notat̄, q̄ octauo die a natiuitate, ex Mosis lege fieri de-
bebat, & facta legiẽ in euãgelio, paucis em̄ Christi vita & actus magna ex p̄te narrãt, sed & alio
mõ q̄ in Staurosticho fecimus, vbi at̄ signiora colligerim; facta, ea a stellis nõ p̄dere mōstra-
bimus, astrologor; dogmata fabulosa & plena mēdacijs exhibitãtes, sed hoc nõ contenti, vbi
terrã; orbẽ p̄dicatõẽ Ap̄tor; immutatũ, a prauo cultu ad mores immaculatæ religionis di-
xerimus, oñdemus pariter Genethliacor; falsa numina & cõficta cœli signa, q̄ diuersis impita-
re regionibus autumarũt, suos cultores nõ defendisse, qn̄ ip̄i Ap̄tor; voci auscultãtes, illa ip̄
sa deseruerint, nec hoc satis esse ducẽtes, cũ de Magor; stella mētio fiet, illor; etiã nũ vanitatẽ &
deliramẽta retexemus, & obiter p̄terea cũ sese facultas obtulerit, purgebimus. ¶ Profugũq; re-
trudit, fuga in Aegyptũ inuit̄ Herodis gr̄a, q̄ Periphrafi describit̄. ¶ Liuor, Inuidia em̄ & p̄fida
crudelitate regis Herodis, p̄fugus in Aegyptũ cõcessit Ioseph cũ puero Christo, & Maria v̄gi-
ne genitrice, ex inuidia em̄ q̄rebat Herodes illũ interficere, postq; natũ esse regẽ Iudæor; intel-
lexit a magis, qui eo ex oriente venerant illũ adoraturi. ¶ Idumæi regis, Idumeus enim tetra-
rcha primum constitutus a Marco Antonio fuerat, vt late narrat Egesippus, qui & genus etiã
& gesta refert, Iudæus autem genere non erat, vnde & apud Egesippũ obiectum fuit Arche-
lao eius filio, quem Herodes regem post se instituerat, q̄ Idumæus esset genere, quare Iudæo-
rum regnum accipere lege v̄tare, quod Herodes ambierit Antonio fretus, cum tamẽ eius
auus Antipater & diuitijs præstans, & Iulio Cæsari charus illud non affectauerit. Idumæi ab
Edomo, id est Esau, q̄ in sacra Genesi pater Idumeor; dicitur, sic & Idumæos etiã Stephanus
ab eodem deriuauit. Adomũ tñ p̄ Edomo posuit, dictus Ascalonita ex Ascalone, quod op-
pidũ Stephanus in Syria posuit, p̄pe Iudæã, ab Ascalo Tantali fratre & Hymenei filio cõditũ
Pausanias in Palestina ponit, p̄ditq; a Phenicibus habitatũ, & ibi cœlestis Veneris sacra fieri so-
lita, quæ prius Assyrij & Paphij frequẽtauerãt, indeq; illd̄ euenisse arbitror, quod ab v̄su colũ
barum abstinebãt, ut meminit Philo Iudæus, seq; admiratũ fuisse, p̄dit columbar; multitudi-
nẽ, & interroganti q̄nam causæ esset, responsũ fuisse, usum columbar; lege p̄hibitũ illis
esse. Veneri aut̄ columbæ dicatæ erant, qbus parcendum statuerant. Veneris cultores eximij,
Strabo oppidũ non magnum esse scripsit, cuius tota regio cœpar; p̄cipue ferax esset, easq; ip̄
se puto esse cœpas, q̄ adhuc apud nos prima sublata l̄ra nomẽ seruauerẽ. Herodes itaq; tamen
si ad tetrarchiã opẽ Marci Antonij euectus fuit, mox ab Octauiano Augusto cõfirmatus, & re-
gno auctus ex ḡtib; nihilo minus, p̄pagatus fuerat & tẽplũ Cæsari cõdidit ex albo marmore
ad radices Iordanis, tẽplũ itẽ Cæsari fundauit i Stratonis turri, cui nomẽ Cæsareã cõuertit et tẽ-
pli medio, ut scribit Egesippus, colossũ cõstituit Augusti noie, veluti ip̄ius simulachr; qd nõ

Idumæi

Herodes;

HYMNVS

minoris erat magnitudinis simulachro Iouis Olympij, aut Iunonis Argiuræ idq; adulandi causa, & gentium ritu, moreq; patrio, sic & imagines Cæsaris & animalium similitudines, & auream aquilam portæ fastigio confixerat, tumq; pphetæ Iacob impleta p̄dictio, non ablatum sceptrum de Iuda, nec ducem de femore illius, donec Christus veniret, primus em̄ Iudææ imperitauit ex gentibus & Hierosolymas possedit, ex quo alij Herodes fluxere, sceleribus notissimi & Christo & sectatoribus infensi. ¶ Rabies & pfida, namq; ad rabiem ex crudelitate ver-

Herodes sus Herodes, infanda pluri-
ma cōmisit. Marianāq; vxorē
rem antea supramodū ama-
tam, neci dedit, tantaq; labo-
rauit vesania, ut emota mēte,
Alexandri filium gladio sibi i-
cumbere magnis vocibus ex-
clamaret, Alexanderq; itē &
Aristobolus filij in vrbe Se-
baste, iussu eius strangulati,
mox Antipatrem eūdemq; filium,
in carcere interfectū vo-
luit qnq; dies anteq; ipse mo-
reret, sed rabies illa p̄cipua fu-
it, quae delusum a magis au-

Iudæos nimium nimum bacchata per agros,
Quæ vulsos fetus materno ab vberē morti
Tradidit, & tenero madescit sanguine cāpos
Omniaq; impleuit fletu, tristiq; vlulatu,
Cū genitrix spectat laceros crudeliter artus
Natorū, & regis seruos in pingnora abuti
Ensis exertis & membra in frustra secare,
Tum fugiens Pharias custos te ducit ad vrbes,
Mox patriā sœua p̄cullum morte tyrannū

innocētes tumauit, q̄ alia q̄ venerāt via, diuino monitu redierāt in patriā, quo & innocētes pueri, & filij
Rabies us quoq; ipius simul trucidati. Rabie dicimus p̄pensissimū appetitū, q̄ homo extra se, hoc est
extra rōem ponit, in furorē vsus & insaniā, idq; omni in re accidere q̄ nimio concupiscat ar-
dore, docet Chrysippus apud Athenæū auctorē rarissimū, & eleganti recōditaq; doctrina, cu-
ius mihi copia facta est a Paulo de Canali Veneto patricio iuuenē & doctrina & humanitate
p̄claro, apud illum est videre eos q̄ foeminas deperitūt γυναικομανια, teneri q̄ honoribus in-
hiant λοφομανια, ita & ολομανια & ονομανια &c. id genus nō parū multa, inde euenit vt
nimia regnādi cupidine insania & rabies Herodē apphenderit que. ¶ Bacchata, & furiosa per
vrbes Iudæas. ¶ Nimum nimumq; qm̄ infantes innocuos Bethlemiticos &. ¶ Vulsos pro
euulsos apheresi. ¶ Fœt, lactātes videlicet, qm̄ a bimatu & ifra, ut scriptū ē in euāgel. iussit oēs
occidi, sperās hoc mō Christū quē in Bethlema natū accepat, dubio p̄culiterceptū iri. ¶ Oiaq;
impleuit, tūq; ipletū ē illud p̄pheticū, vocē videlicet auditā esse in rama plorat, & vlulat, & si
lios suos Rachaelē plorasse, neq; cōtinebāt a gemitu & femineo vlulatu matres, an̄ oculos spe-
ctātes seruos regis obrūticare carissima pignora, & eorū mēbra tenerrima gladijs ¶ In frustra,
minutas videlicet p̄ticias defecare, quā certe historiā, nō semel sum demirat, ab Egesippo & Io-
sepho, q̄ res Herodis iter scribēdū excidiū Hierosolymę sunt cōplexi, sup̄ssam fuisse, quā ob-
cām male xp̄ianis hoib; min⁹ fidei facere videbāt nra, q̄ si euāgelij idigeret cōfirmatōe mino-
ris auctoritatis, q̄ si Ap̄li testimonio Iosephi idigeret, aut alteri historici, q̄ si ni v̄ a nri & cōp-
tissima ptulisset Iudęorū pfidia, i ip̄orū ora mēdaciū si qd̄ fuisset, o libētē igessisset. De Egesip-
po forte dici p̄t, nō reperisse historiā q̄ mādāta iā erat monumētis euāgelij, cui libētē ausculta-
bat. De Iosepho illd̄ plane cōstat Herodis laudes libētissime cōplexū, sed nec enā (si q̄rat) gēti-
um deest auctoritas, nā in. ij. Saturnaliū lib. Aureli. Macrobi⁹ retulit, dixisse Augustū p̄stare
porcū Herodis eē q̄ filij. nā more Iudęorū porcū abstinēbat, q̄ a filij cede nō abstinuit, ita ei il-
le cū audisset inqt̄ Augu. Inter pueros q̄s i Syria Herodes rex Iudęorū intra bimātū iussit inter-
fici, filij q̄q; eius occisum ait. Melius ē Herodis porcū eē q̄ filij. Pathos at̄ mouēdum hoc lo-
co fuit Ecbasi, ad miseratōem ex cōtemplatōe & enarratōe faciōris, & insidiæ truculētū regis.

Apheresi. ¶ Dū genitrix spectaret lacerari filiorū artus, a crudelissimis satellitibus Herodis, q̄ corpa inno-
centiū pueroꝝ abutētes, ensibus trucidarēt, aduertēdū at̄ qd̄ attinet ad linguę pprietatē at̄tutus,
Vtor v̄bum cū accō cōstruifolere. Teren. q̄ illa ætas magis ad hoc vtēda idonea eēt, itemq;
nā in plogis scribēdis opam abutunt. hoc tpe magis cū abltō pferēt. ¶ Tum fugiēs, hac ip̄a de
cā custos Ioseph. ¶ Ducit, āgeli monitu, q̄ in somnis futurā Herodis p̄secutōem p̄dixit. ¶ Ad
vrbes Pharias, ad Aegyptū. ¶ Mox patriā, mox Herode vita male functo, nam crudelissima
Herodis morte diuio iudicio mulctat, ut cū alij, tū Egesippo lōgi ope subfellij memorię mādauit, mō-
mors nitu etiā nū āgeli redijt ex egypto, tūq; illd̄ m̄sto an̄ p̄dictū a p̄phetis ipletū ē. Ex egypto voca-

uifiliū meū. defūcti ei erāt (ut in euāg. scribit) q̄ q̄rebāt aīam pueri. p̄cullū igit̄ herodē dixim⁹. qm̄ diuino iustoq; iudicio in acerbissimā inciderat aegritudinē, q̄ vita decessit p̄sentū & in aeter-

p̄cullus
p̄cullus

**Admonitus remeat, cuius tu mite subisti
Imperium, dicto auscultans p̄ceptaq; matris
Exequeris, tenuis patiens incōmoda tecti,
Septus pauperie, subeūt qua mille labores,
Dæmone tentaris victor ludæa pererras
Oppida docturus plebem, plebilq; magistros.
Membrorū noxas pellis, defunctaq; vitæ
Corpa restituis, solito quæ munere fungi
Iussisti, & nostro rursum spirare sub orbe
Vt sileat magus antistes, & Apolline cretus**

nō p̄cipiebāt at̄ nisi q̄ deo ip̄i grata cognoscerēt. ¶ Tenuis patiens. mater em̄ & cōsors Io- seph erat paup. utpote faber. vñ incōmoda om̄ia q̄ paupi bus obueniūt, libentissime tu lit nostri gratia. is in cuius po testate sunt omnes diuitiæ, oīs potestas, & omniū iura regno rum. ¶ Dæmone tentaris. ten tatōem dēmonis trifariā in de serto superatā a Christo, quā in euangelio late descriptā vi dere potes, & ab alijs, & nos q̄ q; in Staurosticho paucis ver bis innumus p̄ apostrophē.

ut alia pleraq; . ¶ Ludæa pererras. post superatū dēmonē in deserto. p̄dicare cōp̄it Christus, alijs q̄ppe norma viuendi erat, quare facere (vñ diximus) priusq; docere voluit, etiā hac ipsa in re, nam q̄o vincendus esset dæmon, publice antea nō docuit, q̄ illum ip̄e vicisset. Io. Chry sosto mus sup̄ v̄bis illis euāgelij, Exinde cōp̄it Iesus p̄dicare, ait. postq; famem vicit in deserto auaritiā spreuit in monte, vanam gloriā rep̄cussit in templo. ¶ Membrorū noxas. noxa

Noxa

damnū, p̄nicemq; significat, quem in modū Suetonius accepit in Cæsare. q̄ Spurinam irrūsis set q; sine vlla sua, quā scilicet prædixisset noxa Idus Martiæ essent, quam ille forte aruspex non ab extis, sed a coniuratis nosse facile potuit. Noxas itaq; membrorū pellis, cum infirma corpora sanitati pristina restituis, ut in euangelica historia latissime patet, quādo cæcis visum elargiris, lepra tabefactos emūdas, aridis membris vigorem præstas, aliq; plura supra ho minis naturā operaris, quin &. ¶ Defuncta corpora vitæ restituis, vt in Archisynagogi filia, in viduæ filio defuncto & elato in publicum. In Lazaro, qui quatrimum sepulchro iacuerat, suscitato. ¶ Quæ videlicet corpa. ¶ Iussisti primū ante tēpus & euum, rediuiua futura, quicq; d em̄ fit, quicquid boni euenit, illē antea præuidit & voluit, vt in primo hymno late disseruim⁹ Iussisti tamen in æterna tua mente, mox in assumpto corpore, voce grandi iussisti ea ipsa cor pora. ¶ Rursum. post obitū videlicet. ¶ Fungi solito munere, viuendi, edendi, bibendi. ¶ Et sub nostro orbe, non subteritaneo, non elysio, vt gentes nugabant. ¶ Spirare, quod animaliv um est proprium, vitæ operibus vtentium continuo motu, & tracti & refusi aeris, duobus enim his motu videlicet & sensu, quæ viuunt ab eis, quæ nō viuunt secernunt, vt Aristotelis auctoritas multis experiētia oibus psuasit. Diximus sub orbe, q̄q; sub accusandi casui iunctū

Sub.

Miracula
Christi q̄
modo

in significat, vt grāmatici notant & præcipue Seruius. ¶ Vt sileat magus antistes, vt magi qui videlicet ad eludendos mortales vi dæmonum, mentiunt corporibus animas reduces infer re conticescant. ¶ Et Apolline cretus dispereat. Vt naturæ opus & medicaminū potestas, id efficere non posse compræhédatur, quæ enim Christus operatus est miracula, & gentes & He bræi, vel naturæ conati sunt tribuere vel arti, vt naturæ ministræ aut naturam magico moli mine supergressæ, sed falso id, nec minus ignare. Namq; mortuos homines solo verbo, so lo iussu excitare e sepulchris vt vere viuant, quod fecisse Lazarū legimus, & in cōuiujs discu buisse, diuinæ opus est & tutis, non autem naturæ, quæ tempe indiget ad opera facienda, nec momento potest operari, nec vllō vnq; tempore, aut suscitare mortuū hominē, & animam in corpus reducere, aut arido p̄rsus & extincto mēbro, reliq; corpis humorē cōmunicare, sed nec cæcū illuminare potest, reclamāte philosopho Aristotele, a priuatōe ad habitū recursum nō dari, q; si natura id nō p̄t, minus ars poterit, q̄ naturæ famula & ministra vere existimat.

HYMNVS

Magia ir
ridetur.

Atqui nec fallax illa & nefasta maſorum euocandorū ſpirituum ars, quæ cōmuni nōmenela-
tura magia nominatur, quam in ſeptimo de p̄notione libro conſutauimus, eo ſe accinxerit,
quod tamen blatterarunt gentes etiam ante Cæſum, cui reſpondet Origenes, ſed & tempore
Egnatiū qui ad Philippenſes ſcribēs ait. Quomodo igitur magus eſt ille, q̄ in principio omnē
ſenſibilem & intelligibile naturam, volūate patris p̄parauit, q̄ cum eſſet in carne, omnem in-
firmitatē atq; languorē curauit, quomodo autē non eſt deus ille qui mortuos reſuſcitauit: Et p̄
terea confirmatur ratōne fieri

q̄ Chriſtus fecit, arte magica
non potuiſſe. Ea enim ſi quid
eueniret, aut id tempore fieret

Disperat, ſuluo nec Glaucon ſuſcitet auro

Aeſculapi⁹

adiuratōibus videlicet adhibitis, execratōibus, ſuffitibus, & id genus cæteris, vel ieiunijs, orad-
onibus ſuſtitioſis, immoderatis vigilijs, vt vanæ caballæ dediti, pcurant, aut certe mendaci-
ter non fere facta oſtenderentur. Quæ autem Chriſti opera facta viderūt ludæi, patrata ſunt
aut momento, aut vix cōp̄henſo tempore, & iuſſu quoq; ſæpe vſum legimus illum non
obſecratione. Diutius item & viui & ſani p̄ſeuerarunt in quos liberauit, quod ne hoſtes quidē
noſtræ religionis inſiciari poſſunt, nam quo tempore hæc in euangelioꝝ monumentis rela-
ta ſunt, & predicata publicitus, multi viuebant qui ſcriptores noſtros accuſare mendaciū po-
tuiſſent, quod nunq̄ tamen legimus, inter alias innumeras calumnias, quas in Chriſtum & ſe-
ctatores effuderūt. Igit̄ ſilere oportet & magiam & naturam, & qui vtrancq; complexus exiſti-
mari poteſt. Aeſculapius Apollinis filius creditus, nam miniſter naturæ fuit, qui medicinā ut
Cæſus inq̄, rudem & vulgarem paulo ſubtilius excoluit, atq; ideo in deorū numerum rece-
ptus eſt. idip̄m q̄ antea Sibylla præcecin̄it, tametiſi eum diuina genitum ſubſtantia, impius ille
& inſanus apoſtata Iulianus ementitus fuerit, rectius multo Tarquitiū, q̄ incertis parentibus
natum dixit, expoſitū, a venatoribus inuentū, canino lacte nutritū, Epidauri moratum, pa-
tria Meſſeniū. Vnde ip̄i, p̄pterea in voto cecinimus. Vel qua nutritus gemini Chironis in an-
tro Pollebat morti illudens Meſſenius heros. Eum poſtea Cynofuris ſepultum, p̄didit Cice-
ro, qui & alios duos citat Aeſculapios in tertio de natura deorū, alterum Apollinis, alterum
Ariſſippi & Arſione filium. illum autē ip̄um qui fulmine occiſus dicit̄, ſecundi Mercurij frat̄
p̄nunciauit, & Strabo illum irridens, Epidaurum, qui & ante vocabat̄ Epitaurus eius templo
inſignem fuiſſe narrat, & varia illum morborum genera, ſomnolentosq; homines curaffe,
& tabellas in quibus langores ſanati p̄ſentabant̄, pendere in templo ægrotātibus reſerto, idq;
in Coa etiam inſula & Trica fieri cōſueuiſſe. Hic certe p̄ deo vanis gentiū rumoribus celebra-
tur, & ea ope impleſſe creditus, quæ naturā ſup̄grediunt̄, vnde ſi naturā ſup̄greſſa ad magiā,
(cum diuina non fuerint) referenda ſunt, quod euētus aliqua ex parte cōfirmauit, q̄n̄ fulmine
vitam finiūt, ex opibus igit̄ illis Chriſti diſperit eius fama, & iam in eius honorē conſtructa tē-
pla corruerūt, nec eius vlla amplius extat imago, q̄ vt ſcribit Calliſtratus, ferre in ſeiſp̄a ſanita-
tis ideā videbat̄. ¶ Nec ſuſcitet Glaucon, nec ſuſcitafſe vere credat̄ Glauciū. ¶ Fuluo auro, quo
niam ſuſcitare mortuos ſolius eſt dei vniūſ & veri, aut cuius ille hoc munus demādare volu-
erit, nec p̄cio id fit, nec poena illi q̄ opam negotio p̄bet incūbit, oēs t̄n̄ cōſentiūt̄ fulmine iētum
Aeſculapiū ob reuocatū ab inferis hoīem, ſed forte ob tentatā p̄tē reuocādi. Heſiodus fulmie
iētū aſſeuerat a Ioue turbato, ob lucrū certe canit Pindarus fulminatū $\alpha\lambda\lambda\alpha\ \kappa\epsilon\rho\lambda\epsilon\iota\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\omicron\phi\iota\alpha\ \lambda\epsilon\lambda\epsilon\tau\alpha\iota\ \epsilon\tau\rho\alpha\pi\epsilon\kappa\alpha\ \kappa\iota\ \nu\omicron\nu\ \alpha\gamma\alpha\nu\omicron\rho\iota\ \mu\iota\sigma\theta\omega\ \chi\rho\nu\sigma\omicron\sigma\ \epsilon\nu\ \chi\epsilon\rho\sigma\iota\phi\alpha\nu\iota\sigma\ \alpha\nu\lambda\epsilon\alpha\ \epsilon\kappa\ \theta\alpha\upsilon\alpha\tau\omicron\nu\ \kappa\omicron\mu\iota\sigma\chi\iota$. ſed lucro inq̄ ſapientia ligat̄, p̄ſuaſit illi magnæ mercedis aurū cōruſcās in ma-
nibus, hoīem a morte reducere, q̄nam vero ille q̄ ſuſcitat̄ fuerit inter authores gentiū non
conuenit, aliū Glauciū inter quos etiā apud latinos Hyginus eſt, atq; etiā Claudian⁹, p̄ Stilico-
nis victoria cōtra Alariciū. Aliū Hippolytū, quos Vergilius ſeq̄t̄ & Lactāt, quē ſanatiū dicit, nō
ſuſcitatū, aliū Tyndarida ut etiā ſcripſit Plin̄. Hymeneū Orpheus, Steſichorus Capaneū Chy-
ronē aliū, quē cū Aeſculapio ſimul fulmine iētū fuiſſe Crati placuit, Lucianus oīem negligens p̄-
terq; eloquiā, & in primis deorū ſuorū irriſor, cōmentus eſt rixari Hercule & Aeſculapiū, q̄
niā alter alteri ſemet p̄ferre cupiebat, quapropter ad Aeſculapiū Hercules, an p̄pterea q̄ te lu-
piter fulminauit, utpote facientē q̄ fas nō erat, ecōtra Aeſculapius, oblitus eſt o Hercules incen-
diū quod in Oeta ſuſtinuiſti, & ob id ignē mihi vitio v̄tis, ſed & aliū fulmine adactū ad inferos
volūt, q̄m Pretidas, aliū q̄m Phenidas ſanari, aliū autē q̄m Orionē. Pherecides v̄o q̄m eos qui
moriebant̄ in Delphis reuocaret ad vitā. Prop̄tius Androgeonē cecin̄it ſuſcitatū ab Aeſcula-
pio, Et deus exiētū Creſſis Epidaurius herbis Reſtituit patrijs Androgeona focis. Nec aſſen-

Glaucus
ſuſcitat̄
Aeſculapi⁹
q̄s ſuſcita-
uit

tior prorsus Androgeo significari Glaucon ut qdam scripsere, nam fortasse potuit sequi graecos auctores Propertius, a qbus ipi multas rei huiusce opiniones duximus in mediū. neq; ei coueniūt veteres, quorum etiā multa cōmētaria perierūt, in qbus Androgeonis suscitati vel sanati fortasse mētio, q nullibi qd meminerim Glauci appellatōe citat apud auctores idoneos, tametsi Glauco necat phibeat tauri illius Herculei violētia, cuius Pausanias meminit. sed utcūq; fuerit mortuos homines nō potuit vere ad vitā reuocare, quod Christus fecit, sed il-

lud aut magia tētavit & ope demonū qbus detrusus ad inferos, aut arte medicinæ quā polluit, extreme laborātes reuocauit ad sanitatem, vñ apd vulgus dictū est mortuos suscitasse, quē admodū puellę cōtigit, q a Tyaneo restituta vitæ putabat, utpote quā pleriq; mortuā credidissent, sanita-

**Pro meritis damna exptus, crudelia suffers
Flagra, alapas, Iulus, risus, opprobria, sentes
Suffixus clavis transfixo stipite pendes,
Et dulcis vitæ nexus dirumpit amaror,
Tum Sol occuluit radios, tū Luna recursu**

ti dumtaxat redditā fuisse, sic Celsus Cornelius libro de medicina secūdo, refert Asclepiadē peritū medicū funeri obuiū, intellexisse eum viuere q efferebat, qnetiam Democritū virū, ut inq; iure magni nominis, pposuisse affirmat, nō satis certas notas esse vitæ finitæ, opa igit illorum defendi possunt vi artis & naturæ facta, q tamē gentes supra naturā credi volebāt. Qd aut Christus sola voce mortuos impando statim reuocauerit ad vitam, & e motumētis cōtūdū cadauer exclamādo & iubēdo, pristinae formæ restituerit, naturæ id aut arti referri acceptum neq; ¶ Crudelia suffers, ex bonis aut opibus, mala ab hoibus prauis pessus est, inuidia qppe Phariseoꝝ, & eoꝝ q legis custodiēdæ curam susceperāt, accusatus est, male habitus & cruci mortis addictus, quæ omnia ex euāgelio, quod tibi legendū identidē & addiscendum est, amplissime patent. ¶ Flagra, cum cæsus est calumniam. ¶ Alapis, cum eo q pontifici responderat arrogantia insimulatus, in faciem pculsus est. ¶ Iulus, risus, cum illi insultabant dicentes, Aue rex iudæoꝝ, cum veste purpurea in derisum indutus, cum spinea corona in opprobrium pariter & contumeliā coronatus, cum in cruce positus, vt de cruce descenderet ab iridentibus petebatur, cum eum saluare se non posse iactarent, qui alios fecisset saluos.

¶ Opprobria, cum falsas illi calumnias ingerebant, cum in eum commenta falsi criminis irrogantes, seductorē, potorē, edacem, blasphemū impie mētiebant. ¶ Sentes, coronæ spineæ, quos tulit dolore maximo, eos em opinio est magnoꝝ viroꝝ ad cerebrū vsq; penetrasse, hmoi aut vsus carmē integre dī a Seruio, & cū emphasi, pferendū est. ¶ Suffixus clavis, demit pforatis manibus & pedibus, in crucē ferreis clavis fixus est, vñ illi. ¶ Dulcis vitæ nexus, retinacula vitæ dulcis, i. corpis & animæ coniuētio, q p se dulcis & iocūda, utpote de recta inclinātōe naturæ pendes. ¶ Dirūpit amaror, amarities, amaritudo mortis, ex dissepatōe aiæ, vt em coniuētio dulcis, ita dubio pcul amara disiūctio, idq; cū natura obuēniat oibus, illi certe maxime affuit, cuius ætas in ipso iuuetē flore iucūditissimo, viuēdi occasiōē p̄stabat, pfectissimi quoq; sensui corpis, ex p̄tissima temperatura, iustissimaq; pportōne humorū dissultās, acerrimi doloris erat causa, accedebat nobilissima, prsus imaginādi potestas, qua oia dira & aspa minutissime & exactissime cōcipiebant, vñ amaror ipse pdibat impensius, nomē at amaror apud Lucretiū, Verg. Gelliū, alios. Pendes stipite, libēter admittit silis loquēdi modus Dio medi, q̄q; placuit magis si ex p̄positio neq;at, dī at nobis trāssixo stipite crucē significātib; periphrafi qdā. ¶ Tum Sol occuluit radios, tū Luna recursu, tum em obortæ sunt tenebrę in vniuersa terra, a sexta vsq; ad nonā horā. Qua qdem in re mirāda pleraq; cōcurrerūt, nā Luna q a sole post cōgressum recesserat, & e regione iā se cōsuetō videlicet cursu pene opposuerat, solarē globū insolito cursu petēs eclipsem fecit. Scdm v̄o qd maxima demiratōne dignū est, qm ab oriente defectus ipse luminis ortū habuit, qd ab occidēte naturali cursu Lunę fieri solet. Tertiū q ad vltimū vsq; lineæ solarē globū dimetiētis pueniēs resiliērit, Quartū q reparatio luminis quæ semper ortum habere solet ab ea parte, quæ primo deliquium passa est ex aduerso principium habuerit. Quintū q eodem vespere a congressu ad oppositum diametrum sese recepit, cuius defectus & Phlego olympiadum supputator meminit, & Aphricanus in libro temporum, sed accurate Dionysius Areopagita multiplicis huius miraculū verba fecit ad Polycarpum, vt alias etiam retulimus.

HYMNVS

Abripio. ¶ In solito, insueto, itaq; reursu Luna. ¶ Lucem arripuit, solis se præter consuetū ordinē o-
ponens, abripere auferre est. Verg. Tris notus abreptas, abstulit igit; & abripuit lucem, ex qua
lucis priuatōe tenebræ terram obumbrare, hoc em̄ ex illo sequitur, quare additū est. ¶ Spar-
sitq; tenebras, tum terra horrendum intremuit, postq; enim Christus spiritū emisit, terra mo-
ta est, ut euangelicis literis instruimur, quibus gentes vel nolentes adstipulant, nam quod ali-
as quoq; meminimus, Plinius in historia naturæ, Tyberij Cæsaris principatu, sub quo domi-
num Iesum morti crucis adiu-
dicatum cōstat, duodecim vr-
bes Asiæ scribit motu terræ
vna nocte prostratas. Et Se-
neca in sexto naturalium que-
stionū libro de hoc ipso terræ
ut arbitror, motu antea scri-
pserat in hūc modū, Asia du-
odecim vrbes simul perdidit
anno priore, ob id nobis di-

In solito abripuit lucem sparsitq; tenebras.
Tū terra horrēdū intremuit, fractisq; sepulchris
Corpa sanctorū superas rediere sub auras.
Sic terra & cœlū mortē testata parentis.
Quid plus mortali valuisti impendere princeps

ctum terram horrendū intremuisse. ¶ Fractisq; sepulchris corpora sanctorū, monumēta q;
q; aperta esse, & multa corpora sancto rē surrexisse, eodem euangelio didicimus. ¶ Sic terra
& cœlum, quapropter & cœlū non diffuso lumine, q; sol obiectu lunæ spargere non potuit
in terras, obiectu inquā prorsus insolito, & terra quoq; motu & quassatōe atq; tremore, sunt.
¶ Testata mortem parentis, Christi hominis pariter & dei, qui & qua homo est p̄tulit mor-
tem, & qua deus omnipotēs omnīū est creator & parens, dicunt autē testata nō p̄pterea ut sen-
sus illis inesse putem̄, & ea suscipiamus veluti animalia, vt de cœlo Platonici, & ex antiquis
theologis aliquot existimarūt, q; iunioribus quibusdam p̄pterea nō impugnant, ut etiā de ter-
ra Stoici autumarūt, & Peripateticus Alexander visus est velle. Sed qm̄ dei decreto factū est,
vt quod prauis hoies negarūt, cœlū & terra faterent, q; suo conditori quadā quasi mœsticia &
gemitu, si dicere liceat, parentarūt, notū q̄ppe naturæ ordinē fieri eclipsem illā solaris luminis
nō potuisse, terræ quoq; motus tametsi corporeā causam habeat, v̄tū videlicet terræ latebris
penitioribus inclusum, q; quærat aditū, vt varias atq; multiplices veterū philosophorū opini-
ones p̄terea, in deū tñ, vt iuste decreuit Thomas, causa referēda est, referēda inq; ab oibus qui
recte philosophātes, nouerūt oēs alias causas a prima p̄dere, q; ad intima puadat, & ad rei sub-
stantiā expromēdā p̄tingat magis q; p̄ticularis & p̄xima, a theologis v̄o nulli dubiū, q; cō-
p̄tissimū est, nec foliū q̄dem arboris absq; dei volūtate defluere. ¶ Quid plus, interrogatio p̄
admiratōem, cui respōsum afferit maioris admiratōis plenū, & p̄ apostrophē oīa, q; videntur
imp̄dius affectū cōcitare, qd̄ inq; plus potuisti. ¶ Mortali, humano gñi. ¶ Imp̄dere, & sane ni-
hil videt plus homini cōferri potuisse, qm̄ si diuina illa, q; nullis legib; subest, potestate uti vo-
luisset deus, absolute redimere genus humanū, & delere p̄ctm̄ originis, potuisset & alia pagere
q; mortis eius beneficio in mortale genus extitere, ac sane cōsideranti mihi Christi mortē, p̄-
ter alia cū multa, tum magna q; solent afferri, id venit in mentē, nulla alia re nobis dei bonita-
tē clarius illucere posse, q; morte Christi, bonū q̄ppe vt nost; oēs theologi, ut Plato, ut ali;,
clarissime testant, seip̄m diffundit, vñ illa Platonis ip̄ius sn̄ia, deū q; bonus erat mūdum cōdit
diffuse, h̄mōi autē effectus potestatē nobis maxime videt ostēdere, qm̄ infinite v̄tutis est ex nihilo
aliquid facere, qua de causa p̄ter deū neminē, id quocūq; mō posse Thomas, ali;,
decreuere, tametsi Arabes Maomethēs cōtra senserint & falso, tametsi Cardinalis Alliacc̄sis cōpetere id
munus alijs rebus hoc mō putet, ut deo coagere in creatōe possint, v̄tūq; sit, maximū eū esse
ctū, maximāq; testari potestatē, siue ex sese & sua natura habitā, siue ab alio deriuatā, nullus
arbitror negauerit. In gubernatōe v̄o & administratōe, cum empyrei illius cœli & beatorū spi-
rituū, tum in sphaeris celestibus, tū in sublunari machina regēda, maxime videt dei sapientia
splēdere. Bonitas autē q; q; & in potestate appareat, & in cura monstret oīm q; creata sunt, mu-
nus tñ p̄prium & p̄ se obiuisse non videbat, nam tametsi mixta hęc nobis p̄sentent bonitas,
sapientia, potestas, primo tñ & magis aliud alio videt intellectū cōmouere ad sui admiratōem
cognitōem, & cultū, sic & potestatē in creatōe, in gubernatōe sapientiam illustrē mētis oculis fie-
ri. Bonitas v̄o, de Christi nece nobis extra cōtrouersiā sese maxime coruscā & splēdidā exhib-
uit, nam q; q; ibi etiam & potestas & sapientia, nō adeo tñ clare cōphendunt. Qd̄ em̄ mun-
us aut bñficiū maius exhiberi alicui ab alio cōphendi p̄t, q; semet amore maximo tradere, semet

Bonitas
dei maxie
ex morte
christi co
gnosci

in q̄ male habendū, crucifigendū, interficiendū, an se poterat hac in re cōmunicare liberalius? num q̄ ex rebus infimis sup̄ ma, ex sensibilibus itelligibilia capimus, cogitare quimus amari nos posse magis & impensius ab amico q̄ si ad sanguinē vsq; fundendū, & cedem subeūdā nostrigratia pficiscat. Idip̄m nobis deus ita cōtulit, ut qm̄ diuina natura, quæ pr̄sus pati nedum mori potest, cruci nequit affigi, humanā naturā quæ incōmodis & morti obnoxia est, filius dei sumpsit in vnitate suppositū, vt Parisiensiū vramur ȳbo, eamq; vexandā, flagellandā,

crucifigendā p̄buit, in Christo em̄ q̄ p̄ nobis crucifixus & mortuus diuina est humanaq; natura, quæ omnia tanto magis lucent, q̄to vitare incōmoda & mortē potuerat. ¶ Aeternus igit̄ mortali affuit, q̄ esse poterat si voluisset immanis. ¶ Exors. extra sortem nostri. Discriminis humani, periculi. discrimen polysemō vocabulū, nam piculū. experientia & differentia significat &. ¶ Nutu. sola videlicet voluntate, solo iussu iuxta illud Psalmi. Ip̄e dixit & facta sunt.

Periculū.

Aeterne: humani poteras discriminis exors
Primæuæ nutu delere piacula noxæ,
Et poteras hominis vestitus mēbra, maligni
Dæmonis imperiū nullo luctamine, nullis
Vincere militibus, & nullo sanguine lapsum
Humanū releuare genus, nec dulcia vitæ
Commoda diffugiens vitæ ad cōsortia ferre
Non decubentes nigranti Atlantis in ora
Tyndaridæ aduersos casus, & sæua malignæ

¶ Delere. abluere. abolere. ¶ Piacula. p̄ctm̄ plurale p̄ singulari, schema poeticū in vsu frequēs. ¶ Primæuæ noxæ. primæ culpe primi parētis Adæ. ¶ Et poteras hoīs. poterat hūanā sibi naturā vnire si voluisset sine incōmodis, & morti minime obnoxia, vt nonnulli arbitrati sūt forte euenisse, ni peccasset Adam, & pellere quoq; dæmones & alia, q̄ nobis eius mors beneficia exhibuit, pagere potuisset. ¶ Vestitus mēbra. assumpta humana natura, factus homo. Verbū em̄ vt inqt̄ Ioannes, caro factū est, vsus etiā qn̄q; obtinuit vt vestitus carnē diceret. Leo pontifex, Ineffabilis inqt̄ natiuitas dñi nostri Iesu christi, quæ se naturæ nostræ carne vestiuit, & alio loco. Hodie ȳbum dei carne apparuit vestitum. græca aut̄ cōstructio est vestitus membra.

¶ Maligni dæmonis ip̄erū. quoniā huius mūdi sibi imperiū & potestātē arrogauerat. ¶ Nullo luctamine, nulla tentatōe sup̄ata. ¶ Nullis vincere militibus. nullis Ap̄lis, q̄ spiritali militia aduersus dæmonē acerrime depugnarūt. ¶ Et nullo sanguine. in ara crucis effuso. ¶ Humanū genus, quod ceciderat releuare a casu, ab inferis redimere. ¶ Nec dulcia vitæ cōmoda. nullis ieiunijs, nullis itineribus & laboribus sponte susceptis, q̄ nostræ vitæ cōmoda impediūt.

¶ Ad cōsortia vitæ. æternæ. ¶ Ferre. p̄ducere, sed qm̄ isthæc a cœlo deriuare vanitas astrologica vellet, ideo monstrandū somniare illā atq; mētiri, q̄ tamen si a s̄ factū, tantisp̄ tñ hic etiā vel innuēdū est, vt q̄ nugas illas magnificiūt, risu dignas apte dijudicet. ¶ Nō decubētes. circumferē a mathematicis nugatorib; eos in quoꝝ genesi geminoꝝ signū in occidētis domo est, aduersis casibus subiaccere, & in se cōcitare inuidiā, quasi vero nō omnes mortales inuidiæ morsibus pateant, eoq; aptius, quo ȳtutibus aut animi aut corpis ornatiores sunt, & bonis q̄ dicunt̄ externa magis cumulati, quasi aduersi casus vniuersum genus humanū minime circumstent, quasi etiā statū id & in cōcussum astrologoꝝ sit dogma, apud q̄s nil solidi nil firmi, q̄ rum tot pene dogmata quot capita, quasi eam quā vulgus astrologoꝝ Christi geniturā dicit falsam nō cōprobauerit Ioā. Patruus, aut si ȳa, quasi ex ea q̄q; iusta ip̄oꝝ dogmata oīa non deducant̄ ihs aduersa q̄ Christo cōuenere. q̄ si & illud nō sit comptū, nullā esse tā fœlicē geniturā, q̄ multis modis nō possit infœlix iudicari, tam varia genethliacoꝝ decreta sunt, & contra nullā tā fœlicē q̄ infœlices casus minitari nō possit, aut eos pepisse iudicari si exitus primo inspecti fuerint, vñ lōgo p̄gressu. Io. Picus Pat. oñdit ex ihs q̄ Christo euenisse nouimus, patere sp̄ astrologis ansam blaterādi, sed q̄q; dicūt ex eis nonnulli geminoꝝ signū ea q̄ diximus in terris portēdere, si occidētis p̄tes in genitura occupauerit, nō dicūt tñ id in Iesu genitura eo in loco fuisse, nā librā faciūt horoscopū, cui oppositi esse gemini nequeūt. ¶ Tyndaride. aut Castor & Pollux dicunt̄ gemini appellati, Iouis crediti filij, & Dioscuri, & Læde vxoris Tyndari q̄ post mortē dei habitū a gētibus & in cœlū fabulose relati, vt etiā cōsentit Cicero de natura deoꝝ disputās, & Horatius in ep̄a ad Augustū, Romulus & Liber pater & cū Castore Pollux

Contra astrologos

Castor et Pollux

HYMNVS

post ingentia facta deoꝝ in templa recepti illis nomē ἀναξ. primo cōmunicatū est qđ apud nos regem exprimit, eaq; nois etymologia, qđ subiectis arceat mala. Eustathius in cōmētarijs in Iliadem Homeri, auctoritate veterū motus, tractū id dicit ἀπο τοῦ ἀναχῶς ἐξ ἢ τῶν ὑποτέταγμένων. & ita Dioscuros primū nūcupatos ὡς τῶν πλεοντῶν ἐπιμελουμένοι, putabāt em̄ eos p̄esse nauigātib; sed hoies fuerūt amoribus dediti & choreis, vñ & Epicharmus canit Palladē Tyndaridis armoꝝ legem tibia cecinisse, ex eoq; factū Pindari enarrator p̄dit, vt Lacones tybijs vterent̄ in bello. Rhythmus quoq; cui nomē Castorio, ab illis p̄fectus existimat̄, dei facti sūt vanitate gr̄coꝝ, & ad alias quoq; gētes supstitio p̄pagata adeo, vt nō solū in Terapnisti templū haberēt, sed apud Cyrenēses qđ nō multo post eoꝝ cādem, Batto monstrā te Διοσκουρείᾳ celebrarent̄.

**Castori
numerus**

In te conflagrūt princeps incendia turbæ.
Nulla cleonæi Phœbo possessa leonīs
Effigies fas exeruit, vel tradidit orbi
Solemnes ritus, cœlesti aut sede locauit.
Quos p̄ te infanda lacerarūt cęde tyranni.
Nec te Cyprigenę fœcūdo lumine piscis

Lynceus

Fuere quoq; raptores & dignas raptu pœnas pepēdere, bellarūt em̄ Castor & Pollux aduersus Lynceū & Idam, qbus sponfas rapuerāt Leucippi filias, a Lynceo Castor interfectus, dū de litesceret in quercū, ut scribit Cyprius & Apollodorus. Didymus v̄o latuisse ambos sub quercu in insidijs maluit, Castorēq; ip̄m a Lynceo interfectū, illo inq; Lynceo oculatissimo κ̄νον γαῖ, ut Pindarus ait ἐπιχθονίων πάντων γενετοῦ ἐνταῦτον οὐμᾶ. de cuius monstroso visu argonautici scriptores plurima, Homerus ἐπερημεροῦς, vocat geminos ip̄os, sic & Pindarus etiā fabulat̄, modo in cœlis, modo in subterraneis alternis diebus degere, occiderāt añ bellum Troianū, qua de re Homerus ne mortē eoꝝ narraret plura cōmētus est, quē Dion Prusēns hac etiā de causa, nō sine bile rēphendit. Mihi sane mirę videt̄, vt fabulosa vetustas nauigātib; p̄esse Tyndaridas ip̄os pari consensu, p̄diderit, q̄ suis cōsulere volētes, non potuerint, ne tempestatibus acti alienas regiones incolet̄. Sigdem Charax mādauit historiæ, argonautas nō vna dūtaxat nauī, vt vulgus scriptoꝝ autumauit, sed pluribus Euxinū mare penetrasse, earumq; nōnullas aberrauisse impetu ventoꝝ exagitatas, simulq; illā qua Tyndaridū Heniochi veherent̄, vñ postea & Heniochi ponti accolæ, itemq; Tyndaridæ, & regio Dioscuria, vicina Colchice Trapezuntī. Heniochos aū illos ponti & cęde & comestione humana gaudere, notauit Aristoteles in. viij. lib. Politicoꝝ. ¶ Decumbentes, occidentes, in ora Atlantī, in regione vbi sol occidit. Atlantis autem dicta, quoniā Atlas mons est Lybiæ ad oceanū Hesperīū. ¶ Nigranti, obscura, quod nomen p̄ducta prima & correpta poni potest. p̄ducta a V. Flacco, nigrantē puluere frat̄. & a Verg. prius. Hic ego nigrantē cū mixta grandine nimbum, a quo etiā corripit̄, cum sæpe nigrantē Aegida cōcuteret, sua em̄ natura niger prima breui est, rōne tñ liq̄dæ quæ mutam sequitur, in obliq; p̄duci potest, sicut pater patris, qđ si lōga naturaliter esset liq̄da sequēte mutā corripī non posset, sicuti mater matris, acer acris. ¶ Cōflarūt excitarūt, coegerūt, in vnū duxerūt. ¶ Incēdia, iras, qđ ab accēso bile animo pueniūt. ¶ Nulla cleonēi, spargebāt & illud leonīs videlicet, quā in cœlo esse ferūt imaginē, si maxime in ea sol, vt pote in p̄pria domo positus fuerit, illis omnibus qđ sub ea editi sunt in lucē imp̄tiri, vt optimas leges ponāt, cerimonias & sacra populis dent, seruos & familiares in cœlū collocent, qđ vtiq; signū & si vt ip̄i fatent̄, Christo nascēti nō affuerit, optima tñ ab eo lex p̄mulgata est, vera sacramēta mūdo imp̄tita sunt, aus serui in cœlū collocati sunt nullā opa. ¶ Leonis cleonēi, nō igit̄ eius. ¶ Effigies, bestię. ¶ Fas, id est iustū & pium. ¶ Exeruit, eruit, in lucē patefecit. ¶ Solemnes ritus, religionis orbi tradidit. ¶ Aut locauit cœlesti sede, seruos Ap̄os & martyres religionis ip̄i s̄ seruāde gr̄a. loco v̄bū satis notæ significatōis est, interdū tñ sponsale est, interdū iure consultoꝝ. ¶ Locauit, inq; posuit, statuit. ¶ Quos tyranni, crudeles principes Romani, cruda & immani cęde lacerarūt vnguilis ferreis, pectinibus & mille modis, nunq; añ nisi in Christi inuidiā excogitatis, q̄to aū nocere illis imp̄suis iniq; illi cogitabāt, tāto magis illos reddebāt dignos. ¶ Cœlesti sede, empyrea patria, in qua eos meritis exigētib; deus reposuit, constituit, collocauit. ¶ Nec te Cyprigenę, dicūt Venerē, quā Cypro ortā nugant̄, in pisciū signo tanq; in sede gaudere. ¶ Fœcūdo lumine, quoꝝ lumē fœcūdū fabulant̄, & eos qđ id signi in ortu habuerūt, numerosa ple nō cariuos, qđ deliriū inde forte deriuarūt, qđ piscium vētres ouoꝝ

Heniochi

Atlas

Loco

**Piscis ve
neris**

multitudine scātēt, sed hoc illis nimis fortasse philosophiā sapit, ad fabulas multo libentius re-
currūt, ferūt em̄ pisces eos in cœlū trāslatos eadē causa, q̄ Dercen Veneris filiā in mare delap-
sam saluauerint. Chaldei v̄o tātam rerū, q̄ nimmo fabularū cœlestiū noticiā adepti sunt, vt ei
pisci q̄ magis spectat ad Boreā, caput esse hirūdinis fabulent, ut nihil desit q̄n etiā mōstris oīa
repleantur. ¶ Duxit ad ignotas vrbes, ferūt autē eū cui in horoscopo piscis affuerit, multa itine
ra facturū & sulcaturū æquora, hisq̄ fortasse & fugā in Aegyptū, & pagratas Iudææ & Galileg

Derce

Duxit ad ignotas vrbes, aut stagna Tyberi,
Non grandi Lembo toties sulcare coegit
Perlata in cœlum falso Pagaseia puppis

ptes, libēter acceptas referrēt,
trāsmissa. ¶ Tyberi p̄ tyberij
apocope, ea sunt Tyberiadis
stagna, sed libra nō pisces i ge
nitura Christi dicūt affuisse, q̄
igit̄ pacto illud nugabuntur,
nec Argo etiā nauē i causa fu

isse cōminisci q̄unt. Argo inq̄ falso in cœlū plata fabulant em̄ Genethliaci in cœlū esse nauis
imaginē, quā gētes phibebāt lasonē in Cholcos vexisse, & reuexisse Argo cognoiatam de no
mine fabri, vt plurimi volūt, alij ab Argo Phrixi filio, alij a velocitate, alij ab Argiuis q̄s ve
xit, alij qm̄ in Arga fabricata sit. ¶ Pagaseia, qm̄ in Pagaso Thessaliæ vico fabrefacta dicebat,
fautrice Pallade, alij Pagasas dicūt vrbe a fontibus, nā ΠΗΓΗ, fons nomē fortitas, alij empori
um, sunt q̄ malint a ΠΗΓΥΗ, qd̄ est compingo, qm̄ ibi Argo nauis cōpacta, fabrefactaq̄ fue
rit, Pagase nomē deriuatū, sed em̄ Pagase p̄ montoriū est Magnesiæ, Apollonius Παγασσαί
μυνητιδες, cognomē autē eo sumpsit, q̄ ibi Argo cōpacta est, ibiq̄ Pagasei Apollinis sacre
cōsensus plurimorū est primā fuisse oīm lōgarū nauitū, q̄ q̄ nōnulli scribūt a Danao, quē p̄se
q̄ret Aegyptus primū p̄paratā, vñ & Danais vocata, alij nauis inuētū in Libes vti diximus, re
tulere q̄ tñ oīm prima q̄ a Noe fabrefacta est arca, eam ip̄am Argo nauē Aratus trahi p̄ cœ
lū puppi fabulatus est, vtpote quā dicerēt carere proa, hoc est pte anteriore, sic dicta Herodia
no auctore Παρεα ἢ Προιεναι καὶ Προπορευεσθαι, id est ante ire & p̄cedere, Zezes autem
proram Παρεα ἢ εἰς προτερον τῶ ρεοντος κτοι του υλατος απτεσθαι, id est ex eo
inquit dicitur, q̄ prius ab aqua & fluente tangantur, Πρυμνη vero, id est puppis vltima pars
nauis Παρεα ἢ εἰς μερος τελευταιον μενει, quam solam fabulati sunt illi restasse assum
pta proa, vtpote quæ Symplegades præter nauigauit, ea propter puppis signanter a nobis
dicta est, tametsi pro nauis puppim̄ accipi frequentissimū est. Symplegades autem ita a Lyco
phrone & alijs ip̄e petre dicebant, & a Dionysio Libe & alijs, ab Apollonio etiam Cyaneæ ex
colore, quæ naues prætereuntes destruere dicebant concursu & procussu, vnde nomen Sym
plegadis, Homerus & Herodotus planctas vocat ab errore, & ita etiam Apollonius, p̄pterea
apud Pliniū p̄ planitei, repositus Hermolaus planete, sed legendū arbitror plancte positumq̄
Plinio vocabulum, vt Homerum & Herodotum & Apollonium sequeretur, vsus enim Pli
nius libenter nominibus græcis, in alijs plerisq̄ ad imitationem authorum celebris famæ, q̄
nec nota mutauit, nisi aut necessitate coactus, aut eleganti nouitate delectatus. Dionysius Πλα
ξομενος vocat & ἀναιδεος, id est errabundas & impudentes, quod si Eustathio stamus, Ho
merica id cecinit imitatione, quasi animatæ putarentur. Eratosthenes συνομαλας nuncupa
uit eas quasi impetu simul concurrerent, sed de loco vbi essent minime cōueniunt. Lycophrō
circa Chalcedoniam & Byzantiam, Geographus in angustijs Byzantij, Apollonius interdū
consentire Lycophroni videtur, interdum velle circa Euxinum esse. Eustathius ad Thracium
Bosporum, Plinius in ponto, Homerus circa Thyreniam, nam Siculas plāctas citauit, quo
niam ut inquit Herodotus, Græci illas videlicet Cyaneas planctas vocarunt. Eratosthenes p̄
pe Euxinum, sed quid nam proprie essent, non magis cōsensere, nam alij petras vti diximus
Homerus quodam loco non petras, sed excitas vndas & petris collifas nauibus officere ca
nit. Plinius insulas quæ paru, discrete interuallo, ex aduerso intrantibus gemine cernebātur,
paulumq̄ deflexa acie coeuntium speciem præbebant. Strabo paruas insulas facit, quarum
altera adiaceat Europæ, Asiæ altera. Pindarus viuas illas & in Argo nauis trāsitu defunctas fa
bulatus, & in qdam hymno Pythiaco ἀμεμαχέτων petram dicit, paulo post rem augens, &
monstro similem ostentans, geminas vocat animantes Διδυμοὶ γὰρ inquit εἰσνεύουσι, vtpo
te quæ currere & refugere viderentur, quem locum æmulantes in sylua nostra, cui titulus vo
tum, viuas Symplegadas diximus refugo ictu. Nō te Scylla ferox, nō quæ de gutture fluctus
Absumptos remouit nō tristibus inuia nauis Syrtis, nō viua refugo Symplegades ictu.

argo vñ:

Pagase.

Danais
nauis pra

Symple
gades.
Cyaneæ.
Planctæ
petræ,
loc Plin.

HYMNVS

¶ Canceꝛ littoreus. ita dicit epitho receptissimo & rei naturæ consentaneo. ¶ Numerosa in brachia exoriens, exoriri aut duplicē in modū sumi potest, vt exurgere cancꝛ intelligamus, consideratōe habita ad motū eius naturalē, & exurgere hoc est apparere, apparere inq; in ortu & emerſu ipsius orbis, in quo illū deliniant vt cūq; fiat & vere de littore surgere, & sicte pariter exoriri dī, in ea cœli pte reuolutus numerosis brachijs q̄ ipi adsunt animati, sed sunt nonnulli q̄ dicūt etiā geminā a ferre mortē cancꝛ a prioribus dissentientes vna tm̄ coniectis. ¶ Nō

Tartessus Tartessiacis ferūt & Scorpiū in occidente positū in genitura, violente mortis cām afferre, quare dictus est vibrare venenum horrendū, ob mortē quā. s. p̄signare dī violentā. ab vndis Tartessiacis ab occasu, habere Tartessum fontes argenteos Stesichorus cecinit. sed Stephanus ait urbem Hiberiæ esse dictam a fluuio cognomine, q̄ Aregyro monte defluit, & afferre plumbū dī. Zezes notat insulam & urbem esse Tartessum, iuxta columnas Herculeas, quæ veluti portæ sunt q̄bus oceanus angusto freto irrumpit in terras, ea p̄pter apud Lycophronē τὰρτησων πύλων. i. Tartesi portæ mentio facta est. & Columella de lactuca Hispana canens inqt. Et mea quā generant Tartessi littore gades, erat aut Tartessus foelix quondam vrbis, quod etiā subindicat Dionysius, dicta aut Tartessus, quoniā Bethis fluius, quod Aristophanes in Batrachis meminit, Tartessus ab antiq; dicebatur, a cuius gemino hostio velut insula constitueretur, a tartaro quidam nomen deriuarūt, ob subterraneos specus, q̄bus ad inferos descensum esse nōnullis creditū est. ¶ Scorpius autem de quo dicimus, fabulis est relatus in cœlum, vt apud Nicandꝛ, Aratum, alios, nugarur enim post Orionis mortem in cœlum sublatum, sed & cum ipso Orione, quod etiā voluit Orpheus in libro de lapidib; dum de Scorpio lapide caneret. Orion aut (ut Corinus scripsit) vir p̄ssimus fuit & multos locos a feris purgauit. & Agrestes mansuefecit. rectius ille opinatus, q̄ ridiculi illi qui ex trium deorum lotio, q̄que Hesioidus per eum de Neptuno & Hyella p̄genuit. & cum scorpione necauit, quas fabulas boni Genethiaci secuti sunt libentius vt pote q̄ scorpiones sint, similes illi q̄ vt Sophocles ait ἐν πᾶσι φερούσι λίθω. custodiūt enim in occulto bene numeros diuites & curiosos rerum fortuitar; vt pecunias expilent, cum tamen eor; placitis nihil nisi fabula cœlum, vt de Arati carminibus cecinit Mallius, qui paulominus de suis idip̄m dicere potuisset primus apud Latinos rerum cœlestiū, & vt verius Ioan. Picus Patruus scribit, fabular; enarrator. ¶ Non crucis exitium mauors. Mauors p̄ marsep̄thesis est, quod aut atinet ad sensum. Martem dicūt Genethiaci Christo violente mortis causam designasse, in septima quoq; domo quam morti fabulant; addictam, draconis caudam fuisse, sed certe vt Patruus monstrauit, non potest insanis deesse gerendi occasio, nam quocumq; statueret loco Mars, habebat ansam calumniæ in veritatē, at nocturna erat genitura q̄ infortunia minui p̄dicarūt, & septima domus non est morti deputata consensu omniū astrologor;. nam Mallius Babylonios secutus, inde pericula trahit nec absolute, sed si stellæ male subscribunt, Helioidorus inde peregrinationes deriuat, minime tamen consentientibus alijs; atqui draconis cauda & caput, signum prorsus imaginarium est, quod nec bonum nec malum significare dicit Abram Auernazra, boni nominis apud astrologos, quo item signo nec vsus in p̄dicendo Ptolemæus, nec eius etiā apud veteres Genethiacos vlla mentio, p̄ter q̄ de loco & positu, qua in re diuersi quoq; & alitercantes inueniunt, nam antiquiores tam caput q̄ caudam inter infortunia loca p̄pter eclipticam, s. viam deputarūt, eisq; consensit Helioidorus, Iuniores astrologi caput nō spreuerūt, qm̄ in eo p̄pingores nobis planetæ putantur efficaciores, sed & alibi eximie caput laudauerūt, vt copulā totius foelicitatis, alibi eū ambigie naturæ atq; vsatilis esse decreuerūt, alibi male qd̄ & cœsuis Alchabitius, infortunatos planetas p̄nunciāns, q̄ eū suis capitibus fuerint (sigdē vnicuiq; caput & caudā adnexuit) q̄q; capiti & caudæ draconis iūcti inuenirent, aliq; p̄ter hæc tā varia de isto capite (ut Io. patruus inqt) ptulerūt, ut nullo capite aut certe corde ptulisse videant, nihil aut aliud est caput, caudaq; draconis q̄ intersectōes & nexus circuli mēte cōcepti, & ad ecliptica discernēda loca excogitati, q̄b; nil

Nec sua littoreus numerosa in brachia cancer
Exoriens natū non digna cæde peremit.
Non Tartessiacis horrēs vibrauit ab vndis
Scorpius horrendū violenta morte venenū.
Non crucis exitiū Mauors, nō septima cœli
Portio, liuenti serpentis taeta veneno

**Scorpiō
cœlestis**

**Epithesis
Mauors.**

**Caput &
cauda
draconis
quid;**

nato infanti, aut foelicitatis, aut miseriae conferri potest. cum id quod nihil est prorsus, nullamque possidet naturam, nullas etiam habere vires queat, tantum abest ut refundat in alios. Sed hoc certe mirandum, si stulto et in deliria digna sunt admiratioe, ut cum signo illi prorsus imaginario tam pe- stilentem vim adscribant, cur illi etiam veri serpentis naturam non tribuerint, qualem in terris arbi- trantur. cur ibi quoque serpens non abijcit senectutem, cur hyeme non amittit visum vere sumpto Marathro recuperat, ut Nicader & alij monumetis retulere. ¶ At nimio &c. non igitur liniametis celestibus, sed solo amore & vitae & mortis aerumnas protulisti, vitaeque primum numero- sa incommoda. ¶ Humaneque subis, mox & mortis, subis a subeo non a subo obsceni signifi- cati verbo, hoc est sustines & toleras. ¶ Tremebunda, hor- renda, timida, vltimum quippe re- terribilius mors, quam protulisti ut nobis consuleres. ¶ Perpetuasque homini, tua enim pauperie perpetuae praestant in caelis diuitiae, tua itinera quietem praebent, tua pugnavictoria, tua mors vitam elargita est iuxta illud Esai- ae prophetae, Langores nostros

**Attulit, at nimio nostri compulsus amore
Humanae praesens numerosa incommoda vitae,
Humanaeque subis tremebunda incommoda mortis,
Perpetuaeque homini praescribis paupere cultu
Diuitias, stabilem praefugus praestare quietem
Decernis, pugnae victor, dispellere turmas
Aerias nobis praestas, & morte perennem
Caelesti in patria praebes in saecula vitam,
Sed post foelicem mortem fomenta dolorum
Largiter effundis, tua nam dum lurida claustra**

Subis

Mors

Pauper

Decerno
Praesto.

Dis
Praebeat.

Seculum

Fometa

ipse tulit, & dolores nostros ipse protulit, paupere igitur cultu vitae praesentis, futurae & sempiternae vitae diuitias praemitis & praestas. Pauper duum generum est, sed etiam interdum trium, ut lis est de paupere regno & illud. Pauperis & tuguri congestum &c. ¶ Diuitias, heteroclitum numero, quod antiquis etiam diuitia dicebatur. ¶ Et praefugus super terram. ¶ Stabilis in caelis, & sempiterna quietis foelicitatis. ¶ Praestare decernis, id est statuis, deliberas, historiographis tamen decerno, pugno saepius significat, in quo significatione Verg. Inter se coisse viros & decernere ferro, a quo verbo decerto frequenter educitur. Praestare autem hoc loco manifeste significatio est, tamen antequam vel excello significat, tumque aliquando iungitur dicitur, uti apud Salustium. Praestare ceteris aiantibus, aliquando accedit, uti apud Verg. vel magnam praestet Achille. ultra hos casus addere possumus ablativum, ut virtute ceteris praestat, eius principium aliquando generum iungitur, ut praestas animi, sed tum fit nomen & principium esse definit. ¶ Pugnae quoque victor, praestat nobis turmas aerias daemonum tentantium nos, & insidiantium nostrae salutis, fugare & dispellere, dis praepositio in compositis se separatem significat. AVO VO male, ut AVOAVVMOO &c. ¶ Mortem quoque in ligno crucis praepellus. ¶ Vitam foelicitate praefecta. ¶ In caelesti patria, in empyreo caelo. ¶ Praebes, Praebeat ex integro & corrupto compositum est, quasi praehabeo, & quod ante habui do, quod hoc loco non theologicam solam, sed etiam grammatice convenit, praehabuit, id est praehabuit Christus foelicitatem, quam nobis dabit. ¶ Perennem, continuam. ¶ In saecula quae nullus finis. Saecula a sequendo dicitur, quia sequi tempora videtur, unde patet sine diphthongo scribi debere, nec propterea brevis erit syllaba, nam multa sunt vocabula quae suorum primitiuorum naturam non seruant, nam a lego leges deriuant, a rego reges, & tamen altera corripunt, praeducunt altera, quod apud grammaticos quoque insigniter obseruat. ¶ Sed post foelicem mortem enarratis emolumentis, quae genus humanum consequutum est a Christi vita & morte, nunc quae post emanant recedent, &c. ¶ Fometa dolorum, nuncupata sunt iure, quia dolorum animae medicae metae sunt & fometa, eaque pro apostrophem explicant, fometa autem quaeque sumuntur ut nomen sonat a fouedo tractum, id est grata sint cui applicentur, idque conseruant & augeant, sic & oleum & ligna fometa ignis & incendij nuncupantur, sic cibi & potus supantiae, & quaeque Veneris irritameta dicimus, fometa libidinis sunt, quaeque pro ex aduerso sumuntur in eo significatione, ut arceat & extinguat id cui apponuntur, quae in modum intellexit Horatius cum cecinit. Qui cupit & metuit iuuat illum sic domus & res Vt lippum pietatis tabulae fometa podagrae, quae videlicet fometa ad expellendam podagram, non ad tuendam & augendam concinabant, ita & nos fometa dolorum pro medicina sumimus & antidoto sparsim praeter infectionem veneni & explicantur ita. ¶ Nam dum lurida claustra vmbrae, id est septa illa horrida & subterranea, in quibus & damnatorum animae affliguntur, & cruciabantur corpora, claustra in quibus vmbrae & animae, videlicet, quae corpora dereliquerunt, nec tangi possunt, & oculis vmbrae quadam effigie praesentari solent, Vmbrae dixit esse Seruius quae inferos, animas quae co-

HYMNVS

Vmbræ sum peteret sed alio loco infaniam suam latius effudit, vmbrā a corpe & anima dirimēs, vna
Animæ bramq; simulachrē qd ad nostri corpis effigiē factū sit, inferos petere aut mauit, nos aīas &
 in inferno loco puniri p cōmissis, & in cœlo p meritis p̄mia suscipere dicimus, qua de re plura
 in pgressu easq; aīas si deo ita decretū apparere posse & assumpto corpe videri. ¶ Frāgeret, re
 uelleret. ¶ Tua mēs v̄bo iūcta sup̄mo. diuinū em̄ suppositū nec aīam nec corpus deseruit, q̄
 propter cum aīa corpe sepeata, antiquos illos & pios patres ex carcere liberatura, ad subterra
 nea loca descēdit, sc̄dm̄ illud

Frangere vmbræ mens verbo iūcta sup̄mo,
 Dum cruce penderet fixū lacerumq; cadauer
 In latus inflixit crudelis lancea vulnus,
 Sanguine quod rubro mistaq; exuberat vnda,
 Quis pereūt patriæ cōmissa piacula culpæ,

Cadauer

qd erat Christi corpus, dictū est cadauer a cadēdo, significa

tur q̄ eo noīe sensilis aiantis corpus aīa destitutū, q̄q; ad vrbiū etiā desolatōes id nomē exten
 derint veteres, ut aīa a nobis. Ipi v̄o corpi in cruce post animæ sepiatōem Thomæ sectatores
 q̄ vnam in cōposito dūtaxat formā volūt esse, nihil relinq̄ formæ decernerēt. Scotus v̄o q̄ p̄
 ter aīam formā aliā corpis putauit esse in aīante sensili, recedēte illa, hāc remanere diceret & re
 stare, quare sub eadem qua corpus substabat, aīa cadauer cōspiceret. Occasio, inqt Nicolaus
 sup̄ euang. Ioan. Christi mortui vulnerādi fuit, q̄a imminēte solēnitate, cadauera de cruce de
 ponere volebāt. ¶ In latus dextre inflixit, impetu fixit. ¶ Vulnus crudelis lancea, militis
 aspi & immitis, q̄ nec mortuo pepcerat, latronibus em̄ inter quos Christū mediū in cruce po
 fuerāt, crura de more fregerūt mortē maturātes. Christo aut̄ qm̄ obisse illū spectarūt, intacta
 reliq̄runt crura, qm̄ p̄dictum an̄ fuerat, os illi nō comminuendū, sed latus aptum est. ¶ Lancea,

Lancea.
Pila
Sarissæ
Gessa.
Rhōpheæ
phrameæ
līi.

vocabulū aut̄ Hispanū est lancea, ut est auctor Varro, alij græcū maluerūt, qm̄ ΛΟΥΚΗ græ
 ce lancea, & apud diuersas natōes, diuersæ telor̄ sunt huiusmodi nuncupatōes. Pila apud Ro
 manos vocabant, sarissæ apud Macedones, gessa apud Gallos, Rhompheæ quoq; Thracū,
 Phrameæ Germanor̄, illi Boior̄ erant, & p̄terea nō paræ multa leges diuersa telor̄ ḡna, lan
 cea igit̄ latus dñi saluatoris aptum est, ita em̄ apud Ioannem huiusce rei oculatū testē legimus
 εἰς τὸν δεξιῶν ΛΟΥΚΗ ΑΥΤΟΥ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑΝ ΕΥΡΕΧΙ. i. vnus militū lancea latus eius
 aperuit, quod qdem latus. ¶ Sanguine rubro, ex vulnere sanguis & aqua exiuit. ¶ Quis p̄ qui
 bus, apocope. ¶ Pereūt, delent. ¶ Commissa piacula, p̄ctm̄, plurale p̄ singulari ut supra dixi
 mus, sed qm̄ vnum cum esset in Adamo in singulos deriuatū est, ideo cōmune & multiplex
 eatenus factū, quatenus vnusq; p̄ cōmixtiōne cōceptus & natus, illud cōtrahit a primo pa
 rēte. ¶ Patriæ culpæ, quod q̄a nō volūtariū est nisi in illo, ideo patria hoc est paterna culpa nū
 cupat, delet̄ aut̄ in nobis p̄ctm̄ illud, a vetere & carnali Adamo deriuatū, gr̄a & b̄nficio noui
 & spiritalis Adæ, i. Christi, cuius morte sacro baptismati vis cōmunicata est abluēdi p̄cti ori
 ginalis & cuiuscūq; alterius, Christus em̄ sine p̄ctō conceptus & natus, effecit vt p̄ctō liberare
 mur. Originē inqt Leo pontifex quam sumpsit in vtero v̄ginis, posuit in fonte baptismatis,
 dedit aquæ quod dedit matri, v̄tus em̄ altissimi & obumbratio sp̄s sancti, q̄ fecit ut Maria
 pareret saluatorē, eadem fecit ut regeneret vnda credentē. Ex hoc aut̄ sacramento cætera deri
 uant̄ hoc pacto, qm̄ ip̄m an̄ omnia exigit̄ q̄ cætera in hoīem conferant̄, & alior̄ sacramēto
 rum ianua nūcupata est, q̄ tñ oīa ex illo vulnere salutarē vim cōtraxerūt. Et de baptismo q̄
 dem scribit Egnatius ad Philipenses, vnum quoq; & baptisma quod dat̄ in morte Christi,
 & p̄terea sacrar̄ inqunt literar̄ interp̄tes, ex latere Christi dormiētis in cruce, fluxisse sacra, &
 August. p̄cipue, q̄ ex apto latere Christi scribit sacra manasse, postea vt d̄i illis necessitas indi
 cta est, q̄r̄ susceptōe ut Thom. scribit, Christi v̄tus nobis copulat̄, in cuius signū d̄i ip̄e in cru
 ce p̄deret, fluxerūt aqua & sanguis, q̄r̄ alter̄ ad baptismū, alter̄ ad eucharistiā p̄tinet. Hoc aut̄
 Christo maxime vnimur, quē suscipimus veluti hospitio altero, p̄ctā oīa & id p̄cipue qd ori
 ginali nūcupat̄, dispellit, abluīt, abolet̄, primūq; oīm aīam em̄dat a labe, & dignū deo habi
 tū cōstituit, post baptismatis sacm̄ qd regnatio d̄i, qua videlicet nouus hō sp̄s talis cōstituit̄
 itur, sacm̄ matrimonij posuimus q̄ generamur, i. sac̄ illud vinculū, q̄ mutuo consensu vir
 & foemina colligant̄, vñ ppagatio sobolis illis ip̄is hoibus cōstituēdis opportuna cōseruat̄.

Baptisma
primū sa
cramētū.

Et siqdem sacramēto, quod magnū Ap̄tus vocauit, in Christo videlicet & ecclesia. ¶ Conu-
bia p̄ iustas matrimonij leges, syllaba ꝑ̄o illa nu. cōmunis est ut illud. Connubio iungam, &
per connubia nostra, eius tamē origo longa est. ¶ Pij cultus. christiani. ¶ Renouata. multis vi-
delicet ambiguitatibus declaratis, & ad puriorē normam redactis ac deletis multiplicis repu-
dij libellis. ¶ Perstant. vigēt & sacrosanctis ecclesiæ decretis custodiunt a bonis. ¶ Quis, ip̄is vi-
delicet aqua & sanguine. ¶ Constructa est. i. reparata. ¶ Cymba humanę cōscientiæ p̄ peniten-

Et renouata pij pstant connubia cultus.
Quis iā fracta truci cōstructa ē cymba pcella,
Quis etiā liqdo signatas vnguine frontes
Illinit, & manibus ter sacre fundit oliuum,
Vimq; statim cōfert mutādi corpa p̄sul,
Et fouet assiduo morientia mēbra liquore,
Fortior inde animus cōfracto ut carcere liber

tia sacramētum, quę secunda
post naufragium tabula nun-
cupatur a Hieronymo & ali-
is theologis, cymba inq; iam.
¶ Fracta truci, pcella peccato-
rum reparatur p̄ penitentię sa-
cramento, quod absoluit do-
lore commissi peccati vocali
confessione, p̄posito abstinē-
di & satisfaciendi. ¶ Quis etiā
liquido vnguine, vnguento
videlicet chris̄matis. vnguen-
est & vocabulū poeticum, p̄

vnguēto, sicuti momen p̄ momēto, quo vti Lucretius & Apuleius, & Calphurnius, & rei ru-
stice scriptores. ¶ Frōtes signatas. cruce ut armē christiani animus aduersum spiritales iniqui-
dæmonis insultus, in qua vinctōe & chris̄mate sup̄addit gratia ei quā prius suscepat, eoq; p̄ci-
pue q̄ spiritali vincēdo p̄lio dat ab episcopo frontē cōsignāte. ¶ Illinit em̄ hoc est vnguit chri-
smatis cōfectōe, & christiani frontē signo crucis p̄munit imp̄sso caractere. ¶ Et manibus ter
sacre fundit oliuū. idē episcopus ordinis sacramētū imp̄tit, q̄ q̄ vnū in plures tñ scindit,
sed de sacerdotio utpote de principali mētio fit. Ter aut̄ manus oleo inungit ep̄s in cōsecratōe
sacerdotis, fundēs oliuū liquorē ex oliua, quod pp̄rie oleum d̄r, ad cuius similitudinē de rebus
alijs exp̄sso liquores olei nomē obtinuerē. oleum aut̄ ab olea, oliuū ab oliua d̄r, cuius plurim⁹
in sacris vsus est, atq; in hoc ip̄o sacramēto virorem & misericordiā sp̄s sancti d̄r significare,
viret q̄ppe oliua, & eius liquor vulneribus sæpe infundit, vñ & d̄ns in euangelio ad sanitatē
Samaritano inferendā, infusum vulneribus oleum dicit. ¶ Sacrum. quoniā sacramēto exhi-
bet, & quoniā consecratū etiā ab episcopo priusq; exhibeat vsui sacramēti, vt Innocētius p̄-
t̄ifex p̄cepit. Apud ḡtes etiā oleo plurima cōficiēbant, quæ ad eorū sup̄stitōes p̄tinerent, & tan-
ta oliuæ apud eos existimatio, ut eius Mineruā inuentricē, quæ & sapientiæ dea putabat, affir-
marint plurimi, hinc illud Verg. oleæq; Minerua inuentrix, q̄q; Aegyptij, ut meminit Diodo-
rus, non Mineruæ ut Græci, verū Osiridis id inuentū fuisse contenderūt. eandē quoq; oliuā ex
Istro in Græciā ad olympici agonis vmbra ab Hercule portatā cecinit Pindarus. longo pro-
gressu in olympionici Hieronis laudē, ex quo declarari possunt hi Papinij vsus, in sexto The-
baidos. Primus pilæa p̄ arua. Hūc pius Alcides Pelopi certauit honorem Puluerēq; fera cri-
nem detorsit oliua. longe at̄ fabulosum videt̄ ex Istro illā aduectam, q̄n ob frigoris exupe-
rantia, minus apra sit septētrionalis regio ferēdis oliuis, in qua vix alni & salices alant, & nos
q̄ aliquā Istri ptē itinere p̄secuti sumus. nec vestigiū q̄dem aut oleæ aut oleastri p̄speximus. co-
operuit aut̄ mēdaciū fabula scribēs q̄ λαθουσ̄ ιπποσοα θυγατρ̄ in Hypboreis degēs, su-
scipit Hercule ex Arcadia ceruā aureorū cornuū iussis Eurysthei p̄sequētem. ¶ Vimq; statim
cōfert post cōfirmatōem, sac̄m eucharistiæ exprimit, nā, platis cōsecratōis ꝑ̄bis, substātia pa-
nis in Christi corpus cōuertit. ¶ Mutādi corpa p̄sul. p̄sul aut̄ sacerdotib; in collatōe sacri ordi-
nis facultatē p̄bet eucharistiā cōficiendi, hoc est panem in Christi corpus ministerio cōuertēdi,
& ex ordine ip̄o sacerdotij, quod inter septem ordines principē obtinet locū, ip̄m etiā euchi-
stia sacramētum, oīm p̄fectius exprimit, quod nisi a sacerdotibus conficit̄, mox. ¶ Et fouet af-
siduo liquore morientia mēbra, in extrema vinctōe oculi, nares, os, aures, manus & pedes, inter-
dum, & q̄nq; etiā renes inungit sacerdos, idip̄m q; emolumētū moriētes inde nanciscunt, q̄.
¶ Animus fortior. aduersus dæmonis insidias, utpote reliquijs p̄ctōrū abolitis. ¶ Confracto
carcere, corpis. ¶ Liber. expeditus nec obnoxius peccatis. Liber prima breui p̄ volumine &
cortice ponitur, p̄ Baccho ꝑ̄o, & p̄ eo qui nulli subiectus est, p̄ducta, ita hoc loco p̄ animo,
nec subiecto corpi, nec affectibus vitiorū, aut imperio dæmonis, ponit̄ itaq; liber animus,

Oleū in
sacris.

Oliua in-
uenta.

Ordinis
sac̄m

Liber.

HYMNVS

¶ Euolet discedat. **¶** Semp victurus. quoniam immortalis & minime obnoxius corruptioni
 Victurus absolute hoc loco positū, vetustas transitiue posuit, vt viuo vitam, more Attico.
Arx **¶** In arces ætherias. in cœlestes empyrei cœli sedes. Arces ab arcendis hostibus dictæ grāmatis
 cis nonnullis. ab Arcadibus dictas fuisse placuit Solino, quoniā minutissimos quosq; tene
 bāt colles, aliq; alia ut diximus, differuere. & eadē qua & arca origine duxere, excelsum deniq;
 & munitissimū solū significānt arces, etiā apud g̃c̃tes q̃ illas Palladi sacras dicebāt, eāq; de sum

**Sacramē
 ta septem** mo Iouis & tice natā fabula
 banf. Ipa & o sacramēta q̃ re
 cēluimus, septē numero aliq;
 bus oīa cōueniūt, nō tñ singu

Euolet, ætherias semper victurus in arces

**baptism⁹
 neçarius.
 Sac̃m.**

lis oīa, nam neq; singuli sacerdotio fungunt, aut ordinibus alijs suscipiēdis accingūt sese, alio
 vitæ g̃ne delectati, neq; puulis & infantibus, aut matrimonia competūt, aut eucharistia mini
 strat, oībus certe & singulis ad salutē æternā cōsequendā, baptismi sacramētū sumēdū est, &
 pœnitētia oībus pariter, q̃ post baptismū delinq̃runt opus est, sed & vnctio illa extrema & cō
 firmatio adeo opportuna sunt, ut citra piaculū negligi nō possint. ip̃m autē q̃ dicimus sacra
 mētū auctore Augu. rei sacre signū est & maxime si ad hoīes p̃tinet, ut eo videlicet sanctificē
 tur. q̃d p̃cellētissimus theologus Thomas decreuit signū. s. quo memoriæ suggeritur Christi
 mors, quo dei gratia monstret, cuius cōpotes illius merito euadimus, quo demū nobis futu
 ra in cœlis gloria p̃nunciat. id & o sensilibus q̃busdam rebus efficit, q̃d & cōsentanee factum
 & humanæ aptū naturæ. Dionysius Areopagita, Augustinus, Thomas, aliq; decreuerūt. Sed
 non conuenere pleriq; Neotericorū, quo nam pacto gratiam sacramenta impartirent, ut eti
 am meminimus in septimo nostri operis libro de rerum p̃notione, dum aduersus Alchindi
 Arabis magiam disputarem. Fuit enim antiqua satis contouersia, mox & sequētibus tem
 poribus euentilata, qua de re Thomas a Ioanne Scoto impugnatus, mox a sectatoribus de
 fensus est, tuentibus videlicet operari aliquid sacramenta. cuiusdam instar instrumenti, quan
 doquidem & pbatorum consensus theologorū non nihil efficientiæ sacramentis ip̃is attri
 buit, & Augustinus ipse in cōmētarijs in euangeliū Ioannis, scribit aquam baptismatis cor
 pus tangere, & cor abluere, Chrysostomiq; mox & Bedæ sententia fuit Iesum dominum ta
 ctu suæ carnis regenerandi vim aquis contulisse. Sed huiusmodi questiones, nō hoc loco sed
 seorsum discutiendæ sunt, quoniā longioris subselli moram exigunt, sat est si breuib; enar
 rent, & in proprios referantur auctores, quos ætate maturiore tute ip̃e adire poteris. Illud autē
 existimes, ut p̃clarissime Thomas cū alibi, tum in tertia p̃tesummae theologicæ decernit, saluti
 ferā & tutē a diuinitate Christi p̃ eius humanitatē in ip̃a sacramēta deriuari. Primū oīm vt dixi

baptism⁹

mus baptismus est p̃ferēte ministro, se baptizare in noīe patris & filij & sp̃s̃s̃c̃i. in noīe Chri
 sti in primitiua ecc̃sa fieri cōsueuerat, vt id nomen g̃c̃tibus posum, celebre, honorabile & ama
 bile redderet, nunc forma vtunt̃ ministri, quam Christus discipulis tradidit, exprimēs nomi
 na sanctissime trinitatis, sed & corpus antiquus immergebat, quod apud Ioan. Chrysostomū
 & cōplures alios legi potest, nunc capitis ablutio satis esse decernit. ter quoq; mergi obtinue
 rat vsus, quē pbauit Augustinus, & Pelagius pontifex, & Ap̃toꝝ canones, Gregorius id nō
 referre censuit, mox ad abolendā quorundā hæresim, schismac̃ tollendū, in Toletano con
 cilio statutū est, sola imersione vtēdū, verē ea q̃ in sacramētis necessaria nō putāt, p̃nt iustis de
 causis ab ecc̃si primorib; tolli, q̃ factū ut q̃nq; iustes sint baptismi ritus imutati, materia aq̃ &

**Crisma
 te confir
 matio**

& b̃oꝝ forma nō variatis, post baptismū cōfirmamur crismate, q̃d oleo & balsamo cōficiūt,
 daturq; eo sacramēto gr̃e sp̃s̃. s. plenitudo ad spiritale robur augēdū & ppagādū, i oleo chri
 sti gr̃a designat q̃ vnctus d̃ & pfusus, vt in Psalm. scriptū est, Oleo læticiæ, & p̃pter odoris
 fragrantiam miscet̃ balsamū, q̃d resistit etiā corruptōi, episcopis & o munus hoc cōpetit cōsi
 gnādi, cōfirmādiq; fideles, consignādi signo crucis, & crismate salutis cōfirmādi, sic & antiq;
 tus Ap̃lis id incūbebat, ut hoībus sorde pctōꝝ baptismō mūdatis manus imponerēt, q̃z vi
 ces gerūt episcopi, q̃bus solis huius cōferēdi sacramēti p̃tās referuata est, q̃d & Eusebi. & Vrba
 nus p̃ōnifices maximi sanxere. Possunt at̃ sacerdotes q̃ p̃ōnifices, episcopiq; nō sunt, ministerio
 alioꝝ sacramētoꝝ vt̃, p̃terq; eius q̃d ordinis nūcupat, cuius impiēdi p̃tās ip̃is ep̃is pp̃ria, q̃
 q̃q; oīa p̃nt q̃ simplicib; alioq; ñ sacerdotib; cōpetūt, duo tñ q̃ dixim⁹ ita ip̃oꝝ sunt pp̃ria, ut

**eucharistia
 & ẽnoīa
 Sacrificiū**

ab alijs excludāt, q̃ tñ abluere nō solū baptismō p̃nt, & p̃niam ip̃tū, & oleo iungere mortu
 ros, sed ip̃am etiā eucharistiā p̃ber̃ fidelib; hoc ē sacre christi corp⁹ cōsecrare & m̃strare, cu
 ius cōsecrati diuersa sūt noīa, diuersis idita rōib; sacrificiū ob memoriā mortis xp̃i q̃ sese obtu

lit in sacrificiū patri redimēdi humani gñis causa, cōmunio ppter vhitatē ecclesiæ, eo em̄ sacra
 m̄to cōicamus, vt Ioan. Damascenus & alij scribūt, Christo dño & p̄cipamus eius carne &
 deitate, vñimurq; inuicē & cōicamus viaticū, qm̄ viam nobis p̄bet in cōlestē patriā pueniēdi,
 eucharistia rōe collatæ gratiæ qua æternā vitam adipiscimur, & q̄a Iesum dñm q̄ plenissimus
 gratia re vera cōtinet. A Ioan. Damasceno Metalepsietjā vocat, qm̄ eo videlicet filij diuinita
 tē assumimus, apud nos p̄bet̄ ihs q̄ adoleuerint & rōnis vsū obtinuerint, sub sp̄e panis, olim

Cōiōi

Quo post deuictam mortē, furuasq; phalāges
 Prostratas, tetræ & fundamina diruta portę
 Conscendis victor populo spectātē fideli,
 Septem mox olli flāmata munera linguæ
 Largiris, varias sacer hinc diuisus in oras
 Cœtus, & afflatu subito diffundere lumen
 Occipiens, feruorq; simul comitatus eūtes
 Iusticiæ Solis, cuius vi lurida tabo

etiā sub vini sp̄e dabat, & par
 uulis q; ministrabatur. vsus
 autē ecclesiæ obtinuit, ut sacer
 dotes dūtaxat vtraq; sp̄e cōi
 carēt, & infantibus ac pueris
 nō p̄berent sub illa sp̄e Chri
 sti corpus cōsecratū, cui Boe
 mo & ps obaudiens cōdem
 nata est. Ip̄is autē sacramētis to
 tū ecclesiæ corpus pficiūt, & sin
 guli christiano & legitimo il
 lo & vsu pficiuntur & foelices
 euadūt. Baptismus sp̄ualis q̄
 dam gñatio est. Confirmatio

Spiritale augmētū. Eucharistia spiritale nutrimentū. Ordine autē ip̄o & p̄pagatio sacramēto
 rum conseruat. penitētia spiritalis medicina, & exhibet̄ ihs q̄ pctō infirmi, q̄ spiritalis est anime
 morbus. Matrimonio conseruat̄ humanū genus ad dei cultū, & figurat̄ Christi & ecclesiæ con
 iunctio. Extrema vnctōe morbi aiæ, hoc est pctā eorūq; reliquiæ pellunt, vt spiritali p̄fus sa
 nitate p̄cepta, deo fructura discedat ad emp̄yrē cēlū. ¶ Quo. videlicet tu Christe. ¶ Post mor
 tem. æternā quam incurrebat ex originali pctō humanū genus. ¶ Deuictam tua morte. Fur
 uasq; phalanges. hoc est nigras & obscuras dæmonū turbas. Prostratas. debellatas, subactas
 triumpho crucis. ¶ Et tetræ. infernæ tartareæq; portæ. ¶ Fundamina. fundamenta. ¶ Diruta.
 subruta q̄ prius pctis ingrauescētib; sub dæmone steterūt, fundamina autē fundamēta sunt.
 Frequens fundaminis mentio apud idoneos linguæ authores, & apud Vergiliū maxime,
 ut in quarto Georgicor; fundamina cære, & iterum, Prima fauos ponūt fundamina. Euersa
 aut sunt & subruta fundamenta Christi descensu ad inferos, cum pios illos patres e carcere li
 berauit, hinc illud Psalm. etiam in ecclesia sæpe rēp̄sentat. Attollite portas principes vestras, q̄
 niam introibit rex gloriæ. inde parto triumpho & e morte resurgens. ¶ Conscendis. in cœlū.
 ¶ Victor. mortis & dæmonis. ¶ Spectante populo fideli. qm̄ clarissima omnibus fuit ascēsiō
 Christi ad patrē, quā prius Apostolis p̄dixerat. Ascendo inqt ad patrē meū & patrē vestr; de
 um meū & deū vestr;, deinde illis ip̄is etiā alijsq; vidētibus impleta est, vt manifestū sit legenti
 bus Ap̄toꝝ acta, quæ cōscripsit Lucas. ¶ Septē mox olli, vbi autē in cœlū ascēdit illi ip̄i popu
 lo credēti. Munera flāmata linguæ. s. sancti, de q̄bus idem Lucas edisserit, q̄ apparuerūt tan
 q̄ disptitæ linguæ. ¶ Largiris. donas. Verbū autē est largior vnū ex ihs q̄ vtranc; habēt signifi
 cationem, hinc per orbem sparsi euangeliū p̄dicarūt miro ardore, qua de re in Staurosticho
 ita cecinimus. Principio auratis confixit corda sagittis Corda vir; sacri cœtus quæ viuida vir
 tus Ardentis linguæ in sp̄em penetrarat & almū Spirabāt calefacta nimis p̄cordia Christum.
 Hincigit̄ sp̄. s. suscepto. ¶ Cœtus sacer. Sacer hoc loco sanctus, aliquñ p̄ execrabili ponit, vt il
 lud, Auri sacra fames. Sacer itaq; & sanctus cœtus Ap̄toꝝ & discipuloꝝ, & si em̄ formiæ ad
 eēt, viris tamē p̄dicādi euāgelij munus incūbebat. ¶ Afflatu. illo. ¶ Subito occipies, exorsus
 potius q̄ incipies euphonia carminis. ¶ Lumē. v̄itatis. ¶ Diffundere. disp̄gere, disseminare, nō
 āt ex sese, nō ēi ut Christus ad illos v̄ba faciēs ait, estis vos q̄ loq̄mini sed sp̄s patris vestri q̄ lo
 q̄tur in vobis, ab eoq; cœlestis demissus. ¶ Feruor comitatus. est. ¶ Eūtes p̄ vn̄uersum orbē
 comitatus, eūtes actiue dicimus, tñ auctore Diomede, in passura significatōe p̄ abltm̄ comitor
 amico dicimus, vñ & nos in p̄gressu diximus comitatus honoro Naiadū Dryadūq; chō
 ro Triuiæq; molossis. Comito etiam dicitur. Ouidius in decimo quarto, Nostraq; aduantes
 comitant vestigia, comitatus itaque euntes Apostolos ad euangelium disseminandum
 feruor. ¶ Solis iusticiæ Christi, iuxta illud. Sol iusticiæ Christus deus noster, ¶ Cuius vi &
 potestate. ¶ Lurida. tetra, mortifera.

Largiori

Sacera

comitor

HYMNVS

Tabo

¶ Sanies. e purulētis vlceribus peccatoꝝ defluens. ¶ Stygio tabo. alios inficiens, an omni alium ta
bo, nam caret omnibus casibus præterq̄ ablatiuo. ¶ Distillat. & abscedit, euanescitq̄ in tantū
q̄. ¶ Animus purus. defæcatusq̄ sordibus. ¶ Refulget. splendet, coruscat. ¶ Attrahiturq̄ lu
bens. nam volente eo id fit, libeꝝ quippe hominis arbitriū etiā in causa est cur fœlices euada
mus, si q̄dem illuminat & trahit deus animū gratia, trahit autē volentē. ¶ Sub tecta tonantis. sub
cœlo empyreo. sede videlicet spirituū beatoꝝ, qui nutu & volūtate dei q̄ tonitru impat & ful
minibus beati sunt, non secus

Vallis

autem trahi animū & defæca
ri a sordibus sole iusticiæ con
ueniēti similitudine putamus,
ac corporeus ipse. ¶ Sol. cū.
¶ Orbe illo suo. ¶ Flammife
ro valles. loca videlicet infi
ma & subiecta ac cōclusa mō
tibus. ¶ Percusserit radijs. cale
fœcerit, & eo maxime tempe
quo videlicet altior, atq̄ ob
id in eiaculandis flammis po
tentior inuenit. ¶ Decurrens
cacumina medijs cœli, in æsta
te media. cum videlicet cancri
aut leonis quā autumant ima
ginē, pprio cursu occupauer
rit raptatus diurno motu, &

Distillat stygio sanies, purusq̄ refulget
Attrahiturq̄ lubens animus sub tecta tonantis.
Ceu cū flammifero valles percusserit orbe
Decurrens medijs Sol celsa cacumina cœli
Aestate in media, soluentur marcida, flaccet
Fumida, viuificum sed quæ pferre calorem
Possunt, conspicua facie deterfa renident
Atq̄ petūt superas cognati luminis oras,
Sic terrā mentes relinquūt, & corpore clausę
Cœlestes habitant tractus, cœlestia gustant
Sed labris tantū, q̄ functæ munera vitæ

**Facies
Vultus.**

in altissima quo ad nos p̄tinet abside, & in maiori sublimitate collocatus, tūc em̄. ¶ Soluuntur
marcida. nimio concitata calore, quo pinguis humidatq̄ putredo multiplicatis calido vapo
ribus extra locum diffundit ac defluit. q̄ v̄o exiccata fumum & vaporem humidū retinent.
¶ Flaccet. & ip̄a. ¶ Fumida. quæ autē solida consistunt viuicatq̄ natura atq̄ ideo. ¶ Viuificū.
solis. ¶ Calorem pferre possunt. utpote vitæ consentaneū & conducentē generatōi & auctio
ni, non autem consumentē & afferentē p̄niciem corpibus, ut elementalis ignis, si violentior sit
ea sane pferre possunt suo salubri humore calorē, cui si aliqd̄ crudi inest, minusq̄ concocti di
geritur, & p̄pterea quæcunq̄ sunt eiusmodi. ¶ Renident. resplendent. ¶ Cōspicua. pulchra, &
spectabilia. ¶ Facie deterfa. facie emaculata atq̄ polita, facies autem vniuscuiusq̄ apparatus, ut
supra diximus, hinc Verg. in quarto Georgicoꝝ, Curuata in mōtis faciem circumstetit. & v.
Aeneidos, quibus aspera quondam Visa maris facies. & in. vi. non vlla laborum O virgo
noua mi facies inopina ve surgit, & q̄q̄ p̄ vultu etiam sumi potest, q̄q̄ diuersam ab ea faciūt
accuratiores, quod ante iam diximus, vultum tamen Donatus dici vult q̄ moueat, fugatur
q̄, contra vero formam quæ immobilis sit & naturalis. ¶ Atq̄ petūt superas. nitidi autē illi va
pores vbi videlicet crassities ab eis & impuritas p̄fus calore Solis depulsa est, ad sublimes il
las & altas oras conscendūt, utpote ad loca sibi conformia ex similitudine. ¶ Cognati lumi
nis. p̄fusi enim vapores luce solari, cuius maxime capaces sunt aeris illius puri celsæ regiones,
e terra sustollunt suis metformis ad cognata similiaq̄ loca, deest ei ipedimentū, & eam ab illo
qui generauit p̄pensionem sortiti sunt ut eo tendāt, hæc autem rerum naturalium motio, spi
ritalem imitatur naturam, quare non de nihilo ducta est comparatio. nam præter ea quæ di
ximus, notissimū est apud omnes philosophos atq̄ theologos, similitudinē amoris causam
esse, tum illud particularius Platonis decretum est, exire animas corporeis vinculis solutas,
quæ bene in vita ægerit, & migrare ad cōpares stellas, & in nostra illud religione, cōstat amo
ris in deum intentōe, fœlicitatis æternæ gradus mensurari. ¶ Sic terram mentes relinquunt, qua
rea vaporum ut diximus, similitudinē nil recedētes, dicimus q̄ sic terrā hoc est res terrenas &
affectus inuolutos, fluxis rebus & temporalibus, mētes hoīm relinquūt, & clausę corpe, hoc est
p̄peditæ corporeis sensibus. ¶ Habitāt. cōscendētes, si paulo altius amoris calore defecata fue
rint. ¶ Cœlestes tractus, qm̄ rerū cœlestium contemplatōi deditæ sunt, ex qua. ¶ Gustant. ani
mi gustu. ¶ Cœlestia. diuina, gustant inq̄ non pleno haustu, non ad saturitatē. ¶ Sed labris tā
tum. & q̄dem summis, ut vix inextimabilem dulcedinē attingāt. At certe hæc ip̄a animæ quæ
hac in vita mortali labijs tenus senserant, q̄ dulcis (ut inq̄t Propheta) & suavis est dominus.

¶ Mox functę munera vitę mortalis pleno haustu. qđ ad. f. capaces euaserūt. ¶ Semp hiates. & sp saturę, videlicet sunt, nā summū bonū ab intellectu creato penitus cōphēdi nō p̄t. iccirco hiant sp. & accidētalis qđ qđ fœlicitatis successu qđdam cōpotes qunt esse. semp nihilominus saturę, qm essentiali ut dicūt beatitudinis gaudio indigę nō sunt. & ideo nō iam vtunt̄ rebus perētibus. sed. ¶ Fœlici. & sempiterna. ¶ Pace fruunt̄. hęc tua dona deus. nō aut̄ hęc naturę. sed tua dona deus. ¶ Tua munera cœlestis princeps, qđ mētes ip̄as hūano carcere liberatas.

**Mortalis, pleno mox haustu semp hiantes,
Et semp saturę fœlici pace fruuntur.
Hęc tua dona deus. tua sunt hęc munera p̄iceps
Cœlestis, supero qui mētes pascis in orbe
Diuino ingenio, qđ vota humana benigno
Intutu comples. stabilem qđ infundis amorē
Quinetiā fœlix moribūdo in corpe degit**

¶ Pascis. iugi cōtēplatōe & cœlesti pabulo &. ¶ Diuino ingenio. diuina natura iuxta illud Io. in euāgelio. Egrediatur & ingredient̄. & pascua inueniēt tua videlicet diuinitate p̄fructes. & humanitate cōsiderāda & degustāda. ¶ In orbe sup̄o. cōtēti p̄seuerabūt qđ idē humana oīa vota benigno et vnico. ¶ Intutu. visioe. ¶ Comple. satias, intutu potius qđ in-

tutu. qm etiā obtutū dicimus. Verg. obtutuq; hæret defixus in vno. ¶ Et stabilē. hoc ē deficiētē. p̄fusus & p̄petuū. ¶ Amorē infundis hoc intutu nostris significat̄ cōiūctio intellectus cū diuino. in qua qđdem beatitudo cōsistit. sed inter theologos nō cōuenit an isthęc cōiūctio b̄itudinē initiat. an cōpleat. si qđdem Thomas & pleriq; in intellectu fœlicitatē primario cōsistere decreuerūt. Io. Scotus & sectatores. in volūtate cōrēdit. hoc est ille primas intellectu cōcedit iter oēs aię ptates. hic volūtati primatū defert. neq; em̄ in dubiū v̄tū nobiliori ptati fœlicitatē cōpetere. sed qđ nā p̄stet ptās ambigit̄. volūtatis ne intellectu. an intellectus volūtati. & adhuc subiudicatis est. Videt̄ Thomas hærere Ioā. euāgelistę scribētī. Hęc ē vita æterna. ut cognoscāt te verę deū. & quē misisti Iesum Christū. & huic ad stipulat̄ Augu. in gens. Visio ē tota merces. cognoscere at̄ & videre ad intellectū adeo p̄tinere videt̄. ut ābigi iure neqat. tametsi p̄te alia ille non de nihilo suspicet̄ ad volūtate primas beatitudinis p̄tes spectare. sed alio loco quom̄ discutienda sat ē mōstrasse locū & cās ābigēdi. cōmētatoris em̄ p̄tes excederem. si lōgiorib; argumētis rē p̄trahere & scrupulosius definire niteremur. debet em̄ qđ cōmētaria scribit varietatē opinionū afferre. Hieronymo auctore. ut liberę sit lectori v̄gere ad vtrę maluerit. & quis nrā interpretemur. nō tñ iccirco a cōmētario; lege desciscimus. aut alterutri theologo; p̄tū p̄iudicamus. si declaratoris tñ officio fungeremur. qđ sibi cōtextus l̄re flagitaret expromeremur. ut al̄s fœcimus in expositōe textus Hilarij. & faciēdū alijs insinuauimus. ¶ Quinetiā fœlix. de fœlicitate futurę vitę diximus. eāq; de diuino ingenio. hoc ē de diuina natura in nos p̄fluere cecinimus. fœlices etiā oñsuri nūc sum; eos qđ Christi amore iebriati sunt. qđ ad fœlicitatis esse p̄t capax nostrę cōdictio naturę. infirmitati. mortiq; subiecta. ea em̄ ex p̄te vere christianos fœlices dicimus. q̄tenus alterius fœlicitatis p̄cipies quodam mōsiūt. & arrabonē & gustū tenēt illius supra modum potandę fœlicitatis. de qua dixit p̄pheta. Inebriabunt̄ ab vbertate glorię domus tuę. torrente voluptatis tuę potabis eos. Et sane p̄ter id quod sincera est & vera isthęc fœlicitas. congrue hoc etiā loco narranda occurrit nobis. qđ Christo hymnū canimus. mirabilia eius opa collaudātes. inter quę illa maxime lucent. qđbus hostes fidei in stuporē cōuersi sunt. adeo vt non possent non credere occulta quadam vi. potestateq; diuina christianos homines agi Ab hac certe longe abest illa fœlicitas. quā & in Georgicis Verg. & in Epodis Horatius. & i Rustico Policianus. terrę colono tribuerūt. & qđcūq; sinxerūt quodcūq; libuit. non tamē describere potuerūt suum illum quem fœlicē & beatū p̄dicabant agricolam. siue ille Serranus. aut Curius aut Cincinnatus. aut quicūq; alius fuerit. qm̄ multis sepiret̄ incommodis. qm̄ multa ei obueniret. p̄ quę non modo fœlicitas. sed frigida illa & rustica quies p̄turbaret̄. & sane illi multa fœlicitatis donarūt nomine. quę qđ possideret ifœlix merito nūcuparet̄. Nec p̄cul a vero est non parę multa. quę absinthio plena essent qm̄ & toxica. ut ille inq̄t. suaderēt inuenisse Epicurum in dulcissima illa. quā sibi p̄posuerat fœlicitate voluptatis. & in sua pariter cupidie Democritū. qđ no mine vt quidam ait. non dogmate ab illo differebat. reperisse quę digna sui gaure censeret. & Ephesio quoq; Heraclito. non tam multa placuisse qm̄ plura displicuerint. & sane ut nō p̄sequar singulos. Aristoteles i Ethicis multa fœlicitati accessaria p̄scripsit. qđ ab

Intellect
nī cū di
uino intel
lectu

HYMNVS

sentia nihil officere christianae felicitati putamus, non poterat illi quos fingebant beatos, etiam si bona quae voluit Aristoteles consequuti, si quae postea somniauit Auerrois adepti fuissent non dolere, non tristari in ipsis etiam nunquam quas pingebant delitijs, nam multa illis euenire necessesse erat, quae displicerent, quibus angerentur, quoniam ipsemet Aristoteles, quae melius reliquis philosophis felicitatis iter emens a seipso saltem putat, in amore tam infelix fuit, ut pellici sacra faceret, quae de re quaeque & alia causa subtextit, anxius fuit, & pulsus Athenis Calcidem petijt, & moerore postea non cognita Euripi causae contabuit, ut mittam auariciae, inuidiae & ingrati animi notas, quibus apprime illum succubuisse memoriae proditum est, non poterat autem non contentum esse in Christi amatores, si ea etiam illis acciderent, quae alij noxia putarent,

Aristoteles
mors

Noia in
bundus

Aueo
Aue.

Septem
vicia

**Qui te semp auct, semp sitibundus anhelo
Pectore conquirat solo contentus amore,
Quae spes atque fides peperit demissa supne,
Atque hunc non populi plausus, non purpura regni**

idemque felices tum erant, cum alij infelices eos existimarunt, cuius rei signa omnia dabantur, non modo in quiete sed in aeternis, non in delitijs sed in tormentis. Et quanta fuerit in eorum animis felicitas, hinc potest existimari, quod tum prodibat, & suae laeticiae manifesta dabat indicia, cum doloris & miseriae signa expectarentur, per stridoribus iubilantibus, per vultibus cantibus, per execrationibus laudes perhibebant, nec vni tantum aut duobus haec inerant, ne forte greges aut pauculos philosophos, & seruum illum quae Asdrubalem interfecit opponerent, hoc omnis sexus, hoc omnis ordo, hoc Myriades innumeratae testabantur. Primo enim a vitijs omnibus liber animus, diuinum illud lumen induerat, quo aeterna videntur, quo gustantur, quae mundi deliciae omnes praestare nequeunt, idque animo gerebantur, quo quae frui felix, quo quae caret per desiderium varietate torquetur, namque ille. ¶ Degit habitare. ¶ In corpe moribundo, morti obnoxio, eique identidem propinquanti & morienti magis quam viuenti simillimo. De nominibus in bundus nota significatio, & his inter grammaticos, quae de re Gellijus, Priscianus, Laurentius Valles, alij, in corpe igitur moribundo seu morietum simili, seu pleno mortis iamiam propinquantis & accedentis, felix est ea quae diximus felicitate. ¶ Qui te, Christe. ¶ Semp auct, hoc est summo completum desiderio, quod per hoc verbum auct expressimus, a quo auidus & auidior, & auidius & auiditas deriuata est, aueo per desidero, integre est, sed per salua defectu patitur, dicimus aue, & aue te distaxat, tamen si aliquid non fugiat infinitum auere. ¶ Semp sitibundus, sitis aie, id est reali desiderio aestuas. ¶ Anhelo pectore, inq. nec saturo terrenis rebus. ¶ Fecisti, inq. Augustinus deo loquens, nos ad te, & inquietum est cor nostrum donec req. sciat in te, & Christus Samaritanam loquens id significauit, quae biberit de hac aqua sitiet iterum, sed quae de ea qua ego dabo ei biberit, non sitiet iterum, sed fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam. ¶ Solo contentus amore, sola charitate, quae ut inq. Thomas, est quaedam hominis ad deum amicitia, bellum enim nobis continuum propositum est quod positi sumus, & inter insidias, insultusque daemonum, mundi que, ac proprii sensus oblectamenta, & inter illam quam diximus ad deum amicitiam & pacem, quae est rectitudo voluntatis, & cum dei voluntate concordia, quod enim inq. Leo, est pacem habere ad deum, nisi velle quod iubet, & nolle quod prohibet, si ergo isto amore contentus est quae spiam, amore inq. ¶ Quae spes atque fides peperit, felicitati iniuncta, fides praecurrere omnia opera debet, de qua inq. Apostolus, Iustitiam ergo ex fide pacem ad deum habeamus, deinde spes ex quibus amor parit, sed non quilibet fides & spes, sed. ¶ Demissa supne, dono videlicet dei infusa menti. ¶ Atque hunc non populi plausus at ille quae Christum sitit rebus terrenis, in eo sitis restinguit, & vitioque cura languescit. Septem sunt capitalia vitia, quaeque aliquid octo maluerint esse, de quibus, & nos in libris de morte Christi & propria cogitanda disseruimus, & in Staurosticho etiam ipsa retudimus, tanquam infestantia nostram aetatem. Hic autem & ordine alio numerantur, & tanquam a Christi amatoribus aliena recedunt. Primo supbia, quae inordinate appetitus excellentiae definit per populi plausum atque fauorem, & regni purpuram expressa, nam perfectum Christi amator est haec non infestant, utpote quae mundi huius gloriam & honores non modo non appetit ardenter, sed contemnit & persequitur odio, si ipsum videlicet amorem aut refrigerare, aut extinguere animaduertit, monstrat ei lumine illo quo aeterna videntur, non omnes homines humanae potestatis aut gloriae fastigio natos, eodemque monstrat, eos etiam nunquam qui apti ad consequendam gloriam, & obuneda imperia videntur, falli saepenumero rebus & temporis occasione, falli clientelis & expectatone sequatium populorum, tum illud aduertit, angustia & cruciari prorsus illos, quae fauoribus captiuis inhiant, & ad honorem culmina suspirant, quae si eis etiam affluant quaequeque postulat, fluxa tamen esse illa omnia, momentanea, caduca, quod genibus quae

¶ naturæ luminis beneficio, monstratū est, quo circa Pindarus in laudem Pythonici cuiusdā canit ολβος δουκεσ μικρον ανδρων ερχεται. & Euripides ο μεγασ ολβος ου μονι μος εν βροτοις. Felicitas nō ad longū aduenit hominibus, magna felicitas nō stabilis mor talibus, & sanesi nō pmanet, diffluit atq; relabit, tumq; illi gignunt in animo cruciatus supra quā dicere possumus intollerabiles, cū ex honore & gloria in igno miniā mortales delabunt, qui eam, s. prius immensa cura quæsierant, p prium em hoc illis omnibus q amant peritura,

**Vexat, non fuluo rabies accēsa metallo
Discruiat, miseri pereunt dispēdia ventris,
Inuidiæ stimuli flaccescūt, spurca libido
Exulat, ignaui moles dirumpitur oci,**

quorum amissioe dolor ob orit, qua de re in carmine q dam nostro, cui titulus votū, cecinisse recordamur. O mise rum mortale genus, cui tri stia rebus Succedunt lætis, & amaro plita felle Pocula, de calicis melliti margine manāt

Quicquid em præsens dulci oblectauit amore, Amissum querimur, & amaro verba dolore Saucia mens fundit, renouatq; in pectore vulnus. Discite mortales fluxis non fidere rebus, Nec nutundæ semp, semperq; labanti Fidere fortunæ, nam qui pereuntia firmis Prætu lit, instabili momento nixus, anhelō Pectore deposcit, quod mox deplorat adeptus, Aeterno præstat perituros pdere amores, Aeterno sine fine deo sine fine fruendum. Quem deum finē omniū, si nullo nobis sine fruendum cogitemus. vitia ista quæ diximus, non distrahent ani mum, & ab alienarent vili mercede rerum corruptibiliū, ac momentis singulis iugiter dilabē tium & pereuntū, itaq; Christi non rerum fluxarum & instabilium amatorē, non dimouent a tranquilla animi quiete & foelicitate. ¶ Populi plausus, popularis aura, & vani blandientis plebis rumusculi. ¶ Nō purpura regni. Non libido dominādi, & ambitio primatus. Purpu ra inq; ea qua reges vtebant & consules, etiam & senatores, postea regum insigne fuit, nam et iugum & satellites, & thronū & corona & αλουργια. ipam hoc est purpureā vestem reges præ se ferebant, vt scribit Theodoretus in disputatōe de oraculis. Nos purpurā dumtaxat ci tauimus, quā regum etiā insigne fuisse Nonus poeta cecinit in Dionysiācis de eius colore scri bens τω ποτε μωνω φαλαρον αλιχ λινων ερευαινετο φαρσος ανακτων. quæ certe tin ctura ipos Christi amatores. ¶ Non vexat, sollicitat, torquet, animo cruciat. ¶ Non fuluo me tallo, periphrasis est quo avariciæ vitium innuit, fuluum epithetum auri p prium. Vergil, ful uum mandunt sub dentibus aurum, & Tibullus, Diuitias alius fuluo sibi congerat auro. a ful gore dictū est nomē, & auro tribuit potissimū & leoni. ¶ Rabies, inanis appetitus & metas rō nis egrediens. ¶ Discruiat, molestat, anxium reddit & inquietū. Discruior animi & animo & animū dici potest, ut Diomedes notat. ¶ Miseri pereunt dispendia ventris, gulæ videlicet viti um facessit & exulat & recte dispendia, quoniā nō modo animus vitio patit, sed etiam euane scit & consumit census, ut accidit Apicio Romano luxuria gulæ diffamato, vt Phoco Phoci onis filio, q paternas opes pdigo luxu cōsumpsit, ob idq; Atheniēsis tanto fuit odio, ut q cunq; illi obuiā factus esset, vitupatorē illū sui gnis appellaret, ut pdidit Diogenes Babylo nius. Spartani quoq; id vitium possi, atq; adeo reipub. noxiū arbitrati sunt, ut Gnosippū eo insig niter maculatū, vetuerūt Ephori ne cū iuuenibus obuersaret, auctor est Agatharchides Gnidi us apud Athenæū. ¶ Inuidiæ stimuli, aculei videlicet & tormēta inuidiæ qua Siculi nō inuene re tyranni, ut inqt ille, Maius tormētum. ¶ Flaccescūt, demittunt, obtundunt. ¶ Spurca libido illiciti cōcubitus & oblectatōes veneræ spurcæ, obscenæ & foetidæ, suisbus cōgrue, ideoq; vt opinor, ea aialia Veneri gētes sacrificabāt, quod ex Antiphanis, Callimachi, Zenodonti mo numētis colligit apud Athenæū, inter q ista, pdunt αργείοι αφροδιτη ου θουοσι και η εορ η κελται υσκεια. i. vbum ex vbo, Argiui Veneri suem sacrificabāt, & celebritas vocat su illa. Sane viderūt illi inter tot tenebras, immūdum aial immūdæ libidini cōgruere. Diximus nos spurcā libidinē, ut venereos actus significatius exprimeremus, multæ em sunt libidis spēs q; q; soleat accipi p ea q dē venereor; cupido, de qua ita August. xiiij. lib. de ci. dei. Cū igit sint multæ libidines rer; neq; cuius rei libido sit addit, nō fere asolet aīo occurrere nisi illa q ob scenæ ptes corpis excitāt, hæc itaq; libido. ¶ Exulat, longe abest a Christi amatore, dictū meta phorice, qm exul dicebat grāmaticis, qsi extra solū vagus. ¶ Moles ignaui oci, Oci p oci, vt paupis & tuguri, & Antonigladios. Est aut apocope figura vel syneresis, significat vno acedia & tristitia, cuius mole, pōdere videlicet & grauedine, cū piger animus, tum pigerrimū corpus

Purpura regum.

Auaritia

Fuluum.

Discrui or. Gula Phocus

gnosipp;

Inuidia

Luxuria;

Libido; Exul

Acedia

HYMNVS

reddit ad obeūda virtutis officia, quin & imbecillū, infirmū, & mortiferis morbis obnoxium, sic omnes fere q̄ ocio & gula, & Veneris abutunt. Multaq; rei huius exempla apud plerosq; & apud ip̄m Athenāū hoc in ope nobis frequēter citatū, contraq; vitæ diuturnitas, & robur corpis ex labore & cōtinētia coitus, & tempantia victus pdit, & hāc sniam q̄ recenset a nobis latine, de Gorgia Clearchus græce memorat. Gorgiā itaq; pdunt supra centū annos vixisse, interrogatū v̄o, qua nam victus rōe vsus, oim sensuum iteger tot seculis pdurasset, nihil inq; vnq; voluptatis grā pegi, ea dē pene de illo Demetri⁹ Byzāti⁹ repetit. Nō vnū aut sed mille est inuenire, a qbus Christi amor eas quas diximus, volu ptates eliminat, eodēq; amore. ¶ Ira ignis, accensio & inflammatio sanguinis cū circa cor ebullit ob vindictæ appetitū. ¶ Morit̄, extinguit̄, sic & ignis mori d̄r cū extinguit̄ & suffocat̄. ¶ Supero cōsumptus ab igne, ab igne videlicet diuini amoris, cuius gratia nō modo vindictā appetimus, sed irrogatas iniurias cōdonamus, dicit̄ autem p̄ter id philosophica rōne, ignem cōsumi terrenū ab igne spiritali maioris vtiq; potestatis, nā maiorem ignem minori exitio esse scribit Theophrastus in libro de igne, quem supra citauimus in hanc sententiā. Ignis aut̄ generare sese atq; corrūpere natus est, generare q̄dem minor maiorem, maior minorē corruppe. Idem autem est ignem corrumpi, ac mori & extingui, ab istis itaq; vitijs, de qbus cum alijs, sum p̄cipue Thomas in secūda pte summæ theologicę disputat, & nos in libris de morte Christi & ppria cogitanda differuimus, mōstrantes quo nā pacto Christi contemplōe facile possent eliminari, & nostræ quoq; mortis meditōne dispelli, abstinet foelix ille vir, q̄ ea contemplōe non v̄bis, sed re ip̄a inebriatus, terrena cōtemnit, aduertens q̄ velox est depositio tabernaculi corpis nostri, ut de se Petrus inq; & q̄ vanitati vniuersa creatura subiecta est, quē ad modū Paulus scribit ad Romanos. Et vitā nostra lacob confirmāte, vapor est ad modicū parens, quod nec gentibus naturæ lumine fuit, p̄fus absconditū, canēte Pindaro in Pythio quodam hymno $\sigma\kappa\iota\alpha\sigma\ \omicron\nu\alpha\rho\ \alpha\nu\theta\epsilon\rho\omega\pi\omicron\iota$. i. q̄ hoies sunt somniū vmbra. Dixi naturæ lumine, sit nō a sacris auctoribus suffuratus est, quod fuit gētibus peculiare, vt abs monstratū. q̄ si nō ab illis quos noiāuimus Apostolis, q̄ tempore posteriores fuerūt, forte a Prophetis & a Iob, q̄ scripsit dies suos velocius transisse q̄ a texente tela succidit̄, & vitā suam ventū esse recordat̄, ac ne de se tantū loq; videret̄, de hoim gēne ope p̄cedente id intulit. Homo inq; ens, natus de muliere breui viuēs tempore, repletus multis miserijs, q̄ quasi flos egredit̄ & conerit̄, & fugit velut vmbra, cui ille somniū adiecit, sed rectius flore exprimit̄ cito cōterito. Ab eodē quoq; Iobo videt̄ suā illā sniam deduxisse Timocles Comœd⁹ hoim videlicet aiā esse natura laboriosum, & vitā illi multa afferre incōmoda solere, ita ille græce $\omega\tau\alpha\nu\ \alpha\kappa\omicron\upsilon\sigma\omicron\nu\ \eta\upsilon\tau\iota\sigma\omicron\iota\ \mu\epsilon\lambda\lambda\omega\ \lambda\epsilon\gamma\eta\nu\ \alpha\nu\theta\epsilon\rho\omega\pi\omicron\sigma\ \epsilon\sigma\iota\ \rho\omega\omicron\nu\ \epsilon\pi\iota\pi\omicron\nu\omicron\nu\ \phi\upsilon\sigma\eta\ \mu\alpha\kappa\iota\ \pi\omicron\lambda\lambda\alpha\ \lambda\upsilon\pi\eta\epsilon\alpha\ \omicron\ \beta\iota\omicron\sigma\ \epsilon\nu\ \epsilon\alpha\upsilon\tau\omega\ \phi\epsilon\rho\eta$. q̄ ergo inania vota calcauit, & sitim re; terrena rum, nec non pereūtis vitæ nimia sollicitudinē abiicit, hic nil cupidus, nil timidus est re;, q̄; vel amore, vel odio cæteri discruciant. ¶ Hinc vastas alacer, ostēdo q̄ homini vere christiano, vitia nō dominant̄, sequēs est ut monstremus, & exemplis postea cōfirmemus (quod veteres illi p̄fus nō effecerūt) q̄q; eum aduersi nō posse turbare, & a solida illa & tranquilla pace animi dimouere, q̄n lætus in exilijs, in piculis, in tormentis, in cædibus p̄seueret, hic igit̄. ¶ Steriles harenas, harenosa deserta. ¶ Sitientis Libyæ, humore carentis, & nimio calore peruste, ex quo sitis accendit̄. Verg. sitientes ibimus Aphros, alacer lenis, alacrem alijs tanq; alis acrem interpretat̄ sunt. Pedianus nō lacer; sed integrum sensibus exponit. ¶ Lætus, inq;. ¶ Et infidas Syrtes, Geminæ sunt Syrtes, parua post Carthaginem, quæ & Lothophagita nūcupata, post q̄ ad ortum Solis altera, Syrtium aut̄ illud periculum ingens, quoniam exicca; interdum & velut absorbet̄ aqua dum excrescit, vnde & nauigia incidūt frequentissime, ut Strabo ait, in breuia id est vadosa. Verg. in breuia & Syrtes, syrtes autem a trahendo dicit̄, Minoris mille et sexcento; maioris vero quinq; milium stadiorū ambitus pdit. Mela, Salusti⁹, alijs de breuib; & Syrtibus quæpiam causam in ventū referūt, nōnulli q̄ sub terra interdū erumpat, interdū retrocedat, ex quo aqua; ille haustus, illa eructatio. ¶ Et in hospita Tauri, Taurus mons Ciliciæ, idem ille apud multos Caucasus noiā, quē in hospitalē q̄q; nūcupauit Horatius, Curtius a Caucaso Taur; distinxit, q̄ppe q̄ sexto de gestis Alexandri libro scribit, Caucasū doisum

Gorgias.

Ira.

Ignis

Alacer.

Syrtes

Taurus
caucalus

Ira ignis moritur supero cōsumptus ab igne
Hinc vastas alacer Libyæ sitientis harenas
Lætus, & infidas Syrtes & inhospita Tauri

Asiam ppetuo iugo diuidere, atq; hinc subire Ciliciam, illinc fretū Caspiū & Araxem amnē, & alia Scythiæ regionis deserta spectare. Taurū ὃ secundæ magnitudinis montē cōmitti Cau- calo, & a Cappadocia se attollentē, Ciliciā petere, Armeniæq; montibus iūgi, atq; tot iuga sic in- ter se veluti serie cohærentia ppetuum habere dorsum, ex quo Asiæ omnia fere flumina, alia in rubræ, alia in Caspium, alia in Hyrcanum & Ponticū decidere. Miror autē Caspium distin- xisse ab Hyrcano, quē alij eūdem cum Caspio putant. Herodianus in tertio historia: Taurū

**Culmina ptransit, Rhiphæos feruidus amnes
Enatat, horrētes syluas iucūdus amœni
Delitias victus, placidæ oblectamina villę
Penfat, & illecebras vrbis & cōmoda censet.**

scribit inter Ciliciā & Cappa- docia dorsum erigere, & nati- ones discriminare, oriētī ac se- ptētrionibus subiectas. Eusta- thius Caucasum Tauri ptem quodā loco dicit, & extendi ὃ sus Saturniū pelagus, eius- q; ptem facit montes Rhiphe- os. Idem alio loco videt con-

sentire Dionysio a similitudine taurū nūcupatū, pdit tñ alios a magnitudine idipm nois sorti- tum, qm tauri & boues apud antiquos magna & violēta significabāt, vñ nōnulli voluere βοῦ adiectiuā pculā initiū significadi sumpsisse, idem & Craugus dictus est a noie viri, q ibi sepul- tus honoraret. quo etiā in loco eēnt siluestriū deorū antra, aliter nihilominus de Craugo Stra- boni decernere placuit in hūc modū ο κρηνοσ ορεσ εσιν εκων κρηνοσ οκτω και πο- λιυ ομωνυμων ενθα μιν ευεται τα περι χιμαιρας και φαραγγε εκδ χιμερα hoc est crau- gus mons est habens summitates οκτω, & vrbem cognominā, vñ fabulæ de chimera pdiere, vallifq; ibi est nomine Chimera. Addit pterea Anticraugon quoq; montē esse illi videlicet oppositū, sed em Taurū septētrionalē inuenio, a quo & Tauroschyta incolæ, cuius Herodo- tus meminit & Dionysius, & alij. Verū Tauros Scythicā gētem nō a Tauro monte, sed a tau- ro animali cognomētraxisse volūt. nōnulli, quoniā ibi videlicet Osiris boues iūgens, terram arauerit. Apud Strabonē quoq; sunt Norici tauri, ab ijs quos diximus diuersi. Arbitrat Eus- tathius Scythicū hūc Taurū montē, in quo & Chimery & Taurica Cherronesus magnitudi- ne & figura, ut aliq; volūt, Peloponeso similis ptem esse orientalis tauri, quē nōnulli veterū su- spicati sunt ab isulis Chelidonijs incipe, ex Pamphilia ortū ducere putauit Dionysius, & adus- q; Indos penetrare. Taurū autē animalis cognominis similitudine vocari, ob acutū caput, & qautille inqt οβρυχνοσ ολευδ ουρεσιν εκτασιοισ. Strabo etiā diuidi Asiā a Tauro scri- bit, ab occasu ad aurorā cōuerso, cuius finis sit Ileon indico mari cōiunctū. Idem alio loco scri- bit, ab Hyrcano mari ὃ sus aurorā, mōtes esse ad indicū vsq; pelagus ptenfos, quos Græci Taurū appellēt, q a Pamphilia & Cilicia, & ab occidēte eousq; ppetui sunt, varijs tñ nomini- bus, eam ὃ ptem q post arios est, a Macedonib; Caucasum, ab alijs alio noie vocatā. Arri- anus voluit a Michale monte, cui e regione iacet insula Samos, Taurū montē principitū habe- re, & Pamphiliæ & Cilicū terrā diuidere, indeq; ad Armenios & ad Medos vsq; penetrare. non ita tñ Philostratus cēfuit in vita Apollonij q principitū tauri Caucasum facit, q p Arme- niā, Ciliciā, Pamphiliā adusq; Michalē pcedat, q in mare quod Cares accolunt desinēs, Cau- cali finis putat, nō autē principitum, ut nōnulli dixerē. Nam Michales altitudo non admodū magna, Caucafi vero summitates adeo pcellæ, vt ab ijs Sol videat scindi, & Mediam ab In- dia scribit eo monte disteminari, q altero cubito in Erythræum mare descēdat, sed utcūq; di- cat, vel Taurus, vel Caucasus, vel noie etiā alio nuncupeit, cuius cacumia difficile incolunt, nec ipius solum mōtis ad quē superādū. xvij. dies exercitus Alexandri cōsumpsit, sed aliorū eti- am culmina, cacuminaq; hospitij carēt, glacie, niuibuscq; referta, nihil tñ ducit ille isthac in cō- moda, qn & feruidus igne diuini amoris. ¶ Enatat amnes Rhiphæos, gelidissimos emanātes a Rhiphæis montibus, q sunt supra Arimaspos, e qbus flat frigidissimus Boreas, de ppetuis niuib; exhalans. Scribit autē nec semel Eustathius in cōmētarijs in Dionysiu Rhiphæos ipos Scythiæ montes sine aspiratōe, quam tñ adhiberi voluerat Seruius, ad differētiā Ripeorū Ar- cadia montium, ipē idem. ¶ Syluas, inhabitat. ¶ Horrentes, ex solitudine & ferarū sauientium periculo, nil pauidus sed. ¶ Lucundus, putans id genus vitæ. ¶ Victus amœni delitias. Amœ- na qppe auctore Seruio, loca voluptatis plena, qsi amunia, qre nil pstatēs inqt imunes voca- m, nec secus id. ¶ Penfat, acsi. ¶ Placidæ villæ oblectamia. qb solatia & aimilaxamēta curis o- nusti qrim, enatē eēt, nec sec. ¶ Cēset, existimatq; q; q expetūt ¶ Vrbis illecebras & cōmoda.

Craugus

anticrau-
gus
Tauro-
scytæ.
Tauri
populi.

Michale

Rhiphæi

Amœna

HYMNVS

¶ Nil metuens. horrendi. ¶ Cupiens ue nihil. illecebrofi & mollis. ¶ Securus ab omni in curia
 carnis. s. mūdi, dæmonis. Nil em̄ tam atrox, tam terribile, ut p̄fecti animū christiani p̄turbet, et
 p̄beat curam illam, quæ ideo dicta quasi cor v̄rat. Securus em̄ sine cura interpretant̄ gr̄matici,
 cura aut̄ hæc anxietas hoc loco est cōsequēdi, aut retinēdi, aut nō amittēdi rei fluxas & pereun-
 tes iuxta illud. Non cōtristabit iustū quicquid ei acciderit, quam sententiā in fine theorematū de
 fide, & p̄bauimus, & explicauimus, tametsi iustus ip̄e sæpe tentet̄, nam ut inq̄t Leo, insidiāti di-
 abolo hoc innumeris tentati-
 onibus laborat̄, vt hoīem ad
 sup̄na nitētem, aut aduersa ter-
 reant, aut secūda corrumpāt,
 sed maior est inq̄t, q̄ in nobis est, q̄ q̄ aduersum nos est, & pacē cū deo h̄nubus, ac semp̄ patri
 cū toto corde dicētibz, fiat volūtas tua, nulla p̄ualere certamina, nulli possunt nocere consi-
 ctus. Nec ab re certe id ab eo dictū puto, nostræ em̄ volūtat̄ ad diuinā volūtatē vnio atq̄
 cōcordia, nostræ felicitatis est causa, sed diuersa q̄dem, hac de re Parisiēses theologi placita p̄
 didere. Thomas Agnas, acerrimo vir iudicio, & excellēti doctrina, in primo cōmētario: in
 theologicas sn̄ias, decreuit cōformē nostrā volūtatē diuinæ volūtat̄ in hoc & esse & dici de-
 bere, vt id velit q̄d ip̄a nos velle voluerit, & ad eūdem finem. i. diuinā gr̄am, quo vn̄uersa ei⁹
 opa destinant̄. hoc aut̄ fini illud efficiēti causæ r̄ndere cēsiuit, ex charitate v̄o id fieri oportere,
 q̄ q̄to intērior, t̄ato euadit actus humanæ volūtat̄ dei volūtat̄ cōformior, idq̄ formalē re-
 spicere cām voluit, sic ad materialē p̄tinere q̄d ei volūtat̄ p̄ponit̄ appetitū, eidēq̄ illi incidēs,
 illiusq̄ obiectū dicit̄, seu rem volitā dicere malueris, qua de re multæ disceptatiōes p̄siliere, nā
 Thom̄. Agnas. Thomas volūtatē nostrā cōformari diuinæ volūtat̄ oportere decernit, hoc est idip̄m quod
 āncedente volūtatē illa vult, nos velle debere, de volūtatē v̄o cōsequenti, q̄ nisi aut ope, aut re
 uelatiōe nobis solet manifestari, q̄q̄ ei etiā cōformari humanā debere volūtatē dicat, diuersos
 t̄n appetitus cōsiderādos arbitrat̄, est em̄ in nobis & sensus appetitio & naturalis volūtat̄ in-
 clinatio, & eius quoq̄ deliberatio, quare fieri posse vt pie q̄spiam doleat de morte patris, aut
 alterius graui iactura, quē t̄n deus mori voluerit & vexari, satis em̄ esse diuinæ his in rebus or-
 dinatōi ex integro nō reluctari. Eadē pene Romanus decreuit Aegidius, aliq̄, vt Thomas Argē-
 tinēsis, & Grægo. Ariminēsis putarūt debere hoīes volūtatē suā quacūq̄ in re diuinæ volūta-
 ti cōformare, q̄bus acriter resistit Alphonfus Tolletanus, cor̄: dissoluēs argumēta, & aucto-
 ritati Canthuariēsis Anselmi nixus, statuit solū id homini q̄ arbitrio polleat, quo ad hoc atti-
 net incūbere necessario, vt volūtat̄ diuinæ p̄pria volūtatē cōformet, omni in re quā de⁹ vult
 eum velle, vbi. s. id sibi innotuit. Idē fere ex Parisiēsis etiā putauit Durādus, nec dissentit Au-
 reolus, eiusq̄ sn̄iæ ān illos Altiōdorēsis fuit, cuius meminit Bonauētura, scribēs fuisse q̄ cre-
 derēt eos q̄ oia volūt q̄ deus vult, p̄fectos esse & sup̄ erogatōis (ut aut̄) id opus esse, atq̄ ad eter-
 næ vitæ statū p̄tinere. Obligari aut̄ nos ad id solū quod vult ip̄e nos velle, id aut̄ esse velle q̄d
 p̄cipit, & nolle quod phibet, facile aut̄ viam hāc esse dicit, sed nō p̄bat, alia incedens, quā pau-
 cis p̄currere nō possumus, sed inter vtrāq̄ quodam mō mediū se posuit, namq̄ nō omnia q̄
 vult deus, nos velle oportere cēset, sed q̄dam, quæ etiā opus esse ut̄ innotescant, nixus vt vide-
 tur, plurimū auctoritate Vgonis, q̄ p̄ter volūtatē deitatis, rōnis quoq̄ voluntatē, & pietatis
 & carnis excogitauit, cum prioribus aut̄ illis dumtaxat videt̄ consentire Ioan. Scotus in. n̄. cō-
 mētario distinctōe. xxxvi. & Ioan. Gerson. At mihi sane videt̄ calumniā pati merito nō pos-
 se eos q̄ asserūt debere id nos velle, quod deū ip̄m nos velle cognoscimus, ut ostendemus, sed
 quoniam volūtat̄ āncedentis & consequentis meminimus, oportunū putamus de illis nō
 nihil dicere, atq̄ etiam de volūtatē beneplaciti & signi mentōem facere. Volūtas igit̄ antece-
 dens dei, ea dicit̄ a Parisiēsis theologis, q̄ respicit naturā & ordinat̄ in bonum. Consequēs
 vero est, qua ea quæ deus vult ope complent̄, q̄ ad primā p̄tinet, vult oēs hoīes saluos fieri,
 quod attinet ad secūdā, vult damnari q̄ cum mortali p̄ctō ex hac vita decedūt. Beneplaciti vo-
 lūtas, dispositōem seu beneplacitū dei significat, & nihil est aliud q̄ deus efficaciter volens, hæc
 semp̄ implet̄, & iuxta hāc dicit̄, omnia q̄cūq̄ voluit fecisse deum. Signi vero volūtas, signa
 voluntatis dicunt̄, illa & vna & p̄pria, hæc multiplex & quasi per metaphoram dicta, qua scri-
 ptum est. Opera domini exquisita in omnes volūtatē eius. quinq̄ autem diuinæ voluntatis
 signa censeris solent, p̄ceptum, phibitio, consilium, p̄missio, & opera, quæ signa per propriam
 rationem, per diuinam scripturam, per leges & consulta prudentium depræhenduntur, &
 tanq̄ per indicia quædam manifestant̄, ut monstrauius in fine theorematon de fide & ordi-

Cura.
Secur̄.

Thom̄.
Agnas.

Volūtas
n̄ra cum
dei volū-
tate quō
cōformet

Thom̄.
Argētiñ.

Volūtas
āndēs &
cōsequēs
uoluntas
b̄nplaciti
& volun-
tas signi

Nil metuens, cupiensve nihil, securus ab omni

ne credendi, sed utcumq; dicat, illud videt non posse non probari, ut id homo velit, quod deum se velle nouit, seu id lectore sacrae, diuinaeque scripturae, seu id ipsum humanis legibus rite positus, vel aliorum consiliorum, vel proprio rationis lumine, vel diuinae reuelationis radio preceperit, itaque si id voluerimus quod ille nolle nos velit, prauo erimus. contra primum & recti, si id quod velle nos uoluit, quod uelit concordia cum deo inita, felices erimus. namque nil potest aut nobis aut alijs euenire, quod deus non fuerit, aut permittendo, aut faciendo. quare nil etiam quod noluerimus poterit nobis contingere, quod

**Incurfu, & vasto paup dominatur in orbe
Tecu namq; habitat, teq; ille potitus amato
Solut qui vastae potis es complere capacem
Affectu mentis, solus compescere diram
Ingluuiem, & sedare sitim, si fonte recluso
Sacra lateris largum praebere liquorem
Decernis placidus, quo rubri nectaris haustu**

nil. s. volumus nisi quod deum nos uelle precepimus, eoque modo, eaque mensura, quapropter quod ita institutus, & si exurierit, si paupertate vexabit, diues nihilominus erit, quoniam quicquid uult habebit, qui. s. nihil aliud uult, quod deum se uelle precepit, sine cuius uoluntate, nec folium cadit ex arbore. igitur ¶ Paup vasto dominatur in orbe. nam in eo regnum est dei, iuxta Apostolum, Regnum dei in

tra uos est, tam alacer ei animus in paupertate degenti, tam compos est uoti, tam plenus gaudio, quod non quod in laetis regnis imperitant, & multo certe amplius, quoniam eos illa ipsa cruciant quae possidentur, hic liberius & foeliciter possidet, quoniam in deo illa ipsa nactus est, nil turbatus aduersus, nil secundis rebus elatus, cui constat quaecumque acciderint a dei uoluntate, vel faciente, vel sinente deduci, quin & illa spernens, si ita se spernere deum uoluisse deprehenderit, cumulatius possidebit, iuxta illud. Quicquid calcauerit pes tuus tuum erit, postquam enim cognouit auocandam esse mentem ab amore rerum, quae fluunt, labunturque continue, & in aeterna in deum referendam, illuc omne studium contulit, & illico est foelix. Figura autem loquendi antiqua & apud Vergilium, ut Etrusca Danae dominant in urbe, unde per vasto orbi, in orbe vasto diximus Christi amator dominari, & cur ita dominetur causa subdit. ¶ Tecum namque habitat, utpote deo coniunctus, qui uera est, & ut sic dixerim, ipsissima foelicitas. ¶ Teq; ille potitus amato, coniunctio autem ista amore nascitur, quo ueluti tenacissimo glutine humana mens deo coniungitur, eoque fruatur, nil aliud optans, quam plena est & ad id facta, potior cum septimo casu construximus. sic & Verg. Polydorus obtruncat & auro uipotit, cum genitio item construi solet, Cicero rerum potiri uoluit, cum acco item, Terentius patria potit commoda, & Ouidius, potiturque cupitam, & ante Lucretius, Et quae multae potit primordia rerum. ¶ Solut qui vastae, tanta enim humanae capacitas mentis, ut ea solus implere deus possit, nisi enim illuc puenerit, semper appetit terrena, semper fame & siti rerum pereuntium macerat, & contabescit. Foecisti inquit Augustinus, quod & apostolus diximus, nos domine ad te, & in getum est cor nostrum, donec reqescat in te, id autem fit in alia quae futura est uita perfecta, in hac ipsa quoquo modo dum Christum diligimus, quod solus potitus est, solus ualet implere capacem mentis affectum, potis autem & pote in eodem significato inuenit, sed diuerso modo. Nam potis cum uerbo substantiuo, pote uerbo absolute, ut non pote. Itaque solus Christus potis est id quod diximus, efficere quod nos etiam beat. ¶ Si fonte recluso &c. si eius cogitanda mortis nostri amoris gratia facultate condonatur, si nostrae redemptionis sacramentis inebriatur, quibus aeternae foelicitatis pignus elargitur. ¶ Rubri, ob id quod de sanguine locuti sumus, cui ruber inest color, rubri nectaris mentem foecimus. Sed & antiquis nectar ipsum rubrum appellatum est, ut apud Homerus in hymnis conspicuum est, est autem apud eos nectar, id quod apud nos non obnoxium morti ex uerbo priuatiua particula & κτινω occido, & ambrosia id quod immortalitas ex a priuatiua particula & βροτος mortalis nectar sumptum etiam est, ut apud Macrobius, pro summa & purissima parte materiae, quae in potum dis preberetur, sicuti lethe pro infima quae in potum cederet animarum, tamen si Lethe etiam fluuius sit Aphricae, Straboni, Plinio, Lucano, Nectar item per lacte sumptum apud Ouidium in. xv. pleno quae fertis ubere, nectar, per melle apud Calphurnium metaphoricè, ut illud, Tam liquidum tam dulce canit, ut non ego malim Quod Peligna solent examina lambere nectar, per uino apud Verg. Vina nouum fundam calathis aruisia nectar. Item apud Nemesianum, Ex illo uenas inflatus nectare dulci, sed per manna desumptum est nectar a Sedulio, Quid referam innumeras caelesti pane ceteruas Ange

Potior

Potis
Pote

Nectar

Ambrosia
Lethe

HYMNVS

licos sumplisse cibos, nimbisq; supni Nectaris aëria populū dulcedine pastū. In pluuijs habu-
isse dapes, & in imbribus escas, dulcissimū em manna, quapropter ille & nectaris & aërie dulce-
dinis mentōem fecit, & nos in elegia. Dulcius atq; arabo defluat imbre melos, illeq; supra plu-
uiæ meminit, & cōsonat ei quod in. xvi. Exodi capite legit, ibi quoq; ros appellat, qd cum vi-
dissent, dixerūt, qd est hoc. i. eor; lingua manhu, & inde mane fluxit nomē, qd aliq a manan-
do voluerūt deriuari, sed iis ipis auctoribus longe antiquor Mosēs, & Orphæo quoq; antiq-
or, in cuius hymnis plerisq; p-
ponit mānæ thymiamā, alte-
rius tñ gnīs. f. & aromatū spē,
sed & Mosēs scribit eū ipm ro-
rē minutū & q̄spilo tūsum
ab Israëditis noīe manhu ap-

**Dulcis & ambrosiæ suctu foeliciter æuū
Ducitur angusto p̄sentis limite vitæ.**

cornuco-
pię puer-
bium.

Amal-
thea.

Sugo.

pellatū, quod erat quasi semen coriandri album, p̄pterea q; nos in hymno ad trinitatē. Hęc est
am femē coriandri imitata rotūdum Cōgit & ramis frondosæ stirpis adhæret, Flauam cor-
pibus bilem eductura, sed olim Dum Iudæa pubescentibus exul harenis Degeret, in pastū
cecidit diuinitus inde Attoniti manhu patres dixere frequētes. Sed de manna satis, cur dixim⁹
nectaris appellatōem tributā idipm q; no minis, & ad reliquas dulces, suauēsq; potiōes tralatū
est, & si p̄prie ad diuos refert, atq; illis adeo necessariū putabat̄ a gētib; ut etiā infanti Ioui dū
ab Amalthea capra nutrire, p̄pinata fuisse asseuerauerint, q̄ndem ex altero ipius belluę cor-
nu nectar, ex altero ambrosiā fluxisse fabulabāt, vñ in puerbiū postea tractū ē κεραο αμαλ-
θηα, hoc est amaltheæ cornu, ut illo veluti simbolo foelicitatis copiā subindicaret, vnius autē
cornu fabulati qdā Hercule Acheloo fluuio tradidisse, qm̄ illi altere fregisset, id aut quod ei de-
traxit, fortunæ donasse illū scribit Porphyrīo. Alij significari volūt redactā fluminis p̄te ad
rectū cursum, q̄ prius flexuoso tramite vastaret Aetoliā, plures autē Acheloi, ut notat Eusta-
thius. Alij ferūt anum, cui Amalthea nomē, lucri plurimū in cornū cōdidisse, q̄ sumpto Her-
cules in delicijs vixerit, sed ex vi vocabuli ab alijs affirmat̄ deductū puerbium, qm̄ videlicet
Hercules seminudus antea p̄agrabat orbē, q̄re ου μαλτακωσι, i. nō molliter sed dure in im-
probos agebat. Alijs magis placuit a mollitie sumpta ex indumentis deriuari, sunt q̄ malūt a re-
gione quadā Libyca bouis cornu simili & Amaltheæ foeminæ data, q̄ fertilitate p̄cellenti fru-
ctus plurimos tulerit, deductū fuisse, atq; ita varie nugant̄, consentiūt tñ copiā & foelicitatē eo
significari, quod arbitrō etiā a Pindaro subindicatū, cū in Pythionis celebrat̄, de Aristō-
loquēs, q̄ antea Iuppiter & Apollo dicere immortalē eum factū dixerit, & fuisse instillatū ve-
κταρ εν χαλεσι και αμβροσιαν, i. nectar in labris & ambrosiam. Præter hæc legimus apud
Athen æū in pompa Bacchi delatū cornu aureū Amaltheæ, quod gestare manu quadricubi-
ti viri q̄ anus appellaret̄, indicabāt em̄ fertilitatē anni eo signo, est & cornu fortunæ q̄q; apud
Acronem, quo dicebat̄ diuitias cōsuesse ligari, & idem videt̄ cū cornucopię scribete Lucatio
datū esse illud cornucopiæ, q̄ est ministra fortunæ, sed hęc mittamus frivola, quod v̄o atinet
ad nectar illud poculo cibo ambrosiā dari circūferebant, ut immortalitatē omni ex p̄te ad de-
os p̄tinere monstrarēt, sed illi falsa & vana, nos vera & solida de nostro nectare & ambrosia
dicimus, namq; sacramētis nostræ salutis, & a morte resurgimus lauacro regnātōnis, & cibo
et charistiæ pignus æternæ illius vitæ certissimū sumimus, apto inqt Leo ad Flavianū, p̄ milia-
tis lanceam latere crucifixi intelligat, vñ sanguis & aqua fluxerit ut ecc̄sa dei & lauacro regene-
ret̄ & poculo lauac̄r aut̄ baptisma intelligit, & poculū cōsecrati vini & in Christi sanguinem
cōuersi, quo sanguine emūdatos nos ab omni p̄ctō Ioan. euāgelista decernit, & hoc quasi pre-
cio redemptos nos Petrus asseruit & sc̄tificatos, atq; in aqua & sanguine venisse dñm, Io. ille
clara voce restat, q̄ ite; ait, Tres esse q̄ testimoniū dant in terra, sp̄m, aquam, & sanguinē, &
hæc tria vnū esse, q̄ quidem sp̄s v̄t inqt Leo, sp̄s v̄tq; sc̄tificatōis, & aqua baptismatis, & san-
guis redēptōis, q̄ tria vnū sunt & indiuidua manēt, vnā em̄ Iesu Christi v̄tus cūcta opat̄, quę
v̄tus a patris & sp̄s sancti v̄tute nō aliena, nō separata est. ¶ Dulcis & ambrosiæ suctu, suctus at̄
nomē v̄bale a sugo deductū & in vsu apud Pliniū, q̄q; a grāmatico; turba sugo sine sup̄io
effert̄. Sugere dicimus diuina pueror; more, q̄ sugūt v̄bera, & imp̄fectos lacte potare se dicit
Ap̄s in gens, Lac vobis potū dedi nō escam, qm̄ solidi cibi videlicet capaces nō erant, sed oīs
etiā in hac vita p̄fectus diuina sugit, compatōe eor; q̄ in celesti p̄tria hauriūt abūdāter, & in
ebriant̄ amabiliter, dictum autem nectar hauriri & exsugere ambrosiam non vt gētib; con-
sentiremus qui nectar potu, ambrosiam cibo dicabant, quam suctui nunc adscribimus, sicut

Illud potui dedimus, sed ostenderemus immortalitate nobis paulatim hauriri, mox vbetius, quonia a mortis aeternae laqueis eruiamur priusq; ad ambrosia illam ad aeterna scandamus, q; primum tantisp fugenda est, dum ad largiore nos potum pparemus hinc. ¶ Foeliciter aeuum ducit. Aeuum p vita sumit, & saepe p tempe solet vsurpari, quod foeliciter a Christianis trāsi- git, & expectatōe futurāe gloriā leuissima putant onera. ¶ Augusto & c. q; si aliqn p mere vi- dent angusto pntis vitāe spacio facile tolerant, dum suspirant diuina ad abūdantiā possidēda

Aeuum:

Atq; hinc crudeli discerptus viscera rege
Martyr ouat, rigido laceratus membra teatro:
Gliscit, & extremæ scandit penetralia sedis.

post vitē spaciū angustū, quo fit ut angusta sint etiā vel cō- moda vel incōmoda, & pter hoc fluxa & instabilia. Et sane infantes multi vitā vix ceptā deferūt, vix orditā abrūpunt ab adolescentibus saepe iuxta

Job sententiā, veluti a texente succidit, a iuuenibus in ipso flore diripit, ad senectutē pueniunt pauci, q; si septuaginta vel octoginta pgerit annos, laborē postea, dolorēq; parit, & p vna p- latanda, q; vitari nihilominus neq; multas saepe mortes subimus, & vt longissima sit pns vi- ta, futurāe tñ comparatōe, nō breuis modo sed momētanea existimāda est, quā mille pscinder- re causā pnt, mille impedimēta subruere, ut a nobis etiā in libris de morte Christi & ppria co- gitāda narratū est, solo autē Christi amore cuiuscūq; sit termini foeliciter trāsigit, & nos ipos fu- turāe vitāe foeliciter inicit. ¶ Atq; hinc crudeli discerptus & c. hoc amore Christi, hoc suctu di- uinitatis alacres & laeti martyres p seuerabāt, in hoc apprime foelices q; nō in delicijs sed in tor- mentis exultabāt, vñ foelicitas illa adeo magna, q; nec tormēto & immanitate ppediret, ut est videre apud Eusebiū in ecclastica historia, & apud alios plerosq; sed & ipse Cyprianus mar- tyr, ut Augustinus ait beatissimus & doctor suauissimus, ad martyres priusq; ipse coronaret scribens, & p conio extollens quā p pessi tormenta fuerāt, inter alia isthac vba fecit, vidit ad mirata p sentium multitudo cōeeste certamen, certamen dei, certamē spiritale, plium Christi, stuisse seruos eius voce libera, mente incorrupta, v tute diuina, telis q dem secularibus nudos, sed armis fidei credentes armatos, steterūt torti torquētibus fortiores, & pulsantes ac laniantes vngulas, pulsata ac lanjata mēbra vicerūt, inexpugnabilē fidem supare nō potuit, sequēs diu- plaga repetita, q;uis rupta cōpage viscera torq;rent, in seruis dei iam nō mēbra sed vulnera, fluebat sanguis q; incendiū psecutōis exstingueret, q; flāmas & ignes gehēne glorioso cruore so- piret, hinc igit ex hoc gustu res; spiritualiū. Discerptus viscera, grāca constructio est, ut alia ple- raq; i. discerptis visceribus, ex crudelissima tyranno; feritate & rabie. ¶ Martyr ouat. Ouat, exultat, laetabundus incedit. Ouare si q dem apud veteres genus laticiae vocibus expssum ob- victoriā, & q; merebat ouatōem, vno vehebat equo, & a plebeis vel equibus Rom. in capito- lium ducebat, & sacrificabat ouem, sicuti tauros, q; bus triūphus decretus erat, nō dēq; eqs albis vehebat p eunte senatu, hoc autē loco, vocē intelligimus martyre; laetantiū, sicuti victorū sole- re exaudiri. Verg. ad aues trāstulit, & ouātes gutture corui. Claudianus ad equos, sic fatus ouā- tes exhortat eqs. Sanctus Hieron. ad res etiā inanimas in sermone si q dē de resurrectōe dnica ait. Infernus qa resolutus est & c. Martyres autē vocibus laticiae p mebant, q; q; tormentis cruci- arenē, canebāt alij dū torq;rent hymnos in deū, & lacerati fundebāt iubila, sic. ¶ Laceratus mē- bra rigido teatro, duro & immū atq; crudeli. ¶ Gliscit, crescit. Verg. Haud secus accēso gliscit violētia Turno, ex hoc vbo, glires dictos voluit Seruius, q; videlicet pingues efficit somnus, crescit igit martyr in tormētis tñ abest ut deficiat. ¶ Atq; scādīt extremāe penetralia sedis, scri- ptū ē in euāgelio, Christū dn̄m dixisse. In domo patris mei māsiones multae sunt, q; bus vbis gradus grāe significant p meritis condonati, alterius em vitāe foelicitas quā ipi aeternā gloriā no- iamus, iuxta pportōnem nostri amoris, nostrae caritatis, in deū, tribuit nobis, q; dei gra- tia vitā meremur in caelis obtinere ppetuā, qua comite q; ex hac vita decedit, & est, & sp futu- rus est foelix, ita q; in cunis moriunt infantes, q; pueri, q; adulescētes, q; iuuenes, q; senes, q; decre- piti ex hac vita decedūt, pari pacto foelices atq; beati, hoc est deo fruunt, fruiturq; sunt. Maio- ri autē foelicitate donat, q; plus amauerit, q; Christo libētius famulatus fuerit, q; p eius honore ferētius calūnias, tormēta, mortē p pessus fuerit, feruentius autē q; fieri non posse videmus, q; pprium corpus non mō non aestimare, sed cruciatibus p bere, & dilaniandos artus crude- lissimis tyrannis exponere, vnde & in euāgelio saluator censet, caritatē maiorē habere ne- minē, q; vt ponat animā p amicitis, q; propter iure merito q; ad supmas illas & extremas man-

Ouatio

Glisco
Glires.

HYMNVS

martyres
aureola
Paulus.

siones penetrant martyres. Sed illud noscendum, q̄ tam & si martyres quicumq; sunt, eo q̄ martyres suum obtineant in cœlis locum, & aureolæ gloria p̄fulgeant, dan̄ em̄ & martyribus & v̄ginibus, & doctoribus insignia, quæ aureolæ nomine significant, fieri tñ posse vt q̄spiam q̄ martyr non sit p̄cellentiſſima charitate flagrauerit, & iccirco si martyris aureola non decoret, nec accidentalis p̄m̄ tantũ consequat̄ quod ex op̄ibus bonis, sicut illud quod essentiale Parisienses dicũt, ex deo gaudiũ esse definit, tamen p̄cellentiſſimo quoq; gloria gradu potitur, at q̄ & martyres etiã dicti,

qui mortem non occubere, sed tormentis dumtaxat fidẽ testati, ut apud antiquos theologos, & apud ip̄m martyrẽ

Ebrius hoc potu Tarsensis Paulus abense

Cyprianum videri potest, q̄q; Thomas decernit morte martyres fieri, qui si lætaliter vulnerẽtur habituros tamen aureolam, quemadmodũ Lucie v̄gini euenit, quibus item ex vulnere continua afflictio ad mortem vsq; p̄seuerauerit, in eos insigne martyrii conferendũ putauit. Ioan. euangelista gladio non occubuit, eximia tamẽ charitate flagrauit, & eximia potius gloria, sic & alij multi, & de beatissima etiam virgine p̄phetauit Simeon, eam mente adeo afflictãdam, ut diceret, Et tuã ip̄ius animã p̄transibit gladius, & de Francisco ardentiſſimo Christi amatore canit ecclesia. O martyr desiderio. Antonius quoq; ille eremita p̄cellens optauit, nec potuit gladio mori, sic & Vlyſſiponẽsis Antonius infidelitũ regiones principitũ, ut prius Franciscus fœcerat, pagrauit ardore martyrii, de Martino quoq; pontifice p̄cellẽti canit ecclesia. O sanctissima anima, quã si gladii p̄secutiõis nõ abstulit, palmã tñ martyrii nõ amisit. ¶ Ebrius hoc confirmaturi sumus eos qui Christum diligunt fœlices esse, & exemplis vtetur quibus antiq̄ illi gentiũ scriptores, & humanæ fœlicitatis pictores caruere, ebrietatis itaq; illius gustũ sumpsit. ¶ Paulus. Ap̄s. ¶ Tarsensis. a Tarso Ciliciæ vrbe insigni, de tribu aut̄ Beniamini & oppido Iudææ giscalis fuit Paulus auctore Hieronymo, quo a Romanis capto cũ parentibus suis Tarsum Ciliciæ cõmigravit, ex q̄ Tarsensis dictus. Tarson aut̄ & Terson dixere, ut notat Stephanus, alij a casu Bellorophonis, q̄ Tarsum læserit, ps aut̄ pedis tarsos vocat. Alij a Pegaso q̄ ibi Tarson fregerit, quo loco p̄dit esse aleus campus, de quo ille cecinit. Ip̄e etiã in campis amens errabat aleis, de quo item Homerus pridem fœcerat mentõem, ibiq; & cecidisse Bellorophonẽ, & insaniam incidisse fama erat, cõstat certe nigra illũ cholera vexatũ, q̄d & meminit Aristot. in p̄blemãibus, q̄ tamen ab eo insaniam abiecit, tñ adscripsit errorẽ & solitariã vitam & errabũdã, vñ & campus cognomẽ accepit εκ της τιαυτης αυτης αλης ο εσι πλαυης ut inq̄t Eustathius, i. ex tali eius errore, q̄d & voluisse Homeri facile colligit. Fertur item ab vrbe cui nomẽ αλης, nomẽ loco cõe factũ, vel παρρα ο εσερησσαι ληλων, i. ab eo quod leuoribus careat. Est aut̄ inter Cydnũ & Pinaron amnes positũ, quorũ Pinarus potabilis fertur ex ip̄o campo, quæ cũ faciãt ad eius quod supra citauimus carminis declaratiõem, tñ ad Ap̄i patriã vetustatẽ & ḡtium fama nobilẽ demonstrãdam libetius p̄ferimus, addimus & alia maiori celebritate digna, p̄ditum em̄ ḡtium Iris, regionẽ illam primũ omnium apparuisse post aquarum collectõem in vnũ mare, & ob id παρρα ο τερεων θηραι ο εσι αναερεων θηραι, i. ab exitu catõe Terson vocatã, apparuisse em̄ primũ Tauricos montes contendit, voluerũt alij post diluuium apparuisse Ciliciam nudatam vndis & exiccata, vrberiq; in ea constitutã Terson p̄pterea nũcupatã, ut est apud Stephanũ, sed ex sacris Iris cõstat, sup montes Armeniæ salutis arcam quẽisse. Alij alias nois causas commentisunt, Eustathius Eratoſthene fretus, nomen vrbi fuisse voluit ex Ioue, q̄ Tersia ibi vocaret, ex eodẽ Eratoſthene, aliã Stephanus cãm putat, cuius non meminit Eustathius, quemadmodũ nec huius ille meminerat, scribit em̄ cum fructus inter crescendũ antea corrumperent, hos primũ collectos & exiccatos, & in hybernũ nutrimentũ seruatos fuisse, vñ vrbi nomẽ factũ. Vocabat ea & Crania a Cranio & Hiera, & Antiochia ab Epiphane Antiocho, a Sardanapalo constructã ferunt, fuisseq; Argiuorũ coloniam, mediã Cydnus interfuit purus & frigidus amnis, ex qua etiãnum vrbe natũ Hermogenẽ rhetora illũ inq̄tũ phibet, est & Bithyniæ locus Tarsos, & vrbs etiã alia in eadem Bithynia Tarsos noie, cuius p̄ps ταρσιος, q̄dam ταρσιος, prioris at̄ illius ταρσευς, vñ latine Tarsensis, & Tarſa vic̄ sup Euphratẽ, ut ẽ apud Stephanũ legere. Addit Eustathius Tarson esse calathũ, q̄ vtunt q̄ caseũ cõpingũt, atq; idip̄m q̄q; nois & ad auitũ alã & ad triremes trãslatũ. Itaq; Tarsum illã Ciliciæ Paulus cũ parẽtibus habitauit. ¶ Ebrius, quantũ hõi licet mortali diuina ebrietate illa, de q̄ scribit in Psal. Inebriabunt ab vbertate gr̄e dõmus tuę. ¶ Ab ense, Neronis

Ap̄s.
Tarsus.
Aleus
campus.

Pinarus
fluuus.

terra prima post
diluiũ.

Crania
Cydnus.

Plectit, pcutitur, multat capite. plecti ab ense datur sensus rei inanimatae & metonymia etiam dici potest, quando ab ense carnifex intelligi potest, plectit in q Paulus & ab ense obruncatus dicit ab Egnatio, quem multi postea secuti, non aut, tristis sed. Exultans magno feruore, & certissima spes fretus scandendi caelum & possidendae felicitatis & Ioannes quoque Christi discipulus, apostolusque & scriptor euangelij. Poturus amarum calicem, veneni mortiferi. Domitiani sceleratissimi principis iussu ppinatus. Gestit, ut magna p fusus laetitia, q p Christo bellaret, id est.

Metonymia

Plectit exultans, calicem poturus amarum
Gestit Ioannes, feruentes dolia oliui
Frigidus infiliens, nec laesus membra calore.
Extenditque alacer figendaque brachia laetus
Porrigit Andreas, vtsaque sub arbore pedet.
Et caput in terra simili sub stipite Petrus
Praebuit, atque lubens, ptedit in aera plantas.

Dolia. i. doliu quod eiusdem principis iussu. Oliui feruentis, plenu fuerat, ad ipius Apstli caedem paranda. Infiliens frigidus, nihil exustus, sed nec villo pacto. Membra laesus, ardentis olei. Calore, non aut accipi frigidu volumus vt illud Oratij, ardet frigidus Aetna Infiluit, nec q mo solet accipi, ut is intelligat q no sedulus & freques est in opibus veri cul-

aus & religiois, sed qm tantu aberat vt calore afficeret, vt etiam nec p pteea tepidus esset, sed frigidus & sit allusio ad illud feruentis dolia oliui, est at hellenismus laesus membra, ac si diceret, laesa hns membra. Ioanes hebraea origine deductu nome e illigræci Ιωαννης apud nos ioanes, q q sunt nonnulli q aspirat nome, Hebræos sequuti, sed neq hoc etiam nome aliquibus placet, q gctiu monumenta libetius q necesse e amplexari, tamen si nil in se suaue possideat, multo q & itellectui, & auribus grati e deberet q Bogud, Tanaql, Bagoas, Bochar, & cetera id gen barbara noia, hiulca atq stridentia, qb tñ vtut no inuiti, qm apud poetas & historicos lingue latine auctores inueniunt, sed euenit ut palato no sapiat qd meti displicet, no minus em male libeter Petrus, Andre am, Philippu, Bartholomeu, & alios pferunt, q q illd a fortitudine deductu græce sit, aliud a Demosthene & Cicerone impedio celebratu, aliud ex Græco & Hebræo coagmentatu, sed velint nolint celebrata sunt, celebrabunt, nec impatores illi, q & multa eloquentia & maiori potentia freti fuere, aut res aut noia religionis extinguere potuerunt. Na Domitianus ille q canere poterat, ut Flaccus ait Valerius, Solymo nigrante puluere fratre, non potuit Ioannis delere nome potuit dñs & deus falso nicipari, minime potuit Ioanis ipius corpus tormetis extinguere. Ioannis nomen quadrisyllabu esse debet, & prima i, correpta poni, pducta secuda o, apud græcos magno, & ideo diximus gestit I. oannes dactylo pede primo, tota em dictio pes est q Epitritus primus dicit, & pcedeti opere mentisi oannes, simili quoque mensura. Scio tñ aliquos trisyllabu fecisse nome, & corripuisse lras primasi, & o, contra tñ apud Iuencu legere potuis sent, q a Hieronymo celebrat inter angores nostræ religionis auctores, q res sacras carmine complexi sunt, ita em ipe Iuencus, Dixit Ioannes, videlicet i, corripuens pducensq; o, ut faciendum monuimus, q q non abnuimus quin dicere quirit ex Hebræo deriuari se posse nome, & ideo Græcor legibus non adstringi, atq; etiam vidisse qnq; o magnu apud græcos, latinis imminutu, vt in orione apud Vergiliu & alios, sed aspiratoe addita, & vno ex duobus n. literis dempto, Iohanes pferendu esset Hebraice, nec regula stata atq; constanti vti possunt ex o, magno Orionis, si em in originem suam referat Orion p ou scribe, quare dempto v. o paruum no magnu relinquet. Andreas quoque q q senex & a Christi morte multis exactis annis alacer plenusq; gaudio extedit. Figeda, Neronis impietate in crucem. Brachia, q. Laetus, ac nullo mœore turbatus. Porrigit ministris, qbus crudele facinus demandatu fuerat, & pendet, sub crucis. Arbore vtsa, adeo ut non crucis formã, sed græcelæ cui nomen X, vel latini x. spem pberet ne Christo æquari videret, quod crucis genus Christiani principes, q Heduo & Belgice Gallia primatu obtinet, in ppriu isigne sustulere. Et Petrus, frater videlicet ipi, & Apstolice princeps, ab ipso impio Nerone crucifiged, ne dño sifem mortẽ obiret ut in crucẽ sublatam exhalaret. Sifis sub stipite crucis, absifit tñ mō, nã. Caput p buit i terrã, & plantas q in terrã solito patibuli more vgere debuissent. Lubens, ne feruus parẽ cum domino crucẽ subiret. Protedit, in aera, scribit em Hieronymus in libro de viris illustribus, ultio Neronis anno fuisse Petrus martyrio coronatu, capite ad terrã vso, & in sublime pedibus eleuatis, utpote q asseruerit se indignu eo mō crucifigi q antea Christus dñs crucifixus esset.

Ioannes

Nota hic

HYMNVS

¶ Et lapides Stephano dulces torrentis fuerūt, ut scripsit Augu. nec tñ oibus dulces, nā. ¶ Mancipijs. seruisq; scelerz. ¶ Amari. tristes & plenifelle & absynthio. ¶ Laurēs. item hoc est martyr Laurētius, incēdia illa qbus in craticula exustus vitā exhalauit, ut. ¶ Lucūda suscipit. nil turbat, sed tyrāno torquēti comiter respondēs, assatum & iam esui aptū opsoniū esse, qua de re Aurelius Prudentius canit. Cōuerte ptem corpis Satis crematū iugiter Et fac piculū qd tuus Vulcanus ardēs egerit, pfectus, nuerti iubet, tūc ille coctū est deuora & experimētū cape sit crudū, an assum suauius, videbatur

qpe illa ipa nō pferre tormenta, nec mirz quando qdē.

¶ Multū irroratus, fuerat.

¶ Ab vnda empyrea, desuper enim diuino munere inuisibilis spūs sancti ros descēdebat, q̄ tolerare cōstanter ignes pote

rat. ¶ Atq; Tyburtius martyr Chromatij pfecti filius, pari pacto illaesus mente & corpe.

¶ Abibat lætus p ardētes prunas, vtpote. ¶ Ferens in corde, diuino dono. ¶ Maiores,

desup infusos. ¶ Ignis amoris illius, quo parant æterna,

& temporalia, ac fluxa contemunt, nec abhorret a natura,

quando qdem ea ignis pprietas, assertore Theophrasto, ut

si maior sit, minorē corrumpat.

¶ Propterea fornax cum vastis follibus, nam picit añ pedes illius accensos carbones Fabianus pfectus, & vtrum mallet eligere iussit, aut imponere videlicet tura sacrificantiū more, aut nudis sup eos pedibus incedere. ¶ Hanc, igit. ¶ Calcans, fornacē, i. carbones flammatos,

non calciamētis aeris, ut Empedocles ille fatuus, q̄ dum cupit fieri deus, infelix factus est homo, sed. ¶ Nudis pedibus, non modo gemitus mœrentis animi & cruciati corpis indicia, p̄misit, sed. ¶ Dixit tam dulcia tormēta, quæ saluatoris Christi gratia sustinerent, & ¶ Flammās,

illas incēdij. ¶ Sæuas, testatus est etiam. ¶ Non comburere, ac si ipis pedibus. ¶ Calcasset roseos flores, i. spirantes aurā nidore rosarū, olētem, & amenissimo, prius odore nares opplētem effusū mātium vice carbonū, ita em̄ ille, de pone infidelitatē & disce, q̄a hic solus est deus, quem cōfitemur creaturis oibus dominari, nam mihi in noīe domini mei Iesu Christi videt, q̄ sup roseos flores ingrediar, q̄a ipa creatura creatoris famula, imperio, q̄ ipi tāgimus potius q̄ explicamus, qm̄ eo; acta nō modo latine legunt, verz & eo; plurima exposita sunt adeo, ut ex officio incūbat eccl̄æ nostræ sacerdotib; vt legant, cæterz. ¶ Hinc, i. hoc ipō amore q̄ pstat vt

Bartholemæus

mira supplicia sustineat. ¶ Filius Ptolemæi, Bartholemæus Ap̄s, bar em̄ filius hebræa lingua dī, sic Petrus Ioanna filius, in euāgelio Bariona legit nūcupatus, q̄ q̄ alia huius noīs significatio in ipius Ap̄i vita, q̄ sacerdotibus ex officio, legit, filius em̄ suspendētis aquas ibi scriptū reperimus. ¶ Ardens Christi amore. ¶ Pellem, ppriā. ¶ Deposuit, iuxta illud Augustini, ppriā pellem Bartholemæus dedit. ¶ Vectes fullonis. ¶ Alius Christi amore. ¶ Perpressus est, & ¶ Tephi illius Solomonij. ¶ Culmia, altitudinē, dictū aut̄ culmē, qm̄ antiquus culmis tegebat. ¶ Deiectu dimēsus, est. ¶ Amore Iacobus hic q̄ appellat̄ frater dñi, cognomēto iustus, cuius epistola inter canonicas eius noīe legit, authore Hieronymo, Neronis principatu Ananij pontificis conspiratōe, ut Iosep; & Clemens pdiderūt, e tēplo deiectus ob euangelium Christi, mox vecte fullonis ictus, interijt, sed multas cædes Ap̄o; & discipulo; saluatoris, & marty; q̄ q̄ fidei nostræ p̄mittimus, in immēsum qpe opus excreceret, si ex decē illis p̄secutiōibus, quas eccl̄æ tyrāni crudelr̄ intulerūt, vnam tm̄ & alterā recenseremus, qm̄ vero diximus Iacobum appellari domini fratē, volumus te admonitū huius dictōis cā, theologos veteres varia disserruisse, Anathasius in ep̄am Pauli ad Galathas, Iosephi Cleopæ fr̄is filij dixit e ē, & nō dissentit Ambrosius, Eusebius q̄q; in historia affirmauit eūdē filijū haberi Iosephi Marię viri

Iacobus
frat̄ dñi

& alij quoq; in hanc sententiã iuere. Hieronymus v̄o in cōmentarijs in euāgelijū Matthæi, illa
 v̄ba p̄tractans. Ecce mater tua & fratres tui foris stant q̄rentes te, scribit quosdã suspicatos fra-
 tres dñi filios fuisse Iosephi, q̄ eos de alia vxore suscepit, atq; hos ip̄os auctores ap̄ocrypha
 deliramiãta secutos, quare eos nō filios Iosephi, sed cōsobrinos saluatoris fuisse, ut aut̄ illi ip̄i q̄s
 appellat Hieronymus sequuti apocrypha sint, illud est indicio, q̄ Vincētius prioris fautor opi-
 nionis, citat lib̄: ip̄ius Iacobi, quē Iosephi nūcupat filiū, lib̄: inq̄ de infantia saluatoris, quē

inter apocrypha Gelasius re-
 tulit. Hieronymo aut̄ cōsenti-
 unt omnes q̄ asserūt Iosephū
 Mariæ vir̄: v̄ginem fuisse, ut
 alia taceã incōmoda, q̄ prio-
 rem opinionē seq̄ dicūt n̄ qui
 Hieronymo hac in pte stādū
 cēsuere, nam p̄ter alia Ioseph
 vir fuisse Annæ. scribit enim
 Athanasius, vulgatã opinio-
 nē sequutus, Iosephū excitasse

**Quid memorē Decij creberrima funera regis?
 Quid referã fœdo tot iam lacerata Nerone, &
 Præbita luminibus nocturnæ lâpadis instar
 Corpa: quæ miserę infœlix meditatus halosis
 Tegmenta infœlix furij agitatus, & alto
 Crimine duriphori, maternę crimine cædis.**

semē Cleopæ fratri, & suscepisse filios Iacobū & reliquos fratres, & Mariã quã Cleope esse, &
 Mariæ Christi genitricis sororē euāgelijū asserit, hæc ille. ¶ Quid em̄ memorē funera creberri-
 ma Decij, sub Decio q̄ppe & Valeriano atrocissime christiani iterfecti sunt. ¶ Funera mortes
 dicunt, eo q̄ funes incēsos mortuis p̄ferēbāt, q̄d & Seruius adnotauit. ¶ Quid referã tot cor-
 pora iam, vsq; ab initio p̄sequutōis. ¶ Lacerata a fœdo Nerone, q̄ primus in Christi ecclesiam
 crudelissime deseuit, cuius cōueniēs epithetū fedum videt̄, si q̄ de eius turpissima & flagitiosissi-
 ma v̄ndecūq; vita scribūt historici, p̄ veris accipiunt, nec sane videt̄ ambigēdū, cū n̄ ea tradi-
 derint, q̄ facillime scire potuerūt, & inter alios Cornelius Tacitus, & Suetonius Tranq̄llus, q̄s
 in hac re sequuti ex nostris nōnulli texuere historias, Itaq; fœdū p̄prie Nerone appellabim̄,
 sicuti Horatiano dogmate ferocē Medeã, & Achillē iracūdū, & Ixyona p̄fidū cōueniret nūcu-
 pare, nec solū ab eo lacerata corpa, sed &. ¶ Præbita luminibus nocturnæ lâpadis instar. Tra-
 dita ignib; ad similitudinē lampadis, instar em̄ q̄d inflecti nō solet, q̄q; Probus ḡnandi casu
 instaris p̄tulerit, i. ac si ad similitudinē dixeris, vñ instaurari ædificia dixerūt, q̄ ad antiquã sifitu-
 dinē fabrefacta putarent, ad instar etiã p̄positōe addita dici solet, quod Sereno lyrico acceptū
 retulit Seruius, tradidit igit̄ corpa luminibus Nerō, scribete Tacito multos ex christianis ab eo
 trucidatos & in vsum nocturni luminis exustos, q̄. ¶ Corpa pulchra meditatus ē esse. ¶ Teg-
 mēta, & coopcula. ¶ Misere halosis, i. captiuitatis & desolatōis Troianę, q̄ in Romanã cōuerfa
 ē, nã excogitatū incēdiū ē, & p̄petratū, cã tñ in christianos reiecta, q̄s varijs afficiens supplicij
 Nero p̄p̄i declinauit inuidiã, in infantes p̄p̄iū piaculū reijciens, q̄bus trucidatis visus ē p̄p̄i-
 um obtexisse crimē incēdiij, q̄ p̄ halosim cōmode exprimit̄ hoc loco, qm̄ ut Tranq̄llus, Tacit-
 usq; narrāt, famæ pulchritudine delectatus halosim Ilij, hoc est Troiæ desolatōem cecinit,
 scripsit ei Nero ip̄e halosim, quã alij captiuitatē, alij troica nūcupāt, cuius cū n̄ q̄s supra citavi-
 mus historici, tñ alij pleriq; meminere, q̄d poema postea in ip̄o vrbis incēdio tragico indut̄
 habitu cecinit, auctore Tranq̄llo, nō tñ primus halosis auct̄or, sed alij añ eū nōnulli, & post eū
 q̄q; Troiæ captiuitatē & incēdiū cecinere, inter q̄s Tryphiodorus, cuius opus extat. ¶ Furij
 agitatus, multitudines celex; ad id impulsus, ita & Orestes & Alcmeon matricidæ furij agita-
 ti p̄dunt. Scribit & Suetonius de ip̄o Nerone hæc v̄ba. Sæpe confessus exagitari se materna
 specie v̄beribusq; furiarum & tædis ardētibus, ad id q̄ppe scelex; onere delapsus fuerat, mox
 in præceps obstinate se deiecit. P̄ctōr em̄ ut in sacris lris scribit̄, cū in p̄fundū p̄ctōrē venerit,
 cōtemnit, & iter; Cor imp̄i quasi mare feruēs q̄d gescere nō p̄t. Noua m̄ e crimina sp̄ iniquus
 dæmon suggerit, quæ vitata volūtas & cōsuetudo puerfa libēter amplectit̄. Nã auctore Græ-
 gorio, p̄ctm̄ quod p̄ penitentiã non delet̄, mox suo pondere in aliud trahit. ¶ Crimine durip-
 hori, sed inter alia criminina, duo p̄cipue Nero cōmisit oibus exosa, nãq; nō solū voluit ut si-
 bi Spor̄us nuberet, sed ip̄e ut inq̄t Suetonius, Doriphoro denupsit, cui Pythagorę nomen fu-
 isse Tacitus scribit, hic em̄ p̄p̄riū ille officij nomē exp̄ssit, satelles q̄ppe Neronis fuerat, & a ferē-
 dis hastis Doriphorus nūcupabat̄, dicit̄ aut̄ Doriphorus & duriphorus, nam & hasta p̄ o. & duriphō
 p̄ ov̄ p̄fer̄, nos p̄ o. & v̄ ptulimus, quod & supra Pindar; fœcisse notauimus καὶ δουρὶ μακρῶ
 ὄσσοι Doriphori cuiusdã apud Ciceronē imago citat̄ p̄ o. in Oratore. Huic at̄ vt diximus

Funerã

Instar.
 Instaurat̄

HYMNVS

Neronis Doriphoro, nomē fuit Pythagoras, q̄ si libet fabulis etiā Neronis libidinē om̄i dignā abominatōe p̄seq̄, nupsit fortasse Pythagoræ autumās olim se forminā fuisse. nā iuxta illā inanē & risu dignā Pythagoræ, cuius cognomiē sumpsit vir; Palingenesiā, & sexus & sp̄s etiā corporis mutabat, quā tñ ab ip̄o Pythagora nō creditā, sed fictā, ad reuocādū discipulos ab esu carniū, fuere q̄ voluerint, quo at̄ cōsilio posuerit, fuit multis occasio delirādi, qñ eā secuti pleriq; sunt, nā ut Empedocle taceā, q̄ apud Athenæū dicit se & puer; & puellā fruticē, & auem & piscē fuisse, eiusq; ista sunt carmina καὶ γὰρ ποτὲ γὰρ γενομένην κοῦρη τέ κοροσ τε τάλυος τοιοῦτος τε καὶ ἄλλος ἐμπυροσ ἰχθυσ. **Indor; Brachmanes & Tyanæus Apollonius, q̄ ip̄ius Pythagoræ seq̄ dogma p̄fitebat, hāc insanā reuocarūt. Hūc Samiū pene oēs faciūt. Neanthes Tyrin, Aristarchus, Aristoxenus & Theopōpus Tyrhenū sic & Thaletē Herodotus & Leāder Phenicē dicit, quē Milesiū plurimi p̄dicarūt, aliud crimē fuit matris extinctio q̄ primo multis p̄tita insidijs mox necata. ¶ At nemora Aegypti, narratis ijs q̄ ad Christianā felicitatē in vniuersum p̄tinebāt, & ostēdo etiā nū q̄ in ip̄is tormētis foelices & erāt & videbant̄ martyres, reliquū erat ut de pprijs solitariae vitæ incōmodis, & eremi necessitatibus agerēt, simul ut utriusq; vitæ, actuosæ videlicet & cōtemplatricis memores essemus, oñderemusq; neutrā impedire christiani viri felicitatē, simulq; vt mōstrarem̄ nihil euenire posse ei q̄ Christū totis viribus diligit, q̄ illū ab animi pace & q̄te p̄turbet, siue illi cruciatus corporis fuerint, siue animi fluctus, & innumeræ molestiæ q̄ eremi habitatores circūstarēt, ni pace ea quā mūdus dare nō p̄t, p̄funderent̄, itaq; Aegypti meminimus, cuius deserta multa milia incolere monachor; christo auxiliatē foeliciūt. ¶ Geminæq; mapalia Thebes, atq; Thebaidis etiā vtriusq; solitudines inhabitarūt. Superioris & inferioris Thebaidis, apud diuū Hieronymū, Cassianū, alios, mētio ē. ibiq; Thebe vrbs quōdam opulētissima, quā celebrat Homerus multifariā, canēs in eius domibus plurimas iacere diuitias, centū habere portas, quo r; vnicuiq; vestibulo viri ducēt, cū eqs & currib; adessent. Hęc vrbs etiā Diospolis appellata Strabonis tpe diruta, & vicatim habitata, q̄ mox Eustathij tēpestare solo noie extabat, iuxta quā statuā illā vocalē multi scribunt fuisse, de qua supra meminimus in p̄stigijs dæmonū cōfutādis, eam primā vrbē haberi volūt, q̄ & Aegyptios cōtendūt nō Phrygas, uti putauit Herodotus, primos hoies fuisse, Cosmes, Leon Cnosus, Nicanor, Archemachus, ali; q̄s citāt interptes Apollonij. Ab Osiride & Iside eandē vrbē ædificatā scripsit Stephan̄, & anteq; popularet̄ a Persis, tot milibus vicor; nedū hoim̄ refertā Caton affirmauit, ut pudeat referre. Erāt & Thebe in Cilicia, iuxta Troiā, ex q̄ vrbe ut opinor, se multis onustā diuitijs Ilion p̄fectam apud Euripidē Andromacha lamētā Sunt & Thebe in Bœotia regione, de qua Hercules, Alchmene, & Pyndarus lyricus, & p̄clari ali; cū doctrina, tū armis viri p̄diere, q̄ ἐπταπύλοι dicunt̄ a multis, p̄sertim a Pindaro frequentissime, q̄ in olympicis Isthmiacis, Nemeacis, Pythijs agonibus celebrādis sæpenumero Thebas citat, nō cētum, sed septē portis celebratas, ijs at̄ fuisse nomē a Thebe Promethei, non nulli p̄dūt, a Thebis Aegyptijs, ali; nomē clatore Cadmo, auctor Archemachus, quē pleriq; secuti sunt. Sunt aliæ in Thessalia Thebe, aliæ iuxta Miletū in Ionia, in Attica q̄q; in Cataonia, in Syria, & in Italia Thebe sunt, ut Stephan̄, refert, q̄s dici arbitror eas q̄ in Lucania erāt, & auctore Catone interierāt. Erāt p̄ter has & Corsicæ q̄q; Thebe insigniores at̄ ille Aegyptiæ, q̄ ambitu q̄dringēta & viginti stadia cōplecterent̄, eadē & Ogygię Thebę sunt nūcupatę, vñ miror id noie etiā tributū fuisse, Thebis Bœotijs, nō Varrone solū Romāo, cui creditū ē eas ab Ogygio rege cōditas, sed ab aliqb; secutis ut arbitror Lycū, q̄ eas deduxit a Ioue, cui filia Thebe fuerit Ogygi nupta Neptunij filio, q̄d etiā videt̄ voluisse Pindar; in Isthmiacis, tamen si ab Asopo & ip̄as & Aeginā veluti sorores nugādo deriuēt, isthęc fabulamētā varie & p̄ arbitrio fabricata, nullo fundo nitunt̄, nulla basifirmata sunt. Aduertēdū at̄ Thebas ip̄as tamen si plura p̄ferri soleant, a Dionysio tñ singulariter positas, q̄d & Eustathius diligēter adnotauit in ip̄ius Dionysij cōmentarijs. ¶ Mapalia, i. tuguriola casulæ, vocabulū aut̄ a Libycis tractū pastorib;, q̄ sua gurgustiola mapalia dicūt̄ & magalia, eadē ei vtriusq; nominis vis, ver; vt mapale prima correpta ita p̄ducta prima magale p̄fert̄, de mapalibus inqt Salustius in Iugurthino bello, ceter; adhuc ædificia Numidar; agrestiu;, q̄ mapalia illi vocāt, ob longa incuruis laterib; tecta, quasi carinæ nauū sunt, magar; o poenor; lingua villā significari p̄didit Seruius, vñ & magaria scripsit nō magalia debuisse dici a Verg. canēte Mirat̄ molē Aeneas magalia q̄ndā**

Palingenesia

Empedocles

Pythagoras

Thebe

**Mapalia
Magalia**

At nemora Aegypti, gemiq; mapalia Thebes

¶ Antra & speluncas. alibi em̄ celeberrimi fuere monachi vitæ sanctitate. p̄ter q̄ in Aegypto
v̄ti dat̄ legere apud diuum Hieronymū & alios latinos, & græcū scriptorē illum, q̄ vniuscus
iusq; ceditis, cuius p̄ anni circulū festa celebrant̄, metaphrasī quadam vitam complexus est. sed
illi ipsi monachi in Aegypto degentes, in mapalib⁹ diuissimi, & victus penuria saturi, sola chri
sti contemplatōe fœlices fuere, sed sunt nōnulli, q̄ autumant delicias illas estimari, ob pusillū
& vilem animū, q̄ nec ad maiora sit natus, & rebus paruis contētus, q̄ si non a Christo & se

ctatoribus voluerūt erudiri.
ab Horatio saltem & Manilio
potuere commoneri, maiori
eos esse animo, q̄ q̄ plura cō
cupiscerūt & ditiores esse, vn
de & Horatius scripsit: Latius
regnes auidū domando sp̄m
q̄ si Libyam remotis gadib⁹
iūgas. vnde & Marcus Mani
lius cecinis. Paupiorq; bonis
q̄ q̄ est q̄ plura requirit, sane
ex historijs, q̄ iam vndequa
q; receptæ, noscere potuerūt
magnos viros, & maximis in
rebus v̄fatos, eremū petisse,
in delicijs prioribus miseri, in
molestijs vitæ solitarię fœli
ces. in spelūcis, in antris, in cœ
nobioꝝ cellulis læti, q̄ prius
in vrbibus, in palatijs, in re
gno semp̄ animo cruciabant̄

Antra, & speluncas alij coluere sacro
Contenti gustu, veluti florentibus annis
Qui patrias abiicit opes Antonius, alti
Secedens populo conclusus mole sepulchri.
Contexto recubans iunco pereuntia risit
Blandimēta, truci bello vexatus in hostem
Infracta virtute animi defæuit, & olli
Vox delapsa polo claros p̄misit honores.
Sic Pharius vates bisquinis rupe sub alta
Exactis placidus lustris conscēdit olympum.
Præteream multos q̄ ipsa mapalia sceno
Contecta eximjs Pario de marmore tectis
Præлата, & Phariæ lentis, vilisq; phaselli

tur. Sed ne ab Aegypto discedamus, duobus exemplis, q̄ generatim sunt dicta, firman̄. An
tonij videlicet illius celeberrimi, & Ioannis pariter Aegyptij eremitæ, p̄phetiæ sp̄ū clarissimi.
¶ Antonius. itaq; ¶ Patrias abiicit opes. Christū sequuturus, eiq; vacaturus, & postea. ¶ Sece
dens populo, conclusus mole alti sepulchri. nā ut Athanasio referēte didicimus, ad sepulchra
secessit, mādans ut statutis d̄ebus alimēta sibi deferrent. ¶ Contexto iunco recubās. ad carnis
illecebras superādas. namq; ut idem Athanasius est auctor, cōtexto iunco & cilicio vtebat̄. &
q̄nq; item nuda humo recubuisse illū dixit. atq; ita. ¶ Risit peuntia blandimēta, vt æternas de
licias adseq̄ret, nec modo carnis pugna, sed dæmonū. ¶ Bello truci vexatus, infracta animi
v̄tute, fide munita. ¶ Defæuit in hostem. q̄nquidē multis vulneribus affectus, elatusq; funeris
in morem, eo se deferri iussit vbi fuerat laceratus, dæmonibusq; insultās, eos ad plium voca
bat, psallebatq;. Si consistāt aduersum me castra, nō timebit cor meū. ¶ Et olli, post victoriā.
¶ Vox delapsa polo p̄misit claros honores. apparen̄te namq; desup̄ luce, vbi Antonius Ie
sum saluatorē aduocauit, respōsum est, auxilia semp̄ illi futura, & in omni orbe noīs celebra
tas, qd̄ qdem nō impletū mod̄ videmus in eius vita ab ip̄o Athanasio, theologo celeberr
mo lris cōmendata græcis, sed insectatoribus innumeris vitæ sanctitate plustribus, in religio
ne sub eius noīe ad Indiā vsq; p̄pagata, in creberrimis & supra naturæ vim miraculis, quę in
cōtempores extiterūt, & ut innumera taceam, ætate mea circiter ab hinc decenniū, miles qd̄
monitus, vt ligna q̄dam a tēplo, eius dicato nomini, furto sublata, deponeret, referensq; mo
nitori se quoq; corpus Antonij foco si posset impositur̄, finitis v̄bis caro eius exarsit, & in
terrā deuolutus aīam exhalauit, nō longe a Parma vrbe vidiq; ossa suspēsa p̄ foribus templi
ad memoriā cōseruandā, & q̄ viderat eū ardēte carne cōsumi, & efflare inter crebra suspiria
sp̄m, mihi retulit. ¶ Sic Pharius vates. Ioānes Aegyptius eremi cultor & vates p̄pheta, sic & de
Ioanne Baptista canit ecc̄sa. Maxime vatū. de hoc Augustinus multis in locis, & Hieron̄. me
minere. Ruffinus, p̄terea Eutropius & alij. ¶ Placidus. tranq̄llus & semotus a curis, ut in eius vi
ta scribit̄. ¶ Exactis bis qnq; lustris. nam qnquaginta ānos moratus est in rupe quadā in The
baidis eremo, postea sanctissimæ actæ vitę meritis. ¶ Olympū. cœlum. ¶ Conscēdit. ab ijs ita
q;. ¶ Mapalia. cōtecta. ¶ Sceno p̄lata. fuere. ¶ Eximjs, vulgo demptis & principalibus. ¶ Te
ctis de marmore Pario. qd̄ ex Paro insula, inter Cyclades nouissima cādidiū petebat̄, ad

Miracur
lū. sancti
Antonij

Paros

HYMNVS

exornanda palatia. hinc Pindarus in hymno quodā Nemeæo, candorē eximiiū exprimere ca-
piens columnæ cuiusdam *σαλασθόμεν παρὶς λιθῶν λευκοτέρων*. Parum ip̄am, urbē vo-
cavit Archilochus, habitariū primō eam Cretēses & pauci qdam Arcades, nomē a Paro vi-
ro Arcade sumpti, auctore Calimacho, eādē Nicanor appellatā voluit Pactiam, Deme-
triadem, Zacynthū, Hyriam, Hyleessam, Minoam, Cabarnem. Est & alia Paros insula Ly-
burnorū, vt refert Stephanus, auctore Scymno. ¶ Semina lentis, leguminis, minime nobilis,
¶ Pharie, ex Aegypto vecte, de
qua Verg. Nec Pelusiace curā
aspnabere lentis, cuius granis
non certe numerosissimis, nō
paruo tempe vixisse Hilario
nem sanctissimū scribit in ei-

Semina cōgestis dapibus præposta Milonis,
Tergora caprarū atq; hirti tegmēta cameli
Quam quæ depectūt, p̄cera ex arbore Seres

Epule.
Dapes
Milo
gulofus.
Mna.
Mina.

¶ Phaselli, pariter vilis semina. ¶ Præposta, syncope p̄posita, fuere
¶ Dapibus, epulis, q̄q; epulas hoim, dapes deorū dixit Seruius, quæ ad sacrificia etiā p̄tinebāt,
id aut̄ Miloni videt̄ cōuenire, q̄ eximia pollebat ingluvie & ea cōsumere potuisset, quæ mag-
na copia ad aras mactabant. p̄posta igitur hæc dicimus dapibus. ¶ Milonis, Crotoniata.

¶ Congestis, ad voracitatē. Theodorus em̄ Hierapolites auctor fuit, Milonem Crotoniatam
viginti *μυα*. i. minas (est etiā & genus ponderis quod mina dicit̄, contra talentū a Terentio
distincta) carniū & totidem panis comedere solitū, tres vero vini *χοα* bibere, & in olym-
pia taurū quadrimū impositū humeris circumiectasse, eūdēmq; vno die comedisse, & huius q̄
q; p̄digiosæ voracitatis, Aetolus, Alexander, Philarchus, & alij testes sunt apud Athenæum,
ut em̄ viuerēt nō, vti delectarent̄ comedebāt nostri, illud ope cōplētes, q̄d etiā dogmate phūs
& martyr Iustinus tradidit ad Zenū & Serenū scribēs *τροφαισ λε χερθεον ου λια την ο*
πολασιν αλλα λια ο βουλεσθα ην. Nō ingt̄ cibus vtendū ad oblectatōem sed vt viue-
re libeat, & apud gentes etiā num delectatōes a sapiētia, nō a mēsa petēdas ferebat, quod & Bi-
ōn Boristheneus cōsūt apud Athenēū *ουλειν* videlicet *απο της τροφης τοσ κλονος πο*
ρισ εσαα αλλα απο τσ φροντιν. ip̄i v̄o a gustando deo delectatōes insumebāt, nec modo
in testis & victu pauperes, sed & vestitu quoq; tenuissimo, simplicissimoq; contēti, nam fera-
rum variarū tegmina, indumētō erant & caprarū pelles. vnde Apostolus circuisse illos ait in
pellibus caprinis. ¶ Hirti, cameli, pilis contextis vice vestium vtebant̄, vnde & de p̄cellen-
tissimo illo p̄curfore Baptista scriptū legimus, q̄ erat vestitus ex pilis camelorū, & zona pellis
cea circa lumbos eius, vnde postea de illo Christus in euāgelio dixit. Sed q̄d existis videre ho-
minem mollibus vestitū, q̄ mollibus vestiunt̄ in domibus regum sunt. ¶ Grata, vero illis hu-
iuscemodi indumenta. ¶ Magis fuerant vilia suapte natura, & nullius exūmatōis, q̄ p̄ciosissi-
ma illa serica bombicinave. ¶ Quæ Seres, indiae populi. ¶ Depectūt, ex p̄cera arbore, vñ illd̄
Verg. Velleraq; vt folijs depectant tenuia Seres. id aut̄ ip̄i efficiūt magno studio allecti, cōcū-
su mercatorū, q̄q; illis nō cōmiscant̄, uti p̄didit Vranius, & græci, nō parū multi. Solinus quo-
q; & alij pleriq; latinoꝝ cōueniūt. Seres mites & getos hoies, addit etiā Plinius feris ip̄is p̄simi-
les, ab aliorū mortalium congressu abhorrere, & arborū vellera depectere liquoris admini-
culo, vt pote q̄ frondes inundent aquarū aspergine, & hoc esse illud sericū in vsum publicū
damnosæ vanitatis admissum, frondes autem ille lanugine quadā subalbenti vestiunt̄, si Plī-
nio stamus referēt. Seres ip̄os canicē frondiū p̄fusam aqua depectere, sed bombices seu v̄mil-
culos apud illos repiri, ex q̄bus vellera cōficiant̄ (ut apud nos fit) cōsentaneū magis reor, q̄ q̄
lanuginē pectant, q̄ si qñ ex arbore id fieri dicat̄ antiq; nō absont̄ est de v̄miculis intelligere
q̄ in frondib; morant̄, ut voluit Seru. ad stipulat̄ id nobis q̄d v̄miculus ip̄e apud Pausaniam
Ser. d̄ singulari numero, a quo & populis fortasse & eorū lanificio nomē est inditū. Sidonius
q̄q; siue Pausaniā emulatus, siue singulariter p̄ferre, q̄d plurast̄ dicimus maluerit, a sere velle-
ra d̄ scriptū reliq; ad stipulat̄ q̄q; & illud p̄t, q̄ v̄miculo ip̄i bōbix nomē ē, & bōbicinæ ve-
stes, q̄ cōficiunt̄ ex serico, q̄ rest̄ eadē sericæ q̄ & bōbicinæ, nō arborū frōdes depectite sed v̄mes,
q̄ frōdib; ip̄is v̄scūt̄, lanuginē sericā subministrāt. Acron voluit Seres gātē esse Parthis vicī-
nā, sagittādī arte nobilē, q̄ ad v̄ltimū spectat Solino dissentire videt̄, q̄ ad primā cōsentire Eu-
stathio, qui Seres gentem Scythicam dare serica indumenta scripsit, addit autem, nō ex arbo-
rum lanugine, nec vermiculorum subtenijs, sed ex floribus, propterea q̄ vetari ab eis pecu-
des ne p̄rata detondeant, idem est auctor Byssum, quod esse genus lini candidissimi, pleriq;
volunt ex herba colligi, v̄tuncq; sit vilia illa tegmenta grata magis q̄ serica.

Seres.

Byssus.

¶ Quæ vellera illa Milesia. i. ex Mileto, Ionum ea vrbs est in Candia (ut Hecateus voluit) in Asia, dicta olim auctore Dydimio, Lelegis, ex habitatoribus postea Pityussa. i. pinaria ex arboribus illarum abudantia, vel quoniam ibi primum ea arbor, demum Anactoria nuncupata, ex ea viri insignes (propter Phaletem, de quo aliqua est controversia) Aeschines ille orator, celebri nomine Phocilydes poeta, Timotheus cithara perclarus, ut Stephanus prodidit. Erat & olim Miletos in Creta feruntque insulam Calypsus eodem nomine vocatam, quod & Eustathius refert, ex eoque Mileto multæ & insignes colonie deductæ, quarum una ad eum quoque locum Euxini maris per pagata, quo Ister pelagus ipsum irrumpit, fama est Miletum ædificatam a Neleo Pylio viro. a Neleo Codri voluit Herodotus, alij a viro cognomine, quod & Ouidius canit, eius loci lanæ magno in pretio fuere, unde & tractum est apud Græcos puerbium, quod

Miletus

Grata magis, quam quæ Milesia vellera quondam
Induti molles referebant iura tyranni,
Gratius excelsæ Benedicto fornicis antrum
Cui radius terras totumque retexit olympum,
Quam domus illa ingens flammis extracta Nerone,
Quæ Mausolei monumeta insignia busti,

& citauit Eustathius τὰ μιλῆσια σφραγῖτα. i. Milesia stragula, & Cicero Verri obiecit furtum lanæ Milesiæ. & Horatius Miletum textam chlamydem citat. & Verg. Milesia vellera nymphas carpisse canit, & antea cecinerat, quæ Milesia magno Vellera mutent Tyrios incocta rubores, quibus videlicet tyranni molles induti, ad magnificos ostentandos sumptus, populis reddebant iura. Milesia autem molles deliciisque dediti fuere, in omni vitæ officio, græco puerbio notati οἰκοὶ τὰ μιλῆσια κηγὰρ εἰσαλεῖ. i. domi non hic Milesia, tractumque est a responso Laco nis cuiusdam aduersus hospitem Milesium, est que apud Lucianum, Apuleium & alios Milesiæ fabulæ mentio, quod autem molestias patiebantur intrinsecus, ut carnem domarent cum opus erat Hieronymum de seipso legant, & de alijs sæpe differente, legant & instituta monachorum Aegypti, nam ea tolerabant & sponte ascisciebant quæ nullo pacto ferre potuissent, nisi Christus operatus fuisset, quem contempabant vigilas, gemitus, lachrymas, frena ventris & mentis, aspera mulis illis ipsi dulcia, de quibus nonnullus Nazianzenus ille Gregorius in carpentem solitariam vitam ita cecinit ἀκρεῖα ἀκρογῆρα εἶπον τὰ λαὸν καὶ χαλινὰ γαστροῦ καὶ γονατῶν τῶν ματῶν καὶ γυμνασίου μοναχοὶ νεκροῦσι τὰ σφραγῖτα οἷον ἀλθῆως τοὺς γὰρ ἀπέλαστρον εἶπομεν εὐκορεῖα. diximus de antiquis, sed & tempore precedente, multi pariter non in Aegypto, nec in Thebaide, sed in Italia vitam omnino sanctissimam, & a terrenis contagijs sublatam, duxere, inter quos Benedictus & Franciscus explēduerunt, quæ priusque maximo sectatorum numero celebres essent, in antris, in speluncis, in tugurijs, Christo seruietes degebant, sola illius contemplatione contenti, parcissimo vitæ victu, & tegumento ad sustentandum imbecille corpusculum, ideoque Gratius fuit, Benedicto antea, specus illud in quo tribus annis mansit omnibus incognitus, propter Romano monacho, & presbytero illi, quæ eum diuina apparitione adiit, & pastoribus quoque quæ eum ipsum, ut Gregorius maximus pontifex in eius vita scribit, in specu latitatem inuenerunt. Cui. Benedicto. Radius postea & terras & olympum totum retexit diuino lumine, nam idem Gregorius auctor est, omnem mundum veluti sub vno solis radio collectum, ante oculos eius adductum fuisse, quod vnum inter alia perclarissima, quæ de eo narrantur, referendum hoc loco duxi, grati inquit ipsi specus illud. Excelsæ fornicis, nam excelsa illi eodem auctore, rupes eminebat. Quam domus illa ingens, quam Nero parauit incendio extracta eum illa. Flammis, fuit quæ prius aliam domum & ædificia communi sumptu ferat, de qua re Suetonius inquit, domum a palatio ex glias usque fecit, quam primo transitoriam, mox incendio absumptam, restitutamque auream nominauit, de qua eius magnitudine & luxu, idem auctor ample describit, de ea quæque Plinius non nihil, sugillatusque Nero epigrammatis cuiusdam perbrosi versibus hac ipsa dicit, Roma domus fiet Veios migrate grites, Si non & Veios occupat ipsa domus. Aut quam monumeta insignia busti Mausolei, ab Arthemisia conditi adeo & sumptu, & magnitudine, & elegantia laudati, ut inter orbis miracula computarentur, defuncto eum Mausolo coniuge, monumetum illud extruxit, vnum apud Propertium, Nec Mausolei diues fortuna sepulchri, Erat autem ad alios usus aptum, de quo Plinius Gellius, alij multa, & noster quoque Hieronymus etiamque David Mausoleum citauit in quadam epistola sub nomine Zaulæ ad Marcellam, ut in Iudea pergit, ut quæ iter alia crucis labere lignum, & in David orare Mausoleo, itaque Hieronymus, in sermone de assumptione virginis, sepulchrum eius nuncupat Mausoleum

puerbiū.

puerbiū.

Bndict.

Aurea domus

Mausoleum

HYMNVS

Aelium. Rex autē Cariae Mausolus, a quo ut Stephanus p̄dit, Cares ip̄i Mausoli sunt n̄cupati.
Aelision. ¶ Suauior, quoq; Fr̄ncisco aelissio viro, quod n̄c Aelisiū dicimus, placuit nōnullis Aelism, ap̄d
 Prop̄tū dici Aelisiū. Desideri⁹ rex in decreto citat aelin ex Ptolemæo legit Hermolaus, & ei⁹ po-
 pulū Aelinales legi debere scribit, quem Aelinales nullo diphthōgo scriptū reperat, sed em̄ le-
 gi apud Strabonē urbem Aelion, nō autē Aelin, ita em̄ ille καὶ αἰσιον καὶ καμπετη. hoc est
 & Aelion & Camerte, & apud ip̄m Ptolemæū q̄q; lego hoc ὕβῦ αἰσις lego & hoc aliud αἰ-
 σισιον καὶ καμπεριον. Lego
 item apud antiquū illū Cato-
 nem in libro de originibus.
 Eelision & Hyspellon & Fulgi-
 naū, esse autē vicinū Eelissio &
 Fulgineū & Hyspellū nemo
 nescit, nam & adhuc ip̄a reti-
 nēt noīa, quare & Catonis &
 Ptolemæi auctoritate Aelissio
 dicimus, & Franciscū virum
 Aelissium, qua figura & Arca-
 dum qui ex Arcadia, ut in sequentis hymni annotamenti patebit, populū autem Aelissinatē
 lego ex antiquissimo marmore, non Aelinatem. ¶ Cui cæso montis ὕτικε, in quo debebat di-
 uinæ contemplatōi vacans Aelissius ip̄e Franciscus. ¶ Auernæ, id em̄ nomen monti in Appi-
 ni dorso prope Tiphernū urbem. ¶ Perfossū corpus, diuini amoris miraculo. ¶ Rutilanti
 stigmate, sacris illis rubricq; stigmatibus, in volis, plantis, latere, ad similitudinē Christi crucifi-
 xi, qua de rein sylua cui titulus Votū, cecinimus, Aelissius q̄no redimitus vulnere corpus, Ar-
 dere eximio sup̄mi principis instar. Et de eo item antea in Staurosticho, Propterea Aelissius ni-
 mio calefactus amore, Rettulit effossis flammantia stigmata membris Franciscus pauper ter-
 ris, ditissimus aula Principis ætherei perrari signifer æqui, huic inq; viro suauior. ¶ Tunica
 in morem pastoris, ex panno rudi & varia lanā, qua uti appēnicolæ pastores illi per Ethru-
 riam & Umbriam consueuerant. ¶ Quæ aspre canabis, id est nodis referta funis ex canabe.
 ¶ Afficeret lumbos, gratior certe q̄. ¶ Pallia Crœsi, Lydiæ regis olim fortunatissimi, mox fi-
 ne miserrimo prorsus infœlicis. ¶ Quā q̄ purpura velabat regem Sidonium, nomine Stra-
 tonem, quem mortales omnes delitijs & molliciae superasse Theopompus, longe opere sub-
 sellij mandauit memoriæ posteritatis. Sidon vrbs Phœnicia, q̄q; aliter Hecateus opinatur
 Sidone (ut puto) de quo in decimo capite Genesis, a quo Sidonij, cuius nominis secundasyl-
 laba, interdum magna o. litera, interdum parua scribitur apud græcos, ut notat Stephanus,
 proptereaq; ipse arbitror euenisse, ut latini quoq; varietatē ipsam seruauerint in syllaba, quā
 modo productam, modo correptam expresserunt, exemplum illud sit Vergilij. Obsupuit
 primo aspectu Sidonia Dido, & illud, Regius accitu chari genitoris ad urbem Sidoniam pu-
 er ire parat mea maxima cura, & iterum, Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo, sic
 apud alios quoq; poetas reperies, & seruatum, atq; etiam ab enarratoribus traditum dogma
 debere seruari, causam vero q̄ sciam non reddiderunt, quam nos arbitramur insinuasse, mi-
 ror autem a docto quopiam viro scriptum fuisse, Sidonem esse ciuitatem in Tyro, cum Ty-
 rus insula celebretur, & Sydon insulæ nomen minime obtineat, & cum inter se ducentis etiam
 stadijs distent, ut Geographo proditum, diuersas quoq; eas posuit Stephanus, Sidon Phœ-
 nicum lingua piscis dicitur auctore Iustino historico, & inde nomē vrbi propter copiam eo-
 rum inditum. ¶ Quā q̄, sandix, de india intelligimus sandyce, quæ omnibus purpuris colo-
 repræstaret, ut est apud Vopiscum in vita Aureliani, scribit enim ille fuisse in tēplo Iouis Ca-
 pitolini pallium purpureū, ad quod & matronarum & ipsius Aureliani purpuræ collatæ ci-
 neris specie decolorari videbantur, & Indicam sandycem id genus purpuræ faceresi curetur,
 ut mittam quæ de sandyce Vergilius & Plinius in .xxxij. dixerint, de purpura vero paulo
 post agemus. ¶ Nabatæo a litore, locum orientis designamus, iuxta illud Ouidij, Eurus ad au-
 roram Nabatæaq; regna recessit, sed de populis Nabatæis procedēte opere latius agetur, sed
 prætereundus non est qui prior in eremo vixit vitam, vir sanctissimus, cui Paulo nomē, vni-
 co enim illius exemplo, quæ multis dici possent concludamus. ¶ Suauior & Paulo, q̄ primus
 vaste eremi cultor, extitit, eremus autem est ut scribit Aristophanis enarrator, deserta habita-
 toribus terra κατὰ τὴν ἐρημ, quod ut inq; terrā significat, fuit. ¶ Fructus, in cibū. ¶ De ὕτικε

**Straton
mollissi-
mus
Sidon**

Sandyx.

palma sumptus. ¶ Inumbrantis, sibi ob calidissimam regionē suauior item. ¶ Tunica de folijs is, palmæ contexta. ¶ Et lymphæ in potum de. ¶ Bibulo margine. Lucidoq; scaturiens. scribit em Hieronymus in ipsius Pauli vita, illum in quodā speluncæ vestibulo semet sepsisse, quod (uteius vtar verbis) aperto desuper cælo, patulis diffusa ramis, vetus palma contexerat fontem lucidissimum, ostendens cuius riuum tantūmodo foris erunpentē statim modico foramine, eadem quæ aquam genuerat terra, sorbebat, ppter eaq; diximus bibulum marginem,

nam quæuis viridis & vitreus appellari solet, bibul^o etiam dici potest cū generatim, nam bibere aquam cōsentaneum est, quæ vel vento vel incidētibus rebus alijs agitet, & deferatur ad marginem, tum particulatim de hoc fonte, vt supra diximus, a palma inumbrato, quæ cibum illi vt idē auctor scribit, & vestimentū præbebat, suauior igit illi fructus palmæ. ¶ Quæ cibaria cō-

**Primus, inumbrantis palmæ de v̄tice fructus
Defolijs tunica, & bibulo de margine lymphæ,
Prodiga q̄ multo condita cibaria censu.
Qz dulce aurato fustum cratere phalernū,
Qz quæ bis Tyrio saturata est lana colore.
Tanta tui virtus lateris, tam suauia Christe
Pocula, tam dulcis quino de vulnere sanguis.**

dita multo censu, multa pecunia comparata, & ideo. ¶ Prodiga, pereuntū diuitiarū effusione more Apicij qui opulentus cum esset, gulæ sæuientis imperio censum dilapidauit, condita a condio, condita a condo, non solum enim significati differunt, sed primū mediam habet productam, secundum vero correptam, suauior lymphæ aqua, q̄. ¶ Phalernum, vinum celebre quod in Campania ferebatur. ¶ Fustum, etiam. ¶ Aurato cratere, in quo sæpe ut ille inquit, venenum bibit, addo & iræ quoq; impetus suscitāt, nam cum sæpe haurit quispiam libentius spumantem pateram, & pleno se pluit auro, sæpe etiam spectant consanguineos fracti crateres in hostes, a quibus morbis ille immunis qui ea neglexerit κερτηρ, idem apud Græcos id genus vasis dicitur κυμβιον & εκπομα & ποτηριον, quod nomen Amorginus poeta Simonides primus inuenit, & κοτυλη quoq; & κωρων & κυλιξ & κυλικρον, ita nominata a quodam Cilico genere Lydo, vt Nicander Thiatireus retulit, sed & χυτριάς q̄q; & κεντομα, & φιαλη, & κοτυλον, & λεβης, & αλυσον, & καλπις, & ελεφας, & κωρος, & θηρικλος, & καλος, & καλισκος, & αγγλον. Item poculi species auctore Philomene & κανθαρος, & κυπελλον, & κερχισιον, & καλπιον, & σκαφιον, & κελεβη, a quo & lebes deductus auctore Athenæo, sed & κερας, & κιαυβιον, & κιβοριον, & λεπας, & multis alijs cense tur nominibus, de quibus & Pollux multa, & Athenæus multo plura differuit, hæc ipi attulimus aurati ipsius crateris causa, eoq; gratiorem diximus simplici & naturali vsu ministratam aquam Paulo, & consutam de palmæ folijs tunicam. ¶ Quam lanā quæ saturata bis fuerat. ¶ Tyrio, purpuræ. ¶ Colore, Tyrius autem ille color rubet. Verg. tyrios incocta rubores, idem & purpureus color. Tibullus. Illi selectos certent præbere colores Aphrica puniceum purpureumq; tyros, similis illi & coccineus quo etiam panni tingebant, & quandoq; ex purpura & cocco simul vestes gerebāt, ita auguralem trabeam fuisse Suetonio relatum, sicut quæ dis consecrabatur ex purpura, & quæ regum erat purpurea, nec non & quadam parte alba pditur, sed cocci vsus nunc extat purpuræ perijt, purpura vero ostreacei generis animal, de quo sanguis extractus & igne purgatus lanam inficiebat, de cuius inuentione & multiplici tinctura, cum alijs, tum Plinius copiose docent, plura purpuræ genera ponit Athenæus. Nā aliæ magnæ quales ad Sigeum & lectum capiebantur, paruæ aliæ, quales ad Euripum, veruno tempore capi eas Aristoteles memoriæ tradidit, & abscondi sub cane. Quæ autem vestes exsiniore erant, bis eorum lana, vel purpuræ, vel cocci succum ebibebat, inde nomen dibaphæ, hoc est bis tinctæ, apud Pliniū frequens. Sed & bis tingendi apud veteres Hebræos in sacris consuetudo fuit, vnde apud Mosem p̄ni cocco bis tincti creberrima mentio, similis erat purpuræ color auctore Plinio, nigricanti rosæ & sanguini concreta, tametsi varie deduceret, Iulius Pollux in primo de nominibus ad Commodū scribit και ρ μεν ξανθειεται ρ λεκυανευες γινεται, & hoc inquit flauescit, hoc splendidi nigroris efficitur, subditq; postea in alios id colores verti, & solaribus radijs ruulare, quod & aurea scriptum Victruuius reliquit Athenæus alias esse nigri coloris, alias subrubri voluit, & longæuas omnes esse decreuit, eas

Apicius
Condita
Phalernum

Vasorum
spes

Tyrius
color.
Coccus
Purpura

dibaphæ

HYMNVS

rum autem sanguis dictus est liquor Tyrius, quoniam celebratissima purpura erat, quæ vehēbatur ex Tyro, & omnium optima ut inquit Strabo, adeoq; illam Tyrii piscabant, vt calamitates quas & terremotibus & sub Alexandro obsidente urbem, & populante p̄pessifuerāt, magna ex parte leuauerint, & hinc arbitror factum, ut fabula emerferit de inuentōe purpurei coloris ab Hercule nymphæ gratia, cui nomen Tyro, de qua non nihil Nōnus multa Pollux commētus est, fuit & Tyrius etiā Hercules, de quo tum alij, tum Arrianus historiographus ple-

Tyrus

racq; differuit. ¶ Tyrus, a Tyro Phœnicis cognominata insula quondam fuit, sed Alexander aggere illam iūxit continenti, vnde ab Ouidio cantatum Phœnissam Tyron insulā suo tempore non esse. Metropolis illa habita Phœnicie, q̄q; Sidon reluctata est, quacum de magnitudine, pulchritudine, antiquitate contenderant, tamen si ab Homero celebrata Sidon, Tyri nulla mentio facta. Sacræ literæ noui testamenti, vtriusq; pariter meminere, & in euangelio Christus Iudæis oppidis in quibus p̄dicauerat, & supra naturam signa fœcerat, nec p̄pterea cessatum erat a vitijs, futuræ dixit vt in die iudicij remissius ageret cum Tyro & Sidone. Sidonis tamen in veteri instrumento mentio facta inter initia, nam decimo sacræ Genesis capite Sidonem legimus, & pariter Sidonem primogenitū Chanaam, ab hac quam diximus Tyro triginta stadjs distabat antiqua Tyrus. Sidon vero ducentis aberat, olim Sarra nuncupata, auctore Gellio, vnde ostrum sarranum dicitur. Erat & Tyrus in mari Persico insula, cuius habitatores cognominē in Phœniciā Tyrum suā coloniam dixere, auctor Eratosthenes fretus Antistene Thasio, q̄ cum Nearchō nauigauit, in Erythreo illam posuit Stephanus, sed Erythræum etiā dici Persicum, p̄cedente opere monstrabit. hanc autem Tyrum Artemidorus dici Tylon voluit. Est & Tyrus Laconicæ eiusdemq; nominis vrbs Indiæ, Lydiæ, Pisidiæ.

Vt iam Clytorio salientem margine lympham
Redderet inuisum vini quæ pota saporem,
Non huic latici mēdax cōferre vetustas,
Hic & enim tumidi rabiem restinguit lacchi,

Clytori⁹

¶ Vt iam Clytorio, de hoc fonte sic Ouidius in Metamorphosi. Clytorio quicumq; sitim de fonte leuauit Vina fugit gaudetq; meris abstemius vndis, de qua quidem aqua Victruuus architectus libro octauo disserit, affirmatq; eam esse in Arcadia & ex spelunca profluere, idoneāq; ad lauandum esse, sed vitibus inimicam, ex græci inscripti epigrammatis sententia dignoscitur. eiusdem Plinius, alij meminere. sensus est non oportere gentes conferre illius fontis vim, huic quem nominauimus Christi sanguinis, quo gustato, non esculentorū modo & poculorū superfluis appetitus restinguit, sed etiā illegitimi & desultorij concubitus, q̄ per furtiua Veneris nuncupant, compescit desiderium atq; comprimit, nec solum id nostro inest fontis, ut odium pariat eorum quæ aduersant, sed animū & amorē, etiā illorū quæ fœlicitati conferunt, accendit & inflammat. ¶ Hic etem, nam. ¶ Restinguit, excludit, pellit. ¶ Rabiem, auaritatē nimiam. ¶ Lacchi vini, ita a Baccho & Iaccho nūcupati, q̄ potores fuerūt, & sese vini in gurgitatu dedit ferebant. Bacchi autē & Iacchi nomina confundisolent. Et tamen si Hiacchum Zagreum Bacchum fuisse memoriæ sit, p̄ditum, & apud Athenæ legi Athaniam scripsisse lacchum porcum vocari, quod etiā animal vino delectari scimus, quam q̄dem auaritatē meri, melius multo nostra religio compescuit q̄ gentes, quæ ob metū ebrietatis, eius vsu prorsus interdicebant. Nam apud Locrenses Xaleucilege decreta, mors erat ijs qui merū ebibissent, nisi medicus curatōis ergo p̄cepisset. Massilensium fœminæ lege itidem cogente, ne vinū quidē gustabant, quod & Milesijs quoq; seruatur, auctor est Theophrastus, olimq; apud Romanos nec seruis nec liberis fœminis, liberis vel maribus, q̄ trigessimū annum non attigissent, vini vsus concedebant, & Platoni placuit, nec ante decimum octauū annū adulescentes nec aut iudices, aut de rebus magnis deliberātes, vinum gustare. In Africā quoq; gustari vinū Carthaginēses nō sinebāt. Nostri q̄s celebramus aut abstemiij fuerūt, quales pleriq; in eremis sanctissimi, aut tempati in omni etiā aquæ potu, nec a rōnis vnq; regula deorbitantes, neq; em̄ inter eos aut Aeschylus ebrius, ebrios inducēs in scēna, aut Alcæus, aut Comædus Aristophanes ebriij poematū scriptores, & alij pleriq; q̄s citat Athenæus, inter quos Anacreon q̄ potesim suā ebrietate oīq; impudicitia referat, cuius statuā se vidisse Pausanias scribit ebrio & dormitū similit, vt reges taceā, Alexandrē frequēter ebriū, & Philippū bibacē & ebrium, auctore Theopompo, q̄ em̄ Christo addictus, si vino se ledi senserit, abstinet, nō eo magis ingurgitas

Iacchus

**Ebrii ap̄
gētes dā
nati.**

**Anacreō
ebrius**

vt Nisæus ille Syracusanæ tyrānus, q̄ factus certior paucis mensibus se victurū, cōmesatōi-
bus & ebrietatibus se penitus dedit, vt Dionysius iunior Siciliæ tyrannus, q̄ auctore T. m. o
potoribus p̄mia, & coronā aureā, quā primus tulit Xenocrates phūs, victori p̄posuit, q̄ de-
niq; vino visum amisit, cuius rabiem restinguere diximus Christi poculū, idēq; q̄ Cōpescitq;
& frenat. ¶ Cererē edendi cupiditatē, q̄ Cereris fœminæ appellatōe notat, q̄ in Sicilia frumētū
vsu fuerit celeberrima. ¶ Lasciuæ & furta Diones, comprimit quoq; & castigat illicitos concu-

Nisæus
tyrānus
P̄mia
potoribā

**Compescit Cererem, lasciuæ & furta Diones
Comprimit, empyrei suffundens nectaris urnā
Qua potuit mites saturare & pellere sæuos,
Plectere & infensos, ac colla minātia suau
Subdere seruitio, & populū frenare rebellem.
Hinc excelsa Pharos humili deiecta Simone.
Prostratæ turres ardentis fulmine linguæ,**

Diones
Metony-
mia

eis sequuntur effectus pariter abolent, siq̄dem ex superātū bibendi & edēdi vsu, libido solet ac-
cendi, & inter causas flagitiū Sodomorū, in sacris l̄ris, posita est panis saturitas, & postea quoq;
vsurpatū. Sine Cerere & Baccho frigere Venerē, nō mō aut̄ hæc delent, sed apponit̄ & inserit̄
animi gaudiū illud, quod p̄ urnā empyrei nectaris denotat, tāto p̄stantiorē terrenæ potōi, ci-
bo, libidini, q̄to mortalibus immortalia, & terrenis p̄stant cœlestia. Multa q̄ppe delectatōe
suffundit̄ animū, cū de vitij̄s victoriā obtinuerit, illaq; ut a s̄s scripsim⁹ in li. de imaginatiōe, fœ-
dæ oblectatōi cum aggredit̄ sensus opponēda est, & cōsiderandū ex momētanea libidinis de-
lectatōe, mœrorē & sensus & animi suboriri, quod etiam adstruxit Aristoteles, suboriri aut̄ &
solida & diuturna læticia illi, q̄ de illecebris carnis blādimentisq; triūphauerit, idq; Ioā. Patruus
(ne a domesticis recedamus) ad me scribēs ait. Mitto quanta sit illa pax, quātaq; fœlicitas ani-
mi, nil conscire sibi, nulla pallefcere culpa, quæ p̄culdubio voluptatibus oibus, quæ in hac vi-
ta vel haberi vel optari possunt, longe p̄ponderat. Hac aut̄ q̄te & tranquillitate animi parta,
vberior se dei gratia mētū cōserit, qua Christus orbem ad se traxit, illa em̄ potuit. ¶ Mites, qui
ei videlicet substant, nec his quæ p̄cepit reluctant. ¶ Saturare, fœlices reddere. ¶ Et pellere sæ-
& excludere & fugere a cœlesti illo pabulo, sup̄hos in se & in alios crudeles. ¶ Plecter̄ & infen-
& hostes etiam & p̄secutores, infensus vt Seruius voluit plusq; inimicus est, plectere in eos pœ-
nas infligere, videlicet exercere. ¶ Ar minātia, nimio fastu. ¶ Colla subdere, submittere. ¶ Suau
seruitio, flectēdo gratia & supponēdo euāgelij iugo suau. ¶ Et populū rebellē, q̄ gratiā repel-
lit, nec p̄sus admittit, aut admissam excludit. ¶ Frenare, compescere, multare pœna. vñ illud
Virginis. Deposuit potētes de sede. ¶ Hinc excelsa Pharos, describunt̄ summam ea q̄ Apосто-
li p̄ eas quas sortiti puincias, in p̄dicatōe euāgelij pegerunt, sumpta de gestis eorū historia.

Infensus:

¶ Pharos, de Pharo turri & isula supradictū est, os aut̄ syllaba quæ sui natura breuis esse debe-
ret, p̄ducit̄ positōe h. sequentis, quæ interdum vim obtinet literæ. Verg. in. iij. Aeneidos. Si pe-
reo manibus hoim̄ perij̄sse iuuabit, est & regula p̄timemeris nota, qua idip̄m licet. ¶ Humili
Simone, v̄tute modestiæ p̄dito, putarūt qdā eam esse v̄tutem, q̄ apud phōs dicebat̄ mode-
stia. Thomas Agnas p̄cellēs theologus, decernit huius esse naturā frenare animū ne se immo-
derate sustollat, de ea tractasse Aristotelē Thom. negat, q̄ de ijs dūtaxat v̄tutib⁹ differuit, q̄ ad
ciuilē facultatē p̄tinēt, quā illa vtiq; sup̄gredit̄ deū respiciēs, q̄q; alia est humilitas q̄ demissio-
nē significat & vilitatē, Simonē v̄o prima p̄ducta posuere nōnulli iuniores correpta, Horati-
us, Emuncto lucrata Simone talentū. ¶ Prostrate turres phari. ¶ Fulmine, nō ex nubib⁹ aere
is exp̄sso, sed. ¶ Ardētis linguæ igne, videlicet diuinitas nō celitus misso, sic & fulmina eloquē-
tiæ dicta sunt Ciceronis a Columella. Nō Brutū ingt aut Celium, Pollionēve cū Messalla de-
terrere ab eloquētijs studio fulmina illa Ciceronis, sed prius etiā Pericles tonare dictus erat &
fulminare, primūq; illud Demostheni tribuit & Platoni Columella, nā neq; ille ip̄e ingt Cice-
ro territus, cesserat tonantibus Demostheni Platoniq; sed verius nostrorū Ap̄p̄orū linguæ
fulmina sunt, quæ sup̄bas mētium humanarū turres deiecerūt, q̄bus illi oratores inseruiebāt.

HYMNVS

Marcus

¶ Cum Marcus. nec longe absuit Marcus euangelij scriptor. Apostoli Petri discipulus. q̄ eadem Aegypto multa molitus est Alexandria primū vscribit Hieronymus. Christū annuncians. ecclesiā constituit. ¶ Voces. em̄. ¶ Dispergens. effundens ac disseminans. ¶ De more Libyci leonis. leones Libyci robore & magnitudine commendant. consentaneūq; illos edere maiores. formidabilioresq; rugitus. sed alia rōne dictū a nobis illud est. quoniam Marcus in Ezechielis pphetæ visu. p̄ leonem significat. & euangeliū ip̄e scribere orsus. vocis meminit de Baptista loquens. Ego inqt vox clamantis in deserto. Et alia q̄ sunt causæ quare illum ipsum leoni. sicuti Mathæū homini. Lucam boui. Ioannem aquilæ comparent. & ¶ Baculo. pastoris potestate. Nā episcopus Alexandria constitutus est. ¶ Contudit. cōcussit diuini verbi potestate. ¶ Mœnia

alexandriæ
vrbes
Pharos

Pella

hoies incolētes mœnia. methaphora est a baculo ad mœnia emphasi ostendēs q̄ concuti magnæ vrbs mœnia baculo possint. ea ppter mœnia diximus. nō ut ad memoriā auditoris historiā reuocaremus. citauimus mœnia regis Pelli magisq; Alexandria. qua qdem in re laudat Eustathius Dionysiu Libycū q̄ p̄ *μυκελονιον πτολιερον* Alexandria paraphrasi quadam exp̄sserit. ¶ Regis. Alexandri Macedonis. q̄ vrbe eam in Aegypto sibi cognominē constituit. nō longe a Canobico Nili hostio. in qua postea cura Ptolemæi sepultus tradit. adiacet aut̄ illi insula Pharos ad dextrā. p̄ter hanc decē & septē eo noie cōstitutę vrbes. vocata aut̄ hæc insignior Racotis. ut inqt Stephanus. & Pharos & Leontopolis. qm̄ vterus olympiadis Alexandria matris signata leonis imagine ferebat. dicta est & p̄ excellentiā *πολις*. qd̄ nomē postea Constantinopolis. ut inqt Eustathius obtinuit sicut Athene *αση*. sicut & Roma vrbs. dictaq; Alexandria & Libyca vrbs. & Aegyptia. dicta etiā sub Romano imperio Sebaste. & Iulia. & Claudia. & Domitiana. & Alexynteria. tanta aut̄ magnitudine. ut stadia centū & decem circuitu cōplecteret. secūda eius nois vrbs in Troia regione. tertiā Alexāder cū anno esset decē & septē in Thracia cōstruxit. octo p̄terea eiusdē nois cū in India sita. tū vicinæ adiacēt. Sūt etiā in Cilicia. i Cypro. in Caria. & apud Bractras ædificata. Apud nigre sinū alia. in Sogdianis alia. & ad Tanaim q̄q; alia ip̄ius opus Alexandri. ut Ptolemæus retulit in tertio. itaq; decē & octo cognōie vrbes. & herba quoq; & stirps eiusdem nois ferit. quæ tñ apud aliquos Alexandra nuncupat. ex qua fama erat Alexandrę in certaminibus coronari. hanc & nōnulli Danaem. alij Chamedaphnē. alij Epiphyllacathon vel Phyllocapon dixere. est & Alexandra Cassandra vatis nomē. ut in supiorū carminū enarratōe dictū est. ¶ Pellæi. ex Pella Macedonia metropoli. Philippi & Alexandria patria. auctor Strabo. vñ & Alexāder Pellæus. hinc Iuuenalis. Vnus Pellæo iuueni nō sufficit orbis. est Pella etiā Achaia & Thessalia & Syria. q̄ & Butis dicta. Stephano referēte. Strabo itē meminit Pellæ in Apamia ppter Orontē. q̄ aut̄ in Macedonia *βουβουλος* auctore Step̄. vocabat̄ antiquus. & Bunoma. ab ædificatore aut̄ Pella dī. est & Pellina vrbs Thessalia. & Pele duplex. ab Euripilo vna. ab Achille reliq;. ¶ Lagi populos. Aegyptiā plebē. seu maui vrbes. nā populos significare vrbes Seruius annotauit. vrbes inq; q̄ regibus parebāt Ptolemæis. quorū primus sub Alexādō Macedone meruit. mox Aegypti regnū cōsecutus est. huic pater fuit Lagus. de q̄ Strabo & alij. q̄q; scribit Pausanias Macedones opinatos Ptolemæū Philippi Amyntæ filiū fuisse. & matrē ex eo iā grauidā Lago in vxorē datā. idem ip̄e Pausanias Ptolemæi & Attali gesta. qm̄ inqt negligentia perierāt. stylo p̄secutus est Aegyptios. itaq;. ¶ Sub mystica traxit iura dei. arcanis religionis inuitauit. ¶ Et laetę templis detrusit Osirim. & falsos expulit deos. & Osirim p̄cipue. de quo supra multa. ¶ Hinc. item hoc est eadem diuina gratia. ¶ Philippus. apostolus. ¶ Ingressus agros Syria. Syriam puinciam. ¶ Sorte. diuisisse em̄ Ap̄pos inter se puincias. priusq; discederēt ex Hierosolymis. pditum est. Syria v̄o sortitus est Philippus. in qua p̄ viginti ānos euāgelium legit̄ pdicasse. dictū aut̄. ¶ Amœnos ob delicias qbus Syri vacabāt. vnde illud Iuuenalis. Iam pridem Syrius in Tyberim defluxit Orontes. Nec mirum videt̄ si tot annos Syris edocendis incubuit. nā plures eius nois puincię & populi. Syria ad septētrionē. Cilicia & Amano terminat̄. ut ait Strabo. ab oriente fines habet Euphratē & Arabes. Scenetas cis Euphratē. ad Austrę finit Arabia

& Aegypto, ad occidentem Aegyptio pelago, & sinu Issico, scribit & Stephanus Cappadocōs utrosq; qui & ad Taurū videlicet & ad Pontum sua tempestate albos Syrios appellatos, nō nulli quoq; Strabone referente, totam Syriā in Phœnices & Cœlosyros distinxerūt, hisq; immixtas quattuor natōes esse, Iudæos, Idumeos, Gazeos, & Azotios, alij, quod & meminit Eustathius, Syriam in quinq; diuiserūt partes, quarū vna Commagene, Cappadocia alia, Seleucida alia, cui concauæ Syriæ nomē est, alia cui maritimæ Phœnicis, alia cui mediterranæ Iudææ

**Ingressus, fractis Martē pepulisse sacellis
Dicitur, & diro contracta peste draconis
Aegros afflatu reuocasse ad munia vitæ.
Hinc & Matthæus Solymæ durissima gentis**

verē emūero cum apud auctores diuersos diuersa p̄dantur, de Chaldea, Assyria & Syria & earū populis, quod promissimus supra nos dicturos, his de rebus seruandum est. Apud Dionysium Syria d̄r ea quæ circa Libanū & Casium

montem iacet, ad usq; Synopem, idemq; videt̄ Herodotus putauisse, addicit autē Syros orā sinus Arabici depasci, & Syros quosdam palestinos introducit, & Syriam palestine, p̄tereaq; gentes quaspiam ad Euxinū maresitas, eadem nomē clatura signauit, scribēs Syros circa fluiuium Thermodontē esse, Dionysius idem ad Selanos vsq; Arabiæ populos Syriam extendit, p̄tereaq; vt Eustathius dicit, ob viciniā pleriq; Arabibus Syros nomē posuere. Strabo vero Syros putauit esse circa Ciliciā & Aegyptū, & Phœnicē & Pontū, & Syros quoq; nomē antiquitus extendi solere a Babylone ad usq; Issicum sinum, indeq; ad Euxinum protēdi & Cappadocas utrosq; & qui ad Taurum videlicet, & qui ad Pontum sunt Leucosyros dici. Ad hæc Herodotus scripsit, Syros a Persis Cappadocas dici, idq; nominis postea in usum venisse. Assyriam vero posuit Strabo circa Nini urbem, & Babylona cui ad orientālē Mesopotamiæ partem adiaceat regio, quæ dicitur Adiabena, id nominis sortita, quoniam quæ ibi sunt aquas difficulter pertransiri detur. Assyriam alij circa Ponti Sinopem locauerē. Eustathius Anthiochiam opus Antiochi Seleuci, nam multæ sunt eius nominis vrbes. Metropolitim & regiam Assyriorū voluit esse, sed Arrianos eos qui circa Mesopotamiam sunt, dici placuit Assyrios, eodemq; nomine Cappadocas appellari scripsit, & filium Nini Cappadocum fuisse, a quo nomē Assyrii desumpserint. Appianus Assyrios vocauit fluuij Tigridis accolas. Cæterum inter Assyrios & Syros differentiā Xenophon manifeste posuit. Herodotus eo conuenire significatus nominū diuersos voluit, q̄ qui Syri a Græcis, a barbaris Assyrii dicerentur. Plutarchus vero Straboni consentiens, Syros dici debere voluit, qui circa Synopem habitāt a Syro Apollinis & Asopi Synopes filio, sed enim apud Eratosthenē est videre. Assyrios antiquitus Assyres dici, ab Assyr deductos, eosdem Assyrios multi Chaldeos esse putarunt. Assyres autem & Assures cōueniunt, & Chaldei & Hebræi idem a multis existimati, ut hinc p̄bari illud posset facilius, q̄ est apud Eusebium, Assyrios ab Assure Hebræo deductos, & in sacris literis per Assur quoq; singulari numero, Assyrii notantur, vnde illud, Assur virga furoris mei & baculus ip̄e est, q̄ supra narratū est. Legimus tñ in sacra Genesi Abraā deur Chaldeo egressum & postea Nacorē eius fratrem genuisse Chamuelē, q̄ fuerit Syros pater, mox & Rebecca eius nurus filia Batuelis Syri de Mesopotamia d̄r, etiā in hūc sensum multa in progressu legi p̄nt. Ceteri Chaldeos, Stephanus & Eustath. Cephene primū a Cepheo, & a Persa Persas vocatos voluit, Chaldeos autē a Chaldeo q̄dam, q̄ post Ninū quartusdecimus rex fuerit Babylonis, tā & si Chaldei etiā sint p̄p̄i Cholchice regionis, q̄ & Chaldi nūcupent̄, q̄ etiam noie in Armenia degēbāt, cuius ps regio Chaldia, certe & Assyriā Dionysius apud hostiū Thermodontis posuit, ut hinc triplicē Syriā arbitratus sit esse eius interp̄s Eustath. vnā q̄ & caetera Syria d̄r, & cœlesyria ad Aust̄, & Arabiā p̄sa, cuius ps habeat Phœnicia regio eiusdē Dionysii auctoritate. Aliā q̄ circa Lybanū ad usq; Sinopē Tertā q̄ illinc ad Euxinū p̄tendat, quā diximus Assyriā vocitari, itaq; agros Syriæ Philippus ingressus. ¶ Dicit̄, ab h̄s q̄ eius acta cōscripsere. ¶ Pepulisse Martē, dæmonē q̄ sub noie Martis colebat̄. ¶ Fractis sacellis, dirutis illius templis & simulachris, q̄bus antea colebat̄, ut notū ex historia qua eius gesta continentur. ¶ Et diro, & quo facilius fides fieret veritatis p̄dicatæ, ab Apostolo miracula coruscabāt. ¶ Agros, igit̄ qui, ¶ Contracta peste, afflatu diro draconis, contabuerant. ¶ Ad vitæ munia, sanitate restituta. ¶ Dicitur, reuocasse. ¶ Hinc & Matthæus, primus Apostolus Matthæus, euangelium in Iudeam, auctore Hieronymo, literis & verbis Hebræis composuit.

Syria

leucosyri

adiabena
Assyria
Antiochia.
Cappadoces.

Cephene
Persæ
Chaldei.

Syria triplex.

HYMNVS

Solymi ¶ Flexit itaq; multos Hebræos. ¶ Supero. diuino. ¶ Spiramine durissima corda. dictū em̄ ab ip̄o deo Iudæos dure ceruicis populū esse. ¶ Solyme gentis. Iudæorū q; & Solymi dicti ab vrbe digniori Hierosolymis, de cuius excidio p̄ Titum celebrato, Domitiani carminibus Valerius Flaccus ait. Namq; potes Solymo nigrantē puluere fratrem, Spargentēq; faces & in om̄i turre furentē. Est & Solyma quoq; vt Stephanus auctore quadrato pdit Assyriorū vrbs, post euersum templū quod erat in Hierosolymis ædificata, & Solymi quoq; Pisidæ nuncupati, de qbus Cicero meminit, q; cantu & volatu auitū res futuras certissime declarari putabāt. ¶ Moxq; dein i Macedonia p̄fectus pdicauit, ut in ea quæ a sacerdotibus ex officio de ip̄o Apostolo legit̄ historia, patet. ¶ Macedum. Macedonum, nota syncope figura notus & vsus. Rex Macedum Macedum gens dura & multa eiusmodi, origine vero ductum nomē a Macedone regionis duce, quæ prius dicebat̄ Aemathia. ¶ Colla obluētia, duras & reluctantes ceruices. ¶ Leni. placido & suauī. ¶ Iugo. Christi. ¶ Dehinc. potest diæresi dehinc manere, tametsi Horatius dixerit. Cogitet vt speciose dehinc miracula p̄mat, vna illud syllaba comprehendēs. inde aut̄. ¶ Peruectus. s. sp̄i. ¶ Ad austrū. ad meridionalē p̄tem ex qua p̄ fiat Auster calidus ventus & humidus, pluuiæ fœcūdus. ¶ Docuit nigros Aethiopus. p̄p̄os nigro colore, p̄stos solaribus radijs, atq; inde nomē sortitos απο του αφεδν ab ardēdo, ad austrū aut̄ Aethiopes sunt, & ad orientē & occidentē ut voluit Homerus, atq; etiā p̄pe Aegyptū, vñ & Aegyptus quōdam vocata est Aethiopia. Hos aut̄ Aethiopus Cambyses euellit, illos mirū in modū celebrat Herodotus, uti longeuos, maximos, optimos, diuissimosq; adeo ut apud illos rei cōpedibus aureis illigent̄, ibiq; maiorē auri q̄ ferri copiā esse. ¶ Hyrtaceo. tyrranni nomē Hyrtacus, quo iubēte coronatus Ap̄ls martyrio. ¶ Molli vrbe. delicijs dedita. ¶ Pharetræ Persidos. regionis Persarū q; pharetris & arcibus bellant, antiquū Persidis epithetū, Verg. Pharetræ vicinia Persidis vrget, a Perside aut̄ populi Persæ, a Perso Medæ, ut voluit Stephanus, a Perseo Danae & Iouis ut Herodotus, aliq; a Perso Persei filio, aliq; a Perso filio Mædi vt est apud Eustathiū. ¶ Parthis. populi sunt orientales vicini Persis, & inter Persarū gentes quandoq; nuncupati, sub Artabane rege gubernabant̄, cuius sedes olim in Ctesiphōte vrbe posita, vt Herodian⁹ meminit in tertio historia, q; & in sexto eiusdē opis scribit, post Darium cui Alexander abstulit imperium Persarū, & post obitum Alexandri & discordiam Macedonū, q; illi in Asiæ regionibus gubernādis successerāt. Arsacē Parthū barbaris earū regionū psuasisse, vt a Macedonibus deficerēt, impositoq; sibi diademate. Parthorū & vicinorū barbarorū cōsensu tenuisse regnū, & reliquisse posteris, ad Artabanū vsq; regē, q; rex magnus primus appellatus est, & duplici diademate utebat̄, quo interfecto & Parthis superatis, Artaxerxes Persis ip̄eritū restituit. De Arsace illo meminit Strabo viro, Scythia, scdm̄ aliq; Bactria no, ut placuit qbusdā Dao, Dai at̄ vltra Meotim p̄p̄i sunt, a qbus Parnos, q; & Dahi crediti, q; & ab aliqb⁹ Daci dicuntur, p̄fectos existimarūt nōnulli. hic igit̄ Arsaces post Bactrianorū defectū em̄, opa Euthydami factā, cū haberet q̄sdā ex Dais q; p̄ni dnr̄, Parthiā inuadēs obtinuit, & deinde oēm regionē cis Euphratē, & Bactriane p̄tem impio Parthorū adiectā, antiqu⁹ Scythas fuisse Parthos consensit Steph. indeq; fugisse Medo regnāte, & eius regionē habitasse, indeq; illis nomē fuisse, cū lingua Scytharū Parthus pfugū vel fugacē sonet φρυλαξο illi dicit̄, Latini antiquores exulē dixere Parthū, eadē cū Stephano putauit hac in parte Eustathius, sed Stephanus adiecit Parthos etiam lingua Medorū appellatos, ob terræ quam inhabitarūt naturam, quæ & Palustris esset & incurua, dicti idem & Parthici & Arsacide. dicitur autē Parthiam a meridie mare rubrum, a septentrione solum Hyrcanum claudere, & auctore Solino a quo non dissensit Plin. decē eius & octo regna in duas p̄tes diuidunt̄. Medi autem Parthi dicti sunt ab Egesippo, qui in historia scribit bellum Parthicū inter Machabæos duces, gentemq; Medorum, diuturnum ac frequens, variaq; victoria fuisse. Parthos etiā Medorū noīe significauit Oratius, canēs in secūda Ode. Neu sinas Medos eq̄tare inultos, Te duce Cæsar, q; loco

Corda virum supero primū spiramine flexit,
Moxq; iugo Macedum colla obluētia leni
Subiecit, nigrosq; dehinc p̄uectus ad austrū
Aethiopus docuit, demum confossus ab ense
Hyrtaceo in molli pharetræ Persidos vrbe
Compositus, Parthis suauē spirauit odorem.

enarrator eius scribit Medos esse Parthos, a quibus Crassus occisus est, & Mediā Parthorum in clu di regno Plinius voluit. Lucas vero in actibus Apostolorum Parthos discreuit a Medis secundo capi te scribens, Parthi, & Medi, & Elamitae, & qui habitant Mesopotamiā, Verg. etiā (ut de gentibus quo que p hac parte testimonia non desint) Medum se creuit a Partho, in. iiii. Georg. canes. Lydia nec po puli Parthorum aut Medus Hydaspes. Dicta autē Media a Medae filio Medo, ut Iustinus, p dicit hi storicus, & Stepha. Quin etiā Mediā portis Chaspis adiacere scribit. ¶ Inde Lycaoniā. Lycao

Lyconia

Inde Lycaoniam Ptolemæi filius ense
 Diuini eloquiū discurre, feruidus Indos
 Accessit, iussu tandem nudatus atrocis
 Astyagis, pellem stillantem sanguine multo
 Armeniae populis monstrauit tectus amore.
 Flammatis Iudae vobis gens effera Ponti
 Cessit, & Euphratis tellus, quae hinc gurgite vasto
 Adluitur, celerique illinc percurritur amne
 Tigridis, admisit caelestis lumina vitae.

nia regio Lycia & Isauria, quae
 quae & Lycaonia etiā dicta ē Ar
 cadia, Stephanus, Eustathius,
 caeteri. Lycia vero ex Lyco Pan
 dionis nomē sumpsit, & Ly
 cia quoque est prope Ciliciā Ly
 cia in qua regnauit Sarpedō,
 hanc Bartholomaeus Lycao
 niā ingressus, Christū p dicit
 uit, indeque accessit Indos, ut in
 eius gestis habet, & meminit
 Hieronymus de Pāthēne phi
 losopho differēs, quae missus in
 Indiam pro nostra religione, re
 perit ibi Bartholomaeū Apo
 stolū, euangelistū quod est secū

Lycia

armenia

hexapoli

Atrox

Gutta

Stilla

Pontus

puerbiū

Mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

mesopo

tus

dū Mathaeū p dicit, tandem ope Astyagis saeuientis pelle detracta, pro Christo sanguinē fu dit in Armenia, ea regio est vicinia Persidi. Minorque & maior eius nois puincia dicit, illius si nes p dunt a septentrione Colchi & Albani populi, ab occidente Cappadocia, ab oriente Hircā num pelagus, ab Armeno quodā Rhodio dicta, ut placuit Antipatro, ut autē Eudoxo in ter ra descriptōe, & Herodoto quoque non displicuit, a Phrygibus Armenij genus traxere, ut alij ab Armeno heroe, qui ex Armenia vrbe Thessaliae profectus, cum Iasone militauit. est & mons in finibus Hyrcaniae, quae Armenius dicitur, a quo Phasis defluit. Alij eum in Tauri partem foer cere montē Armeniū, quae Armeniā usque p tendere, quae quidem Eustathius p dicit in quattuor diuisam fuisse ptes, a Iustino rege. Primā Heptapolim foerere, cuius caput hexapoli, quae prius Leontopolis. In hac & vrbs Theodosij & colonia & τετραπολις & cerasus. Secūda Armenie ptem quaeque vrbus cōstituunt, quae Sebastia vna est. Tertia Hexapolis, quae olim dicta Secū da Armenia, Melitene, Comana aurea & cucusus. Quarta Satrapū gubernabat imperio Zo phane & Balbitene, in hac Armenia Ptolemæi filius. i. Bartholomaeus pellē dedit. ¶ Nudatus. Spoliatus, nudatus dicitur quod tectus erat, ad nudi differentia iussu Astyagis tyrani. ¶ Atrocis, diri, fe ri & rigidi, cuius nois primā Verg. corripuit, vrit atrox luno, p duxit luuenalis, p mittit atro cem animū, idque rōne mutae & ligdaefactū est, nudatus itaque Apollus monstrauit Armenie po pulis. ¶ Pellē stillantē sanguine multo, guttatim fluētē, quae videmus in corijs ex aialibus receter detractis, videmus in vestibus vel alueo fluminis immersis, vel madefactis fluuio. vñ illud Et multo stillabat penula nymbo. Vicentinus tñ Palemon ut supra diximus inter guttā & stil lam hoc interesse decreuit, ut illa staret, haec caderet. ¶ Tectus amore, quae sibi carnem vice pellis operiebat, calfaciebatque. ¶ Flammatis, Iudas autē Apollus quae & Thadeus Apollus, Jacobi frater, cuius epistola in canone sacrae literae noui testamenti legit, Pontum & Mesopotamiam, ad Christi fidem concitauit. Pontus prope ut Suidas notat, quod inter Euxinū & Cheronēsum in teriacet, ab vsu autē omne mare Pontus dicitur, & in puerbio tractum est, pontus bonorum, ad sub signanda bona, cum multa, tum magna. Mesopotamia vero regio ita nuncupata, quae media du obus fluminibus claudatur, Tigride videlicet & Euphrate. Itaque. ¶ Ponti gens effera, bellax & durata praehis, quorum olim Rex Mithridates multos annos cum Romanis dimicauit, nec solum ob hoc dictum a nobis id putari velim, sed quoniam in eius Apostoli vita, quam ex officio legit sacerdotes, efferas & indomitas gentes dicitur sancto dogmate mitigasse. ¶ Cessit, non armis, sed. ¶ Verbis Iudae, Apostoli. ¶ Flammatis, ardentem depromptis, & su perno spiritu prorsus incensis & igneis. ¶ Et tellus quae hinc & illinc fluujs clausa est. ¶ Ad misit, voluntate & fide. ¶ Lumina caelestis vitae, ministerio Iudae diffusa. Circumscribitur vero & exprimitur Mesopotamia fluuiorum complexu Tigridis & Euphratis, quo

HYMNVS

rum fluenta Mediam ab utroque latere concludunt, iucq; de paradiso terrestri, sacrarum auctoritate scripta, deriuant. Nil aliud gentes norunt, quod de Armenia montibus profluant a Niphate Tigris aliunde Euphrates & Araxes. illi autem Gordianorum terrae secantes, per Babyloniam fines, in rubrum mare prorumpunt, ut Curtius voluit, ut Solinus. Strabo, Herodotus, Eustathius, alij Euphratem influere Babyloniam scribunt. Eustathius in Persicum eructare sinum voluit. Herodotus in rubrum mare, quod Persicum etiam mare rubrum dici obseruauimus. eundem Euphratem voluit Herodotus ipse terminum haberi Ciliciae & Armeniae.

¶ Gurgute vasto aquarum abundantia, quae fertiles adeo campi reddunt, quae inter ipsum & Tigrim interiacent, ut ex nimia

Indorum ad tumulum Thomas prexit, Hydaspem Spectauit tumidum, transmisit & arua Choaspis.

Euphrates.
Tigris

fatietate periculum sit pecoribus ne moriantur. spacium id quod inter haec flumina interiacet, septem diebus a celeri viro confici posse cecinit Dionysius. Euphrates nomen sumpsit ex eo quod bona ferret. Tigris a celeritate & cursu nuncupatus est, nam tigris Medorum lingua, ut Solinus ait, & alij sagittam significat, omniumque fluuiorum velocissimum canit Dionysius, alij tamen a tigris aiali dicitur uoluit Tigrim, & super hoc narratur Dionysii & Iunonis fabula, quam nos exploramus. ferturque Syllax ei antea fuisse nomen, ut est apud Eustathium. Phasim tamen eum incolae, ut scribit Curtius, uocant, oriturque prodit in montibus Vxoribus, & per quinquaginta stadia siluestris ripis precipit inter saxa deuoluit, nauium tamen patiente esse. de stadiis, & Persico mari se tandem insinuare. Alij nomen infertunt ut Tigrios grandis casus habeat. Alij Tigrinos, ut Iulianus & Arrianus in historia de gestis Alexandri. idem tamen Tigridos posuit. Alij Tigreos Attice. Tigridos etiam ponit obseruauit Eustathius ab eo quod Drama Susannae scripsit, quod & Damascenus fuisse credit. Xenophon quoque Tigridis Paphlagonici fluuij meminit, cuius gratiam & ipse. o. puro profert. Herodotus etiam triu fluuiorum Tigridis nomine mentem fecit. ille autem de quo loquimur quod cum Euphrate Mesopotamiam ambit, humilior multo Euphrate ipso phibet.

Indi.

Patala

¶ Indorum ad tumulum. Indi & Indici ab Indo fluuiio denotantur, auctore Stephano, Brachmanes Indiae sapientes habitant tumulum quendam, referente Philostrato, quo Thomas Apollonius, ut ex eius vita quae legitur ex officio sacerdotibus, euangelium predicauit. Parthis, Medis, Persis, Hyrcanis, Brachmanis, & ad Indiae usque superiorem predicandi euangelij gratia prexit. Indi autem ab Indo fluuiio maximo dicuntur, quae accolunt Scythenoti uel Indoscythae fluit a quadam Tauro monte Arctico orientali, & in notum uergit, duobusque hostijs ingreditur mare, ut Deltam constituit Arriano auctore, urbsque in ea Patala, a qua & Patalena insula cognomen accepit. ad hos itaque populos Indi accolae prexit Thomas, & eo etiam missus Panthenus Stoicus etiam phis. ob eruditiois gratiam, a Demetrio episcopo Alexandriae, ut apud Brachmanas uideret, & illius gentis philosophos Christum predicaret, quod Hieronymus ait in li. de uiris illustribus, & in epistola ad magnu oratoru, multi enim diuersarum sectarum philosophi, multique senatores pro Christo laborarunt, aeditis etiam libris & eruditioe & fide splendidissimis, quorum nec sacerdotio, nec ullo ordinisacro initiati, ut apud Hieronymum plurimarum, & apud Gemtiadiu licet uidere, tamen quatuor ad hoc atinet sacer habet, quod recta fide & eruditioe pollet, ne altero indigus labat in haereses, altero nudus mordeat ab his quos reprehendit, utpote quod apud eos testimonij uiri non possit, quibus illi stadiu arbitrentur, quemadmodum Cyprianus martyr quod eruditissimus, castigatus est, narrante Firmiano, & Hieronymo referente, quoniam aduersus Demetrianum qui erroribus gentium detinebatur, dum scriberet, non philosophorum aut poetarum, sed eloquij sacri testimonij ueretur.

Hydaspis

Choaspis

Susa

Hypanis

¶ Hydaspem, fluuium Indiae, cuius aqua ut prodit Curtius delicatissima est, nomen sumpsit ab Hydaspes Medorum antiquissimo rege, quod etiam uaticinia posteris reliquit, ut est apud Firmianum in septimo. ¶ Transmisit & arua Choaspis, is fluuius ex Indo profluens, ut Dionysius canit, & scribunt alij, cuius aqua Persarum reges uerbantur, ut est apud Herodotum. Susa autem propter fluit, ut Strabo & alij. Susa autem insignis urbs in Perside Memnonis opus, eundem Choaspem alia parte operis Geographus scribit in Cophem fluuium mittere, post Cophem autem Indum esse, post Indum Hydaspem, post illum Accesinem & Iarotem, postremo Hypanin, & ultra non progressum inquit Alexandriae, tum propter oracula, tum propter exercituum laboribus defatigatum, est & alius Hypanis prope Borysthenem, de quo idem Strabo alio loco. Meminit & Stephanus Hypanis & fluuij & urbis, inter Meoticam paludem & Pontum, & Alexandro Polystore auctore scindi Hypanim, & partim in Paludem, partim in Pontum influere. Addidit Metrodorus amarum in eo fonte ingressum, quo fluuius inficitur ne potui faciat satis, quod Solinus quoque prodidit & alij.

Hyranosq; sinus. dictus em puenisse ad hyr canos, ea gres est, ppe Caspiū pelagus, qd etiam Hyrcanū appellatū est, est & Hyrcania Thraciæ ciuitas, & vicus itē palestinae Iudææ ppinquus eodē noie, ab Hyrcano sortita nomē, de q; plura Iosephus & Egesippus. est & pter hęc Hyrcanū Lydiæ solū. ¶ Et arua subegit mollis Achemeniæ. Achemenē Parthorū regem Porphyrio voluit esse, & ex Achemenidaz; pgenie deriuatos Persaz; reges Herodot⁹ scripsit, ex q; forte Achemenia. Persidis tñ ps Achemenia regio est, ab Achemeno Aegē filio, Stephan⁹ auctor.

hyrcania

Achemenia.

Hyranosq; sinus pagrauit, & arua subegit
Mollis Achemeniæ rigidis regnata tyrannis.
Tū Solymos Donatus adit, Solymosq; Iacob
Tundit, & exerto fidei mucrone Philetum
Hermogenēq; magos sacra demersat in vnda,
Illum mox vasto bellax Hispania tractu
Suspicit, & nigri iam longe a finibus orbis
Inuisunt mystæ. tumidū nam mira p æquor
Cymba tulit supero quā princeps rexit olympo
Et mox Callaica celebrē sacrauit in vrna,

Achemenē Persei & Andromedę filiū, eiusdēq; nois vrbe pdidit Lutatius & alibi, qd certe non recipimus, dici voluit Achemeniā a rege Chaldæo, citatq; sup hoc Sedulij carmē in testimoniu. Cuius Achemeniā rabies accēderat irā Plus fornace sua. Sed nihil aliud Sedulius eis v̄bis significat, q̄ tris illos pueros a rege Babylonio, in fornacē missos, vt sacra narrat historia. ¶ Rigidis regnata tyrānis. eoꝝ at re ges crudelitate notati & rabie, q̄ propter & Sedulij de tribus

pueris a rege ip̄o Chaldæo fornace cōclusis, cecinit carmē mō citatū, nō autē qd Achemenia p pterea denoiare a rege illo Chaldæo, cui nomē Nabuchodonosor fuit, apud sacras l̄as, ē q; q; si recte memini apud Theodoretū Persice crudelitatis mētio. ¶ Tum Solymos. Matthias Ap̄s, q; & latine Donatus, auctore Hiero. Iudæis Christū pdicauit dictis a Iuda filio Iacobi nepotis Abrami Patriarchæ, q; primus dei p̄cepto iam senex p̄putiū sibi abstulit virilis mēbri, et filiū quoq; xij. agentē annū circūcidit, quē morē iudæi ad hęc vsq; diē custodiūt, & quo tpe inhabitariūt Aegyptū, ad eoꝝ imitatōem plurimi sibi pudēdi pellē abscederunt, qd & seruasse Pythagorā legi, ab Aegyptijs hoc ip̄m sicut & alia nō pag; multa p̄doctū. ¶ Solymosq; Iacobus tūdit. Iacob⁹ q; Ap̄s Ioānis frater in eos p Christo v̄ba forcerat, ab Herode capite multatus. Iacobus q̄ dr̄ syllabū nomē prima & secunda breui, sic & Claudianus. Ne laceres v̄sus dux Iacobe meos. ¶ Et exerto. nudato. ¶ Fidei mucrone. euāgelico gladio, nā & gladium fidei v̄bū dei interpretari solēt. ¶ Philetū & Hermogenē magos. tumidos artis vanitate, syllepsis ē figurā, Philetū & Hermogenē magos. ¶ Demersat. submergit. ¶ In vnda sacra baptismatis, ij em sibi aduersati fuerāt, mox diuina v̄tute Iacobū aduerterūt malignos spūs cōpescere & vincere, q̄re Philetus Hermogenis discipul⁹, ip̄eq; Hermogenes ad Christi fidē cōuersi sunt, p pte rea Abyatar sacerdos ira & odio cōtabescēs, excitata ppli seditōe, cōphēsum Ap̄m Heroditradidit interficiēdū. ¶ Illū mox. illū v̄o post martyriū bellax Hispania suspicit, venerat. suspicio noti significati p sursum aspicio, inde p eo qd est veneror, q̄ si eos q̄s veneremur desursum aspiciamus. Is ē cuius nūci. Hispania corpus iacet, clarissima nois & miraculoꝝ fama, et nigri Aethiopes & Indi iam lōge a finibus. ¶ Orbis. eoi. ¶ Mystæ. sacerdotes ita αδο τ̄ μυδ̄ u. a. a mysterijs, ab initiādo, & απ̄ο τ̄ μυδ̄ τ̄ ο̄μομ̄. Mystes est apud Horatiū. apud Ausonū um myste sacerdotes, vñ illud, Celebrāt ieiunia myste. Papinius q; q;. Votiuā taciti quassamur lāpada mystæ, & Seneca in Hercule furēte. Attici noctem celebrare myste. Dicta at mysteria ab Attico qdam Myente, q; venādo perierit, Apollod. est auctor. ¶ Inuisunt. ad vidēdū vadūt, ita viso & inuiso significat, tñ & p primitiuo sumunt. i. puidēdo inuisunt. Igit tracti præconijs Ap̄i, q; unq; em ex Aethiopia & India sacerdotes ad occidentis regionis pueniūt Calletiā ad venerādū Iacobi reliqas solēt trāsferri sese. ¶ Tumidū nā mira. eo autilla p̄ducte sunt. insigni & memorādo miraculo, q̄ p̄cū. ¶ Cymba. paruū nauigiū. ¶ Per æquor. nullo remige duxerit utpote. ¶ Quā. ex. ¶ Supo olympo princeps oim deus. ¶ Rexit. eo em volāte cūcta pficiuntur. cuius nutu etiā parēt inanima. ¶ Et mox celebrē toto terraz; orbe. ¶ In vrna. in sepulchro. ¶ Callaica. apud Callaicos populos insignes olim auri fodinis, vñ Papinius. Nō tibi Callaiqs q; q; d̄ fo dit Astur in aruis. ¶ Sacrauit. sacratū hoibus. reddidit, scripserūt & Io. Bethelus & Vincēius & Iacobus Genuēsis archiepiscop⁹, discipulos Iacobi, nauim cōscēdisse, & defunctū

Iacobus ap̄s.

Suspicio

Mystæ.

Cymba

HYMNVS

magistri corpus secum ferentes, idipm diuinæ puidetiæ comédasse, & in Callectiâ puenisse, cada uerq; ipm e nauis sumptû supposuisse lapidi, qd mox eidē ipi sese in sepulchr̃ aptauerit. ¶ Tū q; Ephesi. Ioānis euāgelistæ acta in Epheso, & in Pathmo insula subdicant, q̃ relegatus a Domitiano Cæsare, multa p̃clara molitus est. ¶ Delusit igi. ¶ Molles triuie honores. Dianæ q̃ & triuia, & alijs etiā qd añ relatū est noibus, appellata, q̃ Ephesi colebat insigniter. est at Ephesus p̃clara vrbs Ionia, q̃q; Herodotus Lydiæ maluerit esse, dicta est de noie Amazonis cognoie ut Steph. Eustath. ali. Apud Eustathiū eūdem ferūt Amazonē quādā dū fugā ab Hercule pateret, ad arā Dianæ se cōtulisse & ibi τῆς ἑσπερίας, hoc est dimissionē consecutā. p̃pterea q; locū Epheson quasi Apheson nūcupatū. vocata est & Smyrna ab Amazonis noie, & Sarmona, & Trichia, & Ortygia, qd supra in inuim⁹ & Ptelees etiā, q̃ cū sita olim cōcauo in loco eēt, & imbrīū vastitate picitati fuissent icolæ, sum mouit eā Lyfimachus, & Arsinoen de noie vxoris appellauit. Est & Ephesus in Nilo insula, ut pdit Steph. & Chios, & Lesbos, & Samos, & Cyprus, & aliæ auctore Hecateo. Qui aut molles Dianæ honores fuerint, de qbus Martialis cecinit, multi interptes multa, & p̃terea Politianus idipm ad effigiē multarū mām̃arū, cuius Hiero. in ep̃sa Pauli ad Ephesios meminit, & ad solennē pompā, de qua Xenophon Ephesius, & ad sacerdotē Dianæ ipius emasculatum, de q Strabo & Ephesius Heraclitus docuit posse referri, q̃ quo mō̃lis ỹtaf, delusit honores Triuie. ¶ Ioannes quoniam ea pulsa, Christum Ephesij coluerunt, Ioannes inq; qui subtilitate intelligentiæ de pectore saluatoris hausta, cum illi recubuit in cœna. ¶ Penetrat culmina cœli, percipiendō & explicandō, q; in principio erat verbum & verbum erat apud deum & deus erat ỹbum, dictū autem culmina cœli ἀπολαβὰς μετὰ φῶρα, nam sic culmē p̃ cœlo capimus, ut p̃ mō̃te, vñ infra Parnasi bifido culmine. ¶ Alte, itaq; mentis & sublimis fuit infuso dū uinitus lumine sublata, q̃ propter aglæ similitudine exprimit, cuius pprietas ut in offenso lumine Solis iubar aspiciat, ad qd cæteri mortaliū oculi caligēt, eodēq; lumine. ¶ Dispulit, effugauit, discooperuit, pdidit. ¶ Cynopē cōsulum Magiæ, q̃ Ioāni resistens mortuos in Patmo insula suscitare fingebat, & accibat dæmones Patmū insulā ex Sporadib⁹ vnā, ad Icartū mare & vrbē ad Carpathium mare vetustā scribit Eustath. ¶ Tumq; senex Andreas, senex enim erat, nā ætate ỹgēte in seniū Christū secutus est, & tpe prior alijs. ¶ Fudit, vicit. ¶ Varios Acheos, prius em̃ in Scythia p̃dicauerat, Eusebius ē auctor, græcos varios, forte nōnulli crederēt fallaces & incōstātes, sed ideo id diximus, qm̃ variæ natōes Achiuorū vñ supra diximus, q̃ autē Achei dicunt̃ in p̃ntia Achaiæ, puincia pp̃si sunt, qbus Andreas Christū p̃dicauit, & in q̃ p̃ Christo neci datus, ut ipi Achaiæ sacerdotes ei⁹ discipuli Irīs, pdiderūt, q̃q; Achaiā p̃ tota Græca Suidas exposuit. Acheos at nūcupat Spartiatas Pindarus in Isthmiaco hymno prmio, & ideo, ut eius interps notat, q; primū ipa gēs Spartam habitauit, postea Herculidis secedētibus Doriēses nūcupati sunt. Homerus græcos oēs Achiuos vocat, sicut & Danaos & Argiuos. Argos ỹo mō̃ alumnū equorū, mō̃ pelasgū, mō̃ lasium appellat. Opinatur q; Strabo epithetis illū diuersis, varias græcorū gētes distinxisse, & Pelasgo Thessaliā Acheo, & Iasio significasse Peloponessum, pprieq; Achiuos esse q̃ Peloponessum inhabitēt. Sūt & Achei ppe Caucasum q̃ ex Troia illuc iuerūt tēpestatibus acti, vt Dionisius cecinit. Strabo q; memorat Phthiotas Achiuos q̃ cū Iasone in Cholchos p̃fecti sunt, eā q̃ in Asia est Phthiā cōdidisse. De græcis q; cōfusio, qd etiā alio loco notatū, deq; Pangræcis ambigue sensit Geographus. Hellinas vero seu græcos pprie dici voluit incolas Thessaliæ, auctore Apollodoro. Pangræci ỹo q̃ pprie dicerent, explicādū alijs reliq; de græcis tñ multa Serui⁹ a græco rege deduxit, sed hoc loco recētere op̃æ p̃ciū fortasse fuerit, q̃ apud Eustath. legi. Ionia eādē fuisse Atthidi antiq̃, qm̃ Attici olim Iones vocabant̃ ab Ione, ita & regio ipa appellabat̃ Ionia, nec sec⁹ Doricā regionē eādē Aeolicā cēferi debere, vocatos em̃ auctore Strabone, Aeoliēses q̃cūq; extra Peloponessiacū Isthmū habitaret̃, p̃ter Atheniēses & Megarēses & Doriēses, q̃ Parnasi orā incolebat̃, q̃ fieri, vt Pinda. q̃ Dorice scripsit, suā camenā frequēter nūcupauerit Aeolicā. Dictos at Aeoliēses, eo q; ab Aeolo p̃fecti, quē admodū & Doriēses a Doro, & Iones & Ione Xuti Attici viri, quē Euripides Asiaticæ possessorē terræ vocauerit, Aeoliēses ỹo q̃ Asiā incolūt, nō p̃pterea dūtaxat

Ephesus

Patmū

Achai.

Argos.

Pangræci
Iones.

Hellines.

Aeoliēses.
Doriēses

Tumq; Ephesi molles Triuie delusit honores,
Et Cinopem magiæ cōsulum dispulit altæ
Mentis Ioannes, penetrat qui culmina cœli.
Tumq; senex varios Andreas fudit Achæos,

Appellatōem sortios, q̄ ab Europ̄is deducti sunt, sed qm̄ ex varijs q̄busdā (ita em̄ cor̄: etiā
am nomē significare p̄t) mixtisq; hoibus eoꝝ fuerit cōstituta colonia, multa certe hac de re
ambiguitas Tacianū torsit, sed alia de causa utpote q̄ videret, eos diuersis linguis abuti, q̄re ita
scripsit Δωριεων μεν γαρ ουκ η αυτη λεγισ τοις απο της αττικης αιολισ τε ουκ ο
μοιος τοις ιωσι φεγγοντα ισας εως δε ουσης ουκ αυτης ταροις ουκ εχεν απορω
τικα με δει καλλην ελληνικα Dorienū inq̄t nō eadē cū Atticis loquutio. Aeolici q̄q; nō

Cuius congressum metuens Pateræus Apollo
Aufugit, Pelopisq; insignes nomine terras
Cessit, & inferno p̄ceps se condidit antro
Parnasi bifido, p̄sternens culmine plaustre,
Et ficto abiūgens vanos temone iugales.
Et Bacchus trēulos madida de frōte corymbos

cōsonāt Ionicis, ita v̄o cū sit
altercatio vbi opus non erat
ambigo quē nam gr̄cū ap
pellare cōueniat. Hellines q̄q;
gr̄ci dñr & gentes a nostris.
¶ Cuius cōgressum metuens
Patareus Apollo, eo āt Ap̄lo
Gr̄ciā ingresso, cessit illi, p̄ cō
cessit apherefi figura. In alio
em̄ significatu, cessit hac re di

ceremus, cessit inq; Apollo q̄ in Patara Lyciæ, ita ab eius filio & Lycia Xanthi colebat, q̄q; ali
απο παταρος, qd est gr̄ce vas quoddā seu arca, cuius ope fabulabant olim ad eā Chero
nesum q̄piam delata in figurā lyræ, arcus, & sagittæ q̄ oia v̄tus ab ancillæ manu diripuisse
quo factū vt sacer postea locus Apollini fuerit, & cognomē patare desumpserit. Ferūt item a
Xantho & Pataro, Patarā & Xanthū fluuiū, & eius noīs vrbē cognōiatas, eos v̄o Lapeonis fi
lios, pdiderūt, & latrocinijs atq; piratica dimissis, Lyciā inhabitasse, quā dissiūgit a Caria, p̄mō
torū Patarēsiū, apud q̄s maximo in honore habitus Apollo, q̄ & in Peloponneso colebatur
eximie, & Pataris p̄cipue, vt etiā notat Serui, vñ aliq̄ ob id Apollinē Patarēiū dixerāt. Pelopo
nesus, i. insula Pelopis, q̄q; re vera nō insula, sed Cheronessus sit, p̄pter Isthmi cōiunctōem,
quo vetat̄ ne Ionū & Aegeū pelagus iūgant, a Pelope aut̄ Lydo seu Phryge, ut aliq̄ Aenoma
genero, q̄ eius ditōe potitus, Peloponnesi nomē cōflatū est, idq; gemina n. lra composita pro
ferūt, ut docuit Eustath, nō adeo tñ ut simplr̄ quoq; & dissiūcte p̄ferri nō possit, terraq; pelope
ia dicta q̄nq; ab Euripide, aliq̄n & insula, vt apud Dionysiū figura eius folio platani similis,
& vt canit Dionysius ερεμμενη κολπιοισ ενθα και ενθα, hoc est hinc inde sinibus pelagi v̄
delicet coronata. ¶ Aufugit, cedēs loco. ¶ Et se in antro cōdidit inferno. Apud antiq̄s infernū
adicētm̄ semp̄ esse inueniemus, ex religione plurimi substantm̄ fœcerūt. ¶ Prosternēs, ita suis
eos inuētis irrident. ¶ Plaustre, Plaustre & plostræ antiq̄ dicebat, sic & caudex & codex, au
la ola, & mille alia q̄ etiā vestigia i sermōe v̄naculo, p̄ auro oro, p̄ aura ora & cetera id gen̄
multa. ¶ Et abiūgens temone vanos, fictos. ¶ Iugales, idē em̄ Apollo q̄ & Sol, ut apud multos
cōstat, & p̄cipue apud Heraclitū Ponticū, q̄ in allegorias in Homer̄; idip̄m longi ope subtel
lij molitus oñdere. Soli aut̄ & currus & iugo submissos equos cōfabulant, id aut̄ factū dicim̄
in ¶ Parnasi bifido culmine, illi sacro & musis. Parnasus mons Bœotix̄ biceps, poetis appri
me decātatus, idem Larnassos añ vocatus, qm̄ eo Deucalionis την λαρυακα cōtulerūt, nō
nulli a Parnasso dictū volūt, q̄ primū in Pytho vrbe vaticinatus fuerit. Est & Parnassus mōs
in Bactris apud Dionysiū, q̄ & Paramissus ab alijs nūcupat, idē ab rege Melisso q̄ ibi regna
uit, cognomē sumpsit, vñ Nicāder in Theriacis μελιωκεντος εν οχθαις. Pythoni vel Del
phis vrb̄i altæ impēdit, q̄ propter a Pindaro in Nemeonicis δ̄ παρε μεν υψιμελοντι παρε
νκατω. ¶ Et Bacchus, & Bacchū pariter dicimus abiēcisse de fronte, vino madida. ¶ Corym
bos, racemos, hederaceos, & ut v̄bis vtamur Seruij, vuas hederæ. Polysemus tñ sermo est,
nam & hederæ vuā vel baccas significat, & rostr̄ nauis, ut apud gr̄cos, & Val. Flaccū. The
bis natus est Bacch̄ ex Semele & Ioue, vt fabulant, multa armis & libidinib̄ t̄tauit, accessit In
dos, deus a gr̄cor̄; vanitate factus, eiusq; sacra Romā a Cæfalis trāflata Seruij notauit, q̄ in
Gr̄ciā & in Asia diu frequētata, & eius ip̄ius decātata gesta, simulq; celebrati & Satyri & Sile
ni, qui auctore Pausania sunt Satyri seniores & απο τουσ ιλαριον, ut ait enarrator Nicā
dri vocabant, Lycophrō tñ ap̄ Athenæū Silenū distinxit a Satyris, qm̄ etiā ad illos v̄ba faciē
tē introducit, & apud eūdē auctore alio loco, in p̄opa Bacchi Sileni Satyros p̄cedebāt ut lati
nos sileā, q̄ inter vtrosq; discrimē posuere, ut illd̄ Nafonis p̄terē de Baccho ita cōcinētis. Hæc
assueta cohors Satyri Bacchēq; frequētāt. At Silenus abest, Petulcū āt aial & feruēs libidine, in
q̄q; dorso caudæ eq̄nis nō multo minores, Hi Baccho familiares admodū credebant & fun

Patareo

Pelopon
nesus

Infernus.
Plaustre
Plostræ.

parnasus

Bacchus

Silenus

Satyrus

O q̄

gebant, ut sculpturæ antiquiores manifestat. Satyros tñ rōne vsos, noſter ſcribit Hierony. in vi-
ta Pauli heremita, qua de re aſs diximus. Lego tñ apud Eufſtath. Silenos p Bacchis foeminis
expoſitos, nō p Satyris, q̄ videlicet Nēbridis incinctæ, heuoē Bacche inſclamarēt. Memini q̄
q̄ legiſſe me aliū Zagreū Dionyſiū natū ex Proſerpina, q̄ ſc̄dm aliq̄s Iacchus dictus fuerit. ſu-
it em̄ nō mō Græcis, ſed Indis etiā de Baccho nō pualis, ut refert Philoſtra. Thebanū Bacchū
Indos acceſſiſſe, mōſtrabat inſcriptio diſci eius q̄d in Pythiæ theſauris viſebat. Indoz̄ ȳo alij
Aſſyriū Bacchū maluerūt eo
pueniſſe, alij fluminis Indi fili-
um phibebāt. eūdem Bacchū
Dionyſiū appellabāt, a Ioue

Abijciens, caeſo præceps de ȳtice Nyſæ

& Nyſa, & apponebāt cornua, vñ apud Nicād̄z̄ κερατοιο σιονουοιο. & apud alios σιονου-
οιο τρυφονερος, inde aut̄ euenit, qm̄ cornibus rudis illa vetuſtas, p̄ poculis vtebat. vñ & το
κερατοιο manauit, vel forte ea de cauſa quod Dionyſiū & bouē garotā dici Athanis voluit
apud Athenæū. Cornutos aut̄ boues nemo neſcit, ut mittā q̄ hac de re & Eufebi⁹, & Feſtus, &
alij pdiderūt. Vt mittā etiā q̄ apud Diodorē legunt, Dionyſiū habuiſſe cornua, qm̄ patri Am-
moni natura in vtroq̄ tpe cornua fuerint. Habitus ȳo ille bibaciſſimus & voluptatib⁹ dedit⁹
quare illū in plateis curru vehi ſingebāt temulentū, q̄d moris apud Athenæū rephendit. qm̄
videlicet oñderēt deo ſuo potētius eſſe merz̄, pdiditq̄ memoriæ Philocorus antiq̄s Baccho
ſacrificātes mero, & ebrietatib⁹, & dithyrābis vsos, cōtraq̄ Apollini ſacra parafſe geta melo-
dia & ordine. Archilochus quoq̄, & Epicharmus dithyrābi & vini mentōem foecerūt in lau-
dādo Baccho, & eū Eufſtathi⁹ voluit dici ωσ απο του βαρυ. ex liubus ȳo q̄ vino ſupra
mēſurā ſumpto ſeminant, & clamorib⁹ in ebrietate ſuſis, & βαρυωτισ & επιβρομος & επιβρε
μετης nūcupat a græcis auctōrib⁹. Sed & απο του βαρυ. i. ab incōpoſita voce & vlulatu
Alij a Bacchis foeminis, q̄d nō placet, deduxerūt. Prodit etiā a coronæ ſpecie Bacchi noie di-
ctus & Lyſius & Lenæus & Lyæus, ut notū eſt, nec mirz̄, certe ſi ebrietatib⁹, cōmeſſatōib⁹ & lu-
ſibus deditus, q̄ ex auo coco & auia tibicinē ſit deriuatus, ita em̄ affirmauit cōiuua qdam apd
Athenæū, cuius ſenſum latine referā. Ignorare mihi videtis ingt cōiuua, aut̄ Dionyſij Cad-
mū cocū fuiſſe, illis at̄ tacētibus, Euhemerus ingt, Cōus in tertio ſacræ hitoriae libro ita pdidit
auctoritate Sidonioz̄, Cadmū regis cocū fuiſſe, q̄ ſumpta harmonia tibicinie regis auſugit
vt arbitror, Euhemerī mētōem facit Lactāt. ex Meſſana ȳo nō ex Coō deducit. ¶ Tremulos
corymbos, illos fructus hederæ q̄ ſacra Baccho putabat. ¶ De fronte, qm̄ hederaceæ corone
ſiebāt & de Oſiride, q̄ & Bacch⁹ (ut añ dictū) canit Tibull⁹. Sed varij flores & frons redimita
corymbis. ¶ Madida, ſudore, nimijs potatōibus extruſo, & in hūc ſenſum puto Orauū ceci-
niſſe ad Plancū de Teucro, quū fugeret tñ vda Lyeo. Tempa populea ferē vinxiſſe corona q̄
uis Porphyriōnis ei⁹ poetæ itēptis opinio fuerit, hyppalages figura id fuiſſe poſitū, qm̄ vdu
Lyeū intelligi oporteat. Alij em̄ hederā Baccho tribuūt, qm̄ frigiditas illius repugnaret ebrieta-
ti. Apud Eufſtat. ȳo ſymbolice cupidinē bibēdi ſignificari cōſtat κωσικτον. q̄ppe επιθυμητων
interptat. ¶ Abijciēs, pijciēs, deijciēs, abijciēs, natura breuis eſt, ſed qm̄ de ab & iacio cōpoſit⁹,
ideo duplici ſcribit̄ i. ſra, nam & remanet prior, & a. ipa in i. conuertit̄, vt facio cōficiō, & mul-
tā id genus, prior igit̄ i. ſit duplex cōſonās, & primā ſyllabā intēdit, ſic Verg. Parua ſub ingtū
matris ſe ſubijcit vmbra. itē. Aut tu mihi terrā inijce, corripit̄ tñ aliqñ, ſed i. prior abijciēs, ut in
Moreto. Atq̄ adicit ſeruātū gramine bulbū. & Manilius. Pugnātē mēbris adice & ciuilia bella
& Stati. in Achilleide. Fata videre prior ſubicit gaudiſus Vlyſſes. & hæc certior appet regula, q̄
q̄ a Gellio & Seruio pdit. ¶ Caeſo p̄ceps de ȳtice Nyſæ. ȳtex anacoluthos, nō em̄ ita poſſu-
mus dicere cacumē hoīs, q̄d ȳo attinet ad ſenſum, poetica narratio illudēs fieto deo, q̄ intro-
ducit̄ de ſiliēs ab excelſo mōte, in q̄ primū colebat. Nyſa aut̄ mōs Indiæ, vbi colebat Bacchus,
& in q̄ nutrit⁹ ferebat̄, cōſitus erat plātis, ut in Lydia Tmolus, auctore Philoſt. eratq̄ in ipō Ny-
ſæ mōte Bacchi tēplū, & ſtatuā ab ipō met erecta, & oīa pariter inſtrumēta vindemiæ, & qui
eſcunq̄ bacchabat̄, a ſubiectis illū ciuitatib⁹ audiri ſolere fabulator ille ſparſit, diuerſæ at̄ ſunt
Nyſæ. nā p̄ter hāc Indicā q̄ aquā p̄bet Gangi, vñ illū Nyſeā aquā inuoluere ſcripſit Dionyſi.
Arabica eſt & Euboica, de q̄ dicebat̄ mōſtroſum vinū q̄ttidie fluere, & vno die, vt memorat
Stepha. vitē florere, eſt & Nyſa in Helicone in Aſia, in Thracia, in Caria, in Aegypto, in Na-
xo, in Caucaſo mōte, in Libia, & Aethiopicā q̄q̄ p̄ter hāc, Nyſam legi, ſed & Nyſa carcer eſt,
vñ eq̄ mittunt̄ ad curſum, apud Zezē, Eufſtat. alios, hinc Lycophrō in Alexādra περωτων αε
Nyſei eq̄ βαρυω τρυφονερος ωσ πτρυωσ αρουενοσ. Hinc nyſeos equos a Platone, Strabōe, laudatiſſimos,

Bacchus
vnde
Bacchi
noia.

Hedera
Bacchi.
Abijcio.

Nyſa.

Nyſei eq̄

ob egregiā in cursu velocitatē, dici arbitror magis, si scriptura cōsentiat q̄ q̄ ex hippoboto prato alanē, aut ducant ex Armenia, ut scripsit Domitius, idēq̄ esse Nyseos eq̄s p̄stare celeritate, ac si dicerem⁹ ætate nostra eos cursu p̄cellere, q̄ vt vulgo dī, ad palliū currūt. Sed hæc parer ga sint, ex Nyseā igit illius, siue Indice siue Heliconiæ. ¶ Præcept. timore relegatōis rigidioris. ¶ Petit. iussa nō expectās Ap̄li. ¶ Antra iam formidata, ab initio casus. ¶ Stygij pfundi. inferni, loci dānatoꝝ supplicio deputati. Profundū id dixere grāmatici, cuius porro sit fundū, idēq̄

pfundū.

Antra petit Stygij iam formidata pfundi.
Amphitryoniadæ furibūda licentia Thebas
Liquit & Eurysthei iussis grauiora subiuit.
Atq̄ nouem subito fugere p̄ auia musæ.

maxime cōuenit loco p̄nis deputato, q̄ in terræ cētro dī esse, q̄d p̄cul est ab ea quā icōlim⁹ eius elemēti sup̄ficie. Id at̄ uti dixim⁹, dæmō q̄ sub noīe Bacchi adorabat̄, petijt. non em̄ ap̄lius colebat̄ in pfusillima illa pōpa, quæ narraē ab

Athenæo, in qua inter cætera in q̄drirculo, octo cubitoꝝ latitudinis, octo cubita, Nyseā ip̄i us imago ferebat̄. ¶ Amphitryoniade. Herculis ex Alcmena Amphitryonis geniti, de q̄ supra nōnulla diximus. ¶ Furibūda licētia, qm̄ multa ægisse licētia & furore Hercule p̄dūt gētū līa. Licētia sp̄ in malā ptē apud veteres accipit̄. Furibūdus furore plenus, & furiosus a q̄ videlicet nunq̄ furor discedit, ut Seruius ait, sicuti furiat⁹ q̄ furit ex cā, certe Hercules introducīt in scæna furēs oīm cōsensu, & apud Philostr. q̄q̄ in imaginib⁹ furēs pingit̄, licētia at̄ in feminas tāta fuisse dī, ut quinquaginta simul ygines vna fabulēt nocte ab illo cognitās. q̄ de re Theodoretus gētes irridēs, mirari se dicit, cur id facimus p̄ tertia decima gr̄una nō celebrēt. ita illi suos deos decātabāt & oīm p̄fus impuritatis & sceleris nota cōmaculabāt, sic & ip̄m ex Iouis & Alcmenæ p̄genitū adulterio nugabant̄, duab⁹ iūctis noctib⁹, & in vnā coalitis ad maiore libidinē & voluptatē. Alij tres cōtēdunt noctes in vnā Iouē cōflauisse ip̄a de cā, q̄d videt̄ sensisse Lycophrō in Alexādra, cū mentōem fœcit τριες περιον λεοντος, hoc ē leonis triuespi, leonis ob fortitudinē, triuespi de trib⁹ illis noctib⁹ videlicet tracto cognoīe, sed q̄ fabulā in historiā libētius cōtulere, tres dies cū Alcmena vxore Amphitryonis eo absente, diuersatū regē quē dā maluere, vñ & nat⁹ Hercules, q̄ tñ Amphitryoniades dicit̄, q̄bus fabulis aliqd de sacris līs Hebræis gētes miscuere, legi em̄ apud Zezē in cōmētario in Lycophronē p̄ditū memoriæ, q̄ Hercules i ceto tres dies fuerit. q̄s vocauit noctes Lycophrō, ut supra dixim⁹, qm̄ feræ vter te nebricosus est, q̄d q̄ nō videat a ysa Ionæ p̄phetæ historia furto subductū, sed gētib⁹ id fuit peculiare, ut pleriq̄ theologoꝝ decernūt, & ip̄i aliqñ meminimus, nec semel, furore yso eximio ductus est adeo, ut phibeat̄ filios occidisse octo (ut supra diximus) q̄s ex Megara Creontis filia genuisset, q̄d citat Pindarus in cuiusdā Isthmionici laudē, nam cū de aris q̄busdā in ānuros eoꝝ honores coronatis caneret, subintulit χαλκοαερον ακτηα θανοντων τους μεγαρατοι τεκε κρεοντος υιονος, octo itē posuit Menecrates. Lysimachus historia q̄rūdā motus, nō ab Hercule eos, sed a q̄busdā hospiti⁹ dolo interfectos putauit. Alij phibent a Lyco rege neci datos, ab Argæio Socrates dolo circūuētos. Variāt itaq̄ tragici, nec de numero etiā & nomine ut diximus, cōueniūt, cōsensūt tñ oēs furiosum, & in Oeta cōbustū. q̄q̄ inuenio eū priusq̄ extreme deliraret, & insana ductus Oetā scāderet furore correptū & p̄citū, atq̄ a Sybalo curatū fuisse, q̄d cuiq̄ misꝝ videri nō debet, si atra bile infestabat̄, ut Aristot. in p̄blematib⁹ narrat, sed misꝝ esset si insanos nō coleret, q̄ cætera oīa mōstra coluissent. Linquens itaq̄. ¶ Thebas dæmō Hercule mētus. ¶ Subiuit grauiora, q̄ iussis Eurysthei (syneresis est) fœcerit Hercules, qm̄ pulsus a mūdi principaturæ legat⁹ est ad inferos. ¶ Thebas lig: Theban⁹ em̄ is Hercules, q̄q̄ ali j fuere eodē noīe viri fortes, pluresq̄ eius noīs a Cicerone citant̄ in lib. de natura deoꝝ, & a Diodoro Aegyptij Herculis (ut dixim⁹) mētio, q̄ Prometheo cōsuluerit, ceterꝝ vni a multis tot egregia facta & ficta tribuunt̄, & cœlū vni cōtulere Marathonij, iactabāt em̄ se, ut est apud Pausan. primos fuisse q̄ diuinos honores Herculi instituissent. Ita illi a Marathone heroe dicti, a q̄tidē cāpus Marathonius Persarū clade celeberrimus. ¶ Atq̄ nouē fugisse q̄q̄ musas dixim⁹. ¶ Subito, expulsas at̄ fuisse illas cū alijs dñs cōstat, cū q̄bus simul q̄q̄ colebant̄, & p̄cipue Romæ simul cū Hercule, vñ apud Tranquillū legimus, ædē Herculis musarū a Maratio Philippo extructā, & apud Plutarchū in p̄blematib⁹ Romanos Herculi & musis, cōemārā statuisse, ut mittā q̄d hac de re Macrobi. & ali j Musæ nomē, Plato μαδορα, q̄d ē ingreere traētū putauit Euseb. a μυεω, q̄d honesta inidari doctrina p̄t innuere, nouē at̄ eas fuisse Iouis &

Licentia furibūda .L. puellę vitiatę vna nocte ab Hercule.

Triuespi

Hercules fuit trib⁹ diebus in ceto. Hercules furens

marathō

Musæ

HYMNVS

Memoriae filias in theogonia fabulat Hesiodus. Diodorus Siculus historiographus puellas noue numero asserit, quae Osiride sequentur, musas appellas cantantes, & ducetes Choras. Alchmaeon & Euseb. & Musaeus de illis diuersa, quae hic duo genera commutatus est, de numero etiam non leuiter gressus diffidit. namque plurimi noue Varro, Pausanias, Censorinus tres tantum existimauerunt, varijs obiecturis moti. Cicero in libro de natura deorum quattuor asseuerat, quae & pierides & pierites a poetis appellentur, sed nec minor de nomine discordia. Pierias enim a monte Piero, vel ab homine, sed & camenae

Pierias.
Camene
Musae
cognoia

a canendo. Heliconiades ab Helicone Beroetiae monte. Parnasides a monte Phocidis regionis a montibus Aonus, aonides, quae niam & Beroetia regio Aonia nuncupata. Citheriades a Cithero ne Thebis propinqua, pegasides a fonte quem finxere vngula scal

Et caligantes dira ferrugine lucos
Pandeus Arcadiae fugies nemora alta Lycei
Moeres concessit nymphis comitatus honore, &
Naiadum Dryadumque choro Triuiaequi molossis.
Quin & luxuriae nutrix, & mater amoris

Syntag
ma
L. Grego.
Pan
Lucus

puritatis eque natum, unde & graeco vocabulo Hippocrene, Libethrides a Magnesia fonte. Pimpleades a loco Macedoniae. Ilissides a fluuio Athenarum. Thespiades a Thespijs, non a nutrice ut falso coningit. Ligya ob canorem genus, Castalides a fonte, Corycides a colle vel antro apud Delphos. Mnemosynides a memoria. Pateides a fonte Macedoniae. olympiades a monte. ardalides ab Ardalo Vulcani, quae omnia sparsim apud Varro. Herodotus. Teretia. Plutar. in symposio sapientium, Popenius, Pausanias. Solinus, Plato. in Phaedro & Cratylus, Seruius, Macrobius. Sidonius. Placidas, alios, sed & L. Gregorius non de musis syntagma composuit. Et caligantes lucos. irridet Pan qui dicebat nemo deus, quod altos lucos in quibus obuersari ferebat, mutari in fernis lucis. Caligantes, nigrae tenebris obsitos & caligine. Lucum dictum antiphraasi voluit antiqui grammatici, quod mime luceat significatque locum deum arboribus & opacum umbra, in eis gemitum frequenter fiebant sacrificia, quae multi ex Hebraeis prope imitati, in diuinis libris codenant, unde saepe in regum libris taxant, quod lucos non abstulerint. Dira ferrugine. Ferrugo pro purpura quae sumpta est, sed verius pro colore qui rubiginem ferro contractam emulet, utcumque sit subobscurus est color. unde Vergilius dixit Solem texisse nitidum caput obscura ferrugine. Dira. aspera, immitis, unde dira quasi deorum dominum a grammaticis. huiusmodi lucos. Pan. de quo inter initia dictum est. Deus falso creditus. Arcadiae. regionis quae & Pania etiam dicta, quae & Pan Arcadiae rex habitus, & propter haec Parrasia gigantea Azania Lycaonia. Arcas a regio denotata Themistis & Iouis filius fuit, auctore Iustro. est etiam Arcadia urbs Cretae, auctore Demetrio, quae inna Xemonis debet Arcades dici, non Arcadia, est & urbs maritima eodem nomine, & alia in Aegypto, ex tribus quae in Amorgo insula sitae. Fugies nemora alta Lycei, quae gratissima illi esse solebat moeres exilio concessit illuc. Nymphis comitatus, quae & nymphas syluas inhabitare fabulantur, inter quae fontaneae & quercinae, ideo. Naiadum & Dryadum choro, diximus comitatum, chorus aetiam απο της χαρως, i. a laetitia apud Platonem, nec non. Triuia molossis. Diana canibus, ex Epiro aetiam molossi canes, quos laudat Hora, & alij. Molossi aetiam Epiri prope, diximus aetiam molossus ut praestantissimum genus eius (quae venationem putabat praesens) adscriberem, nam Triuia quae & Diana, in syluis degere ferebat, quae etiam Hecate dicta, ut inter initia notauimus, & de illius canibus in Pharmaceutria Theocriti. ait τα χρονια θεκατατων και σκυλακες τρομεοντι, terrestres videlicet Hecate quae metuit catuli, praesentiebant canibus Triuia ipsa, quae diximus Hecatē, de qua Vergilius. Nocturnis Hecate triuis vlulata pro urbes. Eadem & Delia, de qua idem auctor in Bucico. Notior ut iam sit canibus non Delia nostris, & aetiam Vergilius. Liuius Andronicus vetustissimus apud Latinos poeta in hymno Dianae Myron hoc carmen de eius ipsius canibus ait. Dirige odorise quae ad certa cubilia canes. Nos ite in elegia quae trius hymnos, materia indicat diximus. Propterea volucres frangentes turbata sagittas Cessit odorise quae ipsa Diana canes. Existimabant autem canes Triuia sacros ut Phurnutus refert, quos illi solere iugulari, Sophron scripsit. & Lycophron eam canum iugulatricem appellauit, canes (μεκνυσιον αυτρον της κυνοσφαγους θεου. erat ei spelunca Hecates in Zeretho, quod non in Samothracia ut Lycophron, & alij, sed in Thracia esse ad queream Orphei, Nicadri putauit enarrator, & forte illud etiam Tibulli ab hac adnotatione non abhorret. Sola feros Hecates pro domuisse canes, & illud Seneca in Edipo. Latrauit Hecates turba, tum ut succineret Theocrito, cuius carmen citauimus, tum ut innueret canes eam illa sistere vobis, canes inquam, mactandos Dianae, ne mouerentur ut in hostijs, procurabatur gressus, in comitarijs vero Theocriti super illis poetae ipsius vobis ταυ και σκυλακες τρομεοντι. de λια τις κυλακες εκφεροσθαι ληπνα τη εκατη. i. propterea quod canes Hecati cenam auferret. Quin & luxuriae, Venus quae & Cypria dicta. Mater amoris, de qua pro

Ferrugo
Dira
Arcadiae
noia
Arcas

Molossi
canes tri
uia

ginem ferro contractam emulet, utcumque sit subobscurus est color. unde Vergilius dixit Solem texisse nitidum caput obscura ferrugine. Dira. aspera, immitis, unde dira quasi deorum dominum a grammaticis. huiusmodi lucos. Pan. de quo inter initia dictum est. Deus falso creditus. Arcadiae. regionis quae & Pania etiam dicta, quae & Pan Arcadiae rex habitus, & propter haec Parrasia gigantea Azania Lycaonia. Arcas a regio denotata Themistis & Iouis filius fuit, auctore Iustro. est etiam Arcadia urbs Cretae, auctore Demetrio, quae inna Xemonis debet Arcades dici, non Arcadia, est & urbs maritima eodem nomine, & alia in Aegypto, ex tribus quae in Amorgo insula sitae. Fugies nemora alta Lycei, quae gratissima illi esse solebat moeres exilio concessit illuc. Nymphis comitatus, quae & nymphas syluas inhabitare fabulantur, inter quae fontaneae & quercinae, ideo. Naiadum & Dryadum choro, diximus comitatum, chorus aetiam απο της χαρως, i. a laetitia apud Platonem, nec non. Triuia molossis. Diana canibus, ex Epiro aetiam molossi canes, quos laudat Hora, & alij. Molossi aetiam Epiri prope, diximus aetiam molossus ut praestantissimum genus eius (quae venationem putabat praesens) adscriberem, nam Triuia quae & Diana, in syluis degere ferebat, quae etiam Hecate dicta, ut inter initia notauimus, & de illius canibus in Pharmaceutria Theocriti. ait τα χρονια θεκατατων και σκυλακες τρομεοντι, terrestres videlicet Hecate quae metuit catuli, praesentiebant canibus Triuia ipsa, quae diximus Hecatē, de qua Vergilius. Nocturnis Hecate triuis vlulata pro urbes. Eadem & Delia, de qua idem auctor in Bucico. Notior ut iam sit canibus non Delia nostris, & aetiam Vergilius. Liuius Andronicus vetustissimus apud Latinos poeta in hymno Dianae Myron hoc carmen de eius ipsius canibus ait. Dirige odorise quae ad certa cubilia canes. Nos ite in elegia quae trius hymnos, materia indicat diximus. Propterea volucres frangentes turbata sagittas Cessit odorise quae ipsa Diana canes. Existimabant autem canes Triuia sacros ut Phurnutus refert, quos illi solere iugulari, Sophron scripsit. & Lycophron eam canum iugulatricem appellauit, canes (μεκνυσιον αυτρον της κυνοσφαγους θεου. erat ei spelunca Hecates in Zeretho, quod non in Samothracia ut Lycophron, & alij, sed in Thracia esse ad queream Orphei, Nicadri putauit enarrator, & forte illud etiam Tibulli ab hac adnotatione non abhorret. Sola feros Hecates pro domuisse canes, & illud Seneca in Edipo. Latrauit Hecates turba, tum ut succineret Theocrito, cuius carmen citauimus, tum ut innueret canes eam illa sistere vobis, canes inquam, mactandos Dianae, ne mouerentur ut in hostijs, procurabatur gressus, in comitarijs vero Theocriti super illis poetae ipsius vobis ταυ και σκυλακες τρομεοντι. de λια τις κυλακες εκφεροσθαι ληπνα τη εκατη. i. propterea quod canes Hecati cenam auferret. Quin & luxuriae, Venus quae & Cypria dicta. Mater amoris, de qua pro

peinitia differuimus. ¶ Et nutrix luxuriæ qm̄ ex lasciuo amore luxus dēs pdire sapentiuero
solā luxuriæ at̄ nomē qd̄ p̄ libidine venerea iunioribus theologis desumit̄, oēm superantiā
apud antiquos, nō mō linguæ latinæ auctores, sed etiā theologos significat, ut est clarissimū
vel mediocriter eruditīs. Negitiæ v̄o nomē, qd̄ p̄ om̄i malitiā nūc sumit̄, apud ḡtes p̄ vene
reis acceptū, ut notū est, & maxime apud Propertū, q̄q̄ gr̄amatico Donato d̄r̄ negitiā esse li
bidinosā inertiā. Ac r̄o exponit negitiā, obsecnitatē siue libidinē, aut turpē auaritiā, illud inter

Luxuria
Nequitia

Dilaniata comas spumanti Cypria concha
Appulit ad lethem. capitolī sede vetusta
Iuppiter excedēs turba comitāte deorum,
Horrendas petijt luce impellēte tenebras.
Nam Paulus Cypri, Illyriū, mollēq; Corinthū

¶ Et Horatij. Tandē negitiē fr
ge modū tuæ. Porphyriōni
placuit p̄ negitiā calliditatē &
malitiā itelligi, nō ut olim cū
p̄ hoc qd̄ dicim⁹ nequā, igna
uus & segnis dabat̄ itelligi. Ne
quā v̄o Varronis auctoritate
is est in q̄ putat̄ ne quicq; esse.

Neq;

& negitiā q̄q; Cice. ab ea existimauit deriuari. ap̄ Gell. v̄o Claudi⁹ putauit negitiā luxū esse vitē
p̄digū, qd̄ & in Tusc. Cic. videt̄ voluisse. Credidit theolog⁹ qd̄ ex iuniorib; boni alioq; nō
m̄nīs, ab August. luxuriā accipi p̄ libidine, cū eā dixit vitū oppositū auaritiē, q̄ de re memini
olim me cū lo. Pi. Pa. risisse, admiratē sit & ridētē viri solertiā, q̄ ex ignoratōe linguę tātū sibi la
boris desūperat, ut oñdere tēaret qd̄ nullo negotio mōstrare potuisset, si notū illi luxuriā
cēlus eē disp̄sionē, q̄ auide illi cōgregatōi iure, meritoq; aduersaret̄, nō em̄ legerat apud Cal
phur. Cēpit & vberior succis fallētib; olim Luxuriā leges, sed nec luxuriā segetū ap̄ Verg.
ap̄ quē ip̄e legerat (arbitror) Aug. ut multa alia pleraq; suis libris iserta, ita ille. Luxuriā segetū
tenera depascit in herba, & alio loco. Luxuriatq; toris aiosum pect⁹ & itē Oui. Luxuriat Phry
gio sanguie pinguis hum⁹. sed cōmoueri potuisse a. P. Orosio, quē etiā Gelasi⁹ in decretis pō
nificijs, pbauit, differre luxuriā a libidine. Ex abūdātia inqt̄ luxuria, ex luxuria fōde libidies ad
oleuere. Luxuriā q̄q; & libidinē oīo diuersas, vno eodēq; cōtextu posuit Sue. in Tito. P̄ncipio
inqt̄ suspectā in eo luxuriā p̄pter comessatōes, nec min⁹ libidinē p̄pter exoletor; & Spadonū.

Nota hic

greges, & insignē reginē Berenices amorē. Nūc at̄ Neoterics illis plures accedūt, q̄ eo intelligē
d̄sūt mō, q̄ ipi curauerūt itelligi, nec ex v̄bis ip̄roprie locatis faciēda ē res; iactura. ¶ Dilaniā:
co. dolore amissi p̄ncipat⁹ ¶ Spumā. cō. e q̄ fluxisse fabulabāt. ¶ Appulit ad le. Appello q̄t̄is
sine p̄pōne possit poni, inqt̄ tñ Terē aim ad scribēdū appulit, iūgit & dādi casui. Verg. vestris
tēpestas appulit oris, & alibi Auso. exercit⁹ appulit oris, sed & accusandi nescit̄ casui. Salu. Vti
cā appulit. ¶ Ad Lē. Lēthe fluui⁹ Aphricę. Straboni, Luca Pli. d̄r̄ & inferna palus oib; poetis.
Ληθ. ā obliuio, dictū v̄o appulisse ad Lēthē. tū q̄ obliuioi illi sacra mādata sūt, tū q̄ cōcha e
q̄ fabulāt̄ natā Venerē veluti cymba sup̄stat aq̄, tū q̄ paludē illā lēthēā nauigio trāsmitti nūga
bant, q̄ sit ut oī ex p̄te suboriat̄ irrissio, quā alio mō in elegia ip̄a cōcinnauim⁹, cupidinē etiā irri
dētēs, velauit Cypria mœsta sinus Et gemis euulsas alas pharetrate cupido Horridus in gre
mio m̄ris Acidaliæ. ¶ Capitolī. p̄ capitolij p̄ apocopē, vt cura peculi, itaq; de capitolī. ¶ Sede
vetu. demū Iuppiter, q̄ deor; parēs habebat. ¶ Comitāte tur. de. reliq; ¶ Excedēs, discedēs. Ex
cedo si accō iūgat̄, idē est qd̄ sup̄o, ut excedit facta parētū. si cū p̄pōne abltō, idē ē qd̄ abeo, vel
exeo, ut excessit e vita, q̄q; eleq; ter q̄q; p̄pō elidit̄. abeo inq; loco excedēs vbis sedē sibi p̄cipuā
delegerat, & Capitolin⁹ lupitē appellabat. ¶ Luce. xpi. ¶ Impellēte pe. te. se dignas. ¶ Horrēdas:
qa horrere faciāt, & qa timeri d̄nt & ex horrore vitari. ¶ Nā Pau. Cy. insulā suā p̄dicatōe v̄ita
tis lumie collustrabat. Cyprus insula notissima in Pāphilio sinu, a Cypro Cynaræ filia, vel ex

Appulie

Lethe

Excedo

Cyprus

corinth⁹

Cypro flore, q̄ ibi frequēs, cognōiata. Astynom⁹ voluit Steph. referēte, Cypton αἰα π̄ κ̄ϵϵυ
π̄ τ̄εσ̄αχι, hoc ē absconditū sub mare videlicet s̄æpi⁹. postea Cypros dicta, vocata & Ceraftis ob
multa p̄mōtoria, & q̄si cornua. eadē amathusia, Meronis, Sphechia, Achamāsis. ¶ Illyriū. eti
am regionē ab Illyrio Cadmi filio dictā p̄dicādo circūiuit. ¶ Et mol. Corin. atq; inter ei⁹ opa
extāt duæ ad Corinthios p̄cellētēs ep̄fē. eadē Ephyra ab Ephyra Myrmecis Epimethei vxore.
sita est in Isthmo Pelopōnesi, a q̄ & Corinthiac⁹ sinus, edificata a Syfipho latrone Aeolifilio,
ut scribit Euse. in Cronico, & a Corintho Orestis filio istauratore nomē sumpsit, inuersa po
stea a Romanis, Floro & Iusti. referētib; dictū ē at̄ mollē ideo Corinthū, ob vasa corinthia
ca mix; celebrata, & ob meretrices famosas, q̄ magnos census exhauriebāt. vñ puerbiū tra
ctum nō omnibus dari Corinthum accedere, & ab eo Ephyrea quoq; celebrata sunt æra. a
Dorienlibus habitata est & Aletis, vnde & Corinthij a quibusdā Aletidæ nūcupati, vocata
& Solis vrbs, ob siccitatem, & pagus, itē & Acrocorinthus, Vicinitaq; Corinthū Paulus,

HYMNVS

Senatores ¶ Et Aufonios pceres & senatū dñm rex. vñ illud. Romanos rex dños. Senatus ex senatoribus cōstabat, senatores autē alij a senecta ætate, alij a sidēdo dictos voluere, ut meminit Seruius, ipi em agēdi facultatē dabāt, p senatuscōsultū. Hūc at senatū vicit, cū sub Christi iugū misit.

Cappadocia ¶ Petrus. itē vt Hierony. in li. de viris illustribus differit, post episcopatū Antiochēsis eccl'æ & p̄dicatōem in Pōto, Galatia, Cappadocia, Bithynia, Asia, secūdo Claudij anno Romā prexit.

¶ Cappadocū fines. Cappadocia regio p̄p̄nqua Ciliciæ, p̄tēsa a Sinope ad Euarchū fluiū, q̄ Paphlagoniā a Cappadocia disternat. solebat autē diuidi in maiorē & minorē, magnā et puā. mox in primā atq; secūdā. Eam regionē i duas p̄tes binis satrapis gubernādas distinxerūt Persę, auctore Strabone. mox in duo regna Macedones diuisere, q̄z vnum Cappadociā, p̄p̄rie nūcupauerūt, & magnę Cappadociæ fecere nomē ad Tauz extē. se cūdā v̄o Cappadociā Pontino iauerūt. ¶ Galatas. in Asia populi, vicini Paphlagonibus ad Austr̄s siti, q̄ ex Celtis aberrantes, eam sibi sedē delegerūt priori. nomine retēto. ¶ Bithynnaq; rura. Bithynnia regio in Pontu initio aduersa Thraciē est, & v̄sa ad oriētem, a Bithynio rege nomē accepisse eā scripsit Solinus, q̄ Behrycia & Migdonia prius appellaret. Ponto, p̄ximā Bithynniā esse, & dictā a Bithynio Iouis & Thracis, voluit Stepha. q̄ ex Ioue Bithyn habuerit, ex Saturno Dolōgon. Nōnulli apud Arrianū voluerūt Hynū & Bithynū Odrysi filios fuisse, ex q̄bus cognōmie regiones extiterūt. alij eos nō Odrysi sed Phinei fuisse filios malūt, q̄ populis q̄q; iter se p̄p̄ngs cognōmina tradiderint. Herodo. v̄o auctor est Thracas in Asiā trāsgressos, Bithynos appellatos, & apud ip̄os fuisse Martis oraculū. n̄ ipi terrā oēm, q̄ inter Bosphorū & Rhebatē fluiū interiacet, possederūt, & p̄terea Ponti mōtana ad Caletū vsq; fluiū. Plin. autē voluit Thyniā a barbaris Bithyniam vocatam, & Claudianus succinit. Thyni Thracis arant, quæ nunc Bithynia fertur. ¶ Romæ quoq; postremo. ¶ Superbæ. vasto dominatu & imperatorum ambitione.

Impono impostor ¶ Frena. religionis imposuit, quod verbum accusatiuo, vt fecimus, iunctum, notæ significatiōnis est, datiuo autem idem est quod decipio, vnde impostura pro deceptione & fallaciā, & impostor pro deceptore. ¶ Et legi tuæ. quam spernebat prius & impugnabat. ¶ Parere. audire & submittere se. ¶ Coegit. vi diuina persuasit. ¶ Cui. legi Christi Romanæ. ¶ Non restant. non resistunt. ¶ Phalanges barbarorum & instructæ legiones tuæ. ¶ Ordine multifido conspicuæ. spectabiles pulchritudine & horrorem incutientes, vnde illud sacrum. Terribilis vt castrorum acies ordinata. ¶ Non vis aut gaza potentum. quando & vi a tyrannis prioribus tentati nostræ religionis homines. ut a Christi lege desciscerent, mox vbi id nequicq; fieri viderunt ad blanditias conuersi honores pollicebantur & diuitias. vti perfidus ille apostata Iulianus, qui multum eccl'ie nocuit, & plures pollicitis quam minis auertit a fide. Non deniq; aut. ¶ Humanæ villæ vires aut astus. Astus pro Calliditate & versutia ab ἄστυ, quoniam oppidani, vrbaniq; rusticis & paganis callidiores, astus inquam. ¶ Dæmonis inimici & insidiantis semper nostræ saluti, cui mille nocendi artes, mille rætia tenduntur. ¶ Non cabalæ seruata diu. inter alios vero fidei nostræ perpetuos inimicos, Hebræos & gentes iugiter exciuit, hos vanis figmentis deludendo, illos legis adulterando castitatē, mentiti em̄ primo sunt facta Christi opera v̄tute dæmonū, aut arte cabalæ, quod falsissimū esse & ex his q̄ fecit Christus, & ex modo faciēdi manifeste cognoscit. namq; & subito, & imperādo plura perægit miracula, q̄ dei opuse est, nō naturæ, cuius ministros esse & magiæ & cabalæ sectatores ferebant.

Astus

Cabala Cabala autem cum id sit Hebraice quod latine receptio, atq; p̄ eam antiquitus apud Hebræos & nostros, sensus sacrarum literarum a Mose traditus, & successione receptus intelligeretur, quod Ioannes Patruus olim pluribus declarauit, factum est vt nomine Cabalæ iudæi postmodum abuterentur, illudque transferrent ad res etiam illicitas, & profanas, modo clam & secreto perciperentur, quare præter sensum illum diuinorum eloquiorum secretiorē qui proprie cabala nuncupatus est a veteribus, & præter artē reuolutōis literarū, atq; illā disci-

Vicit, & Aufonias pceres dñmq; senatū,
Cappadocū fines, Galatas, Bithynnaq; rura
Perdomuit Petrus, Romæ q̄q; frena supbæ
Imposuit, legiq; tuæ parere coegit.
Cui nō multifido restant Romane phalāges
Ordine cōspicuæ, nō vis aut gaza potētum,
Humanæ aut vires, puerli aut dæmonis astus.
Nō cabalæ seruata diu sephirotica turba,

plinam, quæ de virtutibus res superioribus differit, quæ quo modo posteriores cabalæ, nomine cœuerunt. mille quæ Hebreorum insanas cabalæ acceptas iuniores retulere, fingentes habere secreta dei nomina quibus daemones illigantur, & mirabilia operantur, atque hæc cabalæ nuncuparunt, & Christum illi opere mendaciter affirmarunt miracula fecisse, igitur. Turba sephirotica, turba sephiroth vanæ cabalæ seruata diu, quæ fingunt legem illam diu seruata, & Moysi traditioem receptam, non resistit Christi legi, quæ illius insanas detegit, dicta autem sephirotica, quoniam quidam psalmus cabalæ circa. x. sephiroth vocatur. sephiroth autem exponit proprietates

Sephiroth

**Nō quæ struxerūt fallacia signa profani,
Signa orbis nō facta quidē, sed ficta resistūt.
Aegoceros Macedū turbas, & Pæonis oram,
Et latum Gangē, nec ppugnauit aduncis
Cornibus, intuitu nec prospectauit amico,**

Habraam in lib. de creatioe, quæ proprietates decem profunda nominat primū, vltimū, bonū, malū, superius, inferius, orientale, occidentale, septentrionale, meridionale, quo in libro cum plerumque vana videantur, illud piculosius, quod deus bonū & malū creasse

dicitur, piculosius inquit, quoniam menda exemplaris preesse in causa, alioquin exploranda est sententia, quoniam quidē nec a deo creatū, nec ab vilo factū est malū, quod causam per se nullam habet, & sui natura (si tamen habet natura quod non est) nihil esse asserit, quod ad defectū attinet, tamen si id subiectū in quo malū esse dicitur bonū sit, & aliquid, sed de his aliter. Neque igitur Christi legi nocuit potestas principū, nec diuitiæ, nec daemones astus, quo & cabalæ etiā vanæ magistri perstreperunt, ab antiqua illa cabala suffurati auctoritate nomine dicitur taxat, ut Genethliaci quæ se mathematicos dixerunt, ut necromantes quæ magos, ut cauillis dediti quæ sophistas se nuncuparunt, & infamarunt nomina quæ prius honesta fuerant. Non etiam orbis octauum. Signa, hoc est imagines ille bestiarum monstrorumque in nono etiam orbe, quæ inuisibilia quibusdam deliniantur, signa inquit non ea quæ, ut Moses ait, posita sunt in signa & tempora, & dies & annos, sed. Quæ fallacia, phantasiæ astrologi. Struxerunt metiendo, signa inquit. Non facta, ab initio. Sed a nebulonibus. Ficta, hinc & Patruus de astrologis loquens, referuisse illos dicit mendaciter, celū non factū a deo, sed ab astrologis fictū, non facta quod sed ficta, paranomasia dicitur, sic & illud Terentij. Nā inceptio amentium est haud amantium, ite illud, non honoris sed oneris, & alia plerumque eius generis, signa inquit hæc ficta non. Resistunt, Christianæ legi, siquidem nec superiores illæ mentes cœlis sua pre natura prelatæ, nec inferiora resistere potuerunt, quæ ex se quoque modo virtute predata, quanto igitur minus ficta illa comœticia deridicula. Ostendat autem eas quæ subiectæ signis & planetis ferebantur, prouincias non potuisse ab illis quibus suberant, defendi, quoniam Apostolis subijcerent, nec ipsa illa nomina quæ autumabant resistere quibus. Illud etiam sciendū, astrologos non conuenisse, quoniam in cœlo partita sint terrena dominia, & quoniam planetæ quibus regionibus prestant, sed nec de ipsis cœli signis satis constat, quoniam nam illis ut fabulantur regna subsint, nec quo pacto domus diuidendæ, nec de imaginū numero nomine certa sententia, ut a Io. Pico Patruo monstratū in libris aduersus astrologos, & a me in quanto de rebus prenotioe volumine relatū, ut constat nil simile vero, nil conforme apud illos repiri, quod aut visum nobis ex tam vario tumultu, deligimus, ad prorsus irridendū potiusque reuellendū, signum itaque, id quod. Aegoceros, a græcis dicitur, a latinis Capricornus. Macedū turbas, Macedoniam propositos regionis, Macedonia regio a Thracia pretingit limite, ut Solinus predit, idem quæ auctor est a Macedone Deucalionis nepote, Macedonia illi nomen fuisse, a Macedonia Iouis & Thæ Deucalionis filia, non a Macedone illius nepote cœsuis Stephano eodemque auctore, Macedonia quæ nuncupat, & propositus Macedon, & Macedonicus, & Macedonius, & aliter etiam uti est videre apud eundem. Et Pæonis oram, quæ inter Illyrion & Thraciam sita, cui regioni nomen dedisse Pæonem Endymionis filium predit apud Pausaniam. Et Gangē, Indiae fluuium. Latū, quod ut scribit Meleagro, in Hemodo monte conceptus, simul vnum aluū facit, fit omnium maximus & alicubi latior, quoniam angustissime fluit, x. milia passuum patens, in septem ora dispartitur, sed Gangē non capricorno Manilius sed cæcro subiecit, & solitū inquit Ganges colit India canes, & Macedonia pariter non capricorno sed leoni subditā voluit, Phrygia inquit Nemeæ potiris Ideæ matris famulus regni quæ ferocis Cappadocum Armeniaeque iugis, Bitynnia diues Te colit, & Macedū tellus quæ vicerat orbem itaque hæc quæ subesse capricorno dicuntur a nonnullis. Nec aduncis ppugnauit ille cornibus, nec intuitu prospectauit, quo maxime pollere dicuntur caprigena, intuitu inquit amico de trigona videlicet, aut hexagona radiatioe, quas amicas & propitias fabulabantur, sicuti hostiles & inimicas, quæ quarto de loco aut ex opposita regione mitti radiationes dicuntur, & Manilius his non contentus preter visum & odia, preter amores, auditū quoque sideribus consulit, non prospectauit inquit.

Paranomasia

Aegoceros Macedonia

Pæonies Ganges

HYMNVS

¶ Quāuis se. Crete. Saturnus videlicet. ¶ Falcem incuruā. quā illi ex amputadā vitū officio
dedicarūt. ¶ Prēdere. in defensionē. ¶ Satagēs. conat⁹ ne q̄q̄ opatus. ¶ Nec aur. flu. & fatiles.
raras. friabiles. ¶ Finderet. diduceret. disseparet. discideret. nedū potētiora atq; solidiora q̄ ma
gis celo subeē & rō cōuinceret. & astrologi suis met dogmatis nixi cōfiterēt. capricornū at ipm
Saturni esse domū spargebāt. sub tutela Vestæ Manili⁹ reposuit. ¶ Et mēphitica tur. Aegyptia
Mēphi vrbe. denoiata a cōditoris filia. vt scribit Diodor⁹ prius parēs. ut nugabant astrologi.

¶ Signo. videlicet & imagini
illi ficte. ¶ Laconū. geminorū
Castoris & Pollucis. ¶ Mox.
vbi euāgelii Christi dissemi
natū. ¶ Verbo pisca. Ap̄os
videlicet. q̄ ut plurimū pesca
tores erāt. ¶ Haud mirata sup
bas pyr. nō cōuersa in admira
tōem pyramidū apud Mēphi
q̄ inter orbis miracula cele
brabāt. Christi miracula spar

Incuruā quāuis satagens p̄tendere falcem
Cretensis senior. Huidas nec finderet auras.
Et signo parēs Memphitica turba Laconū.
Mox piscatorū verbo. haud mirata superbas
Pyramides Christi miracula sparsa vetusto
Errori opposuit. cū iam puer arcas Araxem
Defereret. Tigrimq; vagū Cylleniacq; arua.

sa. p̄ Aegyptū & regiones alias. ¶ Opposuit vetusto. & falso. ¶ Errori. q̄n & miracula illa pu
tabāt res nullius admiratōis. quorū videlicet nota causa. & q̄ humana industria tantū & sume
ptu cōstabant. inter quā pyramides illā censebant. Tūc inq; opposuit vera falsis. ¶ Cū iam

mercuri⁹

puer arcas. Mercurius Atlantis nepos. vñ apud Oratiū Mercuri facūde nepos Atlātis. nā filius
us Maiæ in Cylleno monte Arcadiæ genitus. hinc illud Verg. quē cādida Maia Cyllenes geli
do conceptū & tice fudit. Id aut latini vt arbitror poetæ desumpserunt ab Homero. qui ita ip̄ius
hymnū Mercurij exorsus est. ερικην υμνη μουσα λιος και μακιδος υιον κυλληνος με

Araxis

θεοντα και αρκαδος πολλυμηλου. & in alio eiusdē hymno. ον τεκε μαια ατλαντος
ου γατη. ¶ Araxem fluuū. Defereret. cui dicebat imp̄itare. q̄n q̄dem illi Armeniā supposue
rāt. cuius orā irrigat flumē Araxis. q̄ in Hemodo monte sumit initū. & p̄ Sogdianorū orā de
uoluit. ac p̄pe Massegetas fluit. & Caspiū in fluit. Herodotus eo Scythas & Bactrianos diuidi
voluit. & aliū de ortū ducere. & in plures dirimi. Dicitur at q̄m dirimat & frangat. p̄ximos mō
tes. q̄ essent cōtinui vt placuit Aeschilo. Eustathio. alijs. sic & Peneus Thessaliæ fluuius Araxis
vocat⁹. ex quo fert inditū eē nomē Asiatico illi Araxi ab Armeno Iasonis socio. huic fluuiio
pontē Cæsar August⁹ instaurauit. vñ ille cecinit. Nec potē indignat⁹ Araxes. & alius. Et patēs
Latij iam potēs Araxes. Mesopotamiā p̄o defendere nequit. sitā inter fertilē Euphratē & ¶ Ti

tigris flu.

grim. celerē. & ¶ Vagū. celerē. q̄m a velocitate Tigridis nomē. q̄d sagittā sonat Medorū ligua.
sortitus est. ut diximus vagū. q̄m in paradiso terrestri. quē admodum & Euphrates sacrae li
terarū dogmate ortū habēs. longo cursu ad Assyrios p̄git. in Armenia. ut aliū autumat. atol
lit caput. & p̄ fines Medorū. vbi & nomē Tigridis sumit. decurrit. & A diabenos. Arabasq; p̄
terfluens. Hydaspē & Euphrate susceptis. in sinū Persicū deferit. q̄q; Ptolemæus Tigrim Medi
am irrigare voluit. sunt em̄ iter cosmographos nō parē multæ differētiae. ¶ Et arua. etiā. ¶ Cyllē
nia derelicta patria. s. & q̄ numine suo. si vllū ei inerat. debuisset defendere. q̄q; illi ip̄i quo ad
astrologica p̄tinet. Arcadiā nō subiceret. De Arcadia paulo q̄n relatū est. eius aut populos

Arcadij
populi.

απειρανας vocauit Dionysius Apher. ab Apide Phoronei filio απειρανας Strabo. & alijs.
atq; hinc etiā vniuersē Peloponēso nomē Appia fuit. sed in primis dicti at Arcades προσελι

Apia p̄
selini

νοι. quā appellatōem vt Stepha. refert. illis primū Rheginus Hyppys attribuit. cām nō attulit.
de q̄ ap̄ alios multa. & primū q̄d in eos p̄buit id nomē irrisionis calumniā. Nōnulli p̄o Pro
selinas appellatos volūt. q̄ si iniurios προσελιν q̄ppe iniuriari denotat. dixerūt. Alij eā ipsos
nomē claturā sortitos. q̄d castaneis assatis an̄ Lunæ coitū nutrent. atq; a Pythia cantatū ferūt
πολλοι εν αρκαδια βελανοφαγοι ανδρες εασι. alijs ob eā cām de Luna cognomē traxit
se malūt. q̄m Pan Arcadū rex. mēses a Luna collegit. id etiā in Atlātē. mox & in Thaletē re
fert. Sed & creditis sacrificia deorū mōstrasse Arcades mure primū. dein albo eq̄. tertio quernis
folijs. alijs q̄m p̄p̄i q̄dā Arcadiæ Selinitē essent. Aristot. p̄o de tegeatū republica differēs. scri
bit Barbaros olim Arcadiā inhabitasse. expulsos aut ab incolis fuisse. q̄ aduersus illos an̄ Lu
næ ortū insurrexerūt. atq; ita Proselini q̄si an̄ lunares dixeris. nūcupati sunt. Alij Endymionē

endymio

Arcadē periodos Lunæ iuuisse dicūt. eoq; reliquos Arcades id cognōis a Luna sumpsisse. q̄
q̄ alijs id in Atlantē. alijs in Typhonē referūt. Endymioni tū plurimi idip̄um acceptum retule

re. quo factū ut fabula emerferit. Lunā Endymionis amore captā e coelo descēdisse, ut etiā vo-
luit Alexāder Aphrodiseus, q̄ scribit in p̄blematis Endymionē Lunæ cursū primū inue-
nisse, & cū noctes in ingrēdo motu & aduertēdo cursu vigilaret, interdū dormiebat, atq; ita
fabulati sunt amatū a Luna, q̄ ad ip̄m dormiētē accesserit. ¶ Cū. itē. ¶ Cilices pp̄si, nō amplius.
¶ Iouis impio starēt, q̄ benigna illos radiatōe fouere dicebat. ¶ Nec ædita & sublata culmina
Tauri mōtis, de q̄ supra narratū, starēt impio Iouis. ¶ Et si cōfoti, virib; aucti, vtpote susceptū

endymio

Cum Cilices Iouis imperio, cūq; edita Tauri
Culmina nō starēt, gemini & si lumine piscis
Confoti, Bithynna simul cū ruta iuuenis
Inuecta & cancro insidens Latonia liquit,
Nec Solymos clypeo texit Rhodopeius heros,
Texere aurati aut nepheleia vellera monstri.
Nec latium quiuit Nemeæi torua leonis
Phœbeis nimiū cōcita caloribus ira
Pastori eripere, aut manibus depellere virgam,

hōspitio & adiuti. ¶ Lumine
piscis gemini, quē in coelo vo-
luit eē. ¶ Cū itē. ¶ Rura Bithyn-
na liq̄ Latonia. Luna, figura
antonomasie. ¶ Inuecta, ut fa-
bulant. ¶ Inuectis, & insidens.
¶ Cancro, cuius esse dñam di-
xere, & eo in signo tanq; in p̄-
pria sede manere decreuerūt.
¶ Nec Rhodopeius heros.
Mars, p̄phrali figura. i Thra-
cia cultus, in q̄ Rhodope mōs
¶ Clypeo, quē gesta fabulati
sunt. ¶ Solymos, in Iudæa de

gētes pp̄fos. ¶ Texit, qn̄ expugnarent v̄bis Ap̄lor; & Iacobi p̄cipue illius, quē de tēplo eiectū
& fullonis veete p̄cullum diximus. ¶ Nec, illos eosdē. ¶ Nepheleia vellera. ¶ Texere, arietis.
¶ Aurati monstri, qd̄ Hellē & Phryxū vexisse nugabant, notissima fabula, q̄ qdem signō, si-
cuti & in alijs, nō cōuenere. Nā nō Solymos illi signo Aegyptij, sed antiquā Babylonē & Ara-
biā Aeypto cōterminā subiecere, quā Babylonē & Bactra, & rubri radiātia littora p̄ōri Ma-
nilius subdidit piscib;. Ptolemæus qd̄ Palestinā, sed p̄ter hęc Germaniā, Britanniā, Galliā, q̄
illi nō subsunt, auctore Manilio. Sed Aegyptus, Nilus, Propontis, & Syriæ gētes, & laxo Per-
sis amictu subdidit arietem. Hipparcus & antiquores aīal illud in ptes disseuerūt, & sinistro hūe-
ro Babylonā tradiderūt, dextro Thraciā, p̄tori Armeniā, costis Arabiā assignauerūt. Ma-
nili; etiā ip̄is signis, alios deos p̄ter septē illos, q̄ relati sunt, fabulis in cōlū p̄sides assignauit, ita
q̄ secundū eius insaniam, Mars, verbi causa, aut Sol, aut alius ex planetis, sed Pallas tutelā ha-
bet, quæ certe tam male sua illum sapientia tueri nouit, q̄ Mors sua fortitudine potuit. ¶ Nec
torua ira Leonis Nemeæi, fabulose inter astra collocati. ¶ Concita, excita & aucta, posuimus
hoc penultima, p̄ducta, quæ tamē corripī etiā potest, quæ de reita Priscian; in .x. scripsit, a cieo
velcio cōposita tam corripētia q̄ p̄ductia penultima inueniunt. Concita inq;. ¶ Phœbeis
caloribus nimiū, qm̄ in leonis positus signo, Sol arētius & fortius terras afficit calore, qm̄ di-
rectius nost; aer ē ferit, radijs ad p̄pendiculū eiaculatis. Nimiū diximus superantiā significa-
re, & etiā multū, quod & notū q̄q; in sacris, vt illud, Mandata tua custodiri nimis. Et alibi, Qui
in mādatis eius cupit nimis. ¶ Quiuit latū eripere pastori, Petro aut v̄gam pastoralē, & pon-
tificiā manibus. ¶ Depellere, ex utere occiso leone ab Hercule, illud astrologi in astra retule-
rūt, nec minus fabulose effectus inde ad terras deriuarūt, quā ei; illuc pellē intulerāt, sed p̄ alijs
gratificari Herculi voluerūt boni Genethliaci, nō cōtēti instituta esse certamina in honorē ip̄ius
quæ Nemea dicerent, arbitrati debita heroe laude caruisse, nisi in cōlū sine scalis retulissent,
occisum ab eo leonē, cū fuerint q̄ dicerent Nemeæos agones alijs de causis q̄ leonima victo
ria fuisse institutos, q̄q; non cōuenere, alijs απo των βοων νεμεων υπo αεγυ, hoc est
pastis bobus ab Argo instituta Nemeæa certamina dixere, alijs a filiabus Danai, alijs ab Ophel-
te Lycurgi sacerdotis filio, q̄ postea dictus Archemorus, alijs p̄ Ophelte Eupheti & Creusæ fi-
lio, Aeschylus ob Archemor; Nemeææ filiū, alijs ob Talai filiū. Corinthij Ioui Nemeæo dica-
rūt Nemeæos agones, q̄bus victores primū oliua, mox apio coronabant, vt in primi hym-
ni cōmētarijs latius diximus, & tot labores sumebant, nullis aut sane incertis causis, sed certissi-
me vanis, nec miror alior; vanitas certaminū, olympica ab Hercule instituta ferūt Ioui, alijs alia
atq; ob Pelopē instituta nugāt. Pythia Phebo, ob occisum serpentē dicata. Isthmia Neptuno
ob mortē Melicertæ, alijs ob Sinnidē filiū Neptuni, alijs alia, sed ut redeamus v̄n diuertimus, sta-
tum & quē mortales immutare nō possent, honorē Herculi tribuerūt Genethliaci referētes in
ter astra leonē, cuius aīalis natura qm̄ calida, ideo calefieri mūdū eius ope cōmēti sunt, cūm

Concita:

Nimiū.

Nemeæos
agon &
reliqui
Agones.

Olympi-
ca.
Pythia:
Isthmia

HYMNVS

eo in signo Sol esse dicitur sed radij ad ppendiculū nostrō vici imminētēs, nō signi nōs natura ca-
 lefacit, alioqñ oēs simul habitabilis terræ ptes pari tpe, pariq; rōe simul æstuarēt, qd cōstat fal-
 sum esse, sed & varie & incōstāter nō solū vane diuersas ei signo regiones supposuere, nec cō-
 uenere cū antiqs iuniores, sed & Manilius nō a Sole illū, sed a loue & matre deū regi fabulant,
 vtiq; fuerit amiserit principatū terræ cœlestis ille leo, qm leoni de tribu Iuda. i. Christo, de quo
 dicitur, Vicit leo de tribu Iuda, cesserūt regna q̄ prius leoni ip̄i Nemeæo ī astris collocata subiecta
 fuisse nugabant. Nemea autē ē

Nemea

pp̄e Phliasios mōtes, & vrbs
 adiacet cognomina κηφλιου
 q̄ prius Aretherea dicebat. Ste-
 phan. Nemeā Elidis regionē

**Nō Arabū Chiron defendere regna biformis
 Dictæo iūctus regi, nec Persidos arua**

dicit esse Nemeā sylvā, vbi leo ille sidereus occisus dicitur. Strabo nō longe ab oppido Cleonis si-
 tā dicit, vñ & Cleoneus etiā leo nūcupatus, Nemeæos autē celebres illos ludos, p̄ter ea q̄ dixi-
 mus, in honorē Iouis sc̄dm vestigia Praxidamātis ip̄ius filii factos legimus, significat autē ve-
 μημερη, hoc est diuidit & partit, & cōsuetudo erat p̄ficere victoribus Πανυχιας υμνων.

Arabia

¶ Nō Chiron, centaurus. ¶ Biformis, qm̄ hoīs anteriorē ptem, eq̄ postreme iūctam dicebat.
 ¶ Arabū regna, potuit defendere, nugabant em̄ illi subiectā Arabiā, sed Arabia ē altera ferax
 aromatū, inter Persicū & Arabicū sinum, altera magis ab occidentē vsq; cōiuncta Aegypto, cui
 ad arctū adiacet Syria, & hāc qd̄ diximus Arabiā ægyptios astrologos arietī subiectisse, ī vni-
 uersum, p̄tori autē illius dūtaxat subiectū Hipparcū maluisse, q̄ & cōfinia q̄q; alterius Arabiæ
 alteri eiusdē aialis mēbro supposuit. Manilius eā Tauro subdidit, cū Asia & mōibus Scythiæ,
 Taurus inqt̄ habet Scythiæ mōtes Asiāq; potētē. Et mollis Arabes sylvæ & ditia regna, sed etī
 am si volūt Sagittario submissam eā certe vt dixi, defendere neutiq; potuit. Est v̄o apud Eu-
 stath. nō pualis simplici ne lrā ar duplici scribi debeat Arabiæ nomē, hinc auctoritate Hesio-
 di & Stephani vnico r. cōtentis, illinc cōtendētib; alijs, ex priuatiua p̄tula lrā. α. & ραπτω,
 qd̄ est suo cōflari nomē, vtpote qm̄ Arabes ip̄i vestes nō cōsutas induerēt, q̄re gemino r. scri-
 bi debere nomē, ut in illo. αρεμ τος αρεμ τος αρεμ γος & similib; cæteris, & hāc opinionem
 puto secutū forte Propertū. Illa neq; Arrabiū metuit trāscēdere limē, & ite; alibi. Nec q̄ si Arra-
 bio lucet hōmbice puella. & alibi etiā cū Arabū prima, p̄ducta posuit, hāc ip̄a ut arbitror de-
 cā, quā ab eius enarratoribus p̄termittam miror, nos cōiorē secuti sniam, freti Hesiodi aucto-
 ritate, prima correpta scripsim; Arabū regna & vnico r. ¶ Dictæo, etiā. ¶ Regi iūctus, cū Iu-
 piter videlicet collocat in eius sagittarij signo sibi dicato, sub tutela tñ Vestæ id signū esse Mani-
 lius altū somniavit, q̄ signū in Hyginus crotū fabulat, q̄ p̄cibus sit relatus in astra, plurimi tñ
 Chironē q̄ Saturni & Philyres filius ferebat, a multis Asuida Ixyonis, Aesculapij v̄o & Her-
 culis p̄ceptor habit; & ip̄ius Iasonis q̄ ob id fert̄ παρκα την ιασην, vtpote q̄ ab eo sanare ho-
 mines didicerit nomē obtinuisse, iustissim; cetauro; appellatus, & optim; medicinæ auctor
 habit; apd̄ Homer; q̄ in Iliade scribit Eurypilū humero lauciū, ea sibi optare pharmaca, q̄ ex
 Achille Patroclus ille ex Chirone didicisset, græci qdā grāmatici hippocetauros noīant, id ge-
 nus eor; ab impellēdo tauros stimulis. Palephat; qm̄ τος ταυρουσ κατεκεντρων p̄cio ab
 Ixyone Larisse rege p̄posito, qm̄ syluestres effecti regionē vastarēt, id autē fecisse eos eqs̄ insu-
 dēdo, qd̄ an̄ nō erat in vsu hoīm, currib; dūtaxat vtiū. erat autē ex vico cui nomē νεφελι nu-
 bes, vñ cū ex illo egredierent̄ capibus hoīm & eq; caudis sub oculis p̄ntatis, ac tū ferebat
 viros cōiunctos eqs̄ de nube p̄dire, q̄ factū vt fabula emerferit Cetauros nubis filios esse, alij
 q̄ viderent̄ hoīes eqs̄ insuū deductū & coalitū nomē voluere, primūq; visos inqunt eos in
 Magnesia Thraciæ videlicet, nā alia eius noīs in Asia, noster Hiero. in vita Pauli, nō oīno ab-
 surdū rei esse posse cetauros, qm̄ vnū ab Antonio eremi cultore sc̄tissimo visum affirmat, tā-
 etiā nō decernat re vera id aīal fuerit an simulach; a dæmone ad illudēdū fabrefactū, si verū
 fuit, nō vsqueq; absurdū, & antea q̄q; sīp̄a aīalia esse potuisse. Sed de Chirone tñ q̄ cetaurus
 fuerit, p̄ter id qd̄ p̄ se videt̄ a rōe abhorrere, cōfictæ multiplices fabulæ inane cōmentū oñdūt
 inter q̄ illa potissima, q̄ inter astra collocarūt post mortē, nec de vita satis cōueniebāt, nam &
 Chariclo Apollinis filia eius vxor a q̄busdā habita, a q̄busdā minime. Hesiodus eius vxorē se-
 cit Naida, Chariclo v̄o matrē Tyresia, Calimachus dixit in lauacra Palladis. Pindar; v̄o in
 qdā hymno Pythio introducit Iasonē dicētē παρκαρικλους και φιλυρεσ ινα κενταυρου
 μεκορεχι τρετχι α γγαχι medicinā nō solū docuisse, vñ & illi nomē fuisse dicūt, sed & mulicā
 itē & iusticiā, & bellica opa pariter docebat eos, q̄s̄ instruēdos susceperat, vt scribit P̄hilostat;

**Centauri
 allegoria**

Cetaurea

In ope cui titulus Heroica, & ab eo ferè Chironia radix inuēta, ut Nicander canit, q̄ centaureā dicta, & qm̄ ad plurimos lāguores sanādos apta esset, panachia nūcupata est, eā multiflexilem herbā appellat Theophrastus amaraco similē sed maiorē pinguiorēq; florē at illius colorem aureū emulari longa esse radice, & amare hūilia loca. Amarcū autē vocatū σαμ. λυχ. ον enarator Nicādri voluit. ¶ Nec magis taurus. ¶ Europæ. ut fabulant. ¶ Vector. arua Persidos sibi vt nugabant subiecta, q̄q; Manilius arietī malluit, tauro autē Arabiā & Scythiā vice Persidos submissam, potuit defendere. ¶ Cum aureis cornibus q̄ de stellis fabulose compegerūt, illud autē aureis syneresi dē cū cornibus v̄o poetice dē cōmode. Verg. madida cū veste grauatū. Sine p̄positōe in p̄sa orōne vt dētū est. ¶ Aut astrū lasciuē Amathūtidis. Veneris ab Amatho vrbe Cypri anti-

panachia

Europæ vector potuit cum cornibus aureis, Lasciuæ aut nimiū rutilās Amathūtidis astrū, Desertā puer Atlantis Babylona reliquit, Et qui gramineæ meditatus dona palæstræ Primus, ab imbelli furuo reuolutus in antro Euphratem cessit, Creten & Achaica regna, Erigones lancem excutiēs splendēte galero, Et queritur fractā Phrygiē de v̄tice montis Vnguibus incuruis sublatus aquarius vrnā,

q̄ssima, auctore Steph. in qua Adonis Osyris colebat, quē (tametsi Aegyptius haberet) Cypri atq; Phēnices suū esse cōtenderūt, ab Amatho v̄o Herculis dicta vrbs, vel ab

Amath⁹

Amathusa matre Cynare, pditū etiā memoriæ eiusdē esse noīs & fluuiū in Arcadia, & urbē in Laconia, & in Iudea. ¶ Nimiū rutilās, compatōe reliquorū planetaꝝ Sole & Luna exceptis. ¶ Babylona. q̄q; ¶ Puer Atlātis. Mercurius illius nepos, de q̄ inter initia multa diximus. ¶ Desertā reliq̄t, ei namq; multi eā orā subiecere, tametsi (ut idē inculcemus) nō cōueniāt Genethliaci hac in re, sicut nec in alijs q̄q; cōsentiūt, ideoq; nō oīa sed q̄piam duximus digna sibilis alibi cōfutata, is igit̄ ip̄e Mercurius. ¶ Qui primus meditatus dona palæstræ, lucte. ¶ Gramineæ: vñ illud Vergilianū. Pars in gramineis exercēt mēbra palæstris. ¶ Ab imbelli. Ap̄lo. ¶ Reuolutus in antro furuo, metaphorice vi diuini brachij deiectus, quasi palæstra, cuius artē in Palla dēretulit Istrus. Polemō Phorbātī acceptā retulit, aliq̄ Thefeū ab Atheniensib; didicisse illā mātū Phorbātem a Theseo, q̄ etiānum ut Pindari cōmentator voluit inuētor fuit τῆσ πύγυ. κῆσ. qm̄ aduersus Minotaurū bellās, spatha caruit. Plures in Mercuriū & palæstrā & oēs Agones retulerūt, q̄ tñ victus ut diximus. ¶ Cessit. cōcessit ut supra. ¶ Euphratē fluuiū, de q̄ antea & ¶ Creten. in sulā quā illi etiā ip̄i voluere subiectā, &. ¶ Achaica regna. ¶ Excutiēs, deprimēs, subuoluēs. ¶ Lancem. Erigones. librā quā cū Erigone in cœlū suspēsā ludūt. ¶ Galero ip̄ius Mercurij. ¶ Splēdente ob vicinos Solis radios, ideo em̄ qd & ap̄s meminimus, fingit̄ Mercurij pileum gestare, qm̄ cū a Sole parē distare possit, opus ei pileo esse nō infacete dixerūt, Genethliacos q̄q; deridētes dicimus, q;. ¶ Aquari⁹. Ganymedes. ¶ Vnguib; aqlæ. ¶ In curuis fabulose: ¶ Sublatus de v̄tice Phrygiē mōtis. Idæ q̄ ut Charax voluit ab Ida regina, ut Strabo & alij nomē obtinuit ab Ida Cretēsi, de q̄ Diony. κῆκ καλλικομοισ ὑπο λροισι τῆ λεθοωσα. de ipsa Ida raptū ab aqla Ganymedē fabulati sunt ad Iouis voluptates, pleriq; fabulā ad historiā reuocātes, raptū inquit magna manu, cuius esset vexillū aqlæ, vel qm̄ impositus est post raptū nauī, cuius esset insigne aqlæ imago. Euseb. voluit a Tātalo, nō a Ioue raptū Ganymedē, eaq; de re bellū inter Troem ip̄ius patrē & Tantalū extitisse, sed q̄ nota sunt referre parē cōducit, illud ad vanitatē gētū & astrologorū deliramenta varie taxanda paucis p̄spectum afferimus. Echemenem Creticis historijs commēdasse Ganymedē, nō a Ioue, sed Minoe raptum. Chalcidēses q̄q; apud se dicebāt raptū Ganymedē, & locū oñdebāt, cui p̄pterea nomē esset ἀρπαγῖου, q̄ si rapinorē dixeris, a Ioue tñ ip̄i, nō a Minoe cōmissam rapinā volebāt, sed nō in Ida Phrygiæ. Praxilla itē Sicyonia Chrylippū a Ioue raptū voluit, auctore Atheno, & barbaræ quēdā celte raptū cōtendebāt, ut p̄tereā q̄ alij nō Ganymedē sed Aristæū fuisse volūt illū q̄ dē Aquari⁹. Nigid. v̄o Deucalionē, quē qdem lis de suo Aquario astrologis relinquēda esset, sed ni supstitōi renūciarēt cum pœna quā grāmaticis p̄posuit Tiberius cæsar, ni fabularū abstrusa referarēt, puidit tñ Cōstantin⁹ impator, q̄ & cōdē nauit supstitiosā artē, & crudeles decreuit pēnas possessorib; Genethliacis, ip̄e itaq; astrologorū aq̄ri⁹. ¶ Querit. lamētāt. ¶ Vrnā fractā.

Palæstræ inuentio.

Ganymedes.

HYMNVS

¶ Qua nec litus barbaricū irrorans, nec Memnonis oram, de quo Memnone inter p̄stigia
dæmonū agimus nō par̄ multa, p̄ oram Memnonis Aethiopiā significauim⁹, in qua & po-
puli quoq; Memnones dicti, quos rusticos difficiles bellatores Polyhistor interpret⁹ est apud
Steph̄a. h̄mōi p̄p̄os dixerūt aliq̄ subiectos aquario, q̄ nō exclusit p̄p̄is illis q̄ subiecti sibi dice-
bant. ¶ Legem amœnam, suauē Christi. ¶ Diuino munere, mūdo disseminatā, de fabula nā-
q; duxere cōiecturā, Aethiopiā videlicet & cōfinia, q̄ humore & frigore indigēt, ab aquario ir-
rorati, quo v̄bo etiam vsus

Verg. de aquario loquēs. Ex-
tremoq; irrorat aquarius an-
no. ¶ Gelidoq; seni sociatus, i.
Saturno, quē astrologi frigi-
da sterilitate dānarūt. Cācro
āt ex aduerso locauit Aethio-
pīam Manilius, ob nimios ca-
lores. Ardēt inq; Aethiopes
cācro, cui plurim⁹ ignis. Hoc
color ip̄e docet, sed cur quēso
ardēt aialis imagine & frigidi
& in aqua degētis: ver̄ nō p̄-
pter signi naturā, si minus de-
sipuit id ab eo platū est, sed p̄-
pter ardores & cōuersionem
quā efficit Solea cœli p̄te con-
stitutus, q̄ cancri similitudine
pingitur ab astrologis. ¶ Nec
non gradiue p̄ apostrophen
Mars. ¶ Diffugiens Petri, pi-
scatoris. ¶ Rhetia Capadocas
linquis sine numine, tuo fal-

Qua nec barbaricū litus, nec Mēnonis orā
Irrorās, gelidoq; seni sociatus amœnam
Excussit populis diuino munere legem.
Retia diffugiens Petri Gradiue superbos
Cappadocas Syriāq; simul sine numine linquis
Quis en se potēs, qūuis tibi scorpīus ingens
Adsistat, chælis pugnaq; caudaq; minaci.
Non hæc tardipedis subtilia retia fabri,
Quis Cypriē iūctus caperis, q̄d fabula mēdax
Vulgauit quondā, & fatuos magis ip̄a reuinxit.
Sed ver̄ populos iam dudū carcere tetro
Extulit oppressos, & Christi lege refulsit,
Quæ mox veloci redeuntia secula cursu
Flexit, & eorū victrix penetrauit ad orbem.

Vulcan⁹
tardipes.

so, eos em̄ ut supradixim⁹, Petrus Ap̄t̄s ad Christi legē capessendā incitauit, linḡs. ¶ Et Syriā
q̄ Christo audiūt, cū in Antiochia eius puincīæ vrbe primaria, Petrus sedē habuit, linḡs inq; q̄
niam tibi dicatā fabulati sunt. ¶ Quāuis ense, q̄ te metuūt. ¶ Potēs, dicereris. ¶ Quāuis tibi cor-
pius ingens, cuius habitaculo suscipi diceris, & tuo patrocīnio defendi cātauit Manilius. ¶ Ad-
sistat tibi ut cliētulus. ¶ Chelis, brachijs flexis & v̄satilibus instar forcipis. ¶ Pugnaq; & minaci
cauda, in qua venenū latet mortiferū. Fabulas irridentes irridemus astrologiā, q̄ plena fabulis
est, q̄s & ip̄i fabularū sectatores q̄nq; veri stimulis exciti risu p̄secutisunt, vt de plerisq; notissi-
mū, & sane nō difficulter putauerim Apolloniū in argonautico quarto, irridere voluisse Ae-
gyptios astrologos, cū dixit eos fuisse priusq; om̄es feræ in cœlo reuoluerēt, inq; em̄ οὐτο
τηρεα παντα τατουρανα φλιαρονται, quasi diceret cām oēm effectu priorē esse, & ideo fie-
ri vt feris cœlestibus antiquores haberi deberent Aegyptiā, q̄, i. illa fabricassent, sed. ¶ Non hæc
subtilia retia fabri tardipedis, Vulcani videlicet q̄ tardipes appellat⁹ a Catullo, & Columella in
carmibus de cultu hortorū, idē & loripes dictus, claudus em̄ fabulis introducīt, qm̄ a Ioue illū
deiectū nugabant. ¶ Quis, qbus, i. retib⁹ victus. ¶ Cypriē, Veneri p̄ adulteriū, iulit em̄ Home-
rus Venerē & Martē in adulterio dep̄hētos, subtilissimo rete, q̄d fabrefecit Vulcanus Veneris
maritus, posteaq; latinis dictū, q̄ fuit in toto notissima fabula cœlo, q̄re dictū. ¶ Quod fabu-
la mēdax, quondā ab Homero dicta, & ab alijs poetis repetita. ¶ Vulgauit & fatuos, q̄ crede-
bāt. ¶ Ip̄a magis reuinxit, sed ver̄, nō fictæ fabulæ. ¶ Populos iam dudū carcere tetro, istius-
modi mēdaciōrū opp̄sso. ¶ Extulit & refulsit, Christi lege. ¶ Quæ mox, postq; & populorū
orientaliū p̄fidia, & principū q̄ rerū potūū desidia obuēnit, vt fidei Christianæ rebellarint multi.
¶ Eadē lex flexit, ad iter veri. ¶ Secula redeūtia celerī cursu, nihil em̄ velocius seculis, q̄ tñ a no-
bis nō ita p̄cipiūt, occupatis videlicet in ip̄o fluxu quē retētare frustra nitimur, nouas subinde
fallas excogitātes voluptatū, q̄b⁹ ex p̄posito mētis acie ab æterni boni cōsideratōe vulg⁹ auer-
tit. Flexit, itaq; lex ip̄a redeūtia secula. ¶ Et victrix ad orbē eorū, q̄ ceu transfuga defæcerat. ¶ Pe-
netrauit, ut nō in occidentis mō regionibus, verūtētiā in orientis plaga fulgeret, & qua late patet
orbis terrarū susciperet, & eos q̄ susciperet ab omni labe mūdōs & immaculatos redderet.

nes, ut tot mōstra de stellis cōtexerēt. sed q̄ incōstanter q̄ varie pauca sint p̄ multis, imaginē
 Ophiulci, cui id noīs indiderūt, p̄pterea q̄ serpētē tenere videat, alij Hercule dixerūt insultan-
 tē serpētē, alij Promethea, nōnulli Tantalū, Thybrin alij, qdam Thesea. Sunt q̄ malint Enio,
 chūq̄ p̄ Hercule aduersus Libes pliantē. Sunt q̄ Myrtilli idolū, sunt q̄ Cillātis, q̄ Aenomai, q̄
 Erichtonij velint, sunt q̄ Trochilli Callitheæ filij, sunt q̄ Bellorophōtem cōtendāt, ut mittam
 Antinoū Adriani in Lunā & Berenicis comā relatā inter sydera, quā Conō Lynceus ille dep-
 hēdit, & ut inq̄t Catullus cele-

sti lumie vidit e Bereniceo yri
 ce caesariē cōuersi aut sunt ysi
 culi ipi ex Calimacho q̄ ita ce-
 cinit ΗΛΕ ΚΟΝΩΝ ΕΒΛΕΙΕΥ ΕΥ
 ΚΕΡΗ ΤΟΥ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ ΒΟΣΕΥ
 ΧΟΝ ΟΥ ΤΑΡΧΑ ΚΑΥΗ ΠΑΧΑΙΥ
 ΕΘΗΚΕ ΘΕΟΙΣΙ nos ita. ipe Conō
 vidit crines Berenicis in ethra.
 Quos fert cunctis apposuisse
 deis. Sed redeamus ad nauiga-
 tōem antarcticā, quā si priora
 secula nouissent, nō scripsisset

Pertulit eos tua rex vexilla sub Indos,
 Et mox insani qui bruta animalia diuos
 Credebant tetrīs oculis, nūc luce corusca
 Purgatis spectant rubropendentia ligno
 Membra, deū censent, hoīem, regēq̄ fatent
 Te princeps, totoq̄ putant dominarier orbi,
 Credet idē Libyæ quondā discinctus arator,
 Et qui septeno labentē flumine Nilum

Proclus opinor, australē polū & quæ illi circūstant sydera, nobis nō esse visilia, sed tamen in
 ea nō fuerit, adeo ut ea vterent, prius tñ incognita videt nō fuisse, nā q̄q̄ Strabo geograph⁹
 equora putat q̄ ad austrū sunt impuia nautis esse p̄pter æstū, q̄q̄ Ptolemæus vocat incogni-
 tā terrā, q̄ illis nūc notissima, q̄ ex Vlysi pone petūt Indiā. Iulius tñ Solinus Iube testum oīo fre-
 tus, affirmat ab India in Hispaniā p̄ meridionalē plagā meare naues posse, & Plin. in. ij. natur.
 hist. li. scribit in Arabico sinu signa nauū ex Hispaniē sibus naufragijs fuisse recognita, & Ha-
 nonē Carthaginēsem a gadibus ad finē Arabiæ circūuectū, eā nauigatōem scripto p̄didisse, &
 auctore Corne. Nepote refert idē Plin. Eudoxū quēdā egressum Arabico sinu, ad usq̄ gades
 platū, & Celū Antipatrē ex Hispania in Aethiopiā cōmertij grā nauigasse, & apud Strabo. q̄
 q̄, ut ex eius primo lib. patet, dum Aristonici meminuit describētis errores Menelai videri po-
 test fuisse, q̄ asseruerint Menelaū a gadib⁹ ad Indiā vsq̄ penetrasse. Nauta igit̄ hic Vlysi pone
 sis. ¶ Pertulit rex tua vexilla sub Indos. p̄pos. ¶ Eos, orientalis, ita ab aurora ΗΩΣ nūcupata
 deductos, est at̄ Indiæ aliq̄ ps ad meridiē, q̄re nō incōgrue dici p̄nt eōi Indi, ad eorū dñam q̄
 magis ad Austrū ygunt, & apud cosmographos Indicū etiā pelagus ab Eoo secernit, q̄ pro-
 prie diuersa sunt noīa, tamen i cōiungi q̄ant ut fecimus, nec sine exēplo linguæ authorū, q̄nq̄
 dem olim apud Ouidiū meminimus legisse, Psitacus eois ales mihi missus ab Indis. ¶ Et mox
 insani, rudes & stolidi p̄p̄i. ¶ Qui credebāt bruta aīalia diuos esse. ¶ Nūc, postq̄ illuc puenere.
 Lusitani. ¶ Tetrīs: eorū. ¶ Oculis purgatis corusca luce, christiane fidei. ¶ Spectāt, nostra religio-
 ne libētē ad missa. ¶ Membra, Christi. ¶ Pendētia rubro crucis ligno deū cēsent, fide hausia.
 ¶ Te, Christe. ¶ Princeps, oīm &. ¶ Hoīem, etiā sumpta de Maria y gine hūana carne. ¶ Et re-
 gē, oīm regū. ¶ Fatent, &. ¶ Putāt dominarier, p̄ dñari, figura paragoge. ¶ Toto orbi, vniuer-
 so mūdo. ¶ Credet idē, postq̄ ea q̄ facta & impleta sunt ex pte tecēuimus, q̄ faciēda restāt sub
 motanda sunt. Venturos em̄ ad Christi fidē illius hostes, longe antea p̄dictū est, ut sub vno pa-
 store vni ouile fiat. Tria y o, potissimū regna Christi legi obaudiūt, in Asia vni, sub q̄ Syria,
 Arabia, & Aegyptus etiā cōcludit, eorūq̄ dñs ter seruus est, nec deligit̄ in regē priusq̄ cōstite-
 rit eū diuenditū fuisse. Sultanū p̄pria eorū lingua Arabes vocāt, moti ut ferūt ad id cōstitū dñū
 Iosephi grā, q̄ a fratrib⁹ vedit⁹, Aegypti vniuersæ Pharaonis iussu dñatus fuerit. Aliud in Li-
 bya in plures distinctū reges, in Europa reliquū sub impatore Turcorū, q̄ etiā in Asiā vires
 extēdit, nā ibi Cœpit eorū imperiū & in Europā p̄spis successib⁹ p̄pagatū, cui sedes est in Cō-
 stantinopoli Thraciæ. Sunt at̄ Turci Caspia gēs, inter Boreā & Orientē, ita Persarū lingua nūcu-
 pati, dicti ab alijs & Vnni & Thunni, ut Simocatus refert apud Eusta. itaq̄ hæc ipa regna hoc
 discinct⁹ idē q̄d nos, q̄q̄ lōgissimo maris tractu distūcta, creditura sunt & primū. ¶ Libyæ discinctus
 Arator, discinctæ gētes ille nūcupabant, Verg. discinctos mulciber aphros, discinct⁹ eūā p̄ in-
 cultō sumit, & molli etiā q̄nq̄, q̄d moris olim Sylla dixit in Cæsare cauedū, hoc idē & q̄. ¶ Ni-
 lū septeno labentē flumine accolit, Nilus de q̄ multa iā diximus, mare septē hostijs ingredit̄, q̄
 dūr ora, vñ Dionys. ΕΠΤΑ ΠΟΡΕΥ ΥΛΕΙΟ, ex q̄bus Nili hostijs alia esse falsa & minime iustū

Sultanus

Turci

discinct⁹

nili hosti.

gnia retulit Strabo. Herodotus qnq; Nilum habere hostia dicit naturalia videlicet, qm̄ duo alia effossa & excauata sint arte, p̄ditille ex Catadupis Nilū in Italia sumere, Aegyptum scindere suo flumine, quo trifariā dirempto, ps q̄ orientē spectat Pelusiū cōstituere, q̄ occidentē Canobicū facere, ex alio v̄o qd̄ Melibenicū vocat diuiso, Mendisiū & Saiticū dependere, atq; ita qnq; legitima hostia colligi, duo reliqua effossa esse, Bolbitmon & Bucolis, qbus tñ hostijs alia aliq̄ forecere noīa, adeo aut̄ inundat̄ aq̄s, & irrigat̄ Aegyptus, & ut ab aliqb̄ fluuialis insula

nūcupet̄. is idē fluuius terminus ē ut diximus Asiae & Libyae, qd̄ vnico v̄su cōphēdit Diony. ος εατε λιβυην κπο τελευετα κσιδος ακισ que v̄sum ita v̄tere possum? Qui Libycis dices Asiae determinat agros. eo fluuio Sultani impiū subsignauim̄, sicut Turcor̄, cuius sedes in Constantinopoli Thraciae p̄. ¶ Rhodopen. eius regionis mōtem. ¶ Gelidā. septētrionib̄ expositā. ¶ Ois ad aetheriū. q̄re ois. ¶ Trāsfuga nostri exercitus. i. n̄r̄e religionis & christianae vitae miles. Militia em̄ Iob inq̄, vita hoīs super terrā, q̄ vel ad idola, vel ad Maomethē hostē defecit. ¶ Remeabit ad aetheriū Regē. ad Christū. ¶ Hoc ē puro. fieri ouile vnū sub vno pastore Christo in sacris l̄ris notatū est. qd̄ & signis videt̄ denūciatū, cū ab hinc trienni-

Accolit, & gelidā Rhodopē qui findit aratro
 Omnis ad aethereū remeabit transfuga regē.
 Hoc etiam puro monstrāt mysteria caelo
 Germanis lapsa & populos ducētia, quor̄
 Fudimus exiguo nuper p̄conia cantu,
 Ut sacris totiens pedibus calcata nefasto
 Quae nunc deseruit tellus Maomethis alūno
 Agnoscat celebris fidei documēta, pudendi
 Excuciatq; iugum sceleris, tecq; ip̄a relecto
 Crimine suscipiat, dominūq; agnoscat olympi.
 Qui necdum genitus, nec adhuc in v̄ginis aluū
 Delapsus longo traxisti fune vetustos
 Seminis Hebraei p̄ceres, quos turba nepotū
 Sub natæ primū, mox scriptæ vincula legis,
 Conclufa vnanimi consensu & voce secuta est.
 Sed longe ante alios fidei ditissimus Abram

um cruces, clauis, lāceae, & alia pleraq; n̄r̄e salutis instrumēta, de caelo ceciderūt. ¶ Quor̄. mysterior̄. ¶ Nup̄ fudimus. heroico carmine MAXIMILIANO Caesari dicato. ¶ Praeconia. sed ¶ Cūi exiguo. tū hui⁹ ip̄ius compatōe, tū p̄ magnidie rei, q̄ in meor̄ historia tpm̄ latius explicabo, tm̄ rē carmie subsignauimus, ut excitis regib̄ & pp̄or̄ animis, de asserēdis locis in qb̄ illa ip̄a mysteria pacta sunt, deliberatio fieret. ¶ Ut ea cōsumata. ¶ Tellus. Hierosolymorū. ¶ Totiēs calcata sacris. Christi pedib̄. ¶ Quae nūc. iugo seruitutis opp̄ssa. ¶ Deseruit nefasto Sultano Mēphis. ¶ Alūno Maomethis, degū & custodiū nepharios ritus ab Arabo Maomethē traditis. ¶ Agnoscat documēta celebris fidei, n̄r̄e &. ¶ Et excuciat. liberata n̄ris armis. ¶ Pūdedi se. i. p̄fidia. ¶ Iugū. q̄ detinet. ¶ Teq;. ch̄r̄e. ¶ Suscipiat. p̄ fidē. ¶ Relecto. denudato. ¶ Crimie. q̄ apostata perit belluar̄ ritibus p̄cipitat. ¶ Et agnoscat, ut pri⁹. i. anteq; illi⁹ p̄donis armis subigeret̄, & pollutis legib̄ p̄meret̄. ¶ Olympi. eē. ¶ Dñm q̄ necdū genit⁹. de Maria virgine, sed. ¶ Nec adhuc. cōcept⁹ aut. ¶ Delapsus. in ip̄ius. ¶ Aluū v̄gis traxisti lōgo fune. fidei. ¶ Vetustos. priscos illos & antiq̄s. ¶ Proceres. primarios p̄res. ¶ Hebraei semis. de q̄ nascitur⁹ erat. ¶ Quos. p̄ceres & patriarchas. ¶ Turba nepotū. sequentiū eor̄ vestigia. ¶ Primū sub vincula nata. i. inditæ ab ortu naturæ legis. ¶ Mox scriptæ. p̄ Mosē. ¶ Cōclufa. collecta. ¶ Vnanimi cōsensu. pari fide, piq; iudicio. assentiebant̄ em̄ v̄tur̄ Ch̄m ad hūanū gen⁹ reparādum Vnanimē at̄ cōpositū ē ex vno & aīo, q̄ si plurib̄ aīs in vnū cōflatis, & vet⁹ cōpositio ē. Vergi. in. iij. Aenei. Tūc sic vnanimē alloq̄t̄ male sana sororē, & in. vij. Tu potes vnanimis armare in pl̄ia fratres, sed q̄q; multi añ Abramū p̄riarchā deū nouerūt, & Ch̄m ex v̄gine nasciturū cognouerūt, qd̄ etiā p̄uidisse Adamū multi decreuere theologi, nihilomin⁹ magna rei huiusce noticia ip̄i Abramo cōdonata ē, qn̄qdē. ¶ Fidei ditissim⁹. & fidei parēs dictus, & in sacris l̄ris scriptū est, Credidit Abraā deo & reputatū est illi ad iusticiā, ab eoq; nonnulli voluere Hebraei pp̄m nomē sortitū esse. q̄q; aliq̄ aliud senserint, is idē pactū circūcisionis fide custodit, & eadē q̄ p̄ceptū est die, & se annis natū nonaginta nouē, & Hūmadē filiū q̄ tredecim ānos im-

Vnanimis.

plerat & oēs viros domus, & naculos, emptitios & alienigenas circūcidit, ut. xvi. sacra Genes. capite legit, custodit, gigit pactū &. ¶ Coluit te princeps Chre sub imagine terni hospitis media in cōualle. Vallis est q̄ mōti substat planities. Cōuallis q̄ mōtibus circūdat. Vergi. in. vi. & obscuris claudūt cōuallibus vmbrae. Apparuerūt autē Abrahæ tres illi in cōualle Mābræ ab hostiū tabernaculi, qñ tres vidit & vnū adorauit, maximū pfecto beatissimæ illius trinitatis indiuiduq; vnitatis mysteriū, vidit & ipse. ¶ Abrahā diuino lumine, pphetiæ, de quo in. ij. opis no-

Vallis Cōuallis
Turba. Turma Cateruæ

stri de regē pnotōe late disseruim⁹ ¶ Turmas. Israeliticas turmas & turbas nūcupari constat, q̄q; turmę pprie ordines dicant̄ eq̄tum apud Orati. sicut & cateruæ peditū. Dū fugiunt inq; eq̄tū turmæ peditūq; cateruæ. ¶ Ardētes. desiderio vitæ futuræ. ¶ Potare. mēte. f. cōtemplātes. ¶ Sacre liq̄rē trāssixi lateris. in cruce ex q̄ sacramēta fluxerūt. ¶ Lætus gaudēs, qua de re Christus in euāgelio ad Iudæos loquēs ait, Abrahā exultauit ut videret diē meū, vidit & gauisus ē. ¶ Moses q̄q; in v̄tice excelsi & p̄rupti mōtis. ¶ Splēdidus. coruscabat em̄ Mosi facies, ut sacre l̄ræ manifestāt, velataq; facie, loq̄bat̄ ad ppl̄m, q̄ ex radijs q̄busdā cornua cōspiciebat, vñ & in superiori hymno diximus. Dic mihi sacratis radiat⁹ t̄pa Moses Cornibus. ¶ Expāsis palmis. ad typū crucis p̄signādū. ¶ In æthera. ut etiā sensibili signo oñderet auxiliū sibi esse a dño, q̄ fecit cœlū & terrā. ¶ Prostrauit Amalech. ppl̄m deo infensum, correpta prima Naziāzenus posuit Amalech, nos eā pduximus, tū eccl̄si figura, tū Seruīj autoritate, decernētis posse poni barbarorū noīm primam syll̄am ut liber. ¶ Atq; pinxit, q̄dam imagine. ¶ Insignia celebratę crucis. dū em̄ illi⁹ pugnaret exercitus, ipse in orōne sublat̄is in cœlū manib⁹, hostes debellat, magis q̄ milites ip̄i p̄liantes, q̄ res inde maxime patuit, q̄ orāte illo vincebāt Israelitæ, cessante & brachia declinatę fugabātur, ut scribit̄ in sacra historia. ¶ Cuius sublati. signa & p̄notōes pphetarū, p̄sequimur. q̄b⁹ & p̄dicēbāt & signis oñdebāt Ch̄m v̄turū, & eius ope ppl̄os cæcutiētes in tenebris & vmbra mortis liberādos. de Abramo supra diximus, in Mose moramur, q̄ p̄stratis Amalechitis orōne et sublatōe maniū, Ch̄i q̄ crucifigēdus erat, v̄turē subindicauit, cū serpētē æneū in deserto exaltauit, adiutoriū futurę oībus q̄s serpētes momorderāt, q̄ de re Ch̄s ipse in euāgelio p̄dixit, ita oportere f̄siliū hoīs exaltari, quē ad modū in deserto Moses ipse serpētē exaltasset, itaq;. ¶ Crucis eius. ¶ Vires mōstrarat imago serpētis. ænei. Mose. ¶ Sublati. in deserto aduersus vulnera viūorū serpētū. ¶ Qui poterat indere curā morsib⁹. solo aspectu, qm̄ q̄ ex illorū venenosis dūbus fuisse saucius, eo cōspecto sanare. ¶ Atq; idē Moses. ¶ Mōstrarat. antea posse. ¶ Trāssiri æquora turgida p̄sentis vitæ. cū ppl̄s, ob metū regis Aegyptij. ¶ Pectore anhelō cœpit trepidare Pharia phalāge. ob Phariū exercitū Pharaonis insequētis, ita em̄ scribit̄ in sacro li. Exodi. Leuātes filij Israel oculos, viderūt Aegyptios post se & timuerūt valde. & p̄te altera. ¶ Horre re vndas. Verg. Nec varios horrēt strepitus, sæpe tñ absolute ponit̄ v̄bū horreo. Teren. Tonus horreo. Lactan. cū d̄tō iūxit, cui talia sacrificia nō horreāt. cū abltō etiā Hiero. horrebāt sac cō mēbra deformia. ¶ Erythræi p̄fundi. rubri maris q̄d & Erythræū d̄r, vel a regis nomie, ab heroe ut scripsit Steph. vel a colore rubro q̄ etiā cognōie cōstat appellatū, eidē q̄q; sin⁹ Arabi c̄nomē fœcere. Strabo nō solū Arabico sinu & Persico, sed & magno etiā mari ad aust̄, q̄d extra sinū vtrūq; iacet, rubri maris nomē esse dicit, & apud Eusta. p̄terea lego Erythræū pōtū ab Arabico sinu lōge diuersum, Vrani⁹ circūstare ei mari mōtes dixit, q̄ rubri vehemēter eēt ideoq; solē q̄tēs iubar emitteret in pelag⁹ Erythræā, hoc ē rubrā vmbra iacere. atq; etiā id coloris inde p̄dere, q̄ madefactis & ablutis pluuia mōtib⁹, aq̄ rubedine illa terræ p̄sus infecta,

Horreo
Erythræū mare

Te coluit princeps media sub imagine terni
 Hospitis, & mābræ media in cōualle secutus,
 Vidit & ardentes diuino lumine turmas
 Trāssixi lateris sacre potare liquorem
 Lætus, & excelsi Moses in v̄tice montis
 Splēdidus, expāsis p̄strauit in æthera palmis
 Amalech, atq; crucis celebratæ insignia pinxit,
 Cuius sublati vires monstrarat imago
 Serpētis, poterat q̄ morsibus indere curam,
 Atq; salutifero p̄sentis turgida vitæ
 Aequora transiri ligno mōstrarat anhelō
 Pectore, cū populus Pharia trepidare phalāge
 Cœpit, erythræiq; vndas horrere p̄fundi

descēderet in pelagus. Sūt apud Strabonē p̄ter radiōz reflexū, & montiū colorē, aliā relatae
cāe maris Erythraei. Nā & a Perſa q̄dam & filio Perſei cui nomē Erythra creditū est nomē tra
xiſſe. & alio loco scriptū reliq̄t, auctore Eratoſthene, in insula Tyrina in ſinu Perſico duob⁹ ſta
dioꝝ milib⁹ a Carmania diſtāte, ſtructū eſſe ſepulchrū Erythrae, q̄ & ibi regnaſſet & mari cog
nomē reliq̄ſſet. Diony. q̄q̄ Libys eādē ſniam ſequit⁹, a rege Erythra, cui⁹ ōndereſ ſepulchrū
loco nomē fuiſſe voluit. In duos at̄ diuidi ſinus Solinus voluit, in Perſicū & Arabicū. illū ab

Erythra
rex.

Vtrinq̄ obſeſſus, Moſes tum feruidus altos
Frenauit fluctus virga, tenuiq̄ bacillo
Reppulit vndantē molem, ſiccūq̄ p̄ æquor
Traſiit aduerſa figens veſtigia ripa.
Tumq̄ iugi in faciē vaſti ſiſtuntur aquarū
Hine atq̄ hinc fluctus, & Hebræis ſemita bigis
Præbita, ſed Phariæ cū ſe aduoluere minaces
Alæq̄, & turbæ peditū, celereſq̄ quadrigæ.

oriēte ſtatuit, eiꝝq̄ orā acco
lūt Perſæ, hūc ad Arabiā, vñ
illi etiā nomē. Cteſiæ Gnidio
placuit, colorē ip̄m referre in
fontē, q̄ rubrā & minio pmī
xtā aquā in eq̄r influeret. inde
q̄ nomē Erythraei manāſſe.
Præter hæc nōnullis viſum, &
Euſtathio relatū. ob nimīū ca
lorē id euenire, q̄ clima illud i
flāmet, & p̄pterea Aethiopes
dici p̄p̄os, q̄ regionē inhabi
tāt, eſt & vrbs in Ionia nomē

Erythraea, alia in Libya, in Cypro itē, in Bœotia, in Locris, in Aegypto. ¶ Vtrinq̄ obſeſſus, nā
mōre & mari clauſus iſequētes & iāiam impēdētes Aegyptios formidabat, caſtra ei ſup mare i
Aegyptoꝝ cōſp̄ctū dei p̄cepto poſuerat. ¶ Moſes tū feruid⁹, igne ſup no. ¶ Altos fluct⁹ frena
uit v̄ga, quā illi deus dederat ad patrāda miracula. ¶ Et tenui, illo ¶ Bacillo repulit molē aqua
rū. ¶ Vndantē abſtulit em̄ ut ſcriptū eſt in ſacris ſc̄ris, dñs mare flāte v̄to vehemētī & vr̄te to
ta nocte, & v̄titin ¶ Siccum, cū Moſes manū extēdiſſet ſup illud. ¶ Et traſiit p̄ ſiccū. ¶ Aequor
& ¶ Et poſuit veſtigia, in ¶ Aduerſa ripa, ripa fluuiorū dī, litus maris, eoq̄ p̄tingit q̄ maxi
mus fluuius Hybernus puenire p̄t, q̄d olim Cicero decreuit arbiter cōſtitutus, & ripe quoq̄ et
littoris diſſerētā notauit Ouid. canēs, p̄ ripis littora pulſant, ſed indifcrimiatim locari p̄t, hoc
maxime loco, qm̄ ſin⁹ ille quē Moſes diuino traſiuit miraculo, ſi magnis cōponat ſinibus, vt
Perſico, Indicoq̄, fluuij q̄dam mō ſpēm, p̄pter anguſtiā & lōgitudinē p̄ ſe fert, idēq̄ rubrū ma
re nō ex integro cū alijs cōe ſcripſit Ariſto. in. ij. Meteororū. h̄c Moſis vniuerſa notā
eſt ex. xiiij. capite libri Exodi. ¶ Tumq̄ vaſti aquarū fluct⁹ hinc atq̄ hinc, a dextris videlicet &
a ſiniſtris ¶ Siſtunt in faciē iugi, adeo ut ¶ Semita p̄bita, ſit ¶ Hebræis bigis, erat em̄ aqua ut re
ferūt ſacra eloq̄a, q̄ ſi murus a dextra eorū & leua. ¶ Sed cū Phariæ alæ, eq̄tū. ¶ Et turbæ pedi
tū & q̄drigæ, polyſyntheton eſt, q̄drigæ inq̄ falcatae & p̄pata ad bellū. ¶ Se minaces, aduer
ſus Hebræos. ¶ Aduoluere, inſequēdo autumātes illoꝝ exercitū delere, obrutæ ſunt v̄dis re
deūtib⁹, nā extēſione man⁹ diuiſum eſt mare, & manus itē extēſione cōiunctū. ſcriptū em̄ i ſa
cris eloq̄ijs. Cūq̄ extēdiſſet Moſes manū cōtra mare, reuerſum eſt primo diluculo ad priorē
locū, fugiētibusq̄ Aegyptijs occurrerūt aq̄, & inuoluit eos dñs in medijs fluctib⁹, q̄re vbi Mo
ſes cū Hebræo p̄p̄o ſiccis veſtigijs p̄traſiit, rediēs illa q̄ ſuſpenſa fuerat aquarū moles, Aegy
ptios pdidit. Nō deſuere tñ q̄ obſeruāſſe ip̄m Hebræorū ducē, maris fluxū & refluxum mēti
ſint. Et ſane neſcio q̄ in libro vel Hipparchi, vel Eudoxi, vel Bionis, vel Xenophōtis, vel Ti
mei, vel Dionyſij, vel Eratoſthenis, vel Strabonis, vel Ptolemæi, ut Ariſtotelē & pleroſq̄ ali
os mittā, aut Latinoꝝ Plinij, Melle, Solini, q̄ vel geographiā vel naturę miracula aggreſſi ſūt
poſteris cōmēdare, refluxū Erythrei maris legerit adeo mirabilē, ut ſiccō pede traſire nūeroſiſ
ſim⁹ exercit⁹ potuerit. q̄d at̄ idē Eratoſth. mādauit mēorię, nec Strabo refellit i tota rubri maris
ora naſci arbores i pfundo, q̄ refluxu detegāt, id nō mō ullo pacto cōuicere, ſed nec leuē ſuſpi
tōem ſanę mētis hoib⁹ afferre p̄t, q̄ ſi p̄cellus hō nō minor arborib⁹, q̄ ſi detegūt aq̄, ſubſta
re nihilo min⁹ tāta q̄titate p̄nt, ut ſi eorū cacumia videāt, hoies tñ mergāt. Sūt ei ut inq̄t, arbo
res oleis, laurisq̄ p̄ſes. Cur p̄terea eodē refluxu ſeruato nō traſmiferūt Aegyptij, q̄ ignorāſſe
rē (ſita erat) p̄ſus notiffimā nō debuerāt, ſed & in Perſico id mari eſſe dixit, q̄d q̄q̄ Erythreū
vocat, ut ſupra notatū, traſiſſe tñ Moſem Arabicū, nō Perſicū ſinū cōſtat, & eo ſupato in de
ſertis Arabiæ cōmoratū, & Synæ mōtē aſcēdiſſe ad legē ſuſcipiēdā, q̄ q̄dē mōs in Arabia eſt, te
ſtimonio etiā Pauli ap̄ſi, quo q̄dē ſinu nō paræ aquæ, ſed multū oīno fuiſſe declarauit ip̄e Mo
ſes canēs, Flauit ſp̄s tuus & operuit eos mare, ſubmerſi ſūt q̄ ſi plūbū i aq̄s vehemētib⁹ itaq̄.

Ripa
Littus:

Syna

HYMNVS

¶ Vnda illæ maris rubri. ¶ Quas iam. Moses. ¶ Frenauerat cōcurrūt. ipius iussu & extensione
 yga. ¶ Et ferum ducem. Aegypti insequētem. &. ¶ Currus. ipos quadrigis vectos. ¶ Rotasq;
 & turmas eqtum. Tulit em Pharao. ut eloquia sacra testant. sexcētos currus electos. & q̄q̄d
 in Aegypto curruū fuit. & duces totius exercitus. & iterū dicūt. reuersæq; sunt aquæ. & operu-
 erūt currus & eqtes cūcti exercitus Pharaonis. q̄ sequētes ingressi fuerāt mare. nec vnus qdē
 sup̄fuit ex eis. itaq; eos. ¶ Vnda ruens. diu suspēda atq; librata. ¶ Obruīt. &. ¶ Littus ipm rubri
 maris. ¶ Suscipit piecta cada
 uera. Nā viderūt inqt Moses
 in Exodo. Aegyptios mortu
 os sup̄ litt^o maris. de cadaueri
 bus aut. q̄ mortua sunt olim
 viuētū corpa. dī cōmode q̄
 p̄h̄ciūtur. quoniā nullū ex se
 motū. nullum habēt sensum.
 q̄bus duobus a nō viuētibus
 viua. vt Aristoteles decreuit.
 fecernuntur. idq; in vsu fuit
 dicere cadauera piecta. ut Ser
 uius Sulp. Ciceroni. tot op
 pidoꝝ inqt cadauera piecta
 iacēt. ¶ At Moses sospes cū so
 spite turba. id at dictū est ana
 phora figura. ¶ Cōcinit regi.
 æthereo. deo q̄ æthera & ter
 ras & vniuersa creauit. ¶ Car
 men. canticū quod in ip̄o Ex
 odi legit. cui^o initiū. Cātemus dño ḡose em magnificat^o est. equū & assessorē deiecit in mare.
 ¶ Mirabile. utpote scriptū hexametris. an̄ qd nullū carmē ea mēsurā cōditum fuerat. ut scribit
 Flavius Iosephus. Proptereaq; carmē ip̄i heroicū in hymno ad trinitatē ifinuare volētes. lecto
 ri diximus. Seu qd erythraeo p̄cudit littore carmē. Legifer. atq; soror recinit p̄mista choreæ
 femineꝝ postq; demersa Aegyptia pubes. ¶ Ex illo tpe. crucis. ¶ Trāsfixi videlicet clauis. ¶ Lig
 ni mystica. & occulta. ¶ Plebes. Hebræa. bilyllabū at plebes. vel more Dorico. vel Ep̄chēsis ē
 ¶ Potuit specularier. nō clare. sed. ¶ Sublustri vmbra. qm̄ vt inqt Ap̄ls. Oīa in figura cōtinge
 bāt illis. nec videt̄ pie nō posse cōsiderari ygailla Mosaica subindicatū crucis mysteriū. q̄ ab
 vndis p̄cellosi seculi huius liberamur. q̄q; dubio p̄cul & nube & trāsitū alia p̄signata sunt. vt
 Paulus docuit ap̄ls. Sedulius q̄q; cecinit. Peruia diuisi patuerūt cærulea p̄tū In geminū reuolu
 ta latus. nudataq; tell^o. Cognatis spoliat̄ aq; at turba pedestris Intrat. in absentis pelagi mare.
 p̄q; pfundū. Sicca pegrinas stupuerūt marmora plātas. Mutauit natura viā. mediūq; p̄ æq;
 Ingrediēs p̄p̄s rudeiā baptisima gerebat. Augst. in sermo. q̄dam affirmat & lignea archā Noe
 & alia plurima Mosaicę yga p̄tensionē cōfecta crucis fuisse mysteria. Inter q̄ maris cōmemo
 rat diuisionē yga ip̄a pactam. ¶ Atq; nubes roscida q̄ndā cōclufit. sep̄sit. defendit. ¶ In flāma
 Assyriapueros. tres Hebræos. ¶ Sub simili. crucis. ¶ Imagine. deū exorātes. missi em in forma
 cē ignis ardētis. iussu regis Babylonij. p̄pterea q̄ aureæ statuꝝ. quā ille struxerat sacra facere no
 luerūt. sed diuina sunt ope defensi. Historia nota ex Daniele. p̄pheta. q̄ at brachia deū p̄cantes
 in crucis modū exerint. testat̄ Naziāzenus heroicis illis carmib^o q̄bus de vita differit sua
 Φλογιασ ουρηκ εροσερον νεφος αμφεκαλυε ταροαλεουσ τρησ παιασ επι χιεροσ
 εφετετασxv. de eisdem cecinit Sedulius. flagrāte camino Seruauit sub rore pios. itē ¶ Helias
 obsessus culmine nebulosi mōtis. Carmeli. hoc ē obsessus. ¶ Milite. ab rege Ochozia missio. ut
 ad se p̄ducere. ¶ Meditatus flāmas in ip̄m hostē aduersū deduxit illas ab astris. optādo. ¶ Ma
 nib^o erectis. in cælū. ita diximus qm̄ antiqu^o mos ad hūc vsq; diē seruat^o. ut suspēsis in altum
 manibus p̄ces fundant̄ ad deū. ille at ut sacra Regū narrat historia dixerat. si vir dei sum. descē
 dat ignis de cælo & deuoret te. & q̄nquaginta tuos. ita factū est semel atq; iterū. cum aliū prin
 cipem q̄nquagenariū rex ip̄e misisset ad Heliam. ¶ Helias. inq; ¶ Iussus. a deo. ¶ Cōscēdere cur
 rus. Ardentes. iūctis equis missos ad leuādum illū ex hominū cōspectu. ut in historia Regum
 Hebræoꝝ palam relatū est. Helias. Helias. anadiplosis figura est. cuius noīs Helias. secūdam p̄

ductam posuit Sedulius, correpta v̄o Ausonius, q̄ & Helias etiā dixit vltima, correpta in p̄
 catōe matutina. Raptus quadrijugo penetrat sup̄ æthera curru, Helias & solido cū corpe p̄ui
 us Enoch. sed nec isti solū q̄s memorauimus p̄viderūt Christū v̄etur, & p̄signarūt crucis tro
 p̄zum, v̄ez. ¶ Cūcti viderūt. nō carnis oculis, sed ¶ Sup̄o lumine. p̄phetæ cūcti etiā p̄ anadi
 p̄losim, vel anaphorā, ut q̄busdam placet. ¶ Ingenti obsequio. q̄n illi ostendebas quæ manife
 standa erant. ¶ Prophetæ. ip̄i. ¶ Promulgauere, & primū n̄ ip̄i fuerūt. ¶ P̄h. v̄tq; in ip̄m deū

conditorē oim. ¶ Qui dixerē
 te plem esse sup̄mi parētis dei
 genitam añ secula sine matre,
 duplex em̄ generatio Christi,
 æterna altera sine matre, p̄par
 lis, altera de matre dūtaxat, de
 prima igit̄ illi cū loq̄renē p̄lē
 te Christe dixerē æternā, mox
 ¶ Et videbat v̄etura secula, cū
 tpe plenitudinis tu. ¶ Ingredi
 ens clausam aluū p̄caelsæ vir
 ginis, carnem sumebas &
 ¶ Egre diens. q̄q; ¶ Aluo. ea
 dē. Clausa, anaphora est cum
 emphasi clausam aluū, clausa
 aluo. ¶ Nouē post mētib⁹, an
 chaismos est, antiquus em̄ p̄g
 positio post & accusandi &
 auferēdi casui iūgebat. & Ven
 gi. etiā q̄nq; abltō iūxit, vti in
 sexto, longo post tempe v̄i
 sum. & alibi q̄q; eadem vsus
 loquēdi figura. Cicero etiā ad

**Te cuncti supero viderūt lumine, cuncti
 Ingenti obsequio pmulgauere p̄phetæ.
 Qui te sup̄mi plem sine matre parentis
 Supremā dixere p̄ij, & ventura videbant
 Secula, q̄ clausam præcelsæ v̄ginis aluum
 Ingrediens, clausaq; nouē post mēlibus aluo
 Egrediens, corpus desumens nasceris, inde
 Perpeffus cultros, tenuisq; incōmoda tecti.
 Iamq; magos clara spectarūt luce coruscum
 Sydus ab eoi longinquo tramite regni
 Ducere ad empyrei visenda cubilia regis,
 Ad tua foelici nimiū, sed paupere cultu
 Ad tua p̄sepis rigido incunabula foeno
 Muneribus dites gazaq; orientis onustos.**

Archais
 mos

Iam.

Magi ad
 adorādū
 Christū

Gaza

Sabæi

Lentulū ingt. Pompeius paucis post diebus q̄ Luca discesserat. ¶ Desumens. tu igit̄. ¶ Corpus
 mortale. ¶ Inde nasceris. quam natiuitatē vidit Esaias cum dixit. Ecce v̄go concipiet & pariet
 filium. ¶ Perpeffos cultros. octauo die dum circumcisio præputij sc̄dm legem fieret, pere
 p̄ssus. ¶ Et incōmoda tenuis tecti. utpote ex paupere matre natus, & q̄q; hæc de Christi vie
 ta supra etiam relata sunt, aduertēdum tibi hoc loco frustra non repeti, nō modo quia diuer
 sã hoc loco dicunt, sed ideo q̄ ibi vti facta, hic, vti p̄uisa, p̄phetis anteq; fierent recensent.
 ¶ Iamq; ipsi prophetæ. ¶ Spectarunt magos. ex oriente Hierosolymam petentes iam pro
 modo sumitur, vt Vergilius. Iamq; hos cursu, iam præterit illos. vt item illud. Iam dūgis, iam
 pectine pulsat eburno. Item signum est celeritatis iam, vt apud Terentium. Iam ego hunc agi
 tabo. & idipsa confirmat Aelius Donatus, alia etiam significat iam, & apud Cicero
 nem frequenter iam pro eo quod est præterea positum inuenies, quo modo iam ipsi vide
 runt prophetæ. ¶ Coruscum sydus. a deo factum. ¶ Clara luce. quæ tantæ rei satis indicant
 dæ faceret. ¶ Ducere. magos. ¶ Ab limite longinquo. ab Hierosolymis ¶ Ad visenda cubi
 lia regis empyrei. Christi qui natus erat in Bethleem Iudææ. ¶ Ad tua. inquam ad tua per ana
 phoram & emphasin. ¶ Incunabula. rex cœli & terræ, non ostro vel auro, vel margaritis or
 nata. ¶ Foelici. quidem. ¶ Sed paupere cultu. utpote sita. ¶ In rigido foeno præsepis. histo
 ria nota ex euangelio. ¶ Dites. tamen ipsi, ¶ Muneribus. quibus perlatis adoraturi vene
 rant. ¶ Et onustos orientis gaza. orientis diuitijs, aurum enim thus & myrrham dono dede
 runt, quibus & deum eos & hominem confessos ex theologis plurimi voluerunt. Gaza Per
 sicum est vocabulū, & hoc loco maxime cōuenit, q̄m ex Perside illos Hierosolymā p̄fectos,
 multi putauerūt, nec dubiū est Persida regionē ad orientē esse ijs, q̄ ex Iudæa illuc p̄ficiscunt.
 Gazā Persarū ligua pecuniā regiā significare Curti. voluit. P. Mela ærariū. Verg. v̄o p̄ oi p̄d
 osa supellectile sumpsisse videt̄, canēs, & Troia gaza p̄ vndas. & alibi. Grataē reduces & gaza
 lætus agresti Excipit. Sic & nos gazam orientis aur̄, thus, & myrrham appellauimus, sed ut re
 uertamur ad magos quos Sabæos aliq̄ fuisse arbitrati sunt. Sabæi at̄ populi sunt a Sabe ciuita
 te ingēt, rubro mari p̄pinqua, ut Stephanus scribit, qui etiā a Sabo vrbe vltra pelagus Acry

HYMNVS

thraem sita Sabæos deducit, quorū terra foelicissima dicta, vt est apud Strabonē. in qua thus myrrha & cinnamomū & balsamū, & odorata palmæ, & calamus nascit. Ditissimi p̄terea ut ex auro & argēto vasa lectos, tripodas, & aliā p̄terea supellestilē facerēt, ut nō difficulter coniectari q̄sp̄iā possit aptis thesauris aurū, thus & myrrhā magos ip̄os abūdāter p̄tulisse, vt pote q̄ ex ditissima gēte, patriæ copiaz dona pferrēt & ex foelici Arabia p̄fecti. Huic at̄ rei aptari p̄t̄ illud Psalmi lōge antea p̄dictū. Reges Arabū & Saba dona adducēt. & illud Esaiæ. Oēs de Saba veniēt, aurū & thus deferēt, & laudē dño annūciantes vt lōge aliter aliū suspicati sunt, nā de remotissimis oriētis p̄tibus magos biennio per ductos Hierosolymā Augustinus vidēt putasse, & ei⁹ op̄inionī firmandæ, adducere in mediū possemus illud q̄d legimus ap̄d Eustath. nam Sabai apud eū Perside etiā sunt, nō in Arabia solū. & itē in India Sabai sunt. vñ & Sabeorū eadē rōe deduci nomē q̄ret, sed & Sabai p̄terea in Thracia sunt, q̄ & Bacchi, vñ & Dionysii ip̄e Sabazius dict⁹. Sabeus tñ ita ab illis deriuari neq̄, quē admodū nec magos credi p̄t̄ ex septētrionib⁹, sed ex oriēte Hierosolymam petiuisse, nōnulli eos tredecim dies in itinere tm̄mō cōsumpsisse maluerūt, aliū ex vicinia motos extimarūt, & aliū placuit eos sapiētiaz studijs deditos & syderū cursus peritos, & potētia fre eos. Augustino v̄o visum maleficos fuisse, q̄ de re in libris de p̄notōe tractauimus, sed hac de q̄stione mō euāgelij seruet̄ historia, q̄ Magos docet ab oriēte petiuisse Hierosolymā a ncedente stella, qua duce in Bethleē p̄ducti, Christū natū adorauerūt, libere sūt opinari, qd v̄o simili us de patria illorū & p̄fessione viderēt, q̄sp̄iam v̄o diuersis e locis motos coniectari q̄ret, qm̄ Matthei v̄ba græcē sic hnt̄ ΙΑΟΥ ΜΑΧΟΙ ΑΠΟ ΑΝΑΤΟΛΩΝ ΠΑΡΕΓΕΥΕΝΟΝΤΟ ΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑΙ. plurā fr̄ em̄ v̄lus dictōe oriētēs singulariter v̄o cū de stella mentōem faceret ΙΑΟΥΜΕΝ γαρ ΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥ ΑΣΕΡΑ ΕΥ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ. ¶ Aeternū sileat. Nūc cōfutant̄ errores nōnulli sup̄stitione vanitatis, q̄re diximus aeternū sileat p̄ eterne, ut toruū p̄ torue, nomē p̄ aduerbio, qd frequēs est antiq̄s, & notāt enarratores poetarū grāmatici. ¶ Alūnus piceni ruris. Aesculan⁹ videlicet ille, q̄ magus credit̄, q̄ vi fati adactū Christū cōmētus est, ut in stabulo nascere, qm̄ imū celi in genitura Capricornus tenuisset. Alūnus aut̄ nō mō p̄ eo q̄ altus nutritusq̄ est, ut hoc loco & plurimū apud auctores idoneos visit̄, sed p̄ eo etiā q̄ nutrit, alitq̄ Romanis antiq̄s sumebatur, ut est legere apud linguæ pp̄rietatis studiosos, & apud Augusti. ip̄m de dei ciui. differētē. Hic igit̄. ¶ Cœlesti lumine. cōfiguratōe syderū, & capricorni potestate. ¶ Fusum Christū stabulo. ¶ Cōmentus, est vanitate insigni & exp̄sso delirio. ¶ Qm̄ tum ab ima æde, a quarta videlicet domo. ¶ Caper, p̄spectaret horoscopū quē libra fuisse dicūt, cap̄ inqt̄. ¶ Qui fœdus. ob im̄ mūdiciē, & vt̄pote olidū pecus. ¶ Nunq̄ abhorret a stabulis. abhorreo accusandi & auferēdi casui iūgi solet. Catullus, sœuāq̄ abhorrebas prisca p̄cepta parētis. Lucretius vulg⁹ abhorret, ab hac atq̄ in hūc modū frequētius vsurpari solet nos p̄positoem subicuiumus figura notissimā vsi quā eclipsim dicūt, sed. ¶ Humilis pauptas, denotatio ē, qm̄ pauptas humiles reddere solet, pauptas inq̄, quā Christus elegit. ¶ Cōiuncta summo tonātū. qm̄ vna hypostasi duē cōiūctæ naturæ sunt humana videlicet & diuina. ¶ Nō cap̄ posuit cunabula in vili foeno sileat, item. ¶ Aeternū Babylonica turba nefasti augurij, astrologorū. Babyloniā em̄ dediti fuere cursibus astrologorū indagādis, & ab eis Græci ut Herodotus & aliū scribūt, edocti sunt polū gnomonē & duodecim horas diei, mox in sup̄stitōes plapsi. Babylonia aut̄ vrbs Persidis quōdā & populo & ædificijs & diuitijs incluta, mox deserta, a Semiramide structa est Herodoto & plerisq̄ oib⁹ affirmātibus, tam & si fuerint q̄ cōtenderēt cōditā eam a Babylone viro sapientissimo Medi filio, sed & Semiramide antiq̄s vrbs ædificiū esse duob⁹ annoꝝ milib⁹, Arriani testimoniō Stephani voluit, mille v̄o & octingentis vetustiorē Eustath. p̄dit, q̄q̄ supra cōditæ vrbs huius auctores retulimus, Berosi & Metasthenis Persæ monumētis. Est & alia Babylonia Lybica ap̄ Eusta. ap̄ Steph. Aegyptia maior illa de q̄ sumus in initio locuti, & fama p̄clarior, eiusq̄ tanta magnitudo ferebat̄ (quod & Aristoteles meminuit in tertio libro Politico) ut q̄ ab hostili exercitu capta, eius tñ p̄striduo nihil eius rei sentiret, eāq̄ rectius gentē q̄ vrbe

Sabazi⁹.

Nomē p̄ aduerbi. Aesculan⁹ Alūnus.

Abhorreo

Babylō

Aeternū sileat Piceni ruris alumnus
 Qui stabulo fustum cœlesti lumine Christū
 Cōmentus, quoniā tūc, p̄spectaret ab ima
 Aede caper, stabulis q̄ nunq̄, fœdus abhorret
 Pauptas humilis summo coniuicta tonanti
 Non caper in vili posuit cunabula foeno.
 Aeternū sileat Babylonica turba nefandi

dici debere celsuit eius græca v̄ba hæc sunt. ΤΟΥΤΗ ΛΙΘΩΣ ΕΣΤΙ ΚΑΙ ΒΑΒΥΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΗΤΙΣ
 ΕΧΕΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΝ ΜΑΛΛΟΝ ΕΘΝΟΥΣ Η ΠΟΛΕΩΣ ΗΣ ΓΕΦΑΡΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΤΡΙΤΗΝ ΗΜΕΡΩΝ
 ΟΥΚ ΑΙΣΘΗΣΑΙ ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ. ¶ Sileat æterno pondere, ignis sempiterni. ¶ Manes
 heresiarcha, a quo impia Manicheorū secta defluxit, q̄ inter alias cōplures infanias astris & fa-
 to diuina subh̄ciebat. ¶ Nec q̄s̄ iactet illos, ab oriēte ductu noui syderis magos a, ¶ Longinq̄
 limite mouisse, vel. ¶ Sociata sydera, q̄ cōiunctōes dñr planetarū. ¶ Siue exilia, i. reuolutōes &

Manes

Augurij, sileat æterno pondere manes,
 Illos nec quisq̄ sociata aut sydera, siue
 Saturni exilia, aut nono sidentia cœlo
 Lumina, longinquo mouisse a limite iactet.
 Non pecus Oleniū, pistrixve, aut vna sororū
 Pleiadū, non quæ obliquo lata sydera circo.
 Aut sepr̄e cœli quæ p̄ bisseua vagantur
 Atria diuerso semp̄ commota rotatur.

perodos, circuitus ve. ¶ Satur-
 ni, orbis, tribuūt em̄ astrolō-
 gi reꝝ inferiorū mutatōes in-
 signes, vel cōiunctōibus pla-
 netarū, vel Saturnijs reuoluti-
 onibꝝ & magnis orbibꝝ, que
 q̄nto aduersus astrologos Io.
 Patruī lib. ut vana & nullius
 momēti dogmata perierunt.
 ¶ Aut lumina nono cœlo si-
 dentia, i. fixarū stellarū vires, q̄-
 bus magna velspōdēt vel mi-
 nan̄t, sidentia diximꝰ alludētes
 ad vocabulū syderis q̄d & a

sidēdo, ut supra narratū, nōnulli deriuarūt, sed nec imaginibus q̄q̄ q̄s in celo fabulose pinxe-
 rūt id acceptū referri p̄t, igit̄ nō. ¶ Pistrix ad diuos relata fabulis. ¶ Nō pecꝰ olētū, i. capella stel-
 la est Heniochi, i. aurigæ in quā fabulabant caprā Iouis nutriticē, q̄ & Amalthea dicta ē fuisse cō-
 uersam, a cuius pelle gestāda Iupiter αργιος nūcupatꝰ. Oleniū v̄o (ut Theon Arati interpres
 scribit) vel qm̄ ΕΠΙ ΤΗΣ ΩΛΕΝΗΣ ΤΣ ΗΝΙΟΧΟΥ, vel q̄a Oleni filia fuerit, scribit Luctati, q̄ Ole-
 nos Arcadiæ ciuitas est, in q̄ Iouē a capra Amalthea nutritū dicebāt boni auctores, & antiq̄ in
 Achaia Olenō urbē cōstituerūt, & aliā in Aetolia, cuiꝰ Home. meminit οἱ Πλευρών εν εμῶν
 το και ωλενον οἱ λε παλληνην, dicta at̄ olenos illa ab Oleno Iouis filio, ut Isth̄er voluit.
 q̄ de re Steph̄a. plura. ¶ Sororū pleiadū. Pleiades stellæ sunt fere ad sinistr̄ Persei genu locatæ,
 q̄q̄ ad pedes Hipparcus eas posuit. Nicāder v̄o in tauri cauda collocauit, q̄s fabulatū sunt ex
 Pleone Oceani filia & Atlātē p̄genitas, in quē etiā nū vti in parētē Hyadas referūt. Pleiades nō
 nulli Orionē dicūt, fugere aliq̄ ΕΠΕΧΩ. Orionē aliq̄ p̄cedere seq̄ Pleiadē cōmēntu sunt, forte illd̄
 Pindari cōprobātes εοικος ορεων γαρ πλειαδων μη τηλοθεν ωαρειαν ανδρασαι, & Simo-
 nides ob eandē fortasse cām vnā Pleiadū μοιαν ωαρεων appellauit dicēs, μοιαλος ορεας
 ελικοβλεφαρου κατα λογον αυτη γαρ κυλλανησ εν ορεσι των κηρυκα τα χερμην
 aliq̄ tamen ex ορεος, hoc est ex monte deduxerūt, aliq̄ qm̄ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΣ, i. in cauda tauri po-
 sita iaceat fortasse ab Orionē potius vicina l̄ræ mutatōe q̄d græcis maxime frequētissimum
 est. Pleiadas, columbas esse nōnulli suspicati sunt, diuersas tñ fecit Aristoteles, sed p̄pter nois
 similitudinē dixit Aescylus εχουσι μορφασ απτεροι πλειαδες, eas em̄ nō volatiles dixit
 ad autū eiusdem nominis differentiā, fabulatū sunt aliq̄ & primū Byzātia myro vatis Homeri
 sensum nacta, ptulit. Pleiades Ioui porrigere ambrosiam, quod sibi dogma Criticū vsurpasse
 Cratē Athenæus est auctor, q̄ v̄o allegorice fabulas suscepe, dicūt Atlanta finitorē esse circu-
 lū, Pleonē aut̄ oceanū. Pleiades v̄o dictas vel a Pleione matre, vel q̄ πολλα, i. multa p̄dicāt
 v̄pote quæ ortu & occasu sint messis & seminum indicatrices, vel q̄ πλοσιον, i. p̄pinq̄æ si-
 mul iaceant, vel q̄ τοῖσ πλεουσι, hoc est nauigantibus vtilis sint, vel απο του πολλα-
 ty, hoc est a vertendo annum, quoniā ortu & occasu æstatem & hyemem nūcient. Alij sex nu-
 merant, aliq̄ septem, vnam tamē quæ minime luceat, ut Aratus voluit, eamq̄ non apparētē
 fulmine ictam fabulant̄, Higinius nugat̄ qm̄ cum mortali concubuit, aliq̄ præt̄ timore eam fu-
 gisse, aliq̄ a Sole fugam p̄pessam delirāt. Pherecydes septē fuisse filias Lycurgi ex Naxo insula
 voluit. Latini v̄o Pleiades ipsas Vergiliās, q̄ vere, s. exoriant̄ appellauere. ¶ Nō quæ obliquo
 lata sydera circo, nec item stellæ illæ q̄bus obliquum circulum, i. Solis iter inspergi dicunt, nō
 item quæ semp̄ errāt, & ideo planetæ nūcupate numero septē. ¶ Vagaturq̄ p̄ bisseua cœli spa-
 tia, i. p̄ duodecim regiones quas vocāt domos, nos diximus. ¶ Atria, nam atrium prima pars
 ædium vocabat̄, dictum autem vel q̄ oriat̄ a terra, vel q̄ atrum ex fumo sit, vel q̄ atrix id
 genus ædificij sit inuentum, qua de re Pompeius, Seruius, aliq̄. ¶ Semper, perenniter.

Sydu
 Olenia
 capra.

Olenos

Pleiades

Vergilia

Atrium

HYMNVS

¶ Commota. ab orbe octavo. ¶ Diuerso rotatu. cū ab eo orbe tum inter se, qñ aliā recto pce dūt tramite, aliā retrocedūt, & mō hac in regione, mō in illa, vel oculis vel supputatōe dephē dunt, nec itē. ¶ Cometes mouit magos ab orbe, quē nō nouisset Idume. ea regione, de cui⁹ po pulis antea dixim⁹, orbe inq̄ alieno & remotissimo, vt nil iam restet cœleste, qd̄ credi possit fuisse in cā, ut magi ab oriēte moti, Hierosolymā petierint, nisi p̄clarissima noui syderis lux a deo creatore ad id officij cōstitutā, fuerūt em̄ q̄ putarēt ut cometes in cā fuerit. ¶ Qui. fert vul go. ¶ Afferre multifidos crines. vñ crinita & comata stel la dī. ¶ Exitio miseris. ille inq̄

Cometes

cometes quē nec nauas nec p̄pos ipune videre Lucanus cecinit, & sane id esse p̄t q̄ quo pacto, sed nō ut astrologi nu gant, esse inq̄ q̄ quo mō p̄t, si id qd̄ pestilētiē & belloꝝ cā ē,

Non qui multifidos rutilanti ȳtice crines
Exitio fertur miseris afferre cometes
Duxit ab orbe magos, quē nō nouisset Idume
Sydus em̄ recto delatum tramite, reges
Ad p̄sepe dei Nabataeo a littore vexit,

**Magos
stella**

comatē etiā stellē cām putem⁹, vaporē em̄ copia in sublimi plata, vbi accēsa nimitū p̄ter ordi nē fuerit, & cometas gignere, & pestilētē aerē p̄mere, & excire aīos hoīm ad bella p̄t, excitata, si in hoībus bile, q̄ in arma & cedes frequēter irruūt, q̄ rōnis habenas posthabēt, q̄ q̄ nō nega mus diuinitus posse cometē p̄duci, q̄ futura significet atq̄ denūciat, verē nisi nobis id constet, ab assensu cohibere ita debem⁹ aīm, ut a Genethliaca sup̄stitōe reuocare, eiusmodi crinitas stel las statis & certis t̄pib⁹ nō sp̄ videri putauerūt Pythagorici, Anaxagorā & Democrito coalitū ex duob⁹ stellis fulgorē esse placuit, q̄ gignerent cometa. alij lucē opacā nebula comp̄hen sam, alij purā & defecatā terrestri cōtagio nubē, q̄ a stellis irradiet crinitā dixere, Aristotele au ctore cōstat illa de vapore sicco, q̄ sursum delatus in flāmē, ut hinc etiā dephēdat stellā ip̄am aut syd⁹ dici a nobis nō posse cometē, nisi eis vocabulis abutamur, q̄ q̄ August⁹ cæsar come tē illū q̄ ludos eo edēte fulsit, quēq̄ Sueto. Trāgl. crinitā stellā dixit, sydus crinitū appellauit, de stella ȳo q̄ magos duxit græca ȳba Matthei iacēt τὸν ἄστρα, stellā ȳt latinus interp̄s, sed qd̄ ἄστρα & ἄστρα significet aī iā dixim⁹, q̄ nullū cometē denotare posse plane cōstat, q̄to ma gis iḡt & Harpocrates & Phlegon q̄s & alibi taxauim⁹, aberrauerūt, existimātes stellā q̄ dux magis fuit ex oriēte ludæā p̄gētibus, cometā haberi debere eā q̄ Augusti t̄pibus emicuit, sed ea p̄dit aī natū Christū plures annos apparuisse, nec in oriētis, sed in septētrionis regione cōspi cūā, nam inter inītia principat⁹ Augusti fulsit, & in regione cœli sub septētrionib⁹, ut ip̄ius Au gusti ȳbis vtar, & p̄ septē dies, qd̄ & Sueto. q̄q̄ retulit. Adde q̄ nec satis in cā putari debebat a magis, ut eius emerſu tot itinera, tot labores sibi desumerēt, cū alia portēdere illā (si tñ porten dūt cometā) q̄ natū regē ludæoꝝ existimare potuissent, secuti at stellā sunt, vel Seth libro per suasi ut aliq̄ cēsent, vel Balaā moti vaticinio, q̄nq̄ dem ex ei⁹ cognatōe fuisse illos nōnulli credi derūt, vel inducti ab angelis, vel sup̄o lumine afflati, ut q̄busdā placuit, vel somno etiā moni ti ut Io. Pi. Pa. suspicatus est quarto cōtra Astrologos lib. dūt eam stellā astrologis minime fa uere docet, p̄ quā inq̄t significari natū regē ludæoꝝ, eo forte mō magi intellexerūt, q̄ & postea in somnis declinādū Herodē, & alia q̄ venerāt via in patriā esse reuertēdū, ex docum̄to qd̄ scribit̄ ab eis diuinitus hausto prius illud qd̄ sup̄sum Picus Pa. cōiectura comp̄hēdit, q̄ si stel la ea noīe Asaph iuxta Aegyptios fuisset, quā impius Iulianus defertor asseruit quadringētesī mo q̄q̄ anno solitā apparere, & dira p̄digiosaq̄ nūciare. Quo pacto illā magi sua ætate apli us non visam, p̄fide apostata cognouissent: q̄ pacto illi ip̄is natū ludæoꝝ regem significasset: cur & quadringētesimo q̄q̄ anno aliū regē ludæoꝝ mūdo nō pepererat: cur post mille & qn gētos annos aut regē nō peperit: aut si effeta viribus & sterilis, sui saltē p̄ntiā nō ondīt: ¶ Syd⁹ em̄. sed em̄ sydus illud, siue stella, siue ast̄: ut in gr̄co euāgelio scribit̄. quo duce vsi sunt, ab ijs oībus q̄s recēsuimus, vel fixis, vel erraticis stellis, vel cometis diuersum erat, q̄nq̄ dem (ut mit tam q̄ pueri sp̄m p̄ferre nōnulli suspicati sunt, moti fortasse ȳbis eis magoꝝ. Ecce vidimus stellā eius in oriēte). ¶ Recto tramite delatū. Reges illos, nā ad Eoam plagā, olim idē reges q̄ & magi. ¶ Vexit ad p̄sepe dei. Christi, q̄ & deus & hō. ¶ A littore Nabataeo. Nabataei p̄p̄i sunt fe licis Arabiā a Nabato dicti. Nabates aut̄ ut ait Stepha. & eū secutus Eustath. is est q̄ ex adulte rio nascit̄, & forte gēti nomē prauū exactis est. Strabo auctor est Augusto cæsari rem male ad uersus Arabes cessisse. Aelio Gallo, q̄ oriētī p̄erat, decepto a Nabataeoꝝ legato, cui nomē Sy la, q̄ securi postea Romę p̄cussus est, apud eas gētes ad modū dītes, mos erat vt p̄œna publi

**Nabataei
Nabates**

ca punirent, qui substantia minuerat. contra q̄ ihs q̄ auxissent honores decreti. Diximus at Nabataeo littore, & ut Arabia significarem, vñ venisse magos posset putari ob ea q̄ añ dicta sunt, & ut oriente significarem ab Ouidio etiam regnis Nabataeis indicatū. Eurus ad aurora Nabataeque regna recessit Persidaque & radijs iuga subdita matutinis, & ut mysterio q̄ nostrae religionis subseruiremus, qm̄ illi q̄ gentiu primitiae dicti, tanq̄ ex adulterio nō legitimo ritu (q̄ ad fidē attinet) videbāt p̄geniti. ¶ Mox stetit. qd nō est stellae ab initio cōditae p̄priū q̄ cum suis orbibus penniter voluunt, de hac em̄ in euāgelio scribit, q̄ stella magos añ cedebat vsq̄ dñi veniēs stare supra vbi erat puer. ¶ Ostentās, videlicet sua q̄ete. ¶ Aedē recubātis principis, Christi. ¶ Et p̄functo munere abiit in leues nubes, utpote q̄ ampli⁹ visa nō fuerit, q̄ sydere nō p̄bati mō nostrae religionis theologo, sed Chalchidi⁹ etiā phis Platonis affecla, significatū dixit descēsum magni dei ad terras hoim cā, qd qdē. ¶ Spe-

Mox stetit ostētans recubātis principis aedem,
Inq̄ leues abiit p̄functo munere nubes.
Quod spectāt supero cōmoti lumine vates,
Moxq̄ trucē vidēt regem, gladioq̄ fremētem,
Tendētem insidias cernūt, q̄ p̄raescius ire
Ad terras Aegypte tuas Ptolemēia regna
Duceris, hinc patrias iterūq̄ reuectus ad oras,
Hebrēas vrbes turba comitāte per erras
Aerumnis p̄ssus, dispēgens semina vitē,

stant vates. p̄phetæ ¶ Cōmoti supo lumine. vñ illud, q̄ sedētibus in vmbra mortis lux orta est, & illud itē Esaiæ. Surge illuminare Hierusalē, q̄a venit lumē tuū & ḡpa dñi sup te orta est. & paulo post & ambulabūt ḡtes in lumine tuo, & reges in splēdore ortus tui. ¶ Moxq̄. iñdē p̄phetæ. ¶ Vidēt, eodē lumine supne demisso. ¶ Trucē regē. Herodē. ¶ Fremētē gladio & tē dētem insidias, de quo iam diximus. sed ibi factū, hic p̄uisum anteq̄ fieret subnotamus ingēs illud scelus, quo p̄secutus est Ch̄m, & trucidati inno cētes pueri, ut ip̄e q̄q̄; Ch̄s interciperet, qd p̄uidens Zachariās p̄cinuit vocē auditā esse in Rama, magnūq̄ ploratū & vlulatū. cū em̄ vidisset Herodes magos nō rediisse Hierosolymā, se delusum autumauit & decreta Ch̄i nece, quē nosse magorū sperabat relatu Bethleemicos pueros, cū eis intercipe Ch̄m, q̄q̄ ignotum putās, iussit occidi, antea v̄o monitus ab angelo Iosepus in somnis, cū Maria pueri matre secessit in Aegyptū, & post Herodis obitū, angeli p̄iter monitu reuersus ē, & in Galilea morā traxit metu Archelai, q̄ vita functo Herodi substitutus dñabaſ Iudææ, q̄ de fuga in Staurosticho cecimus. iam vix octaua lucē cōspexerat ifans. iam vix assumptae prima incunabula carnis, Attigerat cultros pellis cū caesa cruentos, Sensit & hostiles aufugit principis iras, & supra hac ip̄a de re iam pacta, nūc a p̄phetis p̄cognita diximus. Vulnerat in cunis ferre, p̄fugūq̄ retrudit Liur Idumaei rabies & p̄fida regis. Hinc fugiēs Pharias custos te ducit ad vrbes. ¶ Cernūt, ita q̄ iñdē p̄phetæ q̄ tu. ¶ P̄raescius ut oim̄ aliorū ita. ¶ Iræ, & rabiei q̄ ferebat Herodes. ¶ Duceris custode, illo fidissimo. ¶ Aegypte, cōuersio ad Aegyptū, qñq̄dem Aegypt⁹ rex fuit cognōis princeps regiōis, q̄q̄; & in v̄su est appellare inaiata qñq̄, nec ab hac re abhorret vsus sacrae l̄rae, q̄ coelū & terrā & alia p̄sus inanima citat ad audiēdū. hinc illud Esaiæ. Audite coeli, auribus p̄cipe terra. ¶ Ad terras tuas Ptolemēia regna, Ephexegesis est, q̄ terrae Aegypti sub Ptolemēis regib⁹ fuerūt, q̄ post Alexādrū Macedonē dñati sunt Aegyptio lōga serie, adusq̄ Cleopatram mox in libera ptāte Romanoꝝ deuenerāt. dicti aut Ptolemēi a primo eius nois Lagifilio, q̄ sub Alexādro meruit adusq̄ victoriā de Cleopatra habitā ab Augusto. ¶ Hinc patrias iterūq̄ reuectus ad oras, p̄ p̄thesim reuectus est platū, illud re nam supe est, qd aut attinet ad sensum, impletū est id p̄heticū lōge antea p̄dictū. Ex Aegyptio vocaui filiū meū. ¶ Hebrēas vrbes turba comitāte pererras, qm̄ multitudo eū numerosa, ut ex euāgelio manifestū, seq̄bat, Hebræi aut Iudæi vel ex hebere, vel qm̄ trāffluuiū habitaret, vel ex Abramo, Stephan⁹ at fret⁹ auctore Charace, voluit ex Abrabono deduci, p̄banſ primē duꝝ origines magis cōius esse nomē Hebrēorū q̄ Iudēorū vidēt certe antiquis, vrbes at Hebrēas Ch̄s pagrauit, porro vrbes mox Hebrēorū dicit volūt, ab urbo aratri curuatura, q̄ in cōdēdis vrbib⁹ vrebāt ex aere, ut Pōpon. iurecōsult⁹ & alij scripsere. ¶ Aerūnis p̄ssus, paupertate, itinērib⁹, vigilijs, q̄b⁹ redimēdi hūani gñis cā macerat⁹ est. ¶ Dispēgens semina vitē, qm̄ iculpatā agere vitā voluit, q̄ bñ & beate viuēdū alios edocuit, dñr at v̄ba ip̄ius vitē semina, cōgruētū relatōe ad sacras l̄ras euāgelij, q̄b⁹ semē dei ver

Aegypt⁹

Ptolemēi

Hebræi vnde.

Vrbes

Q

HYMNVS

bum in parabolis accipi debere cōmonemur. ¶ Mox lusus & vulnera. sustinere te spectantur. ¶ Et crude obprobria mortis. iuxta illud. Et cū inigis deputatus est. ¶ Pertransis victor ad vmbbras. scđm illud ppheticū. Penetrabo oēs inferiores ptes terræ. ¶ Atq; pios aufers. pios inq; in deū. vere custodes religionis detentos in carcere subterraneo & obscuro limbo cōclusos. q̄ niā eluendæ originis noxæ debitores erāt. quā p vniuerso gñe Ch̄s in ara crucis exoluit. posteaq; liberaturus eos ad æterna descēdit. & ¶ Abstulit de faucib⁹ diri orci. mortis videlicet iher niloci & dæmonis. ab arcēdo

Orcus

vt aliq̄ volūt nūcupati. q̄q; aliq̄ malūt ab Orco Molosso rū rege turpissimo deriuari. tū illud quod p̄dictum fuerat videri potuit impletū. Populū q̄ habitabat in tenebris vidisse lucē magnā. ¶ Tūq; truces. & tū dæmonū. ¶ Turbæ truces. & ¶ Subito lumie. ch̄i p̄territæ. ¶ Formidant. illidēs q; caput forib⁹. metaphora ē indignātis & desperātis. nec ab horrēs a sacris lris. qm̄ in Psalmo scriptū est. Attollite portas principes vestras. & introibit rex gl̄æ. q̄s & obserrare ca pite illis illiso Pluton introdu

Vulnera, mox lusus, & crudę obprobria mortis
Perpessus, Stygias p̄transis victor ad vmbbras.
Atq; pios aufers diri defaucibus orci.
Tumq; truces subito formidāt lumine turbę
Illidensq; caput foribus, p̄q; auia Pluton
Descendēs erebi pallentes suscitāt vmbbras;
Quæ nec terribilē potuerūt ferre corusci
Principis aduentū, transfixi aut stipitis ingens
Sceptre tartarei rutilans insigne triumphi
Non ficti Alcidæ hæc nodosæ robora clauæ.
Quā fictus metuit ingenti mole Typhoeus.

Pluton

ci. & p̄ auia erebi. statim descēdere ad euocādas infernas mētes ad resistendū. q̄ vmbra; noie nō iniuria citanē. ut añ iam dixim⁹. q̄q; & animis functorū sit tributū id nomē. vñ illud Augustini. Nec aīa mea vnq; respōsa q̄siuit vmbra;. ¶ Pluton. Plutonē græci inferorū principē dixerunt. & diuitiarū regē. qm̄ nihil esset corruptibilitū rerū qd ad illū oīno nō pueniret. & ei⁹ possessio fieret. ita Phurnutus interpretat. nec abhorret ab Hebraica & nostra disciplina. qua mammona iniquitatis & dæmonē & diuitias intelligimus. eūdē q; Plutonē. & dæmonis. & diaboli & sathanæ signamus noibus. de qbus añ dictū. & beelzebub q; q; & alijs etiā appellatōib⁹ Plutonē græci dixerunt. & apud Pindarū λαγεται inuenimus. qm̄ παντας ἀγλαους. ¶ Quæ nec terribilē. cesserūt autē & Pluton & vmbra;. vtpote q̄ coruscantē Ch̄i p̄sentia ferre nō potuerint. & crucis quā trāssixi noie stipitis plerūq; circūscribim⁹. ¶ Insigne. rutilātū sanguine splē didissimū exhorruerūt. cuius ministerio deiecti a mūdi principatu & intra pprias. tartari portas victi & triūphati fuerāt. Crucis inq; insigne. ¶ Sceptre ingēs. q̄ regia ptās atq; dina splēdit. data em̄ mihi. ut ip̄e ait post resurrectōem. Ois ptās in cœlo & in terra. qd autē nos dicimus sceptre a græco venit. illi em̄ σκηντρον. qd Ioui & regibus cōuenire dicebāt. nos v̄o Ch̄o iure tribuimus. & deo & regi nostro. sed qm̄ gētes fabulata sunt heroas. & dñs genitos petisse tartarū. & catheratū erebi ianitorē. vel solio Plutonis detraxisse. vel p̄terisse comesta medicatis frugib⁹ ossa soporatū. ideo ne talia spargere nos impia turba suspicaret. illa ip̄a deridimus. q̄ gētib⁹ q; paulo in lris accuratiorib⁹ fuerūt. ad historias v̄o similiores cōuersa. sigdē ferunt ad regē Epiri Molosso;. cui nomē αιδουευσ Theseū atq; Pirithoū gr̄a Proserpine se cōtulisse. eodēq; Cerberi canisptiosi cā puenisse Hercule. q̄ factū ut similitudine lris αιδουευσ habit⁹ sit Pluton infernus rex Nec dissimile admodum qd de Borea vēto fabulant Orithyæ rapto re Erithi regis filie. fuit em̄ Threicius princeps cui nomē Boreas. q̄ regiā puellā ex Attica rapuit. q̄q; Platonius Hermias opinet puellā ip̄am e rupe qdam Borea vento in p̄ceps actam q̄ factū ut fabula emerferit Boreā puellę raptorē extitisse. Igit̄ sceptre illud crucis q̄ triumphata mors est. cuius metu inferorū turba sempiterno horrore cōcutit. ¶ Nō robora. erāt. ¶ Nodosæ clauæ Alcide. & cū ironia legēda est ecbasis hæc poetica in derisum Herculis. q̄ ut poeta canit. Tartareū ille manu custodē in vinela petiuit Ipius a solio regis traxitq; tremētem. ¶ Quā vtiq; clauā. nō ip̄e solū. sed ¶ Typhoe;. de q̄ idē alio libro ardu⁹ arma tenēs. & ¶ Ingētū mole. sed ¶ Fictus. vtiq; poeticis nugis metuit. inter laudes Herculis q̄ in. viij. Aene. apud Euādę cātantur. illud insertū est. Nec te vllæ facies nō terruit ip̄e Typhoeus. Ardu⁹ arma tenēs. ad maiorē tñ emphasim adduximus Typhoea metu clauę trepidasse. de q̄ Typhoeo apud Homerū

Boreas
rex

multa in hymno in Apollinē, q̄ cū de Iunone fecisset mentem q̄ irata Ioui Typhonē pepe-

typhoe⁹.

Qua mentita trucidauit bellua Lernæ,
Oraq; flāmiuomē trepidarūt ficta Chimera.
Detrusos igitur videre in tartara manes,
Captiuosq; patres supera ad cōuexa reuerti,

risser adiecit. Η ΔΕΤΕΥ ΟΥ ΤΕ ΘΕΟΙΣ ΕΝΑΛΙΓΚΙΟΝ ΟΥ ΤΕ ΒΡΟΤΟΙΣΙ ΔΕΙΝΟΥΤ ΑΡΓΑΛΕΟΝ ΤΕ ΤΥ
ΦΑΟΥΑ ΤΗΜΑ ΒΡΟΤΟΙΣΙ. Orpheus in hymnis eūdē voluit Typhonē esse q̄ & Pluton, nā q̄cū
q̄ de hoc fabulant in illū cōtulit, sed posteri Homerō potius accesserūt. hūc ip̄m deorū hostē
vocat Pindarus in Pythioniciis & iacere in tartaro. Οσ ταινα τρετρεω κηται τεων πολε
μιοσ τυφωσ. cui⁹ eūā tanq; p̄nitiosi meminit in. ij. Apolloni⁹. ΤΥΦΟΕΩΣ ΑΛΣΟΟΙΟ, diuerse at
nūcupatōes suscepit, namque
apud Homerū & ΤΥΦΩΕΩΣ,
& ΤΥΦΑΟΥ. apud Pindarū Ty-
phos, apud alios Typhon, ap̄
alios aliter, sed nec minus di-
uerfas de loco in q̄ p̄enas det
sentētiās legimus, cū in Tarta-
ro ut diximus Pindarus dixit

rit, alij in Bœotia mōte q̄ iacet incēdia, alij in Phrygia, alij in Lydia, alij in Sicilia, alij in Laodi-
cea, in Lycia nōnulli, in Typhao nia petra apud Caucasū, alij. Nec defuere q̄ dicerent, arrepta
fuga Caucasum petiuisse, atq; illinc ardēte monte fugisse in Italiā, q̄d certe latum fuisset incen-
diū, q̄n Caucasus ex Armeniē mōtib⁹ aduscq; regionē Colchoꝝ ptendat, ei postmodū insu-
lā Pythecusam iacuisse fabulant, sed & illud alij, q̄ a Ioue percussus cū Syriē q̄dam obtineret lo-
ca, & Pelusio expulsus sit, & in Serbonidē lacū demersus. Serbonidis aut lacus circa Pelusium
Aegypti iacet. Typhonē aut Aegypti regē fuisse memoriæ p̄ditū est. Artemon aut historicus
putauit mōtem oēm q̄ vomat ignes cā Typhonis ardere, quod a vero minime abhorrere vi-
det. ΤΥΦΩ em idē q̄d cōburo, sed & Pindarus idē alibi nutritū eū in Siciliae antro voluit jace-
re at apud Cumas, q̄s nō recte intelligi a græcis q̄busdā enarratorib⁹ Pindari suspicor. Nā ex
eo dephēdi facile p̄t, locū vbi Typhoeū p̄dere supplicia fabulant, in Cilicia eē, & eo etiā aber-
rāt, q̄ Cumas Siciliae adiacere cōtēdūt, & insulā falso eā cōstituūt, q̄ littoralis, ppe ē vrbs, iuxta
Dicaarchiā & vicina portui Baiarū, deceptū at eū opinor q̄cunq; is sit, q̄ glossulas illas alioqui
nec indoctas, nec incuriosas, reposuit in Pindarū, q̄ ip̄e auctor videt Sicilia Cumis adiūgere.
p̄pterea mor⁹ est ad scribēdū, q̄ Cume insula Siciliae incūbit, atq; iter Acolidas cōputat, sed sane
Inarimē ea ē insula nō Cume, quā fabulatores multi Typhoei supplicis deputarūt eiv xei-
μιοσ aut Homē. ait eē Typhonis cubile xειμα q̄dem apud Steph. ē, sed situs ei⁹ incert⁹, nā in
Syria, in Cilicia, i Pytheculis, & apud Tyrrhenos ponit, cui⁹ p̄p̄si & Arimegi & Arimi. Verg. q̄d
Homer⁹ distūxit eiv xειμοιοσ, cōpositū ptulit, i. cū p̄positōe nomē cōiunxit canēs, Inarime lo-
uis impijs imposta Typhoeo, & Lucan⁹ in Pharsalia, Cōditus Inarimes æterna mole Typho-
eus. Et seneca in Hercule Otheo, Et Tyrrhenā feret Inarimen. Apud Zezem Typhon dæmon
dī cētū capitū, debellatus & fulminat⁹ a Ioue, eaq; re putauit significari pleraq; inter q̄ illud q̄
Typhon ip̄e ΤΥΦΩS habet, i. supbia vel inanis gr̄a, cuius capita varij sint & multiplices elatio-
nis modi. A rōne γο q̄ primatū possideat in hoīe debelle, q̄ tollerabilius hac de re videt dis-
seruisse q̄ Acusilaus q̄ ex Typhoei sanguine ΠΑΥΤΑ ΤΑ ΑΚΑΥΟΥΤΑ, generata cōtendit, q̄q;
nec obtinere potuit ip̄a aīalia, q̄ morsu noxia essent inde p̄generari, q̄m Zenodotus Teophi-
lus fabulosi⁹ nugat⁹ est, & a phalāge Arachnes fratre deriuauit. Apolloni⁹ Rhodi⁹ a stillis cæ-
se Gorgonis eduxit, nec etiā illa ē claua. ¶ Qua bellua Lernæ, i. hydra iter ei⁹ victorias nūerata
falso. ¶ Trepidauit, nec itē ea q̄. ¶ Oraq; flāmiuomē trepidarūt ficta chimera. Chimera Lyciæ
mōte fuisse pene oēs voluerūt fabulari, inter p̄tes, & in aial triptitū nugis ē postea conuersum.
Zeze aut feminā fuisse Chimera scribit, Amidodori filiā, q̄ in Lycia reꝝ potiebat, leonē aut
& draconē fratres habuisse cōtendit, q̄b⁹ viatores trucidabāt, has inqt Bellorophōtes sustulit
plūbo, hoc est freno seruitutis. Addit Solymos apd Homerū, Chimera significari & Amazo-
nas, illos leoni has capræ compari, q̄m eius belluē instar in p̄ruptis mōtū habitaret. Lyciorū
aut aduersum se insidias serpētibus cōpositas, chimera q̄q; rē mōstrosam denotat, ea apd Ho-
merū in hymno Apollinis χιμερα αυσωνυμοσ appellat. est & apud Strabonē vallis in Ly-
cia noīe Chimera & Cragus mōs, de q̄ Chimera fabulamēta fluxere, ut antea notatū est. ¶ Igi-
tur, p̄phetē ip̄i. ¶ Viderūt manes, damnatoꝝ hoīm exutas corpibus, aīas & dæmones etiā
Christi vtutē. ¶ Detrusos, repulsos a mūdi principatu & deiectos in tartara. ¶ Et captiuos pa-
tres, q̄ eo relegati fuerant peccato originis, quod Christi morte deletum est. ¶ Reuerti ad
supera conuexa, ad cœlum ipsum empyreum cœlitum sedem.

Serboni-
dis lacus:

Inarime

Arimæ

Typhon

chimera:

HYMNVS

¶ Inde postq̄ liberati sunt ab inferno lymbo, p̄ceres Hebręę gētis post multos dies, q̄bus et̄
matre, Ap̄tis discipulisq̄ ¶ satus est. ¶ Spectarūt, p̄pheta. ¶ Te intratē p̄ aërios tractus. ¶ Per
olympica, cœlestia. ¶ Regna, q̄d postea multi, nō mētis tm̄, sed corpis oculis vidēt, ut Lucas re
fert in actib⁹ Ap̄torū, spectarūt inq̄ spū intratē rutilātib⁹ victorię signis p̄fulgidū, q̄d Efaias
supo lumine cōtemplatus scripsit. Quis est q̄ venit de Edom tinctis vestib⁹ de Bozra, & te q̄q̄
¶ Princeps, oīm rex; q̄ creasti viderūt spū. ¶ Assistere patris dextrę, a quo æterna ḡnatōe na
tus, idq̄ spū nouit rex ille & p̄
pheta p̄cellēs cū cecinit. Dixit
dñs dño meo sede a dextris
meis. ¶ Subitoq̄, videre datū
ē i ¶ Infidos reges, q̄ tibi pri⁹
aduersari fuerāt. ¶ Trucē, in te
& tuos exercitā. ¶ Rabiē, nec
nō. ¶ Sceptra, & colla minitā
tia, factū & vētosa licentia qua
freti religionis tuę mysteria cō
temnebant. ¶ Submittere tibi
pedibusq̄ tuis, scđm illud Da
uidis. Donec ponā inimicos
tuos scabellū pedum tuorū, &
post resurrectōem apud euā
geliū inquit, Data est mihi oīs
ptās in cœlo & in terra. ¶ Tā
dēq̄ viderūt te, in ¶ Valle cui
rex hebreus Iosaphat, iuxta il
lud Osee. Adducā eos in val
le Iosaphat, & disceptabo cū
eis, p̄phra si aut̄ Iosaphatē val
lē diximus, nō mē ip̄m minus
aptū carmini p̄tereūtes. ¶ Co

Iosapha
tē vallis

Inde p̄ aërios tractus, per olympica regna
Intrantē, patris princeps te assistere dextrę
Spectarūt, subitoq̄ trucem demittere reges
Infidos rabiem, nec nō minitancia pridem
Sceptra tibi, pedibusq̄ tuis summittere colla,
Tandem cœlesti stipatum milite valle,
Cui rex Hebręus cognomē tradidit omne
Claudere te humano tractū de semine corpus
Spectarūt, placidamq̄ p̄ijs p̄bere salutem,
Æterna in patria, & regnū sine fine futurę,
Iniustus tristē sathana cum principe luctum
Inq̄ chaos tetrum detrusos semper opaca
Sulphuris ardenti flāma concludere auerno,
Iustitia & bonitas summo hīc splēdore coruscāt
Hanc ego deposco iustū que blanda furorē

gnomē tradidit, nā ex eo vallis Iosaphat appellata. ¶ Claudere oē corpus tractū de hūano se
mine. Vniuersale q̄ppe iudiciū in valle ip̄a futurę est, q̄q̄ alij cōtēderint allegorice intelligēdā
& locū p̄ticulare nō esse decretū, parūq̄ vallē capacē nō videri tot corpōrū, q̄ ab initio cōditū
humani ḡnis ad usq̄ diē illā extiterūt, cōueniūt tm̄ descensurę Chr̄m. ¶ Stipatū cœlesti milite,
nūteroso videlicet āgelorū exercitū, & reliq̄rū cœlitū, quorū vita fuerit militia sup̄ terrā p̄ Chri
sto aduersus carnē, mūdū, & dæmonē, atq̄ his ¶ P̄ijs, vtiq̄ rōne iam dicta. ¶ Præbere placidā
salutē, nō aię dūtaxat, sed corpis, illud aut̄ ¶ Spectarūt mesozægma figura est, nā ad sup̄iora
p̄t & inferiora cōmode referri, ut videlicet & Spectarint claudere in valle Iosaphat genus hūa
nū, & Spectarint q̄q̄ p̄bere salutē p̄ijs. ¶ In æterna p̄ria, in aula cœlesti empyreo globo. ¶ Et re
gnū, nō tēporariū & fluuidū, vt oīa terrena & sublunaria, caduca, euanida, momētanea, sed.
¶ Futurę sine fine, iuxta illud sac̄r. Et regni eius nō erit finis, q̄d vtiq̄ p̄ijs illis & iustis a mūdū
cōstitutōe p̄patum esse, in euāgelio ip̄e testatus est. ¶ Iniustus, at̄ & imp̄ijs. ¶ Tristē luctū, iuxta il
lud, ibi erit fletus & stridor dentium. ¶ Cū principe sathana, cui maluerūt obedire q̄ deo, ideoq̄
illis dicturū se pollicit⁹ est. Ite maledicti in ignē æternū, q̄ parat⁹ est diabolo & āgelis ei⁹. ¶ Inq̄
chaos tet̄r, de inferno q̄ppe chao dixit Abraam⁹ diuiti in inferis sepulto, in ter nos & vos ma
gnū chaos firmatū ē. ¶ Detrusos, diuina sn̄ia. ¶ Cōcludere, viderūt. ¶ Auerno ardētis p̄ opaca
sulphuris flāma, ibi em̄ Ch̄ro auctore, tenebrę nō desunt, q̄q̄ ignis adsit, & sulphur ip̄e dēlam
& obscurā flammā p̄mit, cui⁹ r̄tata ibi copia erit, ut Ioānes in Apocalipsi retulerit, stagnū ignis
& sulphuris ad impiorū suppliciiū p̄patum. ¶ Hinc, ex iudicio diuino. ¶ Iusticia q̄ ad reprobos
p̄cēnā ad p̄mia bonorū. ¶ Et bonitas, q̄ ad p̄mia ip̄a, q̄ mirabili clemētia merita superāt, & p̄
nas q̄ minus atroces sunt, q̄ demerita postulat. ¶ Coruscāt summo splēdore, tum em̄ oīa palā
spectabunē nuda & apta, q̄ nūc tecta sunt mille tunicis, mille inuolucris adopta, & q̄ inania se
penūmero fuerint hoīm iudicia, diuino illo iudicio manifestū fiet. ¶ Hāc ego deposco, orō ad
deū in fine hymni dirigit, q̄ honitātē, & misericordiā postulam⁹. ¶ Quę mitiget iustū furorē
iuxta illud Dauidis, Miserere mei de⁹ scđm magnā misericordiā tuā & c̄, & illud, Dñe ne in fu

rore tuo arguas me. & iterum. Delicta iuuentutis meae & ignorantias meas ne memineris. sed secundum misericordiam tuam memeto mei, propter bonitatem tuam domine. & mille alia. Debet enim peccator in sola dei bonitate confidere, quae spei nostrae quasi basis & fundamentum est. hinc Ioan. Gerson fretus, docuit peccatorem a dei iusticia ad eius misericordiam & bonitatem appellare. quod ut diximus, furor est mitiget. & precludat. ¶ Fauces tristes hiatus. i. chasmatis & aperturae qua patebat aditus damnatis ad aeterna supplicia. ¶ Hanc ego. ad maiorem expressionem. ¶ Te iterum atque iterum reposco. & quae spes ex dei gratia & meritis puenit. gratia vero dirigit ad portum animi hominis fluctuantem, portum inquam salutis. quae nunquam potis est quaevis ingredi, nisi in nauis fuerit ecclesiae. ideo ipsa ecclesiae suscepta sacramenta, confidentiam praestant obtinendi quod fidelibus promissum est. ¶ Signa. igitur. ¶ Pleraque mihi salutis praebere consuesti. pro consueuisti per syncopem atque ¶ Hinc voti spes multum florida creuit ipsum etiam crimine originale. quod dudum ex primo parate. ¶ Traximus oes. pro seminis commixtionem generati traximus inquam.

Mitiget, & tristes fauces praeccludat hiatus.
 Hanc ego te supplex iterumque iterumque reposco
 Pleraque signa mihi placidus praebere salutis
 Consuesti, & voti hinc spes multum florida creuit
 Ipsum & etiam crimine dudum quod traximus omnes
 Crimine de patrio, iam diluit vnda salubris,
 Et quaeque admisit prauis male consita dumis
 Aetatis tenerae, nimumque heu lubrica quodam
 Semita, Circaeos Ithacensi remige portus

¶ De semine patrio. Adami. ¶ Vnda salubris. baptismi. ¶ Iam diluit. emundauit, aboleuit. ¶ Et quaeque admisit post peccatum originis baptismi deletum, quod committunt homines poenitentia diluunt, frequenter autem in peccatis aetas adolescentiae, quae sensum demulcet illecebris, hoc loco metaphorice significata pro semita referta dumis. & ¶ Lubrica quibus facile cespitant & decidunt homines, altero enim pro pedibus gressus, altero labuntur. Pravis dumis, cupiditatum, quae veluti aculeis vulnerat animus. ¶ Consita, referta & quasi ordine posita, consitus arboribus locus is dicitur in quo locatae plantae de industria sunt, cuius rei frequenter apud agricolatores scriptores mentio fit. ut ait villicus & agrorum & hortum plantis, herbisque conserit, sic daemones humani generis osor, conserere contra spiritalem humani animi semitam, mortiferis delictis, ut mens cogitationibus pro ea digredientes appetendo cespitet, & ope patrandi ruat in praecipitium. ¶ Aetatis tenerae. pueritiae & adolescentiae. ¶ Nimumque heu lubrica epiphonema est, quoniam quod dicitur & suggerere de mone, & carne mulcente & mundo plaudente, eo praesertim tempore, quod prudentia non plane usu & experientia deprehendit, facilis est lapsus, faciliusque ruina. ¶ Semita dicta est, quoniam semis via & via actus dimidiata, qua praeterea vehiculum, actus autem quod duo vehicula concurrere possunt. ¶ Circaeos portus. ec basis ethica, qua metaphorice exponitur sub Circes dolis daemones astutus ad decipiendos incautos, quod vano amore delusi, posthabita ratione delinquant, nec absolum theologis putatum, sub inuolucris fabularum aliquando vel errores corrigere, vel virtutes extollere. sic magnus ille Ambrosius suo de cruce sermone, Homericum praeposuit exordium de Sirenium cantu, & religato ad nauis malum Vlyssae ac tum id fieri commodi praeter, cum istis ipsis praecipue scribit, quod non ignari fabularum putant, praeter istas eius studium conpescunt, & occasione sumunt ut a discendi, & salubria sectandi. Quippe quod nosse poterunt scripta ab Homero sociorum Vlyssis metamorphosim, eo spectare, ut ostendat quod meretrices depereunt, amittere rationem & obnitescere, & alio loco eos quod virtute praediti sunt, quodque nudi iactantique naufragis, ditibus & fortunatis praepositi solere, ut hinc magnus Basilius totam Homeri poesim laudat esse virtutis non improbauerit, eo in libro ubi docuit, quo pacto poetae & oratores libri legendi essent, & quod non ex eis fructus elicere. Et sane quod praeeperint viros illos, quos antiquitas plurimum est admirata, sub variis significationibus indicasse vera, sub fabularum inuolucris honesta saepe numero videndi praepcepta dissimulasse, commonebit & cogitabit maiora multo, & meliora in diuinis & veris scripturae monumentis latere debere. quare facile relictis prophanis, ad sacras litteras, ad diuina excolenda migrabit. Homerus igitur in Odyssaea scribit, socios Vlyssis quos, ubi naues ad portum appulerant, exploratum miserat, Circes domum ingressos, & ab ea quodam Pharmaco in bestias mutatos. ¶ Ithaca remige. viris ex Ithaca, quod brachia remis intendent rectori nauis operam nauantes, remiges ei illi dicitur, quod transstris conscendentes remis incubunt ad impellenda nauigia & singulare pro plurali ponitur, sic apud Verg. Et vacuos sensit sine remige portus. ¶ Cuius stulti. i. sensibus hallucinati & mente prius aberrantes. ¶ Appulim, applicuim, de quo verbo & quod modis construatur, supra iam diximus.

Consitus locus arboribus.

Semita.

Fabule quod modo legenda.

Remiges

Prāniū
vinum
Pſithia
vitis.
Circe.

¶ Prāniā & pocula vitis dedisse q̄ eam scribit inter alia vinū prāniū cui vis inesse patrię obliuionē inferre, ita nōnulli exponūt grāci interpt̄es, tamen si prāniū poculi s̄ipticę naturę mētio sit apud Plin. & alios, eūdem & Pſithiū q̄q̄ dixere grāci, vñ & Nicāder vitis ΠΙΘΙΟΣ mē tōdem facit ΠΙΘΙΗ ἐν ἀμπελῶσι, eius enarrator ait ἡ καὶ Πραμνία. Pſithia inqt vitis q̄ & prāniā, id aut̄ ad obliuionē inducēdā porrectū asseuerāt a Circe, quā ad insulā oceanī desertā oc- ciso cōiuge Sarmatā regē diuertisse nōnulli voluerūt, ut est apud Diodorū, alij montē Cam- panię tenuisse malūt, cui & no- mē inditū Circeo, & ad hāc vs̄ q̄ diē seruātū. Scribit aut̄ Di- ctys Gnosius eā insulę imperi- tasse, & q̄busdā illecebris aīos hospitū ad amorē sui allicere & subuertere solere, quemad-

Cū stulti appulimus, Prānię & pocula vitis
Hauſimus immemores patrię rōnis egeni,
Iam dudū crebris cōtuli pectora palmis

modū & Calypso ad quas Vlyſſes accesserit, in insula ꝑo Mæonia Circe habitasse, pdit Lu- cius, mortalē eā, nō deā, nec de filiā asseuerās, eā fuisse Oete Colchoꝝ regis & Hecates filiā nō- nulli dixere, sororē ꝑo Medeę, ut Milesius Diony. in argonauticis pdit, & interpt̄es Apollo- niū repetūt, plurimi nō filiā sed sororē, inter q̄s Hesiodus, q̄ etiā scripsit suscepisse filiū Latinum ex Vlyſſe, Cice. in. iij. de natura deoꝝ. Oetā & Circe Solis filios dixit, Solis inqt̄ q̄nti, nam alij quattuor apud eūdem auctore nūmerant, a q̄ & varia diuersaq̄ de alijs q̄q̄ dis gētū recēsent. Dicta aut̄ filiā Solis auctore Seruio, q̄a clarissima fuit meretrix, & nihil Sole clarius, ego vero arbitror ꝑpea filiā Solis Circe appellatā, q̄ fortasse, ut nūc et̄ a detestāda cōsuetudo inoleuit, pigeret faciē, genas & labra purpurisso coloraret, ut cupidos nimitū & amētes hospitū aīos i stu- porē ꝑteret, & ad illicita vota ꝑtraheret, eximio illo splēdore q̄si solaribus radijs occacatos. Quod & subindicasse videt̄ Orpheus in argonauticis, q̄ tñ eam Asterope filiā fert ab alijs dis- sentiēs ΜΗΤΗΡ Ἀστροπῆ καὶ Τηλεφάνου ὑπερίον, hoc est carmen carmini & ꝑbū ꝑbo red- dētes. Mater Asterope & Iōge splēdens hiperion. ¶ Immemores patrię, celestis hierusalē, non terrestris Ithacę. ¶ Rōnis egeni, obfuscati mētis oculos adeo, ut nil nisi terrenū, nisi fluxū & mo- mētaneū cōspiciat, ubi em̄ q̄s lasciuo & spurco amore detinet, diuinū dediticē amorē supnæ foelicitatis & suimet etiā oblit̄ ac penitus obrutescēs mēte, nō corpe, dñr nāq̄ in ea hoīes bru- ta cōverti, q̄z affect̄ nimia volūtatis ꝑp̄sione, vsuq̄ rōis posthabito, cōsequunt̄, sic in leonē iracūdus, in vulpē astutus, in suē venere cōuertid̄, hinc ap̄ Pythagoreos & Platonicos hoīm trāssformatōes in bruta, q̄s lepide q̄q̄ Severin⁹ adnotās subindicauit, ꝑpterea q̄ facile arbitra- tus fuerim Anaxilā scripsisse eū q̄ amicā ardet genus ita habere ab oī lege remotū, ut nō facile possit explicari, utpote cū illa dracone peior, & chimera flāmas vomēte, & charybdi, scyllaq̄ tricipiti, & sphige, & hydra, & leena, & vīpa, & harpyis ita ille. Οἷος ἀνθρώπων ἐταίρων ἦν ἄ- πῃσθε πῶποτε οὐ γένοσθις ἀνδραγαθῶν φερασαί. Τί γὰρ ἡ ἀρε- κεν ἀνδραγαθῶν ἡ χιμαίρα πνεύουσ ἡ χαρῦβδις ἡ τρικέφαλος σκυλλὰ ποντικῶν κούρ σφιγῆ ὑδρα λεινὴ ἐχιδνα ἡ πτηνα ἀετῶν γένη. Εἰς ὑπεβολὴν ἀφικταί τῶ κατὰ τῶ τῶ γένος οὐκ ἐνεσθαι αἰδῶ ἀπαντῶν ὑπερέχουσι τῶν κακῶν, & alia pleraq̄ q̄ subdit citās meretrices noīatim, q̄s chimere, hydre, & hmōi mōstris cōponat, vt ē videre ap̄ Athenēū, q̄ fit ut nō mō diuersa vitia in diuersa hoīes bruta cōuertere dicant̄, sed vna venere- atūditas in oīa, ut videat̄ mihi nō incōsulto finxisse Homer⁹ ab vna Circe, in oīgenas brutoꝝ

Amato-
res i spēs
morant̄

Pnīa tri-
bus ab-
soluit̄

satisfacere

Iā dudū

spēs vanos amatores fuisse cōuersos. ¶ Iā dudū crebris, hęc at̄ vitia pnīa delēt̄, q̄ ut supra dixi- mus trib⁹ absoluit̄, ꝑficiuntq̄, cōmissi dolore ꝑcti cōiuncto, abstinenti, ꝑposito, cōfessioē voca- li, satisfactōēq̄, nō restitutōē aliene aut famę aut pecunię peculię vt. hęc ei ut eū alij, tū Scot⁹ ige- niose docet ꝑire cōfessionē op⁹ ē, sed satisfactōē ea q̄ deo ꝑ crimib⁹, aut i hac vita, aut i alia sat̄s- facere cōuenit, ꝑpterea sacerdotes aliq̄ ꝑcipiūt reis, q̄ noīe pnīę cēsent, ut deo satisfiat in hac vi- tā, gētes ꝑo ut ē auctor Ascomi⁹ satisfacere dicebāt tātū cēfacere q̄tū eēt irato satis ad vindictā. signū at̄ doloris exprimit̄ in ꝑctoris ꝑcussu. Iā dudū ꝑo ꝑteritū sc̄are spēs ꝑt, & nimitū ut Ser- uij⁹ notat, & vtroq̄ significatu cōpetit̄ sensui carminis. Donatus ꝑo in Terentiū, iam dudū ꝑo iam diu exponit, refertq̄ alios idip̄m ꝑ eo qd̄ est iam primū accepisse, q̄z vtrūq̄ etiā aptari ꝑposito ꝑt. Idem auctor, alibi iam dudū, vel nimitū, vel valde, vel iam pridē, exponit, & alio quoq̄ loco, iam dudū scripsit infinitæ morę. Sunt q̄ cōtendant de paruo tempe dudū di- ci, adeo ut tempus quattuor horarū non excedat, sed accedendū magis Donato credo, cū ve- terim auctōritatibus freti, tum ip̄ius Terentiū, apud quē legerat, iam dudū ætatem dici.

Facili quæ mente relecta, conditões poenitentiæ pleræq; narrant a theologis, in qua illa est potissima, ut q̄s libere & nude q̄ in deū cōmisit retegat, alioq; ut Sedulius canit, sua vulnera nūcrit q̄ regit. ¶ Tumq; iudex admissi criminis, i. sacerdos. ¶ Imponēs manus capiti & relaxans v̄bis. Absoluo ingens te a peccatis referat aditū ad cœlū, imponēs inq; manus, vsu eo q̄ ap̄d plerosq; iā dudū inoleuit, tametsi necessariū minime id existimet a pbatissimis theologis. dñs em̄ Iesus cū ad Pet̄ de potestate ligādi atq; soluēdi loq̄ret, nullā mentōem fecit manus impo-

**Hęc ipsa eluimus, facili quæ mente relecta
Imponens capitiq; manus v̄bisq; relaxans
Criminis admissi iudex referauit olympum,
Clauibus & tristis valuas occlusit auerni.
Inde olim supera monstrata est semita luce
Sæpius, & sacris patefacta ē vocibus, ample
Lucidus hinc fidei melius splēdescit in antro
Pectoris obscuro radius, spes viuida surgit
Firmius, & superi p̄tendit lampada amoris,
Cuius prædulci transfixus corda sagitta
Tecolo cœlesti tecū victurus in axe.**

Cur non crediderim te princeps optime crebris

rectis, q̄q; vsus qui iam obtinuit non condemnat. ¶ Referauit, adaperuit. ¶ Olympū, cœlū. ¶ Clauibus, Petro & Apostolis creditis, illi em̄ dictū. Tibi dabo clauēs regni cœlorū, & quodcūq; ligaueris sup̄ terram, erit ligatū & in cœlis, & quodcūq; solueris sup̄ terrā, erit solutū & in cœlis. Apostolis vero, Accipite sp̄m̄ sanctū, quo r̄ remiseritis peccata remittunt̄ eis, & quorum retinueritis retenta sunt. Hæc v̄ o clauēs & ordinis dicunt̄ & iuris dictōis, quo ad primū atinet omnes sacerdotes æquales, q̄q; dem oēs & singuli nisi potestas a superioribus ministris limitata fuerit, & corp̄ Christi cōsecrare & remittere p̄ctā possunt, quo ad secūdā, Pōtifex p̄stat nam inde in mysticū Christi corpus, hoc est eccl̄am fluit ptās a Christo deriuata, q̄ igit̄ iudex cōstitutus a Petro & successoribus fuerit admissi criminis, referauit cœlū clauibus ordinis quo ad peccata, quæ superiores & primates eccl̄æ aut remittūt, aut remittenda iubent, & q̄ ita referauit olympum, etiam ¶ Occlusit tristis auerni, tenebrosi & inferni loci. ¶ Valuas, valuæ sunt auctore Varrone, quæ se voluūt & reuoluunt, sic & fores q̄ foras aperiuūt dictæ, ianua primus ingressus dicebat̄ a Iano, cui sacra etiā putabat̄, hostia vero quæ intra ianuā, q̄q; vsu hæc sunt confusa, & alia, p̄ alijs sæpenumero desumpta. ¶ Inde nobis semita cœli sæpius monstrata est sup̄ luce, gratiæ quæ in susceptōe sacramento r̄ infundit̄ rectis mēte & emūdat̄ a p̄ctō, & sacris etiā vocibus docto r̄ viro r̄ atq; sc̄tō r̄ cōfirmata est. ¶ Hinc lucidus radius fidei melius splēdescit in antro pectoris obscuro, & suapte natura cognitōe, carēti re r̄ altissimæ, nec admittēti cogitatus alienos, iuxta illud, Prauū cor hoīs & inscrutabile q̄s cognoscer̄, & illud, Ego deus scrutans renes & corda, melius aut̄ splēdescit, q̄m maior infundit̄ lux gratiæ, ex qua vt Thomas voluit, fides p̄dit, spes & charitas, itaq; & ¶ Spes viuida magis surgit & p̄tendit lāpada lucē & ardorē. ¶ Sup̄ amoris diuinæ charitatis. ¶ Cuius p̄dulci sagitta, qua vulneratū cor suū gaudebat Augu. ¶ Trāsfix̄ corda. ¶ Te colo, fide, spe & charitate. ¶ Tecū, ob id. ¶ Victurus in cœlesti axe, in empyreo cœlo, q̄d eq̄dem cœlū axis noīe sumit̄, ita in vsu est scribētū carmina est at̄ axis ex se imaginaria q̄dā linea, cui p̄ucta poli noīant̄, ut an̄ iā dixim̄. ¶ Cur nō crediderim, spei causæ subnectunt̄, p̄ter illas q̄ supra sunt allatæ, ex ablutōe patriæ noxæ, ex p̄ctō r̄ abolitōe gratiæ sacramētī poenitentiæ, nūc ex pollicitatōibus factis humano generi, atq; ex diuinæ bonitate naturæ trahimus alias, dixit em̄ Christus in euāgelio, Petite & accipietis, pulsate & aperiet̄ vobis, & rursus, Primū quærite regnū dei, & pleræq; in hanc sententiā, ut in nostra voluntate & frequenti petitione, felicitas posita videatur, quare colligimus futurum vt.

nendæ, nec eius item v̄ba fecit cū Ap̄lis remittendor̄ criminū facultatē cōtulit, fecit at̄ cū apud Marcū in euāgelio dixit, supra ægros manū imponēt, & bñ habebūt & in actibus q̄q; Ap̄to r̄ legimus, imponere eos solere manus sup̄ illos q̄ accipiebāt sp̄m̄ sc̄tū, q̄ res ad cōfirmatōis p̄tinet sacramētū, cui id cōpetit, & Ordinis pariter cōuenit sacramēto, q̄m (ut Thomas docet) ea impositōe manus p̄sulis copiosus gratiæ diuinæ effect̄ de notat̄, in altero em̄ plenitudo sp̄s sc̄ti, in altero excellens in diuinis mysterijs ptās cōferit, relaxare igit̄ satis ē v̄bis & ab soluere quæ poenituit p̄ctis de

Clauēs
eccl̄iæ

Valuæ
Fores.
Ianua
Hostia

Axis

HYMNVS

¶ Precibus crebris, quę fundimus quotidie ad illā impetrādā exaudiamur, namq; p̄ter id qđ pollicitus est. ¶ Summa illi ¶ Clemētia qua genus olim miseratus humanū mori delegit illius saluādi causā, & oīno implent, q̄ voluerit, quoniā ¶ Imperiū ip̄i est, in cœlū & terras, in angelos, in hoīes, in dæmones, nec momētaneū aut t̄pariū, sed ¶ Stabile, atq; p̄petuū. & ¶ Potestas nō vacillās, sed ¶ Certa & æterna, & ne maiora qđ debemus (qđ qđ nō meremur) p̄tere videamur, addimus cōsentaneū omī dubio, p̄cul esse, ut qđ p̄ nobis sanguinē fuderit, bona etiā quo-

rum causā fecerit nobis im-
partiat, ut qđ paterno p̄ctō de-
mētia redimerit, p̄prio itē cri-
mine clemētia liberet. qñqđ
nullo alio veste celi regnū hu-
mano gñi claudit, nec alio qđ
ip̄ius sanguine referat, quo sa-
cramētis ut añ diximus, ablui-
mur, & digni reddimur p̄ria
cœlesti, sed mēte oportet illū
haurire & reuoluere, quo sitis
reꝝ cœlestiū accendat, ideo di-
ctū qđ ¶ Sanguis, ille in ¶ Va-
stum orbē diffusus, & sacra-
mētis idēdē p̄pinatus, ¶ Lam-
pridē reuolutus, cogitatibꝝ cre-
bris, ¶ Calido pectore, excito
immensi bñficij memoria.

¶ Menti hæret, & eo velut im-
bibito stimulat, ¶ Præcordia
ad supas sedes, ad Ch̄m, quē
ex p̄te cognoscimus, & sum-
mis ut aiūt labijs gustamus,

Id p̄cibus cessisse, tibi clemētia summa est,
Atq; tibi imperiū stabile ē, & certa potestas,
Atq; tuus vastū sanguis diffusus in orbem
Iam pridē calido reuolutus pectore menti
Hæret, & ad superas stimulat p̄cordia sedes.
Ergo iam demptū tenebris caput, atq; palude
Emersum stygia, nullis ambagibus vltra
Da pater inuolui, pater o da spernere inanes
Incertasq; vices reꝝ, & frenare rebellem
Sensum, quē posthac non illecebrosa libido
Molliat aut rabido p̄ceps trahat ira tumultu.
Da mentē supero firmatā lumine, totis
Viribus in patriam cœlestē surgere, terram
Despectare grauē nihil & sperare caducū,
mox reuelata facie, vt inquit Apostolus, cognoscemus, & tota mente perfruemur. ¶ Ergo
iam demptum, sed quoniam perseverantia opus est, petimus post diluta peccata, ut mundi a
vitijs perseveremus. ¶ Caput tenebris, maliciæ & per pœnitentiam, ¶ Emersum palude stygia
a regno dæmonis, cuius ditioni eramus per peccatum obnoxij, ¶ Da, præsta, ¶ Nullis amba-
gibus, vanitate & cœlestis anfractibus, ¶ Vltra, amplius, ¶ Inuolui, circūagi & distineri, ¶ Pa-
ter o, o interpositū optātis est, Verg. in. viij. Nunc o, nunc liceat, & iteꝝ, Adsis o tandem & p̄-
pius tua numina firmes, ¶ Da spernere, cōcede vt cōtemnamus, ¶ Inanes vices reꝝ, fluxas &
pereuntū, ¶ Et frenare rebellē sensum, nā post peccatum Adæ vt diximus, sensus rationi re-
bellis fuit, quia deo ip̄i ratio antea rebellarat, & sic continua inter sensum & mētem pugna vi-
guīt, quo circa scripsit Apostolus, carnem concupiscere aduersus spiritum, & spiritum aduer-
sus carnem, & em̄ hæc ima, ille autem supra concupiscit, Huic petuntur terrena, fluxa, genera-
tioni & corruptioni obnoxia, illi cœlestia, stabilia, sempiterna, quāto aut magis frenat & cōpe-
scit caro, & quāto maiori cura sensuū oblectamēta respuunt, tātō maior inter carnē ip̄am &
mētem inī cōcordia, substāt em̄ caro spiritui, & sp̄s deo, p̄riscaq; illa qđtum fieri post lapsum
genus p̄t, integritas & originalis iusticia reuocat, ¶ Quē posthac non illecebrosa libido, sensus
vero in irascibilē & cōcupiscibilē potestātē, quasi in p̄tes duas dirimit, de qbus & Aristō, & no-
stri theologi p̄sertim diuus Thomas, ample differuere, & nos in libris de morte Christi & p̄-
pria cogitāda, illi aut potestati libido officit, huic mētis tumultus, vtraq; em̄ si rōne regat̄ pro-
dest animæ non obest, appetitū em̄ sensili & parte quæ concupiscit, prolem ad dei cultum edu-
candā legitime p̄creamus, ira vero, & nostra & aliena quoq; vitia vindicamus, vnde in Psal-
mo, Irascimini & nolite peccare, ¶ Da mentem, sequitur pars rationalis quæ per mentem ex-
primitur, huic optatur radius diuinæ lucis, ne aberrat a recto, ne tendat ad infera, sed ad supe-
ra totis viribus anhelet, & deum suspiret, quem ex toto corde, ex tota mēte, anima, & viribus
omnibus diligere iubemur, quod ex integro in patria illa cœlesti fiet a nobis, in hac peregrina-
tione tātō magis qđto despectamus & paruifacimus, ¶ Grauē terrā, utpote qđ facti sumus ad
cœlestia, & nil caducū speramus, qđ ap̄i & nau sumꝝ ad sempiterna, qđ toto pectore sitieda sumꝝ.

Da quoq; presentem. & adeo sitieda ut Christi amore & immē illius bñficij recordatōe, mor
 risitū votis, p̄solutori ex pte debitū sanguinis, quē p̄ redimēdo hūano gñe Ch̄s effudit. sed
 nec ob id putare debem⁹, nos illi q̄c̄ cōtulisse. cū em̄ oīa q̄ debem⁹ fecerimus, adhuc nos et
 esse & a nobis ip̄s haberi debere inutiles seruos Ch̄s docuit. Nec mir⁹ hoc videri debet cuiq;
 qñ & naturæ lumine iudicatū nō posse repēdi suscepta bñficia ex integro. Sigdē Cicero Lētū
 lo scribit. Cætera q̄ ad te p̄tinebūt cū & plus cōtenderimus q̄ possuimus, minus tñ faciemus q̄
 debemus, q̄to magis hō er
 ga deū. ¶ Q̄ si hoc. sed q̄ salū
 mū est id & p̄cellētissimū do
 nū, cū sua ip̄e clemētia nobis
 ill' imp̄tit, ut ei⁹ honore ani
 mā efflemus demusq; sangui
 nem, iccirco si eo nos honore
 nō dignat̄, si excellētī hac grā

**Da quoq; presentem te, ppter fundere vitam
 Sanguinis vt sacri preciū quocūq; repēdā
 Sanguine p̄stiteris, q̄ si hoc nō dignus honore
 Comprobor, at saltē naturæ cædere seræ**

& munere nō ornat, aliud donū postulamus. i. dissolutōem sc̄dm naturā. ¶ At saltē naturæ cē
 dere seræ. i. senio decedere, & p̄prio naturæ defectu, diē obire poscimus, supra em̄ mors pro
 Ch̄o postulata, quod qdē votū a grā diuina puenit, qd si id nō impetrat p̄fecti christiani ani
 mus, nō alienū ē ut eo postea desiderio qd a rōe p̄fluit, vtaf. hoc ē ut naturali morte dissoluat̄
 ab aīa corp⁹ obnoxīū corruptōni. Illud em̄ ex fide, hoc ex hūana rōne puenit. Nam cū mors
 ip̄a ex p̄tō introducta sit, q̄ nā labefacta ē, iccirco ea cōgenitē p̄p̄sioni repugnat. Stare sigdē &
 p̄manere vnicuiq; rei a natura insitū ē & ip̄m gen⁹ hūanū, q̄c̄ rōe corp̄is ex elemētis cōflati,
 dissolui cōsentaneū ē, ob remediū nihilomin⁹ Adamo collatū, poterat nō dissolui, si deī man
 data custodisset, indita q̄ppe fructui illo vitali vis fuerat, progādē humiditatis illius, q̄ veluti
 pabulo vti naturalis calor, sed qm̄ terreni parētis crimie priuati sum⁹, penni illo vitæ sustēta
 culo mori necesse ē, p̄ p̄t̄m em̄ utingit Ap̄s, introducta ē mors in orbē terrarū, & apud eūdē
 scriptū ē Statutū ē hoībus semel mori, a q̄ qdē morte nec alienus eē voluit Ch̄s, q̄ aīa mor
 tē, hoc ē p̄t̄m exclusit, & tribuit nobis æternæ vitæ cōp̄dia, ut ergo in prima illa cōstitutōe in
 facultate hoīs sitū erat posse nō mori, morte corpea, ita in secūda p̄ Ch̄m repata mortalitate
 cōdonatū ē nobis posse nō mori spiritali morte, & ad b̄tōrū angelorū choros posse p̄duci, q̄
 bñficio ut aī diximus, christiani animus incitari debet, ut libētē si ita Christi honor poposce
 rit, innumeris beatorū martyrum exemplis, p̄ntem vitā deponat, q̄ munere si diuinitus censeat̄
 indign⁹, naturalis deinde mortis desiderīū occurrit, ut videlicet nō morbo aut vi, molestia ve
 sed resolutōe vita discedat, sigdē vnicuiq; sua portio ē humidi, in quē naturalis cōtinue calor
 agit, quo deficiēte, instar lychni ardētis, extinguit̄ vita, hic vnus inter mille mortis modos na
 turalis est, & hucusq; p̄ntis desiderīū vitæ impune se p̄t̄ extēdere, ni aliud cōstiterit deū condito
 rem decreuisse, sed pauci hac morte solutū. Morbis potius pereūt suffocato calore ex humo
 re sup̄fluo, ut violētās & extrinsecus allatas mortis causas p̄tereā, quas libētē effugere & natu
 ralē p̄optare dissolutōem, tam a rōe nō abhorret, q̄ nec a sanctorū exēplis & eccl̄æ p̄cibus dis
 sentit. Optauit em̄ Ezechias, & petiit p̄ntis vitæ spaciū sibi progari, nec ob id crimen incurrit,
 utingit Petrus de Palude, Parisiēsis theologus nobilis, sed & ei q̄ obseruat secūdæ tabule p̄ce
 ptū primū p̄ munere p̄ponebat a deo vitæ lōgeuitas, quā sane arbitror nō obtulisset, ni & cu
 pe & cōseq̄ posse licuisset. Ip̄a q̄c̄ eccl̄a salutē mētis & corp̄is idē idē p̄cat, & nouæ nupte bñdi
 cēs antistes, lōgæuitatē Saræ postulat, licet igit̄ optare naturalē mortē inuectā senectute, q̄ lētis
 sūma est vitæ ps, si recto examine p̄pendat̄. Illi em̄ q̄ vel vana corp̄is pulchritudine freti sunt,
 vel cito periturę fortitudini fidūt, seniū accusant, eiusq; incōmodis summe tristant, vñ ingeni
 osus ille poeta cecinit, Fletq; Milon senior cū spectat inanes Illos q̄ fuerāt solidarū morte ferarū
 Herculeis siles fluuidos p̄dere lacertos, Flet q̄c̄ ut in speculū rugas cōspexit aniles Tyndaris
 & secū cur sit bis rapta regrit, q̄c̄ nisi insipiētes erāt ita futurū eē cognorāt, ut idē poeta differit
 lōgo p̄gressu, ut grauiores auctores reticeā, q̄ v̄o mētis robori studēt mīme dolēt, q̄ alteri vi
 tæ p̄spiciūt, gaudēt, nā summos honores, & prudētia illi⁹ Nestoreæ, quā affectāt celebritatē, et
 nepotes, p̄nepotes ve, senectus adducit, cuius plura commoda Cicero curauit recensenda di
 cato libro, sicuti Xenocrates philosophus, & theologus noster Ambrosius mortis com
 moda peculiari quoq; libello retulerunt. Et sane vt adolescentia & iuuentus, corporis cō
 modis delectat̄, nō secus delectat̄ animi & mētis bonis ip̄a senectus, quæ sensuū petulantia, rō
 ni semp̄ obliuētāte edo marit, Ac magna qdē p̄uidētia factū arbitror ego, ut vigeas sensibus

Senectus
 nō sper
 nenda

HYMNVS

Nota hic iuuentus, vigeat animo seniu, torpeat illa cōsilio, corpis hæc viribus torpeat. qñ qdem illi⁹ ala-
 critas ad cōparandā mētis frugē adiuuētō est, huius⁹ o imbecillitas monet ad aliā vitā nostra
 cōsilia, nostras actōes dirigēdas, atq; senecta qdē morti ppinq̄, mors bñtudinī pxima est. deci-
 piunt aut iuuenes, iuuetē flore apparēti quā⁹ o. sigdē p̄stās illa & solida iuuetus, in alia q̄ post
 mortē est vita cōcedit, optam⁹ igit naturæ mortē. ¶ Et facili cōponere mēbra sepulchro. i. faci-
 le dissolutōem enācisci, qd p̄ facile sepulchrū exprimit. figura hypalage nouissima, nō tñ diuti-
 nam ætatē licet optare, ut diu-
 tius oblectantis sensus abuta-
 mur, ut diutius absumus a pa-
 tria, capti amore terreni hos-
 pitij, sed ut admissa purgem⁹,
 vt bonis opib⁹ lōge ditiores
 & alacriores, q̄si p̄ciosa mer-
 ce onusti, in portū celestis hie-
 rosolymæ pueniamus. pueni-
 amus inq̄ animo, corpe in se-
 pulchro posito. ¶ **Da precor, & facili cōponere mēbra sepulchro,**
Donec flāmifero princeps labaris olympo,
Vt iustis cœlum tribuas, prauisq; maligno
Dæmone deuictis æterni incendia luctus.
Tunc mea tunc subito rediuuius mēbra resumā

Labi.
Olymp⁹

**Resurre-
 ctio**

resurgere

¶ **Da precor, & facili cōponere mēbra sepulchro,** Christe. ¶ **Labaris, descēdas,** labi em̄ p̄ eo q̄ est descēdere, vetus dictū. Verg. Labere nymp̄ha polo. ¶ **Olympo, cœlō** q̄ q̄si ololampus hoc est totus splē- dens, vt diximus. ¶ **Flāmifero, flāmas emittēte,** nā ex luce & splēdore calor, ex calore flamma suboritur. ¶ **Vt iustis, cœlū tribuas** q̄bus p̄misisti te dicturū, ut euāgelia testant. Venite benedicti patris mei, p̄cipite regnū paratū vobis a cōstitutōe mūdi. ¶ **Prauisq; maligno** dæ- mone deuictis, & ideo in seruitutē illi⁹ merito datis. ¶ **Incendia luctus æterni,** qñ ex eodē illis ore dicturus. Ite maledicti in ignē æternū, q̄ paratus est diabolo & angelis eius. ¶ **Tūc mea tūc su- bito rediuui⁹,** an̄ qdē iudiciū rediuuius, viuis itē ex mortuo factus dei iussu, & ut inqt̄ Ap̄s Paul in voce archāgeli & in tuba nouissima suscitatur. ¶ **Resumā, itē sumā mea,** ¶ **Mēbra, cor- poreā,** q̄bus aīa nūc an̄ dissolutōem cōiuncta ē, resumā inq̄ tūc, qd̄ intelligēdū velim nō in eo dē p̄ctō sniæ p̄mulgatæ, sed nō multo antea, atq; etiā nūc cōmpatōe p̄ntis t̄pis, resumā inq̄ ist hæc mēbra nō alia, sed eadē nūero, ad q̄ signāda Ruffin⁹ scribit in Agleiensi eccl̄a moris fuisse vt dū caneret symbolū sacerdos, & deū tūc eēt ad articulū resurrectōis, subderet tollēdæ, s. ab̄i- guitatis gr̄a, huius carnis resurrectōem, q̄ tñ sine vlla p̄nomis exp̄ssione sublata videt̄, si vis cōsideret̄ vocabuli, nihil em̄ aliud est resurgere, q̄ reuiuiscere, ut rectissime decernit Augustin⁹, viij. de trinita. lib. & Ioan. Damascē. iij. lib. sniæ theologice, resurrectōem definit secūda ei- us quod cecidit resurrectōem, & sanctissimus ille Iob scrupulū sustulit vniuersum de resurrecti- one ip̄a scribēs, Et in carne mea videbo deū saluatore mē, quē visurus sum inquit ego ip̄e & nō alius. Fuerūt certē & phōr̄ errores nōnulli, & hæreticorū impietates, & nugamenta cōplu- ra, quæ vitatis humanæ resurrectōis aduersarent. Nam alij tamesi decernerent animas rur- sum corpibus iungi, aut mabāt tamē id fieri gnātōe corporū illoꝝ q̄bus ip̄æ necerent, alia q̄ esse corpa, tum specie, tum numero, specie ob male actæ vitæ prioris merita, numero cum recte obiuerāt viuēdi munera, & post quæpiā secula eiusdē sp̄i corpa petierāt cognato, s. amo- re fungēdi vitæ prioris officio, quā arbitror opinionē Maro secutus in sexto cecinit. Rursum & incipiāt in corpa velle reuerti, sed ex vitatis radicibus earū opionū plātæ pullularūt. Autuma- bāt em̄ ex accidētī aīas iūgi corpib⁹, nō suamet essentia, veluti quū forma materiē copulat̄, ex q̄b⁹ vnū v̄e & p̄ se cōstat & coalescit, imaginabaturq; illā ei⁹ eē instar q̄ mouet aliqd a se di- uersū, aut extrinsec⁹ q̄piā induit. Illud q̄q; nō min⁹ male opinabant̄, sensū nō differre ab itel- lectu, nisi veluti ex accidētī, utpote q̄a nil p̄staret hō cæteris aīantib⁹, nisi vi tempaturæ corpis, q̄ p̄fectior haberet̄, q̄re ubi morib⁹ degenerasset, in bruta facile posse cōuertī ea, q̄re affect⁹ in priori vita degēs imitatus fuisset. Que qdē monstrosa placita & sniē, ab ip̄o Aristotele in libris de anima satis coarguunt̄, ut mix̄ videri possit extitisse hæreticos homines, q̄ in illas iam ex- p̄losas & eliminatas impeggerunt. Sed demirari non cōuenit ignaros delirare, quales oēs hære- tici. Resurrectōem tñ pene oes crediderūt, q̄q; diuerse, & nōnulli eā p̄ naturæ vestigia putarūt p̄cedere, ex theologis⁹ o Thomas scd̄m naturā esse illā decreuit in. iij. cōtra gentes lib. In. iij. o cōmētario in theologicas sniās, aliquā eius p̄tē miraculo dādā voluit, qm̄ a principio eo qd̄ naturæ p̄stat, p̄ficiscat̄, tamesi ad id qd̄ scd̄m naturā est p̄ducatur, & iccirco quoq; mō natura- lem resurrectōem dici posse non negauit, quem sequutus est Petrus Aruernus in additamentis. Grægorius ratōne ip̄a nō solum fide credendam p̄dicat resurrectōem, inuitariq; ad id ho-

mines luce, q̄ quotidie q̄si extincta renascit. Arboribus, q̄ veluti defuncta reuiuiscunt regerminatatis folijs & floribus, ex qb̄ fructus nascunt. Semibus itē, q̄ putrescēdo moriunt & germinatētes exurgūt. q̄ etiā exēplo vsus Ap̄s est ad Corinthios ȳba faciēs. Resumā igit̄ mea membra post resurrectōem, mea certe ad exp̄sionē maiorē, nō tñ corruptōi āplius obnoxia, sed ¶ Lucida p̄petuæ donis p̄fusa iuuētē. Mēbra igit̄ doub̄ ḡlosi corpis clarebūt sine fine, q̄ diximus dona iuuētē p̄petuæ. Perpetuū em̄, ut inq̄t Donatus, ad hoies p̄tinet, sicut sempiternū ad de-

perpetuū
Sempiternū

**Lucida perpetuæ donis p̄fusa iuuētē,
Et foelix superā tecum p̄ducar in arcem, vt
Infinita fruens te semper secula viuam.**

os, sed & sempiternæ duratur
ra sunt beatorū corpa diuino
nutu, post resurrectōem q̄p
pe sc̄m ætatē plenitudis chr̄i
vt Ap̄s ait, & anima & cor
pus p̄fundent̄ donis p̄petuæ,
sempiternęq; iuuētē, q̄ dona

dotes corp̄
pis glori
ficati sep
tem

logis, Ornatus aut̄ sunt in æterna illa foelicitate p̄petui, cum videbit anima deum, & illo p̄fruetur, cum ip̄m corpus agile, subtile, clarę erit, & pati non poterit. Septē quippe dotes huiusmodi conferent̄ beatis in patria cœlesti, quorū quę ad animam p̄tinent, facilius solent admitti vulgo, q̄ quę corpus concernunt, vtpote quę maioris v̄mbram difficultatis pariunt in animis ineruditorū, qui corpora vident humana solidioribus elementis coalita, terrestri mole grauiā sed & opaca & tenebrosa, & cuiuscūq; peregrinæ iniuriæ prorsus obnoxia. Non animaduertentes Christū humanę foelicitatis auctōrē, in p̄prio corpe priusq; morti traderet, dotiū ip̄arū inditia mōstrasse, cū de clauso vtero ȳginis exiit, cū supra maris v̄ndas ambulauit, cū de manib; insidiantiuū impetentiūq; ludæorū euasit, cū in mōte trāsfiguratus, eius facies instar Solis explēduit. Clara igit̄ erūt beatorū corpa, & aię nutu facillime agent, & subtilissime penetrabūt, adeo vt nec alia eorū trāsitiū corpa remorent, nec pati poterūt q̄cūq; molesti aut aduersi. Quō ātid fiet varij varia. Nā fuerūt q̄ dicerēt ideo affici p̄perā nō posse corpa foelicitū hoim in cœlis degentiū, qm̄ q̄litates elemētōrū ab eis auferent, q̄ sunt in causa, ut ex eis cōflata corpa soleant exagitari, sed cū ip̄e q̄litates ad eorū integritatē & p̄fectōem cōducāt, isthęc opinio non admittit, vt illæ videlicet demant̄ in cœlis, in q̄ nihil nisi p̄fectū & inteḡ fuerit. Ex quo illud itē absurdū apud phōs viros seq̄ret̄ incōmodū, ut stantibus elemētis q̄ suarū qualitātū causæ & sunt & habent, effectus tñ eorū, hoc est qualitates ip̄æ nō starent. Quapropter opinati nōnulli sunt p̄māsuras q̄dem qualitates, sed ab eis actōnes suas vi diuina p̄fusus auferēdas, q̄d pari pacto nō placuit doctioribus, qm̄ ip̄æ miseri neq̄unt qualitates, nisi agant & patiant, ex quo diuersæ conflant̄ tempaturæ corporū, sed a superanti humore noīa sumūt, sed nec dos hoc pacto dici posset huiuscemodi p̄rogatiua, sed demptio, & ablatio, & priuatio quæpiā inferendæ extrinsecus iniuriæ, q̄d p̄stari etiā posset ope diuina corpi corruptōi obnoxio. Iccirco fuerunt q̄ materiā cœlestis corpis alterius naturæ ab elemētis statuerēt esse in causa, quā obrē affici beatorū corpus & turbari negret, q̄d tñ nullo pacto philosophiæ Aristotelicæ cōpetit q̄ ab omī elemētōrū coalitu q̄nti corpis naturā dirimit. Adde q̄ nec theologię p̄fusus cōsentaneū, cui cōp̄tū est diuina ȳtute id fieri nō naturę. Propter ea visum p̄batorib; theologis, p̄edere idip̄m ab aīa poti; cui corp; subiectū erit, ut illa deo, q̄ fiet ut sicuti in aīa nihil aduersi & diuinę volūtati repugnās eueniet, ita nec corpi q̄cūq; aduersū ei dispositōi cōtinget, q̄a, p̄fusus ab aīa p̄ficiat, a q̄ itādem subtilitatē obtinebit corp; nō q̄dē vt ȳrat̄ in sp̄m, q̄d hæretici nōnulli autumarūt, igno rātes ea dūtaxat inuicē trāsmutari q̄r cōis est materia. Nec itē ut raritate id eueniat, quē admōdū illis visum q̄ aerea & v̄cto sifia futura corpa existimarūt, quē errorē Chr̄us primo deleuerat, cū post resurrectōem palmandū Ap̄s corpus suū p̄buit, docēs sp̄m carnē & ossa nō habere, & sane carnis & ossiū natura, quæ beatis corpibus inerit v̄ti & aeris raritudinē explodit, ab eadē q̄q; aīa in ip̄m corpus effluet p̄fectio illa q̄ dos agilitatis nūcupat̄ a iunioribus theologis, namq; nō mō aīa ut forma, sed ut motor etiā corpis habet, q̄ quāto maiori fulgebit ḡla, obmerita bñ actæ vitæ, eo maiorē corpi claritudinē indet. ¶ Et foelix, quo ad aīam, igit̄ & corp; attinet foelix. ¶ Perducār tecū, post iudiciū. ¶ In superā arcē cœli empyrei. ¶ Vt te ip̄ fruēs, frui Donatus dixit id esse q̄d vesci, a frumine, q̄ est summa pars gulæ, a qua re ad alias delectatōes indicandas sit p̄pagatū, & alio loco frumen tractum gulæ dicit esse, qua cibus in aluū demittit Nostri ȳo theologi, decernūt frui esse alicui rei delectatōe ihærere p̄pter se ip̄am, hoc August. Tho. Sco, & alij, ut sic dixerī innūeri volūt, vti fruamur sine vltio, his ȳo q̄ sūt ad finē vtamur

Frui
Frumentum

HYMNVS

Seculum

deduxitq; Thomas hoc ip̄m noīs a fructu. & August. ip̄e in lib. lxxxiiij. q̄stio nū scribit esse oēm humanā puerilitatē vti fruēdis, & frui vtēdis. & alibi solo deo fruendū cēlet. quare nobis solo deo fruēdū est. reliqs oībus rebus vtēdū. hoc itaq; faciens. ¶ Viuā infinita secula. Seculū centū annoꝝ spacio finiri Varro decreuit. dicitūq; a sene q̄ lōgissimū id senescēdi spatium putarint. alij triginta annoꝝ spaciū dixerūt seculū esse. Cēforinus exordio & fine humanæ vitæ seculū cōcludi voluit. alia alij. nos infinita secula dicētes. & ecclesiæ nostræ succinētes. q̄ idip̄um saepe numero p̄cat. oēm dubitatōem extrudimus. q̄n Christi regni. q̄d amicis eius daturus est. nullū est finis. hoc petimus. hoc oībus viribus postulamus. nō em̄ vti Orpheus optamus. nō uti Pin dārus efflagitamus. q̄ suis hymnis augeri floridū decus exposulauit. Nō ut Ouidius. Ore le gi populi p̄q; oīa secula fama Viuere. nō ut alij nostræ tēpestatis in extēto æuo celebres p̄mar nere. Inania em̄ isthæc oīa & pereūtū vmbrae similia. atq; ab ip̄is etiā explofa ḡtibus. q̄n apud Cicer. Scipio libroꝝ excellentiū famā. Iongo t̄pis decursu interire putauit & docuit. fretus tū infaniæ & tentis. quē dicūt anni. q̄n etiā fretus & eluuiōibus & incēdijs. q̄bus pereunt monu mēta mortaliū. & humana gloria tāto studio q̄sita. p̄suis euanescit. q̄to magis id nos affecta re nō debemus. q̄bus fide cognitū futurū. ut inqt Ioannes. coelū nouū & terrā nouā. purgatis demētis. & immisso generali incēdio. cuius vi q̄ nimitū existimamus disperibūt plurima. Soli da aut nō ab hoibus. sed ab ip̄o deo nobis petēda gloria. & in alia q̄ nullo fine claudetur vita sperāda. cū deo coniūcti sempiternæ foelicitatis gaudio p̄ruemur. & mēte foelices & corpore. Hic noster finis. hæc summa votoꝝ. Neq; em̄ (ut Ioānes Picus Pa. ad me scribēs ait) aliū finē p̄finire nobis aut debemus aut possumus. q̄ ut infinita vtriusq; hominis pace. infinito bono sine fine fruamur. quā q̄dem sententiā vnico & su in fylua nostra (cui titulus votū) ita cōcludi mus. Aeterno sine fine deo. sine fine fruendū est. Habes itaq; fili nostræ hymnū Christo dic catum. & nostris tibi declaratū cōmentarijs. cuius muneris ergo calūnias a maleuolis fugere. nec spero nec magnope postulo. Boni em̄ & cādidi iudices. ut inter initia sumus p̄fati. nobis vnq; terrori nō fuerint. malignis vero atq; p̄posteris abunde responsum est. Si alijs cōmuni care opus volueris. cura ne formis excudat. si diligens & accuratus recognitor nō adsit. qui le brarioꝝ errores castiget. nam q̄ hætenus ex nostris opibus imp̄ssa alieneis literis fuere. libra rioꝝ diligentia desiderat. & durū certe aliena culpa male audire. Quod attinet ad hoc ip̄m op̄ nihil. q̄ q̄ iuste possumus dep̄cābimur. nos iniquis spacijs exclusos multa scripsisse vfos me moria p̄ libris grauiorū literarū studijs occupatos fuisse. estatē nec admodū integrā. & p̄te rea nō nihil ex succissiuīs hibernis t̄pibus cudēdo cōmentario deditisse. bibliothecā nostrā tam longe nobis abfuisse q̄ nos a doctoꝝ viroꝝ cōmertijs. vtpote septi. Nouo oppidulo. nū & ingruētibus pressi molestijs. Si meliora desideras. tu tibi ip̄e legēdo consulā. Quod aut attinet ad numeros & liniamēta. si qs forte nostra. si quis captus amore leget. desideretq; & eos p̄ra stantiores & liniamēta melioris notæ. vtpote quæ magis oleant lecytos Maronianos. respō deas velim potuisse fieri. si quadraginta vel circiter annos in compaginādo centone consum p̄sissem. ut fortasse viderer Aesopeus ille gracculus. pennis vestitus alienis. & si ludicra certa mina cantassem. si scommata recensuissem. mouissem risus. vanos amores iuuenibus com mendassem. similior utiq; poetis gentiū iudicaret. quod nimirum de industria fugio. tantum abest ut ambiam. sat mihi ad p̄sens de religione cecinisse. nā uingit Nemesianus. Cantat amat quod q̄sq; leuant & carmina curas. adde. quod & rebus alienis me libenter abstineo. & noua cudere. q̄ imitari malo. atq; ut nouo etiam carminum genere vniuersa claudamus.

Non desolato bella sub Illo.
 Non cæci foeda furta Cupidinis.
 Non decurrentes puluere olympico
 Bigas. non tetra sæua tragœdiæ.
 Non focci blanda crimina promimus
 Sed Christo regi carmina pangimus.
 Qui debellato dæmone præpotens
 Conscendit coelum stemmate fulgidus.

ΤΕΛΟΣ